This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

1837
ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

Ex Libris
Francisci Dobniczky

PN
6080
.B26

12 x

FRAGMENTA POËTARUM

Veterum Recentiorúmque,

Ponderoſioribus metris, cùm laudi, cùm vituperio inſervituris;

Nec non

Intermixtis Apophtegmatibus, Axiomatibus, Variis In- & Deſcriptionibus, Sententiis, ac Documentis, Sacris, atque Profanis, Interjectísq; metris Leoninis, Rhythmis, & Epigram̃atibus, inmodum Polyantheæ Poëticæ propoſita

Per Alphabeticos Titulos in ordinem diſpoſita,

Pro erudita legentium utilitate

Luci publicæ expoſita

à

JOSEPHO ERNESTO BARISIEN
Bohemo Pragenſi, Presbytero Eccleſiaſtico.

Pragæ, Æra Chriſtianâ 1747.

PARS PRIMA

A.—L.

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

Proſtant apud Joſephum Heck Bavarum, Vetero-Pragæ in Domo Hartmanniana.

Vetero-Pragæ in Ferrea Platea, Typis Joannæ Kandelkin, per Ignatium Pruſcha Factorem.

FACULTAS

Reverendiſſimi Archi-Epiſco-palis Conſiſtorii Pragenſis.

UT hæc Fragmenta ex veteribus, & recentioribus Poëtis collecta, ac pro majori legentium commoditate, & utilitate in ſuos Titulos digeſta, ſiquidem attentô Cenſorum calculô nihil continent, quod vel in Sanctam Fidem, vel bonos mores offendat, typis dari poſſint, præſentium tenore conceditur Facultas. Pragæ in Cancellaria Archi-Epiſcopali die 7. Aprilis Annô 1747.

Don MAXIMILIANUS WADL,
Cler. Regul. S. Pauli Conſiſt. Aſſeſſor pro Cancellario.

IMPRIMATUR.

JOANNES ANTONIUS WOKAUN,
Vicarius Generalis & Officialis.

Proverbs Koehler 10-8-26 13423

HONORI,
ET
VENERATIONI
ILLUSTRISSIMI,
ET
EXCELLENTISSIMI
DOMINI, DOMINI
HERMANNI JACOBI
S. R. I. COMITIS
TSCHERNIN
DE CHUDENITZ,
Sacræ, Regiæque Majeſtatis
INTIMI CONSILIARII,
Domini in Stialau, Nebilau, &c. &c.
DOMINI DOMINI,
ET
MECOENATIS
GRATIOSISSIMI.

ILLUSTRISSIME,
ET
EXCELLENTISSIME

S. R. I. COMES,
DOMINE, DOMINE

PATRONE
GRATIOSISSIME.

I*Njurius ſanè forem, ſi Opellam præſentem, alii, quàm* Tibi, Illuſtriſſime, & Excellentiſſime Mecœnas Gratioſiſſime, *darem, dicarem, & dedicarem; ſiquidem Opuſculum illud, quantum quantum eſt, non tam meum, quàm totum* Tuum *eſt, utpote in* Inclyta Domo Tua *Muſa ruſticante conceptum, conflatum, & elaboratum. In* Inclyta, *inquam*, Domo Tua, *in*

in qua Tuâ Liberaliſſimâ Gratiâ, *integrô quadrienniô (annis ſanè calamitoſiſſimis) commorando*, ſatìs, ſupérque me Benignitas Tua - Ditavit (1) *poſtquam, ad hoc uſque tempus Paternè pavit, & liberaliter muneravit. Reſtituo proinde* Tibi, *quod* Tibi *jure debeo; quin imò, debeo quàm plurima, quia memetipſum* Tibi, Gratiæque Tuæ *debeo, qui, quoad vixero:* Semper inoblita repetam Tua munera mente. (2) *Et, quas ego non poſſum*: Dì Tibi perſolvant grates dignas, & prœmia reddant! (3) *Eapropter, gratitudinis ergò, in* Domum Tuam Excellentiſſimam *revolat penna poëtica, ubi primitus ſumpſit exordia, ut ſub gemino* remigio alarum (4) Tuarum Gentilitiarum, *tantò feliciùs*, Liberalitate Tua *evolando, lucem pu-*

 blicam

blicam conſpicere valeat. Sic redit ad Dominum, quod fuit ante ſuum.

Tu verò Mecœnas Excellentiſſime: accipe pacato vultu hoc Opus, (5) *non tam meum, quàm* Tuum. Grata ſume manu, (6) & da mihi Te placidum, dederis in Carmina vires, (7) *quibus non tam meus, quàm* Tuus

Semper Honos, Noménque Tuum, laudésque manebunt, (8)

Dúmque legar, pariter mecum Tua Fama legetur. (9)

Sic

Te chartis, Famæque damus, populiſque loquendum. (10)

Porrò, tametſi Modeſtia, & Virtus Tua, *prolixiora laudum encomia averſetur, & deteſtetur; hæc tamen* Publica fama

fama tacere vetat. (11) *Tametſi* Pietas Tua, Te, ſtirpémque Tuam Nobiliſſimam, *elogiis extollere, mihi præcipiendo, diſſuaſerit. Et en! (me tacente) ſuadam induit publicam, vel ſolum* Tſcherninium memorabile Nomen ab alto, (12) & Tu, tanti Cognominis Hæres, (13) *cum* Tuis *vel ſolo* Nomine, *claræ* Documenta datis, qua ſitis Origine nati. (14) *Quod (me tacente) loquitur* Veſtrum notum per ſæcula Nomen. (15) *Hoc (me tacente) Patriæ Annales memorant.* (16. Sunt hæc magna ſatis, Lector, nec plura require.

Demum, ùt ùt Virtus Tua, Excellentiſſime Mecœnas, Te *tacere,* Tuáque merita *tenebris involvere deſideret,* eſſe tamen Virtus lucis egens

egena nequit, (17) *dum (me tacente)* de Te alii narrant, (18) *poſtquam* Laudibus ipſa Tuis reſonant fora. (19) *A quibus* (Te *ità volente*) *abrumpo pennam, & Colophonem impono* (pace Tua) *acclamando.*

Vive diu Ter Magne Comes!
nova Gloria Gentis, (20)
Flos Veterum, Virtus, (21)
Splendor, & almus Honor.
Nominis immortale Decus, columénque ſupremum,(22)
Exemplar vitæ,(23) Vir probus, & ſapiens. (24)
Te Virtus ait eſſe ſuum, Sapientia pro ſe

Vendi-

Vendicat, & nemo litigat eſſe Tuas. (25)
Nemo non de Te loquitur magnalia, qui Te
Noverit, & quisquis noverit, omnis amat. (26)
Dî Tibi dent annos! à Te nam cætera ſumes, (27)
Sint modò Virtuti tempora longa Tuæ. (28)
Dent Tibi longævum ſuperi, quô dignus es, ævum!
Téque Tuum ſemen ſpectet, amétque ſenem! (29)
Finem Neſtoreæ, precor, egrediâre ſenectæ! (30)

Serò Te videant ſidera, Regna diu! (31)

Ità vovet, ità precatur, dum ſpiritus hos reget artus, (32)

ILLUSTRISSIMÆ EXCELLENTIÆ TUÆ

Humillimus, conſecratiſſimúsque Servus, & Cliens

I. E. B.

---

(1) *Horat. L. Epod. Ode 1.* (2) *Ovid.* (3) *Virgil.* (4) *Idem L. 1. Æneid.* (5) *Ovid. Libros Faſtorum Cæſari dedicans.* (6) *Horat.* (7) *Ovid. mox cit. loc.* (8) *Virg. L. 1. Æneid.* (9) *Claudian.* (10) *Martial. L. 5.* (11) *Buſch.* (12) *Sili. Ital.* (13) *Ovid. L. 1. faſt.* (14) *Idem L. 1. Metam.* (15) *Papinius.* (16) *Vide Paprocium in Stemmat. Equeſt. qui (quod mihi ſcribere Modeſtia Mecœnatis inhibuit) totum retexit.* (17) *Buſch. & Lotich.* (18) *Verinus.* (19) *Lucan. ad Piſon.* (20) *Ovid. L. 12. Metam.* (21) *Virg. L. 8. Æneid.* (22) *Homer. L. 16. Iliad.* (23) *Horat. in Arte Poët.* (24) *Idem. L. 1. epiſt. 7. & 16.* (25) *Labe Sebaſt. in epigr.* (26) *Idem ibid.* (27) *Virgil.* (28) *Ovid. L. 2. de Ponto.* (29) *Labe ſupra cit. loc.* (30) *Statius.* (31) *Labe loc. cit.* (32) *Ovid.*

AD

Ad Poëtophilum.

Aut prodeſſe volunt, aut delectare Poëtæ,
Aut ſimul & jucunda, & idonea dicere vitæ. (a)

Nos monitum Poëtæ Venuſini adimplendo, utrumque pro viribus noſtris præſtare conamur, dum utrumque præſenti libello conſociamus, & in unum quaſi maritamus, poſtquam eruditum Lectorem, non ſolùm facetis oblectare ſtudemus, verùm & ſeriis eidem quàm maximè prodeſſe intendimus; ſiquidem noſtrum tota eſt *hæc meta laborum*. (b) In hoc Vatem prælibatum, ità canentem, ſequendo:

Omne tulit, punctum, qui miſcuit utile dulci,
Lectorem delectando, paritérq; monendo. (c)

Turget proinde præſens ſcriptum Apophtegmatibus, exquiſitiſſimis Sententiis, metris Leoninis, Rhythmis, ac omnigenis utiliſſimis Documentis, ex centenis Authoribus excerptis, ſuíſque tutulis (pro majori legentium tum commoditate, tum facilitate) diſtributis, quæ omnia à nobis *conquiſita diu, dulcique reperta labore* (d) amodò utilitati publicæ exponuntur, & pro perquam utili eruditione tui, candide Lector, proponuntur.

Quæ ſuccincta licèt, brevibúsq; repôſta, docebunt,
Qui vitam formes, inſtituásque tuam. (e)

Porrò, præter mox recenſita, etiam metra porrò

deroſiora, laudi, & vituperio, inſervitura, pro Elogiis, & Symbolis extemplò concinnandis; nec non & ſelectiora Epigrammata adjecimus, utì etiam diverſarum materiarum In- & De-ſcriptiones inſperſimus, proinde peramplam ſelectarum eruditionum Poëticarum œconomiam, ſuccinctámque Polyantheam, pro vario ſcriptionum, dictionúmque genere exornando, ſublimandóque, Muſophilis ſuppeditamus.

Tu proinde

Accipe facundum, Lector ſtudioſe, libellum,
Qui ſolidè flores utilitatis habet.
Hinc tibi nôſſe licet (res non eſt vana profectò)
Eruta diverſis, lectáque mille locis.
Mille quod Authores ſparſim tetigêre; ſub uno
Nunc legis, & parvo cernis, emiſque libro. (f)

Nos interim:

Floriferis ùt apes in ſaltibus omnia libant:
Omnia nos itidem depaſcimus aurea dicta. (g)
\- - - - *Quorum non gloria nobis*
Cauſa, ſed utilitas, officiúmque fuit. (h)
\- *Forſan & hæc olim meminiſſe juvabit.* (i)

SYLLA-

(a) *Horat. in Arte Poët.* (b) *Virgil.* (c) *Horat. in Art.* (d) *Lucretius.* (e) *Lagn.* (f) *Buſchius.* (g) *Lucret. L. 3.* (h) *Ovid. 3. de Pont.* (i) *Virg. L. 1. Æneid.*

SYLLABUS
Specialiorum Authorum, hoc Opere citatorum.

A.

Accius, ſeu Atticus Lucius, Tragædus.
Actius Syncerus Sannazarius.
Æſchyles Athenienſis. Tragædus.
Afranius Lucius.
Agathias Græcus.
Alciatus.
Alcimus Avitus Archi-Epiſc. Vien. in Gallia.
Aldrovandus.
Antiphanes Caryſtus.
Apollinaris Sidonius Ep. Arvernien.
D. Arator.
Aratus Cilix.
Archias Aulus, Poëta Antiochenus.
Areus Lacon.
Ariphon Sicyonius.
Ariſtophanes Lindius, Comicus.
Attheneus.
Atiphan Carys.
Augurellus Jo. Aurel.
Avicenna Avitus.
Avienus Rufus, Feſtus.
Aula Politica.
Auſonius Decius Magnus, Poëta Gallus Burdeg.

B.

Baccherius Joann. ex cujus Flaviſſis Poëticis *Fragmenta excerpſimus.*
Babuſius.
Balbus Hieron. Venetus.
Balde Jacob. S. J.
Barclajus Joan. ex cujus Argenide *fragmenta excerpſimus.*
Barlæus Gaſpar.
Bencius Franc. S. J.
Bettinus Marius S. J.
Bias Philoſoph.
Bidermannus Jacob. S. J.
Biſſelius Joan. S. J.

Bott

Boëtius, ſeu Boëthius Severinus, Conſul Romanus.
Le Brun Laurent. S. J.
Brunellus Hieronym. S. J.

C.

Calaber. v. Quinctus.
Calphurnius Julius, Siculus.
Cato Portius, Cenſor, Orator, & Conſul Roman.
Catullus Cajus Valerius, Veronenſis.
Celtes Conrad. Teuto Herbipol. & primus in Germania Poëta coronatus.
Chanut. Anton. S. J.
Chryſippus.
Cicero Marc. Tull.
Claudianus Claudius, Alexandrinus.
Clemens Alexandrin.
Cœlius Gaſpar.
Columella Junius, Hiſpan.
Cornelius Gallus.

D.

Dares Phrygius, ſeu Joſeph Iſcanus veriùs.
D. Dominicus Carthuſian.
Donatus.
Drepanius Florus, Gallus.

E.

Ennius Quintus, Calaber.
D. Ennodius Epiſc. Ticin.
Erycus Puteanus, Belga.
Euripides, Tragœdus.

F.

Flaccus Valerius.
Flaminius.
Florus Drepan. Gall.
D. Fortunatus Venantius.

G.

Gallutius Tarquin. S. J.
Gandutius Joan. S. J.
Güntherus Ligurin.
Grandus Aſcanius, Itallus.
Guibaldus Eccleſiæ Pater.
Guido Joan.
Guiniſius Vincentius S. J.

H.

Ab Heer Henric. Medicus, & Poëta.
Helpidius Riſticus. Medicus, & Poëta.
Heræus Carolus.

Heſio-

Heſiodus Aſcræus.
Homerus, Poëta Græcus.
Horatius Quintus, Venuſinus.
Hoſchius Sidron. S. J.
Hoſpitalius Galliæ Cancellarius.
Hugo Herman. S. J.

I.

Ines Albert. S. J.
Jonnius Gilbert. S. J.
Juvenalis Decius Junius.

L.

Labe Sebaſtian. S. J.
Laberius Decimus, Poëta Mimographus.
Lactantius Firmian.
Leander.
Leonidas.
Liberius.
Licentius S. Auguſt. Diſcip.
Lipſius Juſtus.
Loticbius Secundus.
Lucanus Marc. Annæus Cordubenſis.
Lucianus.
Lucilius Cajus, qui primus Latinorum ſatyram ſcribere aggreſſus eſt.
Lucretius Carus Titus.

M.

Macer Æmilius Veronenſ.
Macrobius Ambroſ. Aurel.
Manilius Marcus.
Manlius Chriſtoph.
Mantuanus Joan.
Marcellus Sideta.
Maro Andre. de Breſcia.
Martialis Britannicus.
Martialis Marc. Valer. Bilbilitanus.
Maſcardus Auguſt. Sarezanus.
Maſculus Joan. S. J.
Maximus.
Menander Athenienſ. Comicus.
Millieus Anton. S. J.
Morus Thomas, Angliæ Cancellarius.

N.

Nævius Cnejus, Comœdus.
Natalis Comes, ſeu de Comitibus Venetus.
Naumachius, Poëta Chriſtian.
Nemeſianus Aurel. Olymp. Carthaginen.
Nilus Doxapatrius, Græcus.

O.

Obſopæus Vincent.

Olympius. v. Nemeſianus.
Orpheus Ægyptius, Græcorum Rex, & Poëta.
Ovidius Naſo Publius Eques Romanus, Sulmonenſis.
Owenus Job. Martialis Britannicus.

P.

Pacuvius Marcus, Tragœdus Brunduſinus.
Palladas, Græcus Poëta.
Patavinus.
D. Paulinus Epiſc. Nolanus.
Paulus Silentiarius, Græc. Hiſt. & Poëta.
Pedo Albinovanus, Sidereus dictus.
Peltzhoffer Franc. Baro, ex cujus Arcanorum Statu *varia excerpſimus.*
Periſaltus Fauſtinus.
Perſius Flaccus Aulus, Volaterranus, Eques Romanus.
Petrarcha Franc. Florentin.
Petronius Arbiter Titus, Nobilis Maſſilianus.
Phœdrus, Thrax, Poëta Latin.
Philemon, Græc. Comic.
Philippides Athenienſ. ... micus.
Phocylides Melitanus, Græcus.
Plautus Marc. Accius, ... nenſis Comicus.
Politianus Angelus, ſive ... gelus Baſſus, Flore... Canonicus.
Pollianus.
Polydorus Vergilius.
Polyeneus Julius.
Pontanus Jovian. Cerre...
Porphyrius Publius, ... Chriſtian.
Propertius Sextus Aure... Umbria.
D. Proſper Aquitanicus ... Regiomont.
Prudentius Aurel. Hiſpa...
Publius Syrus, Mimicus.
Pulcharellus Conſtant. S...
Puteaneus Erycus, Belg...

Q.

Quercetanus Andr. Galli...
Quinctus Smyrnæus, aliàs ... laber.

R.

Radau Micha S. J.

R

us, ſeu Renaldinus Joa.
lis Anconitanus.
us.
s Carol. *Deſiderius.*
Bononienſ.
s, Italus.

S.

arius Actius.
ius Mathi. S. J.
Pamphilus.
r Julius Cæſar.
Salernitana.
s Cælius, Scotus.
L: Annæus, Tragicus.
alter.
us Franc. Romanus.
nus.
ld.
us v. Apollinaris.
Italicus.
.
cles Athenienſ. Tragi-
.
s Publius Papinius Nea-
itan.
auer Anton. ex cujus
. Vado mori *varia*
erpſimus.
onius Bernard. S. J.

Stratius Anton. S. J.
Strozza Hercul. Ferrarien.
Sulpitius.
Sybillarum oracula.
Symbola Impp. Germanic.

T.

Terentius Publius, Cartha-ginenſ. Comicus.
Tertullianus Quintus.
Theocrines Atheniens. Tra-gædus.
Theocritus Syracuſanus.
Theognis, ſiculus.
Theſaurus Emmanuel.
Tibullus Albius Eques Ro-manus, & Poëta.
Timon Philiaſius, Tragœ-dus, Comœdus, & Sa-tyricus.
Turpilius, Comicus.

U. V.

Valerius Flaccus.
de Valle Anaſt.
Vallius Jacob. *S.* J.
D. Venantius Fortunatus.
Verinus, Ugolinus.
Verpæus Carol. S. J.
Ugo v. Hugo.

Victor Claudius Marius, Maſſilienſis.

Vida Marc. Hieron. Cremonenſ.

Virgilius Maro, Mantuan.

Volaterranus Rapha, Maſſeus Florentin.

Urbanus VIII. P. M.

Urientius Maxim. Belg

X.

Xenophon.

Z.

Zamelius Frideric. Pru
Poëta laureatus, &c.

F I N I S.

APOSTROPHE.

**Carmen amat, quisquis carn
ne digna gerit.**

Claud. L. 3. de Laudib. Stilic.

ADVERSITATES, CURÆ, SOLICITUDINES, ET VITÆ HUMANÆ MISERIA.

EVa genus noſtrum felicibus expulit arvis. *Mant.*
Felices fruſtrà nobis promittimus annos,
Semper enim curæ, triſtitiæque premunt. *Id.*
Aliud ex alio malum. *Terent. in Evnu. ac. 5. ſc. 6.*
Expectant curæque, catenatique labores;
Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant. *Mart. l. 1. ep. 16.*
Fluctus ùt inſequitur fluctum: ſic tempora volvit
Noſtra catenatis, ſors inimica, malis. *Mant.*
Noſtra per adverſas agitur fortuna procellas. *Ovid. l. 5. triſ.*
Tempora plena dolis; tempora plena malis! *(ele. 13.*
Optima pars vitæ in luctu, & ſqualore ſeneſcit:
Ut fluctus fluctum: mala ſic mala concomitantur.
Felix, qui patitur, quæ numerare poteſt. *Ovid. 5. triſ. 1.*
Quos Pater æthereus cœleſti deſtinat aulæ,
Hos gemitu, ac damnô, ſuppliciiſque premit.
Sponte malos homines, & noxia gramina nutrit,
At melius ſemen ferre recuſat humus.
Melior eſt propriis, alienáque pignora ſemper
Tractat in humanâ, dura noverca, manu.
Vir bonus eſt cœli: malus eſt Telluris alumnus:
Quos igitur cœlum diligit; odit humus. *Mant. ad Falc.*
Vidi ego jactatos, vario diſcrimine, juſtos, *(epig. 70.*
Et vidi, nullum deſeruiſſe DEUM.

Plùs aloës, quàm mellis habet ferè vita bonorum. *Juv.* (*Saty*6.
Per varios caſus, per tot diſc rimina rerum
Tendimus in Patriam.
Mel nulli ſinè felle datur.
Magnum faciunt hominem res adverſæ. *Terent.*
Rebus in adverſis, ſapientia vera probatur. *Verin.*
Novit paucos - Secura quies:
Nulla dies mœrore caret. *Senec.*
Quæ mala cum multis patimur, leviora videntur. *Pal. l.* 5.
Optima quæque dies miſeris mortalibus ævi
Prima fugit: ſubeunt morbi, triſtísque ſenectus,
Et labor, & duræ rapit inclementia mortis. *Virg.* 3. *Geor.*
Dulce loqui miſeris, veterésq; reducere queſtus. *Stat. l.* 5. *Theb.*
Tenuant vigiles, corpus miſerabile, curæ. *Ovid.* 3. *Met.*
Sub noctem cura recurſat. *Virg.*
Unum hoc ſcito: nimiò celeriùs
Venire, quod moleſtum eſt, quàm id, quod cupidè petas.
Curarum ignara voluptas. *Sili.* (*Plaut. Moſt. ac.* 1. *ſc.* 1.
Cura viris levibus, rerum ſolet eſſe novarum:
Cura viris gravibus, rerum ſolet eſſe ſuarum. *Mant. Eclo.* 10.
Hic habet; ille habuit; rem tertius ardet habere:
In tribus his curis volvitur omnis homo.
Inſomnes, longo veniunt examine curæ.
O! quid ſolutis eſt beatius curis? *Catull.*
Sit mora tuta brevis, lenteſcunt tempore curæ. *Ovid. l.* 2. *Am.*
Rebus in adverſis facilè eſt contemnere vitam:
Fortiùs ille facit, qui miſer eſſe poteſt. *Mart. l.* 11.
Leve eſt, miſerias ferre; perferre eſt grave. *Senec.*
Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt. *Mart.*

Vul-

Vulnera, cognatæ, ſunt graviora, manûs.
Sœpe creat molles, aſpera ſpina, roſas.
Quanti caſus humana rotant!
Minùs in parvis fortuna furit,
Leviúsque ferit leviora DEUS. *Senec. Hip.*
Quod quisque patitur,
Id omnium graviſſimum quisque putat. *Plaut.*
Fortiter malum qui patitur, idem poſt patitur bonum. *Id.*
Nil adeò fortuna gravis miſerabile fecit, (*Aſin.*
Ut minuant nullâ gaudia parte malum. *Ovid. 4. Pon. ele. 4.*
Explorant adverſa viros, pérque aſpera durô
Nititur in laudem, virtus in territa, clivô. *Sili. l. 4.*
Dulcia non meruit, qui non guſtavit amara.
Mergitur interdum, ſed non ſubmergitur uter. (*Pon. ele. 3.*
Cura, quid expediat? prior eſt, quàm quid ſit honeſtum. *Ovid. 2.*
Pectora noſtra duas, non admittentia curas. *Juve. ſat. 7.*
O! curas hominum, ô! quantum eſt in rebus inane. *Perſ.*
Cura facit canos, quamvis homo non habet annos. *2. Sat.*
Quid curo curas, permitto currere curas.
Prima tibi ſit cura DEI; ſit cura Parentum;
Sit Patriæ ſtudium conſuluiſſe tuæ. *Stroz. fil. l. 2. am.*
In plano frangit, cuî ſors eſt invida, plantam.
Infelix nimiùm; cum damno dedecus aufert.
In morem octipedis procedunt omnia cancri.
Rem pateris modicam, & mediocri bile ferendam,
Si flectas oculos majora ad crimina. *Juve. ſat. 3.*
Neque enim fortuna querenda
Sola tua eſt: ſimiles aliorum reſpice caſus,

Mitiùs iſta feres. *Ovid. L.* 15. *Metam.*

Rebus in adverſis patientia vera probatur:

Rebus in adverſis, vera probanda fides. *Owen. Mon.Eth.* 102.

Se minùs afflictum ſentit, qui prævidet ictum.

Tela nocent leviùs, viſa volare priùs.

Charius eſt charum, ſi prægustatur amarum.

Menti major erit lux, major quò fuerit crux.

Interpone tuis, in terdum gaudia curis. *Cato* 3. *Mor.*

Ride! ridendo maxima damna teres. *Siroza.*

Proprium hoc miſeros ſequitur vitium:

Nunquam rebus credere lætis;

Redeat felix fortuna licèt,

Tamen afflictos gaudere piget. *Senec. Thyeſ.*

Feras, non culpes, quod mutari non poteſt. *Publ. ſyr.*

Scilicet, adverſis probitas exercita rebus

Triſti materiam tempore laudis habet. *Ovid.*

Solamen miſeris, ſocios habuiſſe dolorum.

Eſto animo forti, cùm ſis damnatus iniquè:

Nemo diu gaudet, qui judice vincit iniquo. *Catol.* 2. *Mor.*

Fortiſſimus ille eſt,

Qui promptus metuenda pati. *Senec. de Sentent. Orat.*

Æquam memento rebus in arduis

Servare mentem. *Horat.* 2. *car. od.* 3.

Finis alterius mali, — Gradus eſt futuri. *Senec.*

Proſpice, qui veniunt, hos caſus eſſe ferendos:

Nam leviùs lædit, quid quid prævideris ante. *Cato* 2. *Mor.*

Fortunam (*adverſam*) virtute doma. *Stat. l.* 2. *Theb.*

Optima ſperentur; metuantur peſſima: ſed quæ

Sors tulerit, forti pectore quisque ferat. *Cam.*

Nil

Nîl te conturbet, ſi mens eſt conſcia recti. *Cato.*

Prudentis caviſſe viri eſt mala, ferréque fortis:

Ut mala non metuat iſte; nec ille ferat.

In re mala, animô ſi bonô utâre, juvat. *Plaut. capt. ac. 2. ſc. 1.*

Rebus in adverſis, meliùs ſperare memento. *Cato 4. Mor.*

Rebus in adverſis animum ſubmittere noli:

Spem retine; ſpes una hominem nec morte relinquit. *Cato 5. Mor.*

Animus æquus, optimum eſt ærumnæ condimentum. *Plaut. Rud.*

Rebus inadverſis, magnum munimen amicus. *Pal. l. 4.*

In dubiis homines ſpectare perîclis

Convenit, adverſísque in rebus noſcere, qui ſint? *Lucret.*

Ut corpus redimas, ferrum patieris, & ignes:

Ut valeas animo quicquam tolerare, negabis? *Ovid.*

Bonus animus, in mala re, dimidium eſt mali. *Publ. Syr.*

Qui nîl ferre poteſt, hominum commercia vitet,

Et ſolus degat ſylvis, aut montibus altis. *Pal. l. 9.*

Si duo concurrunt, nec ſpes eſt ulla cavendi:

Elige, quod minus eſt; effuge grande malum.

Curam, metúmque juvat dulci Lyæo ſolvere. *Horat. Epod. 9.*

Quod potes, extenua, forti mala corde ferendo. *Ovid. 3. triſ.*

Similes aliorum reſpice caſus,

Mitiùs iſta feres. *Ovid. 15. Metam.*

Quod ſi

Frigida curarum fomenta relinquere poſſes,

Quò te cœleſtis Sapientia duceret, ires. *Horat. 1. ep. 3.*

Qui paſcit corvos DEUS, is non deſerit orbos.

Gignimus omne malum proprio de corpore. *Prudent.*

Ferre, quam ſortem patiuntur omnes,

Nemo recuſet. *Lyric.*

Leviùs communia tangunt. *Claud. l. 3. de Rapt. Proſ.*

Tutè rem inçomodam, ùt quæque eſt, in animum inducas pati.

Quod fuit durum pati : (*Terent. Hecy.*

Meminiſſe dulce eſt. *Senec. Herc. Fur. ac. 3.*

Hoc quoque, Naſo, feras, etenim pejora tuliſti:
Jam tibi ſentiri ſarcina nulla poteſt. *Ovid. de ſe.*

Albus ùt obſcuro deterget nubila cœlo
Sœpe Notus, neque parturit imbres
Perpetuos : ſic tu ſapiens finire memento
Triſtitiam, vitæque labores. *Horat. 1. car. od. 7.*

Injuriarum remedium eſt oblivio. *Publ. Syr.*

Vide Conſtantia. Dolor. Fata. Patientia. Virtus.

ADULATOR, ADULATIO.

Blandus adulator, Regum certiſſima peſtis,
Hæc gaudet ſanctos perdere ſœpe viros. *Owe. Mon.*

Agmen adulantûm media procedit in aula. *Ovid.* (*Eth. 73.*

Regum pernicies adulatio.

Cœcus adulator, dirus cuicunque ſatelles.

Flet, ſi flere jubes; gaudet, gaudere coactus. *Lucan. ad Piſon.*

Formas variatur in omnes. *Ovid. 13. Met.*

Adulandi gens prudentiſſima. Laudat
Sermonem indocti; faciem deformis amici, &c.
Natio comœda eſt, &c.
Flet, ſi lacrymas aſpexit amici, &c.
Si dixeris : æſtuo, ſudat. -- Semper & omni
Nocte, diéque poteſt alienum ſumere vultum. *Juve. Saty. 3.*

Impia ſub dulci melle venena latent. *Ovid.*

In melle ſunt linguæ ſitæ veſtræ, &c. *v. Dolus.*

Eſt mens illa ſuis contraria ſæpe loquelis.

Pulex eſt paraſitus, opes ſunt ſanguis - - -
Non te linquet, opum dum tibi ſanguis erit. *Bebel. L.*

Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem (*epig.*
Cogitat, ut ſpecioſa dehinc miracula promat. *Horat. in Art.*

Quicquid agas, verbis ſuadere ſcientibus auſit
Decerni tibi poſſe triumphum:
Quanquam octo viduas in cœnas abſumpſeris una
Pupilli patrimonia radas:
Vulturis ingenium milvus miratur, & ungues
Flammifero Jovis alite dignos: &c.
Riſeris; arridet: flebis; lacrymabitur irrorans,
Et pluviis vel ſaxa cavabit, &c.
Intolerabilior tunc eſt, cùm præmia ſperat,
Et metuit rivalis honorem.
Elimat vafer ora dolis, falſibúſque facetis,
Ut noceat ſpecioſius hoſti, &c. *Balde l. 5. Lyr. Od. 2.*

Res eſt moleſta, laudibus nimis vehi. *Eurip. Greg.*

Oleum peccatoris, eſt laus adulatoris. *Gabold.*

Plùs laudatori, quàm tu tibi credere, noli.

Qui te plùs ſolidò demulcet carmine blando,
Te capere inſidiis nititur ille ſuis. *Cato Mon. Ep. 139.*

Omnia blanda cave, latet hoc ſub melle venenum.

Sermones blandos, blæſóſque cavere memento:
Simplicitas veri fama eſt; fraus ficta loquendi. *Cato 2. Mor.*

Cùm te alius laudat, judex tuus eſſe memento.
Plùs aliis de te, quam tu tibi credere noli. *Id. 1. Mor.*

Omnia aſſentari, is quæſtus nunc eſt uberrimus. *Terent. Eun.*

Qui vult laudari à Dominis, charúſque vocari,
Diſcat adulari, nam tales ſunt modò chari. *Ant. Sil.*

Vide Diſſimulatio. Dolus.

ÆTAS VARIA.

Quid; non in ſpecies ſecedere quattuor annum
Aſpicis, ætatis peragentem imitamina noſtræ?
Nam tener, & lactens, puerique ſimillimus ævo
Vere novo eſt: tunc herba recens, & roboris expers
Turget, & inſolida eſt, & ſpe delectat agreſtes.
Omnia tunc florent, florúmque coloribus almus
Ludit ager, neque adhuc virtus in frondibus ulla eſt.
Tranſit in *Æſtatem* poſt Ver robuſtior annus,
Fitque valens juvenis: neque enim robuſtior ætas
Ulla, nec uberior, nec quæ magis ardeat ulla eſt.
Excipit *Autumnus*, poſito fervore juventæ
Maturus, mitiſque, inter juvenémque, ſenémque
Temperie medius, ſparſus quoque tempora canis,
Inde ſenilis *Hyems* tremulo venit horrida paſſu:
Aut ſpoliata ſuos, aut quos habet alba capillos. *Ovid.* 15. *Met.*

Omne ævum curæ, cunctis ſua diſplicet ætas:
Senſus abeſt *Parvis lactentibus*; & *Puerorum*
Dura rudimenta; & *Juvenum* temeraria pubes;
Affligat Fortuna *Viros* per bella, per æquor,
Iráſque, invidiáſque, catenatóſque labores
Mutandos ſemper gravioribus. *Ipſa Senectus*,
Expectata diu, votíſque optata malignis,
Objicit innumeris, corpus miſerabile, curis. *Auſon. L.* 15. (*Idyl.*

Ætatis cûjuſcunque notandi ſunt tibi mores,
Mobilibúſque decor naturis dandus, & annis.
Reddere qui voces jam ſcit *Puer*, & pede certo
Signat humum: geſtit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in horas.
Imberbis Juvenis, tandem cuſtode relicto:
Gaudet equis, canibúſque, & aprici gramine campi,
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper,
Utilium tardus proviſor, prodigus æris.

Subli-

Sublimis, cupidúſque, & amata relinquere pernix.
Converſis ſtudiis ætas, *animúſque Virilis.*
Quærit opes, & amicitias, inſervit honori,
Commiſiſſe cavet, quod mox mutare laborat.
Multa *ſenem* circum veniunt incommoda, vel quòd
Quærit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti;
Vel quòd res omnes timidè, gelidéque miniſtrat,
Dilator, ſpe longus, iners, avidúsque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti,
De puero cenſor, caſtigatórque minorum. *Horat. in Art. Poët.*
Exultat levitate puer, gravitate ſeneƈtus,
  Inter utrumque manens, ſtat jùvenile decus. *Corn. Gall.*
Omnia fert ætas, animum quoque. *Virg.* 9. *Eclo.*
Quid quid ſub terra eſt, in apricum proferet ætas. *Horat. L.* 1.
Labitur occultè, fallítque volàtilis ætas. *Ovid.* 10. *Med.* (*ep.* 6.
Poſt multum cras! cras! tandem dilabitur ætas.
Tranſit vel Neſtoris ætas. *Mart.*
At, tu, dum primi floret tibi temporis ætas,
  Utere; non tardo labitur illa pede. *Tibull. L.* 1. *ele.* 8.
Utendum eſt ætate, cito pede labitur ætas,
  Nec bona tam ſequitur, quàm bona prima fuit. *Ovid.* 4. *Am.*

Vide Vita.

AMBITIO.

Mendicus honorum - - Ambitioſus homo. *Bacchev. in Flav.*
Eſt genus hominum,
Qui eſſe ſe primos omnium rerum volunt. *Terent. Evnu. ac.* 2. *ſc.* 2.
Aut ob avaritiam, aut miſera ambitione laborant. *Horat.* 1. *Sat.* 4.
Dominari ut poſſint; ſervire volunt. *Auſon.* 15. *Idyl.*
Nulli pars æmula defuit unquam.
Ambitus, ad ſummos, Reges impellit honores,

Principibus, famæ dira cupido, nocet.
O! quàm difficile eſt bobus ad aratra reverti,
Pejùs adhuc aſino, qui ſemel egit equum.
Aut ſumus; aut fuimus; vel poſſumus eſſe, quod hic eſt.
Falſis magna nominibus placent. *Senec. Thyeſ.*
Omnis inſipiens, arogantiâ, & plauſibus capitur. *Menand.*
Eſto, quod es; quod ſunt alii, ſine quemlibet eſſe;
Quod non es: nolis, quod potes eſſe: velis.

V. Superbia.

AMENTES, STULTI.

Ex verbis fatuus, pulſu cognoſcitur olla.
Ex verbis fatuos, ex aure tenemus aſellum.
Per riſum multum, poteris cognoſcere ſtultum. *Cato.*
Cum ſtultis cuî res: idem ſtulteſcat, oportet.
Stultos quisque duos Princeps conſervat in aula:
Unum, quem vexat: per quem vexetur, & unum.
Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt. *Horat. 1. ſat. 2.*
Inſanus, medio flumine quærit aquam. *Propert. L. 1.*
Delphinum ſylvis appingit, fluctibus aprum. *Horat. in Art.*
Theſaurus, ſtultis in lingua poſitus eſt. *Plaut.*
Quærit delirus, quod non reſpondet Homerus.
Omnis inſipiens, arrogantrâ, & plauſibus capitur. *Menand.*
Prodigus, & ſtultus donat, quæ ſpernit, & odit. *Horat. 1.*
Dum faba floreſcit, ſtultorum gloria creſcit. (*ep. 7.*
Stultorum incurata, pudor malus, ulcera celat. *Horat. 1.*
Cum ſtultis, riſu durum, verbìsque jocari. (*ep. 16.*
Verus habet nusquam terrarum morio leges.

'uaviſſima hæc eſt vita, ſi ſapias nihil:
am ſapere nîl, doloris expers eſt malum. *Sophocl.*
ortuna, nimiùm quem fovet, ſtultum facit. *Publ. ſyr.*
tultitiam patiuntur opes. *Horat. L. 1. ep.* 18.
ntolerabilius nihil eſt, quàm dives avarus,
t ſtultus locuples. *Pal. L.* 8.
tultus quoque munere gaudet. *Ovid.* 3. *Am.*
Qui nimiùm fatur, ſtultiſſimus eſſe probatur.
Qui amat, cui odio ipſus eſt, bis facere ſtultè duco:
aborem inanem ipſus capit; & illi moleſtiam adfert. *Terent.*
tultitia, alterius ſperare ex morte ſalutem. *Cato.* (*Hecy.*
mentes, quibus animi non ſunt cordi, ſurdè audiunt. *Affran.*
Optimum eſt, alienâ inſaniâ frui. *Symb. Caroli IV. Imp.*
Moroſophi, moriones peſſimi. *Symb. Wenc. ignavi.*
Eſt genus unum
tultitiæ, nihilum metuenda, timentis. *Horat. l. 2. Sat.* 3.
Stultitiáne erret, nihilum diſtabit, an ira? *Id. ib.*
Stultorum regnum, & populorum, continet æſtus. *Id.*
Signatus imagine Lunæ. *Mart.*
Tres faciunt Collegium. *Horat.*
Profectò deliramus interdum ſenes. *Plaut. Epid.*
Semel inſanivimus omnes.
Miſce ſtultitiam conſiliis brevem:
Dulce eſt deſipere in loco. *Horat.* 4. *car. od.* 12.
nſipiens eſto, cùm tempus poſtulat, aut res:
tultitiam ſimulare locô, prudentia ſumma eſt. *Cato.* 2. *Mor.*
Facito, ut facias ſtultitiam ſepelibilem. *Plaut. Ciſt.*
n latebras abſcondas pectore penitiſſimo
'uam ſtultitiam: Facito, ut ſcias ſine arbitris. *Id. ib.*

In'

Inſanis & tu, ſtultíque prope omnes. *Horat.* 2. *Sat.* 3.

Quisque ſuos patimur Manes. *Virg.* 6. *Æne.*

Tam magna eſt penuria mentis ubique,
In nugas tam prona via eſt. *Pal. L.* 3.

Orandum eſt: ut ſit mens ſana, in corpore ſano. *Juve.* 4. *Sat.* 10.

V. Amuſi.

AMICUS, AMICITIA.

Solus eſt homo, amico amicus. *Terent. Phor.*

Millibus ex multis, unus vix fidus amicus,
Hic albô corvô rarior eſſe ſolet. *Owe. Mon. Eth.* 123.

Amicus certus, in re incerta cernitur. *Enni.*

Amicus eſt animæ dimidium. *Horat.*

Amicitia pares aut accipit, aut facit. *Publ. Syr.*

Amicos, res optimæ parant, adverſæ probant. *Id.*

Utiliùs Regnô, meritis acquirere amicos. *Cato.* 1. *Mor.*

Rebus in adverſis, magnum munimen amicus. *Pal. L.* 4.

Bonus amicus, in mala re, dimidium eſt mali. *Publ. Syr.*

Amici res eſt videnda, in tuto ut collocetur. *Terent. Heaut.*

Amicorum, omnia ſunt communia. *Id. Adelph. ac.* 5. *ſc.* 3.

Tardô amicô nihil eſt quicquam iniquius. *Plaut.*

Haud facilè ille perit, quicunque eſt dives amicis. *Juve.*

Ubi amici, ibidem ſunt & opes. *Plaut. Truc.*

Diligitur nemo, niſi cum fortuna ſecunda eſt. *Ovid.* 2. *Pon.*

Fortunâ mutante vices, mutantur amici. (*ele.* 3.

Obſequiô retinentur amici.

Divelli à charo res eſt duriſſima amico.

Quilibet invitus, charo valedicit amico.

Dulcis

Dulcis in expertis cultura potentis amici. *Hor.*
Nulla fides unquam miſeros elegit amicos. *Lucan. l.* 8.
Nihil ex ſemet natura creavit
Pectore amicitiæ majus, nec rarius unquam. *Manil.* 2. *Aſtron.*
Hoc tempore
Obſequium amicos; veritas odium parit. *Terent. Andr. ac.* 1. *ſc.* 1.
Sœpe ex malo principio, magna familiaritas conflata eſt. *Id.*
Vulgus amicitias utilitate probat. *Ovid.* 2. *Pon.* 4. (*Evnn.*
Nullus ad amiſſas ibit amicus opes. *Id.* 1. *tris. ele.* 8.
Pauci ex multis ſunt amici homini,
Qui certi ſient. *Plaut. Pſeud. ac.* 1. *ſc.* 3.
Occurrunt homines, nequeunt occurrere montes.
Temporibus certis veri noſcuntur amici. *Verin.*
Vexat amicitias, & fœdera diſſociat lis. *Auſon.* 11.
Amicum perdere, eſt damnorum maximum. *Publ. Syr.*
Nomen amicitiæ, barbara corda movet. *Ovid.*
Adferre amico maximum ſolatium
Præſens amicus, rebus afflictis ſolet. *Evripid.*
Cernitur amicus Amore,
More, Ore, & Re. *Babus L.* 3. *epig.*
Auxilium à nobis petito, ſi fortè laboras:
Nec quiſquam melior medicus, quàm fidus amicus. *Cato.* 4.
Calles antiquos ſerves, & amicos. (*Mor.*
Turpe ſequi caſum, & fortunæ cedere amicum,
Et niſi ſit felix, eſſe negare ſuum. *Ovid.* 2. *Pon.* 6.
Scilicet, ùt fulvum ſpectatur in ignibus aurum:
Tempore ſic duro eſt inſpicienda fides.
Dum juvat, & vultu ridet fortuna ſereno,

Indelibatas cunɛta ſequntur opes.
Aſt ſimul intonuit: fugiunt, nec noſcitur ulli,
Agminibus comitum, qui modò cinɛtus erat. *Ovid.* 1.
En! ego, non paucis quondam munitus amicis, (*tris. ele.* 4.
Dum flavit velis, aura ſecunda, meis.
Ut fera nimboſô tumuerunt æquora ventô,
In mediis lacerâ nave relinquor avis. *Id.*
Invenies multos, ſi res tibi floret, amicos:
Si fueris pauper, nullus amicus erit.
Rebus in adverſis, patientia vera probatur:
Rebus in adverſis, vera probanda fides. *Owe.Mon.Eth.* 102.
Quem tibi divitiæ peperêre, eſt falſus amicus:
Argentum, non te, diligit ille tuum. *Id. ib.* 71.
Fac numeros nummos, & mox numerabis amicos:
Nummus enim vicos, nummus conſervat amicos.
Tempore felici, multi numerantur amici:
Dum fortuna perit, nullus amicus erit.
Verus amicus erit, qui plùs me, quàm mea quærit.
Res, amicos facit. *Plaut. in Stich.*
Si fueris felix, multos numerabis amicos,
Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris. *Ovid.* 1. *triſ.* 8.
Ut cuicunque homini res parva eſt; firmi amici ſunt:
Si res labat - - Itidem amici collabaſcunt. *Plaut. in Stich.*
Multi more iſto, atque exemplô vivunt: quos cùm cenſeas
Tibi amicos, reperiuntur falſi. *Id.*
Scurrantis ſpeciem præfert, profeſſus amicum. *Horat.* 1. *ep.*
Illud amicitiæ ſanɛtum, & venerabile nomen (18. *de amico ficto.*
Proſtat, & in quæſtu pro meretrice ſedet. *Ovid.* 2. *Pon.* 3.
Diffugiunt cadis, (*de amicitia venali.*

Cum

Cum fœce ſiccatis, amici. *Horat. L.* 1. *Od.* 35.

Qui ſimulat verbis, nec corde eſt fidus amicus,
Tu quoque fac ſimile, ſic ars deluditur arte. *Cato.* 1. *Mor.*

Cùm tibi vel ſocium, vel fidum quæris amicum:
Non tibi fortuna eſt hominis, ſed vita petenda. *Id.* 4. *Mor.*

Non temerè admittas, nisì fidum nôris amicum:
Sed ſemel admiſſus, ſemper habendus erit. *Owe.Mon.Eth.*65.

Ità amicum habeas, poſſe ut fieri inimicum pûtes. *Publ. Syr.*

Paucos amicos rebus adverſis proba. *Auſon.*

Pluros amicos, re ſecunda compara. *Id.*

Mores amici noveris, non oderis.

Nec multis, aut nec nulli dicaris amicus. *Heſiod.*

Nullum habeas inimicum, & erit tibi Numen amicum.

Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus. *Mart. L.* 8.

Eſto memor caro ſemper prodeſſe ſodali,
Ut tibi non noceat præſtita Sodalitas:
Sic utare tuis, egeas nè rebus amicis,
Sarcina namque humeris ſola ferenda tuis. *Owe.*

Ità crede amico, nè ſit inimico locus. *Publ. Syr.*

Hac ratione tibi redamabis amicus amicum,
Ut fieri hunc hoſtem poſſe aliqûando putes.

Abſentem qui rodit amicum;
Qui non defendit culpante alio &c.
Fingere qui non viſa poteſt; commiſſa tacere
Qui nequit: hic niger eſt, hunc tu Romane caveto. *Horat.* 1. (*Sat.* 4.

Dilige ſic alios, ut ſis tibi charus amicus:
Sic bonus eſto bonis, nè te mala damna ſequantur. *Cato*, 1. *Mor.*

Damnâris nunquam poſt longum tempus amicum,
Mutavit mores, ſed pignora prima memento. *Id.* 4. *Mor.*

Productus teſtis, ſalvo tamen ante pudore,
Quantumcunque potes, celato crimen amici. *Id. L.* 3. *M*
Hoc erit tibi argumentum ſemper in promptu ſitum:
Nè quid expectes amicos, tu quod agere poſſies. *Enni*

V. Syncerıtas.

AMOR VARIUS.

Liberas, carcer, pax, pugna, dolenda voluptas,
Spes, metus eſt, fel, mel, ſeria, ludus amor.
Naſcitur ex oculis, cùm generatur amor.
Sunt oculi nobis certi in amore duces. *Ovid.*
Ludit amor ſenſus, oculos præſtringit, & aufert
Libertatem animi, & mira nos faſcinat arte. *Mant. Eclo.*
Quantum oculis, animô tam procul ibit amor. *Prop. L.* 3.
Celerem habet ingreſſum amor, regreſſum tardum. *Terent.* (
Plurima cœcus amor lumina ſemper habet. *Corn. Gall.*
Inſano, nemo in amore videt. *Prop. L.* 2.
Qui in amore præcipitavit, pejùs perit,
Quam ſi ſaxô ſaliat. *Plaut.*
Amans, quid cupiat, ſcit; quid ſapiat, non videt. *Publ. Sy*
Qui amat, cui odio ipſus eſt, bis facere ſtultè duco:
Laborem inanem ipſus facit; & illi moleſtiam adfert. *Ter*
Dulcibus eſt verbis alliciendus amor. (*He*
Moribus, & formâ conciliatur amor. *Ovid. ep.* 7. *Hero.*
Similitudo morum, eſt mater amorum.
Multùm in amore fides, multùm conſtantia prodeſt. *Pro*
Spes eſt, quæ captat; ſpes eſt, quæ paſcat amantem. *O*
Res eſt, ſolliciti plena timoris amor. *Ovid. ep.* 1. *Hero.* (9. *A*
Littore quot conchæ, tot ſunt in amore dolores. *Id.* 2. *A*

at amor mentes uſu, dediſcitur uſu. *Id.* 2. *Rem.*
amor, & rerum cunctis tutela ſuarum. *Valer. Flac.*
imore, hæc ſunt mala: bellum;
rurſum. *Horat.* 2. *Saty.* 3.
rus amor, nullum novit habere modum. *Prop.*
npore crevit amor, qui nunc eſt ſummus habendi. *Ovid.*
or amoris expers non eſt. (1. *faſt.*
n bene conveniunt, nec in una ſede morantur
eſtas, & amor, ſceptri gravitate relicta. *Ovid.* 2. *Met.*
àm facilè irati, verbô mutantur amantes. *Prop.*
antium iræ, amoris redintegratio eſt. *Terent. Andr.*
ans iratus, multa mentitur ſibi. *Publ. Syr.*
ans, quod ſuſpirat vigilans, ſomniat. *Id.*
nimum eſt, quod amantibus obſtat. *Ovid.* 3. *Med.*
rô conciliatur amor. *Prop. L.* 3.
mia vincit amor. *Virg.*
is legem det amantibus? *Boet. L.* 3. (*Andr.*
mes, qui amant, graviter ſibi dari uxorem ferunt. *Terent.*
c modus, aut requies, niſi mors reperitur amoris. *Ov.* 10. *Met.*
ô junguntur, fatô ſolvuntur amores. *Pal. L.* 4.
s immoderata cupido eſt. *Ovid.* 4. *Pon.* 5.
óque magis tegitur, tantò magis æſtuat ignis. *Id.*
is quis in primo reſtitit,
ulitque amorem: tutus, ac victor fuit.
blandiendo dulce nutrivit malum,
recuſat ferre, quod ſubiit jugum. *Senec. Hip.*
i amant, ipſi ſibi ſomnia fingunt. *Virg.* 8. *Eclo.*
ibus innumeris mens oppugnatur amantûm. *Ovid.* 2. *Rem.*
lnus amoris, idem qui ſanat, facit. *Publ. Syr.*

Heû, patior telis, vulnera facta, meis. *Ovid.*

Amans, & Amens, non nisì unâ literâ diſcrepant.

Amare, & ſapere, vix DEO conceditur. *Publ. Syr.*

Hic miſer eſt, in quem ſpicula fixit amor.

Conſuetudo concinnat amorem. *Lucret.*

Poſt viſum, riſum, poſt riſum venit in uſum;
Poſt uſum, tactum, poſt tactum venit ad actum;
Poſt actum factum, poſt factum pœnitet actum.

Non habet eventus, ſordida præda, bonos. *Ovid ele.* 10. *Am.*

Nullus liber erit, quis quis amare volet. *Prop.*

Credula res amor eſt, ſubito collapſa dolore. *Ovid.* 7. *Met.*

Cuîcunque rapax mors venit amanti. *Tibull.*

Hoc nobis vitium maximum eſt: cùm amamus, tum perimus. (*Plaut. Truc.*

Difficile eſt longum ſubitò deperdere amorem. *Claud.* 1. *de Rap.*

Nemo eſt in amore fidelis. *Prop. l.* 2.

Divitiis alitur luxurioſus amor. *Ovid.* 2. *Rem.*

Diligitur nemo, nisì cuî fortuna ſecunda eſt. *Id.* 2. *Pon.* 3.

Divitias mentis conficit omnis amor. *Prop.*

Durius in terris nihil eſt quod vivat amante. *Id.*

Amori accedunt hæc vitia:
Inſomnia, ærumna, error, & terror, & fuga;
Ineptia, ſtultitiáque adeò, & temeritas;
Incogitantia, excors immodeſtia;
Petulantia, cupiditas, & malevolentia.
Inhæret etiam aviditas, deſidia, injuria,
Inopia, contumelia, & diſpendium,
Multiloquium, & pauciloquium &c. *Plaut.*

Nullis amor eſt medicabilis herbis. *Ovid.* 1. *Met.*

Errat, & in nulla ſede moratur amor. *Id.* 3. *Am.*

Miſer eſt, qui amat. *Plaut. Perſ.*

Multos, cœcus amor, cogit ſecreta fateri. *Virg.*

Magno cum periculo cuſtoditur, quod multis placet. *Publ. Syr.*

Nec Regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt. *Senec.*

Solus amor, morbi non amat artificem. *Prop.*

Semper in abſentes ferventior æſtus, amantes. *Id. l. 2.*

Cœcus amor prolis.

Turpe ſenilis amor. *Ovid.* 1. *Am. ele.* 9.

Indignatur amans, ſe invitum vivere cogi. *Id.* 11. *Met.*

Omnia tentat amor, præſumens plurima, donec
　Metam pertingat, quam ſibi conſtituit.

Affectus generant luctus, in pectore fluctus.

Quot campo flores, tot ſunt in amore dolores.

Cedit amor verus redamantis pectore ſerus.

Eſt amor ingratus, cùm non ſit amator amatus.

Eſt oculis gratum, ſpeculari ſemper amatum.

Illi pœna datur, qui ſemper amat, nec amatur.

Heû dolor eſt, gratis abſcedere rebus amatis.

Talem nullus amat, qui ſemper: *da mihi*, clamat.

Miles amat bellum; Venus otia; cultor agellum.

Ut ferrum magnes, ſua quemvis ſic trahit Agnes.

Quis quis amat ranam, ranam putat eſſe Dianam:

Quis quis amat cervam, cervam putat eſſe Minervam:

Quis quis amat luſcam, luſcam putat eſſe venuſtam, &c.

Urit amor cœcus, non eſt amor arbiter æquus,
　Hic quoque turpe pecus judicat eſſe decus.

O! DEUS, in quantis animus verſatur amantis.

Quamvis fœdatur, cuîvis placet id, quod amatur.

Diligitur nemo, niſi cum fortuna ſecunda eſt:

Quæ ſimul intonuit, proxima quæque fugat. *Ovid. 2. Pon.*
Quantus amantis amor, quando gaudemus amatô,
Tantus & amiſsô ſuevit adeſſe dolor.
Nox, & amor, vinúmque, nihil moderabile ſuadent:
Illa pudore vacat; vina, Venúſque metu. *Ovid.*
Neſcis quid ſit amor? furor eſt: poſt omnia mentem
Eripit, & damnis paſcitur ille ſuis.
In amore, hæc omnia inſunt vitia: injuriæ;
Suſpiciones, inimicitiæ, induciæ;
Bellum, pax rurſum. Incerta hæc ſitu poſtules
Ratione certa facere, nihilo plus agas,
Quàm ſi des operam, & cum ratione inſanias. *Terent. Eun.*
Quisquis amat, ſervit; dominatur, quisquis amatur:
Quisquis amat, patitur: quisquis amatur, agit. *Owe.*
Ut ameris, amabilis eſto! *Ovid. 3. Am.*
Marce, ut ameris, ama! *Mart.*
Novi ego amantium animos,
Advertunt graviter, quæ non cenſeas. *Terent. Heaut.*
Ità tuum conferto amorem ſemper; ſi ſapis:
Nè id, quod ames, populus ſi ſciat, ſit tibi probro. *Plaut.*
Sentit amans ſua damna ferè, tamen hæret in illis (*Curc.*
Materiam culpæ proſequitúrque ſuæ. *Ovid. 4. triſ. 1.*
Dilige ſic alios, ut ſis tibi charus amicus:
Sic bonus eſto bonis, nè te mala damna ſequantur. *Cato. 1.*
Vis magna mentis, blandus, atque animi calor (*Mor.*
Amor eſt; juventâ gignitur, luxu, otiô;
Nutritur inter læta fortunæ bona,
Quem ſi fovere, atque alere deſiſtas; cadit,
Brevíque vires perdit extinctus ſuas. *Senec. in Octav. ac. 2. ſc. 2.*

Otia

Otia Venus amat, finem qui quærit amoris,
Cedit amor rebus: res age, tutus eris. *Ovid. 1. Rem.*
Subtrahe ligna foco, ſi vis extinguere flammam.

V. Luxuria.

AMUSI, INDOCTI, STOLIDI.

Ex verbis fatuos: ex aure tenemus aſellos.
Numerô plures, virtute, ac honore minores,
Indocti, ſtolidíque: *Horat. 2. ep. 1.*
Pariſios ſtolidum, ſi quis transmittat aſellum:
Qui fuit hic aſinus, non ibi fiet equus.
Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati. *Horat. 1. ep. 2.*
Homine imperito, nunquam quicquam injuſtius,
Qui, niſi quod ipſe facit, nîl rectum putat. *Terent. Adel. ac. 1. ſc. 2.*
Inter lædeos ridetur corvus olores. *Mart.*
Tu quod es, è populo quilibet eſſe poteſt. *Id. l. 5. epig.*
Apud eruditos qui nîl valent, apud
Plebem præeminent facundiâ. *Ariſtoph. comic.*
Iners malorum remedium ignorantia eſt. *Senec.*
Ex cocto, pullus nunquam producitur ovo.
Cum ſtólidis, riſu durum, verbísque jocari.
Cum ſtolidis cuî res, idem ſtolideſcat, oportet.
O! quot Moroſophos tellus parit, & Philod-Oxos.
Quot bipedes aurum, quot purpura veſtit aſellos!
Neque plùs habet ſapientiæ, quàm lapis. *Plaut. Mil.*
Bœotum in craſſo jurares aëre natum. *Horat.*
Utilis ungendis axibus eſſe poteſt. *Mart. l. 2. epig.*
Quid cum illis agas, qui neq; jus, neq; bonum, atq; æqûm ſciunt?

Meliùs, pejùs, proſit, obſit; nihil vident, niſi quod lubet.

Interea edoctus puerorum in claſſibus Alpha, (*Terent. Heaut.*

Parnaſſi laurum ſe meruiſſe putat. *Royer.*

Inguinis, & capitis quæ ſint diſcrimina, neſcit. *Juve.*

Delphinum ſylvis appingit, fluctibus aprum. *Horat. Art.*

Indocile flecti non poteſt, frangi poteſt. *Senec.*

Alphicus ante fuit, cœpit nunc Olphicus eſſe. *Maz.*

Axicus ante fuit, cœpit nunc Oxicus eſſe.

Exedit Muſas, nec adhuc tamen inde profecit. *Symph.*

Ingenio totus teres, atque rotundus. *Horat.*

Scholaſticus ſub rotundioribus. *Sidon.*

Ruſticus, enormis ſapiens, craſſáque Minervâ.

Ingeniis non ille favet, plauditque ſepultis. *Horat. 2. ep. 1.*

Truncóque ſimillimus Hermæ,

Nullo quippe alio vincis diſcrimine, quàm quòd

Illi marmoreum caput eſt; tua vivit imago. *Juve. in Sat.*

Artis nuper eras imberbis, inérsque Magiſter:

Barbatus nunc es Doctor, inérsque magis. *Owe.*

Omnia tunc ſtolidi magis admirantur, amántque,

Inverſis quæ ſub verbis latitantia cernunt. *Lucret.*

Summa, rudes aſini, rerum faſtigia ſcandunt,

Maximus hoc illis tempore venit honos:

Et niſi ſis aſinus, nullum tibi nomen habebis,

Ac omni ſpretus deſtitueris ope. *Cordus L. 1. epig.*

Infelix lolium, & ſteriles dominantur avenæ. *Virg.*

Qui omnia ſe ſimulant ſcire, nè quicquam ſciunt. *Plaut.*

Suaviſſima hæc eſt vita, ſi ſapias nihil:

Nam ſapere nîl, doloris expers eſt malum. *Sophocl.*

Ingenium quondam fuerat pretioſius aurô,

At!

At! nunc barbaries grandis: habere nihil. *Ovid.* 3. *Am.* 7.
Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus. *Horat. in Art.*
Quódque parum novit, nemo docere poteſt. *Ovid.* 2. *triſ.*
Publica lex hominum, naturáque continet hoc fas,
Ut teneat vetitos, inſcitia debilis, actus. *Perſ. Sat.* 5.
Inter ſtrepis anſer olores. *Virg.*
Quisquis ab æde ſua patria volat improbus anſer,
Ille domum rediens, anſer ùt ante manet.
Inſcitia eſt: adversùs ſtimulum calces. *Terent.*
Crede mihi (*indoctos*) prudentia prima relinquit,
Et ſenſus cum re, conſiliúmque fugit. *Ovid.* 4. *Pon.*
Nîl ultrà quatuor, ſtupidus numerare Menalca,
Nîl ultra Coridon ſcit numerare tria.
Res nova: jam ſeptem ſapientes ſunt duo ſtulti,
Nam ſeptem tantùm ſtultus uterque ſapit.
Diſce, quod ignoras. *Mart. l.* 2. *epig.*
Qui ſcit, laudatur; qui neſcit, vituperatur.
Fructus non fit multus, ager ſi non bene cultus.
Eſt miſerum bellum, cùm culpat aſellus, aſellum.
Haud æquum facit, qui, quod didicit, id dediſcit. *Plaut.* (*Amph.*
Diſce, docendus adhuc. *Horat.* 1. *ep.* 17.
Diſcere nè ceſſes: curâ ſapientia creſcit. *Cato* 4. *Mor.*
Nè pudeat, quæ neſcièris, te velle doceri:
Scire aliquid, laus eſt: pudor eſt, nîl diſcere velle. *Id. ib.*
Diſcat, qui neſcit, nam ſic ſapientia creſcit.

V. Amentes.

ANIMUS VARIUS.

Sunt animis etiam ſua nobila. *Prudent.*
Vertuntur ſpecies animorum, & pectora. *Virg.*
Mala mens, malus animus. *Terent. Andr.*
Variatur imagine Lunæ. (*Plaut. Ciſtel.*
Modò, quod ſuaſit, diſſuadet: quod diſſuaſit, id oſtentat.
Hunc amor, ira etiam, communiter urit utrumque. *Horat.* 1.
Vertumnis, quot quot ſunt, notus iniquis. *Id.* 2. *ſat.* 7. (*ep.* 2.
Mobilis, & varia eſt fermè natura malorum. *Juve.*
Dum in dubio eſt animus, paulò, momentò huc, illuc impel-
Me mea delectant, te tua, quemque ſua. (litur. *Terent. Andr.*
Quot homines, tot ſententiæ, ſuus cuique mos. *Terent. Phor.*
Ubi animus ſemel ſe cupiditate devinxit mala,
Neceſſe eſt conſilia conſequi conſimilia. *Id. Heaut.*
Appoſita, intortos emendat regula mores,
Et premitur ratione animus. *Perſ.*
Illa priùs cretâ, mox hæc carbone notâſti. *Id. Sat.* 5.
Nullius addictus jurare in verba Magiſtri,
Quò me cunque rapit tempeſtas, deferor hoſpes. *Horat.* 1. *ep.* 1.
Quod periit, ſpernit; repetit, quod nuper amiſit;
Æſtuat, & vitæ diſconvenit ordine toto:
Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis. *Id. ib.*
Quolibet eſt folio, quavis incertior aurâ: *Bacch.*
Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juve. Sat.* 6.
Nunc gravitate Cato: nunc feritate Nero.
Quavis in certior aurâ.
Animi ſub vulpe latentes. *Horat.*

Pompejanus ero, ſi vicerit omnia Magnus:
Omnia ſi Cæſar, Cæſarianus ero. *Mart. Brit.*

Conveniet nulli, qui ſecum diſſidet ipſe. *Cato* 1. *Mor.*

Fruſtrà rogatur, qui miſereri non poteſt. *Val. Ca.*

Non omnibus unum eſt
Quod placet: hic ſpinas colligit, ille roſas.

Oderunt hilarem triſtes &c. v *Odium.*

Dextera præcipuè capit indulgentia mentes,
Aſperitas odium, ſævaque bella movet. *Ovid. l.* 2. *Am.*

Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Horat.* 1.

Animus æquus, optimum eſt ærumnæ condimentum. (*ep.* 11.

Non omnes eadem mirantur, amántque. *Horat.* 2. (*Plaut. Rud.*

Fortuna, opes auferre, non animum poteſt. *Senec.* (*ep.* 2.

Bonus animus, in mala re, dimidium eſt mali. *Publ. Syr.*

Animo dolenti, nihil oportet credere. *Id.*

Benevoli animi, maxima eſt conjunctio. *Id.*

Certè plùs animi debet ineſſe viris. *Ovid.* 2. *Am.*

In re mala, animô ſi bonô utâre, adjuvat. *Plaut. Capt. ac.* 2. *ſc.* 1.

Infragilémque animum, quò potes, uſque tene. *Pedo.*

Fortem poſce animum, & mortis terrore carentem. *Juve. Sat.* 10.

V. Levitas. Natura. Propenſio.

ANNI.

Zodiaci bis ſex numerantur in æthere ſigna:

	♈	♉	♊	♋	♌	♍
Sunt	Aries *Mart.*	Taurus *April.*	Gemini *Majus.*	Cancer *Juni.*	Leo *Juli.*	Virgo. *Auguſt.*

♎	♏	♐	♑	♒	♓
Libraque *Septemb.*	Scorpius *October.*	Arcitenens *Novemb.*	Caper *Dece.*	Amphora *Januar.*	Piſces *Febr.*

L. X. V. tria C, Sex horas continet Annus,
Hæ bis-ſextilem quartò dant quolibet annò.

Quatuor Anni tempora.

Dat Clemens *Hyemem*; dat Petrus *Ver* Cathedratus;
Æſtuat Urbanus; *Autumnat* Symphorianus.

Quatuor Anni tempora per ſigna Zodiaci.

Zodiaci caput eſt *Aries*, & *Veris*, & Anni;
Æſtatis Cancer; *Autumni* pendula *Libra*;
Incipit ex imo pluvialis *Hyems Capricorno*.

Quo Menſe, & die hæc tempora accidant?

Sexto Idus Martis *Ver* ſurgit; Pridie & Idus
Juni *Æſtas*; Ipſis Septembribus Idibus almus
Profert ſe *Autumnus*; Bis ſena luce Decembris
Stringit mortales *Hyemali* frigore Bruma.

Qualitates horum temporum.

Æſtas ſicca, calens; *Autumnus* ſiccus, & algens;
Friget, & humet *Hyems*; calidum *Ver* ſitit, humétque.

Æquinoctia, & Solſtitia.

Lambert, Gregori, nox eſt æquata diei;
Vitus, Lucia ſunt hæc duo Solſtitia.

Eadem per ſigna Zodiaci.

Solſtitia efficiunt duo: *Cancer*, cum *Capricorno*;
Sed noctes æquant: *Aries*, & *Libra* diebus.

Anni Bis-ſextiles.

Anni divisi Domini per quattuor æquè,
Monſtrant Bis-ſextum qua ratione ſcias.

Annus bis-ſextilis una die auctior.

Bis-ſextum ſextæ Martis tenuere Calendæ,
Poſteriore die celebrantur feſta Mathiæ.

An-

De Cyclo.

Annis adde novem Domini, partire per octo
Viginti : Cyclus ſic tibi notus erit.

Quatuor tempora Jejunii.

Poſt Crux, poſt Cineres, poſt Spiritus, atque Luciæ,
Sit tibi in angaria quarta ſequens feria.

Aliter.

Poſt Pen. Cru. Lu. Ci. ſiunt Jejunia trina.

Lunatio.

In quo completur, Menſi lunatio detur.

Caniculares dies.

Incipiunt Juni pridie Idibus Caniculares,
Et pridie Nonas Septembris ſine reſultant.

Laudamus veteres, ſed noſtris utimur annis. *Ovid.* 1. *faſ.*

Singula de nobis anni prædantur euntes. *Horat.* 2. *ep.* 2.

Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,
Multa recedentes adimunt. *Id in Art.*

Felices fruſtrà nobis promittimus annos,
Semper enim curæ, triſtitiæque premunt. *Mant.*

Non annis anni, non menſes menſibus uſque
Conveniunt. *Manil.*

Labitur occultè, fallítque volatilis ætas,
Et nihil eſt annis velocius. *Ovid.* 10. *Met.*

Fluminis inquemodum, lubricus annus abit. *Her. Hugo. l.* 1.

Et celer admiſſis labitur annus equis. *Ovid.* 1. *am.* 2. *Opio. diſ.*

Accidit in puncto, quod non reparatur in anno.

Eheu! fugaces, Poſtume, Poſtume
Labuntur anni, nec Pietas moram
Rugis, & inſtanti ſenectæ
Afferet, indomitæque morti. *Horat.* 2. *car. Od.* 14.

V. Menſes Tempus.

Arcana

ARCANA.

Multa tegit ſacrô involucrô natura, nec ullis
Fas eſt ſcire quidem mortalibus omnia: multa
Admirare modò, nec non venerare: nec illa
Inquires, quæ ſunt arcanis proxima; namque
In manibus quæ ſunt, hæc nos vix ſcire putandum:
Eſt procul à nobis adeò præſentia veri. *Lucret.*

Mirari, non rimari, ſapientia vera eſt.

Quicquid nix celat, ſolis calor omne revelat.

Sub nive quod tegitur, cùm nix perit, omne videtur.

Multos, cœcus amor cogit ſecreta fateri. *Virg.*

Arcanum, demens detegit ebrietas. *Id. epig.*

Si ſecretarum ſeriem vis noſcere rerum;
Ebrius, inſipiens, pueri dicent tibi verum.

Alium ſilere quod voles: primus ſile. *Senec. Hip.*

Non ſit in arcanis mulier tibi conſcia rebus. *Cato.*

Tuâ quod nihil refert, percontari deſinas. *Terent. Hecy. ac. 2.*

Tu, nè quæsîeris (ſcire nefas) quem mihi, quem tibi (*ſc.* 3.
Finem Dii dederint? *Horat.* 1. *car. Od.* 11.

Arcanum neque tu ſcrutaberis ullius unquam,
Commiſſúmque teges, & vinô tortus, & irâ. *Id.* 1. *ep.* 18.

Mortalia quisquis
Pectora ſcrutaris, ſcrutandus & ipſe es,
Atque homine eſt quærendus homo. *Verin.*

Productus teſtis, ſalvo tamen ante pudore,
Quantumcunque potes celato crimen amici. *Cato* 3. *Mor.*

Quid de quoque viro, & cui dicas, ſœpe videto.
Percunctatorem fugito, nam garrulus idem eſt,
Nec retinent patulæ commiſſa fideliter aures,
Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. *Horat.* 1. *ep.* 18.

V. Curioſitas.

ARS VARIA.

Ars longa, vita brevis.

Phœnices primi (famæ ſi creditur) auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris. *Lucan. l.* 3.

ARTES LIBERALES.

Lingua	Tropus	Ratio	Numerus	Sonus	Angulus	Aſtra.
Grammatica	*Rhetor.*	*Logica.*	*Arithmet.*	*Muſica.*	*Geomet.*	*Aſtron.*

Quid quæque Artium tractat, breviter accipe:

GRAMMATICA.

Infans omnis erit, ſinè me quicunque vagatur:
Eſt mihi ſermonis tradita norma boni. *Guida Joan.*

RHETORICA.

Rusticus eſt ſinè me, loquitur qui florida picta:
Verba ligant animos; verba ligant ſuperos. *Idem.*

LOGICA.

Diſcutiens verum, ſummoſa ſophiſmata ſolvo:
Corruit in tenebras, qui ſinè me graditur. *Saxus Pamphilus.*

ARITHMETICA.

Diſcutio Numeros, proprium quod cuîque, reſolvo:
Aſſeſu gaudet terra, polúsque meo. *Guida.*

MUSICA.

Inferni, ſuperi, poſcunt mea munera Divi:
Nam Phœbus noſtro ſubditur imperio. *Id.*

GEOMETRIA.

Sidereos curſus, terræ, pelagique receſſus,
Ponderibus cunctos æquiparare queo. *Idem.*

ASTRO-

ASTRONOMIA.

Per mare, per terras, liquidíque aëra motus.
Noſco ſidereas, Aſtrologia, domos. *Idem.*

ARTES ILLIBERALES.

Rus	Nemus	Arma	Rates	Vulnera	Lana	Faber.
Agricult.	*Venat.*	*Milit.*	*Naut.*	*Chyrurg.*	*Textor.*	*Fabrilis.*

Per varios uſus artem experientia fecit,
Exemplô monſtrante viam. *Manil. l.* 1.
Solus & artifices qui facit, uſus erit. *Ovid.* 2. *am.*
Gaudent ſudoribus artes,
Et ſua difficilem reddunt ad limina curſum. *Maut.*
Paupertas, omnes artes perdocet, ubi quem attigit. *Plaut.*
Naturæ in gremio DEus artes condidit, ut ſit (*Stich. ac.* 2. *ſc.* 1.
Uſque quod acquirat, quodque requirat homo. *Owe.*
Artibus ingenuis (*l.* 3. *epig.*
Pectora molleſcunt, aſperitásque fugit. *Ovid.* 1. *Pon.* 7.
Artibus ingenuis quæſita eſt gloria multis. *Id.* 2. *Pon.* 7.
Qui varias novit linguas, laudatur, amatur,
Excipitur grato portinus ille ſinu.
Ingenuas didiciſſe fideliter artes
Emollit mores, nec ſinit eſſe feros. *Ovid.* 2. *Pon.*
Scilicet ingenium placida mollitur ab arte,
Et ſtudio mores convenienter eunt. *Id. l.* 3. *an.*
Artibus innumeris mens oppugnatur amantûm *Id.* 2. *Rem.*
Poſſe tacere, ars eſt; ars quoque, poſſe loqui.
Ars prima Regni eſt: poſſe te invidiam pati. *Senec. Herc. fur.*
Ars, quæ non venditur, vilipenditur.
Res valet, ars præſtat, ſi res perit, ars mihi reſtat.

Quod

Quod natura negat, mulier ſibi ſumit ab arte. *Mart. de Fabiola*
Illa ſuam faciem transformat, & alterat arte. *Sill. Ital. (ſtibiô utente.*
Potatorum ars eſt, turgentem emungere burſam.
Si valeant homines, ars tua Phœbe jacet. *Ovid.* 4. *triſ.*
Ars illi ſua cenſus erat, cùm traderet artem. *Id.* 3. *Met.*
Dat Galenus opes, dat Sanctio Juſtiniana:
Ex aliis paleas, ex iſtis collige grana.
Gramatici certant, & adhuc ſub Judice lis eſt. *Horat.* 11 *ſer.*
Artem ſcruteris, quamvis opulentus haberis. (*ſat.*
Exerce ſtudium, quamvis perceperis artem:
Ut cura ingenium, ſic & manus adjuvat uſum. *Cato.* 4. Mor.
Altera natura eſt habitus, quam junior artem
Perdiſces, tollet nulla ſenecta tibi. *Owe.* Mon. *Eth.*
Diſce aliquid: nam cùm ſubitò fortuna receſſit,
Ars remanet, vitámque hominis non deſerit unquam. *Cato* 4. Mor.

Alchimia, & Lapis Philoſophorum.

Calcinet in cinerem res ignis quaslibet; inde
Junctus aquæ cinis eſt nobile lixivium.
Lixivium bene in coctum, ſal fiet; at hic ſal,
Si diſſolvatur, mox oleoſus erit.
Hoc oleum rectâ ſi conſolidabitur arte.
Laudatus ſophies naſcitur inde lapis. *Satyric.*
Chimici ſemper potabile reddunt aurum,
Solventes dulci, cuncta metalla, mero.
Ipſius ut tenui projecta parte per undas
Æquoris: argentum ſi vivum tum foret, æquor
Omne, vel immenſum verti mare poſſet in aurum. *Augurellus.*
Nè quære doceri
Stultitiam, quam cœca auri commenta cupido,

Cùm placuit Cœlo venas tellure relictâ
Quærere, & errantes foculis intrudere ſtellas,
Ut de Mercurii producat ſidere Lunam,
Aëráque in auricomum convertat Cypria ſolem.
Natura migrante ſuis à finibus auſi,
Semina tingendis fuderunt apta metallis,
Et fucum fecêre ſibi, captíque priores
Arte ſua, mox fucô aliis illudere certant,
Pulveris exigui jactu miracula ſpondent, (*Moyſ. Viat.*
In tetros quibus ampla volant patrimonia fumos. *Millieus* 11.
Aut ſpem deponas, aut artem illuſus omittas. *Horat.* 2. *ſat.* 5.

V. *Doctrina.* *Muſici.*

AVARITA.

Semper inops, quicunque cupit. *Claud.* 1. *in Ruf.*
Semper avarus eget. *Horat.* 1. *ep.* 2.
In auro ſemper congeſto eſt pauper avarus. *Perſi.*
Tam deeſt avaro, quod habet, quàm quod non habet. *Publ.*
Bene habens inopia eſt, in divitiis cupiditas. *Id.* (*Syr.*
Avarus ipſe, miſeriæ cauſa eſt ſuæ. *Id.*
Intolerabilius nihil eſt, quàm dives avarrus. *Pal. l.* 8.
Creverunt & opes, & opum furioſa cupido,
Et cùm poſſideant plurima, plura petunt:
Sic, quibus intumuit ſuffuſa venter ab unda,
Quò plùs ſunt potæ, plùs ſitiuntur aquæ. *Ovid.* 1. *Faſt.*
Quis dives? qui nîl cupiat. Quis pauper? avarus. *Auſon.*
Mendicant ſemper avari. *Cato* 4. Mor.
Dedecus eſt: ſemper ſumere, nílque dare. *Ovid.*
Evclio credo tibi, verbum *Dare*, defectivum eſt:

Tempore præſenti, præteritóque caret.
Negandi cauſa, avaro, nunquam deeſt. *Publ. Syr.*
Turget avaritiâ, miſeráque cupidine pectus.
Qui juvenes hortatur, ut illam
Ire viam pergant, & eidem incumbere ſectæ.
Sunt quædam vitiorum elementa, his protinus illos
Imbuit, & cogit minimas ediſcere ſordes:
Mox acquirendi docet inſatiabile votum.
Servorum ventres, modiô caſtigat iniquô,
Ipſe quoque eſuriens: neque enim omnia ſuſtinet unquam
Mucida cerulei panis conſumere fruſta, &c. *Juve. 1. ſat. 14.*
Avarus, multa multis ſœpe ſuaſit perperam. *Plaut.*
De ſordibus quid dicam? ſordidiſſimus:
Etiam obſoletos vendi calceos jubet:
Crateras etiam fractos: è ſevaceis
Candelis, jam conſumptis, ſi quid fruſtuli
Reliquum eſt, id ille ſubito, tantillum modò
Si fuerit, aſſervari in vaſculum jubet,
Et plurima cùm congeſta jam ſint fruſtula;
Tum vendi; & utitur ſœpe hoc proverbiô,
(Quô ſordidam hanc tutatur parſimoniam)
Inopia, inquit, quæ res minimas magni facit,
Et proinde reſervat, & divitias parit.
Et, qui, cùm dives eſt, ſe pauperem putat,
Hic ſemper dives eſt, & ſit ditiſſimus. *Palbar. in dial. de vit. ſen.*
Aquam hercle! plorat (cùm lavat) profundere.
Quin ipſi pridem tonſor, ungues demeſſerat,
Collegit, omnia abſtulit præſegmina. *Plaut.*

Avari mandata ſervis data.

Cave! quenquam alienum in ædes intromiſeris.

Quod ſi quispiam ignem quærat; extingui volo,
Nè cauſæ quid ſit, quòd te quispiam quæritet;
Tu aquam aufugiſſe dicito, ſi quis petat.
Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium:
Fures veniſſe, atque abſtuliſſe dicito.
Profectò in ædes meas, me abſente, neminem
Volo intromitti; atque etiam hoc prædico tibi:
Si bona fortuna veniat, nè intromiſeris. *Gaudut. in deſcrip.*
Non bonus eſt ulli, qui malus ipſe ſibi. (*Orat.*
In nullum avarus bonus, in ſe peſſimus. *Publ. Syr.*
Ferrum, mortémque timere -- Auri neſcit amor. *Lucan.*
In gelidas Chreſtus ſe jecit fluminis undas:
 Lucrari laqueum ſic voluiſſe ferunt. *De Valle.*
Si fas eſt: omnes pariter pereatis avari! *Proſp.*
Locum virtutis deſeruit, qui
Semper in augenda feſtinat, & obruitur re. *Horat.* 1. *ep.* 16.
Dum moritur Chreſtus, nummi de morte reſurgunt,
 In cumulo, in tumulo, quæ jacuêre diu.
Optima prima ferè manibus rapiuntur avaris,
 Implentur numeris deteriora ſuis. *Ovid.* 2. *am.* 6.
Omnia des cupido, ſua non perit inde cupido.
Materiæ fertur res eſſe ſimillima primæ,
 Hæc fòrmas omnes appetit: Aulus opes!
Nunquam ſatur, medias inter opes inops,
Spe lucri, quidlibet audens. *Senec.*
Et, cùm poſſideant plurima, plura petunt. *Ovid.* I. *faſt.*
Quid tibi divitiæ, ſi non conceditur uti?
 Quamvìs largus opum, ſemper egenus eris.
Quantò felicior hic, qui
Nîl cuperet, quàm qui totum ſibi poſceret orbem. *Juve. ſat.* 14.
Nimi-

Nimiùm ſenecta eſt ad rem attenta. *Terent.*

Amore ſeneſcit habendi. *Horat.* 1. *ep.* 7.

Tempore crevit amor, qui nunc eſt ſummus habendi,
Vix ultrà, quò jam progrediatur, habet. *Ovid.* 1. *faſt.*

Scire volam: quantùm diſcordet parcus avarô? *Horat.* 2. *ep.* 2.

Componit opes, gazis inhians,
Congeſto pauper in auro eſt. *Senec. Herc. Fur.*

Magnus inter opes inops. *Horat.* 3. *car. Od.* 16.

Clauditur ad dandum vola, panditur ad capiendum.

Multa rogant tradenda ſibi, data reddere nolunt. *Ovid. l. Art.*

Maxima pars hominum morbo jactatur eodem. *Horat.* 2. *ſat.* 3.

Omnis avarus, nulli eſt charus. *Guibald.*

Cuncta manus avidas fugiunt. *Horat. l.* 4. *od.* 7.

Inopiæ pauca deſunt, avaritiæ omnia. *Publ. Syr.*

Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit. *Juve. ſat.* 14.

Quò plus ſunt potæ, plùs ſitiuntur aquæ. *Ovid.* 1. *faſt.*

Pecunia avaro ſupplicium eſt.

Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorúmque fames. *Horat.* 3. *car. od.* 16.

Tantis parta malis, curâ majore, metúque
Servantur; miſera eſt magni cuſtodia cenſûs. *Juve. ſat.* 14.

Condit avarus opes, defoſſóque incubat auro. *Horat.*

Delirus, & amens,
Qui nummos, aurúmque recondit, neſcius uti
Compoſitis, metuénsque velut contingere ſacrum,
Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
Porrectus vigilet cum longo fuſte, neque illinc
Audeat eſuriens Dominus contingere granum,
Ac potiùs foliis, parcus veſcatur amaris. *Id.* 2. *ſat.* 3.

Hinc cupidis animis, dulcia lucra nocent.

Verùm: pone moras, & ſtudium lucri,
Nigrorúmque memor, dum licet, ignium. *Horat. 4. car. od. 12.*

Quid juvat immenſum te argenti pondus, & auri
Furtim defoſsâ timidum deponere terrâ? *Id. 1. ſat. 1.*

Dic, rogo, quid ſperes? qui nummis totus adhæres:
Tecum nîl referes, licèt omnia ſolus haberes.

Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas, ſtulte, vehêre rates. *Prop. l. 3.*

Quid tam ſolicitis vitam conſumimus annis,
Torquemúrque metu, cœcáque cupidine rerum,
Æternísque ſenes curis? Dum quærimus aurum,
Perdimus, & nullo votorum fine beati.
Victuros agimus ſemper, nec vivimus unquam,
Pauperiórque bonis quisque eſt, qui plura requirit,
Nec, quod habet, numerat; tantùm, quod non habet, optat.
En! aſpice, quantus (*Manil. l. 4.*
Degitur hoc ævi in tenebris, vitæque perîclis,
Ut curæ, noſtra aſſiduæ præcordia tangant,
Utque auri maleſuaſa fames, & dirus habendi
Ducat amor captos, veræ & rationis egentes? *Vida.*

Utere quæſitis opibus, fuge nomen avari:
Quid tibi divitiæ proſunt, ſi pauper abundas? *Cato 4. Mor.*

Avaro, ſpecies Arithmetica Diviſionis, præ cæteris commendatur.

Nîl *Numerare* juvat; nîl *Addere* ſemper acervo;
Multiplicare, nihil: *Divide*! tutus eris.

De re terrena, non ſit tibi plena crumena:
Cuncta ut poſſideas, fac! nihil ut teneas.

Quantò quisque ſibi plura negaverit,

A Diis plura feret. *Horat.* 3. *car. od.* 16.

Quod vile eſt, carum; quod carum eſt, vile putato:
Sic tibi nec cupidus, nec avarus habeberis ulli. *Cato* 1. *Mor.*

Luxuriam fugito, ſimul & vitare memento
Crimen avaritiæ, nam ſunt contraria famæ. *Id.* 2. *Mor.*

V. Divitiæ. Lucrum.

AUDACIA, PRÆSUMPTIO.

Qui nimis eſt audax, ſœpe infeliciter audet.

Eſt genus hominum, qui eſſe primos ſe omnium rerum volunt. (*Terent. Eunu.*

Audaces, fortuna juvat, timidòsque repellit.

Audentes, DEUS ipſe juvat. *Ovid.* 10. *Met.*

Audentes, fortuna juvat. *Virg.* 10. *Æne.*

Flectere ſi nequeo ſuperos; Acheronta movebo. *Ovid.* 7. *Met.*

In audentes, non eſt audacia tuta. *Id.* 10. *Met.*

Inops audacia tuta eſt. *Horat.*

Conare! audentes, Numen, & aſtra juvant.

Magna petis Phaëton, & quæ non viribus iſtis
Munera conveniunt. *Ovid.* 1. *Met.*

Quod ſi deficiant vires, audacia certè
Laus erit: in magnis, & voluiſſe, ſat eſt.

Audendum eſt, fortes adjuvat ipſe Deus. *Tibull.* 1. *ele.* 2.

Audendum eſt aliquid, ſi cupis eſſe aliquid. *Propert.*

AULA, AULICI.

Aula quid eſt? carcer ſpecioſus, ſplendida vincla
Virus dulce, quies anxia, ſcena brevis.
Inſtabilis ſtatio, pelagus grave, Lerna malorum,
Pœna hilaris, ſiren noxia, ficta quies.

Mendax lena, dolor verus, fucata voluptas,
Error gratus, inops copia, juge jugum. *Verpæus l. 2. ele. 4.*

Quod primum eſt: pietas, candórque, fidésque
Exulat his laribus &c.
Quisque Jovem curat minùs, & contemptor Olympi eſt.
Aut nullos habet Aula Deos; aut ſegniùs illos,
Quos habet, illa colit; nec enim ſe Numine egere
Autumat; in terris quisquis pro Numine habetur.
Quæ facienda jubet, leges, quas Purpura condit,
Condere vult aliis, veniam ſibi criminis uni
Ipſa facit, meritíſque audax prior annuit; & quod
Imperat, injungítque ſuis, detrectat honeſtum. *Barlæus L. 1.*

Exulat hic Aſtræa procul, totam ambitus aulam (*Hero.*
Poſſidet in vinclis, júsque, piúmque gemit.
Illic pro vero proſtant mendacia; nulli
Certa fides, vulpem pectore quisque gerit.
Non Regem, ſed Regna colit gens æmula, geſtit:
Ut premat, ut noceat, quidlibet eſſe potens, &c.
Illi promiſſis comites ingentibus implent,
Sed vacuas ſemper Spes ſedet ante fores. *Verpæus L. 2.*

Innumeræ ſtant circùm acies, quæ ſcandere certant, (*ele. 4.*
Luctantúrque optare gradum, & turbare ſodalem
Quisque ſuum, & totà propellere longiùs Aulâ, &c.
Hinc odia, hinc variæ fraudes, hinc effera bellô
Pectora, flagrantésque animis diſcordibus iræ. *Bulcharell. l. 1.*

Livor beati limitis cuſtos, pede (*c. 8.*
Timidio per aulas errat, adjunctus comes
Aſſiduus angor rebus in lætis adeſt. *Stephon. in Flav. ac. 2. ſc. 1.*

Hic mala luxuries diſtentis prodiga cellis,
Et faſtus, populator opum, ſtabulantur, & exlex
Abſorbet noſtros, Regum laſcivia, cenſus. Vilis

Vilis adulator, pictô jacet ebrius oſtrô,
Delator, magnáque bonos mercede flagellat.
Sunt vigiles ad lucra doli, dividditur æquum,
Et pretio proſtant trabeæ, livórque ſecundis
Anxius alterius rebus liveſcit opimis,
Promiſſis facilis, ſua mox promiſſa retractat,
Sed levitate pari, rapiunt aliena potentes,
Nec proprii fines, nec regnum ſufficit unum. *Barlæus L.* 1.
Fallacis aulæ pompa, criminum mater, &c. (*Herc.*
Morum Charybdis aula, pectorum Circe,
Doloſa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum ſatelles, officina fucorum. *Sarbiev. L.* 1. *epig.*
Quàm rarò fratres, aula, concordes parit!
Vix intrat unquam regium limen fides. *Senec.*
Agmen adulantum, media procedit in aula. *Ovid.*
Qui omnia ſe ſimulant ſcire; nec quicquam ſciunt:
Quod quisque in animo habet, aut habiturus eſt, ſciunt:
Id, quod in aurem Rex Reginæ dixerit, ſciunt:
Quod Juno fabulata eſt cum Jove, ſciunt:
Quæ neque futura ſunt, neque facta, tamen ſciunt. *Plaut.*
Fraus ſublimi regnat in aula. *Senec. Hip.*
Hunc premit, æternis imponit turribus illum,
Lubrica perpetuo turbine verſat opus. *Maſcard. L.* 3. *Sylv.*
Clauditur oranti, ſed panditur aula ferenti.
Exeat ex aula, qui volet eſſe pius. *Lucan. L.* 8.
Regum ſollicitis quicunque ſeneſcit in aulis,
Aut fuit, aut ſemper poſtulat eſſe miſer.
Vive tibi, quantúmque potes, præluſtria vita:
Sævum præluſtri fulmen ab arce venit. *Ovid.* 3. *tr ſ. ele.* 4.

AUXILIUM.

Non homo, ſed lupus eſt, quem non clementia tangit,
Qui non alterius miſeranda ſorte movetur,
Qui negat auxilium ſocio præſtare roganti. *Pal. L. 9.*
Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere lapſis. *Ovid. 2. Pon.*
Sœpe tulit laſſis, ſuccus amarus opem. *Id. 3. am.*
Eſt & ab exiguo, ſœpe parata ſalus.
Nemo ſibi ſatìs eſt. *Juve.*
DEUS omnia non dat
Omnibus, ut nemo ſibi ſit ſatìs, indigeátque
Alter, ope alterius. *Mant. Eclo. 5.*
Re opitulandum, non verbis. *Homer.*
Homo, qui erranti comiter monſtrat viam,
Quaſi lumen de ſuo lumine accendat, facit; (*Cic. 1. Offi*
Ut nihilominus ipſi luceat, quum illi accenderit. *Ennius apu*
Lædere qui potuit, prodeſſe aliquando valebit. *Cato 4. Mo*
Habet in adverſis auxilia, qui in ſecundis coṁodat. *Publ. Sy*
Temperie cœli, corpúſque, animúſque juvatur. *Ovid.*
Stultia: alterius ſperare ex morte ſalutem. *Cato.*
Nullius eſt felix conatus, & utilis unquam,
Conſilium ſi non détque, juvétque DEUS.
Sœpe premente DEO, fert DEUS alter opem. *Ovid.*
Audentes, Numen, & aſtra juvant.
Auxilium Chriſti venit ad nos tempore triſti.
Eſto laborator, DEUS eſt tunc auxiliator.
Fruſtrà conatur, cuî non DEUS auxiliatur.
Quam tulerit DEUS, arripe opem. *Valer. Flac. L. 4.*
Tantùm, nè noceas (cùm vis prodeſſe) memento. *Ovid.*
Non proſit potiùs, ſi quis obeſſe poteſt. *Id. 3. triſ. 4.*

Auxilium à nobis petito, ſi fortè laboras:
ec quiſquam melior Medicus, quàm fidus amicus. *Cato. 4.*
i potes, ignotis etiam prodeſſe memento: (*Mor.*
tiliùs Regnô, meritis acquirere amicos. *Id. 2. Mor.*
ſto memor, charo ſemper prodeſſe ſodali &c. v. *Amicus.*
V. Amicus. Beneficia. Clementia. Eleemoſyna. Gratia.

BEATI, BEATITUDO, ET FELICES.

BEatus ille, qui procul negotiis
(Ut priſca gens mortalium)
aterna rura bobus exercet ſuis,
Solutus omni fœnore:
lec excitatur claſſico miles truci,
Neque horret iratum mare,
orúmque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina. *Horat. Epod. Od. 2.*
Non poſſidentem multa, vocaveris
Rectè beatum: rectiùs occupat
Nomen Beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Durámque callet pauperiem pati,
Pejúsque lethô, flagitium timet:
Non ille pro caris amicis,
Aut patria, timidus perire. *Id. 4. car. Od. 9.*
ure ego viventem, tu dicis in urbe beatum. *Id. 1. ep. 14.*
le beatus erit, quem non deceperit error.
Medium tenuêre beati. *Senec. Oet.*
Nihil eſt ab omni parte beatum. *Horat. 2. car. Od. 16.*

Nîl eſt perfectum, nîl omni ex parte beatum,
Defectum patitur omnis egenus homo.
Nulli eſt homini perpetuum bonum. *Plaut. Curc. ac.* 1. *ſc.* 3.
Néve putes alium (ſapiente, bonóve) beatum. *Horat.*
O! quid ſolutis eſt beatius curis? *Catul.*
Ante obitum dici debebit nemo beatus. *Solon.*
Nullum beatum dixeris mortalium,
Supremus antequam dies illuxerit. *Euripid. in Andro.*
Scilicet ultima ſemper
Expectanda dies homini eſt, dicíque beatus
Ante obitum nemo, ſupremáque funera debet. *Ovid.* 3. *Met.*
Nemo beatus erit, qui ſemper inania quærit.
O! quantò placidos tranquillius exigit annos,
Qui neque lucra cupit, qui neque bella movet. *Her. Hu-*
O! fortunatos nimiùm, bona ſi ſua nôrint, (*go L.* 2. *pio. def.*
Agricolas, quibus ipſa, procul diſcordibus armis,
Fundit humo facilem victum juſtiſſima Tellus. *Virg.* 2. *Georg.*
Felix! qui didicit contentus vivere parvô. *Cato.*
Felix! qui meruit tranquillam ducere vitam,
Et lætos ſtabili claudere fine dies. *Corn. Gall.*
Felix! qui patitur, quæ numerare poteſt. *Ovid.* 5. *triſ.* 1.
Felix! juſtorum ſoboles, in fauſta malorum.
Felix in terris ſapiens, & in æthere felix. *Cato.*
Felix! quis quis bellô moriens
Omnia ſecum conſumpta videt. *Senec. Troa.*
Felix! qui propriis ævum tranſegit in agris,
Ipſa domus juvenem quem videt, atque ſenem. *Claud. epig.*
Felix! quem faciunt aliena pericula cautum. *Ovid. triſt.*
Felix! mediæ -- Quisquis turbæ ſorte quietus. *Senec. Agam.*
Felix! qui potuit rerum cognoſcere cauſas. *Virg.* 2. *Geor.*

Felix! qui miſeri doluit de pectore ſortem. *Juve.*

Felices obeunt, quorum ſinè crimine vita eſt.

Felicem ſcivi, qui non, quod vellet, haberet,
Sed qui per fatum, non data, non cuperet. *Auſon.*

Dicimus autem
Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ,
Nec jactare jugum, vitâ didicêre magiſtrâ. *Juve. ſat.* 3.

Eſt dulcis DEUS; eſt cœlum; mens conſcia recti:
Quid tribus his junctis dulcius eſſe poteſt?

Felices fruſtrà nobis promittimus annos,
Semper enim curæ, triſtitiæque premunt. *Mant.*

Vos ego nunc moneo: Felix! quicunque dolore
Alterius diſces, poſſe carere tuo. *Tibul. l.* 3. *ele.* 7.

Adrepe officioſus, & ut ſcribâre ſecundus. *Horat.*

Rarùm eſt felix, idémque ſenex. *Senec. Herc. Fur.*

Felix criminibus nullus erit diu. *Auſon.*

Nemo malus felix. *Juve. ſat.* 3.

O! quantum bonum eſt:
Obſtare nulli; capere ſecuras dapes. *Senec. Thy.*

Ut quisquis minimô contentus fuit,
Ità fortunatam vitam duxit maximè. *Turpil.*

Deſpice divitias, ſi vis animô eſſe beatus,
Quas, qui ſuſpiciunt, mendicant ſemper avari. *Cato* 4. *Mor.*

Ut poſſis felix vivere: diſce mori.

V. Fortuna. Medium. Proſperitas.

BELLA, ARMA, DUCES, MILITES.

Arma procul jaceant, tamen eſt fas ſumere bellum,

Sin aliter pacis non licet arte frui.
Quis fuit, horrendos primus qui protulit enſes?
Quàm ferus, & verè ferreus ille fuit.
Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata,
Tunc brevior diræ mortis aperta via eſt. *Tibul. l. 1. el*
Bella famem, Peſtémque fames mortalibus adfert:
Eſt igitur bellum pejus utroque malum. *Owe. l. epig*
Bella negant homines, faciunt ſinè honoribus Aras,
[illegible] agrorum depopulantur opes. *Mant. l. 3. ſyl*
M[illegible]s implacabile monſtrum. *(ele. (*
Summum, Brute, nefas civilia bella putamus. *Sen. Rom. apud L*
Nulla fides, piatáſque viris, qui caſtra ſequuntur,
Venaléſque manus, ubi fas, ubi maxima merces. *Lucan. l. 1(*
Ut damno abſque caper nunquam retinetur in horto. *Juve.*
Sic nec bellator, ſinè damno in plebe fovetur.
Militiæ quondam partes, ac jura fuerunt:
Tutari patriæ dulcia tecta ſuæ:
A ſociis arcere ruînas, pepuliſſe tyrannos,
Hoſtis & incurſus continuiſſe vagos.
At nunc, quid bellô petitur, nisì præda? nec hoſtem,
Sed ſocium vitâ, eſt exſpoliâſſe decus. *Jovi. Pontan.*
Ubi nunc lex optima vivis?
Mortua es, & nullam miles iniquus habet. *Ovid. 3. Pont.*
Iam Venus totis galeata caſtris
Regnat, immiſcens aquilis columbas:
Quot viri currus, tot agunt rubræ petoria mœchæ. *Balde l. 3.*
Bella docent homines peccare, metúmque Deorum *(ſilv. od. 9.*
Excutiunt; pœnas, infernáque tartara rident
Hi, quorum ſolis fiducia nititur armis;
Propoſita eſſe bonis in cœlo proemia rident. *Hoſpitalius Galla*

Miles

Miles es, & malus es, bonus es tamen, Attale, miles; (*Cancellar.*
Miles enim ùt canis eſt: qui malus, ille bonus. *Strat. l. 1. epig.*
Una dies Fabios ad bellum miſerat omnes,
Ad bellum miſſos abſtulit una dies. *Ovid.* (*Fabii* 306. *fratre.*)
Conſiliò utiliùs, quàm viribus arma geruntur. *Verin.*
Semper bellis gravis exitus inſtat.
Quid enim bellum, nisì miſſa per orbem
Publica tempeſtas, duræque licentia mortis. *Mant. l. 4. troph. 5.*
Bella vel inſidiis, vel Marte geruntur aperto. *Id.*
Et pace, & bellò, cunctis ſtat terminus ævi. *Sili.*
Arma non ſervant modum,
Nec temperari facilè, nec reprimi poteſt
Stricti enſis ira. *Senec. Herc. Fur.*
Frangit, & attollit vires in milite cauſa,
Quæ nisí juſta ſubeſt, exuit arma pudor. *Prop. l. 4. ele. 6.*
Acrior ad pugnam reddit, vim ſuſcitat ira,
Tum pudor incendit vires, & conſcia virtus. *Virg. 5. æne.*
Armáque in armatos ſumere jura ſinunt. *Ovid. l. 3. am.*
Fortuna belli, ſemper ancipiti loco eſt. *Senec. Thyeſ.*
Turbata acies, impedimento ipſa eſt ſibi.
Nunc belli mala
Propone, dubias Martis vices:
Licèt omne tecum Regis robur trahas,
Licèt arma longè miles, ac latè explicet:
Fortuna belli, ſemper ancipiti loco eſt. *Sili. Ital. de Bell. Punic.*
Bis interimitur, qui ſuis armis perit. *Publ. Syr.*
Certandum eſt, nulli veniunt ſinè Marte triumphi. *Man. 2. ſilv.*
Pugnat ad exemplum *Primi* (minor ordine) *pili.* *Ovid.*
Legitimum ſanguinem diſcernit Lacedæmon

Vir-

Virtute præliantium,non ortu infantium. *Julian. in epig.* G

Omnia priùs conſiliô experiri, quàm armis ſapientem d(

Contra quis potis eſt arma movere Deos? (*Terent.* E

Contra potentem, bella qui movet, cadit.

Diu apparandum eſt bellum, ut vincas celeriùs. *Pub.* Sy

Iura ſilent bellô, bellô lex opprimitur vi,

Pejor eſt bellô, timor ipſe belli. *Senec. Thy.*

Multos caſtra juvant. *Horat.* 1. *car.* 1.

Vulneribus didicit miles habere metum. *Prop. L.* 3.

Cum quo conſenuit miles, honoret equum. *Corn. Gall.*

Incendium bellorum, corruptio eſt morum. *Guibald.*

Cœlo tegitur, qui non habet urnam. *Lucan.*

Qui rectè ſcivêre choris decorare Deos,
Hi optimi & in bello.

Ducis in conſilio poſita eſt virtus militum. *Publ. Syr.*

Armiger in caſtris non curat quid ſit in aſtris.

Eſt nulli certum, cuî pugna velit dare ſertum.

Belliducis Officium &c.

Si bella tonant; priùs agmina duris
Exerce ſtudiis, & ſævo præſtrue Marti.
Non brumæ requies, non hibernacula ſegnes
Enervent torpore manus ponenda ſalubri
Caſtra loco; præbenda vigil cuſtodia vallo.
Diſce! ubi denſari cuneos, ubi cornua tendi
Æquiùs, aut iterum flecti, quæ montibus aptæ,
Quæ campis acies, fraudi quæ accommoda vallis,
Quæ via difficilis, &c. *Claud. de* 4. *Conſ. Hon.*
Omnia ritè
Diſponat: quí bella gerat, quí mœnia ſervet. *Stat.* 7. *Th*

O

Ovid virtus, & quid Sapientia poſſit,
Utile propoſuit nobis exemplar Ulyſſem,
Qui Domitor Trojæ, multorum providus Urbes,
Et mores hominum inſpexit. *Horat.* 1. *ep.* 2.
Quis magno meliùs ſuccedit Achilli,
Quàm, per quem magnus Danais ſucceſſit Achilles? *Ovid.* 13.
Si mea fata requiris: (*Met.*
Hoſtibus inſidior; foſſas munimine cingo;
Conſolor ſocios, ut longi tædia belli
Mente ferant placida. Doceo, quô ſimus alendi,
Armandíque modô: mittor, quò poſtulat uſus. *Id. ib.*
Turpe duci totam ſomnô conſumere noctem,
O! Rector Lybiæ: vigili ſtant bella Magiſtrô. *Mercur. ad Han.*
Miles laudatur, quem fœmina non comitatur. (*apud Sili. Ital. l.* 3.
Homo, quisquis urbes vaſtat, & Diis Manibus
Sedes ſacratas, templáque; haud rectè ſapit:
Nam ſimilis ipſum peſtis excidii manet. *Euripid.*
Eſto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem. *Alcim.*
Vince omnem miles virtute laborem. *Sili. L.* 12.
Vendere cùm poſſis captivum, occidere noli. *Horat.* 1. *ep.* 16.
Hæ tibi ſint artes, morémque imponere bellis:
Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos.
Viribus, ingeniô, ſpecie, virtute, locô, re. *Horat.* 2. *ep* 2.
Ubi ſummus Imperator non adeſt ad exercitum,
Citiùs, quod non facto eſt uſus, fit, quàm quod facto eſt opus.
Noli pugnare duobus. *Catull.* (*Plaut.*
Quicquid delirant Reges, plectuntur Achivi. *Horat. L.* 1. *ep.* 2.
Felix! quisquis bellô moriens,
Omnia ſecum conſumpta videt. *Senec. Troa.*

Nunquam bella piis, nunquam certamina deſunt,
Et quo cum certet mens proba, ſemper habet. *P epig.*
V. Victoria. Vulnera.

BENEFICIA.

Beneficium accipere, libertatem vendere eſt. *Publ. Syr.*
Beneficia plura recipit, qui ſcit reddere. *Id.*
Beneficium dignis ubi das, omnes obligas. *Id.*
Bonis, quod bene fit, haud perit. *Plaut. Rud. ac. 4. ſc. 3*
Beneficium verbis initum, re comprobes. *Terent. Andr.*
Benefacta, benefactis aliis pertegito, nè perpluant. *Plaut.*
Pars beneficii eſt, ſi, quod peto, citò negas. *Publ. Syr.*
Minùs decipitur, cui negatur celeriter. *Id.*
Poſcenti multum, depexam redde repulſam.
Negat ſibi ipſe, qui, quod difficile eſt, petit. *Pub. Syr.*
Ad poſſeſſa venis, præreptáque gaudia ſerus:
Spes tua lenta fuit, quod velis, alter habet. *Ovid. ep.*
Serò beneficium dedit, qui roganti dedit. *Plaut.*
Gratius eſt donum, quod venit ante preces.
Qui citò dat, bis dat, qui tardat munera, nîl dat.
Gratiáque officio, quod mora tardat, abeſt.
Eodem animo debentur beneficia, quò dantur. *Plaut.*
Reddit beneficium, qui libenter dedit. *Id.*
Malo, ſi quid benefacias, id beneficium interit. *Id.*
Improbus eſt homo, qui beneficium ſcit ſumere,
Et reddere neſcit. *Plaut. Perſ. ac. 5. ſc. 1.*
Abs quovis homine, cùm eſt opus, beneficium
Accipere gaudeas. *Terent. in Adel.*
Oræ benefacta accipias, perpetuò memento. *Auſon.*

Sint Mecœnates, non deërunt, Flacce, Marones. *Mart. L.* 9.

Officium alterius, multis narrare memento,
Atque aliis, cùm tu benefeceris ipſe, ſileto. *Cato* 1. *Mor.*

Fautor vis dici, non ſufficit; ede favorem:
Omnis enim virtus, in peragendo ſita eſt. *Cel.*

Plerisque, atque præcipuè Diis, liberalem te exhibe,
Ab omnibus expectes, quod ſingulis feceris. *Pub. Syr.*

V. Auxilium. Dona. Favor. Gratia. Obſequia.

CALUMNIA, DETRACTIO, DIFFAMATIO.

Iſthic eſt theſaurus ſtultis in lingua ſitus,
Ut quæſtui habeant, malè loqui melioribus. *Plaut. Pen. act.* 3. *(ſc.* 4.

Ingenuitas contumeliam non facit. *Publ. Syr.*

Non quivis ſordet, quem dente calumnia mordet.

Oſſe caret gloſſa, per quam franguntur & oſſa.

Miſerùm eſt aliorum incumbere famæ. *Juve. Saty.* 8.

Mali ſunt homines, qui bonis dicunt malè. *Plaut.*

Spinoſa calumnia pungit. *Prop.*

Omnis amat Satyrus convitia. *Nilus in car.*

Pectora felle virent, lingua eſt ſuffuſa venenò. *Ovid.* 2. *Met.*

Plùs fellis, quàm mellis habet. *Juve, Sat.* 6.

Parcite, paucorum crimen diffundere in omnes. *Ovid.*

Si fortè ſtultus per calumniam læſit,
Curare noli, & vulnus omne curâſti.

Non moror, an laudet me turpis, an improbus oſor:
Laus eſt magna, malis diſplicuiſſe viris.

Contumeliam ſi dixeris: audies. *Plaut.*

Si bene vis dici, caveas malè dicere: qualis
Clamor adit ſylvas, talis & inde redit.

Audit, quod non vult, qui pergit dicere, quod vult.

Talia dicentur tibi, qualia dixeris ipſe.

Circumretit vis, ac injuria quemque,
Atque unde exorta eſt, ad eum plerumque revertit. *Lucret.*

Conturbare cave, non eſt placare ſuave:
Infamare cave, nam revocare grave. *Aul. Pol.*

Quis quis amat dictis alienam rodere famam:
Hanc menſam vetitam noverit eſſe ſibi.

Homines, qui geſtant, quíque auſcultant crimina,
(Si meo arbitratu liceat) omnes pendeant:
Geſtores linguis: Auditores auribus. *Plaut. Pſeud. ac. 5. ſc. 1.*

Cùm rectè vivas, nè cures verba malorum:
Arbitrii non eſt noſtri, quid quiſque loquatur. *Cato 3. Mor.*

V. Injuria.

CAMPANA.

Turribus in ſacris affigitur ænea; mentem
Ad ſuperos plenis quòd revocat vigilem. *Aliciat. Embl.*

Quid nola, non reſonans, commoditatis habet?

En! ego campana, nunquam pronuncio vana:
Ignem, vel feſtum, bellum, vel funus honeſtum.
Dulce melos, frango cœlos, ſanctrum ſacra pango,
Defunctos plango, vivos voco, fulgura frango.

Si procul à Proculo, Proculi campana fuiſſet:
Jam procul à Proculo, Proculus ipſe foret.

* *Ad S. Proculum, Proculus excidua campanæ linguâ occiſus, & ibidem tumulatus Bononiæ.*

CARMI-

CARMINA.

Carmen amat, quis quis carmine digna gerit. *Claud. l.3. de Stilic.*
Carmina proveniunt animô deducta ſerenô. *Ovid. 1. triſ.*
Carmine Dî ſuperi placantur, carmine Manes. *Horat. 2. ep. 1.*
Exorant magnos, carmina ſœpe Deos. *Ovid. 3. triſ. 8.*
Phœbeas iras placabant carmine Graj. *Homer 1. Iliad.*
Carmina laudantur, ſed munera magna petuntur. *Ovid. art.*
Carmina, quam tribuunt, fama perennis erit. *Id.*
Carmine fit vivax virtus, expérsque ſepulcri,
  Notitiam ſeræ poſteritatis habet. *Id. 2. Pon.*
Carmina vel cœlô poſſunt deducere Lunam. *Virg. 8. Eclo.*
Carmina, ſidera mulcent. *Bacch. in Flav.*
Carmina, vel cineres reddunt vitalibus auris,
  Et ſolet æternum Muſa parare decus.
Carmina jam moriens trahit exequialia Cygnus. *Ovid. 14. Met.*
Carmine tu gaudes; hic delectatur Jambis. *Horat. 1. ep. 2.*
Carmina, manſuetus lenia quærit amor. *Prop.*
Multas in digitis, plures in carmine gemmas. *Mart. L. 5.*
Si natura negat, facit indignatio verſus. *Juve. Saty. 1.*
Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt. *Ovid. 1. triſ.*
Gaza frequens Lybicos duxit Karthago triumphos. *
  Hoc metrum, integrum Alphabetum complectitur.
Hos ego verſiculos feci, tulit alter honores:

Sic vos non vobis { Fertis aratra boves;
Vellera fertis oves;
Mellificatis apes;
Nidificatis aves. *Virg.* }

Minuentur atræ - Carmine curæ. *Horat. 4. car. Od. 11.*

Non ſatis eſt dixiſſe : ego mira Poëmata pango,
Non ſatis eſt puris verſum conſcribere verbis :
Sed - Ingenium cuî ſit, cuî mens divinior, &c. *Id. 1. ſat*
Non ſatis eſt pulchra eſſe Poëmata : dulcia ſunto,
Et quocunque volent, animum auditoris agunto. *Id. in*
Ridentur, mala qui componunt carmina. *Id. 2. ep. 2.*
Vir bonus, & prudens, verſus comprêndit inertes. *Id.*
Opici rodebant carmina mures. *Juve.*
Carmine qui tragico, vilem certavit ob hircum. *Horat. in*
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus. *Mart.*
Verſibus exponi tragicis, res comica non vult. *Horat. in*
Vox, & carmen inops, & acerbæ ſtridor avenæ. *Calphur.*
Carmina nîl proſunt, nocuerunt carmina quondam,
Primáque tam miſeræ cauſa fuêre fugæ. *Ovid. 4. Pon. de*
Nulla placere diu, nec vivere carmina poſſunt
Quæ ſcribuntur aquæ Potoribus. *Horat. 1. ep. 19.*
Tu cave, noſtra tuo contemnas carmina faſtu. *Prop.*

V. Poëtæ.

CAUTELÆ, ET CAVENDA VARIA QUÆQUE.

Facit experientia cautos.
A Medico indocto : A cibo bis cocto :
Ab amicitia reconciliata :
A mala muliere, libera nos Domine. *Prov.*
Acceptô, claudenda eſt janua, damnô. *Juve. ſat. 13.*
Neſcis quid optes, aut fugias, ità ludit dies. *Publ. ſyr.*
Felix! quem faciunt aliena pericula cautum. *Ovid. triſ.*
Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo,

Om

Omnibus unca cibis æra ſubeſſe putat. *Id.* 2. *Pon. ele.* 7.
Quæ nimis apparent retia, vitat avis. *Id.* 2. *am.*
Quis non è timidis ægri contagia vitat?
Vicinum, metuens, nè trahat ille malum. *Id.*
Serum eſt cavendum tempus in mediis malis. *Senec. Thy.*
Tutiùs eſt verè, morſum fugiendo cavere,
Quàm prope ſerpentem procumbere, virus habentem.
Omnia blanda cave, latet hoc ſub melle venenum.
Prudentis caviſſe viri eſt mala, ferréque fortis,
Ut mala non metuat iſte; nec ille ferat.
Pridie caveat, nè ſciat, quid faciat poſtridie. *Plaut.*
Cave! nè portus occupet alter. *Horat.* 1. *ep.* 6.
Nè quid nimis. *Terent. Andr. ac.* 1. *ſc.* 1.
Nè ſupra pedem calceus. *Lucian.*
Nè ſutor ultra crepidam. *Apell.*
Abſentem qui rodit amicum;
Qui non defendit culpante alio &c.
Fingere qui non viſa poteſt; commiſſa tacere (*ſat.* 4.
Qui nequit: hic niger eſt, hunc tu Romane caveto. (*Horat.* 1.
Unum *Grammaticum*, *Logicúmque*, & *Rhetora* vita,
Hoc modò vitâris cætera tuta tibi.
Quis Rhetor? *Mundus*; fallax Logicus? *Cacodæmon*;
Semper declinans eſt *Caro* Grammaticus.
Inconſtans animus; oculus vagus; inſtabilis pes:
Hæc tria ſunt hominis, pro quo nunquam bona ſpes eſt.
Quid de quoque viro, & cuî dicas, ſœpe videto:
Percunctatorem fugito, nam garrulus idem eſt,
Nec retinent patulæ commiſſa fideliter aures,
Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Litem inferre cave, cum quo tibi gratia juncta eſt:
Ira odium generat, concordia nutrit amorem, *Cato* 1..
Si culpare velis, culpabilis eſſe cavebis.
Quod cavere poſſis, ſtultum admittere eſt. *Terent. Eun*
Cave, quos natura notavit. *Mart.* (4.ſc
Demiſſos animô, ac tacitos vitare memento:
Quò flumen placidum eſt, forſan latet altiùs unda. *Cato* 4.
Luxuriam fugito; ſimul & vitare memento
Crimen avaritiæ: nam ſunt contraria famæ. *Id.* 2. *Mor.*
Loca, quæ nimiùm grata fuêre, cave. *Ovid. in art.*
Si loca ſola nocent, loca ſola caveto. *Id.*
Néve puellarum lacrymis moveâre, caveto,
Ut flerent, oculos erudiêre ſuos. *Id.*
Vitaret cœlum Phaëton, ſi viveret, & quos
Optavit ſtultè, tangere nollet equos. *Id. in triſt.*
Cùm fueris felix, quæ ſunt adverſa, caveto:
Non eadem curſu reſpondent prima futuris. *Cato* 1. *Mo*
Quæ nocitura putas, quamvis ſint chara, relinque:
Utilitas, opibus præponi tempore debet. *Id.* 1. *Mor.*
Nè, quæ non opus eſt fortè loquâre, cave. *Ovid.* 1 *tr*
Cave, nè in turbam te implices. *Accius.*
Illos devita, quos infamat mala vita.
In tota evita, tibi diſcors vivere vita.
Conturbare cave, non eſt placare ſuave:
Infamare cave, nam revocare grave. *Aul. Polit.*
Quid quisque vitet, nunquam homini ſatis
Cautum eſt in horas. *Horat.* 2. *car. Od.* 13.

V. Documenta. Prudentia. Sapientia &c.

C

CIBI VARII, DAPES, EPULÆ, MENSÆ.

Ventríne tantùm vivimus, Myſtæ gulæ,
Voracitatis præſules?
Sordent ſub axe patrio natæ dapes,
Avita ſordent fercula.
Et ni macellô ſatiatur indicô:
Fames ſuperba murmurat.
Cupediarum quicquid aut Phaſia fovet,
Aut dives Oriens educat
Totis ematur cenſibus: nec annuo
Crumena parcat cenſui. *Ines Lyr. cent.* 1. *Od.* 92

Unâ comedunt patrimonia mensâ. *Ovid.*

Mergitur in ventrem fundus, domus, atque ſupellex.
Pernicies, & tempeſtas, barathrúmque macelli:
Quicquid quæſièrat, ventri donabat avaro. *Horat.* 1. *ep.* 15.

Sunt, quibus in ſolo vivendi cauſa palato eſt. *Juve. ſat.* 10.

O! prodiga rerum
Luxuries, nunquam parvo contenta paratu. *Lucan.*

Gaudent anquillæ, quod jam ſit mortuus ille
Presbyter Andreas, qui comedebat eas.

Vivite lucrones, comedones, vivite ventres! *Lucil.*

Procedunt lentè, ventre omnipotente tumente. *Re.*

Parcite mortales dapibus. *Ovid.*

Semper abundantes pariunt faſtidia menſæ. *Eob.*

Per crapulam cibi, & potûs, perit homo totus. *Guibal.*

Lacte mero Veteres uſi narrantur, & herbis. *Ovid.* 4. *faſ.*

Laudamus Veteres, & noſtris utimur annis. *Id.* 1. *faſt.*

Grandibus, exigui ſunt piſces piſcibus eſca. *Man.*

Quæ modò profuerat, contraria redditur eſca,
Faſtidita jacet, quæ modò dulcis erat. *Corn. Gall.*

Nempe inamareſcunt epulæ, ſinè fine petitæ. *Horat. 2. ſ.*

Quidnam deſſe poteſt, modicus ſi panis, & unda,
Prandia, & cœnas ſi tibi præbet olus? *Owe. Mo. E.*

Tres mihi convivæ prope diſſentire videntur,
Poſcentes variô, multùm diverſa, palatô. *Horat. 2. ep. 2*

Agitant convivia patres,
Et medium vulgus, nec non & carmina (vinô
Ingenium faciente) canunt. *Ovid. 7. Met.*

Luſiſti ſatis, ediſti ſatis, atque bibiſti,
Tempus abire tibi eſt, nè potum largiùs æquò
Rideat, & pulſet laſciva decentiùs ætas. *Horat. 2. ep. 2.*

Pietas - victa cupidine ventris. *Ovid. 15. Met.*

A ſtudiis, venter nimiùm diſtentus, abhorret.

Satìs eſt populis, fluviúſque, ceréſque. *Lucan. L. 4.*

Quod adeſt, boni conſule. *Plaut.*

Cùm dat oluſcula, menſa minuſcula
Pace quieta,
Nè pete grandia, lautáque prandia
Lite repleta.

Carnibus eſt dignus, qui bene mandit olus.

Qui ſatur eſt, pleno laudat jejunia ventre,
Et quem nulla premit ſitis, eſt ſitientibus aſper. *Mant. Ecl*

Mus ſatur, inſipidam dijudicat eſſe farinam.

Mel, nimiùm ſaturo muri cenſetur amarum. *Morus.*

Dum ſatur eſt venter, gaudet caput inde libenter.

Veſcitur aſſatis gallinis ſedulus omnis,
Cûm ſuibus verò, qui malè diſcit, edit.

Magna, minórve adeò nunquam volat alta volucris
 Ex imo, ſua quæ non alimenta petat.
Scævola! tu cœnas apud omnes, nullus apud te. *Mart.*
Capto tuam (pudet heû) ſed capto, Maxime, cœnam:
 Tu captas alias: jam ſumus ergo pares. *Id.*
Non ſatìs eſt ars ſola Coquo ſervire palato,
 Namque Coquus Domini debet habere gulam. *Id.*
Sit bonus ipſe focus, ſit citus ipſe coquus.
Tota tibi ponatur anas, ſed pectore tantùm
 Et cervice ſapit, cætera redde coquo. *Mart. L.* 13.
Si fueris quarum diviſor particularum,
Hanc diſcas artem: meliorem ſumito partem. *Ger.*
Inter delicias, melones tu jure repones:
 Præponens pepones, pone falerna penes. *Labbe.*
In ſylvis lepores, in menſa quære lepôres.
Iejunus ſtomachus rarò vulgaria temnit. *Horat.* 2. *ſat.* 2.
Latrantem ſtomachum, bene lenit cum ſale panis. *Id.*
Caſeus & panis, ſunt optima fercula ſanis. *Saler.*
Caſeus eſt nequam, conſumens omnia ſequam. *Ib.*
Ori dulceſcit faba frigida, quando fameſcit.
Quando deeſt panis, tunc eſt cibus omnis inanis.
Pellibus ablatis, ſunt bona piſa ſatis.
Unica nux prodeſt, nocet altera, tertia mors eſt. *Saler.*
Eſuriunt medii, primi ſatiantur, & imi.
Muſca, canes, mimi, ſunt ad convivia primi:
Non invitati veniunt prandere parati.
Nîl dant menſipetæ, nil portant præter avete!
Ut vites pœnam, de potibus incipe cœnam. *Saler.*

Officies menti, dans pinguia fercula ventri.
Panem ſume meum, ſed non fac Bartholomæum.
Cùm ſis in menſa, primùm de paupere penſa.
Verecundari neminem ad menſam decet. *Plaut. Tri. ac.*
Utilis in menſa, non ſolet eſſe pudor.
Sponte bonis mos eſt convivia adire bonorum
Inter convivas, fac ſis ſermone modeſtus,
Nè dicâre loquax, dum vis urbanus haberi. *Cato* 3. *A*
Nè vivas, ut edas; ſed edas, ut vivere poſſis.
Erras, ô! dives, ſi ſolo abdomine vives,
Venter ait: vivo! quando edo, quando bibo.
Nè ſis ventroſus, dum vis urbanus haberi. *Cato.*
Pone gulæ metas, ut ſit tibi longior ætas:
Ex magna cœna ſtomacho ſit maxima pœna.
Innumeros morbos, fercula multa ferunt.
Quis quis amat dictis alienam rodere famam:
Hanc menſam vetitam noverit eſſe ſibi.

V. Sanitas. Vinum.

CLEMENTIA.

Cuſtos Clementia Mundi. *Claud.*
Emollit gentes Clementia. *Lucret. L.* 8.
Nulla victoria ſinè Clementia. *Dictum Caroli V. Imp.*
Hæc docet, ut pœnis hominum, vel ſanguine paſci
Turpe, ferúmque putes; ut ferrum Marte cruentum
Sic cum pace premas, ut non infenſus alendis
Materiem præſtes odiis; ut ſontibus ultro
Ignoviſſe velis; deponas ocyùs iram,

Quàm moveas; precibus nunquam implacabilis obſtes;
Obvia proſternas, proſtratáque more leonum
Deſpicias, alacres audent cùm ſternere tauros,
Tranſiliunt prædas humiles hac, ipſe, Magiſtra.
Das veniam victis, hac exhortante, calores
Horrificos, & quæ nunquam nocitura timentur
Jurgia, contentus ſolo terrore, coërces. *Claud. L.* 2. *de Stilic.*
Quæ, cùm vincamus in omni
Munere, ſola Deos æquat Clementia nobis. *Id. de* 4. *Conſ. Hon.*
Regni, Clementia cuſtos. *Symb. Aurelii Antonini Imp.*
Æquum eſt - Peccatis veniam poſcentem, reddere rurſus. *O-*
Si, quoties peccant homines, ſua fulmina mittat (*vid.* 1. *faſ.* 3.
 Jupiter, exiguo tempore inermis erit. *Id. L.* 2. *triſ.*
Sæpe utile vinci
Victoris placidi fecit clementia multis. *Id.* 8. *Met.*
Quis quis eſt placidè potens,
Et incruentum mitis imperium regit,
Animóque parcit; longa permenſus diu
Felicis ævi ſpatia, vel cœlum petit,
Vel læta felix nemoris Elyſiis loca. *Senec. Herc. fur.*
Sit piger ad pœnas Princeps, ad prœmia velox,
 Et doleat, quoties cogitur eſſe ferox. *Ovid.* 1. *Pon.* 3.
Ab alio expectes, alteri quod feceris. *Publ. Syr.*
Non homo, ſed lupus eſt, quem non clementia tangit,
Qui non alterius miſeranda ſorte movetur,
Qui negat auxilium ſocio præſtare roganti. *Pal. L.* 9.

V. Beneficia. Eleemoſina. Gratia.

COE-

COELUM, & ASTRA.

Aulæ cœleſti, ſemper ſunt gaudia feſti. *Guibal.*
Hìc numerus Regnantûm ingens, quot millia nuſquam
Ulla ferent hominum terris, aut ulla tulerunt
Sæcula, nec totidem numerant maria omnia fluctus,
Præfulgent omnes habitu, & candore nivali,
Siderei vultus jucunda luce renident,
Plauſus ubique ingens, & multiſono modulatu
Gens variis operta choris. *Pulchar. L. 1. Poëm. 6.*
Hìc ſecura quies, hìc eſt ſyncera voluptas,
Nullo mixta metu, vicibúsque obnoxia nullis,
Et ſatians citra ſatiem, procul exulat urbe·
Omne malum. *Millieus L. 27. Moyſ. Via. T. 2.*
Non vitæ fraudes illuc, non ægra ſenectus,
Non luctus, non morbus adit, non turpis egeſtas,
Non veſana fames auri, non dira cupido,
Et centum, quæ corda premunt mortalia, curæ. *Gallut. L. 1.*
Hìc honor, hìc omnes poſuêre cubilia laudes, *(Poëm. 5.*
Gaudia, feſtivi riſus, concordia, cantus,
Ingenuúſque pudor, candórque, æquúmque, fidéſque,
Et ſecura quies, his gratior alma voluptas. *Stephon. car. 1.*
Hìc nivei ſinè labe dies ducuntur in ævum,
  Ducitur, & dulci flore juventa viret. *Gallut, L. 2. ele. 4.*
Hìc ſibi lætitiæ proprios fixêre penates,
  Plauſibus æternis atria tota ſonant.
Exulat hìc gemitus, lacrymæque in limine primo
  Hoſpitibus cunctis ſiccat amica manus &c.
Quicquid ubique illuſtre, ingens, ſublime, decorum, *(lacr. ele. 2.*
  Continet hoc amplo, Patria noſtra, ſinu. *(Verpa L. 1. piar.*
lacr. ele. 2.)

Noct

Nocte caret Regio hæc, caret atro veſpere Titan,
Qui radio, nunquam deficiente, nitet.
Sunt procul hinc Hyades, procul atro nubila tractu,
Nec gravis urſa gelu, nec nocet igne Leo. *Biſſel. Vern. l. 3. ele.*

Non hic timetur Attila, / Non expaveſcit Martios
Non Baltici tyranni, / Palmato pax fragores. *Balde de Vanit.*

Nunquam auris hæc audivit, / Quid, à malis liberati *(Mun.*
Nec videre quiſquam ſcivit, / Et in gloria locati,
Solùm qui in cœlis vivit, / Ipſi poſſident Beati
Scit experientiâ, / In Chriſti præſentia. *D. Deml.*

Exulat æthereis longè nox horrida terris, *(Cartus.*
Regnat & æterno lumine clara dies. *Her. Hug. l. 3. pio. deſid.*
Atria ſunt cœli, menti patefacta fideli.
Cœlum ſi cernes, facilè hæc mortalia ſpernes.
Regnum cœlorum, requies eſt plena bonorum.
Eſt iter anguſtum, quod ducit ad æthera ſurſum.
Deſpice corde Solum; ſuſpice mente polum!
O! quicunque velis mentem conjungere cœlis:
Mundi ſperne vias, & res pede contere blandas. *Guib.*
Quàm mihi ſordeſcit tellus, dum ſidera ſpecto.
Janua cœlorum pia mors, finíſque laborum.
Non eſt ad aſtra mollis è terris via. *Senec. Herc. Fur.*
Ad cœlos vis ſcire viam, tibi quâ ſit eundum?
Ad te deſcendit cœlitus ipſa via. *Owe. l. 3. epig.*
Mittimur æthereos per limina mortis in axes,
Hæc patet in noſtros, janua ſola, lares. *Mant. ad Joa. ſabad.*
In cœlo patriam, qui bene tranſit, habet.
Cœlitum ſedes pete, humana temne. *Senec. Herc. Fur.*
Hoſpitibus ſimiles ad tempus in orbe vagamur,
Porta ſed in cœlo eſt manſio firma piis.

Cœleſtes, animus ſitit inſatiabilis, undas:
Cervus ùt irrigui fontis anhelat aquas. *Her. Hugo. l.* 3
Heî mihi! quàm procul his diſtas, mea Patria, terris,
Quàm procul à cœli finibus exul agor! *Id. ib.*
Cœlum - Nec patitur donis vinci, ſed dona coronat.
Gravior via ducit in altum. *Flor. l.* 2.
Illi honor immortalis erit, quémque inſerit aſtris
Gloria. *Homer.* 10. *Iliad.*
Nîl in tuto mortalibus: Gloria
Perennat una Cœlitum,
Extra vulneris ictum. *Urban. VIII. P. M. Ode, de S. Magd.*
Munus habe cœlum, cœlo ſpectabêre ſidus. *Lucan. l.*
Virtus in Aſtra tendit. *Senec. Herc. Fur.*
Cœlô tegitur, qui non habet urnam. *Lucan.*
Tegit omnia cœlum. *Ovid.* 1. *Met.*
Patet æterni, maxima porta, cœli. *Lactant.*
Quis rectum monſtret ad aſtra,
Inter tot laqueos, tam multa per invia, callem? *Petrar.*
Suprema patria, pulchra tenet atria. *Guib.*
Quando ruet cœlum, multas capiemus alaudas.
Os homini ſublime dedit, cœlúmque tueri
Juſſit, & erectos ad ſidera tollere vultus. *Ovid.* 1. *M*
Sidera ſi non vis cernere, non es homo.
Temperie cœli, corpus, animúſque levatur. *Ovid.* 1. *P*
Dic! quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo)
Tres pateat cœli ſpatium non ampliùs ulnas? *Virg.* 3. *E*
Splendida ſincerum producunt æthera vultum,
Lætitiámque ſuam, ſidera clara probant. *D. Venant F*
Nunquam futilibus excanduit ignibus æther. *Manil.*

In cœlo nunquam ſpectati impunè Cometæ.
Aſtra regunt homines, ſed regit aſtra DEUS.
Aſſidua rapitur vertigine cœlum,
Sideráque alta trahit, celeríque volumine torquet. *Ovid.* 2. *Met.*
Nunquam micuerunt ſidera fruſtrà. *Id.* 7. *Met.*
Et cadit interdum de cœlo ſtella ſereno,
Quæ, ſi non cecidit, potuit cecidiſſe videri. *Id.* 2. *Met.*

V. Salus æterna. Via.

CONATUS, ET DILIGENTIA.

Nihil tam difficile, quin quærendo inveſtigari poſſit. *Terent.*
Gaudent ſudoribus artes, (*Heaut. ac.* 4. *ſc.* 2.
Et ſua difficilem reddunt ad limina curſum. *Mant.*
Aſſiduus labor, & ſolers induſtria, quid non (*l.* 2. *Strom. c.* 1.
Edomant? huîc cedunt omnia, dura licèt ſint. *S. Clem. Alex.*
Dimidium facti, qui bene cœpit, habet. *Hor.* 1. *ep.* 2.
Omnia, conando, dulcis ſolertia vincit. *Manil. l.* 1. *Aſtron.*
Fertilis, aſſiduô ſi non renovetur aratrô,
Nîl niſi cum ſpinis gramen habebit ager. *Ovid.* 5. *triſ.* 13.
Eſt aliquid prodire tenus, ſi non detur ultrà. *Horat. l.* 1. *ep.* 1.
Ibant, quà poterant; quà non poterant, ibi ſtabant.
In rebus magnis, & voluiſſe, ſat eſt.
Si deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.
Velle videmur, & in magnis conatibus ægri. *Virg.*
Scribere, ſcribendo; dicendo, dicere diſces.
Ut quimus, ajunt, quando, ùt volumus, non licet. *Terent. Andr.*
Audendum eſt, fortes adjuvat ipſe DEUS. *Tibull.* (*ac.* 4. *ſc.* 5.
Nulla dies abeat, quin linea ducta ſuperſit,

Nec decet ignavum præteriiſſe diem.

Nulla dies ſinè linea. *Apelles.*

Quod potes, id tenta: nam littus carpere remis
Tutiùs eſt multò, quàm velum tendere in altum. *Cato* 1. *M*

Quæ fieri nequeunt, prorſus tentare recuſes,
Ingenii debes pondus habere tui. *Owe. Mon. Eth.*

Grandia conentur grandes; ego parvus obibo
Parva: decet vires noſcere quemque ſuas.

Conare! audentes, Numen, & aſtra juvant.

Fruſtrà conatur, cuî non DEUS auxiliatur.

Nullius eſt felix conatus, & utilis unquam,
Conſilium ſi non détque juvétque DEUS.

Feci, quod potui; potui quod Chriſte dediſti;
Perfide! fac meliùs, ſi potes, invidiâ.

V. Labor. Vires. Voluntas.

CONSCIENTIA BONA, ET MALA.

Quænam ſumma boni? Mens, quæ ſibi conſcia recti. *Auſo*

Accuſent te mille licèt: mens conſcia recti
Stat tamen, & nunquam judicis ora timet. *Owe. Mon. Et*

Conſcia mens recti, famæ mendacia ridet. *Ovid.* 4. *Faſ.*

Bonus animus, in re mala, dimidium eſt mali. *Plaut. Pſeu.*

Hic murus aheneus eſto: (*ac.* 1. *ſc.*

Nîl conſcire ſibi, nullâ palleſcere culpâ. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Qui rectè vivit, contemnit jura ſuperbi:
Conſcia mens recti, nîl timuiſſe poteſt. *Owe. Mon. Eth.*

Animus æquus, optimum eſt ærumnæ condimentum. *Plau*

Nîl te conturbet, ſi mens eſt conſcia recti. Cato. (Ra.
Gnoi

Gaudia vera dabit mens, omnis criminis expers:
Heû mihi! quàm pauci, gaudia vera ferent. *Owe. Mon. Eth.*

Conſcia mens, ùt cuîque ſua eſt, ità concipit intrà
Pectora, pro meritis, ſpémque, metúmque, ſuis. *Ovid. 1.*

Actum ſœpe latet, cùm res ſinè teſte geruntur: *(Faſt.*
At mens judiciô proditur ipſa ſuô.

Nîl eſt miſerius, quàm animus malè conſcius:
Conſcientia enim, mille teſtes. *Plaut. Moſt. ac. 3. ſc. 1.*

Conſcia mens ſcelerum pœnas ſub pectore nutrit.

Nam ſcelus intrà ſe tacitum qui cogitat ullum,
Facti crimen habet; cedò, ſi conata peregit?
Perpetua anxietas, nec menſæ tempore ceſſat. *Juve. Saty. 13.*

Rubet auditor, cuî frigida mens eſt
Criminibus, tacitâ ſudant præcordia culpâ. *Id. Sat. 2.*

Quævis diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verbere cædit
Occultum, quatiente animo tortore flagellum. *Id. Sat. 13.*

Pœna eſt vehemens, noctéque, diéque
- - ſuum geſtare in pectore teſtem. *Id. ib.*

Heû! quantum pœnæ miſero, mens conſcia donat. *Lucan. l. 7.*

Ipſe ſibi tortor, ſibi terror, & arbiter ipſe. *Bacch. in Flav.*

Quid tibi, ſi gemmas omnes cumuláris, & aurum;
Si tua Tartareis mens cruciatur aquis?

Lege Deûm ſtabili, ſemper metus angit iniquos. *Pal. L. 1.*

Hi ſunt, qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,
Cùm tonat; exanimes primo quoq; murmure cœli. *Juve. Sat. 13.*

V. Innocentia. pœna. Scelera. Teſtes. Vita.

CONSILIA.

Deliberandum eſt diu, quod ſtatuendum eſt ſemel. *Publ. Sy.*
Conſiliô priùs experiri omnia, quàm armis, ſapientem decet.
Ducis in conſilio poſita eſt virtus militum. *Pub. Syr.* (*Ter. Eu.*
Malum conſilium, conſultori peſſimum. *Id.*
Malo in conſilio, fœminæ vincunt viros. *Id.*
Conſilium præceps ſequitur plerumque ruina. *Verin.*
Conſiliô utiliùs, quàm viribus arma geruntur. *Id.*
Conſilium nobis, résque locúsque dabunt. *Ovid.* 1. *Am.* 4
Vis, conſilii expers, mole ruit ſua. *Horat. L.* 3. *car. Od.* 4.
Conſiliô factum, non pœnitet eſſe peractum.
Conſilium poſt facta: imber poſt tempora frugum. *Mant. Ecl.* 2.
Conſiliis, nox una ſatis. *Valer. Flac. L.* 7.
Ira quoque eſt valde noxia conſilio. *Owe. Mon. Eth.*
Facilè omnes (cùm valemus) recta conſilia ægris damus. *Te-*
Conſultor homini, tempus, utiliſſimus. (*rent. Andr.*
Occaſio, omnium conſilia ſuperat. *Sophocl.* (*Phor. ac.* 2. *ſc.* 4.
Quot capita, tot ſenſus: quot homines, tot ſententiæ. *Terent.*
Levis eſt dolor, qui çapere conſilium poteſt. *Senec. Med.*
Qui bene conſiliis in tempore porrigit aures,
  Nec dolor à tergo corripit hunc ſtimulans.
Qui rectè conſulat, Conſul fiat. *Accius.*
Cochlea conſiliis, in factis eſto volucris.
A ſene conſilium quæras; prudentia rerum
  Eſt illis, ſinè qua curia quæque perit. *Owe. Mon. Eth.*
Sera, & ſapientior ætas,
Conſiliis melior, ſed viribus ægra. *Ovid.*
Utile non eſt

Conſilium poſt facta dari, quod oportuit ante. *Mant. Ecl.* 2.

Quæ res in ſe, neque cõnſilium, neque modum habent ullum,
eam conſiliô regere non potes. *Terent. Evnu.*

Utile conſilium, Dominus, nè deſpice ſervi:
Nullius ſenſum, ſi prodeſt, tempſeris unquam. *Cato* 3. *Mor.*

Sœpe etiam eſt olitor, valde opportuna locutus. *Macrob. L.*6.

Inconſulta cave jaculari fulmina dextrâ, (*Saturn.*
Nec, niſi conſiliô fulgurat Altipotens.

Nîl temerè incipias, ſed primum conſule: cœpti
Nam multos ſemper pœnituiſſe liquet. *Verin.*

Conſule! queîs ætas longa magiſtra fuit. *Ovid.*

Improbam in mentem
Bona conſilia non cadunt. *Sophocl.*

Flagitium eſt, te aliis conſilium dare, foris ſapere,
Tibi non poſſe auxiliarier. *Terent. Heaut.*

Ubi animus ſemel ſe cupiditate devinxit mala,
Neceſſe eſt conſilia conſequi conſimilia. *Id. ib.*

Inter cuncta leges, & percunctabêre doctos,
Qua ratione queas traducere leniter ævum,
Nè te ſemper inops agitet, vexétque cupido,
Nè pavor, & rerum mediocriter utilium ſpes. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Semper delirat ſinè Tripode, & Apolline Delphus:
Hunc cape conſiliis ſocium, & cònjunge volentem. *Virg.* 5. *Æne.*

CONSTANTIA, ET FORTITUDO.

Fortes creantur fortibus, & bonis:
Eſt in juvencis, & in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant Aquilæ columbam. Horat. L. 4. Od. 4.

Vir fortis: qui ſe ad caſus accommodat omnes. *Mant.*

Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.*

Alta, die ſolo, non eſt extructa Corinthus. *(Heaut. ac. 2. ſc. 3.*

Multùm in amore fides; multùm conſtantia prodeſt. *Prop.*

Fortuna fortes metuit; ignavos premit. *Senec. Med.*

Fortes, fortuna adjuvat. *Terent. Phorm.*

Armata virtus, mente rem belli gerit. *Stephon. in Flav.*

Non, annoſa, uno quercus deciditur ictu.

Nîl tam difficile eſt, quin quærendo inveſtigari poſſit. *Terent.*

Fortes viri, omnibus ſunt muri. *Guibald.* *(Heaut.*

Quis ferat armatum, quem non ſuperavit inermem? *Claud.*

Audendum eſt: fortes adjuvat ipſe Deus. *Tibull. 1. Ele. 2.*

Fortibus eſt fortuna viris data. *Enni. L. 7.*

Memor, ferocem fortis ardorem in loco
Expromit; aut cùm Sancta Religio virum
Obſeſſa poſcit; nutat aut Patriæ ſalus
Oppreſſa bellô, ſœpe pro caſta decet
Vitam paciſci laude. *Stephon. in Flav.*

Fortiter ille facit, qui miſer eſſe poteſt. *Mart. L. 11.*

Fortiter malum qui patitur, idem poſt patitur bonum. *Plaut.*

Explorant adverſa viros, pérque aſpera durô
Nititur in laudem, Virtus interrita, clivô. *Sili. L. 4.*

Iuvat ire perîclis
Ad decus, & dextrâ memorandum condere nomen,
Quale dedit nunquam rebus fortuna ſecundis. *Id. ib.*

Audentes, DEUS ipſe juvat. *Ovid. 10. Met.*

Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt. *Virg.*

Nîl intentatum virtus animoſa relinquit:
Omnia ſunt magnis experienda viris.

Fortuna, viris invida fortibus. *Horat.*

Rupes, vaſtum quæ prodit in æquor
Obvia ventorum furiis, expôſtáque Ponto,
Vim cunctam, atque minas perfert, cœlíque, marísque:
Ipſa immota manet. *Virg.* 10. *Æne.*

Stat cunctis immota minis, timet ipſe rigentem
Pontus. *Stat. L.* 9. *Theb.*

Mole reſiſtunt fortia. *Claud. in Stilic.*

Corpora, magnanimo ſatis eſt proſtrâſſe Leoni,
    Ira ſuum finem, cùm jacet hoſtis, habet.
At! lupus, & turpes inſtant morientibus Urſi,
    Et quæcunque minor nobilitate fera eſt. *Ovid. L.* 9. *triſt.*

Major ſum, quàm cuî poſſit Fortuna nocere:
Multáque ut eripiat, multò mihi plura relinquit. *Id.* 6. *Met.*

Eſt aliquid, magnis non cecidiſſe malis.

Mihi res, non me rebus ſubmittere conor. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ. *Id. L.* 3. *car. Od.* 3. (*Sent. Orat.*

Fortiſſimus ille eſt - Qui promptus metuenda pati. *Senec. de*

Non ceſſiſſe malis, victoriæ auſpicium eſt. *Erycus Puteam.*

Audendum eſt aliquid, ſi cupis eſſe aliquid. *Propert.*

Iuſtum, & tenacem propoſiti virum;
Non civium ardor, prava jubentium;
Non vultus inſtantis tyranni
Mente quatit ſolida; neque Auſter;
Nec fulminantis magna Jovis manus.
Si fractus illabatur orbis:
Impavidum ferient ruinæ. *Horat. L.* 3. *car. Od.* 3.

Quod potes, exténua, forti mala corde ferendo. Ovid. 3. triſt.
Incit

Incipe! dimidium facti eſt cœpiſſe; ſuperſit
Dimidium; hæc rurſus incipe, & efficies. *Auſon.* 8.

Tu, nè cede malis, ſed contra audentior ito,
Quàm tua te fortuna ſinit. *Virg.* 6. *Æne.*

Eſto animo forti, cùm ſis damnatus iniquè:
Nemo diu gaudet, qui Judice vincit iniquo. *Cato L.* 2. *Mor.*

Fortior eſt, qui ſe, quam qui fortiſſima vincit
Omnia; nec virtus altiùs ire poteſt. *Ovid.*

Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos:
Hæc eſt in magnis, gloria magna, viris.

Prudentis caviſſe viri eſt mala, ferréque fortis,
Ut mala non metuat iſte; nec ille ferat.

Rebus anguſtis, animoſus, atque
Fortis appare; ſapienter idem
Contrahes ventô nimiùm ſecuudô
Turgida vela. *Horat.* L. 2. *Od.* 10.

Nec ſperes aliquid, nec extimeſcas,
Et exarmaveris impotentis iram. *Boët.* L. 1. *car.* 4.

Alta mane, ſupráque tuos exurge dolores,
Infragilémque animum, quà potes, uſque tene. *Ovid. ad Liv.*

Fortem poſce animam, & mortis terrore carentem. *Juv.* 10. *Sat.*

V. Adverſitates. Eventus. Finis. Labor. Virtus. &c.

CONSUETUDO, ASSUETUDO, ET USUS.

Altera natura eſt habitus. *Owe. Mon. Eth.*

Ad mores ſemper natura recurrit.

Non citò decreſcit mala planta, ſed uſque vireſcit.

Ambulet ut cancer retè, haud effeceris unquam. *Ariſtoph.*

Aſſue-

Aſſueta relinquere, durum eſt.

Nimirum: quicquid primis inolevit ab annis,
Non facilè aufertur: naturam parturit uſus. *Pal.*

Nihil aſſuetudine majus. *Ovid.* 2. *Art.*

Dediſcit animus ſerò, quod didicit diu. *Senec. Troad.*

Navita de ventis; de bobus narrat arator;
Enumerat miles vulnera; Paſtor oves. *Prop.* L. 1. *ele.* 21

Ruſticus agricolam; miles fera bella gerentem;
Rectorem dubiæ, navita, puppis amat. *Ovid.* 2. *Pon.* 5.

Tractant fabrilia fabri. *Horat.* 2. *ep.* 1.

Suus cuique mos eſt. *Terent.*

Difficile eſt tacitos naturæ abſcondere motus,
Ponere difficile eſt, quæ placuère diu. Lotich. 2 *dus* 1. *ele.* 2.

Turpibus aſſuetus, turpem feret ille ſenectam,
Nequitiámque ſuam, ſub ſua buſta trahet. *Corn. Celt.* L. 4.

Conſuetudo poteſt quoſcunque inducere mores.

Proprius genti cuique eſt mos. *Prud.*

Dum fueris Romæ, Romanò vivito more:
Dum fueris alibi, vivito ſicut ibi.

Quod nova teſta capit, inveterata ſapit.

Quod puer aſſueſcit, ſenior dimittere neſcit.

Sœpe juventutis ſequitur veſtigia virtus:
Qualis erat juvenis, talis erítque ſenex.

A teneris conſueſcere multùm eſt. *Virg.* 2. *Geor.*

Quod malè fers, aſſueſce, feres bene, multa Vetuſtas
Leniet. *Ovid.* 2. *de Art.*

Fac! modò conſueſcas, nihil aſſuetudine majus. *Id. ib.*

Seris venit uſus ab annis. Id. 6. Met.

Solus & artifices qui facit uſus adeſt. *Id.* L. 2. *art.*
Uſus habet laudem; crimen abuſus habet.
Exerce ſtudium, quamvìs perceperis artem:
Ut cura ingenium, ſic & manus adjuvat uſum. *Cato* 4. M
Utere conceſſis tibi, dum potes, utere donis:
Omnis quippe ſuo res commendatur ab uſu. *Pal.* L. 4.

V. Educatio. Mores. Natura. Propenſio.

CONTEMPTUS VARIUS.

Vivendo diu, didici contemnere finem. *Prud.*
Contemnitur orba Senectus. *Auſon.* 15. Idyl.
Artus, nè ſperne ſeniles. *Claud.* L. 1. *in Ruf.*
Cùm ſapias animô, noli ridere ſenectam:
Nam quicunque ſenet, puerilis ſenſus in illo eſt. *Cato* 4.
Corporis exigui vires contemnere noli. *Id.* 1. *Mor.*
Ludibrii haud expers, mala quem fortuna fatigat.
Evades magnus, ſi poſſis ſpernere magna.
Deſpice divitias, ſi vis animô eſſe beatus,
Quas, qui ſuſpiciunt, mendicant ſemper avari. *Cato* 4. M
Aude hoſpes contemnere opes, & te quoque dignum
Finge Deô, rebúſque veni non aſper egenis. *Virg.* 8. A
Nec tua laudabis ſtudia, ac aliena reprèndes. *Horat.* 1. ep
Fas homini non eſt, ſpernere juſſa Dei. *Eob.* L. 1. *Her.* e
Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. *Virg.* 6.
Iudicium populi nunquam contempſeris unus:
Nè nulli placeas, dum vis contemnere multos. *Cato* 2.
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. *Hor.*
O! quicunque velis mentem conjungere cœlis,

Mundi ſperne vias, & res pede contere blandas. *Guibal.*
Qui ſapit, hic ſpernit, quicquid mutabile cernit.
V. Riſus.

CONTENTIO, LITES, MEUM, ET TUUM.

Lites cum Rege moleſtæ. *Horat.* L. 1. *ſat.* 7.
Contendere durum eſt - Cum victore. *Id.* 1. *ſer.* 9.
Vexat amititias, & fœdera diſſociat lis. *Auſon.* 11. *Idyl.*
Inter finitimos, vetus, ac antiqua ſimultas. *Juve. ſat.* 15.
Iræ graves fiunt, & inſanabiles,
Cùm mutui certant amici litibus. *Evrip. Phen.*
Alter rixatur de lana ſœpe caprina. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Qui aſſiduè rixatur, à paucis amatur. *Guibal.*
Lis, minimis verbis, interdum maxima creſcit. *Cato.*
Nimiùm altercando, veritas amittitur. *Publ. ſyr.*
Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juven. ſat.* 6.
Litibus exercent liguas, pulsóque pudore
Vox quoque jam rauca eſt, inflatáque colla tumeſcunt,
Ipsáque dilatant patulos, convitia, rictus. *Ovid.* 6. *Met. de ranis.*
Tecum mihi diſcordia eſt? *Horat. Epod. Od.* 4.
Hoc ſcio procertò, quoties cum ſtercore certo:
Vinco, ſeu vincor, ſemper ego maculor.
Haſtis pugna argentatis, atque omnia vinces.
Nemo diu gaudet, qui Judice vincit iniquo. *Cato* 2. *Mor.*
Si duo de noſtris tollas *Pronomina* * rebus,
Prælia ceſſarent; pax ſinè fine foret (Meum, & Tuum.)
Proximus ſum egomet mihi. Terent. Andr. ac. 4. ſc. 1.

Tunica, palliò propinquior. *Plaut. Trin. ac.* 5. *ſc.* 2.
Omnes ſibi meliùs eſſe malunt, quàm alteri. *Terent. Andr. ac.*
Nunqûam conveniunt, vel raró: noctua, corvus, (2. *ſc.* 4.
Nec corrivales, nec ſuper oſſa canes.
Eſte procul lites, & amaræ jurgia linguæ! *Horat.* 1. *ep.*
Procul omnis eſto - Clamor, & ira. *Id.* L. 3. *Od.* 8.
Excludit jurgia finis. *Id.* 2. *ep.* 1.
Tutiùs eſt ſemper fictis contendere verbis,
Quàm pugnare manu. *Ovid.* 13. *Met.*
Turpe quidem contendere erat, ſed cedere: viſum
Turpius. *Id.* 5. *Metamor.*
Litem inferre cave, cum quo tibi gratia juncta eſt:
Ira odium generat, concordia nutrit amorem. *Cato* 1. *Mor.*
Iras ſuſtollis, ſi ſit reſponſio mollis.
Certamen, lites, rixas, & jurgia vites.
Contra verboſos, noli contendere verbis:
Sermo datur cunctis, animi ſapientia paucis. *Cato* 1. *Mor.*
Cede repugnanti, cedendo victor abibis. *Ovid.* 2. *am.*
Incerta, iratus, de re contendere noli:
Impedit ira animum, nè poſſit cernere verum. *Cato* 2. Mor.
Litis præteritæ noli maledicta referre:
Poſt inimicitias, iram meminiſſe, malorum eſt. *Id. ib.*
Contra hominem juſtum pravè contendere noli:
Sèmper enim Deus injuſtas ulciſcitur iras. *Id.* 4. *Mor.*

V. Ira. Lingua. Procuratores.

CONVERSATIO, & SOCII.

Noſcitur ex Socio, qui non cognoſcitur ex ſe.
Corrumpunt etiam Sanctos, commercia prava.
Unica prava pecus, totum corrumpit ovile.
Grex totus in agris
Unius ſcabie cadit, & porrigine porci. *Juve.ſat.* 2.
Claudo vicinus, claudicat ipſe brevì.
Morbida facta pecus, totum corrumpit ovile.
Et mala, vicini pecoris, contagia lædunt.
Improba, corrumpunt Sanctos, conſortia, mores.
Ex cantu, & plumis, volucris dignoſcitur omnis.
Qui fuit in furno, ſimilem ſibi quærit in illo.
Similis, ſimili gaudet.
Cornix cornici, nunquam confodit ocellum.
Formicæ chara eſt formica; cicada cicadæ. *Theocrit.* Id. 9.
Par nobile fratrum! *Horat.* L. 2. *Ser. ſat.* 3.
Ruſticus, agricolam; miles, fera bella gerentem;
Rectorem dubiæ, navita, puppis amat. *Ovid.* 2. *Pon.* 5.
Scilicet ingeniis aliqua eſt concordia junctis,
Et ſervat ſtudii fœdera quisque ſui. Id. *ib.*
Similitudo morum, eſt mater amorum.
Intima per mores, cognoſcimus exteriores.
Surgit origo mali, de pravo ſœpe ſodali.
Furfure ſe miſcens, porcorum dentibus eſtur.
Cœcus agens cœcum, facit ipſum ſternere ſecum.
Non bonus eſt ulli, qui malus ipſe ſibi.
Autumat hoc in te, quod novit perfidus in ſe.

Malus ipſe fies, ſi malis convixeris.
A bonis quidem bona diſces; ſin autem malis
Te immiſcueris: perdes & te, & quam habes mentem. *Theogni.*
Conditus in palea, à ſtupido comedetur aſello.
Arbor ùt ex fructu, ſic nequam noſcitur actu.
Conſonus eſto lupis, cum quibus eſſe cupis.
Sœpe ex malo principio, magna familiaritas
Conflata eſt. *Terent. in Evnu.*
Eſſe domi præſtat, quia damnoſum foris eſſe. *Heſiod.*
Nec Regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt. *Senec.*
Bonus cum bonis es; malus cum malis. *Plaut. Moſt.*
Sponte, bonis mos eſt, convivia adire bonorum.
Inter lædeos ridetur corvus olores. *Mant.*
Comes facundus in via, pro vehiculo eſt. *Publ. Syr.*
Cùm tibi vel ſocium, vel fidum quæris amicum:
Non tibi fortuna eſt hominis, ſed vita petenda. *Cato 4. Mor.*
Illos devita, quos infamat mala vita:
Per pravum ſocium, laberis in vitium.
Quod pudeat ſocios, prudens celare memento. *Cato.*
Loca, quæ nimiùm grata fuere, cave! *Ovid. in Art.*
Si loca ſola nocent, loca ſola caveto. *Id.*
Qui nîl ferre poteſt, hominum commercia vitet,
Et ſolis degat ſylvis, aut montibus altis. *Pal. l. 9.*
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus:
Nulli te facies nimiùm ſodalem,
Gaudebis minùs, & minùs dolebis. *Mart. l. 12. epig. 34.*

V. Amicus. Solitudo.

COR-

CORRECTIO VARIA, CORRECTORES, ET CAVILLATORES.

Carpere cujusvis; non eſt imitarier omnis.
Nil unquam eſt homini, carpere quod non queas. *Athenaeus.*
Ohe! quàm nigra es, dicebat cacabus ollæ.
Crimina qui cernunt aliorum, nec ſua cernunt,
Hi ſapiunt aliis, deſipiúntque ſibi. *Owe. l. 3. epig.*
Qui ſtruit in callem, multos habet ille Magiſtros.
Di Præceptorem, ſancti voluêre parentis
Eſſe locò. *Juven. Saty. 7.*
Regula virtutum pulcherrima, vita docentis.
Voce docens, vitâque docens, ſic bis docet ille:
Qui facienda docet, quíque docenda facit.
Valde decipitur, qui nunquam corripitur. *Guibald.*
Nec te dicentis moveat reventia, ſed quid
Dixerit, attendas, qua ratione probet. *Owe. Mon. Eth.*
Intempeſtivè qui monet, ipſe nocet.
Aſper equus duris contunditur ora lupatis. *Ovid. 1. Art. 2.*
Audi carnificem, nolens audire parentem.
Præceptor: juvenum,& morum formator amœnus. *Tim. de Ep.*
Aſperitatis, & invidiæ corrector, & iræ. *Horat. 2. ep. 1.*
De pueris cenſor, caſtigatórque minorum. *Id. in Art.*
Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere lapſis. *Ovid.*
Sœpe tui Judex, ſœpe Magiſter eram. *Id.*
Crimina ſunt oculis corripienda patris. *Id.*
Ædibus in noſtris, quæ prava, aut recta gerantur,
Curandum.
Qui blandiendo, dulce nutrivit malum,

Serò recuſat ferre, quod ſubiit jugum. *Senec. Hip.*

Si culpare velis, culpabilis eſſe cavebis.

Sœpe in Magiſtrum ſcelera rediêrunt ſua. *Senec. Thy.*

Me tradente: dolos, geſtus, artémque nocendi
Edidicit; ſimulare fidém, ſenſúſque minaces
Protegere, & blando fraudem prætexere riſu,
Plenus ſævitie, lucríque cupidine fervens. *Claud. L. 1. in Ruf.*

Dogma tuum ſordet, dum te tua culpa remordet.

Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Cato 1. Mor.*

Qui alterum incuſat probri,
Eum ipſum ſe intueri oportet. *Plaut. Truc. ac. 1. ſc. 2.*

Tecum habita, & nôris, quàm ſit tibi curta ſupellex. *Perſ.*
Corrige *Magnificat*, qui nec ſcis *Gloria Patri.* (*ſat. 4.*

Cùm tua pervideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? *Horat. 1. ſat. 3.*

Multorum cùm facta, ſenex, & dicta recenſes:
Fac, tibi ut occurant, juvenis quæ feceris ipſe. *Cato 1. Mor.*

Cúmque mones aliquem, nec ſe velit ille moneri,
Si tibi ſit charus, noli deſiſtere cœptis. *Id. ib.*

Quod nôſti haud rectè factum, nolito ſilere,
Nè videâre malos imitari velle tacendo. *Cato 3. Mor.*

Quæ culpare ſoles, ea tu non feceris ipe:
Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Id. 1. Mor.*

Sic agitur cenſurâ, & ſic exempla parantur,
Cùm Judex, alios quod monet, ipſe facit. *Ovid. 6. faſ.*

V. Defectus. Dominatus. Educatio. Exempla. Juventus. Zoylus.

CURI-

CURIOSITAS.

Inſcius Actæon, vidit ſinè veſte Dianam,
Præda fuit canibus, non minùs ille ſuis. *Ovid. 2. triſ.*
Dum ſpectant oculi læſos, læduntur & ipſi. *Ovid. 2. Rem.*
Cura viris levibus rerum ſolet eſſe novarum. *Mant. Ecl.* 10.
Ad ſecreta poli, curas extendere noli.
Quid craſtina volveret ætas,
Scire nefas homini. *Stat. 3. Theb.*
Quid ſit futurum cras, fuge quærere, &
Quem ſors dierum cuique dabit, lucro
Appone. *Horat. L. 1. car. Od. 9.*
Tuâ quod nihil refert, percontari deſinas. *Terent. Hecyr. ac. 2. ſc. 3.*
Quid DEUS intendat, noli perquirere ſorte:
Quid ſtatuat de te, ſinè te deliberat ipſe. *Cato 2. Mor.*
Tu præſens cura, Domino committe futura.

V. Arcana. Novalia. Oculi. Spectacula.

DAMNA, RUINÆ, PERICULA, &c.

Damnum appellandum eſt: cum mala fama lucrum. *Publ. Syr.*
Eſt: ubi damnum præſtat facere, quàm lucrum. *Plaut.*
Amicum perdere, eſt damnorum maximum. *Publ. Syr.*
Graviùs nocet, quodcunque inexpertum accidit. *Id.*
Ingratus unus, miſeris omnibus nocet. *Id.*
Quod prudentis opus? cùm poſſit, nolle nocere: (*apud Auſon.*
Quod ſtulti proprium? non poſſe, & velle nocere. *Bias Phil.*
Lædere qui potuit, prodeſſe aliquando valebit. Cato 2. Mor.

Solus & artifices qui facit uſus adeſt. *Id.* L. 2. *art.*
Uſus habet laudem; crimen abuſus habet.
Exerce ſtudium, quamvis perceperis artem:
Ut cura ingenium, ſic & manus adjuvat uſum. *Cato* 4. Mor.
Utere conceſſis tibi, dum potes, utere donis:
Omnis quippe ſuo res commendatur ab uſu. *Pal.* L. 4.

V. Educatio. Mores. Natura. Propenſio.

CONTEMPTUS VARIUS.

Vivendo diu, didici contemnere finem. *Prud.*
Contemnitur orba Senectus. *Auſon.* 15. Idyl.
Artus, nè ſperne ſeniles. *Claud.* L. 1. *in Ruf.*
Cùm ſapias animô, noli ridere ſenectam:
Nam quicunque ſenet, puerilis ſenſus in illo eſt. *Cato* 4. Mor.
Corporis exigui vires contemnere noli. *Id.* 1. Mor.
Ludibrii haud expers, mala quem fortuna fatigat.
Evades magnus, ſi poſſis ſpernere magna.
Deſpice divitias, ſi vis animô eſſe beatus,
Quas, qui ſuſpiciunt, mendicant ſemper avari. *Cato* 4. Mor.
Aude hoſpes contemnere opes, & te quoque dignum
Finge Deô, rebúſque veni non aſper egenis. *Virg.* 8. *Æne.*
Nec tua laudabis ſtudia, ac aliena reprêndes. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Fas homini non eſt, ſpernere juſſa Dei. *Eob.* L. 1. *Her. ep.*
Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. *Virg.* 6. *æne.*
Iudicium populi nunquam contempſeris unus:
Nè nulli placeas, dum vis contemnere multos. *Cato* 2. Mor.
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. *Horat.* 1. (*ep.* 2.
O! quicunque velis mentem conjungere cœlis,

Mundi

Mundi ſperne vias, & res pede contere blandas. *Guibal.*
Qui ſapit, hic ſpernit, quicquid mutabile cernit.

V. Riſus.

CONTENTIO, LITES, MEUM, ET TUUM.

Lites cum Rege moleſtæ. *Horat.* L. 1. *ſat.* 7.
Contendere durum eſt - Cum victore. *Id.* 1. *ſer.* 9.
Vexat amicitias, & fœdera diſſociat lis. *Auſon.* 11. *Idyl.*
Inter finitimos, vetus, ac antiqua ſimultas. *Juve. ſat.* 15.
Iræ graves fiunt, & inſanabiles,
Cùm mutui certant amici litibus. *Eurip. Phen.*
Alter rixatur de lana ſœpe caprina. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Qui aſſiduè rixatur, à paucis amatur. *Guibal.*
Lis, minimis verbis, interdum maxima creſcit. *Cato.*
Nimiùm altercando, veritas amittitur. *Publ. ſyr.*
Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juven. ſat.* 6.
Litibus exercent liguas, pulsóque pudore
Vox quoque jam rauca eſt, inflatáque colla tumeſcunt,
Ipsáque dilatant patulos, convitia, rictus. *Ovid.* 6. *Met. de ranis.*
Tecum mihi diſcordia eſt? *Horat. Epod. Od.* 4.
Hoc ſcio procertò, quoties cum ſtercore certo:
    Vinco, ſeu vincor, ſemper ego maculor.
Haſtis pugna argentatis, atque omnia vinces.
Nemo diu gaudet, qui Judice vincit iniquo. *Cato* 2. *Mor.*
Si duo de noſtris tollas *Pronomina** rebus,
    Prælia ceſſarent; pax ſinè ſine foret (*Meum, & Tuum.*)
Proximus ſum egomet mihi. Terent. *Andr.* act. 4. ſc. 1.

Tu

Solus & artifices qui facit uſus adeſt. Id. L. 2. *art.*
Uſus habet laudem; crimen abuſus habet.
Exerce ſtudium, quamvis perceperis artem:
Ut cura ingenium, ſic & manus adjuvat uſum. *Cato* 4. Mor.
Utere conceſſis tibi, dum potes, utere donis:
Omnis quippe ſuo res commendatur ab uſu. *Pal.* L. 4.
V. Educatio. Mores. Natura. Propenſio.

CONTEMPTUS VARIUS.

Vivendo diu, didici contemnere finem. *Prud.*
Contemnitur orba Senectus. *Auſon.* 15. Idyl.
Artus, nè ſperne ſeniles. *Claud.* L. 1. *in Ruf.*
Cùm ſapias animô, noli ridere ſenectam:
Nam quicunque ſenet, puerilis ſenſus in illo eſt. *Cato* 4. Mor.
Corporis exigui vires contemnere noli. Id. 1. Mor.
Ludibrii haud expers, mala quem fortuna fatigat.
Evades magnus, ſi poſſis ſpernere magna.
Deſpice divitias, ſi vis animô eſſe beatus,
Quas, qui ſuſpiciunt, mendicant ſemper avari. *Cato* 4. Mor.
Aude hoſpes contemnere opes, & te quoque dignum
Finge Deô, rebúſque veni non aſper egenis. *Virg.* 8. *Æne.*
Nec tua laudabis ſtudia, ac aliena reprêndes. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Fas homini non eſt, ſpernere juſſa Dei. *Eob. L.* 1. *Her. ep.*
Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. *Virg.* 6. *æne.*
Iudicium populi nunquam contempſeris unus:
Nè nulli placeas, dum vis contemnere multos. *Cato* 2. Mor.
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. *Horat.* 1. (*ep.* 2.
O! quicunque velis mentem conjungere cœlis,
Mundi

Mundi ſperne vias, & res pede contere blandas. *Guibal.*
Qui ſapit, hic ſpernit, quicquid mutabile cernit.

V. Riſus.

CONTENTIO, LITES, MEUM, ET TUUM.

Lites cum Rege moleſtæ. *Horat.* L. 1. *ſat.* 7.
Contendere durum eſt - Cum victore. *Id.* 1. *ſer.* 9.
Vexat amititias, & fœdera diſſociat lis. *Auſon.* 11. *Idyl.*
Inter finitimos, vetus, ac antiqua ſimultas. *Juve. ſat.* 15.
Iræ graves fiunt, & inſanabiles,
Cùm mutui certant amici litibus. *Evrip. Phen.*
Alter rixatur de lana ſœpe caprina. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Qui aſſiduè rixatur, à paucis amatur. *Guibal.*
Lis, minimis verbis, interdum maxima creſcit. *Cato.*
Nimiùm altercando, veritas amittitur. *Publ. ſyr.*
Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juven. ſat.* 6.
Litibus exercent liguas, pulsóque pudore
Vox quoque jam rauca eſt, inflatáque colla tumeſcunt,
Ipsáque dilatant patulos, convitia, rictus. *Ovid.* 6. *Met. de ranis.*
Tecum mihi diſcordia eſt? *Horat. Epod. Od.* 4.
Hoc ſcio procertò, quoties cum ſtercore certo:
  Vinco, ſeu vincor, ſemper ego maculor.
Haſtis pugna argentatis, atque omnia vinces.
Nemo diu gaudet, qui Judice vincit iniquo. *Cato* 2. *Mor.*
Si duo de noſtris tollas *Pronomina* * rebus,
  Prælia ceſſarent; pax ſinè fine foret (*Meum, & Tuum.*)
Proximus ſum egomet mihi. *Terent. Andr.* ac. 4. ſc. 1.

Tunica, pallió propinquior. *Plaut. Trin. ac.* 5. *ſc.* 2.
Omnes ſibi meliùs eſſe malunt, quàm alteri. *Terent. Andr. ac.* (2. *ſc.* 4.
Nunqùam conveniunt, vel raró: noctua, corvus,
Nec corrivales, nec ſuper oſſa canes.
Eſte procul lites, & amaræ jurgia linguæ! *Horat.* 1. *ep.*
Procul omnis eſto - Clamor, & ira. *Id.* L. 3. *Od.* 8.
Excludit jurgia finis. *Id.* 2. *ep.* 1.
Tutiùs eſt ſemper fictis contendere verbis,
Quàm pugnare manu. *Ovid.* 13. *Met.*
Turpe quidem contendere erat, ſed cedere: viſum
Turpius. *Id.* 5. *Metamor.*
Litem inferre cave, cum quo tibi gratia juncta eſt:
Ira odium generat, concordia nutrit amorem. *Cato* 1. *Mor.*
Iras ſuſtollis, ſi ſit reſponſio mollis.
Certamen, lites, rixas, & jurgia vites.
Contra verboſos, noli contendere verbis:
Sermo datur cunctis, animi ſapientia paucis. *Cato* 1. *Mor.*
Cede repugnanti, cedendo victor abibis. *Ovid.* 2. *am.*
Incerta, iratus, de re contendere noli:
Impedit ira animum, nè poſſit cernere verum. *Cato* 2. Mor.
Litis præteritæ noli maledicta referre:
Poſt inimicitias, iram meminiſſe, malorum eſt. *Id. ib.*
Contra hominem juſtum pravè contendere noli:
Sèmper enim Deus injuſtas ulciſcitur iras. *Id.* 4. *Mor.*

V. Ira. Lingua. Procuratores.

CON-

CONVERSATIO, & SOCII.

Noſcitur ex Socio, qui non cognoſcitur ex ſe.
Corrumpunt etiam Sanctos, commercia prava.
Unica prava pecus, totum corrumpit ovile.
Grex totus in agris
Unius ſcabie cadit, & porrigine porci. *Juve. ſat.* 2.
Claudo vicinus, claudicat ipſe brevì.
Morbida facta pecus, totum corrumpit ovile.
Et mala, vicini pecoris, contagia lædunt.
Improba, corrumpunt Sanctos, conſortia, mores.
Ex cantu, & plumis, volucris dignoſcitur omnis.
Qui fuit in furno, ſimilem ſibi quærit in illo.
Similis, ſimili gaudet.
Cornix cornici, nunquam confodit ocellum.
Formicæ chara eſt formica; cicada cicadæ. *Theocrit. Id.* 9.
Par nobile fratrum! *Horat.* L. 2. *Ser. ſat.* 3.
Ruſticus, agricolam; miles, fera bella gerentem;
Rectorem dubiæ, navita, puppis amat. *Ovid.* 2. *Pon.* 5.
Scilicet ingeniis aliqua eſt concordia junctis,
Et ſervat ſtudii fœdera quisque ſui. *Id. ib.*
Similitudo morum, eſt mater amorum.
Intima per mores, cognoſcimus exteriores.
Surgit origo mali, de pravo ſœpe ſodali.
Furfure ſe miſcens, porcorum dentibus eſtur.
Cœcus agens cœcum, facit ipſum ſternere ſecum.
Non bonus eſt ulli, qui malus ipſe ſibi.
Autumat hoc in te, quod novit perfidus in ſe.

M

Malus ipſe fies, ſi malis convixeris.
A bonis quidem bona diſces; ſin autem malis
Te immiſcueris: perdes & te, & quam habes mentem. *Theog.*
Conditus in palea, à ſtupido comedetur aſello.
Arbor ùt ex fructu, ſic nequam noſcitur actu.
Conſonus eſto lupis, cum quibus eſſe cupis.
Sœpe ex malo principio, magna familiaritas
Conflata eſt. *Terent. in Evnu.*
Eſſe domi præſtat, quia damnoſum foris eſſe. *Heſiod.*
Nec Regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt. *Senec.*
Bonus cum bonis es; malus cum malis. *Plaut. Moſt.*
Sponte, bonis mos eſt, convivia adire bonorum.
Inter lædeos ridetur corvus olores. *Mant.*
Comes facundus in via, pro vehiculo eſt. *Publ. Syr.*
Cùm tibi vel ſocium, vel fidum quæris amicum:
Non tibi fortuna eſt hominis, ſed vita petenda. *Cato 4. Mo*
Illos devita, quos infamat mala vita:
  Per pravum ſocium, laberis in vitium.
Quod pudeat ſocios, prudens celare memento. *Cato.*
Loca, quæ nimiùm grata fuere, cave! *Ovid. in Art.*
Si loca ſola nocent, loca ſola caveto. *Id.*
Qui nîl ferre poteſt, hominum commercia vitet,
Et ſolis degat ſylvis, aut montibus altis. *Pal. l. 9.*
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus:
Nulli te facies nimiùm ſodalem,
Gaudebis minùs, & minùs dolebis. *Mart. l. 12. epig. 34.*

V. Amicus, Solitudo.

COR-

CORRECTIO VARIA, CORRECTORES, ET CAVILLATORES.

Carpere cujusvis; non eſt imitarier omnis.
Nîl unquam eſt homini, carpere quod non queas. *Athenæus.*
Ohe! quàm nigra es, dicebat cacabus ollæ.
Crimina qui cernunt aliorum, nec ſua cernunt,
  Hi ſapiunt aliis, deſipiúntque ſibi. *Owe. l. 3. epig.*
Qui ſtruit in callem, multos habet ille Magiſtros.
Dî Præceptorem, ſancti voluêre parentis
Eſſe locò. *Juven. Saty. 7.*
Regula virtutum pulcherrima, vita docentis.
Voce docens, vitâque docens, ſic bis docet ille:
  Qui facienda docet, quíque docenda facit.
Valde decipitur, qui nunquam corripitur. *Guibald.*
Nec te dicentis moveat reventia, ſed quid
  Dixerit, attendas, qua ratione probet. *Owe. Mon. Eth.*
Intempeſtivè qui monet, ipſe nocet.
Aſper equus duris contunditur ora lupatis. *Ovid. 1. Art. 2.*
Audi carnificem, nolens audire parentem.
Præceptor: juvenum,& morum formator amœnus. *Tim. de Ep.*
Aſperitatis, & invidiæ corrector, & iræ. *Horat. 2. ep. 1.*
De pueris cenſor, caſtigatórque minorum. *Id. in Art.*
Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere lapſis. *Ovid.*
Sœpe tui Judex, ſœpe Magiſter eram. *Id.*
Crimina ſunt oculis corripienda patris. *Id.*
Ædibus in noſtris, quæ prava, aut recta gerantur,
Curandum.
Qui blandiendo, dulce nutrivit malum,

Si

Serò recuſat ferre, quod ſubiit jugum. *Senec. Hip.*
Si culpare velis, culpabilis eſſe cavebis.
Sœpe in Magiſtrum ſcelera rediêrunt ſua. *Senec. Thy.*
Me tradente: dolos, geſtus, artémque nocendi
Edidicit; ſimulare fidém, ſenſúſque minaces
Protegere, & blando fraudem prætexere riſu,
Plenus ſævitie, lucríque cupidine fervens. *Claud. L. 1. in Ruf.*
Dogma tuum ſordet, dum te tua culpa remordet.
Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Cato 1. Mor.*
Qui alterum incuſat probri,
Eum ipſum ſe intueri oportet. *Plaut. Truc. ac. 1. ſc. 2.*
Tecum habita, & nôris, quàm ſit tibi curta ſupellex. *Perſ.*
Corrige *Magnificat*, qui nec ſcis *Gloria Patri.* (*ſat. 4.*
Cùm tua pervideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? *Horat. 1. ſat. 3.*
Multorum cùm facta, ſenex, & dicta recenſes:
Fac, tibi ut occurant, juvenis quæ feceris ipſe. *Cato 1. Mor.*
Cúmque mones aliquem, nec ſe velit ille moneri,
Si tibi ſit charus, noli deſiſtere cœptis. *Id. ib.*
Quod nôſti haud rectè factum, nolito ſilere,
Nè videâre malos imitari velle tacendo. *Cato 3. Mor.*
Quæ culpare ſoles, ea tu non feceris ipe:
Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Id. 1. Mor.*
Sic agitur cenſurâ, & ſic exempla parantur,
Cùm Judex, alios quod monet, ipſe facit. *Ovid. 6. faſ.*

V. Defectus. Dominatus. Educatio. Exempla. Juventus. Zoylus.

CURIOSITAS.

Inſcius Actæon, vidit ſinè veſte Dianam,
Præda fuit canibus, non minùs ille ſuis. *Ovid. 2. triſ.*
Dum ſpectant oculi læſos, læduntur & ipſi. *Ovid. 2. Rem.*
Cura viris levibus rerum ſolet eſſe novarum. *Mant. Ecl.* 10.
Ad ſecreta poli, curas extendere noli.
Quid craſtina volveret ætas,
Scire nefas homini. *Stat.* 3. *Theb.*
Quid ſit futurum cras, fuge quærere, &
Quem ſors dierum cuique dabit, lucro
Appone. *Horat. L.* 1. *car. Od.* 9.
Tuâ quod nihil refert, percontari deſinas. *Terent. Hecyr. ac.* 2.
Quid DEUS intendat, noli perquirere ſorte: (*ſc.* 3.
Quid ſtatuat de te, ſinè te deliberat ipſe. *Cato* 2. *Mor.*
Tu præſens cura, Domino committe futura.

V. Arcana. Novalia. Oculi. Spectacula.

DAMNA, RUINÆ, PERICULA, &c.

Damum appellandum eſt: cum mala fama lucrum. *Publ. Syr.*
Eſt: ubi damnum præſtat facere, quàm lucrum. *Plaut.*
Amicum perdere, eſt damnorum maximum. *Publ. Syr.*
Graviùs nocet, quodcunque inexpertum accidit. *Id.*
Ingratus unus, miſeris omnibus nocet. *Id.*
Quod prudentis opus? cùm poſſit, nolle nocere: (*apud Auſon.*
Quod ſtulti proprium? non poſſe, & velle nocere. *Bias Phil.*
Lædere qui potuit, prodeſſe aliquando valebit. Cato 4. Mor.

Bonis nocet, quiſquis pepercit malis. *Publ. Syr.*
Excelſis, multò faciliùs caſus nocet. *Id.*
Quem ſœpe caſus tranſit, aliquando invenit. *Senec. Herc.*
Incidit in ſcyllam, cupiens vitare Charybdim. *Horat.*
Labitur exiguô, quod partum eſt tempore longô. *Cato 1..*
Perditur exiguô, quæſitum tempore longo.
Infelix nimiùm: cùm damno dedecus aufert.
Qui ſtruit inſidias alii, ſibi damna dat ipſi.
Abſorbet noſtros, Regum luxuria, cenſus. *Barla L. 1. Hi*
Damna fleo rerum, ſed plùs fleo damna dierum:
Rex poterit rebus ſuccurrere, nemo diebus.
Certa amittimus, dum incerta petimus. *Plaut. Pſeu. ac. 2.*
Eſt jactura gravis, quæ ſunt, amittere damnis:
Sunt quædam, quæ ferre decet patienter, amice. *Cato 4.*
Magnæ molis, magna ruina cadit.
Qui nunquam cecidit, quis talem ſurgere vidit?
Qui cadit in plano, non habet unde cadat.
Qui cadit in plano, vix hoc tamen evenit ipſum,
Si cadit, ut tactâ ſurgere poſſit humô. *Ovid. 3. tri.*
Tempus, Virginitas Verbum, cum Fluminis unda:
Hæc egreſſa ſemel, non nôrunt deinde reverti.
Balnea, Vina, Venus, corrumpunt corpora noſtra.
Multis cauſa malis, candida forma fuit. *Verin.*
Forma mihi nocuit. *Ovid. 2. Met.*
Hunc, virginis ardor - Perdiderat. *Id. 9. Met.*
Perditur in puncto, quod non ſperatur in anno.
Urbs antiqua ruit, multos dominata per annos. *Virg.*
Ubi ſteterunt Pergama,
Nunc fluctuant ariſtæ. *Balde de Vanit. Mund.*

Hon

Homo, quisquis Urbes vaſtat, &c. v. *Bella.*

Quæcunque ſuis virtûs bene floruit annis,
Hæc priùs eſt animô, quàm corpore paſſa ruinam. *Aur. Olym.*

Certa quidem tantis cauſa eſt manifeſta ruinis: (1. *ep.*
Luxuriæ nimiùm libera facta via eſt. *Prop. L.* 3. *ele.* 11.

Inde ruunt totô concita pericula Mundô. *Lucan. L.* 5.

Exitium multis, res malè parta, tulit.

Libertatis amor, quàm multas perdidit urbes!

Si quà venit ſerò, magna ruina venit. *Prop. L.* 2.

Tum tua res agitur, paries cùm proximus ardet. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Flamma recens, parvâ ſparſa recedit aquâ. *Ovid. Hero* 10. *ep.*

Poſt jacturam, quis non ſapit? *Mant. Ecl.* 2.

Maxima pars, pecore amiſſo, præſepia claudit,
Túncque ſapit, cùm calva retro fortuna receſſit. *Pal. L.* 9.

Quid juvat amiſſo claudere ſepta grege? *Virg.*

Nîl juvat amiſſo claudere ſepta grege. *Mant.*

Fiduciâ, pecunia amittitur, diffidentiâ ſervatur. *Theog.*

Fiſo, res periit, diffiſo ſalva remanſit.

Ereptis opibus nolito flere, querendo,
Sed gaude potiùs, tibi cùm contingit habere. *Cato* 4. *Mor.*

Qui ſe habet, nihil perdidit. *Terent.*

Non ideo Pelago debet ſe credere, ſi quà
Audeat exiguo ludere cymba lacu. *Ovid. L.* 2. *triſ.*

Non habet in manibus ventos, qui navigat æquor. (*Syr.*

Improbè Neptunum accuſat, qui iterum naufragium facit. *Pub.*

Non res in vitium, ſed malefacta cadunt. *Corn. Gall.*

Sœpe perit ventis, obruta cymba, ſuis. *Ovid.* 3. *Art.*
Et nocet authori, vis inimica, ſuo.

Sœpe ſibi proprium fecit puer ipſe flagellum.

Nemo ſe tutò diu
Periculis offerre tam crebris poteſt:
Quem ſœpe caſus tranſit, aliquando invenit. *Senec. Herc. fu.*

Nunquam periculum, ſinè periculo vincitur. *Pub. Syr.*

Bona turpitudo eſt, quæ periculum vindicat. *Id.*

Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.* (*Heaut. ac. 2. ſc. 3.*

Juvat ire perîclis
Ad decus, & dextrâ memorandum condere nomen,
Quale dedit nunquam rebus fortuna ſecundis. *Sili. L. 4.*

Periculoſum plenum opus aleæ - Tractas. *Horat. L. 2. Od. 1.*

Cauſa puſilla nocet, ſapiens nocentia vitat.

Non tutum eſt ſtipulis flammas, Monachóve puellam
Addere, conjunctos ut tegat una domus. *Nazi.*

Eſt captu facilis, turbatis piſcis, in undis.

Sœpe nocent vitæ, fœcundo palmite, vites.

Et ſaxis, longa ſenecta nocet. *Ovid.*

Ebrietas, ſomnus, tempus, dementia, morbus,
Tollunt de mentis ciſta, quæ noverit iſta.

Mala, mali Malô, genut mala peſſima Mundo.

Omne bonum pomô perdidit omnis homo.

Omnis origo mali proceſſit ab Arbore Mali.

Eva genus noſtrum felicibus expulit arvis. *Mant.*

Per piſces, & aves multi periêre Scholares.

Perdo animi cenſus, niſi frenem carcere ſenſus.

Quod nihil, & nulli nocet, utique non nocet ulli.

Spiritus inde perit, dum corpus dulcia quærit.

Sunt tria damna domûs: Imber; mala Fœmina, Fumus,
Quartum eſt: cùm manè, proles ſurgunt ſinè pane.

Non

Non ſtat ſecurus, qui protinus eſt ruiturus.

Non proſit potiùs, ſi quis obeſſe poteſt. *Ovid. 3. triſ. 4.*

Tantùm nè noceas, cùm vis prodeſſe, memento. *Id.*

Ut nulli noceas: columba ſias;

Ut nemo tibi: ſis, Marine, ſerpens.

Periculum ex aliis facito, tibi quod ex uſu ſiet. *Terent. Heaut. (ac. 2. ſc. 1.*

Felix! quem faciunt aliena pericula cautum.

Feliciter ſapit, qui alienô periculô ſapit. *Plaut.*

Omne bonum, quod habes, contaminat unica labes.

Tum denique omnes noſtra intelligimus bona,

Quum, quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus, *Plaut. Capt.*

Acceptô, claudenda eſt janua, damnô. *Juve. ſat. 13. (ac. 1. ſc. 2.*

Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo:

Omnibus unca cibis æra ſubeſſe putat. *Ovid. 2. Pon. 7.*

Quæ nocitura putas, quàmvis ſint chara, relinque. *Cato, 1. Mor.*

Sola dolenda reor præſentia damna: dolemus

Præterita heû! nimiùm ſerò; futura citô. *Owe. l. ſing.*

V. Eventus. Ira. Odium. Vindicta.

DEFECTUS, ERRORES, IMPERFECTIONES.

Nemo hominum in terris vitio ſinè naſcitur unquam. *Virg.*

Unicuîque dedit vitium natura creato. *Prop. l. 2. ele. 22.*

In multis labimur omnes.

Nemo ſinè crimine vivit. *Cato. 1. Mor.*

Olet homo malô ſuô. *Plaut. Amph.*

Neque eſt quisquam,

Quem non in aliqua re videre ſuffenum

Poſſis: ſuus cuique attributus eſt error. Catul.

Nil unquam eſt homini, carpere quod non queas. *Athenæum.*

Vitiis nemo ſinè naſcitur: optimus ille,
Qui minùs urgetur. *Horat.* 1. *ſat.* 3.

Quandoque bonus dormitat Homerus. *Horat. in Art.*

Peccat & ſapiente ſapientior. *Menand.*

Deteriores omnes ſumus licentiâ. *Terent. Heaut. ac.* 2. *ſc.* 1.

Semel inſanivimus omnes.

Quisque ſuos patimur Manes. *Virg.* 6. *Æne.*

Vitium commune omnium eſt,
Quod nimiùm ad rem in ſenecta attenti ſumus. *Terent. Adel.*

Ille beatus erit, quem non deceperit error.

Plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem; taciturnus acerbi. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Non omnia poſſumus omnes. *Virg.* 8. *Eclo.*

Labi hominis: ſervare DEI eſt. *Prud.*

Si vitam inſpicias hominum, ſi denique mores,
Cùm culpent alios: nemo ſinè crimine vivit. *Cato.* 1. *Mor.*

Suus cuique attributus eſt error,
Sed non videmus manticæ, quod in tergo eſt. *Catul.*

Nitimur in vetitum ſemper. *Ovid.* 3. *Art.* 4.

Clodius accuſet mœchos, Catilina Cethegum. *Juve. l.* 3. *ſat.* 2.

Nemo repentè fit turpiſſimus. *Juve.* 2. *ſat.*

Laudatur ab his; culpatur ab illis. *Horat.* 1. *ſat.* 2.

Inconſtans animus; oculus vagus; inſtabilis pes:
Hæc tria ſunt hominis, pro quo nunquam bona ſpes eſt.

Defectum patitur, omnis egenus homo.

Crimina qui cernunt aliorum, nec ſua cernunt,
Hi ſapiunt aliis, deſipiúntque ſibi. *Owe. l.* 3. *e.* 18.

Miſe

Miſeret te aliorum; tui nec miſeret, nec pudet. *Plaut.*

Tuo te pede metire. *Horat. 1. ep. 7.*

Metiri ſe quemque ſuô modulô, ac pede verum eſt. *Id. ib.*

Quod mihi prædicas vitium, id tibi eſt. *Plaut.*

In eodem luto hæſitas. *Terent. Phor.*

Ohe! quàm nigra es, dicebat cacabus ollæ.

Tecum habita, & nôris, quàm ſit tibi curta ſupellex. *Perſ. 4. ſat.*

Cùm tua pervideas oculis mala lippus inunctis;
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? *Horat. 1. ſat. 3.*

Cùm tibi diſpliceat rerum fortuna tuarum,
Alterius ſpecta, quo ſis diſcrimine pejor. *Cato. 4. Mor.*

Ex vitio alterius, ſapiens emendat ſuum. *Pub. Syr.*

Ut nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo!
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo. *Perſ. ſat. 4.*

Ità comparata eſt hominum natura omnium,
Aliena meliùs ut videant, & judicent, quàm ſua. *Terent. Heaut.*

Cætera ſi vis noſcere, teipſum noſcere diſcas;
Cætera ſi vis vincere, te ipſum vincere diſcas:
Noſcere ſeipſum; vincere ſeipſum, maxima virtus.

Qui alterum incuſat probri, eum ipſum ſe intueri oportet.

Quamvis cuncta notes, quæ luſtrat Regna Bootes, (*Plaut. Tru.*
  Invenire nequis, quem ſinè labe notes.

Si *niſi* non eſſet, perfectus quilibet eſſet,
  Sed pauci viſi, qui caruêre *niſi*.

Alterius dictum, aut factum nè carpſeris unquam,
Exemplo ſimili nè te derideat alter. *Cato 3. Mor.*

Ignoſcas aliis multa, nihílque tibi. *Auſon.*

Mantica poſterior tota exploretur ad unguem,
Atque tuos nævos juſta perpendito lance.

Ad vitreum quisquis formam ſpeculaberis orbem :
In vulta, diſcas, quæ tibi menda tuo.
Quid quisque vitet, nunquam homini ſatis
Cautum eſt in horras. *Horat. l. 2. car. Od. 13.*
Homo ſum, humani à me nîl alienum puto. *Terent. Heau.*

V. Correctio. Homo. Natura. Propenſio. Scelera.

DEFORMES.

Nemo repentè fit turpiſſimus. *Juve. 2. ſat.*
Tam mala Therſiten prohibebat forma latere,
Quàm pulchrá Nireus conſpiciendus erat. *Ovid. 4. Po*
Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine luſcus. *Mar*
Cuî difficilis, formam, natura negavit. *Juve.* (*l. 1*
Quod natura negat, reddere nemo poteſt. *Corn. Gall.*
Quod natura dedit, nemo negare poteſt.
Monſtriferi vultus. *Helpid.*
Hirtus erat crinis, cava lumina, pallor in ore,
Labra incana ſitu, ſcabri rubigine dentes,
Dura cutis, per quam ſpectari viſcera poſſent,
Oſſa, ſub incurvis extabant arida lumbis,
Ventris erat pro ventre locus; pendere putares
Pectus, & à ſpinæ tantummodo crate teneri.
Auxerat articulos macies, genuúmque tumebat
Orbis, & immodico prodibant tubere tali. *Ovid. 8. Met.*
Nec tibi vultus mortalis, nec vox hominum ſonat. *Virg.*
Pallor in ore ſedet, macies in corpore toto. *Ovid. 2. Met.*
Qui oſſa, atqne pellis totus eſt, ità curâ macet,
Quinc exta inſpicere in ſole etiam vivo licet,

Ità is pellucet, quaſi laterna punica. *Plaut. Aul.*
Semi hominis Caci facies. *Virg.* 8. *æne.*
Terribilem picea tectus caligine vultum. *Ovid.* 1. *Met.*
Vix ſcires: facies, an abyſſus decolor eſſet? *Balde de facie By.*
Vulta pueris metum facturus. *Juve.* *ibid.*
Iam tibi ſubduci facies humana videtur. *Ovid.* 2. *Met.*
Totus pice nigrior atra. *Id.* 7. *Met.*
Terribilis viſu formæ. *Virg.* 6. *æne.*
Cadaveroſa facies. *Terent. Hecyr.*
Percipe! multigenis, quàm ſit variata figuris. *Lucr.*
Audaci, tu timor eſſe potes. *Propert.*
Vox tantùm, atque oſſa ſuperſunt. *Ovid.* 3. *Met.*
Terribili ſquallore Charon, cuî plurima mento
Canicies in culta jacet, ſtant lumina flammâ;
Sordidus ex humeris nodô pendebat amictus. *Virg.* 6. *æne.*
Flet quoque, ùt in ſpeculo rugas conſpexit aniles
Tyndaris. *Ovid* 15. *Met.*
Hinc illæ lacrymæ. *Horat.* 1. *ep.* 19.
Perdiderat vultum, forma decora, ſuum. *Fortunat.*
Iam veniunt rugæ, quæ tibi corpus arant. *Ovid.*
Abſtulit & morbus formam, & moroſa ſenectus. *Natal. Com.*
Pendentésque genas, & tales aſpice rugas. *Juve. ſat.* 10.
Facies tua computat annos. *Id. ſat.* 6.
Tetricis frons aſpera rugis. *Bacch. in Flav.*
In niveis, Appi, jam regnat Bruma capillis &c. v. *Vinum.*
Montani quoque venter adeſt abdomine tardus. *Juve. ſat.* 4.
Procedit lentè, ventre omnipotente tumente. *Rem. de Luthero.*
Attollit dorſum prægrandi tubere gibbus. *Le Brun.* T. 1.
Quem natura

Nodoſum ſemel in globum ligavit. *Stat. ſyl. l.* 1.
Paſtonides huîc ingentes de naribu pendent. *Lucil.*
Turpis ab inviſo dependet ſtiria naſo. *Mart.*
Unocule ſalve!
Ex Coclitum proſapia te eſſe arbitror :
Nam hi ſunt monoculi. *Plaut. Curc.*
Reddantur formæ : pictoribus, atque Poëtis. *Horat.*
Turpis, inópſque ſimul, miſerabile tranſigit ævum. *Virg.*
Nos quoque floruimus. *Ovid.* 5. *triſ.* 9.
Efficiunt tetrum, teterrima crimina vultum.
Si mihi difficilis, formam natura negavit :
Ingenio, formæ damna rependo meæ. *Ovid. in Sapho He.*
Mopſus ſœpe quis eſt vultu, qui pectore Neſtor. *Ovid. ep.* 21.
V. senectus.

DESIDERIA, CUPIDITATES, ET VOTA VARIA.

Non cuîvis homini contingit adire Corinthum. *Lucr.*
Certa amittimus, dum incerta petimus. *Plaut. Pſeu. ac.* 2. *ſc.* 3.
O! mihi præteritos referat ſi Jupiter annos. *Virg.* 8. *ane.*
Cupienti, etiam celeritas mora eſt. *Plaut.*
Etiam celeritas in deſiderio moram habet. *Publ. Syr.*
Longa mora eſt nobis omnis, quæ gaudia differt. *Ov. Her. ep.* 18.
Omnes, ſibi meliùs eſſe malunt, quàm alteri. *Terent. Andr. ac* 2.
Hic habet; ille habuit; rem tertius ardet habere : *(ſc.* 4.
In tribus his curis volvitur omnis homo.
Res immoderata cupido eſt. *Ovid.* 4. *Pon.* 5.
Quod latet, ignotum eſt, ignoti nulla cupido. *Id.* 3. *am.*
Qui quærit alta, is malum videtur quærere. *Plaut.*

Magna

Magna petis Phaëton, & quæ non viribus iſtis
Munera conveniunt. *Ovid.* 1. *Met.*

Negat ſibi ipſi, qui, quod difficile eſt, petit. *Publ. Syr.*

Felicem ſcivi, qui non, quod vellet, haberet,
 Sed qui per fatum non data, non cuperet. *Auſon.*

Quantò felicior hic, qui
Nîl cuperet, quàm qui totum ſibi poſceret orbem. *Juve. Sat.* 14.

Qui nimium cupiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
 Deſipiunt: cohibet qui ſua vota, ſapit. *Mant. l.* 4. *Syl.*

Vitaret cœlum Phaëton, ſi viveret, & quos (*ele.* 8.
 Optavit ſtultè, tangere nollet equos. *Ovid. triſ.*

Ah! nimium quod amice petis, moderatiùs opta,
 Et voti, quæſo, contrahe vela tui. *Id.*

Prima ferè vota, & cunctis notiſſima templis:
Divitiæ creſcant, & opes, & maxima toto
Noſtra ſit arca foro. *Perſius.*

Tempore crevit amor, qui nunc eſt ſummus habendi:
 Vix ultrà, quò jam progrediatur, habet. *Ovid.* 1. *Faſt.*

Bene habens inopia eſt, in divitiis cupiditas. *Publ. Syr.*

Quidvis, nummis præſentibus, opta,
 Et veniet: clauſum poſſidet arca Jovem. *Petron. Arb.*

Multa petentibus
Deſunt multa: bene eſt, cui DEUS obtulit
Parcâ (quod ſatis eſt) manu. *Horat. l.* 3. *od.* 16.

Satìs eſt orare Jovem, qui donat, & aufert:
Det vitam, det opes, æquum mî animum ipſe parabo. *Id.* 1.

Vota movent ſuperos. *Prop. l.* 4. (*epiſ.* 18.

Semper ſuperi pia vota ſecundant. *Mant. l.* 3. *de Dionyſ. Areop.*

Cœleſtes, animus ſitit inſatiabilis, undas:

Cervus ùt irrigui fontis anhelat aquas. *Her. Hugo. l. 3. pi. de.*

Lux mea, rumpe moras, ſatis hic habitavimus oris,
Aut, quò non potui corpore, mente ferar. *Id. ib.*

Si cupis omne bonum, te fugit omne malum.

Hoc precor, hoc potiùs maneat mihi luctus in ævo,
In quo, quicquid adeſt, per breve tranſit iter. *Pont. Paulin.*

Sic mihi cuncta cadant, ut fert Divina voluntas! *(in Pane*

Vota piis quoniam mea ſunt contraria fatis;
Fata meis etiam video contraria votis.

Mentem, animúmque viri malim ſapientis habere
Regales, inopis, quàm, rationis, opes!

Quod tibi non optas fieri, nec fortè tuiſque:
Hoc etiam invitis aliis nè feceris ipſe.

Quod juſtum eſt, petito, vel quod videatur honeſtum:
Nam ſtultùm eſt petere id, quod poſſit jure negari. *Cato 1.*

Quod feciſſe voles, hoc tempora, quô morieris; *(Mor.*
Hoc facias, quando corpore ſanus eris.

Fac modò, quæ moriens facta fuiſſe voles.

Nil ergo optabunt homines (ſi conſilium vis)
Permittes ipſis expendere Numinibus, quid
Conveniat nobis, rebúſque ſit utilę noſtris. *Juven.*

V. Rogatio.

DEUS UNUS, ET TRINUS.

Cunctis unum ſtat Numen in aſtris. *Barclai. in Argen.*

Eſt profectò DEUS, qui, quæ nos gerimus,
Auditque, & videt. *Plaut. Capt. ac. 2. ſc. 2.*

Majeſtas, quæ Mundum temperat omnem. *Ovid.*

Eſt DEUS in nobis, agitante caleſcimus illo. *Ovid. 6. Faſ.*

Emi-

Eminet ex cunctis Divina potentia rebus,
Et levis eſt ceſpes, qui probat eſſe DEUM. *Sti.*
Ludit in humanis Divina Potentia rebus. *Ovid.* 4. *Pon.* 3.
Præſentem monſtrat quælibet herba DEUM.
Vitæ dator, & dator eſcæ eſt. *Prud.*
Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia juſtis. *Ovid.* 13. *Met.*
O! Pater Omnipotens, rerum cuî ſumma poteſtas. *Virg.*
In quo vivimus, movemur, & ſumus. *Aratus. ex Epiſt.S.Pauli.*
Caſta DEUS mens eſt, caſta vult mente vocari. *Auſon.*
Me Puer Hebræus, Divos DEUS ipſe gubernans,
Cedere ſede jubet, triſtémque redire ſub Orcum.
Aris ergo dehînc tacitis abſcedito Cæſar. *Ità Oraculum Delphic.*
Reſpondit Aug. Cæſ. Chriſti potentiam prædicens.
Cernit DEUS omnia vindex.
Et videt, & juſta librat DEUS omnia lance. *Mant.2.de cal.temp.*
Cuncta videns oculus Jovis, & ſimul omnia verſans. *Heſiod.*
Lux altiſſima facti
Occultum nihil eſſe ſinit, latebráſque per omnes
Intrat, & abſtruſos implorat fama receſſus. *Claud.* 4. *Con. Hon.*
Naſcimur arbitriô ſuperûm, morimúrque, nec ulli
Fas ſperare hominum quicquam ſinè Numine Divûm. *Mant.*
Manant à ſolo, commoda cuncta, DEO.
Nîl ità ſublime eſt, ſupráque pericula tendit,
Non ſit ut inferius, ſuppoſitúmque DEO. *Ovid.* 4. *triſ.* 7.
Omnia contingunt nobis bonitate ſuperna:
A Domino, quicquid poſſidet omnis habet.
Toto DEUS narratur Orbe. *Senec. Herc.*
Uni DEO - Nunquam ſenectus atra, nec mors imminet,
Sed alia miſcet, Domitor ætatis, omnia. *Sophocl.*

Omnipotens, juſta reddit DEUS omnia lance.

DEUS omnia, in omnes

Dividit, ùt meliùs nôbis videt eſſe futurum. *Mant. Ecl. 5.*

Arbitriô DEUS omnia judicat æquô. *Id. l. 3. Calam.*

Videt, & juſta librat DEUS omnia lance. *Id. l. 2. cal.*

Simplicibus præſens DEUS eſt, offenditur aſtu. *Id. Ecl. 7.*

Leviùs ferit leviora DEUS. *Senec. Hip.*

Remedia toties invenit nobis DEUS. *Senec. Med.*

Regnum, rectè facientibus offert. *Horat.*

Aſſiduos DEUS ipſe juvat; verùm odit inertes,
Et ſua dat nullis, abſque labore bona.

Deſerit ille ſuos nunquam, qui cuncta gubernat.

Flectitur iratus, voce rogante, DEUS. *Ovid. l. 1. am.*

Noſtra DEUS ſubitis non damnat crimina pœnis,
Compenſat longas ſed gravitate moras.

Offert ſe ipſe DEUS; Felix! quicunque receptat.

Spes hominum juſtas, Divina potentia nunquam
Deſerit, & ſemper ſuperi pia vota ſecundant. *Mant. l. 3. de*

Pondere, menſurâ, numerô, DEUS omnia fecit. (*Dyonyſ. Areop.*

Placat victima parva DEUM. *Verin.*

Invictum vincunt, vota, precéſque DEUM.

Nemo ſuperos impunè laceſſit.

Sequitur nocentes, ultor à tergo DEUS. *Senec. Herc. Fur.*

Ab Jove primus honos. *Stat. l. 5. Theb.*

Ab Jove principium Muſæ. *Virg. 3. Ecl.*

Ab Jove ſurgat opus. *Ovid. 5. Faſt.*

A te principium tibi deſinet, accipe juſſis. *Virg.*

Omnibus in rebus feliciter omnia cedent,

Si ſtatuas Finem, Principiúmque DEUM.

Spes confiſa DEO, nunquam confuſa recedit.

Vidi ego jactatos, vario diſcrimine, juſtos,
Et vidi nullum deſeruiſſe DEUM.

Contra quis potis eſt arma vovere DEUM?

Iratum, gravis eſt res, habuiſſe DEUM. *Horat. 1. ep.*

Cœleſtis ira, quos prĕmit, miſeros facit. *Senec. Herc. Oet.*

Plùs valet humanis viribus ira DEI. *Ovid. 5. triſ. 13.*

Ut ſit magna, tamen certè lenta ira Deorum eſt. *Juve. ſat. 13.*

Si, quoties peccant homines, ſua fulmina mittat
Jupiter, exiguo tempore inermis erit. *Ovid. 2. triſ. 1.*

Labi hominis; ſervare DEI eſt. *Prud.*

Te ſinè nîl altum mens inchoat. *Virg.*

Mens humana, omnes operas ſinè Numine perdit.

Nîl timet adverſi, quem ſervat Rector Olympi.

DEO favente, naviges vel vimine. *Ariſtoph.*

Nullius eſt felix conatus, & utilis unquam,
Conſilium ſi non détque, juvétque DEUS.

DEUS omnia non dat
Omnibus, ut nemo ſibi ſit ſatis, indigeátque
Alter ope alterius. *Mant. Ecl. 5.*

Omnia non uni, nec dat DEUS omnibus unum.

Omnibus ex æquo non dant ſua munera Divi.

Bene eſt, cui DEUS obtulit
Parcâ (quod ſatis eſt) manu. *Horat. l. 3. car. od. 16.*

Domino mens nixa, quieta eſt.

Fas homini non eſt ſpernere juſſa DEI. *Eob.*

Sit maledictus amor, pax, & concordia quævis,

Quæ violat ſummi dogmata ſacra DEI.
Dî revocant, rerúmque vocant cognoſcere finem
Mortales oculos. *Pedo Albinov.*
Omnia prætereunt, præter amare DEUM. *Fortunat. l.* 11
Quid cœlô, mea lux? terrâve, marive requiram?
Nec cœlum ſinè te, terra, nec unda placet. *Her. Hugo. l*
Heû! quantum eſt, ſummo poſſe placere DEO. *Cpl.*
Ante DEI vultum, nîl unquam reſtat in ultum.
Eſt mihi cuncta meus, quæ queo velle, DEUS.
Eſt ſuper omne DEUS, Rex dominúſque meus.
Qui paſcit corvos, DEUS, is non deſerit orbos.
Nîl tibi deficiet, DEUS omnibus omnia fiet.
O! felix pactum, ſummo cum Numine factum.
Is facilè exorat, ſupplex qui Numen adorat.
Non DEUS eſt carus, cùm ſit ſuper omnia charus.
Iure tibi plaudes, ſolo ſi Numine gaudes.
Ultra poſſe viri, non vult DEUS ipſe requiri.
Patri cœleſti, nunquam placuêre ſceleſti.
Virtutis munus præſtare poteſt DEUS unus.
Laudat alauda DEUM, dum ſeſe tollit in altum.
Non clangor, ſed amor clangit in aure DEI.
Sors certa triumphi. Pro ſuperis moviſſe manus. *D. Ar.*
Subtractum Chriſto lucrum fit ditis Averni.
Non bene conveniunt, nec in una ſede morantur
Chriſtus, & oppoſitus Belial. 2. *Cor.* 6. *v.* 14.
Si placeas Chriſto, facilis jactura Potentûm eſt;
Latius imperium Cæſare Chriſtus habet.
Si tibi Chriſtus adeſt, tibi fiet aranea murus:

Si tibi Chriſtus abeſt, tibi murus aranea fiet.

Terra fremat, Regna alta crepent, ruat Orbis & Orcus:
Cuî comes eſt Chriſtus; nulla ruina nocet.

Aut amor, aut furor eſt, qui Te, bone Chriſte, peremit:
Eſt amor, & furor eſt; hic meus; ille Tuus. *S. Franc. Saleſ.*

Me trahe Chriſte, precor; trahe me, curramus ut ambo:
Quid tardas? me trahe Chriſte trahe! *B. Chriſtoph. Patav.*

Chriſte, ſciant quæcunque alii, mihi ſufficit una:
Cognitióque mei, cognitióque DEI.

O! JEſu, mi dulcis amor, nîl diligo, quàm Te:
Tu ſponſus meus es; mens mea, ſponſa tua eſt.

Aſpice, quæ pro te patitur tormenta Redemptor:
Et potes Auctoris non meminiſſe tui?

Si quis amat Chriſtum, Mundus non diligit iſtum.

Nunquam peccares, ſi Chriſtum ſemper amares.

Dulcior eſt JEſus, quàm quivis corporis eſus.

Si JEſum diſcis, ſatìs eſt, ſi cætera neſcis:
Si JEſum neſcis, nihil eſt, ſi cætera diſcis.

Chriſtus, dum Patri ſe tradit, crimina radit.

Qui mihi ſpes veniæ, cauſa ſalutis. Amen. *Fortunat.*

Rumpe mei lapidem cordis, Salvator JEſu! *D. Paulin.*

Ut moveamur, habet, cujus ſpiramus ab igni. *Arat.*

Dum influit hoc donum, confluit omne bonum.

Chriſtus perpetuæ det nobis gaudia vitæ.

Fruſtrà conatur, cuî non DEUS auxiliatur.

Fide DEO ſoli, Mundo diffide, tibíque.

Fide DEO tantùm, non Hic te deſeret unquam:
Omnibus ærumnis, hoc Duce, victor eris.

Soli fide DEO; ſoli conſtanter adhære:

A ſolo, cunctis eripiêre malis.

Una eſt, crede mihi, indubia medicina Jehova,
Cor Patrium, Os verax, omnipoténsque Manus. *Ow.*

Quam tulerit DEUS, arripe opem. *Velar. l. 4.*

Ipſe intrà muros turris tibi, qui ſinè muris
Murus erit. *D. Paulin.*

Tu requies tranquilla piis, Te cernere finis,
Principium, vector, Dux, ſemita, terminus idem. *Anic.*

Videbo corde, mente complectar pia (*ve*
Ubique præſentem mihi. *Pont. Paulin.*

Magne Parens, ſancta qui Majeſtate verendus
Ætheris æternas Rector moliris habenas:
Te DEUS alme colam, te toto pectore amabo:
Tu clypeus, tutela mihi, tu certa ſalutis
Anchora, tu ſtatio fidei placidiſſima portûs. *Buch.*

Quid DEUS intendat, noli perquirere ſorte:
Quid ſtatuat de te, ſinè te deliberat ipſe. *Cato. 2. Mor.*

Ambitioſus *Honos*, & *Opes*, & fœda *Voluptas*:
Hæc tria, pro trino Numine, Mundus habet. *Maus.* 7

Factum, Factori ſummo præponere noli.

Numen ad immenſum totum convertêre ſenſum.

Nullum habeas inimicum, & erit tibi Numen amicum.

Hoc unum cures: Unum ut ſuper omnia cures.

Ut ſis ipſe tui, ſit DEUS ipſe tuus.

Vive DEO ſoli, quod amat caro, quærere noli.

Quò DEUS, aut quò dura vocat fortuna, ſequamur. *Virg.* 1

Surge! volaturas amor ejaculare ſagittas: (*Æ*
Eſt mihi meta DEUS; ſum Tibi meta DEUS.

Corda cruentandis pateant tua Chriſte ſagittis,

Ut ſiam jaculis, ſaucia præda, Tuis. *Sarbiev.*

C O R

Da mediam, plenámque Hecaten, rabiémque caninam:
A te nîl ultra poſtulat ipſe DEUS.
Deſere nunc cœnum, Chriſtus dum ſit tibi Cœlum.
Effigiem Chriſti, cùm tranſis, ſemper honora:
Non tamen effigiem, ſed quem deſignat, adora.
Salve Crux digna, ſuper omnia ligna, benigna,
Tu me conſigna, moriar nè morte maligna.
Omnis amet JEſum, pro cunctis vulnere læſum.
Si malè feciſti, mox reſpice vulnera Chriſti.
Omnia committas ſuperis, qui, quando putantur
Omnia jam prorſus perdita, ſœpe juvant.
Nîl ergo optabunt homines (ſi conſilium vis)
Permittes ipſis expendere Numinibus, quid
Conveniat nobis, rebúſque ſit utile noſtris. *Juve.*
Semper delirat ſinè Tripode, & Apolline Delphus:
Hunc cape conſiliis ſocium, & conjunge volentem. *Virg. 5. æne.*
Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. *Id. 6. æne.*
Sit ſoli ſummo Gloria ſumma DEO!

DISSIMULATIO, SIMULATIO, HYPOCRISIS.

Sic mea Virtutem ſpecies imitatur, ut illa
Effigiem vultûs ſe putet eſſe mei.
Sœpe habitu fuit illa meo deluſa, meíque
Sœpe opus ingenii, credidit eſſe ſui.
Impariter ſumus ergo pares; ego moribus illam

Mentior; aſt habitum, quô tegor, illa tegit.
Frontem illi germanam habeo, non nomen; at illa
Eſt inimica mihi nomine, fronte ſoror.
Væ mihi! ſi quando deprêhenderit illa figuram
Me ſimulare ſuam, diſſimulare meam.
An mala, vel bona ſim, quæris? ſum nêutra, quid ergo
Falſa boni effigies, ſum quoque falſa mali. *Pulch..rel.*

Fallit vitium, ſpecie virtutis. *Juve. ſat.* 14. (*ep.* 20. *de Hip*

Malus, ubi bonum ſimulat, tunc eſt peſſimus. *Publ. Sy*

Grex agit in ſcena Mimum; Pater ille vocatur;
Filius hic; nomen divitis ille tenet.
Mox ubi ridendas incluſit pagina partes,
Vera redit facies, diſſimulata perit. *Petron. Arb. in S*

Pelle ſub agnina, latitat mens ſœpe lupina.

Curios ſimulant, & Bacchanalia vivunt. *Juve. Sat.* 2.

Veri nihil, omnia ficta. *Lucil.*

Hæc habitu caſto, cùm non ſit caſta, videtur. *Auſon. e*

Atque aliud verum eſt; aliud ſimulatio veri. *Prud.*

Amiſſum non flet, cùm ſola eſt Gellia, patrem:
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrymæ. *Mart.*

Néve puellarum lacrymis moveáre, caveto!
Ut flerent, oculos erudiere ſuos. *Ovid.*

Neſcit regnare, qui neſcit diſſimulare.

Stultitiam ſimulare locô, prudentia ſumma eſt. *Cato.*

Majore tumultu
Planguntur nummi, quàm funera. Nemo dolorem
Fingit in hoc caſu, veſtem diducere ſummam
Contentus, vexare oculos humore coacto,
Ploratur lacrymis, amiſſa pecunia, veris. *Juve. Sat.* 13.

Aurea nè credas, quæcunque niteſcère cernis.

Qui ſimulat verbis, nec corde eſt fidus amicus;
Tu quoque fac ſimile: ſic ars deluditur arte. *Cato.* 1. *Mor.*

Aliquid mali, propter vicinum malum. *Plaut. Merc. ac.* 8. *ſc.* 4.

Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem. *Virg.* 1. *æne.*

Quod nôſti haud rectè factum, nolito ſilere:
Nè videare malos imitari velle tacendo. *Cato* 3. *Mor.*

Diſſimula, ſimula, quoties occaſio poſcit,
    Moribus ut morem, temporibúſque geras.
Temporibus (ſi ritè ſapis) ſervire memento,
    Omnibus ut tempus ſerviat omne tibi.

Tu cognoſce tuum, deformis hypocrita, morbum. *Virg.*

V. Adulatio. Dolor. Dolus.

DIVITIÆ, PECUNIA.

Ambitioſus Honos, & Opes, & fœda Voluptas:
    Hæc tria, pro trino Numine Mundus habet. *Mant. T.* 2.

Numen, vix nomen, pro Numine nummus habetur.

Ah! pereat, qui primus opes effudit opertas,
    Quas meliùs tenebris alta tegebat humus.
Quàm bene defoſſô latuiſſet proximus aurô,
    Quot pariter ſcelerum monſtra ſepulta forent.
At nunc ex antris pariter prorupit iiſdem
    Proditio, & gaudens ſanguine cœdis amor.
Ambitio tantas hac duxit origine vires,
    Unde trahunt ortus, faſtus, & ira ſuos.
Aurum, captivæ leges, & jura ſequuntur,
    Cúmque ſua ſequitur capta bilance Themis.

Fortiùs hoc ferrò, triſidóque potentiùs igne
Perrumpit validâ, mœnia ſtructa, manu.
Pugnat, & humanis infame eſt cœdibus aurum,
Et minùs à ferro corpora noſtra jacent, &c..
Ferrea, quæ patimur, primùm fluxiſtis ab auro
Sæcula, dos auri divitis illa fuit.
Aurea (ſi quà fides) aurum non noverat ætas,
Quæ primùm hoc novit, decolor illa fuit.
Terra ſuas iterum venas, aurúmque recondat,
Aurea, quæ currant ſæcula, rurſus erunt. *Heſch. l.* 1.
Itum eſt in viſcera terræ,
Quásque recondiderat, ſtygiiſque admoverat umbris,
Effodiuntur opes, irritamenta malorum;
Jámque nocens ferrum, ferróque nocentius aurum
Prodierat; prodit bellum, quod pugnat utroque,
Sanguineáque manu crepitantia concutit arma. *Ovid.* 1.
Sic ad ferrum veniſtis ab auro
Sæcula, ſic toties verſa eſt fortuna locorum. *Id.* 15.
Aurum, deſtructor vitæ, princépsque malorum,
O! quàm difficiles nectis ubique dolos!
Auro ſœpe ſolent multa ſubeſſe mala.
Dira fames auri, culpæ regina, paréntque.
Creſcit amor nummi, quantùm ipſa pecunia creſcit. *Juv.*
Creverunt & opes, & opum furioſa cupido,
Et cùm poſſideant plurima, plura petunt.
Sic, quibus intumuit ſuffuſa venter ab unda:
Quò plùs ſunt potæ, plùs ſitiuntur aquæ. *Ovid.* 1.
Quid tamen eſt aurum, fulvæ niſi ſumus arenæ?
Gemmáque, quàm vitrei gutta gelata maris?

Expetit has tantâ, gens ſtulta, cupidine gazas,
Ceû foret hinc miſeris una petenda ſalus. *Her. Hugo l.* 1.
Prima ferè vota, & cunctis notiſſima templis: (*pio. deſ.*
Divitiæ creſcant, & opes, & maxima totô
Noſtra ſit arca forô. *Perſius.*
In pretio, pretium nunc eſt, dat cenſus honores,
Cenſus amicitias, pauper ubique jacet. *Ovid.* 1. *faſt.*
Nummus ubi loquitur, Tullius ipſe tacet.
Pluris opes nunc ſunt, quàm priſci temporis annis. *Ovid.* 1.
Divinum ingenium, plena crumena facit. (*Faſt.*
Cùm Paris electus Divis tribus arbiter eſſet,
Nec præferret utram ſciret utrique magis:
Majeſtas tandem, Veneri, Junonia ceſſit,
Palladis & virtus; omnia vicit amor.
Si nunc judicium, renovata litè, ſubirent,
Vinceret una duas, Juno Moneta, Deas. *Owen.*
Humanas oblimat copia mentes. *Claud. l.* 3. *de Rapt.*
Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorímque fames. *Horat. l.* 3. *Od.* 16.
Ergo ſollicitæ tu cauſa, pecunia, vitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu vitiis hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo. *Propert.*
Tempore crevit amor, qui nunc eſt ſummus habendi. *Ovid.* 1.
Opes, animi irritamen avari. *Id.* 13. *Met.* (*faſ.*
Opes, irritamenta malorum. *Id.* 1. *Met.*
Dira fames auri, culpæ regina, paréntque. *Mant.*
Aurum bella gerit, micronibus imperat aurum. *Balbus.*
Divitis hoc vitium eſt auri, nec bella fuerunt. *Tibull.*

Dat cenſus honores. *Ovid.*

It, quocunque lubet, nummis inſtructus, & aſtu.

Omnia dives habet: nam præſtant omnia nummi. *Pal. l.* 2.

Quidvis, nummis præſentibus, opta,

  Et veniet: clauſum poſſidet arca Jovem. *Petron. Arb.*

Quisquis habet nummos, ſecurâ naviget aurâ,

  Fortunámque ſuo temperet arbitrio. *Id. in epig.*

Difficile eſt opibus, mores ſervare pudicos. *Verin.*

Ardua rès hæc eſt: opibus non tradere mores. *Mart. l.* 11.

Divitiis alitur luxurioſus amor. *Ovid.* 2. *Rem.*

Aurô pulſa fides, aurô venalia jura;

  Aurum lex ſequitur, mox ſinè lege pudor. *Ovid.* 3. *Pon.*

Prima peregrinos, obſcæna pecunia, mores

Intulit, & turpi fregerunt ſæcula luxu

Divitiæ molles. *Juve. Sat.* 6.

Stultitiam patiuntur opes. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Sœpe ſolent auro, multa ſubeſſe mala. *Tibull. l.* 10.

Impius, infandô, miles corrumpitur aurô. *Mart. l.* 5.

Aurum per medios ire ſatellites,

Et perrumpere amat ſaxa potentiùs

Ictu fulmineo. *Horat. l.* 3. *car. Od.* 16.

Aurum, omnes, victa jam pietate colunt. *Prop. l.* 3.

Ferrea clauſtra

  Aurum perrumpit, duráque vincla domat.

Aurum, omnes vectes infregit, & arguit artem

  Clavis, & inflexit torva ſupercilia. *Paul. Silent.*

Auri ſacra fames, quid non mortalia cogis

Pectora? *Virg.* 3. *Æneid.*

Aurum quis quis habet, ſuperos mercatur, & aſtra. *Balbus.*

Dat

Dat cenſus honores. *Ovid.*

Divitias, & opes: *Hen* lingua Hebræa vocavit,
Gallica gens, aurum: *Or*, indéque venit *Honor.* *Owen.*

Dummodo ſit dives barbarus, ipſe placet. *Ovid. 2. Art.*

Ubi amici, ibidem ſunt & opes. *Plaut. Tru.*

Fac numeros nummos, & mox numerabis amicos:
Nummus enim vicos, nummus conſervat amicos.

Virtus, fama, decus, Divina, humanáque pulchris
Divitiis parent, quas qui conſtruxerit: ille
Clarus erit, fortis, juſtus, ſapiens, etiam & Rex,
Et quicquid volet. *Horat. 2. Sat. 3.*

Scilicet: Uxorem cum dote, fidémque, & amicos,
Et genus, & formam, Regina pecunia donat. *Id. 1. ep. 6.*

Argentò radient haſtæ, ſic cuncta domabis.

Aurea nunc verè ſunt ſæcula: plurimus aurò
Venit honos: aurò conciliatur amor. *Prop. L. 3. & Ovid. 2.*

Imperat, aut ſervit collecta pecunia cuíque. *Horat 1. ep. 10.*

Una regit vaſtum, Regina pecunia, Mundum.

Vita hominum, Pelagus; Regina pecunia, nauta eſt:
Navigat infelix, qui caret hujus ope.

Protinus ad cenſum, de moribus ultima fiet
Quæſtio. *Juven. Sat. 3.*

Intolerabilius nihil eſt, quàm fœmina dives. *Id. Sat. 6.*

Intolerabilius nihil eſt, quàm dives avarus;
Quàm ſtultus locuples; quàm fortunatus iniquus. *Pal. L. 8.*

Æra dabant olim, melius nunc nomen in auro eſt
Victáque conceſſit priſca moneta novæ. *Ovid. Faſt.*

Nunquam vir æquus dives evaſit citò. *Menand.*

Dantur opes nulli nunc, niſi divitibus. Mart. l. 5.

Divitias mentis conficit omnis amor. *Prop.*
Quandum quisque ſua nummorum ſervat in arca,
Tantum habet & fidei. *Juve.* 3. *Saty.*
Aurum omnes cupiunt, & amant, placet omnibus aurum. *M.*
Hinc rediɛtus jam quisque ſuós amat, & ſibi quid ſit
Utile, ſollicitis ſupputat articulis. *Ovid.* 2. *Pon.*
Multis, occulto creſcit res fœnore. *Horat.* 1. *ep.* 1.
Divitiæ grandes ſunt, vivere parcè,
Plùs eſt ſervâſſe repertum - Quàm quæsîſſe novum. *Claud.*
Mens amens eſt, quæ vult montes divitiarum,
Nec curat ſervare atomos. *Satyric.*
Divitiæ grandes homini ſunt: vivere parcè
Æquô animô. *Lucret. l.* 7.
Quis dives? qui nìl cupiat. Quis pauper? avarus. *Auſon.*
Quis verè locuples? cuî famulantur opes.
Solus ferrum, mortémque timere
Auri neſcit amor. *Lucan. l.* 3.
Benehabens inopia eſt, in divitiis cupiditas. *Publ. Syr.*
Tantis parta malis, curâ majore, metúque
Servantur; miſera eſt magni cuſtodia cenſûs. *Juve. Sat.* 14.
Fiduciâ pecunia amittitur; diffidentiâ ſervatur. *Theog.*
Etſi funeſta pecunia templo
Nondum habitas; nullas nummorum erreximus aras. *Juve.*
O! cives, cives, quærenda pecunia primò eſt,
Virtus poſt nummos. *Horat.* 1. *ep.* 1.
Impedit omne forum defeɛtus denariorum.
Deficiente *Pecu*, deficit omne *nia*.
Opibus, mentes hominum, curæque levantur. *Tibul. l.* 3.
Quid juvat, àggeſtas licèt aurum fregerit arcas?

Non

Non tamen eſt animo nauſea pulſa meo. *Ego. l. 3. pt. de.*

Quò plùs ſunt potæ, plùs ſitiuntur aquæ. *Ovid. 1. Faſ.*

Quam iniquè comparatum eſt, ii, qui minùs habent,

Ut ſemper aliquid addant ditioribus. *Terent. Phor.*

Majore domûs gemitu, majore tumultu

Planguntur nummi, quàm funera. *Juve. 13. Sat.*

Ploratur lacrymis, amiſſa pecunia, veris. *Id.*

Ereptis opibus nolito flere, querendo,

Sed gaude potiùs, tibi cùm contingit habere. *Cato. 4. Mor.*

Irus & eſt ſubito, qui modo Crœſus erat. *Ovid. 3. triſ. 7.*

Sœpe ſub argento latet æs, ferrúmque ſub auro. *Auſon.*

Naturam mutare pecunia neſcit. *Horat. 1. ep. 2.*

Licèt ſuperbus ambules pecuniâ:

Fortuna non mutat genus. *Id. Epod. Od. 4.*

Et natura opibus facilè eſt contenta puſillis,

Contenta at nullis ambitio eſt opibus. *Athaneus.*

Pollicitis, dives quilibet eſſe poteſt. *Ovid. in Art.*

Si ventri bene, ſi lateri eſt, pedibúſque tuis: nîl

Divitiæ poterunt regales addere majus. *Horat. 1. ep. 12.*

Bona opinio, homini tutior pecuniâ eſt. *Publ. Syr.*

Quot bipedes aurum, quot purpura veſtit aſellos!

Nummos quisque tuos, non te, reveretur, amátque.

Bacchus, & argentum, mutant mores ſapientûm.

In Mundo ſummus nunc eſt ſuper omnia nummus:

Nummus honoratur, ſinè nummo nullus amatur.

Ius variant nummi, condunt decreta Ducati.

Non eſt in Mundo dives, qui dicit: abundo.

Plùs probo docti theſſaurum, quàm divitias verum.

Div

Dum dives loquitur, verbum Salomonis habetur:
Dum pauper loquitur, tunc barbarus eſſe videtur.
Dum moritur dives, concurrunt undique cives:
Dum moritur pauper, vix advenit unus, & alter.
Sœpe ſolet cenſus, hominis pervertere ſenſus.
Erras, ô! dives, ſi ſolo abdomine vives,
  Venter ait; vivo! quando edo, quando bibo.
Si ſtudeas nummis, præfers mox infima ſummis:
Tecum nîl referes, licèt omnia ſolus haberes.
Hic bene ſe ditat, qui ſemper noxia vitat.
Vilius argentum eſt aurô; virtutibus aurum. *Horat. 1. ep. 1.*
Pecuniam in loco negligere,
Maximum interdum eſt lucrum. *Terent. Adelph.*
Non eſt, crede mihi, multos qui poſſidet agros
  Dives; ſed dives, cuî ſatis unus ager. *Owe. Mon. Eth.*
Dilige Denâri, ſed parcè dilige, formam
Quem nemo Sanctus, nec honeſtus captat ab ære. *Cato. 4.*
Quò fortuna altiùs (*Mor.*
Evexit, ac levavit humanas opes,
Hoc ſe ſupprimere magis felicem decet. *Senec.*
Cùm fueris locuples, corpus curare memento:
Æger dives habet nummos, ſed non habet ipſum. *Cato 4.*
Fortunæ donis raro parêre memento: (*Mor.*
Non opibus bona fama datur, ſed moribus ipſis. *Id. 3. Mor.*
Fortunam reverenter habe, quicunque repentè
  Dives ab exili progrediêre loco. *Auſon. epig. 8.*
Divitiæ non ſunt argenti pondus, & aurum:
  Virtutes veras accipe divitias. *Owe. Mon. Eth.*
Tutæ divitiæ virtutis, cætera fumus.

Deſpi-

Deſpice devitias, ſi vis animô eſſe beatus;
Quas qui ſuſpiciunt, mendicant ſemper avari. *Cato. 4. Mor.*
Aude hoſpes contemnere opes, & te quoque dignum
Finge DEO, rebúsque veni, non aſper, egenis. *Virg. 8. æne.*
Habet in adverſis auxilia, qui in ſecundis comodat. *Pub. Syr.*
Mitte leves ſpes, & certamina divitiarum. *Horat. 1. ep. 5.*
Quid tibi, ſi gemmas omnes cumulâris, & aurùm?
  Si tua tartareis mens cruciatur aquis?
Nemo ſuas moriturùs opes ſecum auferet iſthinc:
  Pauper, nudus, inops Cræſus, & Irus erit.
Quid juvat argentum? quídque annis vivere centum?
  Cùm morimur: fumus, pulvis, & umbra ſumus.
O! dives, dives, non omni tempore vives:
Fac bene, dum vivis, poſt mortem vivere ſi vis.
Collige theſaurum, qui gemmas vincit, & aurum,
Tollere quem nequeunt fures, nec rodere mures.
Utere divitiis, tanquam moriturus; at idem
  Tanquam victurùs parcito divitiis.
Parcere divitiis, qui tempore novit & uti,
  Ille modum ſervans inter utrumque ſapit. *Thom. Morus.*
Cuncta ut poſſideas, fac! nihil ut teneas.
Quanto quisque ſibi plura negaverit,
A Diis plura feret. *Horat. l. 3. car. Od. 16*

V. Avarus. Diſſimulatio. Dona. Lucrum. Proſperitas.

DOCTRINA, SCIENTIA, LITERÆ, STUDIA.

Literas fovent, qui digna literis gerunt. *Sarbiev.*
Notitia literarum, lux eſt animarum. *Guibald.*

Do-

Ditior imperiis, & nectare dulcior omni. *Licentius.*

Scire aliquid, laus eſt: culpa eſt, nîl diſcere velle. *Cato.*

Doctus, ſuperemiuet omnes. *Ovid.*

Felix in terris ſapiens, & in æthere felix! *Cato.*

Eſt aliquid, doctos cernere poſſe viros!

Quislibet ſciens, ſupra omnes homines. *Homer. in Odyſ.*

Non jacet in molli veneranda ſcientia lecto,
    Ipſa ſed aſſiduo parta labore venit.

Curâ ſapientiâ creſcit. *Cato.* 4. *Mor.*

Conquiſita diu, dulcíque reperta labore. *Lucr.*

Nectar, & Ambroſiam, qui bene diſcit, habet.

Mens pia, mens hilaris, ſtudioſáque, & artis amatrix,
    Hæ ſunt divitiæ, quas ſtudioſus habet.

Utile doctrinis præbere ſenilibus aures. *Mant.*

Fas eſt, & ab hoſte doceri. *Ovid.* 4. Met.

Dediſcit animus ſerò, quod didicit diu. *Senec. Tro.*

Haud æquum facit, qui, quod didicit, id dediſcit. *Plaut.*

Hanſellus, teneris, quid quid non diſcit in annis, (*Amphi*
    Hons nunquam diſcet, ſemper ineptus erit.

Dic mihi, cur patris huc tu ſis transmiſſus ab oris?
    Scilicet: ut poſſis doctior ire domum.

Quisquis ab æde ſua patria volat improbus anſer:
    Ille domum rediens, anſer ùt ante manet.

Pariſios ſtolidum, ſi quis transmittat aſellum;
    Qui fuit hic aſinus, non ibi fiet equus.

Dum datur, ô! pueri, diſcendi copia vobis,
    Diſcite! non ſemper copia talis erit.

Caſſa perit, ſtudiis quæ non impenditur hora,
    Nec, quæ præteriit hora, redire poteſt.

Qui

Qui ſcit, laudatur; qui neſcit, vituperatur.
Virtutem doctrina parat. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Hæc facit, ut patriæ ſit idoneus, utilis arti. *Juve.*
Dignum laude virum, Muſa vetat mori:
Cœlò Muſa beat. *Horat. l.* 4. *Od.* 8.
Quam pariunt Muſæ, fama manere ſolet.
Iuvat Muſarum aſſueſcere caſtris. *Bacch. in Flav.*
Me juvat, in prima coluiſſe Helicona, juventa,
Muſarúmque choris implicuiſſe manum. *Prop. l.* 1.
Scire tuum nihil eſt, nisi te ſcire, & hoc ſciat alter. *Perſ.*
Ex libro doctus quilibet eſſe poteſt. (*Sat.* 1.
Nîl tam difficile eſt, quin quærendo inveſtigari poſſit. *Te-*
Hæc, dum incipias: gravia ſunt, (*rent. Hea.*
Dum ignoras; ubi cognôris: facilia. *Id. ib.*
Et labor, ingenium miſeris dedit. *Manil. l.* 1.
Sœpe ſub exiguo, magna latere ſolent. *Ovid.*
Sœpe ſumma ingenia in occulto latent. *Plaut. Capt.*
Gens importuna Sophiſtæ. *Timon. Nicen.*
Regula virtutum pulcherrima, vita docentis.
Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Cato.*
Scire volunt omnes, mercedem ſolvere nemo. *Juve. ſat.* 7.
Non omnis ætas ad perdiſcendum ſat eſt. *Plaut.*
Intempeſtivè quo docet, ille nocet.
Non omnia grandior ætas,
Nos quæ ſcimus habet: ſeris venit uſus ab annis. *Ovid.* 6. *Met.*
Neſcire velle, quæ Magiſter Maximus
Docere non vult: erudita inſcitia eſt. *Scal.*
Plùs ſcire ſatiùs eſt, quàm loqui. *Pub. Syr.*

Scire volunt omnes, ſtudiis incumbere pauci.
A ſtudiis venter nimiùm diſtentus abhorret.
Diſcenti aſſiduè, multa ſenecta venit.
Non eſt diſcipulus par cognitione Magiſtro.
Pulchrum eſt eminere inter illuſtres viros. *Senec. Octav.*
Pulchrum eſt monſtrari digitis, & dicier: Hic eſt. *Perſ.* 1. *Sat.*
Hic ſtupor eſt Mundi, qui ſcibile diſcutit omne. *De Toſtato.*
Rabbi Doctorum, Lux, Cenſor, normáque morum.
Pœnituit multos vanæ, ſterilíſque Cathedræ. *Juve. Sat.* 7.
Non habitare ſolent magna ingenia in formoſis
Ædibus. *Balde L.* 3.
Diſcat, qui neſcit, nam ſic ſapientia creſcit.
Ut Ver dat florem; flos fructùm; fructus amorem:
Sic ſtudium morem; mos ſenſum; ſenſus honorem.
Et ſinè Doctrina, quid vita eſt? fœda latrina.
Dogma tuum ſordet, dum te tua culpa remordet.
Rarò doctus erit, qui ſemper ludere quærit.
Haurit aquas cribrò, qui diſcere vult ſinè libro.
Gutta cavat lapidem, non vi, ſed ſœpe cadendo:
Sic homo fit doctus, non vi, ſed ſœpe ſtudendo.
Plùs probo docti theſſaurum, quàm divitis aurum.
Clari Doctores, vos ſponte ſequuntur honores.
Doctores Juris, patriæ vos ſiſtite curis.
Dat Galenus opes, dat Juſtinianus honores.
Artem ſcruteris, quamvìs opulentus haberis.
Ut furioſus habens gladium, ſic doctus iniquus. *Marcell.*
Eſt quodvis ſtudium, dempta pietate, venenum.

Per

Per piſces, & aves, multi periêre Scholares.

Multa rogare; rogata tenere; retenta docere;
Hæc tria diſcipulum faciunt ſuperare Magiſtrum.

Doctor amarus erit diſcenti ſemper ephebo. *Prud.*

Quæ nunquam didicit, nemo docere poteſt.
Quodque parùm novit, nemo docere poteſt. *Ovid. 2. triſ.*

Lectio lecta placet, decies repetita placebit:
Lectio lecta juvat, non repetita, perit.

Si cum profectu vis dicere, diſce precari;
Dimidium ſtudii, ritè precatus habet.

Eſto bonus ſaltèm, ſi non potes eſſe peritus. *Pal. l. 2.*

Si JESUM diſcis, ſatis eſt, ſi cætera neſcis:
Si JESUM neſcis, nihil eſt, ſi cætera diſcis.

Cùm tibi contigerit ſtudio cognoſcere multa,
Fac! diſcas multa, & vita, nîl velle docere. *Cato. 4. Mor.*

Inter cuncta leges, & percunctabêre doctos. *Horat. 1. ep. 18.*

Nec te diſcentis moveat reverentia, ſed quid
Dixerit, attendas, qua ratione probet. *Owe. Mon. Eth.*

Diſcere, nè neceſſes, curâ ſapientia creſcit:
Rara datur longo prudentia, temporis uſu. *Cato 4. Mor.*

Diſce! ſed à doctis; indoctos ipſe doceto:
Propaganda etenim rerum doctrina bonarum. *Id. ib.*

Quicquid præcipies, eſto brevis, ut citò dicta
Percipiant animi dociles, teneántque fideles. *Horat. in Art.*

Inſtrue præceptis animum, nec diſcere ceſſes,
Nam ſinè doctrina vita eſt, quaſi mortis imago. *Cato 3. Mor.*

Diſcendi modus eſt, ſi te neſcire videbis:
Diſce! ſed aſſiduè; diſce! ſed ut ſapias. *Mart.*

Quæ nôſti, impertire libens, facilísque roganti
Eſto; quæ neſcis, diſcere non pudeat. *Owe. Mon. Eib.*
Nulla dies abeat, quin linea ducta ſuperſit,
Nec decet ignavum præteriiſſe diem.
Intendas animum ſtudiis, & rebus honeſtis. *Horat.* 1. *ep.* 2.
Multa legas; facito! perlectis perlege multa. *Cato.*
Nè pudeat, quæ neſciêris, te velle doceri:
Scire aliquid, laus eſt; pudor eſt, nîl diſcere velle. *Id.* 4. *Met.*
Nîl parvum ſapias, tantùm ſublimia cures. *Horat.*
Et nihil invitâ dices, faciésque Minervâ. *Id. in Art.*
Libros ſcruteris, quamvis opulentus haberis.
Pallada nunc pueri, teneræque orâre puellæ:
Qui bene placârit Pallada, doctus erit. *Ovid.* 3. *Faſt.*

V. Ars. Ingenium. Prudentia. Sapientia.

DOCUMENTA VARIA.

Magnum Documentum. *Horat.* 1. *ſat.* 4.

Imprimis venerare DEUM, qui cernit, & audit
Omnia, quem prorſus fallere nemo poteſt.
Sis animô, vultúque humilis; prodeſſe cuivis,
Scilicet & nullus ſit nocuiſſe labor.
Sedulus in propriis; aliis aliena relinque,
Prudentérque fides, cuî ſit habenda fides.
Multa audi; dic pauca; tace abdita; diſce minori
Parcere; majori cedere; ferre parem.
Sobrius, & vigil, & verax ſimul eſſe memento,
Promptus amare bonos, & tolerare malos.
Sic vivens, poteris peregrinos inter ubique
Salvus, & incolumis vivere Barbarie.

Præ-

Præceptum auriculis hoc inſtillare memento. *Horat.* 1. *ep.* 8.

Cogites id optimum eſſe, tu, te ut ſis optimus; (2. *ſc.* 4.
Si id nequiveris, ſaltèm ut optimis ſis proximus. *Plaut. Trin. act.*

Si quem laudâris, parcè laudare memento:
Crimina culpato, parciùs ipſa tamen. *Owe. Mon. Eth.*

Qualem commendes, etiam, atque etiam adſpice: nè mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Crede parùm; tua ſerva; & quæ periêre, relinque:
Irreparabilium eſt felix oblivio rerum.

Quod ſis, eſſe velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes. *Mart. l.* 16.

Prima tibi ſit cura DEI; ſit cura Parentum;
Sit Patriæ ſtudium conſuluiſſe tuæ. *Stroz. l.* 2. *Am.*

Ignotum tibi tu noli præponere notis:
Cognita judiciô conſtant, incognita caſu. *Cato* 1. *Mor.*

Dilige ſic alios, ut ſis tibi charus amicus,
Sic bonus eſto bonis, nè te mala damna ſequantur. *Id. ib.*

Quod tibi non optas fieri, nec fortè tuíſque:
Hoc etiam invitis aliis nè feceris ipſe.

Hoc erit tibi argumentum ſemper in promptu ſitum:
Nè quid expectes amicos, tu quod agere poſſies. *Enni.*

Tranquillis rebus ſemper, quæ adverſa, timeto:
Rurſus in adverſis, meliùs ſperare memento. *Cato* 4. *Mor.*

Quod tibi ſors dederit tabulis ſuprema notato:
Augendo ſerva, nè ſis quem fama loquatur. *Id.* 3. *Mor.*

Fac tua, quæ tua ſunt, quæ functio juſta requirit,
Commendes Uni, cætera cuncta, DEO.

Inter ſpem, curámque, timores inter, & iras,
Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum. *Horat.* 1. *ep.* 4.
Septem horas dormi; tres ora; accumbe duabus;
Exſpatiare duas; da ſtudiiſque decem.
Parcè laudato: nam quem tu ſœpe probâris,
Una dies, qualis fuerit, oſtendet amicus. *Cato* 4. Mor.
Nè tibi quid deſit, quæſitis utere parcè,
Utque, quod eſt, ſerves, ſemper tibi deêſſe putato. *Id.* 1. Mor.
Nec ſperes aliquid, nec extimeſcas,
Et exarmaveris impotentis iram. *Boët. l.* 1. *car.* 4.
Cætera ſi vis noſcere, teipſum noſcere diſcas:
Cætera ſi vis vincere, te ipſum vincere diſcas:
Noſcere ſe ipſum; vincere ſe ipſum, maxima virtus.
Fac tua; linque alios; temne orbem; ſuſpice cœlum;
Vivere diſce; mori diſce: DEUS faciet.
Vive tibi, tecúmque habita, nec grandia tentes:
Effugit immodicas, parvula puppis aquas.
Ut vitium vites, vitiíque ſuſpicionem:
Semper eos tecum, quos verearis, habe. *Senec.* 11. *epiſt.*
Minùs inſoleſce, quò magis beatus es:
Pati aſſueſce, quò minùs felix es. *Peltzhoff. in Arcan. Stat. l.* 7.
Alterius dictum, aut factum nè carpſeris unquam,
Exemplo ſimili, nè te derideat alter. *Cato* 3. Mor.
Sit tibi præcipuè, quod primum eſt, cura ſalutis. *Id.* 2. Mor.
Eſto bonus ſaltem, ſi non potes eſſe peritus. *Pal. l.* 2.
Tuâ quod nihil refert, nè cures. *Plaut. in Stil. ac.* 2. *ſc.* 2.
Tuâ quod nihil refert, percontari deſinas. *Terent. Hec. ac.* 2. *ſc.* 3.
Conſule vir, fac vota ſenex, juveniſque labora.
Sœpe roges aliquid, ſœpe repulſus eas. Prop.

Addi,

Audi, vide, tace; ſi vis vivere in pace.
Quantò tuus eſt animus natu gravior,
Tantò ſit ignoſcentior. *Terent. Heaut.*
Cujus tu ſtudium in pecunia perſpexeris,
Verere verba ei credere. *Terent. Phorm.*
Quicquid agis, prudenter agas, & reſpice finem.
Quantùm plùs liceat, tam libeat minùs. *Auſon.*
Nec citò deſiſtas, nec temerè incipias. *Prop.*
Hic tibi ſit potiùs, quàm tu mirabilis illi. *Horat.* 1. *ep.* 6.
Quæ nocitura putas, quamvìs ſint chara, relinque. *Cato* 1. *Mor.*
Tanquam perpetuò victurus adito laborem,
  Et vitam, veluti cras moriturus, age.
Illa - (Perges quocunque) memento. *Horat.* 2. *ſat.* 4.
Et facito, ut memori tibi condita corde
Hæc vigeant documenta, nec ulla obliteret ætas. *Catull.*

V. Cautela, & omnes alios titulos, qui in calce, documentis epiloguntur.

DOLOR, LACRYMÆ, LUCTUS.

Luctus ubique, pavor, & plurima mortis imago. *Virg.* 11. *ene.*
Nulla dies mœrore caret. *Senec.*
Infandum Regina jubes renovare dolorem. *Virg.* 2. *ene.*
Flet quoque; ùt in ſpeculo rugas conſpexit aniles
Tyndaris. *Ovid.* 15. *Met.*
Hinc illæ lacrymæ. *Horat.* 1. *ep.* 19.
Interdum lacrymæ pondera vocis habent. *Ovid.*
Nîl lacrymæ, & gemitus defuncto corpore proſunt. *Virg.*
Fletus ærumnas levat. *Senec. Thead.*

Expletur lacrymis, egeritúrque dolor. *Ovid. 4. triſ. 3.*

Eſt quædam, flere, voluptas. *Id. ib.*

Lacrymis ſtruit inſidias, dum fœmina plorat. *Cato.*

Lacrimas introrſus obortas - Devorat ipſe dolor. *Ovid.* 11.

Majore tumultu - Planguntur numi, quàm funera: (*Met.*

Ploratur lacrymis, amiſſa pecunia, veris. *Juve. ſat.* 13.

Quis talia fando-Temperet à lacrymis? *Virg.* 2. *æne.*

Ut ridentibus arrident: ità flentibus adſunt

Humani vultus. *Horat. in Art.*

Eſt honor & lacrymis. *Ovid.* 10. Met.

Amiſſum non flet, cùm ſola eſt Gellia, patrem:

Cùm quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrymæ. *Mart.*

Néve puellarum lacrymis moveâre, caveto!

Ut flerent, oculos erudière ſuos. *Ovid.*

Quò non ars penetrat? diſcunt lacrymare decenter,

Quóque volunt, plorant tempore, quóque modô. *Id.*

Omnibus his oculis par eſt concordia flendi. *Pedo.*

Gratia ſi nulla eſt, lacrymæ tibi gratia fiant,

Hac potes, aut nulla parte movere Deos. *Ovid.* 3. *Pon.*

Imber adeſt ſoli: comitantur gaudia fletum.

Ite procul læti! Flentûm conſortia malo,

Ut brevibus lacrymis gaudia longa metam. *Paulin in Panegy.*

Non facit ad lacrymas, barbitos ulla meas. *Ovid.*

Quis matrem, nisì mentis inops, in funere nati

Flere vetet? non hoc illa movenda loco eſt. *Ovid. l.* 2.

Difficile eſt vultu, & verbis celare dolorem, (*Rem.*

Frons aperit, quicquid diſſimulare cupis. *Strozza l.* 3.

Non dolor eſt major, quàm cùm violentia mortis (*Erotic. ele.* 3.

Una-

Unanimi ſolvit, corda ligata, fide.
Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem *Virg.* 1. *æne.*
Vulnera cognatæ ſunt graviora manûs.
Flagrantior æquô
Non debet dolor eſſe viri, nec vulnere major. *Juve. ſat.* 13.
Animo dolenti, nihil oportet credere. *Publ. Syr.*
Etiam innocentes mentiri cogit dolor. *Id.*
Frangit fortia corda dolor. *Tibull.*
Sœpe aliis, dolor alterius, ſolet eſſe voluptas. *Sili. Ital.*
Difficile eſt triſti, fingere mente jocum. *Ovid.* 3. *triſ.* 6.
Littore quot conchæ, tot ſunt in amore dolores. *Id.* 2. *am.*
Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
Nunquam rebus credere lætis. *Senec. Thy.*
Nîl gemitu, miſeris, gratius eſſe ſolet.
Depulſa ſurgit nube, ſerena dies. *Ovid.*
Triſtia, mœſtum - Vultum, verba decent. *Horat. in Art.*
Quis non caſus mille doloris habet? *Ovid.* 1. *Rem.*
Gaudia, principium noſtri ſunt cauſa doloris. *Id.* 7. *Met.*
Scilicet interdum miſcentur triſtia lætis. *Id.* 6. *triſt.*
Nulla ſors longa eſt: dolor, & voluptas
Invicem cedunt; brevior voluptas. *Senec. Thy.*
Grande doloris
Ingenium eſt, miſeríſque venit ſolertia rebus. *Ovid.* 6. *Met.*
Movet & cœleſtia quondam - Corda dolor. *Tibull.*
Perpetuo mœrore, & nigra veſte ſeneſcunt. *Juven.*
Non eſt conveniens luctibus ille color. *Ovid.* 1. *triſ.* 2.
Ploratus: Mortis comites, & funeris atri. *Lucr.*
Semper adeſt, triſtéſque animos idea fatigat. *Viller.*

Habent & verba dolores.
Solamen miſeris, ſocios habuiſſe dolorum.
Animus æquus, optimum eſt ærumnæ condimentum. *Plaut.* (*Rud.*
Levis eſt dolor, qui capere conſilium poteſt. *Senec. Med.*
Perfer, & obdura; dolor hic tibi proderit olim:
Sæpe tulit laſſis, ſuccus amarus opem. *Ovid. 3. am. 10.*
Tempora nè culpes, cùm ſis tibi cauſa doloris. *Cato. 2. Mor.*
Felix! quicunque dolore
Alterius diſces, poſſe carere tuo. *Tibull. l. 3. ele. 7.*
Cuivis dolori remedium eſt patientia. *Publ. Syr.*

V. Adverſitates.

DOLUS, DECEPTIO, FRAUS.

Annis mille jam peractis, { Mel in ore, verba lactis,
Nulla fides eſt in pactis: { Fel in corde, fraus in factis.
Impia, ſub dulci mélle, venena latent. *Ovid. l. 2. ele.*
Animi ſub vulpe latentes. *Horat. in Art.*
Dant ſinè corde ſonos; dant ſinè mente manus.
Pectora felle virent, lingua eſt ſuffuſa venenô. *Ovid. 2. Met.*
Dextra gerit gladium; pacem manus altera monſtrat.
Altera manu fert lapidem; panem oſtentat altera. *Plaut.*
Fallitur in dubiis, hominum ſolertia rebus,
Corda nec eventus capiunt humana futuros. *Mant. Parth. l. 2.*
Tempora plena dolis! tempora plena malis!
Sunt multa fucis illita.
Fraus, ſublimi regnat in Aula. *Senec. Hip.*
Fallacia alia aliam trudit. *Terent. Andr.*
Falláxque modeſtia vultûs,

Quæ

Quæ tegit innumeras, ſub ovillo vellere, fraudes. *Bacch. in Flav.*

Fallitur augurió, ſpes bona ſœpe, ſuô. *Ovid. Hero. ep.* 6.

Fallitur, aut fallit, qui vulgi pendet ab ore.

Fallit-Vitium ſpecie virtutis, & umbrâ. *Juve. ſat.* 14.

Fallere qui neſcit, vaſtæ ſit cultor eremi.

Tuta, frequénsque via eſt, per amici fallere nomen:
    Tuta, frequénsque licèt ſit via, crimen habet. *Ovid.* 1. *am.*

Decipies alios verbis, vultúque benigno,
    Nam mihi jam notus diſſimulator eris. *Mart. l.* 4.

Colit hic Reges; calcet ut omnes,
Perdátque aliquos, nullúmque levet:
Tantùm ut noceat, cupit eſſe potens. *Pelizhoff. Arcan. Stat. l.* 3.

Et fraudator es, & negotiator. *Mart.*

Habes animum falſiloquum, falſificum, falſi jurium. *Plaut.*

Ecce Phariſæi, ſaducæíque doloſi,
Et Samaritarum fraudis veſtigia calcant. *Juve.*

In melle ſunt linguæ ſitæ veſtræ, atque orationes,
Lactéque: corda felle ſunt lita, atque acerbô acetô:
Linguis dicta dulcia datis; corde amara facitis. *Plaut. Truc.*

Vipereum celant virus, moréſque luporum.
Illa priùs cretâ, mox hæc carbone notâſti. *Perſ. ſat.* 5.

Non variat caſtum, callida mens, animum. *Drepan. Flor.*

O! machinator fraudis, O! ſcelerum artifex. *Senec.*

Cui tres ſunt linguæ. *Tiball. l.* 3. *de Cerbero.*

Promittes votum: ſcit te promittere falsò;
    Jurabis; ſcit te fallere poſſe Deos. *Ovid. ep.* 19.

Scurrantis ſpeciem præfert, profeſſus amicum. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Falſo ſub nomine mendax • Simplicitas. *Bacch. in Flav.*

Sit ſpes fallendi, miſcebis ſacra profanis. *Horat.* 1. *ep.* 16.
Pelliculam veterem retinent, & fronte politi
Aſtutam vapido ſervant ſub pectore vulpem. *Perſ. ſat.* 5.
Sic ſimulata, quibus vafro ſub pectore mens eſt:
Fronte patente placent, fraude latente nocent.
Ore aliud profert, aliud ſub pectore condit.
Aſtutam claudit, ſcelerato pectore, vulpem.
Latam didicit frontem prætendere fraudi. *Barlæ. l.* 1. *Hero.*
Amicitiam, atque inimicitiam in fronte promptam gerit. *Enni.*
Animum præmollibus iſti
Lenibat dictis, at mens diverſa parabat. *Homer* 6. *Odyſ.*
Fraude perit virtus. *Bacch. in Flav.*
Quæ gloria veſtra eſt? - Multi fallitis unum. *Ovid.* 3. *Met.*
Noſtra damus, dum falſa damus, nam fallere noſtrum eſt,
Et dum falſa damus, nîl niſi noſtra damus.
Iudice me, fraus eſt cōnceſſa. *Ovid.* 3. *am.*
Præſentem laudas, abſentem rodis amice.
Latet anguis in herba. *Virg.* 3. *Eclo.*
Fallere difficile eſt inimicum; at, amicus amicum,
Abſque labore gravi fallere quiſque poteſt. *Theognis.*
Decipit incautas, fiſtula dulcis, aves. *Ovid.*
Fiſtula dulce canit, volucrem quâ decipit auceps. *Cato* 1. *Mor.*
Sœpe latet molli, coluber, ſub graminis umbra. *Mart.*
Ille beatus erit, quem non deceperit error.
Ejus ego vellem viventis noſcere nomen,
Qui non fœminea luſus ab arte foret.
Qui fidus nullis, affabilis omnibus, omnes - Decipit.
Eſt captu facilis, turbatis piſcis in undis.

Aſtu

Aſtu vincit homo, cuncta creata, ſolò.
Falſus in ore, caret honore. *Guibald.*
Lingua doloſa, ſemper eſt odioſa. *Id.*
Pelle ſub agnina latitat mens ſœpe lupina.
Aurea nè credas, quæcunque niteſcere cernis
Nec credas aurum, quicquid reſplendet ut aurum.
Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo,
Omnibus unca cibis æra ſubeſſe putat. *Ovid.*
Simplicibus præſens DEUS eſt, offenditur aſtu. *Id.*
Nè ſis corde duplex, humili ſed pectore ſimplex.
Decipiuntur aves per cantus ſœpe ſuaves.
Quæ nimis apparent retia, vitat avis. *Ovid. 2. Am.*
Sic cautus vitat foveam lupus, accipitérque
Suſpectos laqueos, & apertum milvius hamum. *Horat.*
Te nunquam fallant animi ſub vulpe latentes. *Id. in Art.*
Fidem dediſti, frangere haud dolò cave!
Indigna res eſt homine, meditatus dolus.
Laus, fraus, muliebria ſunto. *Gram.*

V. Adulatio. Diſſimulatio. Fides. Fœmina.

DOMINATUS, GUBERNIUM,

Reges, & Præſides, non decet eſſe deſides. *Guibald.*
Natura mortalium, avida eſt imperii.
Multos imperitare, malum eſt: Rex unicus eſto!
Nulla fides Regni ſociis, omnísque poteſtas
Impatiens conſortis erit. *Lucan. l.* 1.
Summa poteſtatum, ſimplex dominatio rerum. *Prop.*

Nec Regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt. *Senec.*
Malè imperatur, cùm regit vulgus Duces. *Id. Octav.*
Facile eſt imperium in bonos. *Plaut. Mil. glor. ac. 3. ſc*
Difficile regere eſt; arduum at magis, regi.
Precariò regnatur, ubi non eſt pudor. *Senec.*
Sæpe ſibi noxæ nimiùm mandata fuère. *Serent.*
Virtus, & ſuma poteſtas - Non coëunt. *Lucan. l. 8.*
Qui vult amari, languida regnet manu. *Senec. Thy.*
Odia qui nimiùm timet, regnare neſcit. *Id. Oedip.*
Neſcit regnare is, qui neſcit diſſimulare.
Malè imperando, ſummum imperium amittitur. *Publ.*
Qui non vetat peccare, cùm poteſt, jubet. *Senec. Tro. ac*
Minimum decet lubere, cui multum licet. *Id.*
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Serò recuſat ferre, quod ſubiit jugum. *Id. Hip.*
Bonis nocet, quisquis pepercit malis. *Publ. Syr.*
Nulla potentia longa eſt. *Ovid. 2. Met.*
Quanta hominis libertas, eſt & tanta poteſtas.
Principiis obſta, nè accreſcant ſcelera factis.
Corrige præteritum; rege præſens; cerne futurum. G
Quæ culpare ſoles, ea tu non feceris ipſe. *Cato 1. Mor*
Scilicet in vulgus manant exempla Regentûm. *Claud.*

V. Correctio. Judex. Rex. Senatus.

DOMINUS.

Minùs eſt quàm ſervus, Dominus, qui ſervos timet. *Pub.*
Pauperioris Heri ſervus conregnat eidem.

Actæon ego ſum: Dominum cognoſcite veſtrum. *Ovid.* 3. *Met.*
Parve, nec invideo, ſinè me liber ibis in urbem,
Heû mihi! quò Domino non licet ire tuo. *Id.*
Rurſus erant Domino, ſtolidæ præcordia mentis. *Id.* 11. *Met.*
Hoc volo, ſic jubeo, ſtat pro ratione voluntas. *Juve.* *ſat.* 6.
Cogimur & cûltis augere peculia ſervis. *Id.*
Servorum, Dominos meminiſſe decet. *Prud.*
Cùm famulum fueris proprios mercatus in uſus,
Ut ſervum dicas, hominem tamen eſſe memento. *Cato.* 4. *Mor.*
Lumina quot quondam Junonius Argus habebat:
Tot vigilans, vigiles Dominus ſervabit ocellos.
Qui non vetat peccare, cùm poſſit jubet. *Senec.* *Tro.* *ac.* 2.
Nîl temerè uxori, de ſervis crede querenti:
Sœpe etenim mulier, quem conjux diligit, odit. *Cato.* 1. *Mor.*
Utile conſilium Dominus nè deſpice ſervi;
Nullius ſenſum, ſi prodeſt, tempſeris unquam. *Id.* 3. *Mor.*
Sœpe etiam eſt olitor valde opportuna locutus. *Macrob.* *l.* 6.
Ejicias ſervos, quos noveris eſſe protervos. (*Saturn.*

V. *Dominatus.* *Servus.*

DONA, MUNERA.

Qui dare vult aliis, non debet dicere: vultis?
Gratius eſt donum, quod venit ante preces.
Magnates, dare parva pudet; dare magna recuſant. *Mant.*
Munera, crede mihi, placant hominéſque, deóſque: *ele.* 5.
Si te non placant, nec DEUS es, nec homo. *Ovid.* *in Art.*
Placatur donis Jupiter ipſe datis. *Id.* 3. *Am.*

Accipere, humanum eſt; inopes donare, Deorum:
Nunquam tam paucos credo fuiſſe Deos. *Owe.*

Crede mihi, res eſt ingenioſa, dare. *Ovid. 1. Art. 8.*

Potior ſit, qui prior ad daudum eſt. *Terent. Phor. ac. 3. ſc. 2.*

Flavios ſuperabit Iberos - Aurea dona vomens. *Claud. de Prob.*

Ipſe licèt venias Muſis comitatus Homere:
Si nihil attuleris, ibis Homere foras. *Ovid. 2. Art.*

Argentô radient haſtæ, ſic cuncta domabis.

Clauditur oranti; ſed panditur Aula ferenti.

Munera ſumpta ligant.

Acceptiſſima ſemper
Munera ſunt, author quæ pretioſa facit. *Ovid. ep. 16. Her.*

Multiplicat doni gravitas Authoris honorem;
Et majeſtatem, res data gravis habet. *Id.*

Omnis habet ſua dona dies. *Mart. l. 8.*

Munera dat lauros ruralis Apollo. *Nemeſ. in Bucol.*

Muneribus parvis, gratia major ineſt. *Fortunat. l. 2. epig. 15.*

Do, quod vis, & me victúſque, volénsque remitto. *Virg.*

Dives opum eſt, qui donat opes. *Manil.*

Non, niſi munificis volvit amicus opes.

Bis eſt gratum, quod opus eſt, ultro ſi offeras. *Publ. ſyr.*

Bis dat, qui citò dat; nil dat, qui munera tardat.

Munera magna quidem mittit, ſed mittit in hamo. *Mart. l. 6.*
(*Id eſt: plùs repetitur, quàm donetur*)

Lumina muneribus clarificata ſuis. *Fortunat.*

Prodigus, & ſtultus donat, quæ ſpernit, & odit. *Hora. 1. ep. 7.*

Munera corrumpunt ſervos.

Mors

Mors non curat munera. *Ariſtoph.*

Carent muneribus beatiores. *Mart.*

Quis quis magna dedit, voluit ſibi magna remitti *Id. l. 5.*

Cùm dare non poſſem munera, verba dabam. *Ovid. 3. Art.*

Dum me captares, mittebas munera nobis;
Poſtquam cepiſti, das mihi, Rufe, nihil. *Mart. l. 9.*

Cuî nîl ipſe dabas, is tibi verba dedit. *Id.*

Donat, & aufert. *Horat. 1. ep. 18.*

Sint Mecœnates, non deèrunt, Flacce, Marones. *Mart. l. 9.*

Qui dat, quod potuit, munera magna dedit.

Qui dare ſcit, non qui dicere, Rhetor erit.

Pondus curarum levat hic, qui dat mihi charum.

Talem nullus amat, qui ſemper: *da mihi*, clamat.

Dat multùm, placidum dans, vel ſinè murmure vultum.

Qui ſpernat munus, non eſt ex millibus unus.

Aurum promittit; ferrum pro munere mittit.

Gratia debetur pro munere, ſi citò detur:
Sed ſi tardetur, nec gratum munus habetur.

Dat bene, dat multùm, qui dat cum munere vultum.

Si des plorando, perdis tua munera dando.

Qui citò dat, bis dat; qui tardat munera, nîl dat.

Sœpe roges aliquid; ſœpe repulſus eas. *Prop.*

Quid ſapiens faciat? ſtultus quoque munere gaudet,
Ipſe quoque, accepto munere, mitis erit. *Ovid. 3. Art.*

Quas inopi, & dulci lætus donabis amico,
Temporibus nullis eripientur opes.

Extra fortunam eſt, quidquid donatur amicis,
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes. *Mart.*

Mu-

Munera ſi gratis dederis, ſi lætus amicis;
Tollet divitias has tibi nulla dies. *Owe. Mon. Eth.*

Non, quantum dederis, ſed quanta mente dediſti
Penſandum eſt: placat victima parva DEUM. *Id. ib.*

Munera, nè numera, miſeris quæcunque dediſti,
In cœlis numerat, munerat illa DEUS. *Id.*

Cœlum - Non patitur donis vinci, ſed dona coronat.

Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus. *Mart. l. 8.*

Quid non argentô, quid non corrumpitur aurô?
Qui majora dabit munera, victor erit. *Owe. Mon. Eth.*

Quod præſtare potes, nè bis promiſeris ulli. *Cato. 1. Mor.*

Quod donare potes gratis, nè vende roganti:
Nam rectè feciſſe bonis, in parte lucrorum eſt. *Id. 4. Mor.*

Quàm iniquè comparatum eſt: hi, qui minùs habent,
Ut ſemper aliquid addant divitioribus. *Terent. Phor. ac. 1. ſc. 1.*

Non inviſa feres pueris munuſcula parvis. *Horat. 1. ep. 7.*

Dandi tolle moras, citò dando munus honoras.

Eſto memor charo ſemper prodeſſe ſodali. *Owe.*

Exiguum munus, cùm dat tibi pauper amicus,
Accipito placidè, & plenè laudare memento. *Cato.*

Semper inoblitâ repetam tua munera mente. *Ovid.*

V. Beneficia. Divitiæ. Eleemoſyna. Gratia. Liberalitas. Promiſſio.

EDUCATIO.

Hoc queror, Tevto: nimis oſcitanter
Educas fœtum; pater impudentes
Diligis pullos, eadem daturos
Ova nepotum.

Dente

Dente vix nato, malè feriatus
Vincit ætatem puer, & proterva
Fronte firmatur, ſcelerúmque curſu
Tranſilit annos.
Crimen ad frontem redit, unde viſum
Filius hauſit. *Balde* 3. *Sylv. Od.* 2.

Hoc diſcunt omnes ante Alpha, & Beta, puellæ. *Juve. ſat.* 14.

Terra, malos homines nunc educat, atque pupillos. *Juve.*

Si mos antiquis placuiſſet matribus idem:
Gens hominum vitiò deperitura fuit. *Ovid.* 2. *am.* 14.

Blanda patrum ſegnes facit indulgentia Natos. *Mant. Parth.* 1.

Qui viget in foliis, venit à radicibus humor: (*l.* 1.
Sic patrum in Natos abeunt cum ſemine mores. *Virg.*

Ut quisque ſuum vult eſſe, ità eſt. *Terent. Adel. ac.* 3. *ſc.* 4.

Quales quisque ſibi Natos eduxit, habebit. *Pal. l.* 5.

Qualiter in primis adoleſcens vixerit annis,
Talem præbebit, curva ſenecta, patrem. *Corn. Gall. l.* 4.

Ædibus eductus patriis, habitúsque licenter, (*ele.* 15.
Quos vitulo mores eſſe videmus, habet.

Quò ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diu. *Horat.* 1. *ep.* 2. *ad Loll.*

Dediſcit animus ſerò, quod didicit diu. *Senec. Tro.*

Eſt arbuſcula, non truncus curvandus in uncum.

Neglectis, urenda filix, innaſcitur agris. *Horat. ſer. l.* 1. *ſat.* 3.

Turpibus aſſuetus, turpem feret ille ſenectam,
Nequitiámque ſuam, ſub ſua buſta trahet. *Corn. Gall. l.* 4.

Sœpe patris mores imitatur filius infans: (*ele.* 15.
Qualis erat mater, filia talis erit. *Verin.*

Urit maturè, quod vult urtica manere.

Protinus apparet, quæ fructum planta datura eſt.
Non amat hic puerum, qui rarò corrigit iſtum.
Valde decipitur, qui nunquam corripitur. *Guibald.*
Aſper equus duris contunditur ora lupatis. *Ovid.* 1. *Art.* 2.
Sœpe ſibi proprium fecit puer ipſe flagellum.
Cultus & in pomis, ſuccos emendat acerbos. *Ovid.*
Quod nova teſta capit, inveterata ſapit.
Quod puer aſſueſcit, ſenior dimittere neſcit.
Qui non aſſueſcit virtuti, cùm juveneſcit,
A vitiis neſcit deflectere, quando ſeneſcit.
A radice mala naſcuntur peſſima Mala.
Tu, cuîcunque bonam, mens eſt, deducere prolem:
Corripe nunc verbis duris; nunc utêre virgâ,
Si ſit opus, monſtráque viam, quâ incedere oportet. *Pal. l.* 5.
Plurimùm enim intererit, quibus artibus, & quibus hunc tu
Moribus inſtituas. *Juve. ſat.* 14.
Dum tenera eſt ætas, generoſos imbue mores,
Tunc facile eſt cunctis artibus ingenium. *Owe. Mon. Eth.*
Nil dictu fœdum, viſúque hæc limina tangant,
Intrà quæ puer eſt: procul hinc, procul inde puellæ
Lenonum, & cantus pernoctantis Paraſiti.
Maxima debetur puero reverentia; ſi quid
Turpe paras, nec tu pueri contempſeris annos,
Sed peccaturo obſiſtat tibi filius infans. *Juve. ſat.* 14.
Pudore, ac liberalitate liberos
Retinere, ſatiùs eſſe credo, quàm metu. *Terent. Adel.*
Sunt etiam Muſis ſua ludicra mixta Camœnis,
Otia ſunt, mellite nepos, nec ſemper acerbè
Exercet puerum vox imperioſa Magiſtri. *Auſon. ad Nepot.*

Hoc

Hoc patrium eſt : potiùs conſuefacere filium,
Sua ſponte rectè facere, quàm alieno metu.
Hoc pater, ac Dominus intereſt, hoc qui nequit:
Fatentur ſe neſcire imperare liberis. *Terent. Adel.*

V. Conſuetudo. Correctio. Exempla. Juventus. Mores. Parentes. Proles.

ELEEMOSYNA, ET LIBERALITAS.

Accipere, humanum eſt; inopes donare, Deorum:
Nunquam tam paucos credo fuiſſe Deos. *Owe.*

Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere egenis.

Colligit iſta manus re fructificante manîplos,
De quibus ipſe tui componas horrea cœli. *D. Arator l. 1.*

Bona comparat præſidia, Miſericordia. *Publ. Syr.*

Pervenit ad Chriſtum, quicquid largiris egeno. *Fortunat. l. 5.*

Quas Chriſti causâ miſeris donabis egenis,
In Cœlo æternas conciliabis opes. *Owe. Mon. Eth.*

Quas inopi, & dulci lætus donabis amico,
Temporibus nullis eripientur opes.

Cœlum - Non patitur donis vinci, ſed dona coronat.

Quantò quisque ſibi plura negaverit,
A Diis plura feret. *Horat. l. 3. car. Od.* 16.

Nullum majus erit lucrum, quàm paſcere egenos,
Fœnore nam grandi, centupla dona feres. *Owe. Mon. Eth.*

Dives opum eſt, qui donat opes. *Manil.*

Largus opum eſt
Cujus habet nullas, larga indulgentia metas. *Bacch. in Flav.*

Habet in adverſis auxilia, qui in ſecundis commodat. *Publ. Syr.*

Ab alio expectes, alteri quod feceris. *Id.*

Dapſilis interdum notis, & carus amicis,
Cùm fueris felix, ſemper tibi proximus eſto. *Cato. 1. Mor.*

Da dextram miſero! *Virg.*

Plerisque, atque præcipuè Diis liberalem te exhibe:
Ab omnibus expectes, quod ſingulis feceris. *Publ. Syr.*

Fac ſumptum properè, cum res deſiderat ipſa:
Dandum etenim eſt aliquid, cùm tempus poſtulat, aut res. (*Cato. 2. Mor.*

Pauperibus feſſis tua dextera ſeminet eſcas,
Ut ſegetes fructu fertiliore metas. *Fortunat. l. 5.*

Munera, nè numera, miſeris quæcunque dediſti,
In cœlis numerat, munerat illa DEUS. *Owe.*

V. Avaritia. Beneficia. Clementia. Divitiæ. Dona. Gratia. Liberalitas. Lucrum. Opera. Paupertas. Promiſſio.

EPITAPHIA VARIA, UTI ET INSCRIPTIONES SEPULCHRALES.

Epitaphium Ottonis I. Imperatoris, *Qui Magnus, & Amor Mundi dictus eſt.*

Tres luctûs cauſæ ſunt hoc ſub marmore clauſæ:
Rex, Decus Eccleſiæ, ſummus honor Patriæ.

Epitaph. Friderici II. Imperat.

Si probitas, ſenſus, Virtutis gratia, cenſus,
Nobilitate orti, poſſent obſiſtere morti:
Non foret extinctus Fridericus, qui jacet intus.

Epi-

Epitaph. Caroli V. Imperat.

Liquiſti exuvias gelido ſub marmore, ſed non
Quantus eras, Cæſar, marmor & urna capit.
Pro tumulo ponas orbem; pro tegmine Cœlum;
Pro facibus ſtellas; pro Imperio Empyreon.

Virgilii.

Paſtor	Arator	Eques	Pavi	Colui	Superavi
Capras	*Rura*	*Hoſtes*	*Fronde*	*Ligone*	*Manu;*

De capris paſtis	De rure ſato	Hoſte ſubacto
Nec lac	*Nec ſegetes*	*Nec ſpolia ulla tuli.*

Hoc Epitaphium, morti vicinus ſibi erexit Virgilius, ad libros reſpiciens ſuos, quos conſcripſerat de Bucolicis, Georgicis, & Æneid.

Ovidii Naſonis.

Hic ego qui jaceo, tenerorum luſor amorum,
Ingeniô perii, Naſo Poëta, meô.
At, tibi qui tranſis, non ſit leve (quis quis amâſti)
Dicere: Naſonis molliter oſſa cubent. *Ovid. de ſe. 3. triſ. 3.*

Achillis.

Iam cinis eſt, & de tam magno reſtat Achille
Neſcio quid? parvam quòd non bene compleat urnam *Id.* 12. *Met.*

Phaëtontis.

Hic ſitus eſt Phaëton, currûs auriga paterni,
Quem ſi non tenuit, magnis tamen excidit auſis. *Id.* 2. *Met.*

Victoris, in prælio perempti.

Victimâ ſit Victor, cecidi! ſubſiſte viator!
A victo, exitium, dum lucra ſpero, fero. Labbe.

Pici Mirandulæ, in templo S. Marci Florentiæ.

Hic ſitus eſt Piccus Mirandula: cætera norânt
Et Tagus, & Ganges, forſan & Antipodes.

Sponſi, & ſponſæ, ſimul demortuorum.

Hic, quos certus amor, quos hora noviſſima junxit,
Componi tumulo non invideatis eodem. *Ovid. 4. Met.*

Virgilii.

Mantua me genuit, Calabri rapuêre, tenet nunc
Parthenope: cecini Paſcua, Rura, Duces. *Virg. de ſe.*

Nevii Poëtæ.

Immortales mortales ſi foret ſuos flere:
Flerent Divæ Camœnæ Nevium Poëtam.
Itaque poſtquam eſt Orcco traditus theſauro:
Obliti ſunt Romæ, linguâ latinâ loquier. *Nevius de ſe.*

Plauti.

Poſtquam eſt morte captus Plautus,
Comœdia luget; Scena eſt deſerta;
Deinde riſus; Ludus; jocúſque, & numeri
Innumeri ſimul omnes collacrymantur. *Plaut. de ſe, teſte Varrone*

Paccuvii.

Adoleſcens! tametſi properas, hoc ſaxum te rogat,
Ut ſe aſpicias; deinde, quod ſcriptum eſt, legas;
Hîc ſunt Poëtæ Paccuvij ſita oſſa.
Hoc volebam, neſcius nè eſſes. Vale!

Orphei Poëtæ.

Conditus à Muſis tumulo hoc eſt Thracius Orpheûs:
Fulmine flagranti Jupiter uſſit eum. Leonidas.

Poëtæ.

Viximus, & calamis verſus cantavimus olim. *Nemeſ.*

Grammatici.

Grammaticam in multis ſcivi, docuíque per annos:
Declinare tamen non potui tumulum.

Juvenis caſti.

Guarinus Michaël juvenilibus occidit annis,
Mòribus, ambiguum, major, an ingeniô?
Sola Venus potuit lento ſuccurrere morbo:
Nè ſe pollueret, maluit ille mori.

Adoleſcentis Cinthii dicti.

Perlege, qui tranſis: jacet hic puer ille ſepulchro,
Tempora cuî ſimilem non habuêre ſenem.
Nomine Cinthiolum meritò Schola tota vocavit,
Quòd puer ingeniô Cinthius alter erat.
Conticuit Phœbus; lacrymavit docta Minerva;
Pierides, flavas depoſuêre comas. *Contalitius diſcipulo.*

Virginis Helenæ Gonzagæ.

Quæ cecidit teneris, & adhuc creſcentibus annis,
Hic Helenæ Parius contegit oſſa lapis.
Huîc Gonzagus erat Pater Annibal: altera Pallas
Ingeniô, formâ, Virginitate fuit. *Ludov. Pictorius.*

Proculi, exciduâ campanæ linguâ, occiſi, & ad S. Proculum Bononiæ tumulati.

Si procul à Proculo, Proculi campana fuiſſet,
Iam procul à Proculo, Proculus ipſe foret.

Præſulis vani, & mundani.

Urbis eram magnæ Præſul ditiſſimus aurô,
Quô ſtruxi pompas, in mea damna levis,
Pollicitis uber pompis, uberrimus aſtu,
Eluxi celebres ſimplicitate viros.
Cum pompis vixi, cum pompis ipſe ſepultus:
Sic ſtupor hac pomba,& fabula ſum populis. *Anto, Baratella.*

Luſoris, à colluſore Viennæ occiſi.

Diſcite luſores ex me, quid ludere proſit?
Poſt tantos luſus: mors mihi triſte lucrum.

Hominis Viatoris.

Hoſpes eram Mundo, per Mundum ſemper eundo:
Nunc ſuprema dies ſit mihi ſumma quies. *Radau.*

Hominis bardi.

Durus Durandus jacet hoc ſub marmore duro,
An ſit ſalvandus? ego neſcio, ſed neque curo.

Edonis, & Potonis.

Dulcis amicus eram Bacchi, me nulláque traxit
Fama virum, auratis àuribus aut tenuit.
Nunc in fictilibus jaceo, & ſartagine ſicca,
Quæ famæ ventri gratificata tenent. *Juba, de Leontio Argivo.*

Aliud.

Plurima edens, permulta bibens, mala plurima dicens
Ipſe viris; jaceo hic Timacreon Rhodius. *Traſima. Macedo.*

Mariti, & Uxoris bibulorum.

Heus viator, miraculum!
Hic Vir, & Uxor non litigant,

Qui

Qui ſimul, non dico, at ipſa dicam:
Hic ebrius ebrius, me ebriàm ebriam nominat.
Litigas? Vale! *Neapoli in templo, in monte Oliveto dicto.*

Furis Baliſtæ dicti, lapidibus obruti, & occiſi.

Monte ſub hoc lapidum tegitur Baliſta ſepultus:
Nocte, diéque tuum carpe viator iter. *Virg.*

Epicteti pauperis.

Servus Epictetus fueram qui corpore mancus,
Pauperie preſſus, charus eram ſuperis. *Epictet. de ſe.*

Pauperis.

Nulla mihi vivo domus, at nunc certa ſepulto eſt,
Vitáque paupertas; mors mihi divitiæ.
Vita mihi exilium, requies at certa ſepulchrum:
Nudus eram vivus, mortuus ecce tegor. *Ovid.*

Avari, ſe ſubmergentis.

Hic jacet in ſicco, ſubmerſus fluminis undis
Lucrari laqueum, quem voluiſſe ferunt.

Uxoris rabioſæ.

Tres habuit furias quondam, ſed Veſpia, Manes
Ut petiit: Furias quattuor Orcus habet. *Radau.*

Zoili.

Zoilus huc cecidit, qui Vatum carmina roſit:
Nunc à vermiculis roditur iſte canis. *Steinhau.*

Hac gradiere viâ, quâ nos præceſſimus omnes. *Auſon.*

Inveni portum: ſpes, & fortuna, valete!
Nil mihi vobiſcum eſt: ludite nunc alios. *Franc. Pacini.*

Tam parvus cinis Herculis eſt,

Huc ille decrevit Gigas. *Senec.*
Vixi, & quem dederat curſum natura, peregi. *Virg. 4. æn.*
Hoc jacet in tumulo, raptus puerilibus annis. *Mart.*
Qui fuerant, non ſunt: ſic ibimus, ibitis, ibunt.
Tendit ad æternum, mortalis linea punctum. *Def.*

V. Mors.

EVENTUS, ET CASUS VARII.

Fallitur in dubiis, hominum ſolertia, rebus,
Corda nec eventus capiunt humana futuros. *Mant. Parth. l. 2.*
Eventus varios, res nova ſemper habet. *Corn. Gall.*
Per varios caſus præceps rota volvitur ævi.
Præſtat ſœpe dies, annus quod ferre recuſat.
Inſperata ſœpius accidunt, quàm quæ ſperes. *Plaut.*
Optimus interdum natitantiûm mergitur undis.
Irus & eſt ſubitò, qui modò Cræſus erat. *Ovid. 3. triſ. 7.*
Quóſque neges poſſe jacere, cadunt.
Qui nunquam cecidit, quis talem ſurgere vidit?
Quid me felicem toties jactâſtis amici?
Qui cecidit, ſtabili non erat ille gradu. *Boët. de conſ. met. 1.*
Careat ſucceſſibus, opto,
Quis quis ab eventu facta notanda putat. *Ovid. Hero. ep. 2.*
Eventus, ſtultorum magiſter. *Horat.*
Quod præcipiti via - Certum deſerit ordinem,
Lætos non habet exitus. *Boët. 1. conſ. Phil.*
Non habet eventus, ſordida præda, bonos. *Ovid. am. ele. 10.*
Non habet eventus, fœda libido, bonos.
Luſori cupido, ſemper gravis exitus inſtat. *Virg.*

Fle-

Flebilis, injuſtis ſolet exitus eſſe Tyrannis.
Exitus acta probat. *Ovid.* 2. *Hero.*
Excelſis, multò faciliùs caſus nocet. *Publ. Syr.*
Non hæc ſinè Numine Divûm - Eveniunt. *Virg.*
Eventus, rebus in omnibus, velut in horreo
Horna meſſis magni fit. *Plaut. Moſt.*
Semper ad eventum feſtinat. *Horat. in Art.*
Exitus auſpiciô gravior. *Ovid.* 10. *Met.*
Exitus in dubio eſt. *Id.* 12. *Met.*
Semper bellis, gravis exitus inſtat.
Hic ſolet eventus, facta nefanda ſequi. *Ovid. Hero.*
Caret eventu, nimius furor: improba nunquam
Spes lætata diu. *Claud. de Bell. Get.*
Quàm ſœpe forte temerè
Eveniunt, quæ non audeas optare. *Terent. Phor.*
Cuivis poteſt accidere, quod cuiquam poteſt. *Pub. Syr.*
Accidit in puncto, quod non contingit in anno.
In ſervitutem cadere de Regno, grave eſt. *Senec.*
Rapit omnia caſus,
Atque incerta facit, quos vult Fortuna nocentes. *Lucan. l. 7.*
Per varios caſus, per tot diſcrimina rerum
Tendimus in Latium. *Virg.* 1. *æne.*
Quem ſœpe caſus tranſit, aliquando invenit. *Senec. Herc. Fur.*
Caſus ubique valet, ſemper tibi pendeat hamus:
Quo minimè reris gurgite, piſcis erit. *Ovid.* 3. *Art.*
Similes aliorum reſpice caſus:
Mitiùs iſta feres. *Ovid.* 15. *Met.*

Proſpice, qui veniunt, hos caſus eſſe ferendos:
Nam leviùs lædit, quicquid prævideris ante. *Cato* 2. *Mor.*

V. Damna. Fata. Finis. Omnia tempus habent. Viciſſitudo. &c.

EXEMPLA VARIA.

Verba movent, exempla trahunt.
Regis ad exemplum, totus componitur orbis. *Claud.*
Mobile mutatur, mutato Principe, vulgus. *Auſon.*
Sic viſum eſt ſuperis, hominúmq; exempla manemus. *Ov.* 1. *Met.*
Exemplo eſt magni formica laboris. *Horat.* 1. *Sat.* 1.
A bove majori diſcit arare minor.
Exemplô quodcunque malô committitur, ipſi
Diſplicet auctori. *Juve. Sat.* 13.
Inſequitur leviter filia matris iter.
Decipit exemplar, vitiis imitabile. *Horat.*
Utimur exemplis, ut non pejora ſuperſint. *Juven.*
Et nos cuncta decere
Credimus, & ſequimur magnorum exempla Deorum. *Ovid.* 9.
Ducimur exemplis vix eſt ſcelus absque magiſtro. (*Met. de mu.*
Exemplum in noſtro, tam deteſtabile, ſexu. *Juve.* (*lie. impud.*
Exemplúmque DEI quisque eſt in imagine parva. *Manil.*
Exemplum terris linquens, ad ſidera raptus. *D. Ennod.*
Præmiſſa futuris - Dant exempla fidem. *Claud.* 4. *Con. Hon.*
Nobiliora tenent animos exempla pudicos. *Id.*
Pugnat ad exemplum *Primi*, minor ordine, *pili.* *Ovid.*
Hujus, & alterius manant exempla:
Utque Ducum lituos, ſic mores caſtra ſequuntur. *Claud.*

Nem-

Nempe: aliorum exempla commovent. *Terent. Andr.*
Si damnoſa ſenem juvat alea; ludet & Hæres. *Juve. ſat.* 4.
Addiſcunt Juvenes, quod cecinêre ſenes.
Et teneros animos, aliena opprobria ſœpe
Abſterrent vitiis. *Horat.* 1. *ſat.* 4.
Felix! quem faciunt aliena pericula cautum. *Ovid. triſ.*
Feliciter ſapit, qui alienô periculô ſapit. *Plaut. Merc. ac.* 3. *ſc.* 7.
Ex vitio alterius, ſapiens emendat ſuum. *Pub. Syr.*
Velociùs, & citiùs non
Corrumpunt vitiorum exempla domeſtica magis
Cùm ſubeant animo auctoribus. *Juve. ſat.* 14.
Componitur orbis
Regis ad exemplum; nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quàm vita Regentis. *Claud.* 4. *Con.*
Primus juſſa ſubi, tuus obſervantior æqui (*Ho.*
Fit populus, nec ferre queat; cùm viderit ipſum
Auctorem parere ſibi. *Id. ibid.*
Scilicet in vulgus manant exempla Regentûm. *Id. Paneg.* I.
Talibus exemplis redit ad præſentia vulgus. *Ovid.* 6. *Met.*
Ut decuit, docuit, qui re ſua verba probavit:
Plùs male facta nocent, quàm bene dicta docent.
Regula virtutum pulcherrima, vita docentis.
Voce docens, vitâque docens, ſic bis docet ille,
Qui facienda docet, quíque docenda facit.
Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur,
Cùm Judex, alios quod monet, ipſe facit. *Ovid.* 6. *faſt.*
Tunc bene fortis equus, reſerato carcere, currit;
Cùm, quos præcedat, quóſque ſequatur, habet. *Id.* 3. *am.*

Diſce puer Virtutem ex me, verúmque laborem,
Et Pater Æneas, & Avunculus excitet Hector. *Virg. de ænea patre, ad Aſcanium Filium.*
Patrum veſtigia ducunt. *Juve. ſat.* 14.
Exemplum canâ, ſimus uterque, comâ. *Tibull.*
Et verbô, & factis, parvis ſit regula Natis
Optima, atque omni tempore norma pater. *Verin.*
Accipiat patris exemplum, tribuátque nepoti
Filius. *Claud. in Conſ. Manl.*
Sœpe tibi Pater eſt; ſœpe legendus Avus. *Heraus.*
Quære, quid eſt Virtus? & poſce exemplar honeſti. *Lucan. l. 9.*
Multorum diſce exemplô, quæ fata ſequaris,
Quæ fugias: vita eſt nobis aliena, Magiſtra. *Cato* 3. *Mor.*
Periculum ex alio facito, tibi quod ex uſu fiet. *Ter. Hea. ac. 2 ſc. 1.*

FAMA BONA, ET MALA, RUMOR.

Fama malum, quô non aliud velocius ullum,
Mobilitate viget, viréſque acquirit eundo, &c.
Tam ficti, praváque tenax, quàm nuntia veri. *Virg.* 4. *æne.*
Fama mendax. *Propert.*
Ex minimo creſcit, ſed non citò fama quieſcit.
Fama loquax, quæ veris addere falſa
Gaudet, & è minimo, ſua per mendacia creſcit. *Ovid.* 9. *Met.*
Fama tenet, ſummámque domum ſibi legit in arce, &c.
Ipſa, quid in cœlo rerum, pelagóque geratur,
Et tellure, videt, totúmque inquirit in orbem. *Id.* 12. *Met.*
Fama, malum gravius, quàm res trahit. *Horat.* 1. *ſat.* 2.
Ingenio ſtimulos ſubdere fama ſolet. *Ovid.* 5. *triſ.* 1.

Men-

Mendax fama nocet. *Prop.*

Credere fallaci, gravis eſt dementia, famæ. *Mant. Eclo.* 9.

Lippis, & tonſoribus notum. *Horat. l.* 1. *ſat.* 7.

Non venit ex molli, vivida fama, toro. *Fauſt.*

Non eſt de nihilo, quod publica fama ſuſurrat,
Et partem veri fabula ſemper habet.

Miſtáque cùm veris paſſim comenta vagantur. *Ovid.* 12. *Met:*

Quàm citò fama volat, velocibus excita peñis. *D. Venant: Fortu.*

Quicquid fama canit, donat arena tibi. *Mart.*

Quam pariunt Muſæ, fama manere ſolet.

Bona fama, in tenebris proprium ſplendorem obtinet. *Pub. Syr.*

Conſcia mens recti, famæ mendacia ridet. *Ovid,* 6. *Faſt.*

Nuntia, poſt obitum, vivere fama ſolet.

Miſerum eſt, aliorum incumbere famæ. *Juve. Sat.* 8.

Famam extendere factis: - Hoc virtutis opus. *Virg.* 10. *ane.*

Me tamen extincto, fama ſuperſtes erit. *Ovid.*

Non ego venturæ plebis ſuffragia venor. *Horat.* 1. *ep.* 19.

Bona opinio homini tutior pecuniâ eſt. *Publ. Syr.*

Satis eſt - - bonam deperdere famam. *Horat.* 1. *Sat.* 2.

Sat ero dives, ſi bonam famam mihi ſervâſſo. *Plaut. Moſt.*

Hæc recinunt juvenes dictata, ſenéſque. *Macer. Æmil.*

Fama repleta malis, velocibus evolat alis.

Maxima de nihilo naſcitur hiſtoria. *Prop.*

Falſus honor juvat, & mendax infamia terret,
Quem? niſi mendoſum, & mendacem? *Horat.* 1. *ep.* 16.

Omnia ſi perdas, famam ſervare memento;
Hanc ſi perdideris, poſtea nullus eris.

Fortunæ donis rarò parêre memento:

Non opibus bona fama datur, ſed moribus ipſis. *Cato 3. M*
Rumores fugias, nè incipias novus author haberi:
Nam nulli tacuiſſe nocet; nocet eſſe locutum. *Id. 1. Mor.*
Si famam ſervare cupis, dum vivis, honeſtam:
Fac, fugias animô, quæ ſunt mala gaudia vitæ. *Id. 4. Mo*
Tu cave, degeneres, & ſint præconia noſtra
Vera, vide! famæ quò tuearis opus. *Ovid.*
Sibì quisque famam ſcribat hæredem. *Sarbiev.*

V. Honor. Laus. Novalia.

FATUM, DE QUO GENTILES ET ALII.

Regitur fatis mortale genus,
Nîl ſibi quisquam ſpondere poteſt
Firmum, & ſtabile. *Senec. in Octav. ac. 5.*
Ducunt volentem fata; nolentem trahunt. *Ex. Cle.*
Cuivis poteſt accidere, quod cuiquam poteſt. *Pub. Syr.*
Carnifici mea flenda poteſt fortuna videri. *Ovid.*
Data ſunt ipſis quoque fata ſepulchris. *Juve. 9. Sat.*
Fata manent omnes. *Ovid. ad Liv.*
Nos alia, ex aliis in fata vocamur. *Virg.*
Ratio, fatum vincere, nulla valet. *Ovid. L. 3. triſ.*
Quò nos fata trahunt, retrahúntque, ſequamur. *Virg. 5. Æ*
Neſcia mens hominum fati, ſortísque futuræ. *Id.*
Multi ad fatum - Venêre, dum fata timent. *Senec. Oed.*
Fata viam inveniunt. *Virg.*
Sors omnia verſat. *Id. 9. Eclo.*
Nec vis Herculea, fatum vitabit acerbum. *Homer. 6. Iliad.*

Fatô junguntur; fatô ſolvuntur amores. *Pal. L. 4.*

Plùs etenim fati valet hora benigni,
Quàm ſi vos Veneris commendet epiſtola Marti. *Juve.*

Fatis, contraria fata rependes. *Virg.*

Natus es infelix, ſic Dî voluêre, nec ulla
Commoda naſcenti ſtella leviſve fuit. *Ovid.*

Fata regunt homines. *Juve. 9. Saty.*

Qui non regitur ſtellis, periit. *Gentiles.*

Aſtra regunt homines, ſed regit aſtra DEUS.

Sapiens dominabitur aſtris. *Ptolomæus in Almageſto.*

Sors, & virtus miſcentur in unum. *Virg. 12. æne.*

Vota piis, quoniam mea ſunt contraria fatis;
Fata meis etiàm video contraria votis.

Fata regunt orbem, certa ſtant omnia lege,
Longáque per certos ſignantur tempora curſus,
Naſcentes morimur, finiſq; ab origine diſtat. *Manil. l. 4. Aſtron.*

Res hominum fragiles alit, & regit, & perimit ſors. *Auſ. 11. Idy.*

Ludimur - Fato, rapidâ ludimur orbitâ. *Sarbiev.*

Fata ferunt homines, & eodem pollice damnant. *Stat.*

Multorum diſce exemplô, quæ fata ſequaris. *Cato 3. Mor.*

Fatis agimur, cedite fatis!
Non ſolicitæ poſſunt curæ
Mutare rati ſtamina fuſi.
Quicquid patimur mortale ge- (nus,
Quicquid agimus, venit ab alto.
Non illa DEO vertiſſe licet,
Quæ nexa ſuis currunt cauſis.
Seneca in Oedip.

Careat ſucceſſibus, opto,
Quiſquis ab eventu fata probanda putat. *Ovid. ep. Phyll.*

Tu, nè cede malis, ſed contra audentior ito,
Quàm tua te fortuna ſinit. *Virg. 6. æne.*

Sed jam ſævi nubila fati

Pelle, ac miſeri temporis omnes
Dimitte notas: redeant vultus ad læta boni. *Senec. Th*
Sors, mea, dextra DEI eſt, ſors ergo nulla nocebit:
Sors bona, ſeû mala ſit, ſors mea dextra DEI eſt.

V. Adverſitates. Eventus. Fortuna.

FAVOR VARIUS.

Non fuit hic natus, nullô naſcetur & ævô,
Omnibus ex equo qui placuiſſe ſciat.
Ardua res: Regi charum ſimul eſſe, gregíque.
Eſt favor in pretio. *Petron. Arbit.*
Et thure, & fidibus juvat placere. *Horat. L. 1, Od. 3*
O! funeſtus multis, populi
Dirúſque favor, qui cum flatu
Vela ſecundo ratis implevit,
Vexítque procul; languidus idem
Deſerit alto, ſœvóque mari. *Senec. in Octav.*
Facile eſt ventis dare vela ſecundis. *Man. L. 3.*
Quem Regum extollit gratia, fidus erit.
Si faveat cœlum, quid cætera ſidera curo,
Quid curo ſtellas, ſi mihi Phœbe faves.
Plùs valet favor in judice, quàm lex in codice.
Vix placet ambobus, qui vult placere duobus.
Multùm deliro, ſi cuîque placere requiro.
Non ego venturæ plebis ſuffragia venor. *Horat. 1. ep.*
Plùs habet fautorum ſemper, qui rectè facit. *Plaut.*
Hêu! quantùm eſt ſummo poſſe placere DEO.

Pelle moras: brevis eſt magni fortuna favoris. *Sili. L.* 4.

Temporibus noſtris, quicunque placere laborat:
1 2 3 1 2 3
Det, cupiat, quærat, plurima, pauca, nihil.

V. Gratia.

FIDES HUMANA, FIDELITAS, FIDERE, &c.

Germana fides:
Hæc nullò docuit liveſcere fucò;
Nunquam falſa loqui; nunquam promiſſa morari;
Inviſos odiſſe palam; non virus in alto
Condere; non lætam ſpeciem prætendere fraudi,
Sed certum, mentíque parem componere vultum.
Occultò ſœvire vetat, prodeſſe remittit,
Hæc & amicitias longo poſt tempore firmat,
Manſuróque adamante ligat; nec mobile mutat
Ingenium; parvo ſtrepitu nec vincula noxæ
Diſſolvi patitur; nec faſtidire priorem
Allicitur veniente novo; benefacta tenere;
Reſpuere offenſas facilis, paritérque minoris
Officii, magníque memor ſuperare laborat,
Utque hoſtes armis, meritis ſic vincit amicos.
Hæc fovet abſentes, hæc longè ſola remotis
Cônſulit; hæc nullis avidam rumoribus aurem
Pandit, & ignarum nunquam læſura clientem
Invidioſa tuos alienent murmura ſenſus. *Claud. L.* 1. *in Stilic.*

Iura, fides, ubi nunc, commiſſáque dextera dextræ *Ovid. Hero. ep.* 2.

Aurea prima ſata eſt ætas &c. v. *tit. Juſtitia.*

Fides, ùt anima : unde abiit, eò nunquam redit. *Pub. Sy*

Græca fides, nulla fides. *Prov.*

Nulla ſolet magnis rebus ineſſe fides.

Credere fallaci, gravis eſt dementia, famæ. *Mant. Eclo.* 9

Nusquam tuta fides.

Quì facilè credit, facilè quoque fallitur idem. *Pal. l.* 3.

Tarda ſolet magnis rebus ineſſe fides. *Ovid. Hero. ep.* 16.

Quæ ſcelere pacta eſt, ſcelere rumpetur fides. *Senec.*

Parvos rarò humiles vidi, rufósque fideles.

Cum fortuna, ſtátque, cadítque fides. *Ovid.* 2. *ele.* 4.

Quod, nimìs miſeri, volunt;
Hoc facilè credunt. *Senec. Her. Fur.*

Qui fidus nullis; affabilis omnibus : omnes - Decipit.

Rara fides hominum, qui multis multa loquuntur. *Cato.*

Nemo ſe credit miſerum, licèt ſit. *Senec. Troad.*

Prona eſt timori ſemper in pejus fides. *Id.*

Aurô pulſa fides, aurô venalia jura. *Ovid.* 3. *Pon.*

Nulla fides, pietásq; viris, qui caſtra ſequuntur. *Lucan. l.* 1

Semper oculatæ ſunt noſtræ manus; credunt, quod vident. *Plau*

Multùm in amore fides, multùm conſtantia prodeſt. *Prop.* (*A*

Fidelem haud fermè mulieri invenies virum. *Terent. Andr.*

Non eſt certa fides, quam non injuria verſat. *Prop. l.* 3.

Rebus in adverſis vera probanda fides. *Owe. Mon. Eth.*

Vix intrat unquam regium limen fides. *Senec.*

Præmiſſa futuris - Dant exempla fidem. *Claud.* 4. *Con. Ho.*

Credit mendaci, quamvìs per Numina juret,
Nullus, & illius pondere verba carent.

Qu

Qui cuîvis quidquis credit, malè creditur illi:
Quò mihi credis plùs, hoc tibi credo minùs.

Culpari metuit fides. *Horat. l. 4. od. 5.*

Multa fidem promiſſa levant. *Id. 2. ep. 2.*

Felix cùm ſit, facit eſſe fidem. *Ovid. 13. Met.*

Stat nulla diu mortalibus uſquam,
Fortuna titubante, fides. *Sili. l. 11.*

Fidem ſecunda poſcunt, adverſa exigunt. *Senec.*

Non laudandus eſt, qui plùs credit, quæ audit, quàm quæ videt! (*Plaut.*

Fidem qui perdit, nîl poteſt ultra perdere. *Publ. Syr.*

Fidem dediſti, frangere hanc dolô cave!
Indigna res eſt homine, meditatus dolus.

In quo nulla fides, in eô tu quomodo fides?

Frangenti fidem, fides frangantur eidem.

Nî ſit nota fides, ignoto non bene fides.

Qui leviter credit, deceptus ſœpe recedit.

Quantum quisque ſua nummorum ſervat in arca,
Tantum habet & fidei. *Juve. 3. Saty.*

Cujus tu ſtudium in pecunia perſpexeris;
Verere verba ei credere. *Terent. Phorm.*

Annis mille jam peractis, { Mel in ore, verba lactis,
Nulla fides eſt in pactis. { Fel in corde, fraus in factis.

Animo dolenti, nihil oportet credere. *Publ. Syr.*

Fide, ſed ante vide; qui fidit, nec bene vidit,
Fallitur: Ergò vide, nè capiâre fide.

Fide, ſed ante vide, cuî ſit habenda fides. *Symb. Frider. 3.*

Cuî fidas, videas; non cuîvis fidere tutum: (*Regis Dania.*
Multa ſub ignoto corde, venena latent.

Ità crede amico, nè ſit inimico locus. *Pub. Syr.*

Aurea nè credas, quæcunque niteſcere cernis.

Noli tu quædam referenti credere ſemper:
Exigua eſt tribuenda fides, qui multa loquuntur. *Cato. 2. Mor.*

Rem tibi promiſſam, certò promittere noli:
Rara fides ideo eſt, quia multi multa loquuntur. *Id. 1. Mor.*

Integra Cauſidico narranda eſt cauſa perito;
Et Medico morbus; crimina Theologo.

Sœpe loqui nocuit, tamen hìc tacuiſſe nocebit:
Poſſe tacere ars eſt; ars quoque poſſe loqui.

Conſilium arcanum tacito committe ſodali;
Corporis auxilium medicò committe fideli. *Cato 2. Mor.*

Fide parùm, multúmque vide: nam fidere multùm,
Et vidiſſe parùm, maxima damna parit. *Luc. l. 5.*

Fide parùm, ſed multà vide: nam multa videre,
Sœpe juvat; multùm fidere, ſœpe nocet.

Scilicet, ùt fulvum ſpectatur in ignibus aurum:
Tempore ſic duro eſt inſpicienda fides. *Ovid. 1. triſ. 4.*

Nè cuî de te plùs, quàm tu tibi, credas. *Horat. 1. ep. 6.*

Plùs laudatori, quàm tu tibi credere noli.

Nimiùm ne crede colori. *Virg. 2. Eclo.*

Quid fuerim, quid ſimque, vide! meritúmque require:
Invenies nocuiſſe fidem. *Ovid. 2. Met.*

Quicunque Regno fidit, & magnâ potens
Dominatur aulâ, animúmque lætis credulam
Rebus dedit: me videat, & te, Troja. *Senec. Troad.*

O! nullis tutum credere blanditiis! *Prop. 1. ele. 14.*

Nîl crede auguribus, qui aures verbis divitant

Ali

Alienas, ſuas ut aurô locupletent domos. *Accius.*

Nulla, viro juranti, fœmina credat:
Nulla viri ſperet ſermones eſſe fideles. *Prop.*

Fidite Virtuti, Fortuna fugacior undis. *Mant. ad Falc.*

Fide DEO ſoli, Mundo diffide, tibique.

V. Dolus. Mendacium.

FINIS RERUM VARIUS, PRINCIPIUM, ET TERMINUS.

Cunctis ſtat terminus ævi.

Tendit ad æternum mortalis linea punctum. *Def.*

Dî revocant, rerúmque vocant cognoſcere finem
Mortales oculos. *Pedo Albinov.*

Omnes fines ab origine pendent.

Ab ovo, uſque ad mala. *Horat. L. 1. ſat. 3.*

Finis alterius mali, gradus eſt futuri. *Senec.*

Omnibus in rebus gravis eſt inceptio prima.

Difficiles ortus opus egregium capit omne.

Omne, quod excellens opus egregiúmque futurum eſt,
Difficiles ortus habet, incrementáque tarda. *Mant.*

Eſt opus incœptô, finis virtutis amœnus,
Principiis quamvis aſpera prima via eſt. *Owe. Mon. Ethl*

Principium fervet; medium tepet; ultima frigent.

Principium dulce eſt, ſed finis amoris amarus. *Owe. L. 1.*

Gaudia, principium noſtri ſunt ſœpe doloris. *Ovid. 7. Met.*

Qualia quiſque facit, talis finis manet ipſum. *Oraculum.*

Laus in fine ſonat; virtus in fine coronat.

Naſcentes morimur, finíſque ab origine diſtat. *Manil. 4. Aſtron.*
Quicquid ſuperi voluêre; peractum eſt. *Ovid. 8. Met.*
Omniáque in finem præcipitata ruunt. *Proſper.*
Quælibet orta cadunt, & finem accepta videbunt.
Hic eſt perpetuus ſeclorum luſus & uſus,
Ludendi ut faciat conſumpta pecunia finem.
Excludit jurgia finis. *Horat. 2. ep. 1.*
Dabit DEUS his quoque finem. *Virg. 1. Æne.*
Latronum finis, funis; mors, ultima merces. *Owe.*
Operis, victoria finis. *Ovid. 6 Met.*
Finis coronat opus. *Ennius.*
Et pace, & bellô, cuncti ſtat terminus ævi. *Sili.*
Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines,
Quos ultrà, citróque nequit conſiſtere rectum. *Horat. 1. ſer. 1.*
Prœmia victorum, pendent à fine laborum,
Hoc Scriptura ſonat: finis non pugna coronat.
Totum laudatur, ſi finis laude beatur.
Finem ſapiens proprii ſpeculabitur ævi. *Prop.*
Vivendo diu, didici contemnere finem. *Prud.*
Tu, nè quæſiêris (ſcire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dii dederint. *Horat. L. 1. Od. 11.*
Quicquid agis, prudenter agas, & reſpice finem.
Peccandi finem nunc pone tibi. *Hoſch.*
Certum votô pete finem. *Horat. 1. ep. 2.*
Mors ultima linea rerum eſt. *Horat. 1. ep. 16.*
Quæ bona ſi non eſt, finis tamen illa malorum eſt.
Janua cœlorum, pia mors, finíſque laborum.
Omnia tunc bona ſunt, clauſula quando bona eſt.

Mors

Mors vitæ eſt ultima finis. *Cato 1. Mor.* (v. *plura tit.* Mors.)

Omnibus in rebus feliciter omnia cedent,
Si ſtatuas Finem, Principiúmque DEUM.

V. Conſtantia. Eventus. Inconſtantia. Vanitas.

FOEMINA.

Crudele genus! nec fidum fœmina nomen. *Tibull. L. 3.*

Dedit natura cui pronum malo
Animum; ad nocendum pectus inſtruxit dolis,
Sed vim negavit. *Senec. Oet.*

Cuncta ſub aſtrigero regnantia crimina cœlo
Nutrit in æternos fœmina nata dolos. *Claud, epigr.*

Non audet ſtygius Pluto tentare, quod audet
Effrenis mulier, plenáque fraudis Anus.

Raræ quippe bonæ, numerò vix ſunt totidem, quot
Thebarum portæ, vel divitis oſtia Nili. *Juve. ſat.* 13.

Mulier, melle mollior,
Et quò nitentior, eò nocentior,
Quæ, dum te fovet, ſibi favet,
Et dum ridet; rodit, ac radit.
Quæ corpus carpit, & aurum haurit,
Idque latenter, ac lactanter.
Non Virgo, nec Virago, ſed Vorago,
Quæ viros vorat, & amando mandit.

Eſt mera cruX uXor, feX, veXa, & riXa coaXans;
NoX, ſinè LuX, ſinè faX; duX ſinè leX, ſinè paX. *Labbe.*

Fœmina, iners animal, facili congeſta marito,
Lucra rapit, mundum prodigit inque ſuum. *Alciat. Embl.*

Prodiga non ſentit pereuntem fœmina cenſum. *Juve. ſat.* 6.

Fœminei ſexus hæc ſunt inſignia: flere;
Fallere; mentiri; nere; tacere nihil.

Aſpide quid pejus? tigris, quid tigride? Dæmon;
Dœmone quid? mulier; quid muliere? nihil.

Quid levius fumo? flamen; quid flamine? ventus;
Quid vento? mulier; quid muliere? nihil. *Natal. Co*

Mobilior ventis fœmina. *Calphurn.*

Quæ modò læta manet; vultus modò ſumit acerbos,
Et tantùm conſtans in levitate ſua eſt. *Ovid.*

Aut amat, aut odit mulier; nihil eſt tertium. *Publ. Syr*

Varium, & mutabile ſemper - Fœmina. *Virg.* 4. *ene.*

Quæ tantùm conſtans in levitate ſua eſt. *Ovid.* 5. *triſ.* 9.

Hæc habitu caſto, cùm non ſit caſta, videtur. *Auſon. epig*

Fœminæ naturam regere; deſperare eſt omnium. *Publ. S*

Mulier, quæ ſola cogitat, malè cogitat. *Id.*

Dum dos ſit, nullum vitium vitio vertitur. *Plaut. Perſ. ac.* 3.

Mulier nîl dat, niſi pœnas.

Eva, genus noſtrum felicibus expulit arvis. *Mant.*

Adam, Samſonem, David, Petrum, Salomonem
Decepit mulier; quis modò tutus erit?

Ejus ego vellem viventis noſcere nomen,
Qui non fœminea luſus ab arte foret?

Doctæ ad malitiam. *Terent. Hecy.*

Quæ omnes faciunt, dignæ ut videantut malò. *ibid.*

Nec cuſtodiri (nî velit) ulla poteſt. *Ovid.* 3. *ep. ele.*

Et nihil invitæ triſtis cuſtodia prodeſt,
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta ſat eſt. *Prop. l.* 2. *ele.*

Gravior cautis cuſtodia vana maritis. *Auſon.* 15. *Idyl.*

Nec flenti dominæ pateſiant nocte feneſtræ. *Prop.*

Lacrymis ſtruit inſidias, dum fœmina plorat. *Cato.*

Dediſcere flere fœminam, eſt mendacium. *Pub. Syr.*

Superba res eſt pulchra mulier. *Menand.*

Multa ſunt mulierum vitia, ſed hoc multis maximum eſt:
Cùm ſibi nimis placent, nimiſque operam dant,
Ut placeant viris. *Plaut. in Pen.*

Pupam ſe dicit Gellia, cùm ſit anus. *Mart.*

Spectatum veniunt; veniunt ſpectentur ut ipſæ;
Ille locus caſti damna pudoris habet. *Ovid. 1. am.*

Quæ mala, quæque bona eſt, cor, corpus fœmina lædit:
Vulnera cauſavit Penelope, ac Helena.

Malo in conſilio fœminæ vincunt viros. *Pub. Syr.*

Fœmina dulce malum. *Claud. epigr.*

Carpit enim vires paulatim, urítque videndo
Fœmina. *Virg. 3. Eclo.*

Fœmina dux malorum, & ſcelerum artifex. *Senec. Hip.*

Quot mare habet lybicum fluctus, quot littus arenas;
Tot movet in læſo fœmina corde dolos.

At vobis facilè eſt verba, & componere fraudes,
Hoc unum didicit fœmina ſemper opus. *Propert.*

Quod natura negat, mulier ſibi ſumit ab arte. *Mart. de Fabiola,*

Illa ſuam faciem transformat, & alterat arte. *Sili. (ſtibiâ utente.*

Hæc amat obſcurum; volet hæc ſub luce videri. *Horat. in Arte*

Quid larvam geris Ida? cupis formoſa videri,
Fallere: nam rarò pulchra tegit faciem. *Poët. de ſtibiata.*

Quid juvat ornato procedere vitta capillô,
Naturæque decus mercato perdere vultu? *Prop. [illegible] eul.*

Nîl non permittit mulier ſibi, turpe putat nîl,
Cùm virides gemmas collo circumdedit. *Juve. Sat. 6.*

Culta venit, nimiúſmque cupit formoſa videri,
Et ſi quà eſt illhinc formoſior, invidet illi. *Ovid.* 9. *Met.*
Neque eis ulla ornandi ſatis ſatietas. *Plaut.*
Fœmina prælongis amicit ſua corpora pannis,
Sub quibus aſſuevit, mens latitare brevis.
Nulla diu fœmina pondus habet. *Prop. L.* 2.
Mulieres ſunt fermè ùt pueri, levi ſententia. *Terent. Hecy.*
Judicium ſapiens, & juſtum, non habet ullum
Fœmina, & in paucis vix hoc reperire licebit.
Sunt bona mixta malis; ſunt mala mixta bonis.
Cenſen' te poſſe reperire ullam mulierem,
Quæ careat culpa? an: quia non delinquunt viri? *Terent. Hecy.*
Quid tibi vis mulier nigris digniſſima barris? *Hor. Epod. Od.* 12.
Mulier bene olet, ubi nihil olet. *Plaut. Moſt.*
Intolerabilius nihil eſt, quàm fœmina dives. *Juve. Sat.* 6.
Nîl naſutius hac, maligniúſque eſt. *Mart.*
Variatur imagine lunæ.
Non ſic incerto mutantur flamine ſyrtes,
Nec folio hiberno tam tremefacta Noto,
Quàm citò fœminea non conſtat fœdus in ira:
Sive ea cauſa gravis; ſive ea cauſa levis. *Prop.* 2. *ele.* 9.
Rixatur de lana ſœpe caprina. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Vindictâ. Nemo magis gaudet, quàm fœmina. *Juve.* 13. *ſat.*
Quod petiit, ſpernit; repetit, quod nuper amiſit;
Æſtuat, & vitæ diſconvenit ordine toto. *Horat.*
Eſt mulier, mera bilis. *Owe.*
Dulciùs inter apros in ſylvis, inter & urſos
Vivere, quàm irata cum muliere domi.

Inſana rabies eſt undabundi freti
Vis, fluctuúmque noxia; formidabilis
Flammæ furor; metuenda res eſt inopia;
Súntque horribilia per terras plurima alia,
Sed nihil ità horribile eſt: ùt mulier mala. *Euripid.*

Tres habuit Furias quondam, ſed Veſpia, Manes
Ut petiit, Furias quattuor Orcus habet. *Radau.*

Bini ſunt cum uxore jucundiſſimi dies:
Alter, quô ducitur; alter, quô mortua effertur. *Philippid.*

Quis feret uxorem? cui conſtant omnia. *Juve. Sat.* 6.

Hæc eadem novit, quid toto fiat in orbe. *Id.*

Et citiùs flammas mulieres ore tenebunt,
Quàm ſecreta tegant.

Nam multùm loquaces meritò habemur:
Nec mutam profectò repertam ullam eſſe
Hodie dicunt mulierem ullo in ſæculo. *Plaut Aulul.*

Mentiri, nere, & lacrymari, nílque tacere;
Decipere: hæ veræ dotes ſunt in muliere.

Vulpes vult fraudem, lupus agnum, fœmina laudem.

Laus, fraus; muliebria ſunto. *Gram.*

Quando conveniunt Ludmilla, Sybilla, Camilla,
Miſcent ſermones, & ab hoc, & ab hac, & ab illa.

Tot pariter pelves, tot tintinnabula credas
Pulſari. *Juve. Sat.* 6.

Falláxque modeſtia vultûs,
Quæ tegit innumeras, ſub ovillo vellere, fraudes. *Bacch. in Flav.*

Pejor ſerpentibus Afris. *Horat.* 2. *Sat.* 8.

Fœminarum curam gerere, deſperare eſt omnium. *Pub. Syr.*

Nux, aſinus, mulier, ſimili ſunt lege ligati:

Evrialus, formâ inſignis. *Virg. l. ane.*

Et genus, & formam, Regina pecunia donat. *Horat.* 1. *ep.* 6.

Non habitare ſolent magna ingenia in formoſis
 Ædibus. *Balde L.* 3.

Non cunctis dat cuncta DEUS: formoſus ut idem
Sit ſimul, & ſapiens, & ſumma laude diſertus.

Formoſis, levitas ſemper amica fuit. *(de L.* 3.

Paucos - Invenies extra, ſimul intus, & in cute pulchros. *Bal.*

Lis eſt cum forma, magna pudicitiæ. *Ovid.* 1. *Hero. ep.* 15.

Eſtque pudicitiæ rara & concordia formæ. *Juve. ſat.* 10.

Quid fidis formæ, populat quam morbus, & ætas:
 Multis cauſa malis candida forma fuit. *Verin.*

Forma mihi nocuit. *Ovid.* 2. *Met.*

Spectat inexpleto mendacem lumine formam,
pérque oculos perit ille ſuos. *Id.* 3. *Met.*

Vincit victorem candida forma virum. *Prop. L.* 3.

Moribus, & formâ conciliatur amor. *Ovid.* 7. *Hero.*

Faſtus ineſt pulchris, ſequitur ſuperbia formam. *Id.* 1. *faſ.*

Superba res eſt pulchra mulier. *Menand.*

Cui conſcia formæ colla tument. *Bacch. in Flav.*

In tenera eſt ſemper ſuperbia forma.

Omnis ſemper fœmina vult formoſa videri.

Culta venit, nimiúmque cupit formoſa videri,
Et ſi quà hic eſt formoſior, invidet illi. *Ovid.* 9. *Met.*

Hanc ego formoſæ nego nomina vera mereri,
 Purpureis tantùm ſi quà ſit apta genis.
Plura peto: peto Virtutem; peto Virginitatem:
 Hac mihi præcipuè dote puella placet.

Pulchriùs eſt pulchrum fieri, quàm naſci. Petrar. *L.* 2.

Formam

Formam putato, mentis ornatum bonæ,
Quem non manus confringunt, aut tempus rapit. *Naz.*
Sola perpetuò manent
Subjecta nulli: mentis, atque animi bona. *Senec. in Octav.*
Formoſæ nomen habebam,
Nec mea me facies, nimiùm laudata juvabat. *Ovid. 5. Met.*
Sunt apud inferos tot millia formoſarum. *Prop. L. 2.*
Formoſa facies, muta commendatio eſt. *Pub. Syr.*
Fine coli modico forma virilis amat. *Ovid.*
Forma viros neglecta decet. *Id. 1. Art.*
Gratior eſt, pulchro veniens è corpore virtus. *Virg. 5. æne.*
Nimia eſt miſeria, pulchrum hominem eſſe nimis. *Plaut.*
Decipimur ſpecie. *Horat. in art.* *(Mil. Glor.*
Fronti nulla fides. *Juve. ſat. 9.*
Magno cum periculo cuſtoditur, quod multis placet. *Pub. ſyr.*
Forma in tenebris noſci non quita eſt. *Plaut.*
Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt. *Mart.*
Fœdera ſervâſſet, ſi non formoſa fuiſſet. *Ovid. 2. faſt.*
Eſſe ſolet rarò pulchra pudica caro.
Dic homo, vas cinerum, quid confert flos facierum?
Nulli ſua forma manebit. *Ovid. 1. Met.*
Delentur tempore formæ. *Prud.*
Quàm pereat parvo tempore forma, vide!
Et vita, & forma brevis. *Jonnius in Parnaſſ.*
Et tibi jam venient cani, formoſe, capilli,
Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent. *Ovid. L. 2. am.*
Formam populabitur ætas. *Id. L. Rem.*
Et veniet tacito curva ſenecta pede. *Ovid.*

Iſta decens facies, longis vitiabitur annis. *Id. 3. triſ. 7.*
Anûs reſtat tibi forma futura.
Formoſas facies, rugæ, ultima forma ſequuntur.
Tempus erit, quò vos ſpeculum vidiſſe pigebit. *Ovid.*
Cúmque aliquis dicet: fuit hæc formoſa; dolebis,
 Et ſpeculum mendax eſſe querère tuum. *Id. 3. triſ. 7.*
Ad vitreum, quiſquis formam ſpeculaberis, orbem:
 In vultu diſcas quæ tibi menda tuo.
O! formoſe puer, nimiùm ne crede colori. *Virg. 2. Eclo.*
Nec te fiducia formæ - Decipiat. *Ovid. 8. Met.*
Dat probitas ſpeciem, ſed non ſpecies probitatem:
 Qui pietate caret, nîl ſua forma valet.

V. Fœmina. Senectus.

FORTUNA, FORTUNATI.

Ex humili, magna ad faſtigia rerum
Extollit, quoties voluit fortuna jocari. *Juve. 3. Sat.*
Audaces fortuna juvat, timidóſque repellit.
Fortuna fortes metuit, ignavos premit. *Senec. Med.*
Fortes fortuna adjuvat. *Terent. Phor.*
Ignavis precibus fortuna repugnat. *Ovid.*
Fortuna viris invida fortibus. *Horat.*
Fortunæ faber eſt quilibet ipſe ſuæ.
Fortuna opes auferre, non animum poteſt. *Senec.*
Fortuna rarò ſapienti intervenit. *Menand.*
Cuî fortuna favet, vultúque arridet amœnè,
 Illi lætitiæ fas dare ſigna ſuæ.

Fortuna, vitrea eſt, dum maximè ſplendet, frangitur. *Pub. ſyr.*

Fortuna, cùm blanditur, captatum venit,
Et tum maximè metuenda. *Id.*

Fortuna humana fingit, arctátque, ùt lubet. *Plaut.*

Fortuna multis parcere in pœnam ſolet. *Plin. l. 16. c. 1.*

Fortuna, nulli obeſſe, contenta eſt ſemel.

Fortuna volubilis errat.

Fortuna belli, ſemper ancipiti loco eſt. *Senec. Thy.*

Nulla tam bona eſt fortuna, de qua nos poſſis queri. *Pub. ſyr.*

Indulget fortuna malis, ut lædere poſſit. *Cato 2. Mor.*

Rebus in humanis fortuna, & lege ſinè ulla
Omnia confundit, plerumque ad ſidera tollens
Ignavos ſervos, piſtrinò, & carcere dignos. *Pal. l. 9.*

Fortuna, multis dat nimis, ſatis nulli. *Mart. l. 11.*

Dat quodcunque libet, fortuna, rapítque viciſſim:
Irus & eſt ſubitò, qui modò Cræſus erat. *Ovid. 3. Pon.*

Levis eſt fortuna, citò repoſcit, quod dedit. *Publ. Syr.*

Hæc Dea non ſtabilis, quàm ſit levis, orbe fatetur,
Quæ ſummum, dubio ſub pede ſemper habet. *Ovid.*

Atque pilæ in morem, nunc hos ad ſidera tollit;
Elatos & nunc, Tartara ad ima jacit. *Pall. Poëta.*

Fortuna nunquam ſiſtit in eodem ſtatu,
Semper movetur, variat, & mutat vices,
Et ſumma in imum vertit, ac verſa erigit. *Auſon.*

Nunc dat divitias; nunc dat habere nihil. *Theognis.*

Quicquid in altum Fortuna tulit, ruitura levat. *Senec. Agam.*

Haud cuiquam eſt fortuna perennis. *Prop.* (*at. 1.*

Fortuna fugacior undis

Non manet, & certam neſcit habere domum. *Maut ad Felc.*

Malè geritur, quicquid fortunæ geritur fide. *Pub. Syr.*

Nulli præſtat velox fortuna fidem.

O! fortuna, ùt nunquam perpetuò es bona! *Terent. Hecy.*

Noſtra per adverſas agitur fortuna procellas. *Ovid. 5. triſ. 13.*

Non cuîvis homini contingit adire Corinthum. *Horat. 1. ep. 17.*

Fortuna, nimiùm quem fovet, ſtultum facit. *Pub. Syr.*

Spem dat pauperibus, divitibúsque metum.

Brevis eſt magni fortuna favoris. *Sili. L. 4.*

Fortunam citiùs reperias, quàm retineas.

Paſſibus ambiguis fortuna volubilis errat,
Et manet in nullo certa, tenáxque loco.
Sed modò læta manet; vultus modò ſumit acerbos,
Et tantùm conſtans in levitate ſua eſt. *Ovid. 5. triſ. 9.*

Via lubrica magnæ - Fortunæ. *Pettar. L. 2. Afri.*

Ardua, privatos neſcit fortuna penates. *Claud. 3. Conſ.*

Fortuna non mutat genus. *Horat. Epod. Od. 4.*

Cuî vultum ſervat fortuna benignum:
Omnia vota ſecundant. *Juve.*

Cuî vult, vultu ridet fortuna ſereno. *Bacch. in Flav.*

Dum juvat, & vultu ridet fortuna ſecundo,
Indelibatas cuncta ſequuntur opes. *Ovid. 1. triſ. 4.*

Omnibus quidem, bene ſapientibus auxiliatur fortuna. *Menand.*

Deo favente, naviges vel vimine. *Ariſtoph.*

Fortuna magna non caret formidine,
Nec ſplendor eminens vacat periculô,
Et quicquid altum eſt, haud diu tutum manet,
Ut, quod ruat vel invidiâ, vel tempore. *Polydor.*

Minùs in parvis fortuna furit. *Senec. Hip.*

Sidunt ipſo pondere magna,
Cedítque oneri fortuna ſuo. *Id. in Agam.*

Rapit omnia caſus,
Atque incerta facit, quos vult fortuna nocentes. *Lucan. l. 7.*

Servat multos fortuna nócentes,
Et tantùm miſeris iraſci Numina poſſunt. *Id.*

Miſerrima eſt fortuna, quæ inimicô caret. *Pub. Syr.*

Fortuna, dum blanditur, tunc vel maximè metuenda.

Fortuna, ùt medicus ignarus, multos cœcat.

Ut quis fortunâ utitur, ità præcellit. *Plaut.* (*Ter. Hec. ac. 3. ſc. 3.*

Omnibus nobis, ùt dant res ſeſe; ità magni, atq; humiles ſumus.

Turba tremens ſequitur fortunam ſemper, & odit. *Juve.*

Fortuna parit. *Plin.*

Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis. *Tibull.* ——

Dira libido. Fortunæ comes.

Laſciviam amant, atque ſuperbiam, res ſecundæ. *Senec.*

Sunt, qui in fortunæ jam caſibus omnia ponunt. *Juve.*

Fortunam qui ferre nequit, commercia vitat. *Mart.*

Fortuna ludit, ùt lubet. *Prop.*

Ludimur - Fortunæ volucri ludimur impetu. *Sarbievi*

Vita hominum ludus fortunæ eſt &c. *v. Vita.*

Improba non novit leges fortuna, modúmve,
Sed ſemper, quò fert impetus, illa ruit.
Illa odit plerumque bonos; blanditur iniquè,
Et monſtrat, quæ ſint robora ſtultitiæ. *Palladas.*

Fortuna arbitriis tempus diſpenſat ubique:
Illa rapit juvenes, corripit illa ſenes.

Quáque ruit, furibunda ruit, totúmque per orbem
Fulminat, & cœcis, cœca triumphat equis. *Ovid. ep. ad Liv.*

Res ſecundæ, non habent unquàm modum. *Senec.*

Fortibus eſt fortuna viris data. *Enni. L. 7.*

Fortuna non eſt ullibi nobis Dea;
Non eſt: ſed unicuique, ſi quid obvenit,
Caſúque fit: Fortuna nobis dicitur. *Philem. comic.*

Fulminet, inſultet, ludat, laſciviat, erret;
Sit Dea: nos illam novimus eſſe nihil. *Scalig.*

Fortunæ faber eſt quilibet ipſe ſuæ.

Nullum Numen abeſt, ſi ſit prudentia; ſed te
Nos facimus, Fortuna, Deam, cœlóque locamus. *Juve. 4. ſat.* 10

Conqueri fortunam, non lamentari decet. *Paccuv.*

Major ſum, quàm cuî poſſit fortuna nocere,
Multáque ut eripiat, multò mihi plura relinquet. *Ovid. 6. Met.*

Diligitur nemo, nisi cùm fortuna ſecunda eſt,
Quæ ſimul intonuit, proxima quæque fugat. *Id. 2. Pon. 3.*

Felix criminibus nullus erit diu. *Auſon.*

Fidite fortunæ! fortuna fugacior undis. *Virg.*

Haud eſt virile, terga fortunæ dare. *Senec. Oedi.*

Quatiunt altas ſœpe procellæ,
Aut evertit fortuna domos. *Id. Octav.*

Cum fortuna ſtátque, caditque fides. *Ovid. 2. Pon. 4.*

Si fortuna volet; fies de Rhetore Conſul:
Si volet hæc eadam; fies de Conſule Rhetor. *Juve. ſat. 7.*

Heû! neſcis, quid fata tibi, quid ſidera donent,
Quid fortuna paret. *Claud.*

Luſus fortunæ variatur imagine lunæ:

Cre-

Creſcit, decreſcit, conſtans perſiſtere neſcit.

Si non mutarer, tunc non fortuna vocarer.

Quamcunq; viam dederit fortuna, ſequamur. *Virg.* 10. *æne.*

Tu, quamcunque DEUS tibi fortunaverit horam,
Grata ſume manu, nec dulcia differ in annum. *Horat.* 1. *ep.* 11.

Superanda omnis fortuna ferendo eſt. *Virg.*

Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intrà
Fortunam debet quisque manere ſuam. Ovid. 3. *triſ.* 4.

Nîl adeò fortuna gravis miſerabile fecit,
Ut minuant nullâ gaudia parte malum. *Id.* 4. Pon. 4.

Fortunam reverenter habe, quicunque repentè
Dives ab exili progrediêre loco. *Auſon. epig.* 8.

Minùs inſoleſce, quò magis beatus es;
Pati aſſueſce, quò minùs felix es. *Peltzhoff. Arc. Stat. L.* 7.

Omnes, cùm ſecundæ res ſunt maximè, tum maximè
Meditari ſecum oportet, quò pactò adverſam ærumnam ferant.

Fortunæ donis rarò parêre memento: (*Terent. Phor.*
Non opibus bona fama datur, ſed moribus ipſis. *Cato* 3. *Mor.*

Si fortuna juvat: caveto tolli;
Si fortuna tonat: caveto mergi. *Auſon. in epig.*

Moderata durant: quóque fortuna altius
Evexit, ac levavit humanas opes;
Hoc ſe magis ſupprimere felicem decet,
Variósque caſus tremere, metuentem Deos,
Nimis faventes. *Senec. Troad. ac.* 2.

Nemo confidat nimiùm ſecundis,
Nemo deſperet meliora lapſis,
Miſcet hæc illis, prohibétque Clotho
Stare Fortunam. *Id. Thy. ac.* 3.

V. Beati. Fatum. Proſperitas.

GAUDIA, LÆTITIA.

Delicias habet omne ſuas, & gaudia tempus. *Pub.*
Habet ſua gaudia pauper.
Depulſa ſurgit nube ſerena dies. *Ovid.*
Nîl adeò fortuna gravis miſerabile fecit,
Ut minuant nullâ gaudia parte malum. *Ovid. 4. Pon. 4.*
Gaudia ſunt miſeris, ſocios habuiſſe malorum.
Imber adeſt Soli, comitantur gaudia fletum.
Venit poſt multos, una ſerena dies.
Proſpera animos erigunt. *Senec. Agam.*
Lætitia juvenem, frons decet triſtis ſenem. *Id. Hip.*
Longa mora eſt nobis omnis, quæ gaudia differt. *Ovid. Hero.*
Falluntur multis, tempora longa jocis.
Difficile eſt triſti fingere mente jocum. *Tibul. ele. 7.*
Multis damnoſa fuère - Gaudia. *Claud. 4.* Con. *Ho.*
Nunquam gaudia felle carent. *Cam. Embl.*
Emendare jocos, una litura poteſt. *Mart.*
Nube ſolet pulſa, candidus ire dies. *Ovid. 2. triſ. 3.*
O! Melibæe, DEUS nobis hæc otia fecit. *Virg.*
Nova ſemper in Aſtris - Gaudia. *Barclaj. in Argen.*
Me mea delectant, te tua, quemque ſua.
Læta omnia, rarò ſinè infelicitate aliqua eveniunt. *Plaut.*
Nulli mel ſinè felle datur. *Auſon.*
Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant. *Mart. L. 1.*
Quæ præclara, & proſpera tanti
Ut rebus lætis par ſit menſura malorum? *Juve. ſat. 10.*
Tempora tranſibunt, & gaudia vana peribunt.

Nulla eſt ſyncera voluptas,
Sollicitúmque aliquid lætis intervenit. *Ovid. 7. Met.*
Gaudia, principium noſtri ſunt ſœpe doloris. *Id. ib.*
Scilicet interdum miſcentur triſtia lætis. *Id. 6. triſ.*
Gaudia præteritis cumulant inopina dolores. *Id.*
Medio de fonte lepôrum
Surgit amari aliquid, quod in ipſis floribus angat. *Lucret. l. 4.*
Sequitur poſt gaudia luctus.
Neque divitibus contingunt gaudia ſolis. *Horat. 1. ep. 17.*
Heû! quàm difficile eſt imitari gaudia falſa;
Difficile eſt triſti fingere mente jocum. *Ovid. 2. triſ. 6.*
Gaudia Martini ſunt Anſer, & Amphora vini.
Poſtquam gaudebis, rurſus poſt gaudia flebis.
Hoc eſt conſuetum, comitantur triſtia lætum.
Poſt florem fructus ſequitur poſt gaudia luctus.
Riſus Majalis, velocibus avolat alis.
Gaudia tranſibunt, & ſomnia vana peribunt.
Rebus tranquillis, metuas adverſa ſub illis.
Nulla ſors longa eſt: dolor & voluptas
Invicem cedunt; brevior volúptas. *Senec. Thy.*
Gaudia vera petas, quæ nunquam terminat ætas.
Interpone tuis interdum gaudia curis,
Ut poſſis animò quemvis ſufferre laborem. *Cato 3. Mor.*
Gaude ſorte tua. *Horat. Epod. Od. 14.*
Pone modum lætis! *Stat. 1. Theb.*
Qui ſapit, in tacito gaudeat ille ſinu. *Tibull. l. 2.*
Magna feres tacitas ſolatia mortis ad umbras. *Ovid. 5. Met.*
Quem res plus nimiò delectavêre ſecundæ,

 Mutat

Mutatæ quatient. *Horat. l.* 1. *ep.* 10.

Ite procul lati! flentûm conſortia malo,
  Ut brevibus lacrymis gaudia longa metam. *Paulin. in Paneg.*

Gaudia vera dabit mens, omnis criminis expers:
  Heû mihi! quàm pauci gaudia vera ferent. *Owe. Mon. Eth.*

Tu modò, mortalis, ſic arripe gaudia vitæ,
  Ut memor æternæ ſit tibi cura Domûs.

V. Fortuna. Proſperitas. Viciſſitudo.

GRATIA.

Quem Regum extollit gratia, fidus erit.

Fortunatum gratia præſtat. *Horat.* 1. *ep.* 6.

Perennes ſtillare favores:
Hoc opus, hoc ſtudium. *Id.*

Gratia feſtinans (Dea formoſiſſima) quod ſi
  Tarda eſt; rugoſæ diſplicet inſtar anûs.

Gratia, quæ tarda eſt, ingrata eſt: Gratia namque
  Quæ fieri properat, gratia grata magis. *Auſon.*

Gratiáque officio, quod mora tardat, abeſt.

Conjungit gratia caros. *Cato.* 1. [illegible]

Excludit veteres nova gratia c[illegible]. *Auſon.*

Hunc triplex uno comitatur gratia [illegible] *Sidon.*

Debita pro meritis gratia nulla redit. *Catull. epig.* 74.
Si quà venit meritis gratia, rara venit.

Omnibus ex æquo non dant ſua munera Divi.
Omnia non uni, nec dat DEUS omnibus unum.

Negat ſibi ipſe, qui, quod difficile eſt, petit. *Pub. ſyr.*

Magna petis Phaëton, ſed quæ non viribus iſtis

Munera conveniunt. *Ovid. 2. Met.*

Fratrum quoque gratia rara eſt. *Id. 1. Met.*

Et bene apud memores veteris ſtat gratia facti. *Virg.*

Gratia ſit pluris, quàm tota ſcientia Juris.

Gratia quando datur, ſtudeas ut reſtituatur.

Nemo DEO, charíſque Parentibus, atque Magiſtris
Prœmia pro meritis digna referre poteſt.

Si bene quid facias, facias citò: nam citò factum
Gratum erit: ingratum, gratia tarda facit. *Auſon. epig. 82.*

V. Auxilium. Beneficia. Clementia. Dona. Favor. Promiſſio.

HOMO VANITATI SIMILIS, VARIE DESCRIPTUS.

Summum animal, terris leges, & juſſa daturum,
Par ſuperis, affine DEO, Numénque ſecundum. *Le Brun. T. 2.*

Divinæ mentis imago. *Bacch. in Flav.*

Exemplúmque DEI quiſque eſt in imagine parva. *Manil.*

Denique, cœleſti ſumus omnes ſemine oriundi,
Omnibus ille idem Pater eſt. *Lucret. l. 2.*

Sic ſumus ergo pares.

Natus es è cæno, quid ſic efferris? & ex hoc
Figmento dicat nobiliore aliquis.
Si cauſam quæris genuinam: dira libido,
Cum gutta impura contulit eſſe tibi. *Pallas Poëta.*

Fuit illa dies, quâ ſemina tantùm
Spéſque hominum primæ, matríſque habitavimus alvô;
Artifices natura manus admovit, & angi
Corpora viſceribus diſtentæ condita matris.

Noluit, éque domo vacuas emiſit in auras.
Editus in lucem tacuit ſinè viribus infans,
Mox quadrupes, ritúque tulit ſua membra ferarum,
Paulatímque tremens, & nondum poplite firmo
Conſtitit, adjutíſque, aliquo conanime, nervis.
Indè valens, velóxque furit, ſpaciúmque juventæ
Tranſit, & emeritis medii quoque temporis annis
Labitur occiduæ per iter declive ſeneƈtæ,
Subruit hæc ævi, demolitúrque prioris
Robora, &c. *Ovid.* 15. *Met.*

Unde ſuperbit homo, cujus conceptio culpa;
Naſci pœna; labor vita; neceſſe mori?
Auſpicor à lacrymis, in iiſdem finio vitam:
In lacrymis tota eſt vita peraƈta mihi.
Nudus in hanc veni terram, nudúſque redibo;
Quid crucier fruſtrà? clauſula nuda datur.
Nil, niſi pulvis eram; nîl niſi pulvis ero. *Her. Hugo l.* 1. *pio. deſ.*

Homo anatomicè conſideratus.

Oſſibus ex denis, bis centeníſque novenis
Conſtat homo, denis bis dentibus & duodenis,
Ex ter centenis decies ſex quinquéque venis. *Salern.*

Cor ſapit, & pulmo loquitur, fel commovet iram,
Splen ridere facit, cogit amare jecur.
Aſpice! qui temet neſcis, ferale cadaver,
Nexáque centenis oſſibus oſſa ſtupe.
Illa tuæ ſunt fulcra domûs, tabulata, trabéſque,
Hæc ſunt ingenii ſtamina dura tui.
Exuviæ, tantæque rigent velamina molis,
Et quæ cunƈta tegit molliter oſſa, cutis.

Carnea

Carnea compages ſequitur, motúſque magiſter
Muſculus, & facili pondera lege movet.
Currunt innumeris venarum flumina rivis,
Et membris præbent pabula læta ſuis.
Viſcera viſceribus famulantur, & ordine pulchro
Officium varia quodlibet arte facit.
Summa tenet ratio tunicis ſecura cerêbri,
Et quia ſideribus proxima, ſola capit.
Palpitat æterno cor implacabile motu,
Et media prudens ſe regione locat.
Eſt, quæ bile tumet ſtatio, quæ nutrit amores,
Eſt, ubi ſplen ſalſas ejaculatur aquas.
Singula mirantur ſtomachi, jecoríſque labores,
Et diſtincta ſuis viſcera mille locis. *Barlæus ele. l. 3.*

Homo, vitæ commodatus, non donatus eſt. *Publ. Syr.*

Hoſpitibus ſimiles, ad tempus in orbe vagamur,
Porta ſed in cœlo eſt manſio firma piis.

Molliſſima corda
Humano generi dare ſe natura fatetur,
Quæ lacrymas dedit. *Juve. Saty.* 15.

Unicuique Genius aſſiſtit
Simul atque natus eſt, qui illi ſit ductor vitæ
Bonus; malum enim genium non eſt exiſtimandum
Eſſe, qui vitam lædat bonam. *Menand. relatus à Clem. Alex.* 5. *Stromat.*

Solus eſt homo amico amicus. *Terent. Phor.*

Lupus eſt homo homini, non homo. *Plaut.*

Mali ſunt homines, qui bonis dicunt malè. *Id.*

Quot homines, tot ſententiæ, ſuus cuique mos eſt. *Terent. Phor.*

Homo ſum, humani à me nîl alienum puto. *Id. Heaut.*

Labi hominis; ſervare DEI eſt. *Prud.*

Nemo ſinè crimne vivit. *Cato.*

Nemo hominum in terris vitio ſinè naſcitur unquam. *Virg.*

Quisque ſuos patimur Manes. *Id.* 6. *æne.*

Vitiis nemo ſinè naſcitur; optimus ille eſt,
Qui minùs urgetur. *Horat.* 1. *Saty.* 3.

Olet homo malò ſuò. *Plaut. Amph.*

Laudatur ab his, culpatur ab illis. *Horat.* 1. *ſat.* 2.

Ità comparata eſt hominum natura omnium,
Aliena meliùs ut videant, & judicent,
Quàm ſua. *Terent. Heaut.*

Deteriores omnes ſumus licentiâ. *Id. ib.*

Mille hominum ſpecies, & rerum diſcolor uſus:
Velle cuique ſuum eſt, nec votò vivitur unò. *Perſ. ſat.* 5.

Ità plerique ingeniò ſumus, noſtri noſmet pœnitet. *Terent.Phor.*

Dii nos quaſi pilas homines habent. *Plaut.*

Ludit in humanis Divina Potentia rebus. *Ovid.* 4. *Pon.*

Non licet hominem eſſe ſœpe ità, ùt vult, ſi res non ſinit. *Ter.*

Ut res dant ſe ſe, ità magni, atq; humiles ſumus. *Id Hecy.* (*Heaut.*

Quemcunque miſerum videris, hominem ſcias. *Sen.c.*

Dum vivit, hominem noveris; ubi mortuus eſt, quieſcas. *Plaut.*

Non omnia poſſumus omnes, *Virg.* 8. *Eclo.*

Omnibus ex æquo non dant ſua munera Divi.

Omnia non pariter rerum ſunt omnibus apta. *Prop.*

Non omnes eadem mirantur, amàntque. *Horat.* 2. *ep* 2.

Forma, figura, locus, tempus, cum nomine, ſanguis,
Patria: ſunt ſeptem, quæ non habet unus & alter.

Nemo ſe credit miſerum, licèt ſit. *Senec. Troa.*

Proh

Proh ſuperi! quantum mortalia pectora cœcæ
Noctis habent! *Ovid. 6. Met.*

Ex oculis, poculis, loculis agnoſcitur homo.

Gignimus omne malum proprio de corpore. *Prud.*

Homo vanus hujus ſæculi deſcribitur.

Cotile, bellus homo es, dicunt hoc Cotile multi,
Audio; ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo?
Bellus homo eſt: flexo qui dirigit ordine crines;
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet;
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter fœmineas tota qui luce choreas
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat;
Qui ~~legit~~ hinc illinc miſſas, ~~legitque~~ scribitque tabellas,
Pallia vicini qui refugit cubiti;
Qui ſcit, quam quis amet; qui per convivia currit,
Hirpini veteres qui bene novit Avos.
Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus?
Res petricoſa eſt, Cotile, bellus homo. *Mart.*

Terra malos homines nunc educat, atque pupillos. *Juve.*

Ea eſt humanarum rerum natura &c. *v. Inconſtantia.*

Optima quæque dies, miſeris mortalibus ævi
Prima fugit; ſubeunt morbi, triſtiſque ſenectus,
Et labor, & duræ rapit inclementia mortis. *Virg.*

Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus. *Mart.*

Naſcimur æquales, morimúrque æqualiter omnes. *Fort. l. 9.*

Naſcentes morimur, finiſque ab origine diſtat. *Manil.*

Cor, niſi cura nihil; caro nil, niſi triſte cadaver;
Naſci, ægrotare eſt; vivere, ſœpe mori.

Di-

Dicentes E! vel A! quot quot naſcuntur ab EVA.
Egreditur quaſi flos, & velut umbra perit.
Ut roſa manè viget, tamen & mox veſpere languet:
Sic, modò qui fuimus, cras levis umbra ſumus.
Poſt hominem, vermis; poſt vermem fœtor, & horror:
Sic in non hominem vertitur omnis homo.
Dic homo quid ſperes, qui Mundo totus adhæres?
Tecum nulla feres, licèt omnia ſolus haberes.
Cerne! quid es, quid eris, ſic mox plus efficieris:
Vile cadaver eris, hoc ergo frequens mediteris.
Cùm Fex, cùm limus, cùm terra leviſſima ſimus,
Unde ſuperbimus, neſcimus quando perimus?
Diſce quid es, quid eris, memor eſto, quod morieris.
Quid ſis, quid fueris, quid eris, ſemper mediteris:
Sic minùs, atque minùs peccatis ſubjicieris.
Pulvis, & umbra ſumus. *Horat. l. 4. od. 7.*
Pulvis, & umbra ſumus, pulvis nihil eſt, niſi fumus:
Sed nihil eſt fumus, nos nihil ergo ſumus.
Cùm ſis mortalis, quæ ſunt mortalia, cura! *Cato 1. Mor.*
Nè te quæſiêris extra. *Perſ. 1. ſaty.*
Omnia ſi perdas, te ſolum perdere noli.
Pronáque cùm ſpectent animalia cætera terram:
Os homini ſublime dedit, cœlúmque tueri
Juſſit, & erectos ad ſidera tollere vultus. *Ovid. 1. Met.*
Sidera, ſi non vis cernere, non es homo.
Hunc libet erectis ſublimem incedere plantis
Incipiat rectos in cœlum tollere vultus.

Facto-

Factorem quærat primum, cui mente fideli (*de orig. Mund.*
Impendat famulam longæva in tempora vitam. *Avic. Avit. l.* 1.

V. Natura. Propenſio. Vanitas.

HONOR, DIGNITATES, ET GLORIA.

Ambitioſus Honos, & Opes, & fœda Voluptas:
Hæc tria pro trino Numine Mundus habet. *Mant. T.* 2.
Honore gaudet affici ſe quilibet. *Menand.*
Suus ex merito quemque tuetur honor. *Ovid. l. am.*
Tantò major famæ ſitis eſt, quàm
Virtutis: quis enim virtutem amplectitur ipſam,
Prœmia ſi tollas? *Juve. ſat.* 10.
Denique non parvas animo dat gloria vires,
Et fæcunda facit pectora, laudis amor. *Ovid.* 5. *triſ.* 13.
Ingenii ſtimulos ſubdere fama ſolet. *Id.*
Gloria quantalibet quid erit, ſi gloria tantum eſt? *Juve.* 7.
Pulchrum eſt digitò monſtrari, & dicier: hic eſt. *Perſ.* 1. *ſat.*
Pulchrum eſt eminere inter Illuſtres Viros;
Conſulere Patriæ; parcere afflictis; ferâ
Cæde abſtinere; tempus atque iræ dare,
Orbi quietem, ſæculo pacem ſuo:
Hac ſumma virtus petitur, hac cœlum viâ. *Senec. Octav.*
Honor virtute paratur.
Non venit ex molli, vivida fama, toro. *Fauſt.*
Ardua per præceps Gloria vadit iter. *Ovid.* 4. *triſ.*
Immenſum gloria calcar habet. *Id.* 4. *Pon.* 2.
Quò labor eſt potior, gloria major erit. *Fortun. l.* 2.

Magna venit nulli ſinè magno, fama, labore,
Et vaga ſudorem gloria ſemper habet. *Corn. Celſ. L. 1. eleg. 3.*

Quem Regum extollit gratia, ſidus erit.

In meritis fortuna comes, famulantur honores - Virtuti.

Sunt, quibus in celères gloria nata pedes. *Prop.*

Gloria eſt multo ſudore paranda. *Ovid.*

Iuvat ire periclis
Ad decus, & dextrâ memorandum condere nomen,
Quale dedit nunquam rebus fortuna ſecundis. *Sili. Ital. l. 4.*

Et famæ vigilare juvat. Quis nôſſet Homerum,
Ilias æternum ſi tacuiſſet opus? *Ovid. L. 3. am.*

Magna decent magnos. *Mant.*

Non poſſunt primi eſſe omnes, omni tempore. *Lab.*

Non cuivis homini contingit adire Corinthum. *Lucret.*

Quàm rarò egregios, pauper ſortitur honores! *Pal. l. 2.*

Auctus honore - Invidiæ objicitur. *Auſon. 15. Idyl.*

Monſtramur digitò; rumpitur invidiâ. *Mart.*

Livor ſumma petit, perflant altiſſima venti. *Ovid. 1. Rem.*

Ex humili, magna ad faſtigia rerum
Extollit, quoties voluit Fortuna jocari. *Juve. 3. ſat.*

Aſperius nihil eſt humili, cùm ſurgit in altum &c. *v. Ignobiles.*

Gloria, quem ſupra vires & veſtit & ungit. *Horat. 1. ep. 18.*

Populus Lævino mallet honorem,
Quàm Decio mandare novo. *Id. 1. ſat. 6.*

Hunc magis eſſe reor rebus ſublimibus aptum.

Aurea nunc verè ſunt ſæcula, plurimus aurò
Venit honos. *Prop. L. 3. & Ovid. 2. am.*

Dat

Dat cenſus honores. *Ovid. 3. am. & 1. faſt.*

Divitias, & opes: Hon, lingua Hebræa vocavit,
Gallica gens aurum: Or, indéque venit Honor. *Owe.*

Curia pauperibus clauſa eſt: dat cenſus honores. *Ovid. 3. am.*

Summa, rudes aſini, rerum faſtigia ſcandunt,
Maximus hoc illis tempore venit honos.
Et niſi ſis aſinus, nullum tibi nomen habebis,
Ac omni ſpretus deſtitueris ope. *Cordus l. 1. epig.*

Aſcendit Walter, veniat bos unus, & alter.

Rebus in humanis, fortuna, & lege ſinè ulla
Omnia confundit, plerumque ad ſidera tollens
Ignavos ſervos, piſtrinô, & carcere dignos. *Pal. L. 9.*

Indignus, famæ ſervit ineptus. *Horat. 1. ſat. 6.*

Talis vileſcit honore. *Prud.*

Quem tulit ad ſcenam ventoſo gloria curru. *Horat. 2. ep. 1.*

Et urticæ proxima ſæpe roſa eſt. *Ovid. 1. Am.*

(*NB. Homo meritus, immerito ſociatus.*)

Flamma fumo eſt proxima. *Publ. ſyr.*

Obeſt quoque gloria multis. *Ovid. 11. Met.*

Demit honorem - Æmulus. *Id. 13. Met.*

Nimiùm properas, & adhuc tua meſſis in herba eſt. *Id. 16. ep.*

(*NB. Sinè meritis, & præcocilè quærens dignitatem.*)

Honor fugientes ſequitur; ſequentes fugit. *Publ. ſyr.*

Dat Galenus opes; dat Juſtinianus honores.

Patria dat vitam, rarò largitur honores,
Hos multò meliùs terra aliena dabit.

Fructus honos oneris; fructus honoris onus. *Radau.*

Qui quærit alta, is malum videtur quærere. *Plaut. Pr.*

Quæris onus magnum, magnum qui quæris honorem.
Ante pedes foveam, quisquis ſublime minaris. *Prud.*
Virtus, & ſumma poteſtas - Non coëunt. *Lucan. L.* 8.
Excelſis, multò faciliùs caſus nocet. *Publ. Syr.*
Tolluntur in altum,
Ut lapſu graviore ruant. *Claud. in Ruf.*
Pœnituit multos vanæ, ſterilíſque cathedræ. *Juve.*
Sœpe perit ventis, obruta cymba, ſuis. *Ovid.* 3. *Am.*
In honore plebejus mutat mores in pejus. *Guibald.*
Immutant homines mores, cùm dantur honores.
Utque ego majores, ſic me coluêre minores. *Ovid.*
Curis plenus eris, ſi vis ut glorificeris.
Summum ad gradum cùm claritatis veneris;
Conſiſtes ægrè, ac citiùs quàm aſcendens, decides. *Liberius.*
Quò fortuna altiùs - Evexit, ac levavit,
Hoc ſe ſupprimerè magìs, felicem decet. *Senec.*
Quantò major eris, perfectior eſſe teneris.
Contra majorem nemo præſumat honorem. *Cato.*
Formida, nimiùm ſublima ſemper. *Ovid.* 3. *Triſ.* 4.
Danda opera eſt magnis, ſed comitante metu. *Gran.*
Magna petis Phaëton, & quæ non viribus iſtis
Munera conveniunt. *Ovid.* 2. *Met.*
Non ſit cura tibi de magni nominis umbra:
Vive tibi, & longè nomina magna fuge. *Id.* 4. *Triſ.*
Vive tibi, tecúmque habita, nec grandia tentes:
Effugit immodicas, parvula puppis, aquas.

V. Fama. Fortuna. Laus.

HOSPES.

Porta patens eſto, nulli claudatur honeſto!
Aſſideat portæ, non invitatus honeſtè.
Turpiùs ejicitur, quàm non admittitur hoſpes. *Ovid. 5. triſ. 7.*
Hoſpes nullus tam in amici hoſpitium diverti poteſt,
Quin, ubi triduum continuum fuerit, jam odioſus fiet. *Plaut.*
Poſt tres ſœpe dies vileſcit piſcis & hoſpes; (*Mil. Glor.*
Nì ſale condîtus ſit, vel ſpecialis amicus.
Veniat ſaltèm qui proderit hoſpes!
Quod non eſt (*) non amat hoſpes. *Sidon.* (**quod non comedit.*)
Hoſpes ubi fur eſt, durum eſt ſubducere quicquam.
Quò me cunque rapit tempeſtas, deferor hoſpes. *Horat. 2.*
Hoſpitibus ſimiles, ad tempus in orbe vagamur, (*ſat. 2.*
Porta ſed in cœlo eſt manſio firma piis.
Hoſpes eram Mundo, per Mundum ſemper eundo:
Nunc ſuprema dies, ſit mihi ſumma quies. *Radau.*

HOSTIS.

Hoſtem abolere, ſanguine & flammâ decet. *Senec.*
Cum inimico, nemo in gratiam redit citò. *Publ. ſyr.*
Gravior eſt inimicus, qui latet in pectore. *Id.*
Inimicum, quamvìs humilem, docti eſt metuere. *Id.*
Mavelim mihi inimicos invidere, quàm me inimicum meis.
Fas eſt & ab hoſte doceri. *Ovid. 4. Met.* (*Plaut. Truc.*
Dolus, an virtus, quis in hoſte requirat? *Virg. 2. æne.*
Urit miſellum gloria pectus:
Tantùm ut noceat, cupit eſſe potens. *Senec. Herc.*
Miſereſcere neſcius hoſtis. *Sili. L. 2.*

Nunquam deficit hoſtis. *Barclaj.*

Lupus eſt homo homini, non homo. *Plaut.*

Victima (quæ dextra cecidit victrice) vocatur; (*Ovid. 1. faſt.*
Hoſtibus à victis: *Hoſtia* nomen habet. (*Homer. 2. Iliad.*

Priùs hoſtem occidamus, poſtea tutum erit hoſtem ſpoliare.

Iracundiam qui vincit, hoſtem ſuperat maximum. *Pub. ſyr.*

Una ſolus victis, nullam ſperare ſalutem. *Virg. 2. Æne.*

Hoſti, nè fidas; ab eo reverenter haberis,
Quamvis inſidias tî tamen ille ſtruat.

Iratum, breviter vites; inimicum diu. *Publ. ſyr.*

Nullum habeas inimicum & erit tibi Numen amicum.

JACTANTIA.

Omnibus inviſa eſt ſtolidæ jactantia mentis,
Dum de te loqueris, gloria nulla tua aſt. *Owe. Mon. Eth.*

Inſipientis ineſt major jactantia menti:
Vas etenim plenô tinnit inane magis.

Qui genus jactat ſuum - Aliena laudat: *Senec. Herc. Fur.*

Rarum, ac memorabile magni
Gutturis exemplum. *Juve. 2. Saty.*

Projicit ampullas, & ſeſquipedalia verba. *Horat. in art.*

Solus vult ſcire videri. *Id. 2. ep. 1.*

Ille ego ſum, nulli nullarum laude ſecundus. *Mart.*

I! demens, & ſævas curre per Alpes,
Ut pueris placeas, & declamatio fias. *Juve. 4. ſat. 10.*

Abſentem votis interficit hoſtem. *Petron. Arbit. in ſat.*

Quod tu te jactes, & fortia facta loquaris,
A verbis, facies diſſidet iſta tuis. *Ovid. Her. ep. 16. de. Paride.*

Magnus

Magnus es in verbis, in factis nullus haberis:
In jactabundis, facta puſilla, viris.

Si, quantum linguæ, tantundem cordis haberent,
Non foret æthereà tutus in arce DEUS. *Seleſtad. de Hiſpan.*

Nemo ſuis verbis præſtantior eſſe putandus.

Flumina, cùm rivus ſit, jactas; flumina credo,
Sed Lethes, queis eſt mens tibi merſa. *Satyric.*

Tuis auſculto magnidicis mendaciis. *Plaut.*

Sua per mendacia creſcit. *Ovid.* 9. *Met.*

Virtutis expers, verbis jactans gloriam
Ignotos fallit: nobis eſt deriſui. *Phædrus l.* 1. *fab.* 2.

Apud eruditos qui nihil valent; apud
Plebem præeminent facundiâ. *Ariſtoph. comic.*

Quid verbis opus eſt: ſpectemur agendo. *Ovid.* 13. *Met.*

Verba valent, at ineſt factis præſtantia major.

Ubi ſunt ingentia magni. Verba viri? *Ovid.* 3. *Met.*

Heû! ubi nunc faſtus, altáque verba jacent? *Id.*

Plurimùm facere, minimùm de ſe ipſo loqui, prudentioris eſt.

De virtute loqui minimùm; Virtutibus uti, (*Plaut.*
Hoc eſt fortis opus.

Qui favoris gloriam verè petit,
Animô laudari magis, quàm voce volet. *Senec.*

Qui multùm gloriatur, non multùm operatur.

Dupliciter peccat, qui ſe de crimine jactat.

Nec tua laudabis ſtudia, aut aliena reprêndes. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Vaſa, velut nullas voces, impleta loquuntur;
Aſt exhauſta, levi pollice tacta, ſonant:
Sic Doctus, vanis ſe nunquam laudibus effert;
Arte rudis, laudes detonat ore ſuas.

Officium alterius, multis narrare memento,
Atque aliis, quum tu bene feceris ipſe, ſileto. *Cato* 1. *Mor.*
Nec te collaudes, nec te culpaveris ipſe;
Hoc faciunt ſtulti, quos gloria vexat inanis. *Id.* 2. *Mor.*
De te alii narrent, proprio ſordeſcit in ore
Gloria; ſi taceas, plùs tibi laudis erit. *Flor. l.* 2.

V. Audacia. Laus. Mendacium.

IGNOBILES.

Sœpe in Nobilibus natura ignobilis hæret,
Inque ignobilibus nobilis eſſe ſolet. *Labe.*
Pulchrum multò parari, quàm creari nobilem. *Auſon.*
Multos ſœpe viros, nullis Majoribus ortos,
Et vixiſſe probos, amplis & honoribus auctos. *Horat.* 1. *ſat.* 6.
Eſt & ab exiguo ſœpe parata ſalus.
Tunc ſylvas, & ſaxa trahens, nunc ſidera ducit. *Manil.*
Faſcéſque per arva
Detulit, atque ſuô Dictator venit aratrô. *Id. l.* 4.
In mediis quæſitus Conſul aratris. *Ovid.* 3. *Faſt.*
Serranus flexit, Dictator, aratra. *Claud.*
Iura dabat populis, poſitô modò Prætor aratrô. *Manil.*
Feſſos duxit herì boves,
Dat magnis hodie jura Quiritibus. *Sa biev. l.* 1.
Ancillâ natus, trabeam, & diadema Quirini
Et faſces meruit, Regum ultimus ille bonorum. *Juve. de Servio*
Fama eſt, fictilibus cœnâſſe Agathòclea Regem, (*Tullio.*
Atque abacum ſamio ſœpe oneràſſe lutô.

Quæ-

Quæſitus cauſam, reſpondit : Rex ego qui ſum
Sicaniæ, figulo ſum genitore ſatus. *Auſon. in epig.*

Quis, Catilina, tuis natalibus, atque Cethegi
Inveniet quicquam ſublimius? &c.
Hic novus Arpinas ignobilis, & modò Romæ
Municipalis Eques, galeatum ponit ubique
Præſidium attonitis, & in omni gente laborat. *Juve. Sat.* 8.

Plebejæ Deciorum animæ; plebeja fuerunt
Nomina &c. *Id.*

Nobiles non ſunt mihi
Avi, nec altis inclytum titulis;
Sed clara virtus : Qui genus jactat ſuum,
Aliena laudat. *Lycus apud Senec.*

Ingenua de plebe virum, nec cenſus in illo
Nobilitate ſua major, ſed vita, fidéſque
Inculpata fuit. *Ovid.* 12. *Met.*

Exuperans, morum nobilitate, genus. *Id.* 4. *triſ.*

Non ego vetuſtis nomen à ceris traho
Obſcurus Hæres; ſtirpe nec clara ſatus;
Nec me parentum merita, nec tituli efferunt,
Sed propria virtus, nata mecum ſcilicet. *Stephon.*

Nobilitas ſola eſt, atque unica virtus. *Juve. ſat.* 8.

Malo, pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis
Æacide ſimilis, Vulcaniáque arma capeſſas,
Quàm te Therſiti ſimilem producat Achilles. *Id.*

Denique cœleſti ſumus omnes ſtirpe oriundi. *Lucr.*
Sic ſumus ergo pares.

Et genus, & formam Regina pecunia donat. *Horat.* 1. *ep.* 6.

Ex humili, magna ad faſtigia rerum

Extollit, quoties voluit Fortuna jocari. *Juve. 3. Sat.*

Licèt ſuperbus ambules pecuniâ:
Fortuna non mutat genus. *Horat. Epod. Od 4.*

Tu quod es, è populo quilibet eſſe poteſt. *Mart.*

Majorum primus, quiſquis fuit ille tuorum,
Aut paſtor fuit, aut illud, quod dicere nolo. *Juve. Sat. 8.*

Paſtillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. *Horat. 1. Sat. 2.*

Eſt animô bruſcus, cui fragrat corpore muſcus.

Aſperius nihil eſt humili, cùm ſurgit in altum,
Cuncta ferit, dum cuncta timet, deſœvit in omnes,
Ut ſe poſſe putent, nec bellua tetrior ulla,
Quàm ſervi rabies, in libera colla furentis. *Claud. l. 1. Stilic.*

In honore plebejus, mutat mores in pejus. *Guibal.*

Quantum generi demis, virtutibus addas. *Horat. 1. ep. 20.*

Fortunam reverenter habe, quicunque repentè
Dives ab exili progrediêre loco. *Auſon. epig.*

INCONSTANTIA RERUM.

Nîl magni conſtat, nîl eſt durabile quicquam,
Hoc conſtat: conſtans quod ſit in orbe nihil.

Ortus cuncta ſuos repetunt, matrémque requirunt,
Et redit ad nihilum, quod fuit ante nihil. *Corn. Gall.*

Heû! heû! quàm levibus pereunt ingentia cauſis. *Claud. 2. in Ruf.*

Omnia orta occidunt, auctáque ſeneſcunt.

Cedit itèm retro, de terra quod fuit ante
In terras, & quod miſſum eſt ex ætheris oris,
Id rurſum Cœli ſtellantia templa receptant. *Lucret.*

Tranſit honos; tranſit fortuna; pecunia tranſit
Omnis, ſed tantùm fama perennis erit.

Dat,

Dat, quodcunque libet fortuna, rapitque viciſſim:
Irus & eſt ſubitò, qui modò Craſſus erat. *Ovid.* 3. *triſt.* 7.

Et mala ſunt vicina bonis. *Id. l.* 1. *Rem.*

Nulli eſt homini perpetuum bonum. *Plaut. Curc.*

Sunt bona mixta malis; ſunt mala mixta bonis.

Gaudia poſt luctus veniunt; poſt gaudia luctus:
Semper in ambiguo, ſpéve, metúque ſumus. *Owe. l. ſingl*

Nempe gradu ſtabili, nihil hic immobile conſtat,
Cuncta ſed aſſidua mobilitate fluunt. *Her. Hugo. l.* 3. *pi. deſ.*

Non annis anni, non menſes menſibus uſque
Conveniunt. *Manil.*

Nunc pluit; & claro nunc Jupiter æthere fulget.

Ea eſt humanarum rerum natura, ut nihil
Sit omni ex parte beatum;
Ut ſunt humana; nihil eſt perpetuum datum. *Plaut.*

Omnia certo tramite vadunt,
Primúſque dies dedit extremum. *Senec. Oedip.*

Gutta cavat lapidem; conſumitur annulus uſu,
Et terræ preſsâ vomer aduncus humô. *Ovid.* 4. *Pon.*

Cœlum, & quicquid ſub illo eſt
Immutat formas, tellúſque & quicquid in illa eſt. *Id.* 15. *Met.*

Regum potentûm gratia
Aprilis eſt clementia,
Amórque dulcis fœminæ,
Roſæ voluptas candidæ,
Odórque delectabilis,
Falláxque luſus teſſeræ:
Hæc cuncta punctô temporis
Mutantur in breviſſimo.

O! nulla longi temporis felicitas. *Senec.*

Labitur exiguo, quod partum eſt tempore longo. *Cato.* 1. *Mon.*

Urbs antiqua ruit, multos dominata per annos. *Virg. æne.*

Mutârunt Elementa fidem: priùs igne calebant
  Omnia, nunc ipſo frigus ab igne venit. *Biderm. l. 2. epig.*

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo,
  Et ſubito caſu, quæ valuêre, ruunt. *Ovid. 4. Pon. 3.*

Optima quæque dies &c. v. *Homo.*

Gignitur, & certo deletur tempore rurſus. *Lucr.*

Miſcentur triſtia lætis. *Ovid.*

Nunc gloria Martis; mox dolor. *Claud.*

Brevibus pereunt ingentia fatis. *Id. 2. Ruf.*

Ubi ſterêre Pergama- Nunc fluctuant ariſtæ. *Balde.*

Sic omnia verti
Cernimus, atque alias in celſum aſſurgere gentes;
Concidere has.
Tanta homines, rerum inconſtantia verſat. *Ovid.*

Quælibet orta cadunt, & finem accepta videbunt.

Nec forma æternùm; haud cuîquam eſt fortuna perennis:
  Longiùs, aut propriùs, mors ſua quemque manet. *Prop.*

Nihil eſt perpetuum datum. *Plaut. Ciſt.*

Regitur fatis mortale genus:
Nihil ſibi quiſquam ſpondere poteſt
Firmum, & ſtabile. *Senec. in Octav.*

Nihil eſt toto quod perſtet in orbe,
Cuncta fluunt, omniſque vagans formatur imago. *Ovid. 15.*

Nil non mortale tenemus: (*Met.*
Pectoris exceptis, ingeniiſque bonis. *Id. 3. triſ. 7.*

Nihil eſt ab omni parte beatum. *Horat. L. 2. Od. 16.*

Omnis rei eſt ſatietas. *Theog.*

Quæ placuêre priùs, diſplicuiſſe ſolent.

Nil

Nîl adeò dulce eſt, quod non videatur amarum,
Et non diſpliceat, ſi plùs duraverit æquò. *Pal. L.* 2.
Optat ephippia bos piger; optat arare caballus. *Horat.* 1. *ep.* (14.
Nîl diſſociabile firmum eſt. *Prudent.*
Quod caret alterna requie, durabile non eſt. *Ovid. ep.* 4.
Si quà placent, abeunt; inimica tenaciùs hærent. *Virg.* 1. *Eclo.*
Neque certa fulgent - Sidera nautis. *Horat. L.* 2. *Od.* 16.
Nec ſemper violæ; nec ſemper lilia florent. *Ovid.* 2. *art.*
Omnia prætereunt, præter amare DEum. *Fortunat. L.* 11.
Qui ſapit, hic ſpernit, quicquid mutabile cernit.
Immortalia nè ſperes, monet annus, & almum
Quæ rapit hora diem. *Horat.*
Nihil proprium ducas, quod mutari poſſit. *Publ. Syr.*
Omnia cùm pereant, eſt virtus ſola perennis,
Hæc immortales reddere ſola poteſt. *Owe.*

V. Damna. Fata. Finis. Homo. Mors. Mundus. &c. Vanitas. Viciſſitudo. &c.

INFERNUS.

Facilis deſcenſus Averni;
Sed revocare gradum, ſuperáſque evadere in auras,
Hoc opus, hic labor eſt. Pauci, quos æquus amavit
Jupiter. *Virg.* 6. *aneid.*
Arcta via in cœlum, lata eſt quæ ducit ad Orcum:
Illa nimìs longa eſt; eſt nimìs iſta brevis.
Ut niger in niveum nulla redit arte colorem:
Spectat ab inferno ſic via nulla retro. *Owe. l.* 3. *epig.*
Nemo ad id ſerò venit, unde nunquam,

Cùm ſemel venit, potuit reverti. *Senec. Her. Fur.*

Noctes, atque dies patet atri janua Ditis. *Virg. 6. æne.*

Nulla datur requies ſtygios habitantibus ignes,
Et nec damnorum ſcit meminiſſe DEUS.
Infortunatos tellus habet iſta colonos,
Qui lacerant diris ſéque, Deúmque probris, &c.
Hic tremor, hic pallor, gemitus, lacrymæque perennes,
Fumidus æternas hic dabit ignis aquas.
Sulphuris hic amnes vario cum gurgite mixti,
Non alio eſt iſthic fonte levanda ſitis, &c.
Hic nulli ſoles, tenuis nec ab æthere fulgor,
Omnia nox, reducem non habitura diem.
Tempeſtas æterna ſtygem premit, undique fulmen
Imminet, & tonitru, væque perenne boat!
Mors ſinè morte gravis; vita hic eſt neſcia vitæ,
Cúmque mori cupias, vivere in igne datur.
Omnia ſtant flammis, circúmque, infráque, ſupráque,
Hæret inexhauſti lingua ſtupore mali.
Eheû! quidquid atrox, dirum, illætabile, mœſtum,
Quidquid acerbum, id totum unus Avernus habet. *Verpaus* (*l. 1. ele. 3.*

Veſtibulum ante ipſum, primíſque in faucibus Orci,
Luctus, & ultrices poſuêre cubilia curæ,
Pallentéſque habitant morbi, triſtíſque ſenectus,
Et metus & maleſuada fames, & turpis egeſtas;
Terribiles viſu formæ, lethúmque, labórque,
Tum conſanguineus Lethi ſopor, & mala mentis
Gaudia, mortiferúmque adverſo in limine bellum,
Ferreíque Evmenidum thalami. *Virg. 6. æne.*

Crimina, quibus (etiam Ethnicorum ſententiâ) pœna æterna debita fuit.

Hic

Hic quibus inviſi fatres (*a*) dum vita manebat,
Pulſatúſque Parens, (*b*) aut fraus innexa (*c*) clienti,
Aut qui divitiis ſoli (*d*) incubuêre repertis,
Nec partem poſuêre ſuis (quæ maxima turba eſt)
Quíque ob (*e*) adulterium cæſi, quíque arma (*f*) ſecuti
Impia, nec veriti Dominorum fallere (*g*) dextras,
Incluſi pœnam expectant &c.
Saxum ingens volvunt alii, radiíſque rotarum
Diſtricti pendent; ſedet, æternúmque ſedebit
Infelix Theſeus, Phlegyáſque miſerrimus omnes
Admonet, & magna teſtatur voce per umbras:
Diſcite juſtitiam moniti, & non temnerè Divos.
Vendidit (*h*) hic aurô Patriam, Dominúmque potentem
Impoſuit; fixit leges pretiô (*i*) atque refixit.
Hic thalamum invaſit Natæ, vetitóſque (*k*) Hymenæos.
Auſi omnes immane nefas, auſóque potiti. (*l*)
Non mihi ſi linguæ centum, ſint oráque centum,
Ferrea vox, omnes ſcelerum comprêndere formas,
Omnia pœnarum percurrere nomina poſſim. *Virg. 6. æne.*

(a) *Qui odia fraterna exercuerunt.* (b) *Qui parentes ſuos vel manu ſolùm pulſaverunt.* (c) Patroni, *qui clientes ſuos per fraudem deceperunt.* (d) *Avari, ſibi unis corradentes, amicis, & affinibus, quamvìs indigentibus, nec tantillum aſpergentes.* (e) *Adulteri, qui manifeſti, ſæpe morte multati ſunt.* (f) *Bellis civilibus faventes.* (g) *Servi, fidem, cujus dextera ſignum eſt, Dominis debitam violantes.* (h) *Patriæ proditores.* (i) *Qui in legibus condendis, & abolendis, non Reipubl. utilitate, ſed pretiis, corrumpentium utuntur.* (k) *Inceſti omnes, & vetitis nuptiis operam dantes.* (l) *Denique ſcelera alia innumera, quibus ſua quibusque pœna à Judicibus infernalibus decernuntur.*

Luctus ibi, planctúſque virûm, gemitúſque nocentûm,
Verberáque ingeminant, quaſſátque immane cavernas

Horror, & ora dolor redeuntibus obſidet alis:
Huc immerſi omnes, quicunque ferocibus auſis
Bella ſacris fecêre, jacéntque doléntque Nerones,
Corpora ter centum rigidis percuſſa catenis
Perpetuis ardere rogis. *Donatus L.* 1. *car.* 7.

Finíſque flammis nullus inſanus erit. *Senec.*

Stridor ibi, & gemitus pœnarum, atróque tumultu
Fervet ager. *Stat. L.* 2. *Theb.*

Ignis ibi æternus, ſemper nova flamma renaſcens;
Pœna immortalis. *Virg.* 6. *æne.*

Certus incluſos habet
Locus nocentes, utque fert fama, impios
Supplicia vinclis ſœva perpetuis damnat,
Semper coacti vivere, & ſemper mori. *Senec.*

Nec mortis pœnas mors altera finiet hujus,
Horáque erit tantis, ultima nulla, malis. *Ovid in ibin.*

Centum ærei claudunt vectes, æternáque ferri
Robora. *Virg.* 7. *æne.*

Panditur ad nullas janua nigra preces. *Prop. L* 4. *ele.* 12.

Mœrebis annos immiſerabilis
Interminatos, longáque ſœcula,
Rapacis Orci fœda cùm te
Proluvies ſibi deſtinavit. *Maſcul. L.* 2. *Od.* 34.

Importuna trahunt in triſtia Tartara Ditis
Rectà mortales: Ira, Merúmque, Venus. *Renaldus.*

Sunt apud inferos tot millia formoſarum. *Prop. L.* 2.

Acriùs es felle, heû! pœnam ſentire Gehennæ.

Sunt ibi tortores, ſerpentibus horridiores,

Deformes, nigri, ſed non ad verbera pigri.
Semper in æternum nox obſcurabit Avernum.
Quantus erit mœror, perflabit ubi omnia fœtor.
Eſt dolor, atque metus, pérque omnia ſœcula fletus.
Non vorat atra fames, quas traxit mens ſibi labes
Sunt ibi pro lignis homines miſeri cibus ignis.
Non eſt quod ſperes, æterni criminis Hæres.
Non venit ad metas, Orci miſerabilis ætas.

Ignís, frigus procellarum
Sulphur fœtor tenebrarum
Jugis luctus animarum,
 Pars earum calicis.

Sempiterna mors, dracones,
Fames, Dæmones, buffones
Amariſſimos agones
 Superaddunt miſeris.

Tot ſunt loca tenebroſa,
Tot tormenta monſtruoſa,
Quot hæc terra ſpatioſa
 Habet viſibilia.

Quaſi parùm ſunt miranda,
Nec ad illa comparanda,
Iſta quippe enarranda (*Cartus.*
 Hæc indicibilia. *D. Dominic.*

* Quid deſides in otiis
 Totos dies jocamur?
A blandulis ineptiis
 Ad Tartara vocamur.

* Væ! cordibus tepentibus,
 Gulæque delicatæ,
Effrenibúsque mentibus,
 Carníque ſordidatæ.

* O! ira væ! Libido væ!
 Impura lingua væ! væ!
Væ! væ! manus, theatra væ!
 Obſcœna corda væ! væ!

* Væ! ſumptuoſis ferculis,
 Fœdis jocis, libellis,
Parúmque caſtis fabulis
 Væ! turpibus tabellis.

* Hic Dives ardet, uritur,
 Hic purpura, atque byſſus,
Hic eſt ſcopus, quò curritur,
 Hæc eſt profunda abyſſus.

* O! ſulphurata flumina,
 O! vortices profundi,
O! ignium volumina,
 Stulti ſepulchra Mundi.

* Hæc veſtra ſunt ſtipendia;
 Caro, joci, lepôres,
Æterna quos incendia
 Vobis dabunt dolores.

* Damnate, dic tu: quàm diu
 Ardebis igne? ſemper!
Dic ipſe, dic tu: quàm diu
 Cogêre flere? ſemper!

*Damnate, dic tu: vos quàm diu
Torquebit ignis ille? (diu
Torquebit eheu! tam diu,
Dum vivet unus ille!

*Ibunt dies cum menſibus,
Anníſque ſeculíſque:
Ardebimus nos menſibus,
Anníſque, ſeculíſque.

*Ardebit ira Numinis
Per luſtra ſæculorum,
Nec ſpes erit levaminis,
Nec terminus dolorum.

*Nunquam Deum videbimus,
Amabimúſque nunquam,
Ah! ſemper hic ardebimus,
Amabimúrque nunquam.

*Famemus; ignis cibus eſt,
Glutire quem jubemur:
Sitimus; ignis potus eſt,
Ut hoc inebriemur.

*Non ſunt polis tot ſtellulæ,
Nec orbe tot arenæ,
Non ſunt mari tot guttulæ,
Quot hoc in igne pœnæ.

*Æternitas ſed maximus
Eſt hic dolor dolorum,
Quòd non ſit ullus terminus
Tam grandium malorum.

*Clamant in illo carcere:
O! ſi daretur hora;
Totus Deo renaſcere
Quantùm potes, labora.

*Semper necabit Tartarus,
Nunquam ſed enecabit;
Semper vorabit Tartarus,
Nunquámque devorabit.

*Arſura ſemper flumina,
Et ſopienda nunquam,
Semper fluunt hæc flumina,
Exhaurienda nunquam.

*Quid eſt, quid eſt Damnatio?
Deo placere nunquam,
Æterna deſperatio,
Pœnis carere nunquam.

*Sub igneis rudentibus
Vivum perire ſemper,
Sub tot draconum dentibus
Singultiendo ſemper.

*Ferrum liquatum quod fluit
Et bullit in caverna,
Nîl eſt ad illa, quæ luit
peccator in Gehenna.

*Æternitatis gaudiis
Ab omnibus carebunt,
Æterna, pro ſolatiis
Tormenta quos manebunt.

*Æternus eſt, æternus eſt,
Æternus ignis ille.
Infernus eſt, infernus eſt,
Infernus ignis ille.

*Ab inferis ſi ſurgerent,
A morte ſi redirent,
Quid dicerent? qui viverent?
Nè denuo perirent.

*Ardent in antro flammeo
Heu! mille, mille, mille!
Cur hic ego non ardeo,
Ut ardet hic, & ille?

*Quis

* Quis fecit, ut nè traderer
Ergaſtulo reorum?
Hoc fecit admirabilis
Monarcha ſæculorum.
* Tu, qui feciſti, nè fleam
In igne devorante;
Fac, ut beatus gaudeam
In igne, cor liquante.
* In me, DEUS, fac ardeat
Æternitas amoris,
Nè me perennis torqueat
Æternitas doloris. *Fx Hebdom. Med. ætern.*

Verùm pone moras,
Nigrorúmque memor, dum licet, ignium. *Horat. l. 4. od. 12.*

INFIRMITATES.

Morbi ſunt uſuræ voluptatum. *Senec.*

Morbi cauſa mali, nimia eſt quæcunque voluptas. *Cato. 4. Mor.*

Mille modis morimur mortales; naſcimur unô,
Sunt hominum morbi mille, ſed una ſalus. *Owe. l. 3. epig.*

Pars ſanitatis, velle ſanari eſt. *Senec.*

Crudelem Medicum, intemperans æger facit. *Publ. Syr.*

Nitimur in vetitum ſemper, cupimúſque negata:
Sic interdictis imminet æger aquis. *Ovid. 3. am. 4.*

Haud quisquam potis eſt tolerare ægritudinem. *Acclus.*

Ter centum morbis oculus ſi ſubjacet unus,
O! quot membrorum millia corpus habet? *S. Auguſtin.*

Corrumpit vena colorem. *Prud.*

Nullis amor eſt medicabilis herbis. *Ovid. 1: Met.*

Ægro in corde ſeneſcit. *Juve. ſat. 7.*

Inque animum penetrant contagia morbi. *Lucr.*

Longus enim curis vitiatum corpus amaris
Non patitur vires languor habere ſuas.
Os hebes eſt, poſitæque movent faſtidia menſæ,
Et queror, inviſi cùm venit hora cibi.

Vix igitur poſſis viſos agnoſcere vultus,
Quóque iêrit, quæras, qui fuit ante color?
Parvus in exiles ſuccus mihi pervenit artus,
Membráque ſunt cerâ pallidiora novâ. *Ovid.* 1. *Pon. ele.* ...
Quid capite afflicto, membra valere queant?
Ut Venus enervat vires, ſic copia Bacchi. *Virg.*
Heû miſer! ebibitam toties Regúmque, Ducúmque
Poſt ſanitatem; ſanitatem perdidi!
Vinô corrumpitur ætas. *Prop. L.* 2.
Quando caput languet, cætera membra dolent.
Stultorum incurata pudor malûs ulcera celat. *Horat.* 1. *Ep.* 16.
Integra cauſidico narranda eſt cauſa perito,
Et Medico morbus &c. *v. tit. Fides.*
Balnea, Vina, Venus corrumpunt corpora noſtra.
Maxima pars hominum, morbo jactatur eodem. *Horat.* 2. *ſat.* 3.
Temperie cœli, corpúſque animúſque juvatur. *Ovid.*
Pharmaca naſcenti ſunt adhibenda malo.
Ægra caro prodeſt animo. *Mart.*
Quò propior quiſque eſt, ſervítque fideliùs ægro,
In partem Lethi citiùs venit, atque ſalutis
Spes abiit, finémque vident in funere morbi. *Ovid.* 7. *Met.*
Immedicabile vulnus
Enſe recidendum eſt, nè pars ſyncera trahatur. *Id.* 1. *Met.*
Horrent admotas, vulnera cruda, manus. *Id.*
Non etiam propriô arbitriô curabitur æger. *Proſp.*
Quis non è timidis ægri contagia vitat?
Vicinum, metuens, nè trahat inde malum. *Ovid.*
Una ſalus ægris, non deſperare ſalutem.

Una ſalus, nullam abſque Deo ſperare ſalutem. *Heurn.*

Facilè omnes (cùm valemus) recta conſilia ægris damus. *Terent. Andr.*

Si poſſem, ſanior eſſem. *Ovid.* 7. *Met.*

Morbum diſcere vultis? amo. *Remund.*

Nullis amor eſt medicabilis herbis. *Ovid.* 1. *Met.*

Surgens ægrotus, reprobus fit denique totus.

Non intellecti, nulla eſt curatio morbi. *Corn. Gall.*

Ad medicam dubius confugit æger opem. *Ovid.* 3. *Pon.* 4.

Senibus, ubi abſit morbus, ipſa ſenectus
Per ſe, mala valetudo eſt. *Terent.*

Ipſa ſenectus
Objicit innumeris corpus lacerabile morbis. *Auſon.* 15. *Idyl.*

Venienti occurrendum eſt morbo. *Terent.*

Dæmon languebat &c. *v. Pœnitentia.*

Morbida vis faciles ſenſim populata medullas
Intentat properam viribus aucta necem. *Maſcard. L.* 1. *Sylv.*

Cùm ſis æger, ait Medicus, non uteris illô
Cur Medico? volo adhuc vivere, nolo mori.

Ad Medicum ſpecto venis fugientibus æger,
Ultima pars animæ dum mihi reſtat, ades. *Ovid.*

Me totum, vitámque meam tibi debeo! poſtquam
Debita naturæ ſolvero; ſolvo tuum. *Labe.*

Senectus ipſa eſt morbus. *Terent. Phor.*

Naſcitur ex Venere, & Baccho, ſolventibus artus
Filia, quæ perdit membra, Podagra, virûm.

Litigat & Podagrâ Diodorus, Flacce, laborat;
Sed nîl Patrono porrigit, hæc Chiragra eſt. *Mart.*

Tollere nodoſam neſcit medicina Podagram. *Ovid.* 1. *Pon.*

Creſcit indulgens ſibi dirus Hydrops,
Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi
Fugerit venis, & aquoſus albo
Corpore lanquor. *Horat. L. Od.*

Si fluat ad pectus, dicatur Reuma catharrus. *Saler.*

Quæ modò profuerat, contraria redditur eſca,
Faſtidita jacet, quæ modò dulcis erat. *Corn. Gall.*

Non ſemel eſt ſtomacho nauſea facta meo. *Ovid.*

Innumeros morbos, fercula multa ferunt.

Feſſa labat cervix, tuſſis quatit aſpera pectus. *Maſcard.*

Ut corpus redimas; ferrum patieris, & ignes. *Ovid.*

Si latus, aut renes morbô tentantur acutô:
Quære fugam morbi. *Horat. 1. ep. 6.*

Si *Renum* cupis in incolumem ſervare ſalutem:
Sirenum cantus effuge, ſanus eris.

Principiis obſta; ſerò medicina paratur,
Cùm mala per longas invaluêre moras. *Ovid. 1. Rem.*

Nunquam, crede mihi, à morbo curabitur æger,
Si multis Medicis creditur una febris. *Owe.*

Malè agit æger, qui Medicum hæredem facit. *Publ. Syr.*

Poſtquam mortalia cernunt
Tentamenta nihil; nihil artes poſſe medentûm;
Auxilium cœleſte rogant. *Ovid. L. Met.*

Qui patitur, ſe ſanat homo, patientia ſanat
Quod cruciat victrix, & levat omne malum. *Reuſn.*

Perge Pati Patiens, Patiendo Palma Paratur.

Quæ lædunt oculos, feſtinas demere; ſi quod
Eſt animum, differs curandi tempus in annum. *Horat. 1. ep.*

V. Medicus. Sanitas.

INGE-

INGENIUM.

Ingenium quondam fuerat pretioſius aurô;
At nunc barbareis grandis: habere nihil. *Ovid.* 3. *Am.* 7.

Bonô ingeniô me eſſe ornatum, quàm aurô multô, mavolo:
Aurum in fortuna invenitur; naturâ ingenium bonum. *Plaut.*

Ingenium cunctas nobile vincit opes. (*Pen. ac.* 1. *ſc.* 2.

Qui velit ingenio cedere, rarus erit. *Mart. l.* 8.

Ingenium cœleſte, ſuis velocius annis
Surgit, & ingratæ fert malè damna moræ. *Ovid.* 1. *art.*

Ingenium excellens, non gingit venter obeſus.

Ingenium ſtudiô ſi non acuatur, hebeſcit:
Ut telum, aſſiduam cos niſi præſtet opem. *Owe. l.* 3. *epig.*

Scilicet ingenium placida mollitur ab arte,
Et ſtudio mores convenienter eunt. *Ovid. l.* 3. *am.*

Ingeniô pollet, cuî vim fortuna negavit. *Cato* 2. *Mor.*

Ingenium, mala ſœpe movent. *Ovid.* 2. *art.*

Præcocibus mors ingeniis eſt invida ſemper. *Mant.*

Ingeniô magnus, corpore parvus erat.

Ingenio tardo præceptum firmiùs hæret.

Divinum ingenium, plena crumena facit.

Ingenium natura domi tibi provida mater;
Conſilium peregrè, résque, locúsque dabit. *Owe.*

Non habitare ſolent magna ingenia, in formoſis
Ædibus. *Balde l.* 3.

Ingeniô totus teres, atque rotundus. *Horat.*

Vivitur ingeniô, cætera mortis erunt. *Ovid.*

Ingenio ſtat ſinè morte decus. *Prop.*

Ingenium res

Adverſæ nudare ſolent, celare ſecundæ. *Horat. 2. ſat. 8.*

Ingeniô adipiſcitur Sapientia. *Plaut. Trin.*

Et labor ingenium miſeris dedit. *Manil. l. 1.*

Grande doloris
Ingenium eſt, miſeríſque venit ſolertia rebus. *Ovid. 6. Met.*

Sœpe ſumma ingenia in occulto latent. *Plaut. Capt.*

Ingenio ſtimulos ſubdere fama ſolet. *Ovid. 5. triſ. 1.*

Sunt, quibus ingenium, & rerum prudentia velox
Ante pilos venit. *Perſ. 4. ſaty.*

Quid non ingenio voluit natura liçere? *Mart. l. 8.*

Læſus ab ingenio, Naſo Poëta, meo. *Ovid.*

Ingeniis non ille favet, plaudítque ſepultis. *Horat. 2. ep. 1.*

Seneſcunt-Ingenia, & validos conſumunt ſecla lacertos. *Perſ.*

Sœpiùs ingenium, longa rubigine læſum
Torpet, & eſt multò, quàm fuit ante, minus.
Fertilis, aſſiduô ſi non renovetur aratrô,
Nîl niſì cum ſpinis gramen habebit ager. *Ovid. 5. triſ.*

Claudicat ingenium. *Lucret. l. 3.*

Nîl non mortale tenemus,
Pectoris exceptis, ingeniique bonis. *Ovid.*

Ingenium potis irritat Muſa Poëtis. *Prop.*

Si mihi difficilis formam natura negâvit,
Ingeniô, formæ damna rependo meæ. *Ovid. in Sappho.*

Ingenium probitas, artémque modeſtia vincit. *Stat. Sylv.*

Quæ fieri nequeunt, prorſus tentare recuſes:
Ingenii debes pondus habere tui. *Owe. Men. Eth.*

V. Doctrina.

IN-

INGRATITUDO, INGRATI.

Omne dixeris maledictum, cùm ingratum hominem dixeris.
Cuncta ſimul verbô maledicta expreſſeris unô, (*Pub. ſyr.*
Ingratum ſi quem dixeris eſſe hominem.
Ingratus unus, miſeris omnibus nocet. *Pub. ſyr.*
Mali ſunt homines, qui bonis dicunt malè. *Plaut.*
Improbus eſt homo, qui beneficium ſcit ſumere,
Et reddere neſcit. *Plaut. in Perſ.*
Eſt aliqua (ingrato meritum exprobrare) voluptas. *Ovid.*
Inhumanum eſt, malè mereri de immerente. *Plaut.*
Hæc ſeges ingratos tulit, & feret omnibus annis. *Horat.*
Terra malos homines nunc educat. *Juve.*
Omnia ſunt ingrata; nihil feciſſe benignè eſt:
Debita pro meritis gratia nulla redit. *Catull. epigr. 74.*
Sunt homines, humeris quos ſi quis geſtet ad urbem
Auſoniam (domiti quæ caput orbis erat)
Nec tamen ad portam placidè deponat eoſdem:
Gratia præteriti nulla laboris erit. *Poëta.*
Damnant ingratum, infauſto quaſi ſidere natum.
Nìl homine terra pejus ingrato creat. *Auſon. epig.*
Si tibi pro meritis nemo reſpondet amicus:
Incuſare DEUM noli, ſe te ipſe coërce. *Cato I. Mor.*

V. Merita. Prœmia. Solutio.

INJURIA, INJUSTITIA, INJUSTUS.

Multis minatur, qui facit uni injuriam. *Publ. ſyr.*
Nîl injuſtitiâ miſeræ eſt infeſtius urbi,

Funditus hæc muros perdit & illa domum. *Owe. Mon. Ed.*
Exulat hinc pietas, terríſque Aſtræa receſſit,
Fáſque relegatum, ſub pedibúſque jacet. *Her. Hug. l. 3. pi. deſ.*
Nemo diu gaudet, qui Júdice vincit iniquo. *Cato. 2. Mor.*
Ex malè partorum, non gaudet tertius Hæres.
Qui facit injuſtè, pœna eſt ſemper ſibi juſta.
Injuſtitiam fortis non facit, nec ingenuus fert. *Senec.*
Veterem ferendo injuriam; invitas novam.
Quid, rogo, *Juſtitium* eſt? quando, inquis Amygdale, non ſit *Juſtitia.* Ergo omni tempore *Juſtitium* eſt.
Pellitur è medio Juſtitia, vi geritur res. *Enni. L. 8.*
Quid Domini facient, audent cùm talia fures? *Virg.*
Depravant publica jura,
Juſtitiámque fugant, Divûm nîl verba verentes. (*pud Cic.*
Vigilandum eſt: ſemper multæ inſidiæ ſunt bonis. *Accius a-*
Accipienda, & muſſitanda injuria adoleſcentium eſt. *Terent.*
Circumretit vis, ac injuria quemque, (*Adel.*
Atque unde exorta eſt, ad eum plerumque revertit. *Lucr.*
De malè quæſitis, non gaudet tertius Hæres.
Exitium multis, res malè parta tulit.
Malè partum diſperit. *Plaut. Pœn.*
Cui vis eſt, jus non metuit, jus obruitur vi. *Publ. Syr.*
Exlex qui vivit, meritò ſinè lege peribit.
Injuriarum remedium eſt oblivio. *Publ. ſyr.*

V. Calumnia. Juſtitia. Lucrum.

INNOCENTIA, INNOCENS.

Haud eſt nocens, quicunque non ſponte eſt nocens. *Senec.*

Integer vitæ, ſceleriſque purus, (*Herc. Oet. ac.* 3. *ſc.* 1.

Non eget mauri jaculis, nec arcu. *Horat. L.* 1. *car. od.* 22.

Etiam innocentes, pœna quandoque opprimit. *Senec.*

Non recipit mens pura malum. *Paulin.*

Conſcia mens recti, famæ mendacia ridet. *Ovid.* 6. *faſt.*

Inſontes, vanæ rident mendacia famæ.

Oderunt peccare boni, virtutis amore. *Horat.* 1. *ep.* 16.

Et teneres animos, aliena opprobria ſœpe

Abſterrent vitiis. *Id.* 1. *ſer.* 4.

Præſtat morte mori, quàm vitam ducere mortis.

Rara avis in terris. *Juve. ſat.* 6.

Rari quippe boni, numerò vix ſunt totidem, quot

Thebarum portæ, vel divitis oſtia Nili. *Id. ſat.* 13.

Objiciet nemo ſordes mihi, quas tibi. *Horat.* 1. *ſat.* 6.

Fortunæ crimen in illo - Nec ſcelus invenies. Ovid. 3. *Met.*

Quem pœnitet peccâſſe, pene eſt innocens. *Senec. Agam.*

Etiam innocentes mentiri cogit dolor. *Publ. ſyr.*

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas. *Juve. ſat.* 2.

Animus æquus, optimum eſt ærumnæ condimentum. *Plaut.*

Juſti vexantur, niſi pravi corripiantur. (*Rud.*

Vigilandum eſt: ſemper multæ inſidiæ ſunt bonis. *Accius a-*

Cùm rectè vivas, nè cures verba malorum: (*pud. Cic.*

Arbitrii non eſt noſtri, quid quisque loquatur. *Cato* 3. *Mor.*

Nil te conturbet, ſi mens eſt conſcia recti. *Id.*

V. Conſcientia. Pietas. Virtus.

INVIDIA.

Invidiam primam, pariens nox edidit atra. *Heſiod.*

Ars prima Regni eſt, poſſe te invidiam pati. *Senec. Herc. Fur.*

Invidia tacitè, ſed minutè iraſcitur. *Publ. Syr.*

Livor, tabificum malis venenum.
Intactis vorat oſſibus medullas,
Et totum bibit artubus cruorem.
Quod quisquis furit, invidétque ſorti,
Ut debet, ſibi pœna ſemper ipſe eſt.
Teſtatur gemitu graves dolores,
Suſpirat, fremit, incutítque dentes,
Sudat, frigidus intuens, quod odit.
Pallor terribilis genas colorat,
Infelix macies renudat oſſa.
Non lux, non cibus eſt ſuavis illi,
Nec potus juvat, aut ſapor Lyæi,
Nec, ſi pocula Jupiter propinet,
Aut hæc porrigat, & miniſtret Hebe.
Non ſomnum capit, aut quieſcit unquam,
Torquet viſcera carnifex cruentus. *Virg. in Epigr.*

Pallor in ore ſedet, macies in corpore toto,
Nusquam recta acies, livent rubigine dentes,
Pectora felle virent, lingua eſt ſuffuſa venenô,
Riſus abeſt, nisì quem viſi movêre dolores,
Nec fruitur ſomnô, vigilantibus excita curis,
Sed videt ingratos, intabeſcítque videndo
Succeſſus hominum, carpítque, & carpitur unà,
Suppliciúmque ſuum eſt. *Ovid. 2. Met.*

Juſtius invidiâ nihil eſt, quæ protinus ipſum

Autho-

Authorem repetit, diſcruciátque animum.
Monſtramur digitô, rumpitur invidiâ. *Mart.*
Qui invident, egent. *Plaut.*
Paſcitur in vivis livor, poſt fata quieſcit. *Ovid.* 3. *am.*
Invidus, alterius macreſcit rebus opimis. *Horat.* 1. *ep.* 2.
Eſt miſerorum, ut malè valentes ſint, atq; invideant bonis. *Plaut.*
Mavelim mihi inimicos invidere, quàm me inimicis meis. *Id.* (*Truc.*
Invidet & cantor cantori, & egenus egeno,
Et figulus figulo dicitur eſſe gravis. *Heſiod.*
Livor ſumma petit. *Ovid.* 1. *Rem.*
Livor, Virtutis comes. *Bacch. in Flav.*
Etiam invidus invidet Orco. *Horat. L.* 4. *car. od.* 2.
Ipſe ſua inſanus furit in præcordia livor. *Barclaj. in Argen.*
Invidia, horrendum monſtrum, ſœviſſima peſtis,
Ipſa ſibi eſt hoſtis veſania, *Prud.*
Livor edax, varios ducit per viſcera morſus. *Barclaj. in Arg.*
Odit ità fabrúmque faber; figulóque moleſtus
Eſt figulus; Medico tum protinus invidet alter
Medicus; & cantor cantorem lividus odit. *Heſiod.*
Invidiâ, ſiculi non invenêre Tyranni
Majus tormentum. *Horat.* 1. *ep.* 2.
Invidus invidet is, quæ videt invidet his.
Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris,
Vicinúmque pecus grandius uber habet. *Ovid.* 1. *am.*
Curæ eſt cûicunque voluptas,
Hæc quoque ab alterius grata dolore venit. *Ovid. l.* 1. *Art.*
Melior eſt miſeratione invidia. *Pindar.*
Fortuna viris invida fortibus. *Horat.*

Invidiâ corrupta eſt gratia formæ.
Livor, & inviſo carpere dente ſolet. Ovid.
Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juve. Sat.* 6.
Livor, iners vitium, mores non exit in altos,
Utque latens imâ vipera ſerpit humô. Ovid.
Invidus haud eadem ſemper quatit oſtia Dæmon.
Auctus honore - Invidiæ objicitur. *Auſon. 15. Idyl.*
Miſerrima eſt fortuna, quæ inimicô caret. *Publ. Syr.*
Invidia pulſat pectus; hinc animum jugô
Premit cupido turpis, & vinci vetat. *Senec. Agam.*
Nulli pars æmula defuit unquam,
Quæ gravis obſtreperet laudi, ſtimulisque malignis.
Facta ſequebatur, quamvis ingentia livor. *Claud. l. 3. Stilic.*
Dum canis os rodit, ſocium quem diligit, odit.
Invidus invidiâ corrumpitur intus, & extra.
Rumpitur invidiâ, quod amamur, quódque probamur. *Mart.*
Rumpitur invidiâ quidam, chariſſime Juli!
Rumpatur! quisquis rumpitur invidiâ. *Id.*
Invidiâ rumpêre miſer; morière dolore.
Rumpere livor edax! Ovid. 1. *Rem.*
Omnibus invideas, livide, nemo tibi. *Mart.*
Invidiam, nimio cultu vitare memento:
Quæ ſi non lædit, tamen hanc ſufferre moleſtum eſt. *Cato, 2. Mor.*
Quod pia fata volunt, hominum non invida tollunt - Vota.
Feci, quod potui; potui quod Chriſte dediſti:
Perfide, fac meliùs, ſi potes, invidiâ!

V. Odium.

IRA,

IRA, IRACUNDI.

Triſte lupus ſtabulis; maturis frugibus imbres;
Arboribus venti: nobis Amarillidis iræ. *Virg.* 3. *Eclo.*

Recurſat huc, & huc, motu effero,
Furoris ore ſigna lymphati gerens.
Flammata facies, ſpiritum ex alto citat;
Hæret, minatur, æſtuat, queritur, gemit. *Senec. de Medea.*

Æſtuat, ùt clauſis rapidus fornacibus ignis. *Virg.* 4. *Geor.*

Stultitiáne erret, nihilum diſtabit, an irâ? *Horat.* 2 *ſat.* 3.

Rixatur de lana ſœpe caprina. *Id.* 1. *ep.* 18.

Pravè ſecum ſtomachatur ob unguem.

Vana eſt ſinè viribus ira. *Livius.*

Iratus nihil, niſi crimina loquitur. *Senec. Thyes.*

Homo extra corpus eſt ſuum, cùm iraſcitur. *Publ. ſyr.*

Exitio multis, faſtus, & ira fuit.

Ira odium generat. *Cato.* 1. *Mor.*

Iræ graves fiunt, & inſanabiles,
Cùm mutuis certant amici litibus. *Evripid. Phen.*

Conditur & clauſo ſœpiùs ore furor. *Corn. Gall.*

Quamvìs tegatur, proditur vultu furor. *Senec. Hip.*

Non ſolùm taurus ferit uncis cornibus hoſtem,
    Verùm etiam inſtanti læſa repugnat ovis. *Prop. L.* 2.

Et muſcis ſua bilis ineſt. *Man.*

Facit ira valentem. *Ovid.* 13. *Met.*

Nec deſunt tela furori. *Id.* 11. *Met.*

Tantum maledicit utrique: vocando
Hanc furiam; hunc aliud: juſſit quod ſplendida bilis. *Horat.* 2. *ſat.* 2.

Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juve. ſat.* 6.

Divis iraſcitur ipſis. *Ovid.* 13. *Met.*
Flectere ſi nequeo ſuperos, Acheronta movebo. *Id.* 7. *M*
Quid facis ô! demens, quis te furor? *Id.* 3. *Met.*
Ipſe tuam, haud tanti facio, quam conſpicis iram. *Homer. Ili*
Vanæ ſinè viribus iræ.
Caret eventu nimius furor. *Claud. de Bell. Get.*
Mille puellarum, puerorum mille furores. *Horat.* 2. *ſat.* 3.
Pueri inter ſe, quàm pro levibus noxis iras gerunt!
Quápropter? quia enim, qui eos gubernat, animus,
Infirmum gerunt. *Terent. Hecy.*
Juvenile vitium eſt, regere non poſſe impetum. *Senec. Troad.*
Juvenilis ardor impetu primo furit,
Langueſcit facilè, non durat diu. *Id. Octav.*
Ira pietatem fugat. *Id.*
Cùm ſpirat ira ſanguinem, neſcit tegi. *Id. Thy.*
Nullus ſemel ore receptus
Pollutas patitur ſanguis manſueſcere fauces. *Lucan. l.* 1.
Ira, quæ tegitur, nocet. *Senec. Med.*
Peccando accendimus iras. *Barclaj. in Argen.*
Difficile eſt abſcondere pectoris æſtus. *Ovid.* 2. *Pon.*
Iratúſque Chremes, tumido delitigat ore. *Horat. in Art.*
Iracundia nihil niſi crimina loquitur. *Senec. Thy.*
Iratus, etiam facinus conſilium putat. *Publ. ſyr.*
Inter Hectora, Priamidem, animoſum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors,
Non aliam ob cauſam: niſi quod virtus in utroque
Summa fuit. *Horat.* 1. *ſat.* 7.
Candida pax homines, trux decet ira feras. *Ovid.* 3. *Art.*

Dicun-

Dicuntur geminæ peſtes, cognomine Diræ,
Quas & tartaream nox intempeſta Megæram
Uno eodémque tulit partu. *Virg.* 10. *ane.*
Sœpe - Bilem, ſœpe jocum veſtri movêre tumultus;
Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram;
Ira, truces inimicitias, & funebre bellum. *Horat.* 1. *ep.* 19.
Ira odium generat, concordia nutrit amorem. *Cato* 1. *Mor.*
Ipſa ſibi eſt hoſtis veſania, ſéque furendo
Interimit, moritúrque ſuis, ira ignea telis. *Prud. in Pſych.*
Senecta nulla obtigit iracundiæ,
Niſi mors: ſepultos nullus attingit dolor. *Sophocl.*
Quaslibet infirmas adjuvat ira manus. *Ovid.* 1. *am.*
Verba movent iras non circumſpecta. *Id.* 5. *Faſt.*
Invidia tacitè, ſed minutè iraſcitur. *Publ. ſyr.*
Ira ſuum finem, cùm jacet hoſtis, habet. *Ovid.* 3. *triſ.* 5.
Eſt nobis ira leonum. *Lucan. L. 6.*
Quò quisquam eſt major, magìs eſt placabilis iræ,
Et faciles motus mens generoſa capit.
Corpora magnanimo ſatìs eſt proſtrâſſe leoni:
Pugna ſuum finem, cùm jacet hoſtis, habet.
At! lupus, & turpes inſtant morientibus urſi,
Et quæcunque minor nobilitate fera eſt. *Ovid.* 3. *triſ.* 5.
Quodque habet proprium furor:
In ſe ipſum ſævit. *Senec. Herc. Fur.*
Sunt etiam Muſis furiæ. *Politian.*
Non maximas, quæ maximæ ſunt interdum iræ, injurias
Faciunt. *Terent. Hecy. ac.* 3. *ſc.* 1.
Multùm deliras, diras dum ſurgis in iras.

Conveniet nulli, qui ſecum diſſidet ipſe. *Cato* 1. Mor.

Quos ego: ſed motos præſtat componere fluctus.. *Vir.* 1. *æn.*

Amantium iræ, amoris redintegratio. *Terent. Andr.*

Amans iratus multa mentitur ſibi. *Publ. ſyr.*

Refugit, dum detonat ira. *Valer. Flac.*

Furor fit læſa ſœpius patientia. *Pub. ſyr.*

Graviſſima eſt probi hominis iracundia. *Id.*

Qui juſtas tantùm flammatur in iras. *Stat. l.* 3. *Theb.*

Me movet, atque iras aurea vincit anus. *Tibull.*

Plùs valet humanis viribus ira DEI. *Ovid.* 5. *triſ.* 13.

Cœleſtis ira, quos premit, miſeros facit. *Senec. Herc. æt. ac.* 2.

Ut ſit magna, tamen certè lenta ira Deorum eſt. *Juve. ſat.* 13.

Placabilis ira Deorum eſt. *Ovid.*

Nemo adeò ferus eſt, ut non miteſcere poſſit,
Si modò culturæ patientem commodet aurem. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Qui non moderabitur iræ,
Infectum volet eſſe, dolor quod ſuaſerit, & mens,
Dum pœnas odiô per vim feſtinat inultô. *Id.* 1. *ep.* 2.

Iracundiam qui vincit, hoſtem ſuperat maximum. *Pub. ſyr.*

Diîs proximus ille eſt,
Quem ratio, non ira movet. *Manil.*

Iras ſuſtollis, ſi ſit reſponſio mollis.

Cede repugnanti, cedendo victor abibis. *Ovid.* 2. *art.*

Dum furor in curſu eſt, currenti cede furori:
    Difficiles aditus impetus omnis habet.

Incerta, iratus, de re contendere noli:
Impedit ira animum, poſſit nè cernere verum. *Cato* 2. *Mor.*

Iratum breviter vites; inimicum diu. *Pub. Syr.*

Irato decet eripere telum; non dare. *Id.*

Nè frena animo permitte calenti:

Da ſpatium, tenuémque moram; malè cuncta miniſtrat

Impetus. *Stat. l.* 10. *Theb. & Ovid.*

Reprime iracundiam, atque ad te redi. *Terent. Adel.*

Vide! nè impulſus irâ pravè inſiſtas. *Id. Hecy.*

Vince animos, irámque tuam, qui cætera vincis. *Ovid.*

Fortior eſt, qui ſe, quàm qui fortiſſima vincit

Omnia; nec Virtus altiùs ire poteſt. *Id.*

Vince obſequendo potiùs immitem virum. *Senec.*

Si metuis, ſi prava cupis, ſi duceris irâ,

Servitii patiêre jugum: - - - - -

- - - - - Tunc omnia jure tenebis,

Cùm poteris Rex eſſe tui. *Claud.* 4. *Con. Ho.*

Comprime motus!

Nec tibi (quid liceat, ſed quid feciſſe decebit)

Occurrat, mentémque domet reſpectus honeſti. *Id. ib.*

Ira furor brevis eſt, animum rege, qui nisi paret,

Imperat: hunc frenis, hunc tu compeſce catenis. *Horat.* 1. *ep.* 2.

V. Contentio. Odium. Vindicta.

JUDEX, ET JUDICIUM.

Judex damnatur, cùm nocens abſolvitur. *Publ. ſyr.*

Bonis nocet, quisquis pepercit malis. *Id.*

Qui ſtatuit aliquid, parte inaudita altera;

Æquum licèt ſtatuerit, haud æquus fuit. *Senec. Med. ac.* 2.

In judicando, criminoſa eſt celeritas. *Publ. ſyr.*

Ad pœnitendum properat, citò qui judicat. *Id.*

Qui facit injuſtè, pœna eſt ſemper ſibi juſta.

Languida cuî lanx eſt, ſunt illi damna propinqua.

Malè verum examinat omnis-Corruptus Judex. *Hor. 2. ſat. 2.*

Non volo te *ſurdum*, non *mutum* : te volo *cæcum*;

Nec *claudum* : *mancum* te Daciane volo.

Haſtis pugna argentatis, atque omnia vinces.

Nemo diu gaudet, qui Judice vincit iniquo. *Cato 2. Mor.*

Producere cauſas,

Et lites pendêre diu, vindemia quædam eſt. *Man. Ecl. 6.*

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas. *Juve. Sat. 2.*

Irretit muſcas, tranſmittit aranea veſpas.

Juſti vexantur, niſi pravi corripiantur.

Adhuc ſub judice lis eſt. *Horat. in art.*

Multa admittuntur tarditate, ſocordiâ. *Accius.*

Et his mora pro culpa eſt. *Ovid. 13. Met.*

Exemplô quodcunque malô committitur, ipſi
Diſplicet auctori; prima hæc eſt ultio, quòd ſe
Judice, nemo nocens abſolvitur, improba quàmvis
Gratia fallacis Prætoris vicerit urnam. *Juve. ſat. 13.*

Multis, major *equi* cura eſt, quàm *Juris*, *& æqui.*

Fruſtrà rogatur, qui miſereri non poteſt. *Valer. Card.*

Judicis eſt recti : nec munere, nec prece flecti.

Judicis in lite eſt vox perbrevis : *itè! venite!*

Plùs valet favor in judice, quam lex in codice.

Vir bonus eſt quis?
Qui conſulta patrum, qui leges juráque ſervet,
Quô multæ, magnæque ſecantur judice lites,

Quò reſponſore, & quò cauſæ teſte tenentur. *Hor.* 1. *ep.* 16.

Judex, ut regat juſtis populum inſtitutis:
Pauperum queſtus facili aure cognoſcat,
Dirimátque lites legibus æquis. *Bach. in Flav.*

Quæſitor Minos urnam movet, ille ſilentûm,
Conſiliúmque vocat, vitáſque, & crimina diſcit. *Virg.* 6. *æne.*

Non illô melior quiſquam, nec amantior æqui
Vir fuit. *Ovid. de Deucalione.*

Felix! æquato genitus ſubpectore libræ
Judex. *Emman. Theſaur.*

Gnoſius hæc Rhadamanthus habet duriſſima Regna;
Caſtigátque, audítque dolos, ſubigítque fateri. *Virg.* 6. *æne.*

Cùm Paris electus Divis tribus arbiter eſſet &c. *v. Divitiæ.*

Arbiter es formæ, certamina ſiſte Dearum. *Ovid.*

Judicium metuit ſibi, mens malè conſcia, juſtum. *Virg.*

Fatetur facinus is, qui judicium timet. *Publ. ſyr.*

Judicium fugiens, ſe notat eſſe reum.

Pluris eſt oculatus teſtis unus, quàm auriti decem. *Plaut. Truc.*

Mos erat antiquis, niveis, atríſque lapillis:
His damnare reos: illis abſolvere culpâ. *Ovid.* 15. *Met.*

Haud metuo, nè non poſſim defendere crimen
Cum tanto commune viro. *Id. Met.*

Quæ culpare ſoles, ea tu non feceris ipſe. *Cato* 1. *Mor.*

Judicis ſententiam oportet ſequi Clementiam. *Guibald.*

Æquum eſt,
Peccatis, veniam poſcentem, reddere rurſum. *Ovid.* 1. *faſt.* 3.

Non fer judicium, ſi non ſunt ambo locuti. *Phocylid.*

Nîl ſtatuat Judex, etiamsì litiget actor,

Sid niſi delati cognita cauſa Rei. *St.*

Si judicas, cognoſce; ſi regnas, jube. *Senec.*

Si vis cernere verum:
Pelle timorem, nec dolor adſit:
Gaudia pelle, ſpémque fugato:
Nubila mens eſt, hæc ubi regnant. *Boët. l. 1.*

Utilibus rectum præpones; meritis cauſam expendes. *Ver.*

Crimina corrige; Prœmia porrige.

Judex, honeſtum præferat utili. *Horat.*

Incerta, iratus de re contendere noli:
Impedit ira animum, nè poſſit cernere verum.. *Cato 2. Mor.*

Cùm fueris Cenſor, primùm te crimine purga,
Nè tua te damnent, facta nefanda, reum. *Owe. Mon. Eth.*

Sic agitur cenſurâ, & ſic exempla parantur,
Cùm Judex, alios quod monet, ipſe facit. *Ovid. 6. Faſt.*

Judex quiſque ſuus, mens conſcia, teſtis, & actor:
Hoc (quicunque ſapis) ſœpe tribunal adi.

Judex ipſe ſui, totum ſe explorat ad unguem,
Cogitat, & juſto trutinæ ſe examine penſat. *Auſon. 8. Idyl.*

Tu es Judex: nè quid accuſandus ſis, vide! *Terent. Heaut.*

V. Dominatus. Juſtitia. Rex.

JUDICIUM EXTREMUM, ET MUNDI EXCIDIUM.

Terreor, heù! quali marcentia buccina cantu
Funera, de tumuli ſurgere mole jubet.
Surgite! jura dari ſummus jubet ultima Prætor;
Sontibus ille forum flebile Prætor aget. *&c.*

Frigi-

Frigidus oſſa tremor, dolor ilia, guttura clamor,
Atque oculos fletus, pectora planctus habet.
Jam periiſſe ſciunt ſe Judice quisque, nec acta eſt
Cauſa, tamen causâ ſe periiſſe vident.
Indè graves alius vocat in ſua funera montes,
Totus ab injecta poſſit ut Alpe tegi.
Atque alius Pelagi vovet omnibus eſſe ſub undis,
Dum queat aſpectu Judicis eſſe procul.
Irrita vota! cavum Thaumantias Iris in arcum
Jam cöit; exſtructô jam rubet aura thronô. *&c.*
Denique ſubſtructa dum ſedit in Iride Prætor,
Et ſtetit hinc Actor, plurimus inde Reus.
Hêi mihi! quas lites intendere ſontibus actor
Ille, quibúſque uti teſtibus ille ſolet?
Vaſtum aperitur ibi monſtrûoſa mole volumen,
Grandibus inſcriptum parte ab utraque notis.
Omnis apex ibi pondus habet; legit omnia quisque,
Qui nihil ante unquam legerat; ille leget.
Quo tamen, heû! quo quisque metu leget? omnia coram,
Quæ malè vel dixit, vel malè fecit, erunt.
Pervia ſunt oculo penetralia pectoris omni
Abdita; quæ nunquam viſa fuêre, patent.
Quos igitur Judex meliores dexter habebit,
Eximias illos inter amabit oves.
Sed ſcelerum, quos atra teget caligo, manebunt (*Her.* 1. *ep.*
Dedecores inter, turba ſiniſtra, capros, &c. *Biderman. l.* 3.

Cœli Regia concidet,	Perdet mors aliqua, & Chaos
Certos atque obitus trahet,	Et Mors, & fata noviſſima
Atque omnes pariter Deos	In ſe conſtituent ſibi. *Senec.*

Cœli pulcherrima moles (*Herc. Oet.*
Ardebit flammis tota repentè ſuis.

Omnia mors paſcit, lex eſt, non pœna, perire,
Hic aliquô, Mundus, tempore, nullus erit. *Seneca alii.*

Tunc ardens fluvius cœlo manabit ab alto
Igneus, atque locos conſumet funditus omnes,
Terrámque, Oceanúmque ingentem, & cærula Ponti,
Stagnáque, tum fluvios, fontes, ditémque ſeverum,
Cœleſtémque polum, cœli quoque lumina in unum
Fluxa fluent, formâ deletâ prorſus eorum. *Sybilla. l. 2. ora.*

Judicium faciet geſtorum quisque ſuorum,
Cunctáque cunctorum cunctis arcana patebunt.

Sic, cùm compage ſoluta
Sæcula tot Mundi ſuprema coëgerit hora,
Antiquum repetens iterum chaos, omnia miſtis
Sidera ſideribus concurrent; ignea Pontum
Aſtra petent; Tellus extendere littora nolet,
Excutiéntque fretum; fratri contraria Phœbe
Ibit, & obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem poſcet ſibi, totáque diſcors
Machina divulſi turbabit fœdera Mundi. *Lucan. l. 1.*

Summa dies totum quæ criminis arguet orbem,
Nudáque detractis reteget mendacia larvis,
Et dabit exitio una dies animalia cuncta,
Interitúmque feret rebus mortalibus ignis. *Bacch. in Flav.*

Ille etiam Mundo cùm venerit ultimus ævi
Terminus; & maria, & terras, cœlúmque profundum
Una dies dabit exitio, multóſque per annos
Suſtentata ruet moles, & machina Mundi
Eheû! tum rapidis flagrabunt omnia flammis. &c.
Tum verò Aligerum clamor, clangórque tubarum
Terribili ſonitu cineres animabit & oſſa,

Cùm,

Cùm, æterno, Chriſtus ſoboles æquæva Parenti
Nube ſuper roſea aſſiſtens venturus in orbem
Ut Judex, hominum vitas, & crimina quæret. *Id. ib.*

E cœlo Rex adveniet per ſæcla futurus,
Scilicet in carnem, præſens ut judicet orbem. *Sybilla Cumæ.*

Veniet non exuperabile tempus,
Cum maria, & terras per ſumma incendia, ſummo
Una dies dabit exitio, cùm maxima tandem
Suſtentata diu moles procumbet, & atra
Ignibus extinctis ſtabit caligine cœlum,
Et ruet ex imis hæc machina fundamentis. *Bentius l. 5.*

Cùm DEUS dextram quatiens coruſcam
Nube ſubnixus veniet rubente,
Gentibus juſtam poſiturus æquo
Pondere libram. *Prudent.*

Quiſque ſuæ vitæ ſemina jacta metet. *Fortunat.*

Ibunt aligeri Juvenes, cœlúmque profundum
Horrifico ſonitu implebunt, atque ære recurvo
Quattuor è ventis exibunt undique gentes
Judicis ad ſolium. *Vida.*

Qui bene fecerunt, illos ſua facta ſequentur,
Qui malè fecerunt, facta ſequentur eos. *Owe. l. 3. epig.*

*Plange! plange! luctuoſa
Turba, mœſta nænia,
Jam videbis lacrymoſa
Dramatis proſcenia.
* Ecce prodit ipſe Judex
Judicum ter maximus,
Et tubarum clangor index,
Et ſonus noviſſimus.

* Surge turba clauſa buſtis,
Jam tribunal panditur,
Inde pravis, inde juſtis
Digna merces redditur.
* En! refulget crux, ſionis
Judicis prænuncia,
En! utrinque Paſſionis
Promicant inſignia.

* State cuncti! tu ſiniſtram
  Hæde turpis, occupa;
Vos oves adite dextram,
  Nulla jam ſævit lupa.
* State ſontes! ſtate ſancti
  Judicandi ſplendidè,
Ecce ſedet in micanti
  Prætor altus Iride.
* Clara cujus ora fulgur,
  Verba ſunt tonitrua,
Jam ſonabat grande murmur
  Juſta reddens ſingulis.
* Stipat ala multa primi
  Præſidis ſubſellium,
Quin verentur hunc & imi
  Ordines rebellium.
* Hic volumen proferetur,
  Quod patebit omnibus,
Quantus horror! cùm legetur
  Clauſa noxa cordibus.
* Noxa triſtis, noxa dira,
  Noctis atra filia,
Quam Tonantis plectet ira,
  Ima torquens ilia.
* In bilance nam ſevera
  Ponderabit crimina,
Móxque ponet ſorte vera
  Omnium diſcrimina.
* Lucis hujus dum recordor,
  Palleo ſupplex reus,
Ad tribunal dum vocabor,
  Parce quæſitor DEUS!
* Contremiſcam Te ſedente,
  Cauſa dum tractabitur,
Res agetur, me tacente,
  Quæ dein vulgabitur.
* Ritè cauſâ quid peractâ
  Sit futurum, neſciam,
Namque Judex, lite dicta
  Proferet ſententiam.
* Ite! dicet criminoſis
  Ad profunda Tartara:
At, venite! glorioſis
  Ad ſuprema ſidera. *Verpæus*
  (*l. 2. piar. lacry.*

Væ! miſero Mundo, veneris cùm Chriſte ſecundò.

V. DEUS.

JUSTITIA, JUSTUS, JURA, LEX.

Fiat juſtitia, & pereat cum crimine Mundus!
  Res, ſinè juſtitia, nulla vigere poteſt. *Cel.*
Juſtitia in ſe ſe virtutes continet omnes. (*ſat.* 3.
Jura inventa metu injuſti fateare, neceſſe eſt. *Horat. ſer. l.* 1.
Leges: Vitæ præcepta beatæ. *Id.* 2. *ſat.* 4.
Prima dedit leges, Cereris ſunt omnia munus. *Virg.*

'*t* genus indocile, ac diſperſum montibus altis
ompoſuit, legésque dedit, Latiúmque vocari
ſaluit. *Virg. de Saturno.*

ura ligant homines, taurorum cornua funes:
Cornu bos capitur; jure ligatur homo. *Gloſſ. Jur. in I.*

Tantum valent leges, quantum volunt Reges: (*Inſtit. de Oblig.*

Peſſima vox eſt.

'antum valent Reges, quantum volunt leges:

Optima vox eſt.

egem ſervare, eſt regnare. *Guibald.*

'*urtum non facies*: Juriſtis ſcribitur hæc lex;
Hæc: *Non occides*, pertinet ad Medicos.

ex eſt: Regula peccatis quæ pœnas irroget æquas. *Horat.*

Quid leges ſinè moribus - Vanæ proficiunt? *Id. l. 4. od. 4.*

Appoſita, intortos emendat regula mores,
:t premitur ratione animus. *Perſ.*

pſa utilitas juſti, prope mater eſt æqui. *Horat.*

Virtus: ſcire homini rectum, utile, turpe, inhoneſtum. *Lucil.*

uſtitia, utilibus rectum præponere ſuadet,
Communésque ſequi leges, injuſtáque nunquam
argiri ſociis. *Claud. l. 2. Stilic.*

n lege lapſus, lege judicabitur. *Paulin.*

Sunt ſuperis ſua jura. *Ovid. 9. Met.*

uſtâ librat DEUS omnia lance. *Mant. 2. de cal. temp.*

ex univerſi eſt, quæ jubet naſci, & mori. *Pub. ſyr.*

Summum jus, ſumma ſœpe injuria. *Terent. Heant. ac. 4. ſc. 5.*

Jus eſt in armis. *Senec. Herc. fur. ac. 2.*

Jura ſilent bellô, bellô lex opprimitur vi.

JUVENTUS.

Clamabam in ſylvis, quid ſit formoſa *Juventus?*
Audiit hæc Echo garrula: *Ventus* ait.
O! formoſe puer, nimiùm nè crede colori. *Virg.* 2. *Eclo.*
Prima lanuginis ætas: *Bacch. in Flav.*
Purpureo primæ ſignatus flore juventæ. *Ibid.*
Teneri ſordent lanugine vultus. *Mart.*
Rudibus pueris monſtratur litera primùm. *Manil.*
Pueris olim dant cruſtula, blandi
Doctores, elementa velint ut diſcere prima. *Horat.* 1. *ſat.* 1.
Exultat levitate puer, gravitate ſenectus,
Inter utrumque manens ſtat juvenile decus. *Corn. Gall.*
Puer, quavis beſtia intractabilior. *Plaut.*
Et ſolùm conſtans in levitate ſua eſt. *Ovid.*
Plùs lactis habet, quàm ſanguinis. *Juve. ſat.* 11.
Pueri ſemper puerilia tractant.
Sunt pueri puri, parvi, parviſque cibantur,
Currunt, lætantur, citò dant, citò pacificantur.
Hic juvenis creſcit, velut hoc quod creſcere neſcit.
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper. *Horat. in art.*
Inviſæ pueris ferulæ. *Mart.*
A teneris crimen condiſcitur annis. *Ovid. ep.* 4.
Pejora juvenes facilè præcepta audiunt. *Senec. Thy.*
Pravi docilis juventa, incauta futuri. *Bacch. in Flav.*
Quod nova teſta capit, inveterata ſapit.
Qualiter in primis adoleſcens vixerit annis,
Talem præbebit curva ſenecta patrem. *Corn. Celt. l.* 4.

Eſt

Eſt opus ardentem frenis arcere juventam
Nec ſinere in mores luxuriare malos. *Mant. contra Poëta.*
Nil dictu fœdum, viſúque hæc limina tangant, (*impud.*
Intrà quæ puer eſt, &c. *v. Educatio.*
Sanguine præcalido fervet nervoſa juventus. *Prud.*
Neque enim robuſtior ætas
Ulla, nec uberior, nec quæ magis ardeat, ulla eſt. *Ovid.* 15.
Flore novo pubeſcit firmior ætas. *Bacch. in Flav.* (*Met.*
Patiens operum eſt, parvóque aſſueta juventus. *Virg.* 2. *Geor.*
Multa tulit, fecítque puer: ſudavit, & alſit. *Horat. in art.*
Juvenes, nova gloria Matris. *Valer. Flac.*
Incipe parve puer riſu cognoſcere Matrem. Virg. 4. *Eclo.*
Omnis in Aſcanio cari ſtat cura Parentis. Virg. 3. *æne.*
Pueri inter ſe ſe, quàm pro levibus noxis iras gerunt? *Ter. Heey.*
Labitur occultè, fallítque volatilis ætas. *Ovid.* 1. *am.*
Sic variat natura vices, infantia repit. *Prud.*
Lætitia juvenem, frons decet triſtis ſenem. *Senec. Hip.*
Primævo flore juventus - Exercetur equis. Virg. 7. *æne.*
Neſcit, equo rudis - Hærere ingenuus puer,
Venaríque timet; ludere doctior. *Horat. l.* 3. *od.* 24.
Ludere par impar, equitare in arundine longe. *Id.* 2. *ſat.* 8.
Sunt, quibus ingenium, & rerum prudentia velox
Ante pilos venit. *Perſ.* 4. *Saty.*
Qui ſapit ante pilos, haud ſapit ille diu.
Præcocibus mors ingeniis eſt invida ſemper. *Mant.*
Ante annos, animúmq; gerens, curámq; virilem. Virg. 9. *æne.*
Decet verecundum eſſe adoleſcentem. *Plaut. Aſin.* (*de Aſcan.*
Juvenem plùs decet tacere, quàm loqui. *Evripid.*

Hic

Hic ſatus ad pacem; hic campeſtribus utilis armis,
Naturæ ſequitur ſemina quisque ſuæ. *Prop. l.* 3.

Unus conſiliis, alter præſtantior haſtâ.

Sint procul à nobis juvenes ùt fœmina compti. *Ovid.*

Tum demum pueris ævo florente juventus
Occidit, & molli veſtit lanugine malas. *Lucret. l.* 5.

Vidi jam juvenem, premeret cùm ſerior ætas,
Mœrentem ſtultos præteriiſſe dies. *Tibull.* 1. *ele.* 4.

Venatu vigilant pueri, ſylváſque fatigant. *Virg.* 9. *ære.*

Turpe puer fictus, ſed magè turpe ſenex. *Leand.*

Angelicus juvenis, ſenibus ſathanizat in annis.

Regenda magis eſt fervida adoleſcentia. *Senec.*

Tam ſubitò corvus, qui modò cygnus erat. *Mart.*

Olim. Credebant hoc grande nefas, & morte piandum:
Si juvenis vetulo non aſſurrexit, & ſi
Barbato cuîcunque, puer. *Juve. ſat.* 13.

Olim juventus non ità effrenis fuit.

Nunc noſtra ſtertit, deſide in culcitra, juventus,
Turpíque ſtagnat otiò, græcatur, helluatur.
Jam novit infans nubere; pupus vocat Thalaſſum;
Jam degener ſcit Filiæ, Proſerpinæque raptum.
Cur iſtud?
Exempla morum filiis ſignant nefanda patres,
Natus paternos æmulus premit ſequendo greſſus. *Seybold p.* 8.

Cotile, bellus homo es, &c. *v. Homo.* (§. 8.

Mundi juventus, DEO eſt contemptus. *Guibald.*

Et pueri naſum Rhinocerotis habent. *Mart. l.* 1.

Urit maturè, quod vult urtica manere.

Quod

Quod puer aſſueſcit, ſenior dimittere neſcit.

Sœpe juventutis ſequitur veſtigia virtus:
  Qualis erat juvenis, talis erítque ſenex.

Qui non aſſueſcit virtuti, cùm juveneſcit,
A vitiis neſcit deflectere, quando ſeneſcit.

Juvenis animoſus, ſenex fiet glorioſus. *Guibal.*

Ore puer, puerique habitu, ſed corde ſagaci
Æquabat ſenium, atque aſtu ſuperaverat annos. *Sill. l. 8.*

Illa juventus gratior, quæ ſimilis ſenectæ. *Auſon.*

Nec pueri contempſeris annos. *Juve. ſat.* 14.

De nuce fit corylus; de glande fit ardua quercus:
  E parvo puero, ſœpe peritus homo.

At, tu, dum primi floret tibi temporis ætas;
  Utere, non tardo labitur illa pede. *Tibull. L.* 1. *ele.* 8.

Dum tenera eſt ætas, generoſos imbue mores,
  Tunc facilè eſt cunctis artibus ingenium. *Owe. Mon. Eth.*

Formicæ ſtudium, ſtudioſa imitare juventus.

Adoleſcens cùm ſis, te, cùm eſt ſanguis integer,
Rei tuæ quærendæ convenit operam dare.
Demum igitur, cùm ſenex ſis, tunc in otium
Te colloces, dum potes. *Plaut. Merc. ac.* 3. *ſc.* 2.

Qui vacat in juventute, turbatur ſenectute. *Guibal.*

Diſce! quod ignoras. *Mart. l.* 2.

Diſce, docendus adhuc. *Horat.* 1. *ep.* 17.

Diſce bonas artes, moneo, Romana juventus. *Ovid.* 2. *Pon.*

Diſce puer virtutem ex me, verúmque laborem,
Fortunam ex aliis. *Virg.* 12. *æne.*

V. Ætas. Educatio. Levis. Mores. Proles.

LABORES UTILES, ET INUTILES.

Dii laboribus omnia vendunt. *Varro.*

Hinc nulli mel, ſinè felle datur. *Auſon.*

Nîl ſinè magno
Vita labore dedit mortalibus. *Horat. 1. ſat. 9.*

Non niſì per multos voluit DEUS eſſe labores
Ad ſua Regna viam, nec ſidera ſegnibus offert. *Mant. 2. Parth.*

Exemplo eſt magni formica laboris. *Horat. 1. ſat. 1.*

Nulla dies ſinè linea. *Apelles.*

Aſſiduus labor, & ſolers induſtria, quid non
Edomat? huîc cedunt omnia dura licèt. *S. Clem. Alex.*

Nîl tam difficile eſt, quin quærendo inveſtigari poſſit. *Teren.*

Eſt opus incœpto, finis virtutis amœnus, *(Heau.*
Principiis quamvìs aſpera prima via eſt. *Owe. Mon. Eth.*

Incipe! dimidium, qui bene cœpit, habet. *Auſon.*

Omnibus in rebus gravis eſt inceptio prima.

Omne, quod excellens opus, egregiúmque futurum eſt,
Difficiles ortus habet, incrementáque tarda. *Mant.*

Longa dies homini docuit parêre leones. *Tibul. L. 1.*

Multa dies, variiſque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius, multos alterna reviſens
Luſit, & in ſolido rurſus fortuna locavit.

Invia, crede mihi, duro via nulla labori eſt.

Labor omnia vincit
Improbus, & duris urgens in rebus egeſtas. *Virg. 1. Geor.*

Perrupit Acheronta Herculeus labor. *Horat. l. 1. od. 3.*

Eſt

Eſt labor in pretiô. *Barclaj. in Argen.*
Non ſentitur ſedulitate labor. *Ovid.*
Sœpe tulit laſſis, ſuccus amarus opem. *Id.* 3. *am.*
Magna venit nulli ſinè magno fama labore,
Et vaga ſudorem gloria ſemper habet. *Corn. Celt.l.* 1. *am.* 3.
Non tibi per ventos, aſſa columba venit.
Mandere qui panem jubet in ſudore diurnum,
Non dabit æternas, absque labore dapes. *Owe. l.* 3. *ep.*
Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.*
Tibi ſeris, tibi occas, tibi pariet iſte lætitiam labor. *Plaut.*(*Hea.*
Qui tauros ſtimulant, multi, ſed rarus arator.
Gratæ avibus ficus, ſed eas plantare recuſant. ———
Felis amat piſces, ſed aquas intrare recuſat. ———
Panem quæramus aratrô. *Juve.*
Vocat labor ultimus omnes. *Virg.* 11. *ane.*
A bove majori diſcit arare minor.
Et labor ingenium miſeris dedit. *Manil. L.* 1.
Aſſiduus, longúſque labor, dura omnia vincit. *Ovid.* 13. *Met.*
Me vocat iſte labor, neque enim comes ire recuſo. *Stat.* 1.
Nullum à labore me reclinat otium, (*Achil.*
Urget diem nox, & dies noctem, neque eſt
Levare lenta ſpiritu præcordia. *Horat. Epod.*
Valetudo decreſcit, accreſcit labor. *Plaut. Curc.*
Me quoque debilitat ſeries immenſa laborum,
Ante meum tempus cogit & eſſe ſenem. *Ovid.*
Stupet ipſe labores - Annus. *Stat.* 1. *ſylv.*
Tot in orbe labores. *Lucan. l.* 4.
Noſtra brevis, velóxque ætas eſt plena laborum. *Virg.*

Vexat labor agricolam. *Auſon.* 15. *Idyl.*

Omnibus eſt labor impendendus. *Virg.* 4. *Geor.*

Aſſiduos DEUS ipſe juvat, verùm odit inertes,
Et ſua dat nullis abſque labore bona.

Eſt labor ingratus, quem prœmia nulla ſequuntur,
Cum mercede labor gratior eſſe ſolet.

Opſonium optimum ſenectuti labor. *Homer.*

Filia, ſub tilia nebat ſubtilia fila.

Aut ducunt lanas, aut ſtamina pollice verſant,
Aut hærent telæ, famulásque laboribus urgent. *Ovid.* 4. *Met.*

Defeſſa jubendo eſt
Sæva Jovis conjux, ego ſum indefeſſus agendo. *Herc. apud Ovid.*

Tempus in agrorum cultu conſumere, dulce eſt. *Ov.* 2. *Pon.* 7.

Nullum à labore me reclinat otium. *Horat. Epod. od.* 17.

Expectant curæque, catenatíque labores. *Mart. l.* 1.

Qui non ad radios ſolares gramina ſiccat
Dum tremulus ſtridor fritinnit ab ore cicadæ;
Is laqueum portans, hyberno tempore quærat,
Num quis ei fœnum venundare poſſit egenti?

Miſerum eſt opus, demum fodere puteum,
Ubi ſitis fauces tenet. *Plaut. Moſt. ac.* 2. *ſc.* 1.

Vectigal magnum, cum pietate labor.

Nîl mortalibus arduum eſt. *Horat. l.* 1. *od.* 3.

Omnia conando docilis ſolertia vincit. *Mart. l.* 1.

Vigilare decet hominem,
Qui ſua tempori vult conficere negotia. *Plaut. Rud.*

Non venit ex facili, lecta corona, jugo. *Ovid.*

Quò major labor eſt, gloria major erit. *Flor. L.* 2.

Digna,

Digna, laborantes reſpondent prœmia curis. Virg.
Prœmia Victorum pendent à fine laborum. —
Finis coronat opus. *Ennius.*
Grata quies poſt exhauſtum ſolet eſſe laborem. *Eob. Ec. 7.*
Dulcia non meruit, qui non guſtavit amara.
Dulcior eſt fructus, per multa pericula ductus.
Charius eſt charum, dum prægnſtatur amarum.
Plurima qui aggreditur, nîl aptè perficit unquam.
Pluribus intentus, minor eſt ad ſingula ſenſus.
Non bene, quod cœpit, deſerit author opus.
Dimidium facti, qui bene cœpit, habet. *Horat. 1. ep. 2.*
Perdit dimidium, qui malè cœpit opus.
Leve fit, quod bene fertur onus. *Ovid. 1: art.*
Manuum labores præſtant honores. *Guib.*
Manus ſinè opere, mendicabit properè. *Id.*
Fructus non fit multus, ager ſi non bene cultus.
Extremi ſuprema eſt meta laborum. *Quint. ſmyrn.*
Omnibus una quies, operum labor omnibus unus. *Virg. 4. Geor.*
Longorum hæc meta laborum. *Virg.*
Et faciamus idem, remereamur idem. *Mart.*
Hoc opus, hic labor eſt. Virg. 6. *ane.*
Quod nunc inſtat, agamus. *Id.*
Velle videmur, & in mediis conatibus ægri. *Id.*
Principium fervet; medium tepet; ultima frigent.
Mens humana, omnes operas ſinè Numine perdit.
Feci, quod potui, potui quod Chriſte dediſti,
Perfide! fac meliùs, ſi potes, invidiâ.
Interpone tuis interdum gaudia curis,

Ut poſſis animô quemvis ſufferre laborem. *Cato.* 3. *Mor.*

Quod caret alterna requie, durabile non eſt:
Hæc reparat vires, feſſáque membra levat. *Ov. Hero. ep.* 4.

Arcum, intenſio frangit; animum remiſſio. *Publ. ſyr.*

Moderata durant. *Senec. Troad.*

Aut ob avaritiam, aut miſera ambitione laborat. *Hor.* 1. *ſat.* 4.

Labor omnis inanis. *Homer.*

Diruit, ædificat, miſcet quadrata rotundis. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Siccum, ſterili vomere, littus aro. *Ovid.* 4. *Pon.*

Non profecturis littora bobus aras. *Id.* 5. *ep.*

Elue pelliceum, nec aquâ tamen imbue plenè.

In flammas flammas, in mare portat aquas. *Ovid.*

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus. *Horat. in Art.*

Exiguam, pleno de mare, demit aquam. *Ovid.*

Nîl bene cùm facias, facis attamen omnia bellè. *Mart.*

Longíque perit labor irritus anni.. *Ovid.* 1. *Met.*

Tibi aras, tibi occas, tibi ſeris, tibi eidem & metis. *Plaut.*

A teneris impende laborem. *Virg.* 3. *Geor.*

Formicæ ſtudium, ſtudioſa imitare juventus.

Incipe, quicquid agas, pro toto eſt prima operis pars.

Quicquid agis, prudenter agas, & reſpice finem.

Eſt meliùs regredi, quàm malè cœpta ſequi.

Quod ſœpe fieri non poteſt, fiat diu. *Senec. Oed.*

Intendes animum ſtudiis, & rebus honeſtis. *Horat.* 1. *ep.* 2.

Res age, quæ proſunt; rurſus vitare memento,
In quibus error ineſt, nec ſpes eſt certa laboris. *Cato.* 4. *Mor.*

Adde parum modico, modico ſuperadde puſillum:
Tempore ſic parvo, magnus acervus erit.

Inci-

Incipe! dimidium facti eſt cœpiſſe Superſit
Dimidium, hoc rurſus incipe, & efficies. *Auſon.* 8.
Tanquam perpetuò victurus adito laborem,
Et vitam, veluti cras moriturus, age.
Nil temere incipias, ſed primùm conſule: cœpti
Nam multos ſerò pœnituiſſe liquet. *Verin.*
Conſule vir, fac vota ſenex, juveniſque labora.
Qui cupit optatam curſu contingere metam,
Multa tulit, fecítque puer, ſudavit, & alſit. *Horat. in art.*
Nec citò deſiſtas, nec temerè incipias. *Prop.*
Diſce puer virtutem ex me, verúmque laborem,
Fortunam ex aliis. *Virg.* 12. *ene.*
Dum vires, anníque ſinunt, tolerate labores,
Jam veniet tacito curva ſenecta pede.
Aut mare navigiis, aut vomere ſcindite terram,
Aut fera belligeras addite in arma manus. *Ovid.* 2. *art.*
Nec te pœniteat duros ſubiiſſe labores,
Aut operi aſſuetas attenuâſſe manus. *Tibull. l.* 1.
Nil parvum ſapias, tantùm ſublimia cures. *Horat.*
Eſto laborator, DEUS eſt tunc auxiliator.
Tegmen frange nucis, ſi cupis eſſe nucem.
Fac, ut nulla tibi ſinè fructu tranſeat hora:
Tunc erit hora brevis, tunc labor ipſe levis.
Nulla dies abeat, quin linea ducta ſuperſit,
Nec decet ignavum præteriiſſe diem.

V. Conatus. Opera. Præmia. Quies.

LAUS, ET VITUPERIUM.

Nemo tam pravus, qui non ſit laudis avarus.
Omnes mortales ſe ſe laudari expetunt. *Enni.*
Gaudent prænomine molles - Auriculæ. *Horat.*
Principibus placuiſſe viris, non infima laus eſt. *Id.* 1. *ep.* 17.
Pulchrum eſt digitô monſtrari, & dicier: hic eſt. *Perſ.* 1. *ſaty.*
An erit, qui velle recuſet
Os populi meruiſſe, & cedrô digna locutus? *Id. ib.*
Tantus amor laudis. *Virg.*
Sunt etiam ſua prœmia laudi. *Id.* 1. *æne.*
Dignum laude virum, Muſa vetat mori;
Cœlo Muſa beat. *Horat. l.* 4. *od.* 8.
Laus vera, humili ſæpe contingit viro. *Plaut.*
Ingenii ſtimulos ſubdere fama ſolet. *Ovid.*
Excitat auditor ſtudium, laudatáque virtus
Creſcit, & immenſum gloria calcar habet. *Ovid.* 4. *Pon.* 2.
Res eſt moleſta, laudibus nimìs vehi. *Evrip. Oreſt.*
Scire aliquid laus eſt, pudor eſt, nîl diſcere velle. *Cato.* 4. *Mor.*
Durum iter ad laudes, gravior via ducit in altum,
Quò labor eſt potior, gloria major erit. *Flor. l.* 2.
Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.*
Id facere laus eſt, quod decet, non quod lubet. *Senec.* (*Heaut.*
Quæ poſt fata venit gloria, vera venit.
Qui ſcit, laudatur; qui neſcit, vituperatur.
Laudatur ab his; culpatur ab illis. *Horat.* 1. *ſat.* 2.
Laudare ſe, vani; vituperare ſtulti eſt. *Saluſt.*

Non

Non laudandus eſt, qui plùs credit, quæ audit, quàm quæ videt. —
Laus, fraus, muliebria ſunto. *Gram.* (*Plaut.*
Plùs laudatori, quàm tu tibi credere noli.

Cùm te alius laudat, judex tuus eſſe memento:
Plùs aliis de te, quàm tu tibi credere noli. *Cato* 1. *Mor.*

Omne genus laudis turpi vileſcit in ore,
Vera boni, & docti laus ſolet eſſe viri. *Owe. Mon. Eth.*

De te alii narrent, proprio ſordeſcit in ore
Gloria: ſi taceas, plùs tibi laudis erit. *Verin.*

Laudes! lauderis ut abſens. *Horat.* 2. *ſat.* 5.

Si quem laudâris, parcè laudare memento:
Crimina culpato, parciùs ipſa tamen. *Owe. Mon. Eth.*

Qualem commendes, etiam atque etiam adſpice, nè mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem. *Horat. l.* 1. *ep.* 18.

Parcè laudato: nam quem tu ſœpe probâris,
Una dies, qualis fuerit, oſtendet amicus. *Cato* 4. *Mor.*

Non moror, an laudet me turpis, an improbus oſor,
Laus eſt magna: malis diſplicuiſſe viris.

Laus in fine ſonat, Virtus in fine coronat.

Tu cave! degeneres, & ſint præconia noſtra
Vera, vide! famæ quò tuearis opus. *Ovid.*

Qui favoris gloriam verè petit,
Animò laudari magis, quàm voce volet. *Senec.*

V. Fama. Honor. Jactantia.

LEVITAS, LEVIS.

Formoſis levitas ſemper amica fuit.
Plùs lactis habet, quàm ſanguinis. *Juve. ſaty.* 11.

LABORES UTILES, ET INUTILES.

Dii laboribus omnia vendunt. *Varro.*

Hinc nulli mel, ſinè felle datur. *Auſon.*

Nîl ſinè magno
Vita labore dedit mortalibus. *Horat.* 1. *ſat.* 9.

Non niſi per multos voluit DEUS eſſe labores
Ad ſua Regna viam, nec ſidera ſegnibus offert. *Mant.* 2. *Parth.*

Exemplo eſt magni formica laboris. *Horat.* 1. *ſat.* 1.

Nulla dies ſinè linea. *Apelles.*

Aſſiduus labor, & ſolers induſtria, quid non
Edomat? huîc cedunt omnia dura licèt. *S. Clem. Alex.*

Nîl tam difficile eſt, quin quærendo inveſtigari poſſit. *Terent.*

Eſt opus incœpto, finis virtutis amœnus,
Principiis quamvìs aſpera prima via eſt. *(Heauſ. Owe. Mon. Eth.*

Incipe! dimidium, qui bene cœpit, habet. *Auſon.*

Omnibus in rebus gravis eſt inceptio prima.

Omne, quod excellens opus, egregiúmque futurum eſt,
Difficiles ortus habet, incrementáque tarda. *Mant.*

Longa dies homini docuit parĉre leones. *Tibul. L.* 1.

Multa dies, variiſsque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius, multos alterna reviſens
Luſit, & in ſolido rurſus fortuna locavit.

Invia, crede mihi, duro via nulla labori eſt.

Labor omnia vincit
Improbus, & duris urgens in rebus egeſtas. *Virg.* 1. *Geor.*

Perrupit Acheronta Herculeus labor. *Horat. l.* 1. *od.* 3.

Eſt labor in pretiô. *Barclaj. in Argen.*

Non ſentitur ſedulitate labor. *Ovid.*

Sœpe tulit laſſis, ſuccus amarus opem. *Id.* 3. *am.*

Magna venit nulli ſinè magno fama labore,

Et vaga ſudorem gloria ſemper habet. *Corn. Celſ.l.* 1. *am.* 3.

Non tibi per ventos, aſſa columba venit.

Mandere qui panem jubet in ſudore diurnum,

Non dabit æternas, absque labore dapes. *Owe. l.* 3. *ep.*

Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.*

Tibi ſeris, tibi occas, tibi pariet iſte lætitiam labor. *Plaut.* (*Hea.*

Qui tauros ſtimulant, multi, ſed rarus arator.

Gratæ avibus ficus, ſed eas plantare recuſant. ———

Felis amat piſces, ſed aquas intrare recuſat. ———

Panem quæramus aratrô. *Juve.*

Vocat labor ultimus omnes. *Virg.* 11. *æne.*

A bove majori diſcit arare minor.

Et labor ingenium miſeris dedit. *Manil. L.* 1.

Aſſiduus, longúsque labor, dura omnia vincit. *Ovid.* 13. *Met.*

Me vocat iſte labor, neque enim comes ire recuſo. *Stat.* 1.

Nullum à labore me reclinat otium, (*Achil.*

Urget diem nox, & dies noctem, neque eſt

Levare lenta ſpiritu præcordia. *Horat. Epod.*

Valetudo decreſcit, accreſcit labor. *Plaut. Curc.*

Me quoque debilitat ſeries immenſa laborum,

Ante meum tempus cogit & eſſe ſenem. *Ovid.*

Stupet ipſe labores - Annus. *Stat.* 1. *ſylv.*

Tot in orbe labores. *Lucan. l.* 4.

Noſtra brevis, velóxque ætas eſt plena laborum. *Virg.*

Vexat labor agricolam. *Auſon.* 15. *Idyl.*

Omnibus eſt labor impendendus. *Virg.* 4. *Geor.*

Aſſiduos DEUS ipſe juvat, verùm odit inertes,
Et ſua dat nullis abſque labore bona.

Eſt labor ingratus, quem prœmia nulla ſequuntur.
Cum mercede labor gratior eſſe ſolet.

Opſonium optimum ſenectuti labor. *Homer.*

Filia, ſub tilia nebat ſubtilia fila.

Aut ducunt lanas, aut ſtamina pollice verſant,
Aut hærent telæ, famulàsque laboribus urgent. *Ovid.* 4. *Met.*

Defeſſa jubendo eſt
Sæva Jovis conjux, ego ſum indefeſſus agendo. *Herc. apud Ovid.*

Tempus in agrorum cultu conſumere, dulce eſt. *Ov.* 2. *Pon.* 7.

Nullum à labore me reclinat otium. *Horat. Epod. od.* 17.

Expectant curæque, catenatique labores. *Mart. l.* 1.

Qui non ad radios ſolares gramina ſiccat
Dum tremulus ſtridor fritinnit ab ore cicadæ;
Is laqueum portans, hyberno tempore quærat,
Num quis ei fœnum venundare poſſit egenti?

Miſerum eſt opus, demum fodere puteum,
Ubi ſitis fauces tenet. *Plaut. Moſt. ac.* 2. *ſc.* 1.

Vectigal magnum, cum pietate labor.

Nîl mortalibus arduum eſt. *Horat. l.* 1. *od.* 3.

Omnia conando docilis ſolertia vincit. *Mart. l.* 1.

Vigilare decet hominem,
Qui ſua tempori vult conficere negotia. *Plaut. Rud.*

Non venit ex facili, lecta corona, jugo. *Ovid.*

Quò major labor eſt, gloria major erit. *Flor. L.* 2.

Digna, laborantes reſpondent prœmia curis. *Virg.*
Prœmia Victorum pendent à fine laborum. —
Finis coronat opus. *Ennius.*
Grata quies poſt exhauſtum ſolet eſſe laborem. *Eob. Ec. 7.*
Dulcia non meruit, qui non guſtavit amara.
Dulcior eſt fructus, per multa pericula ductus.
Charius eſt charum, dum prægnſtatur amarum.
Plurima qui aggreditur, nîl aptè perficit unquam.
Pluribus intentus, minor eſt ad ſingula ſenſus.
Non bene, quod cœpit, deſerit author opus.
Dimidium facti, qui bene cœpit, habet. *Horat. 1. ep. 2.* —
Perdit dimidium, qui malè cœpit opus.
Leve fit, quod bene fertur onus. *Ovid. 1: art.*
Manuum labores præſtant honores. *Guib.*
Manus ſinè opere, mendicabit properè. *Id.*
Fructus non fit multus, ager ſi non bene cultus.
Extremi ſuprema eſt meta laborum. *Quint. ſmyrn.*
Omnibus una quies, operum labor omnibus unus. *Virg. 4. Geor.*
Longorum hæc meta laborum. *Virg.*
Et faciamus idem, remereamur idem. *Mart.*
Hoc opus, hic labor eſt. *Virg. 6. ane.*
Quod nunc inſtat, agamus. *Id.*
Velle videmur, & in mediis conatibus ægri. *Id.*
Principium fervet; medium tepet; ultima frigent.
Mens humana, omnes operas ſinè Numine perdit.
Feci, quod potui, potui quod Chriſte dediſti,
Perfide! fac meliùs, ſi potes, invidiâ.
Interpone tuis interdum gaudia curis,

LAUS, ET VITUPERIUM.

Nemo tam pravus, qui non ſit laudis avarus.
Omnes mortales ſe ſe laudari expetunt. *Enni.*
Gaudent prænomine molles - Auriculæ. *Horat.*
Principibus placuiſſe viris, non infima laus eſt. *Id.* 1. *ep.* 17.
Pulchrum eſt digitò monſtrari, & dicier: hic eſt. *Perſ.* 1. *ſaty.*
An erit, qui velle recuſet
Os populi meruiſſe, & cedrò digna locutus? *Id. ib.*
Tantus amor laudis. *Virg.*
Sunt etiam ſua prœmia laudi. *Id.* 1. *æne.*
Dignum laude virum, Muſa vetat mori;
Cœlo Muſa beat. *Horat. l.* 4. *od.* 8.
Laus vera, humili ſæpe contingit viro. *Plaut.*
Ingenii ſtimulos ſubdere fama ſolet. *Ovid.*
Excitat auditor ſtudium, laudatáque virtus
Creſcit, & immenſum gloria calcar habet. *Ovid.* 4. *Pon.* 2.
Res eſt moleſta, laudibus nimìs vehi. *Evrip. Oreſt.*
Scire aliquid laus eſt, pudor eſt, nîl diſcere velle. *Cato.* 4. *Mor.*
Durum iter ad laudes, gravior via ducit in altum,
Quò labor eſt potior, gloria major erit. *Flor. l.* 2.
Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.*
Id facere laus eſt, quod decet, non quod lubet. *Senec.* (*Heaut.*
Quæ poſt fata venit gloria, vera venit.
Qui ſcit, laudatur; qui neſcit, vituperatur.
Laudatur ab his; culpatur ab illis. *Horat.* 1. *ſat.* 2.
Laudare ſe, vani; vituperare ſtulti eſt. *Saluſt.*

Non

Non laudandus eſt, qui plùs credit, quæ audit, quàm quæ videt.

Laus, fraus, muliebria ſunto. *Oram.* (*Plaut.*

Plùs laudatori, quàm tu tibi credere noli.

Cùm te alius laudat, judex tuus eſſe memento:
Plùs aliis de te, quàm tu tibi credere noli. *Cato* 1. *Mor.*

Omne genus laudis turpi vileſcit in ore,
Vera boni, & docti laus ſolet eſſe viri. *Owe. Mon. Eth.*

De te alii narrent, proprio ſordeſcit in ore
Gloria: ſi taceas, plùs tibi laudis erit. *Verin.*

Laudes! lauderis ut abſens. *Horat.* 2. *ſat.* 5.

Si quem laudâris, parcè laudare memento:
Crimina culpato, parciùs ipſa tamen. *Owe. Mon. Eth.*

Qualem commendes, etiam atque etiam adſpice, nè mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem. *Horat. l.* 1. *ep.* 18.

Parcè laudato: nam quem tu ſœpe probâris,
Una dies, qualis fuerit, oſtendet amicus. *Cato* 4. *Mor.*

Non moror, an laudet me turpis, an improbus oſor,
Laus eſt magna: malis diſplicuiſſe viris.

Laus in fine ſonat, Virtus in fine coronat.

Tu cave! degeneres, & ſint præconia noſtra
Vera, vide! famæ quò tuearis opus. *Ovid.*

Qui favoris gloriam verè petit,
Animô laudari magìs, quàm voce volet. *Senec.*

V. Fama. Honor. Jactantia.

LEVITAS, LEVIS.

Formoſis levitas ſemper amica fuit.

Plùs lactis habet, quàm ſanguinis. *Juve. ſaty.* 11.

Suis ſemper juvenilior annis. *Ovid. 14. Met.*

Vir levitate gravis; vir gravitate levis.

Tibi inconſumpta juventa;
Tu puer æternus. *Ovid. 1. Met.*

Sunt pueri : pueri ſemper puerilia tractant.

Variatur imagine lunæ :
Creſcit, decreſcit, conſtans perſiſtere neſcit.

Infantes ſumus, & ſenes videmur. *Mart. l. 6.*

Exultat levitate puer ; gravitate ſenectus. *Corn. Gall.*

Et ſolùm conſtans in levitate ſua eſt. *Ovid. 5. triſ. 9.*

Parva, leves capiunt animos. *Id. 1. Art.*

Mutatur in horas. *Horat. in Art.*

Et minus eſt in te, quàm ſummâ pondus ariſtâ,
Quæ levis, aſſiduis ſolibus uſta riget. *Prop. 2. ele. 9.*

Nulla diu fœmina pondus habet. *Id. l. 2.*

Mulieres ſunt fermè ùt pueri, levi ſententia. *Terent. Hecy.*

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem. *Mart.*

Inconſtantia, parta reſolvit. *Boët. de diſcipl. Schol.*

Nec levitas culpanda mea eſt, nec ſemper eodem
Impoſitos vento panda carina vehit. *Ovid.*

A primis & nos pueriliter egimus annis.

Cura viris levibus rerum ſolet eſſe novarum;
Cura viris gravibus rerum ſolet eſſe ſuarum. *Mant. Eclo. 10.*

Tam magna eſt penuria mentis, ubique
In nugas tam prona via eſt. *Pal. l. 3.*

Orandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano. *Juve. 4. ſat. 10.*

V. Amentes. Animus. Fœmina. Juventus. Natura. Propenſio.

LIBERTAS, ET LICENTIA.

Omnes profectò liberi libentiùs ſumus, quàm ſervimus. *Plaut.*

Mus miſer eſt, antrò qui ſemper clauditur unò. (*Capt.*

Ætheris immenſi formidat vincula civis - Ales.

Eſt foculus proprius multò pretioſior aurò.

Non bene pro fulvo libertas venditur auro:
 Hoc cœleſte bonum præterit orbis opes.

Non bene pro magno libertas venditur auro:
 Alterius non ſit, qui ſuus eſſe poteſt.

Sum meus; inde mihi videor ſatis eſſe beatus:
 Non habeo famulum, Pontice, nec Dominum. *Ovid.*

Egomet ſum mihi Imperator, idem egomet mihi obedio. *Plaut.*

Servum hominem, cauſam orare, leges non ſinunt,
Neque teſtimonii dictio eſt. *Terent. Phor.*

Hoc licet impunè facere huic; illì non licet,
Non, quòd diſſimilis res ſit, ſed quod is, qui facit. *Id. Adel.*

Nocet libertas nimia. *Id. Heaut.*

Nimia licentia
Profectò evadet in aliquod magnum malum. *Id.*

Libertatis amor, quàm multas perdidit urbes!

Deteriores omnes ſumus licentiâ. *Terent. Heaut. act. 2. ſc. 1.*

Nunquam libertas gratior extat,
Quàm ſub Rege pio. *Claud. l. 1.*

Quanta hominis libertas, eſt & tanta poteſtas.

Peragit tranquilla libertas,
Quod violenta nequit. *Claud. in Man. Conſ.*

Liber is eſt exiſtimandus, qui nulli turpitudini ſervit. *Salluſt.*

Libertas, per inertiam amittitur. *Horat.*

Beata

Beneficium accipere, libertatem vendere eſt. *Publ. ſyr.*
Nullus liber erit, quis quis amare volet. *Prop.*
Breve ſit, quod turpiter audes. *Juve. ſat.* 8.
Quantùm plùs liceat, tam libeat minùs. *Auſon.*
Minimum decet licere, cui multùm licet: *Senec. Troad. ac.* 2.

V. Servus.

LINGUA, VERBA, &c.

Humano, membrum non eſt in corpore linguâ
Nobiliúsve bonâ, mobiliúsque malâ.
Poſſe tacere, ars eſt; ars quoque, poſſe loqui.
Gravis eſt culpa, tacenda loqui. *Ovid.* 2. *art.* (*epig.* 25.
Multa loquens, & cuncta tacens, non ambo placemus. *Auſon.*
Facundus in via comes, pro vehiculo eſt. *Publ. ſyr.*
Lingua mali, pars peſſima ſervi. *Juve.* 3. *ſat.* 9.
Ex lingua ſtulta veniunt incommoda multa.
Sermo datur cunctis, animi ſapientia paucis. *Cato* 1. *Mor.*
Ex verbis fatuus, pulſu cognoſcitur olla.
Theſaurus ſtultis in lingua poſitus eſt. *Plaut.*
Nemo ſuis verbis præſtantior eſſe putandus.
Semper ſua maximè cuîque,
Neſcio quô pactô verba nocere ſolent. *Prop.*
Verba movent iras, non circumſpecta. *Ovid. L.* 5. *Faſt.*
Dicta ſemel, nullum patiuntur jure recurſum.
Qui neſcit tacere, neſcit loqui. *Symb. Henr.* VI. *Imp.*
Facundus non eſt, qui multa, at! qui bene dicit:
Ut nec fœcundus, qui mala gignit, ager. *Owe.* l. 3. *epig.*

Omne

Omne ſupervacuum, pleno de pectore manat.

Plùs ſcire ſatiùs eſt, quàm loqui. *Plaut. Epid.*

Lingua volubilis eſt hominum, verbíſque referta. *Homer.*

Sepibus incluſit linguam natura duabus
Nè citò proſiliat lubrica lingua foras.

Interpres linguæ manus eſt, at muta, loquentis;
Pectoris ùt muti nuncia lingua loquens. *Ove. L. 3. epig.*

Rara fides hominum, qui multis multa loquuntur. *Cato.*

Qui multùm temerè verba fudit, is ſolet
Audire nolens, quæ volens dixit malè. *Sophoc.*

Intererit multùm, Davúſne loquatur, Herúſve? *Horat. Art.*

Nihil eſt dictu facilius. *Terent. Phor. ac. 2 ſc. 1.*

Sœpe loqui nocuit.

Tacitus paſci ſi poſſet corvus, haberet
Plùs dapis. *Horat. L. 1. ep. 17.*

Neſcit vox miſſa reverti. *Id. in Art.*

Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. *Id. 1. ep. 18.*

Lingua parens fœcunda malorum. *Bacch. in Flav.*

Lubrica lingua mali ſemper pars peſſima ſervi. *Juve.*

Exigua eſt tribuenda fides, qui multa loquuntur. *Cato 2. Mor.*

Rara in tenui facundia panno. *Juve. ſat. 7.*

Apud eruditos qui nihil valent,
Apud plebem præeminent facundiâ. *Ariſtoph. comic.*

Iraſcor Proculo, cujus facundia tanta eſt. *Auſon.*

Os garrulum intricat ómnia. *Symb. Car. III. Imp.*

Pica loquax. *Bacch. de garrulo.*

Projicit ampullas, & ſeſquipedalia verba. *Horat. in Art.*

Garrulus & verbis mucida vina facit. *Mart.*

Fœcun-

Fœcundi calices, quem non fecêre diſertum? *Horat.* 1. *ep.* 5.
Fluit meliùs poſt pocula ſermo. *Mant.*
Effervet multò linquáque, córque merò. *Ovid.* 1. *am.*
Quando bibo vinum, loquitur mea lingua latinum.
Arbitrii noſtri non eſt, quid quisque loquatur. *Cato.*
Dulce loqui miſeris, veterésq; reducere queſtus. *Stat. L.* 5. *Th.*
Pectora felle virent, lingua eſt ſuffuſa venenò. *Ovid.* 2. *Met.*
Verba puellarum, foliis leviora caducis. *Ovid.*
Lingua hominum ad judicia præceps. *Horat.*
Difficilem, & moroſum offendit garrulus ultro. *Id.*
Lis, minimis verbis interdum maxima creſcit. *Cato.*
Verba volant, non ſaxa tamen, minùs aëra lædunt.
Verba ligant homines, taurorũm cornua funes.
Et ſapiens breviter dicere multa poteſt.
Non domus eſt pacis, ubi regnat lingua loquacis.
Os qui non claudit, quod non vult, ſœpius audit.
Multa ſuſurrantes mendacia ſunt cumulantes.
Qui nimiùm fatur, ſtultiſſimus eſſe probatur.
Sonus eſt, qui vivit in illo. *Ovid.* 3. *Met.*
Prætereáque nihil.
Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit. *Ovid. L. am.*
Verba movent, exempla trahunt.
Corrumpúntque bonos mores colloquia prava. *Menand.*
Habet ſuum venenum blanda oratio. *Pub. ſyr.*
Vox blanda & nequam, digitos habet. *Juve. ſat.* 6.
Verba bonos vitiant mulierum turpia mores. *Naumach.*

Verba

Verba movent animos, oris laſcivia pectus
Pulſat, & in venas ſemina mortis agit. *Mant.*
Migret in obſcuras, *ſimili* ſermone tabernas! *Horat. in art.*
Nihil eſt tam bene dictum, quin malè narrando poſſit depra-
Si bonus interpres, nunquam mala verba nocebunt: (vari. *Te-*
Si malus interpres, nunquam bona verba juvabunt. (*rent. Phor.*
Facilè ſibi facunditatem virtus arguta invenit. *Plaut.*
Vox, veritatis teſtis, extingui nequit. *Prud.*
Utile opus manuum, vario ſermone levatur. *Ovid.*
Qui inconſideratè loquitur, ſentiet mala.
Linguam compeſcere - Virtus non minima eſt.
Quando conveniunt Ludmilla, Sybilla, Camilla,
Sermones miſcent & ab hoc, & ab hac, & ab illa.
Dum dives loquitur, verbum Salomonis habetur:
Dum pauper loquitur, tunc barbarus eſſe videtur.
Navita de ventis, de bobus narrat arator. *Prop. L. 2.*
Lingua doloſa, ſemper eſt odioſa. *Guibald.*
Vatibus hic mos eſt, centum ſibi poſcere voces,
Centum ora, & linguas optare in carmine centum. *Pers. Sat. 1.*
Triſtia mœſtum
Vultum, verba decent: iratum, plena minarum. *Horat. in art.*
Qui bene vult fari, debet bene præmeditari.
Qui, quæ vult dicit, quæ non vult audiet ille.
Rem bene prævifam, non verba invita ſequentur.
Nil tam difficile eſt, quod non perſuadeat, & non
Efficiat docti, lingua diſerta, ſenis. *Owe. Mon. Eth.*
Ancipiti, eloquium longè penetrantius enſe,
Hoc rabiem motam ſedat, & arma virûm. *Id. ib.*

Virtu-

Virtutem primam eſſe puta, compeſcere linguam:
Proximus ille DEO eſt, qui ſcit ratione tacere. *Cato.* 1. Mor.

Qui citò præcipitat velox ſinè pondere verbum,
Errat, demiſſum non revocare poteſt. *Owe.* Mon. *Eth.*

Inter convivas, fac ſis ſermone modeſtus,
Nè dicâre loquax, dum vis urbanus haberi. *Cato.* 3. Mor.

Perſpicua brevitate nihil magis afficit aures;
In verbis, ubi res poſtulat, eſto brevis. *Owe. L.* 3. *epig.*

Fiſtula dulce ſonat, volucrem dum decipit auceps:
Noli homines blando nimiùm ſermone probare. *Cato.* 1. Mor.

Percunctatorem fugito, nam garrulus idem eſt. Horat.

Cùm rectè vivas, non cures verba malorum.
Nè cures, ſi quis tacito ſermone loquatur:
Conſcius ipſe ſibi de ſe putat omnia dici. *Cato.* 1. Mor.

Quid de quoque viro, & cuî dicas, ſœpe videto. Horat.

Perſpicito tecum tacitus, quid quiſque loquatur:
Sermo etenim mores & celat, & indicat idem. *Cato* 4. Mor.

Rumores fuge, nè incipias novus author haberi:
Nam nulli tacuiſſe nocet; nocet eſſe locutum. *Cato* 1. Mor.

Sit tibi credibilis ſermo, conſultáque verba. *Ovid.* 1. *am.*

Corrumpunt mala dicta animum, moréſque verendos,
In veros ſenſus ſœpe abiêre joci.
Laſcivos igitur ſenſus, laſciváque verba
Pignoribus noſtris ritè cavenda puta. *Jovian. Pontan. L.* 1. *de liberis educandis, ad uxorem*

Turpe ſeu loqueris, patulâ ſeû combibis aure,
Exitium, quò non majus in orbe, ſubis.

Optimus eſt homini linguæ theſaurus, & ingens
Gloria, quæ parcis menſurat ſingula verbis. (*Heſiod.* *Gell. L.* 1. *C.* 15. *apud*

Nè

Nè, quæ non opus eſt, fortè loquare, cave! *Ovid. 1. triſ. 1.*
Verba quàm maximè confer ad compendium. *Plaut.*
Suſpecta nè ſint longa colloquia, amputa! *Senec.* Med.
Qui ſermone placet, taciturna ſilentia vitet. *Ovid.*
Vis ſapiens dici? raro, & meditata loquare:
Sœpe velox verbis ſe prodit ipſe ſuis.
Non alia eſt melior res, quàm cuſtodia linguæ,
Gratia quam decorat moderatæ ſumma loquelæ. *Heſiod.*
Pauca loqui, ſua verba coqui vult providus; O! qui
Talia conſueſcit, ſemper cum laude ſeneſcit.
Auſcultare diſce, qui neſcis loqui. *Pomponius.*

V. Contentio. Jactantia. Mendacia. Silentium.

LUCRUM, ET COMMODA.

Verum illud verbum eſt, vulgò quod dici ſolet:
Omnes ſibi meliùs malle eſſe, quàm alteri. *Terent. Andr.*
Tam probus haud quisquam toto reperitur in orbe,
Officium qui expers utilitatis agat.
Sœpe homines maximi
Labuntur, inſanum ob lucrum, turpiſſimè,
Verbis bonis cùm palliant ſubtiliter
Cauſas iniquas. *Senec.*
Damnum appellandum eſt, cum mala fama, lucrum. *Pub. ſyr.*
Turpia lucra
Fœnoris, & velox inopes uſura trucidat. *Auſon. 15. Idyl.*
Eſt: ubi damnum præſtat facere, quàm lucrum. *Plaut.*
Neceſſe eſt facere ſumptum, qui quærit lucrum. *Id.*
In magno, magni capiuntur flumine piſces.

Qui dormiunt libenter, ſinè lucro, & cum malo quieſcunt.
Multa ferunt anni venientes commoda ſecum, (Plaut. Rud.
Multa reredentes adimunt. *Horat. in Art.*
Nîl, nisì quod prodeſt, charum eſt. *Ovid. 2. Pon. 3.*
Reipublicæ causâ, qui non id facit magis,
Quàm ſui quæſti, animus haud inducere poteſt: eum
Eſſe civem, & fidelem, & hominem, ſed legirupam. *Pla. Perſ.*
At reditus jam quisque ſuos amat, & ſibi quid ſit

Utile, ſollicitis computat articulis. *Ovid. 2. Pon. 3.*
Cura, quid expediat? prior eſt, quàm quid ſit honeſtum. *Id.*
Sors minima lucrum. *Horat.* (*ibi.*
Bonus odor lucri qualibet ex re,
Sive unguentum ſit, ſive corium. *Id.*
Multis, occulto creſcit res fœnore. *Horat. 1. ep. 1.*
Spe lucri, quidlibet audens. *Seren.*
Et cupidis animis dulcia lucra nocent.
Qui binós lepores unâ ſectabitur horâ,
Non unô ſaltèm, ſed ſœpe carebit utroque.
Exiguam, pleno de mare, demit aquam. *Ovid.*
Sola juvant, quæ lucra ferunt, ſed cætera ſordent.
Tam malè nîl cuſum, quod nullum proſit ad uſum.
Sœpe ſolet cenſus, hominis pervertere ſenſus.
Vulgus amicitias utilitate probat. *Ovid. 2. Pon. 4.*
Malè partum, malè diſperit. *Plaut. Pœn.*
Ex malè partorum non gaudet tertius Hæres.
Quod malè quæſitum eſt, pejùs abire ſolet.
Lucri odor bonus ex re qualibet. *Juve. ſat. 14.*

Habet in adverſis auxilia, qui in ſecundis commodat. *Publ.*

Subtractum Chriſto lucrum, fit Ditis Averni. (*Syr.*

Quod in divinis rebus ſumas, ſapienti lucro eſt. *Pla. Mil. Glo.*

Stultitia! alterius ſperare ex morte ſalutem. *Cato.* ——

Habent parvæ, commoda magna, moræ. *Ovid.*

Omnia, commoditas ſua fert incommoda ſecum. *Mart.*

Stans mola, ſurda nola, & ſterilis vola, ſtans ſchola ſola:
Quattuor hæc Dominis non placuêre ſuis.

Non minor eſt virtus, quàm quærere parta tueri,
Caſus ineſt illic; hìc erit artis opus. *Ovid. 2. am.*

Parvum ſervabis, donec majora parabis.

Adde parum modico, modico ſuperadde puſillum,
Tempore ſic parvo, magnus acervus erit. *Heſiod.*

Tibi aras, tibi occas, tibi ſeris, tibi eidem & metis. *Plaut.*

Accipe quam primùm: brevis eſt occaſio lucri.

Pecuniam in loco relinquere, maximum eſt interdum lucrũm.

Verùm, pone mores, & ſtudium lucri, (*Terent. Andr.*

Nigrorúmque memor, dum licet ignium. *Hor. l. 1. od. 12.*

Cujus tu ſtudium in pecunia perſpexeris,
Verêre verba ei credere. *Terent. Phor.*

Multa ex quo fuerint commoda,
Ejus incommoda æquum eſt ferre. *Id. Hecì. ac. 5. ſc. 3.*

Quod donare potes gratis, nè vende roganti:
Nam rectè feciſſe bonis, in parte lucrorum eſt. *Cato 4. Mor.*

Nullum majus erit lucrum, quàm paſcere egenos,
Fœnore nam grandi centupla dona feres. *Owe. Mon. Eth.*

V. Avaritia. Divitiæ. Dona. Eleemoſyna. Injuria. Mercator.

LUSUS, ET LUSORES VARII.

Ludit in humanis Divina Potentia rebus. *Ovid.* 4. *Pon.* 3.

Hic eſt perpetuus sæclorum luſus, & uſus,
Ludendi ut faciat conſumpta pecunia finem.

Luſori cupido, ſemper gravis exitus inſtat. *Virg.*

Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram. *Hor.* 1. *ep.* 19.

Ludus latrunculorum, ſeu Scacchi.

Ludimus effigiem belli, ſimulatáque veris
Prælia, buxô acies fictas, & ludicra Regna,
Ut gemini inter ſe Reges, albúsque, nigérque
Pro laude oppoſiti certent bicoloribus armis. *Vidas.*

Cautáque non ſtultè latronum prælia ludat,
 Unus cum gemino miles ab hoſte perit. *Ovid.*

Nam modò bella geris, numeris modò bella coërces,
 Quódque aliis opus eſt, hoc tibi luſus erit. *Id.* 4. *Pon.*

Luſus nucum puerorum, & alii.

Has puer, aut certo rectas diverberat ictu,
 Aut pronas digitô, bíſve, ſemélve petit.
Quattuor in nucibus, non ampliùs, alea tota eſt.
 Cùm ſibi ſuppoſitis additur una tribus.
Per tabulas clivum labi jubet alter, & optat:
 Tangat ut è multis quælibet una ſuum.
Eſt etiam: par ſit numerus qui dicat, an impar?
 Ut divinatas auferat augur opes, &c. *Ovid. l. de Nuce.*

Neſcit equo rudis - Hærere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior. *Horat. l.* 3. *od.* 24.

Ludere par impar, equitare in arundine longa. *Id.* 2. *ſat.* 3.

udet, & ex virgis aſtruet ille caſas. *Tibull.*

ic, puto, dat ſenibus puerilis natio riſum,
Cùm fabricat luteas, parvula turba, caſas.

udicra ſollicitis fervet Reſpublica curis:
Hic fœnum, hic paleas convehit, ille trabes.

ggerit hic gravido plumas, & ſtramina plauſtro,
Hujus erat teſtâ quærere munus aquam &c. *Poët.*

Si damnoſa ſenem juvat alea, ludet & Hæres. *Juve. ſat. 4.*

Etsì perdiderit, non ceſſat perdere luſor,
Et revocat trepidas alea ſœpe manus. *Ovid.* 1. *am.*

uſori fata reſiſtunt.

Semper judice fortuna cadit alea. *Petron. Arbit.*

uditur in caſtris, otia miles agit. *Ovid.* 2. *Faſt.*

Quem damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. *Hor.* 1. *ep.* 18.

Hi noctem ludô ducunt, & pocula læti. *Virg.* 3. *Geor.*

Diſplicet iſte locus, clamo, & diludia poſco,

udus enim genuit trepidum certamen, & iram. *Hor.* 1. *ep.* 19.

Dives eram dudum, fecerunt me tria nudum:
lea, Vina, Venus; tribus his ſum factus egenus.

ndulget cànis, atque leo dum luſibus, ipſam
Cum luſu vitam perdidit ille ſimul. *Franc. ſac. Vat.*

Diſcite luſores ex me, quid ludere proſit?
Poſt tantos luſus, mors mihi triſte lucrum. *Luſor à luſore ob (lucrum occiſus.*

udere qui neſcit, ludum ſpectando, quieſcit.

Dum luſus bonus eſt, ipſum dimittere fas eſt.

udere cùm liceat, currere pigritia eſt. *Mart.*

[illegible]dis cùm ludit, morti delicium facit. *Publ. ſyr.*

uſimus in tenebris, ſeris quoque ludimus annis,
Et reliquum vitæ quid niſì ludus erit? *Lucian.*

Luſus fortunæ variatur imagine Lunæ:
Creſcit, decreſcit, conſtans perſiſtere neſcit.

Rarò doctus erit, qui ſemper ludere quærit.

Non fies prudens, ſi es multo tempore ludens.

O! luſum, luſum! vix luſum, propter abuſum!
Uſus utì prodeſt; ſic & abuſus obeſt. *Labe.*

Amotô, quæramus ſeria, ludô. *Horat.* 1. *ſat.* 1.

LUXURIA.

Scribatur portis: Meretrix eſt janua mortis.

Importuna trahunt in triſtia Tartara Ditis
Rectà mortales: Ira, Merúmque, Venus. *Renaldu*

Amoris immoderati deſcriptio, qui eſt

Calor inſanus; furor immanis;
Vis, in vetitos probroſa thoros;
Degener ardor; decorum labes;
Hoſtis honeſti; transfuga recti. *Stephon. in criſ. ac.* 5. *J*

Luxuries prædulce malum, quæ dedita ſemper
Corporis arbitriis, hebetat caligine ſenſus,
Membráque Circæis effœminat acribus herbis;
Blanda quidem vultu, de qua nôn tetrior ulla
Interius, fucata genas, & amicta doloſis
Illecebris, torvos aurô circumligat hydros. *Claud.*

Luxuria victrix, orbis immenſas opes (*Si*
Jam pridem avaris manibus, ut perdat, rapit.
Illecebris prædita, mollitie fluens, marcida deliciis. *S*

Tu princeps ad mortis iter, tu janua lethi,
Corpora commaculans, animas in Tartara mergis.

Abde caput triſti jam (frigida peſtis) Averno,
Inque tenebroſum noctis detrudere fundum!
Te volvant ſupter vada flammea, te vada nigra,
Sulphureúſque rotet per ſtagna ſonantia vortex:
Nec jam Chriſticolas (Furiarum maxima) tentes. *Prudent. Pſy-chom.*

Si Venerem Coïs nunquam pinxiſſet Apelles,
Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis. *Ovid.*

Qui ſe, ſuámque ætatem bene curant:
Edunt, bibunt, ſcortantur. *Plaut.*

Fruſtrà vitium vitaveris illud,
Si te aliò pravum detorſeris. *Horat. 2. ſat. 2.*

Certa quidem tantis cauſa eſt manifeſta ruinis:
Luxuriæ nimiùm libera facta via eſt. *Prop. L. 3. ele. 11.*

Indè ruunt tantò concîta pericula Mundo. *Lucan. L. 5.*

Fraudis, ſceleris, paricidii, perjurii plenus:
Legirupa, impudens, impurus, inverecundiſſimus;
Unô verbô abſolvam: Leno. St! *Plaud. Rud.*

Maxima pars hominum, morbo jactatur eodem. *Horat. 2. Sat. 3.*

Ex *liberis*, & *Libero* aſſuete liberaliter
Dici *Magiſter artium* potes, Aule, *Liberalium.*

Criſpulus iſte quis eſt? Uxori ſemper adhæret
Qui Palinure, tuæ: criſpulus iſte quis eſt? *Mart. l. 5.*

O! fida conjux lateat: hæc una eſt ſalus. *Senec.*

Procul, ô! procul eſte profani! *Virg. 6. æne.*

Quævis caſta poteſt nares abſcindere mœcho.
Hæc habitu caſto, cùm non ſit caſta, videtur. *Auſon. epig.*

Omnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetuliſque fœdiores,
Has ducis comites, trahiſque tecum

Per convivia; porticus; theatra :
Sic formoſa fabula , ſic puella es. *Mart.*

Prodiga rerum luxuries. *Lucan.*

Ubi erit frequens luxuria , non deerit penuria. *Guibal.*

Quem damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. *Horat.* 1.
Non habet eventus, fœda libido , bonos. (*ep.* 18.

Veneris damnoſa voluptas. *Lucret.*

Corpus	Opes	Animam	Conſortia	Fœdera	Famam.
Debilitat	*Perdit*	*necat*	*odit*	*deſtruit*	*aufert.*

Hic ſolet eventus , facta nefanda ſequi. *Ovid. Hero.*

Et potes in tanto vivere flagitio? *Prop.*

Principium dulce eſt, ſed finis amoris amarus:
Læta venire Venus, triſtis abire ſolet. *Owe. l.* 1.

Non habet eventus, ſordida præda, bonos. *Ovid.* 1. *am.* 16.

Divitiis alitur luxurioſus amor. *Id.* 2. *Rem.*

Laſciviam amant, atque ſuperbiam, res ſecundæ. *Senec.*

Cùm coleret puros, pauper Thelesinus, amicos,
Errabat gelida ſordidus in togula.
Obſcœnos poſtquam cœpit curare cynædos:
Argentum, menſas, prædia ſolus emit. *Mart.*

Ferrea laſcivis molleſcunt corda ſagittis. *Claud.*

Verba bonos vitiant mulierum turpia mores. *Naumach.*

Verba movent animos, oris laſcivia pectus
Pulſat, & in venas ſemina mortis agit. *Mant.*

Stat meretrix, parvô cuîvis mercabilis ære. *Ovid.*

Semina fert utero, conceptáque crimina portat. *Id.* 10. *Met.*

Nos cuncta decere (*impudens apud Ovid.*
Credimus, & ſequimur magnorum exempla Deorum. *Mulier*

Vix

Vix eſt ſcelus abſque magiſtro.
Epicuri de grege porci. *Lucret.*
Sunt munda mundis omnia,
Sus inquit in luto jacens. *Stat. epigr.*
Porcis hæc munda videntur. *Lucret.*
O! animalis homo. *Prudent.*
Quamvis fœdatur, cuivis placet id, quod amatur.
Scorta placent, fractique enervi in corpore greſſus. *Petr. Arb.*
Servulorum ſordidulorum ſcorta diabolaria. *Plaut.*
Sed quàm cœcus ineſt vitiis amor! omne futurum
Deſpicitur, ſuadéntque brevem præſentia fructum,
Et ruit in vetitum, damni ſecura libido. *Claud.*
Dira libido, fortunæ comes.
Dives eram dudum, fecerunt mea tria nudum:
Alea, Vina, Venus; tribus his ſum factus egenus.
Abſorbet noſtros, Regum luxuria, cenſus. *Barle. l. 1. Hero.*
Non bene cum ſociis, Regna, Venúſque manent. *Ovid. 3. art.*
Ubi nunc Lex Julia dormis? *Juve. l. 1. ſat. 2.*
Poſt viſum, riſum &c. *v. Amor.*
Præceſſit tactus, ſequitur mox impius actus.
Vix cœlum quæret, Veneri qui totus adhæret.
Homo impudicus, animæ eſt inimicus. *Guibald.*
Luxuriat rarò, non bene paſta caro.
Cùm te detineat Veneris damnoſa voluptas:
Indulgere gulæ noli, quæ ventris amica eſt. *Cato 4. Mor.*
Diuturna quies, vitiis alimenta miniſtrat. *Id. 1. Mor.*
Subtrahe ligna foco, ſi vis extinguere flammam.

Utile propoſitum, ſævas extinguere flammas,
Nec ſervum vitiis pectus habere ſuum. *Ovid.*
Otia Venus amat, finem qui quærit amoris,
Cedit amor rebus : res age! tutus eris. *Id. 1. Rem*
Luxuriam fugito, ſimul & vitare memento
Crimen avaritiæ, nam ſunt contraria famæ. *Cato 2. M*
Balnea, Vina, Venus corrumpunt corpora noſtra.
Nec Veneris, nec tu Vini capiaris amore,
Unô namque modô, Vina, Venúsque nocent :
Ut Venus enervat vires, ſic copia Bacchi
Debilitat greſſus, debilitátque pedes.
Compedibus Venerem, vînclis adſtringe Lyæum,
Nè te muneribus perdat uterque ſuis. *Virg. epigr.*
Si *Renum* cupis incolumem ſervare ſalutem,
Sirenum cantus effuge, ſanus eris.

V. Amor. Fœmina. Scelera. Voluptas.

LUXUS.

Prodiga rerum Luxuries. *Lucan.*
His oculis vidi, tunicis pleroſque ſuperbis
Veſtiri, atque forô, regali incedere greſſu,
Quos ſecreta fames, premit, atque domeſtica egeſtas. *M.*
Luxuries, nunquam parvo contenta paratu. *Lucan.*
Quæque ſuperfluitas intempeſtivior æquo eſt,
Hinc veteri dicto fons, & origo fuit.
Si nimiùm ſumas etiam cœleſtia dona
Aërei mellis, fellis ad inſtar erunt.
Nè quid nimìs! *Terent. Andr. ac. 1. ſc. 1.*

Æ

Ædificare domos multas, & paſcere multos,
Hæc eſt ad certam ſemita pauperiem.
Nîl lethale magìs, quàm luxu perdere mores,
Hæc peſtis juvenum eſt ſœvior ingeniis. *Owe. Mon. Eth.*
Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis.
Invidiam, nimio cultu vitare memento,
Quæ ſi non lædit, tamen hanc ſufferre moleſtum eſt. *Cato.*
Quod nimium eſt, fugito, mediô gaudere memento: (*2. Mor.*
Tuta magè eſt puppis, modico quæ flumine fertur. *Id. ib.*
Abſorbet noſtros Regum Luxuria, cenſus. *Barla. l. 1. Here.*

V. Cibi. Medium. Moderatio. Prodigalitas. Proſperitas. Veſtimenta.

FINIS PARTIS PRIMÆ.

FRAGMENTORUM POËTARUM

PARS SECUNDA.

M.—Z.

APOSTROPHE.

Carmen amat, quisquis carmine digna gerit.

Claud. L. 3. de Laudib. Stilic.

MEDICUS, MEDICINA.

MEdicus, aut quislibet ſciens, ſupra omnes homines. *Hom.*
Unus homo Medicus, multis æquandus honore eſt. *Id.*
Et Medici in ſêclis, qui hominum terreſtribus inſunt,
Hinc exiſtunt Diî, ſunt quorum maximi honores. *Clem. Alex.*
Hymnidici Vates, artis medicæque periti,
Mortales cunctos primi poſt terga relinquunt,
Sunt uti Diî ſuperi magnis honôribus aucti. *Theodoret.*
Quod medicorum eſt. Promittunt medici. *Horat. 2. ep. 1.*
Res miſera medicus eſt, cui nunquam bene eſt,
Nisi malè ſit quàm plurimis.
Accipit oblatum medicus, dare non ſolet aurum:
Pharmaca dat medicus, non ſolet accipere.
Tres medico vultus; nam primùm quando vocatur
Jam jam adjuturus: creditur eſſe DEUS.
Indè, ubi ſe paulùm morbi violentia fregit:
E ſupero genitus creditur axe datus.
Sed cùm curatô poſcit ſua prœmia morbô,
Non DEUS, aut genitus: ſed Cacodæmon adeſt. *Henric. ab*
Contrectant pulſum Medici, dum pharma ſcribunt, (*Heer.*
Sœpe ſequi pulſum, & pharmaca, pulſus amat. *Labe.*
His, etsi tenebras palpant, eſt facta poteſtas
Excruciandi ægros, hominésque impunè necandi. *Virg. 6. Eclo.*

Non

Non furtum facies; Juriſtis ſcribitur hæc lex:
Hæc : *Non occides*, pertinet ad Medicos.

Ignari medici demit medicina ſalutem:
Dum prodeſſe putat, ſemper obeſſe ſolet.

Ignarus, medicas exercet inaniter artes. *Ovid. 2. Met.*

Nuper erat Medicus, nunc eſt Veſpillo, Diaulus:
Quod Veſpillo facit, fecerat & Medicus (*) *Mart. l. 2.*
(*) *Id eſt : Funerator corporum.*

Non eſt in Medico ſemper, relevetur ut æger,
Interdum doctâ plùs valet arte malum. *Ovid. 1. Pon. 4.*

Pollicitus nonnulla mihi, nîl Pontice præſtas,
Ut Medicus, quamvis nîl det, ait *Recipe*!

Pharmaca das ægro, æger tibi porrigit aurum;
Tu morbum curas illius; ille tuum.

Nulla quidem veſtri tam regula firma, Galeni,
Quam non interdum curva refellat anus.

Fingit ſe medicum quisquis idiota profanus:
Judæus, Monachus, Hiſtrio, Raſor, Anus.

Medico protinus invidet alter. *Heſiod.*

Non ſinit in longo miſeros putreſcere morbo,
Abſolvítque brevi morte: benignus homo eſt!

Qui tuus eſt patiens, ô! térque, quatérque beatum:
Ægrotare illum, non patiêre diu.

Per te immaturum mortis adimus iter. *Prop.*

Chirurgóque manus ſœpiùs, ársque tremunt. *Luc.*

Sœpe aliquem ſolers medicorum cura relinquit. *Ov. 2. Pon. 7.*

Crudelem medicum, intemperans æger facit. *Publ. ſyr.*

Feceris & poſtquam, qüicquid jubet ipſa medendi

Norma; niſi valeat, ſubitóque revixerit æger,
Murmurat inſipiens vulgus, linguáque loquaci
Eloquitur de te convitia talia jactans:
Heî mihi! quàm ſtultùm eſt medicorum credere nugis. *Periſtle.*
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omnes. *Mart.* *l.* 2.
Exige! dum dolor eſt; nam poſtquam pœna receſſit,
Audebit ſanus dicere: multa dedi.
Tunc dicas: da! da! cùm dicit languidus: ah! ah!
Exige! quando dolet, poſt curam medicus olet.
Dum dolet infirmus, medicus ſit pignore firmus.
Paulum Doctorem, cauſes fecêre ſtuporem. *Hal.*
Firma valent per ſe, nullúmque Machaona quærunt,
Ad medicam dubius confugit æger opem. *Ovid.* 3 *Pon.* 4.
Curentur dubii, medicis majoribus, ægri. *Themiſtius.*
Curabar propriis, æger Podalirius, herbis,
Et fateor, medicus, turpiter æger eram. *Ovid.* 2. *Rem.*
Impediunt certè medicamina plura ſalutem,
Non plures medici, ſed ſatìs unus erit.
Nunquam, crede mihi, à morbo curabitur æger,
Si multis medicis creditur una ſalus. *Verin.* & *Owe.*
Non eadem ratio eſt, curare, & cernere morbos. *Ovid.* 3. *Pon.*
Non intellecti, nulla eſt curatio morbi.
Eripit interdum; modò dat medicina ſalutem. *Ovid.* 1. *triſ.*
Pharmaca, naſcenti ſunt adhibenda malo.
Mala eſt medicina, ubi aliquid naturæ perit. *Publ. ſyr.*
Vitâ defuncto, fiunt medicamina ſerò.
Temporibus medicina valet, data tempora proſunt,
Et data, non apto tempore vina nocent. *Ovid.* 3. *art.*

Eſt medicina triplex: ſervare; cavere; mederi. *Auſon.* 1. *Idyl.*

Vulnera dum ſanas, dolor eſt medicina doloris. *Cato* 4. *Mor.*

Curando fieri quædam majora videmus
 Vulnera, quæ meliùs, non tetigiſſe fuit. *Ovid.* 3. *Pon.* 7.

Non ſemper præſens dolor eſt ſanabilis; ergò
Cura magìs prodeſt venturis obvia morbis. *Seren.*

Sumpta, cibus tanquam, lædit medicina ſalutem,
 Et ſumptus prodeſt, ùt medicina, cibus. *Owe.*

Ubi turpis eſt medicina, ſanari piget. *Senec. Oëdip.*

Sanat languorem, faciens medicina dolorem.

Empta ſolet carè, multùm medicina juvare:
Cúmque datur gratis, nîl confert utilitatis. *Cic. ad Octavian.*

Medicina, errorum magiſtra. *Plotin.*

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,
 Cùm mala per longas invaluêre moras.

Qui modò naſcentes properabam pellere morbos,
 Admoveo ſeram, nunc quoque lentus opem. *Ovid.* 1. *Rem.*

Naturæ vitiis, medicas objicimus artes. *Seren.*

Angelicus pulvis, cum pulvere præcipitato
Sumatur; miſce guttas ardentis aquæ ſex.
Addatur lento ſtillans calcathus ab igne,
Camphora ad hæc, motúſque rubens, & aquatica lotos,
Semináque urticæ, & malvis colophonia miſta,
Agnus itèm caſtus, vinóque Chamædrios albo
Incoctum germen, tum mala cydonia tincta,
Pulmonéſque levans tabeſcentes tamariſcus.
Injice nitrati globulos ſalis, adjice mentham,
Et cum Mandragora, ſiliquaſtrum, pæoniæque

Radicem, ac nymphæa marina, opiúmque ſoporans,
Hiſſopúmque, aloëque, & coniferam terebynthum,
Lætitiæque crocum per mollia fila fluentis,
Cúmque ebuli baccis colocaſia, cúmque caprina
Barba, tres Veneris dilutos rore capillos. *Balde ſat.* 3. *&* 13.
Emendat viſum, ſtomachum confortat aniſum. *Salern.*
Purgatur cerebrum, manſa radice pyrethri. *Seren.*
Saneſcunt dentes, aut tauri felle juvantur. *Id.*
Hic calidis potatur aquis, potíſque medetur. *Id.*
Proſunt & amica papavera ſomno. *Id.*
Si dura morabitur alvus:
Mutulus, & viles pellent obſtantia conchæ,
Et lapathi brevis herba, ſed albo non ſinè coo. *Hor.* 2. *ſat.* 4.
Expulit elleborô morbum, bilémque meracô. *Id.* 2. *ep.* 2.
Gravi, malvæ ſalubres corpori. *Id. Epod. od* 2.
Si ſtomachus Domini fervet vinóque, cibóque:
Frigidior Geticis petitur decocta pruinis. *Juve. ſat.* 5.
Fructus maturi Septembris ſunt valituri,
Et pyra cum vino; panis cum lacte caprino;
Unde de urtica, tibi potio fertur amica;
Tunc venam pandas, ſpecies cum ſemine mandas.
Vina acuunt animos, vinô mens ægra reſurgit.
Homo ebriatus, ſomnô ſanari ſolet. *Laber.*
Si verò articulos tabes inimica per omnes
Hæſerit: ex ficu betas cum melle jugabis,
Vel pelagi latices, ſimul & Baccheia dona
Sumere curabis, nimio ſed parcito vino.
Ennius ipſe pater, dum pocula ſiccat iniqua,

Hoc vitio tales fertur meruiſſe dolores. *Seren.*

Continuò culpam ferrò compeſce, priusquam
Dira per incautum ſerpant contagia vulnus. *Virg.*

Tollere nodoſam neſcit medicina Podagram,
    Nec formidatis ulla medetur aquis. *Ovid.* 2: *Pont.*

Vis te languentem, curvâ relevare podagrâ:
    Tum medicus fias; pauper, egenus, inops.

Nî DEUS adfuerit, viréſque infuderit herbis,
    Quid, rogo, dictamnus, quid panacæa juvent?

Si vis ſanari, & morbo quocunque levari:
Accipias herbam, ſed neſcio qualem, vel quam;
Ponas, neſcio quò; ſanabēre, neſcio quando.

Contra vim mortis, non eſt medicamen in hortis.

Vos, ô! languentes, ad me curanda venite
    Agmina, ſum veſtris, Mors, medicina malis. *Steinhau.*

Malè agit æger, qui Medicum hæredem facit. *Publ. ſyr.*

Corporis auxilium, medico committe fideli. *Cato* 2. *Mor.*

Sume igitur medicos pro tempore, próque labore,
Ætatíſque habitu, ſumma ratione paratos. *Quercetan.*

Si tibi deficiant medici, medici tibi fiant
Hæc tria; mens hilaris; requies, moderata diæta. *Salern.*

Si valeant homines, ars tua Phœbe jacet. *Ovid.* 4. *triſ.*

V. Infirmitates. ſanitas.

MEDIUM, MEDIOCRITAS, SEU FORTUNA MEDIA.

Optima conditio eſt vitæ mediocris habenda.

Mediocritate pura gaudet natura. *Guibald.*

Infima, ſpreta jacent; fortunæ obnoxia ſumma;
Quæ mediò ſita ſunt, firma manere ſolent.
Vivitur parvò bene. *Horat. l. 2. car. od. 16.*
Quod ſatìs eſt cuî contigit, is nîl ampliùs optet. *Id. 1. ep. 2.*
Non eſt, crede mihi, multos qui poſſidet agros,
Dives; ſed dives, cuî ſatìs unus ager. *Owe. Mon. Eth.*
Felix! qui didicit contentus vivere parvò. *Cato.*
Quidnam deêſſe poteſt, modicus ſi panis, & unda,
Prandia, vel cœnas ſi tibi præbet olus? *Owe. Mon. Eth.*
Id arbitror apprimè in vita eſſe utile: ut nè quid nimis. *Ter. And.*
Modicè, & modeſtè, meliùs eſt vitam vivere. *Plaut. Perſ.*
Vivitur exiguò meliùs, natura beatis
Omnibus eſſe dedit, ſi quis cognoverit uti. *Claud. l. 1. in Ruf.*
Non poſſidentem multa, vocaveris
Rectè beatum, &c. *v. Beati.*
Moderata durant. *Senec. Troad.*
Bene eſt, cui DEUS obtulit
Parcâ, quod ſatìs eſt, manu. *Horat. 3. od. 16.*
Pauper enim non eſt, cuî rerum ſuppetit uſus. *Id. 1. ep. 12.*
Commoda naturæ nullo tibi tempore deêrunt,
Si fueris contentus eò, quod poſtulat uſus. *Cato 4. Mor.*
Felix! mediæ-Quisquis turbæ ſorte quietus. *Senec. Agam.*
Medium tenuêre beati. *Id. Oedip.*
Vivitur parvò bene, cuî paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum,
Nec leves ſomnos timor, aut cupido
Sordidus aufert. *Horat. L. 3. Od. 16.*
Sub lare privato, tutiùs eſſe licet. *Ovid.*

Phœbus contentus medió. *Claud. 4. Con. Hon.*

Virtus eſt medium. *Horat. 1. ep. 18.*

Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines,
Quos ultrà, citrò neſcit conſiſtere rectum. *Id. 1. ſat. 1.*

Quisquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret. *Senec. Herc. Oet.*

Multa petentibus - Deſunt multa. *Horat. L. 3. Od. 16.*

Nónne cupidinibus ſtatuit natura modum? *Id. 1. ſat. 2.*

Omnibus adde modum, modus eſt pulcherrima virtus.

Res ſecundæ, non habent unquam modum. *Senec.*

Lætus ſorte tua, vives ſapienter. *Horat. 1. ep. 10.*

Auream quisquis mediocritatem
Diligit; tutus caret obſoleti
Sordidus tecti; caret invidendâ
Sobrius aulâ. *Id. L. 2. Od. 10.*

Serviet æternum, qui parvô neſciet uti.

Cùm dat oluſcula, menſa minuſcula, pace quieta,
Nè pete grandia, lautáque prandia, lite repleta.

Qui non curaret plùs, quàm natura rogaret,
Hic locuples eſſet, quia res ſibi nulla deeſſet.

Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intrà
Fortunam debet quisque manere ſuam. *Ovid. 3. triſ. 4.*

Si ſapis: affectes mediocria; ſumma, perîclis
Obvia; contemptum, ſordida vita parit.

Quod nimium eſt, fugito! medió gaudere memento:
Tuta magè eſt puppis, modico quæ flumine fertur. *Cato 2.*

Nec paupertatem, nec opes deſidero magnas; *(Mor.*
Nolo parum; nimium non volo, ſed mihi ſat! *Owe.*

Summus ùt eſſe nego, ſic ultimus eſſe recuſo:

Sim medius, mediis gratia major ineſt.

Sit mihi, quod nunc eſt (etiam minùs) ut mihi vivam
Quod ſupereſt ævi (ſi quid ſupereſſe volunt Dii)
Sit bona librorum, & proviſæ frugis in annum
Copia! *Horat.* 1. *ep.* 18. (*Hoc & meum votum eſt.*)

V. Beati. Moderatio. Paupertas.

MENDACIUM.

Mendaces ajunt furibus eſſe pares. *Ovid.* 5. *Hero.*

Credit mendaci, quamvìs per Numina juret,
Nullus, & illius pondere verba carent.

Plùs, ſtricto mendax offendit lingua mucrone.

Omnia mentiris, neque enim tua fallere lingua
Incipit à nobis. *Bacch. in Flav.*

Cretenſes, ſemper mendaces. *Epimenid.*

Eſt mens noſtra ſuis contraria ſœpe loquelis.

Miſtáque cum veris paſſim commenta vagantur. *Ovid.* 12.

Sunt mihi binæ aures, tamen his nihil audio veri. (*Me*

Falſus in ore, caret honore. *Guibald.*

Falſus honor juvat, & mendax infamia terret,
Quem? niſi mendoſum, & mendacem. *Horat.* 1. *ep.* 16.

Tuis auſculto magnidicis mendaciis. *Plaut.*

Quando immenſa cavi ſpirant mendacia folles. *Juve. ſat.* 7.

Riſum fortaſſe quibuſdam - Moverat ùt mendax. *Id. ſat.* 15.

E minimo, ſua per mendacia ſcreſcit. *Ovid.* 9. *Met.*

Prodigioſa loquor veterum mendacia Vatum. *Id.* (*Lucilius.*

Homini amico, ac familiari: non eſt mentiri meum. *Cajus.*

Rara fides hominum, qui multi multa loquuntur. *Cato.*

Etiam

Etiam innocentes mentiri cogit dolor. *Publ. ſyr.*

Conſcia mens recti, famæ mendacia ridet. *Ovid. 6. Faſt.*

Multa ſuſurrantes, mendacia ſunt cumulantes.

Ludere mendaces, ſemper fuit æqua poteſtas.

Pulchra eſt concordia cordis & oris.

Non decet ore ſacro mendacia cudere Regem,
ſancta, & plena ſuo ſint regia pondere verba. &c. *v. Rex.*

Nec vos decipiant blandæ mendacia linguæ. *Ovid.*
Sit tibi credibilis ſermo, conſultáque verba. *Id. 1. Art.*

V. Fides. Jactantia. Lingua. Novalia. Promiſſa. Veritas:

MENSES.

Tempora digereret cùm Conditor Urbis in anno,
Conſtituit Menſes quinque bis eſſe ſuo.
At Numa nec Janum, nec avitas præterit umbras,
Menſibus antiquis addidit ille duos. *Ovid. in Faſt.*

Nomina duodecim Menſium.

Primus Romanis ordiris *Jane* Kalendas,
Februa vicino menſe Numa inſtituit. *Auſon.*
Martius antiqui primordia protulit anni,
Fœtiferum *Aprilem* vendicat alma Venus. *Id.*
Menſis erat *Majus*, Majorum nomine dictus. *Ovid. 4. Faſt.*
.. *Junius* eſt juvenum, qui fuit ante ſenum. *Id. 6. Faſt.*
Julius à magno deductum nomen Julo. *Virg.*
Auguſtus, nomen Cæſareum ſequitur. *Auſon.*
Autumnum Pomona tuum *September* opimat,
Triticeo *October* fœnore ditat agros. *Id.*
Sidera præcipitas Pelago intempeſta *November*,
Tu genialem Hyemem, feſte *December* agis. *Id.*

Dii,

Dii, Menſium Præſides.

Juno	Veſta	Minerva	Ceres	Diana	Venus	Mars
Janu.	*Decemb.*	*Mart.*	*Auguſt.*	*Nov.*	*April.*	*Octob.*
Mercurius	Jupiter	Neptun	Vulcanus	Apollo.		
Juni.	*Juli.*	*Febru.*	*Septemb.*	*Maj.*		

Ennius.

Ex quot diebus conſtet unusquisque Menſis?

Triginta *Aprilis*, *Juni*, *Septémque*, *Novémque*,
Unô plùs alii, viginti *Februus* octo.
Si bis-ſextilis fuerit, ſuperadditur unus,
Et tunc bis-ſexto *Martii* conſcribe Kalendas.

De numero Nonarum, ac Iduum ſingulorum Menſium.

Sex Nonas *Majus*, *October*, *Julius*, & *Mars*,
Quattuor at reliqui dabit Idus quilibet octo.

Quatuor Anni tempora.

Martius, *Aprilis*, *Majus*, ſunt tempora Veris;
Junius, *Auguſtus*, nec non & *Julius*, Æſtas;
Septembri, *Octobri*, Autumnus, totóque *Novembri*;
Brumales *Janus*, *Februarius*, atque *December*. *Auſon.*

Qualitates Menſium.

Pocula *Janus* amat; *Februarius* algeo clamat;
Martius arva colit; ſed *Aprilis* florida prodit;
Fons, & flos nemorum *Majo* ſunt fomes amorum;
Dat *Junius* fœna, & *Juliô* reſecatur avena;
Auguſtus ſpicas; *September* colligit uvas;

Se-

eminat *Octob*er; ſpoliat virgulta *November*;
)uærit habere cibum (porcos mactando) *December*.
Non annis anni, non menſes menſibus uſque
onveniunt. *Manil.*
Menſibus emenſis, dum lucet Orionis enſis,
Octobe Menſis, dat muſtea pocula menſis.
Menſibus Erratis, in terra nè ſedeatis.

V. Annus, Tempus.

MERCATOR, MERCES.

mpiger extremos currit mercator ad Indos,
er mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignes. *Hor. 1. ep. 1.*
Et fraudator eſt, & negotiator. *Mart.*
Habens animum falſiloquum, falſificum, falſijúrium. *Plaut.*
Perjurata ſuo poſtponit Numina lucro
Mercator, ſtygiis non niſi dignus aquis. *Fauſtol.*
Luctantem Icareis fluctibus Aphricum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura ſui; mox reficit rates
Quaſſas, indocilis pauperiem pati. *Horat. l. odar.*
Proba merx, facilè emptorem invenit,
Tametſi in abſtruſo ſita eſt. *Plaut. in Pæn.*
Merce probâ emptor adeſt ultro, ſuſpendere vino
Per ſe vendibili, non opus eſt hederâ.
Invendibili merci, oportet ultro emptorem adducere. *Plaut.*
Multa fidem promiſſa levant, ubi pleniùs æquô
Laudat venales, quas vult extrudere merces. *Hor. 2. ep. 2.*
Quod procul affertur, hoc dulcius eſſe refertur.

Ca-

Si nimium ſumas, etiam cœleſtia dona
  Aërei mellis, fellis ad inſtar erunt. *Pind.*

Utere conceſſis tibi, dum potes, utere donis;
Omnis quippe ſuo res commendatur ab uſu. *Pal. L.* 4.

Qui ſatis expectat, proſpera cuncta videt.

Nè frena animo permitte calenti, &c. *v. Ira.*

Iras ſuſtollis, ſi ſit reſponſio mollis.

Comprime motus!
Nec tibi (quid liceat, ſed quid feciſſe decebit)
Occurrat, mentémque domet reſpectus honeſti. *Claud.* 4.

Vincere cùm poſſis, interdum cede ſodali, (*Con. Ho.*
Obſequiô quoniam dulcis retinetur amicus. *Cato* 1. *Mor.*

Ardua res, viciſſe alios; victoria major
  Eſt, animi fluctus compoſuiſſe ſuos. *Mart.*

Conſtans, & lenis, ceû res èxpoſtulat, eſto:
Temporibus mores ſapiens, ſinè crimine, mutat. *Cato* 1. *Mor.*

Vina ſitim ſedent; Natis Venus alma creandis
  Serviat: hos fines tranſiliiſſe nocet. *Virg. epig.*

Dapſilis interdum notis, & carus amicis,
Cùm fueris felix, ſemper tibi proximus eſto. *Cato* 1. *Mor.*

V. Diſſimulatio. Medium. Patientia. Prodigalitas. Prudentia. &c. &c.

MODESTIA.

Plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem; taciturnus acerbi. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Plerumque - Modeſta facies, quod ſcelus fecit, levat. *Senec.*

Minuítque modeſtia crimen. *Ovid.*

Inge-

Ingenium probitas; artem modeſtia vincit. *Stat. Sylv.*
Prævalet in cunctis, diſcreta modeſtia, punctis.
Induit humanos, ſi quando modeſtia vultus:
Sic oculos, ſic ille manus, ſic ora ferebat. *Virg. 3. æne.*
Inter convivas, fac ſis ſermone modeſtus,
Nè dicâre loquax, dum vis urbanus haberi. *Cato 3. Mor.*

V. Mores, Pudor.

MORA, DILATIO.

Omni, ad mortem, horâ, curritur abſque mora.
Nulla unquam, de morte hominis, cunctatio longa eſt. *Juve.*
Habent parvæ, comoda magna, moræ. *Ovid. 2. Pon.* (*ſat. 3.*
Nam mora dat vires, teneras mora percoquit uvas,
Et validas ſegetes, quod fuit herba, facit. *Id. 1. Rem.*
Et ignavis dant intervalla vigorem. *Auſon. ad Nep.*
Etiam celeritas in deſiderio moram habet. *Publ. ſyr.*
Et neglecta ſolent incendia ſumere vires. *Horat. & Ovid.*
Gratiáque officio, quod mora tardat, abeſt.
Tolle moras! ſemper nocuit differe paratis. *Lucan. l. 1.*
Heû! quantum Annibali nocuit differre parato,
Servata eſt minimâ (maxima Roma) morâ. (*Roma*, anagr.
Juſſis, mora ſegnis obeſt. *Ovid. 3. Met.* (*Mora.*)
Multa admittuntur tarditate, ſocordiâ. *Accius.*
Et his mora pro culpa eſt. *Ovid. 13. Met.*
Cupienti, etiam celeritas, mora eſt. *Plaut.*
Longa mora eſt nobis omnis, quæ gaudia differt. *Ov. 18. Here.*
Quod ratio nequiît, ſæpe ſanavit mora. *Senec. Agam. ac. 2.*

Protrahit ingratas, impia vita, moras. *Boët.*
Diſtulit in ſeram, commiſſa piacula, mortem. *Virg. 6. Æ*
Mors, pretium tardis ſæpius eſſe ſolet.
Et propera, nec te venturas differ in horas:
Qui non eſt hodie, cras minùs aptus erit. *Ovid. l. 1. R*
Principiis obſta &c. *v. Medicus.*
Sit mora tuta brevis, lenteſcunt tempore curæ. *Ov. l. 2*
Dandi tolle moras, citò dando munus honoras.
Nè frena animo permitte calenti:
Da ſpatium, tenuémque moram, &c.
v. Occaſio.

MORES VARII.

Dixerat: ô! mores, ô! tempora, Tullius olim. *Mar*
Laudamus veteres, ſed noſtris vivimus annis. *Ovid. 1. F*
Conſuetudo poteſt quoſcùnque inducere mores.
Ruſticus, enormis ſapiens, craſſáque Minervâ.
Ruſtica turba ſuos neſcit deponere mores.
Ædibus eductus patriis, habitúsque licenter,
Quos vitulo mores eſſe videmus, habet.
Non opibus bona fama datur, ſed moribus ipſis. *Cato 3.*
Appoſita, intortos emendat regula mores,
Et premitur ratione animus. *Perſ.*
Prima peregrinos, obſcæna pecunia, mores
Intulit, & turpi fregerunt ſecula luxu
Divitiæ molles. *Juven.*
Nîl lethale magìs, quàm luxu perdere mores,
Hæc peſtis juvenum eſt ſævior ingeniis. *Owe. Mon. E*

Cotile, bellus homo es, &c. *v. Homo. pag.* 173.
Moribus, & formâ conciliatur amor. *Ovid.* 7. *Hero.*
Sera nunquam eſt ad bonos mores via. *Senec. Agam. ac.* 2.
Novi hominis mores: eſurit, atque ſitit. *Mart.*
Et patrum in Natos abeunt cum ſemine mores. *Virg.*
Sœpe patris mores imitatur filius infans. *Verin.*
Quod puer aſſueſcit, ſenior dimittere neſcit.
Temporibus ſapiens, mores ſinè crimine mutat. *Cato* 1. *Mor.*
Indicium mores nobilitatis habent. *Ovid.* 3. *Pon.*
Sic oculos, ſic ille manus, ſic ora ferebat. *Virg.* 3. *ane.*
Ut Ver dat florem, flos fructum, fructus honorem:
Sic ſtudium morem, mos ſenſum, ſenſus honorem.
Non ego mendoſos auſim defendere mores. *Ovid.*
O! utinam nobis non ruſtica veſtis ineſſet. *Calphurn.* 7. *ep.*
Majorum primus quiſquis fuit ille tuorum:
Aut paſtor fuit, aut illud, quod di[illegible]. *Juve.* 8. *ſat.*
Bœotum in craſſo jurares aëre natum. *Horat.* 2. *ep.* 1.
Nec viſu facilis, nec dictu affabilis ulli. *Virg.* 3. *ane.*
Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem. *Mart.*
Turpis ab inviſo pendebat ſtiria naſo. *Id.*
Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus. *Id.*
Nuper apud lumen fœtebat ſicut alumen.
Eſt animô bruſcus, cuî fragrat corpore muſcus.
Dediſcit animus ſerò, quod didicit diu. *Senec. Troad.*
Si incolæ bene ſunt morati; pulchrè munitum oppidum. *Plaut.*
Turpes mores hominem, pejus cœnô collinunt. *Id Moſt.* (*Perſ.*
Angelicus juvenis, ſenibus ſathanizat in annis.

Tam ſubitò corvus, qui modò cygnus erat. *Mart.*
Nunc gravitate Cato; nunc feritate Nero.
Tractant fabrilia fabri. *Horat. 2. ep. 1.*
Corrumpúntque bonos mores colloquia parva. *Menand.*
Inquinat egregios, adjuncta ſuperbia, mores. *Claud. 4. Coſ. Hor.*
Sermo, hominum mores & celat, & induit omnes. *Cato 4. Mor.*
Urit maturè, quod vult urtica manere.
Similitudo morum, eſt mater amorum.
Mundi Rectores æquant cum nomine mores. *Guibald.*
Incendium bellorum, corruptio eſt morum. *Id.*
In honore plebejus mutat mores in pejus. *Id.*
Immutant homines mores, cùm dantur honores.
Bacchus, & argentum mutant mores ſapientûm.
Nobilitas morum magis ornat, quàm Genitorum.
Intima per mores cognoſcimus exteriores.
Belga bibax, Hiſpanus edax, Germanus utrumque.
Ardua res hæc eſt: opibus non tradere mores. *Mart. l. 11.*
Juvenem plùs decet tacere, quàm loqui. *Euripid.*
Inter convivas, fac ſis ſermone modeſtus,
Nè dicâre loquax, dum vis urbanus haberi. *Cato 3. Mor.*
Mores amici noveris, non oderis.
Si vis eſſe Comes mihi: mores accipe comes. (* *Id eſt ſuaves.*)
Ætatis cûjuscunque notandi ſunt tibi mores. *Horat. in Art.*
Túque imitare bonos, deſpiciáſque malos.

V. Conſuetudo. Educatio. Juventus. Modeſtia. Proles.

MORS.

MORS.

Tendit ad æternum mortalis linea punctum. *Deſ.*

Ad mortem ſic vitâ fluit, velut ad mare flumen:
Vivere nam res eſt dulcis, amara mori. *Owe. l.* 1. *epig.*

Neci debetur, quicquid usquam naſcitur.

Nec mors humano ſubjacet arbitrio. *Corn. Gall.*

Luctus ubique, pavor, & plurima mortis imago. *Virg.* 11. *ane.*

Lex univerſi eſt, quæ jubet naſci, & mori. *Publ. ſyr.*

Certum eſt in cineres corpus mortale reverti. *Mant. de cont.*

Fata manent omnes, omnes expectat avarus (*mort.*
Portitor, & turbæ vix ſatis una ratis.

Tendimus huc omnes, metam properamus ad unam,
Omnia ſub leges mors vocat atra ſuas. *Pedo Albin. & Ovid.*

Lanificas nulli tres exorare puellas (*ad Liv.*
Contigit; obſervant, quem ſtatuêre diem.

Mors omnibus æqua. *Bacch. in Flav.*

Æquo pulſans pede pauperum tabernas,
Regúmque turres. *Horat. l.* 1. *Od.* 4.

Mors nulli parcit honori.

Naſcimur arbitriô ſuperûm, morimúrque viciſſim. *Mant.*

Stat ſua cuîque dies, breve, & irrevocabile tempus (*Parth.* 3.
Omnibus eſt vitæ. *Virg.* 10. *ane.*

Mille modis morimur mortales, naſcimur unô,
Sunt hominum morbi mille, ſed una ſalus. *Owe. l.* 3. *epig.*

Mille modis lethi miſeros mors una fatigat.

Mille modos inter lethi mors una timori eſt. *Lucan. l.* 2.

Omnibus eſt eadem lethi via, non tamen unus
Eſt vitæ curſus, exitiique modus. *Corn. Gall.*

Heû! quot habet mors ſæva vias, artéſque nocendi?
Unica naſcendi, moriendi mille figuræ.
Funera ſunt noſtri continuata dies. *Mant. ad Joa. Sabad.*
Miſta ſenum, & juvenum denſantur funera. *Horat. l.* 1. *C*
Debemus morti nos, noſtráque. *Id. in Art.*
Mors ſua quemque manet.
Mors incertarum rerum certiſſima; cunctis
Incertum, quando certum aliquando mori. *Owe. l.* 3
Mors ſpernit altam gloriam,
Involvit humile pariter, & celſum caput,
Æquat ſummis ima. *Boët. l.* 2.
Mors non curat munera. *Ariſtoph.*
Quot pecorum pelles venduntur, tot vitulorum.
Longiùs, aut propiùs: mors ſua quemque manet. *Prop. l*
Cuî non eſt mors una ſatìs? *Petron. Arbit. in ſaty.*
Mors & fugacem perſequitur virum,
Nec parcit imbellis juventæ
Poplitibus, timidóque tergo. *Horat. L.* 3. *Od.* 2.
Omnes eodem cogimur; omnium
Verſatur urna, ſeriùs, ocyùs
Sors exitura, & nos in æternum
Exilium impoſitura cymbæ. *Id. L.* 2. *Od.* 3.
Intentant omnia mortem. *Virg.* 1. *Æne.*
Mors etiam ſaxis, marmoribúsque venit. *Auſon.*
Mors ſceptra ligonibus æquat. *Horat.*
Mors fera per hominem, miſerum ſibi ſubdidit orbem. *Se*
Omnia mors æquat. *Claud.* 2. *de Rapt.*
Mors Dominos, ſervos, & ſacra ligonibus æquat.

Omnia ſub leges mors vocat atra ſuas. *Ovid. 1. Rem.*
Ubique mors eſt, optimè hoc cavit DEUS. *Senec. Theb.*
Omnia mors paſcit: lex eſt, non pœna perire. *Seren.*
Mors, ſimilis vitæ, reſpondent ultima primis.
Mors conſentanea vitæ.
Mortis honos eſt ſcire mori, vitæque beatæ
Exitus eſt teſtis, qui ſinè labe fuit. *Owe. Mon. Eth.*
Mors reparatio vitæ eſt. *Petron. Arbit.*
Felices obeunt, quorum ſinè crimine vita eſt.
Mors, meta malorum.
Janua cœlorum pia mors, finiſque laborum.
Mittimur æthereos per limina mortis in axes,
Hæc patet in noſtros janua ſola lares *Mant. ad Joa. Sabad.*
Anguis, origo necis. *D. Avator.*
Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa eſt. *Juve.*
Non dolor eſt major, quàm cùm violentia mortis (*Sat. 3.*
Unanimi ſolvit corda ligata fide.
Quem Dii diligunt, in flore ætatis moritur. *Plaut.*
Abripitur juvenis, mala nè venientia cernat.
Mors innocentem ſola fortunæ eripit. *Senec. Oed.*
Non ſolet ingeniis ſumma nocere dies.
Præcocibus mors ingeniis eſt invida ſemper. *Mant.*
Reſtituunt furtum fures; vi rapta, latrones:
Omnia mors aufert, reſtituítque nihil.
Nec prece, muneribus, nec tu placabilis ulli. *Orpheus in Hym.*
Mors certa eſt, incerta dies, hora agnita nulli:
Extremam idcirco quamlibet eſſe puta.
Seriùs, an citiùs, ſedem properamus ad unam.

Naturam ſuperas, aut æquas, docta Matheſis,
Sed me non æquas, nec ſuperare potes.
Vos, quibus inferior gradus eſt in Palladis aula,
Cum Ducibus veſtris, Mortis adite ſcholam!
O! cives, cives! veſtras Mors intrat in urbes,
Mors ſpoliat pagos, ruſtica turba, tuos.
Oeconomus parcit, comparſum prodigit Hæres,
Sic ſolers aliis mella recòndit apis.
Artificum lacrymæ ſunt, & finè fine querelæ,
Scilicet: *Ars longa eſt, vitáque noſtra brevis.*
Ex *operis opifex* vivis, manuúmque labore,
Nunc noſtrâ debes occubuiſſe manu.
Bellonæ Pugiles! totum qui vincitis orbem,
Diſcite, quòd Mortem vincere nemo poteſt.
Nulla fides, pietásque viris, qui caſtra ſequuntur,
Indigni vitâ, ſi Maro vera canit.
Fœmina ſe factam de coſta jactat Adami,
Non nisì de terra cùm ſit origo viri.
Falleris, ô! fragilis ſexus, quia terra fuiſti;
Nè dubita: limus, terráque rurſus eris.
Ordine Veſtales primò properate puellæ!
Eſtis fœminei gloria prima chori.
Fœminei flores! ſi ſitis ſidera terræ,
Extinguam veſtras, Mors inopina, faces.
Sterno bonos, & ſterno malos, ſed diſpare letho:
Nam ſum vita bonis, exitiúmque malis.
Una facit Virtus, ut ſis poſt funera vivus,
Virtuti ſtudeas, atque beatus eris.
Diſce mori, vivendo piè, moriendóque vives, (*dem*
Quando cum Chriſto, Rex ſinè fine reges. *Steinhau. in*

Ipſe jubet mortis, nos meminiſſe DEUS. *Mart. L.* 2.
Naſcentes morimur, finiſque ab origine diſtat. *Manil.* 4. *Aſtron.*
Naſcimur æquales, morimurque æqualiter omnes. *Fortunat.*
Omnes una manet mors, (*L.* 9.
Et calcanda via lethi. *Horat. L.* 1. *Od.* 38.
Seriùs an citiùs, metam properamus ad unam. *Ovid.*
Miſcebor cineríque cinis, atque oſſibus oſſa. *Id.*
Nec vis Herculea, fatum vitabit acerbum *Homer.* 6. *Iliad.*
Optima quæque rapit mors, peſſima quæque relinquit. *Id.*
Sufficiet brevis urna tibi, parvúmque ſepulchrum. *Auſon.*
Paulatim morimur, momentò extinguimur unò,
Ut lampas oleo deficiente perit,
Ut nihil interimat, tamen ipſo in tempore mors eſt,
Qui nunc interea, dum loquimur, morimur. *Tho. Morus.*
Tempore de mortis, nec deliberare valemus. *Lucret.*
Ad Generum Cereris, ſinè cæde, & ſanguine pauci
Deſcedunt Reges, & ſicca morte Tyranni. *Peltzhoff. Arcan. Stat.*
Eripere vitam, nemo non homini poteſt, (*L.* 7.
At nemo mortem; mille ad hanc aditus patent. *Senec. Theb.*
Ultimus eſt vitæ mors actus amara jocoſæ,
Cujus vita fuit ſeria, mors jocus eſt. *Owe.*
Tempora diffugiunt, ad mortem curritis; umbra,
Umbra eſtis, pulvíſque levis. *Petrar. l.* 2. *Africa.*
Solus honor ſequitur mortales ille miſellos:
- - - Lacrymas in funere ſpargi. *Homer.* 4. *Odyſ.*
Jam cinis eſt, & de tam magno reſtat Achille
Neſcio quid? parvam quod non bene compleat urnam. *Ovid.*
Mortem optare, malum eſt; timere, pejus. *Auſon.* (12. *Met.*

Non

Non mortem metuit, qui ſcit contemnere vitam. *Cato. 4. Mor.*

Mors minùs & pœnæ, quàm mora mortis habet. *Ov. ep. Hero.*

Mors trepidis ignava venit. *Stat. 8. Theb.*

Sæpe precor mortem, mortem quoque deprecor idem. *Ovid.*

Inter mortis, & vitæ mala: *Senec.* (*1. Pon.*
 Elige! quid melius?

Bis interimitur, qui ſuis armis perit. *Publ. ſyr.*

Cuicunque rapax mors venit amanti. *Tibull.*

Felix! quisquis bellô moriens,
Omnia ſecum conſumpta videt. *Senec. Troad.*

Dulce, & decorum eſt, pro Patria mori. *Horat. l. 3. od. 2.*

Vivere pro Patria, dulcius eſſe reor.

Cœlô tegitur, qui non habet urnam. *Lucan.*

Nec tumulum curo, ſepelit natura relictos.

Eſt honeſta turpitudo, pro bona cauſa mori. *Publ. ſyr.*

Nemo ad id ſerò venit, unde nunquam,
Cùm ſemel venit, potuit reverti. *Senec. Herc. Fur.*

In commune bonus, non ſentit damna ſepulchri. *D. Enod.*

Illi mors gravis incubat,
Qui notus nimis omnibus
Ignotus moritur ſibi. *Senec. Thy. in chor.*

Contra vim mortis, non eſt medicamen in hortis.

Cœpit quid rerum? Mors ultima meta dierum.

Quando placet Chriſto, de Mundo tollimur iſto;
Nemo poteſt ſcire, qui primus debet abire.

Omni ad mortem hora curritur absque mora.

Nullus tam fortis, cuî parcant ſpicula mortis.

Dum moritur dives, concurrunt undique cives;

Dum

Dum moritur pauper; vix advenit unus, & alter:
Mors neſcit legem, tollit cum paupere Regem.
Eſt commune mori, mors nulli parcit honori:
Debilis, & fortis veniunt ad limina mortis.
Deſino nempe mori, dum ſenſus claudo dolori,
Filia Mors mali terminat omne malum.
Iverunt alii, ſic ibimus, ibitis, ibunt.
Non mihi ſit durum, quòd novi me moriturum,
Nec mortem flebo, nam tecum Chriſte manebo.
Felicem ſortem! ſic poſſe occumbere mortem.
Cùm ſemel occideris,
Non-Genus, non te facundia, non te
Reſtituet pietas. *Horat. l. 4. od. 7.*
Soles occidere, & redire poſſunt
Nobis; cùm ſemel occidit brevis lux,
Nox eſt perpetuò una dormienda. *Catull.*
Perire quisquis renuit, interitum petit. *Publ. ſyr.*
Rebus in adverſis facilè eſt contemnere mortem. *Mart.*
Nec mihi mors gravis eſt poſituro morte dolores. *Ov. 3. Met.*
Mortis imago juvat. *Claud. Marius Victor.*
Magna feres, tacitas, ſolatia, mortis ad umbras. *Ov. 5. Met.*
Mors, ultima linea rerum eſt. *Horat. 1. ep. 16.*
Nemo tam Divos habuit faventes,
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri;
Res DEUS noſtras celeri citatas
Turbine verſat. *Senec. Thyeſ. ac. 3.*
Lex hominum *ſemel* æqua mori ſancivit: obibis
Mortalis, ſed nè *bis* moriâre, cave!

Mors eſt ergò duplex : *mors corporis* una caduci,
Altera *mors animæ*, quæ ſinè fine manet.
Meta mali prior eſt, & vitæ janua; mortis
Altera veſtibulum, principiúmque mali.
Primam non poteris, poteris vitare ſecundam,
Hanc potes, & non vis; vis aliámque, nequis.
Felix! qui primam ſperat, metuítque ſecundam,
Vivere cum Chriſto concupit ille ſuo. *Steinhau.*

Sit velox, modò ſit felix mihi clauſula vitæ:
Mors Felix, velox non ſatis eſſe poteſt.

Vive memor lethi, fugit hora, & quod loquor, inde eſt. *Perſ.*

Fortem poſce animum, & mortis terrore carentem. *Juve. ſat.* 10.

Diſce, quid es, quid eris, memor eſto, quod morieris.

Mortis mitte metus, cupias ſi vivere lætus.

Diſce, quid es, quid eris? ſic mox pius efficieris:
Vile cadaver eris; hoc ergò frequens mediteris.

Cùm tumulum cernis, cur non mortalia ſpernis?
Tali namque domo clauditur omnis homo.

Quod feciſſe voles hoc tempore, quò morieris,
Hoc facias, quando corpore ſanus eris.

Fac modò, quæ moriens facta fuiſſe voles.

Non poterit pretiò, vel breve tempus emi.

Diſce mori vivens, moriens ut vivere poſſis.

Mortuus ut vivas, vivus moriaris, oportet:
Aſſueſce ergo, priusquam moriare, mori. *Owe. l.* 3.

Ut tibi mors felix contingat, vivere diſce;
Ut poſſis felix vivere: diſce mori.

Cùm dubia, & fragilis ſit nobis vita tributa,
In morte alterius ſpem tu tibi ponere noli. *Cato.*

Cùm

Cùm ſis ipſe nocens, moritur cur victima pro te?
Stultitia eſt, morte alterius ſperare ſalutem. *Id.* 4. *Mor.*
Nè, rogo, tam felix unquam prætervolet hora,
Quo te non reris tempore poſſe mori.
Tempora longa tibi vitæ promittere noli;
Quocunque ingrederis, ſequitur mors corpus, ùt umbra. *Cato*
Sole oriente, tui reditûs à morte memento; (4. *Mor.*
Sis memor occaſûs, ſole cadente, tui. *Owe. l.* 1. *epigr.*
Mors certa eſt, incerta dies, hora agnita nulli;
Extremam idcirco quamlibet eſſe puta.
Lingue metum lethi, nam ſtultùm eſt, tempore in omni,
Dum mortem metuas, amittere gaudia vitæ. *Cato* 2. *Mor.*
Fac, tibi proponas, mortem non eſſe timendam,
Quæ bona, ſi non eſt, finis tamen illa malorum eſt. *Id.* 3. *Mor.*
Nè timeas illam, quæ vitæ eſt ultima finis,
Qui mortem metuit, quod vivit, perdit id ipſum. *Id.* 1. *Mor.*
Multum venturi nè cures tempora fati:
Non metuit mortem, qui ſcit contemnere vitam. *Id.* 4. *Mor.*
Quod nequeas vitare, fugis? mors omnibus inſtat,
Nec formidanda eſt, nec fugienda tibi. *Owe. Mon. Eth.*
Nec timeat mortem bene conſcia vita, nec optet. *Pont. Paulin.*
Morte repentina noli gaudere malorum: (*precat.*
Felices obeunt, quorum ſinè crimine vita eſt. *Cato* 4. *Mor.*
Ut fauſta eveniat Mors ultima linea rerum,
Ducta die quovis linea recta facit.
Nemo recuſet ferre ſortem, quam omnes patiuntur. *Plaut.*
Diſce mori, quicunque legis mea carmina lector!
Quisquis es auditor, tu quoque diſce mori!

Diſce mori! quicunque cupis cœleſtia regna,
    Si vis cum Chriſto vivere: diſce mori! *Steinban.*
Vado mori; mortem genuiſtis Adamus, & Eva,
    Hoc eſt in cauſa, cur ego vado mori. *Id.*
Tendit ad æternum, mortalis linea, punctum. *Deſ.*

V. Epitaphia. Homo. Vanitas. Vita.

MUNDUS, TERRA.

Mundus quid?

Ubi plura ſunt timenda, quò major eſt ſecuritas;
Ubi plura ſunt videnda, quò major eſt obſcuritas.
Ubi deficit facultas, ubi nocet innocentia;
Ubi ſeparat ſimultas, ubi decet indecentia.
Ubi pudor eſt pudori, ubi licet licentia;
Ubi ſtupor eſt ſtupori, ubi ſolita inſolentia.
Ubi ſtatur arroganter, Statûs ubi myſteriô
Res ſeriæ oſcitanter, Nugæ geruntur ſeriò. *Gualter. Pauli.*
Hoc opus immenſi contractum corpore Mundi,
Membráque naturæ diverſæ condita formæ,
Aëris, atque ignis, terræ, pelagíque jacentis,
Vis animæ Divina regit, ſacróque meatu
Conſpirat DEUS, & tacita ratione gubernat,
Et multa in cunctas diſpenſat fœdera partes. *Manil. l. Aſtron.*
Quattuor in partes, totus diſponitur Orbis. *Tibull.*
Mundi concordia diſcors. *Bacch. in Flav.*
Non alios primâ naſcentis origine Mundi
Illuxiſſe dies, aliúmve habuiſſe tenorem
Crediderim: Ver illud erat; Ver, màgnus agebat
Orbis,

Orbis, & hybernis parcebant flatibus Evri. *Virg. 3. Geor.*

Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet. *Id. 6. æne.*

Si fractus illabatur Orbis,

Impavidum ferient ruinæ. *Horat. l. 3. od. 3.*

Quicquid ubique vides: Cœlum, Mare, Nubila, Tellus. *Ov. 1.*

Quattuor inde plagas quadrati colligit Orbis. *Sedul. l. 4. (de Chao.*

Mundus, hoſpitium eſt calamitatis. *Plaut.*

Oblectat vultu, terra novata, ſuo. *Ovid. 4. Pon. 2.*

Magna parens terra eſt, lapides in corpore terræ

Oſſa reor dici. *Id. 1. Met.*

Ex qua naſcimur omnium parentem. *Mart.*

Stat vi terra ſuâ, vi ſtando Veſta vocatur. *Ovid. 6. Faſt.*

Stare negas terram? (nobis miracula narras)

Hæc dum ſcribebas, in rate forſan eras? *Contra Copernic.*

Terra ſalutiferas herbas, eadémque nocentes

Nutrit, & urticæ proxima ſœpe roſa eſt. *Ovid. 1. Rem.*

Uſque licèt cœlum moveatur, conſtat; ab Orbis

Sit licèt immotus, errat in orbe tamen.

Terra malos homines nunc educat, atque puſillos. *Juve.*

Sponte malos homines, & noxia gramina nutrit,

At melius ſemen ferre recuſat humus.

Vir bonus eſt cœli, malus eſt Telluris alumnus:

Quos igitur cœlum diligit, odit humus. *Mant. ad Falc. ep. 70.*

Nîl eſt toto, quod perſtet in orbe,

Cuncta fluunt, *Ovid. 15. Met.*

Terra pilæ ſimilis, nullo fulcimine nixa,

Aëre ſubjecto tam grave pendet onus.

Ipſa volubilitas libratum ſuſtinet orbem,
Quique premat partes angulus omnis abeſt.
Cúmque ſit in media rerum regione locata,
Et tangat nullum, plúſve, minúſve latus.
Nî convexa foret, parti vicinior eſſet,
Nec medium terræ Mundus haberet onus. *Ovid. 6. Faſt.*

Qualia nunc hominum producit corpora tellus? *Virg. 12. æn.*

Omne Solum, forti, patria eſt. *Ovid. 1. Faſt.*

Non omnis fert omnia tellus. *Virg. 4. Eclo.*

Nec Tellus eadem parit omnia: vitibus illa
Convenit, hæc oleis, hic bene farra virent. *Ovid. l. 1. am.*

Quicquid ſub terra eſt, in apricum proferet ætas. *Horat. l. 1.*

Nullus in his terris eſt ſinè teſte locus. *(ep. 6.*

Ambitioſus Honos, & Opes, & fœda Voluptas:
Hæc tria pro trino Numine Mundus habet. *Mant. T. 2.*

Quod Tellus largitur, idem poſt illa repoſcit.

Qui ſe terrarum dedicat Orbi,
Eripit ipſe ſibi. *Ovid.*

Sunt mihi binæ aures, tamen his nihil audio veri;
Bini oculi, video nil tamen hiſce boni.

Terra, domus non eſt animis accommoda noſtris,
Altiùs id noſtræ conditionis honos.

Qui nimiùm terras amat, & mortalia tecta,
Fallitur, eſt aliô patria noſtra locô. *Mant. Conſ. ad Joa. Sabad.*

Qui amat Mundum præſentem, ſequitur rem fugientem. *Guib.*

Omnis in hoc Mundo fragilis ſtat, ſicut arundo.

A re terrena procedunt mille venena.

De re terrena, nihil eſt aliud, nisì pœna.

Non cœlum quæret, qui terræ totus adhæret.

Hic miſer eſt, & erit, qui Mundi proſpera quærit.
Quid valet hic Mundus? quid gloria, quìdque triumphus?
Poſt miſerum funus, pulvis, & umbra ſumus.
E re terrena, requies removetur amœna.
Dic homo! quid ſperes? qui Mundo totus adhæres,
Tecum nîl referes, licèt omnia ſolùs haberes.
Mundus non mundat, ſed Mundus ſordidat; ergò
Qui manet in Mundo, quomodo mundus erit?
Væ! miſero Mundo, veneris cùm Chriſte ſecundò.
Heu! naufragis ſolatiis | Lethalibus mendaciis
Mundus ſuos ſaginat, | Venena dum propinat.
Effuge jucundi laqueos, & retia Mundi!
Deſpice corde Solum, ſuſpice mente Polum!
Heû! fuge crudeles terras, fuge littus avarum!
Deſpice rés viles, Chriſti fortiſſime miles!
De re terrena, non ſit tibi plena crumena!
O! quicunque velis mentem conjungere cœlis:
Mundi ſperne vias, & res pede contere blandas. *Guibald.*
Qui ſapit, hic ſpernit, quicquid mutabile cernit.
Quis quis amas Mundum, tibi proſpice, quâ ſit eundum?
Hac viâ, quâ vadis, via peſſima, plenáque cladis.
Hac periêre omnes, quotquot iêre viâ.

V. Judicium extremum. Mors. Vanitas. &c.

MUSICI, MUSICA, CANTUS.

Res eſt profunda Muſica, atque flexilis,
Invenit, & ſemper novum volentibus
Conſiderare. *Eupolis comicus.*

Pan, primus calamos cerâ conjungere plures
Inſtituit. *Virg.*

Ut calami reſonant, ſic eſt ducenda chorea.

Omnibus hoc vitium eſt cantoribus: inter amicos
Ut nunquam inducant animum cantare rogati;
Injuſſi, nunquam deſiſtant. *Horat.* 1. *ſat.* 3.

Citharædus
Ridetur, chordâ qui ſemper oberrat eâdem. *Id. in Art.*

Cantus & è curru lunam deducere poſſent. *Tibull.*

Grata teſtudo Jovis, ô! laborum
Dulce lenimen. *Horat. l.* 1. *od.* 32.

Vocum diſcordia concors. *Bacch. in Flav.*

Curarum dulce levamen. *Bacch. in Flav.*

Hoc eſt, cur cantet vinctus quoque compede, foſſor
Indocili numero, cùm grave mollit opus, &c.
Cantantis pariter, pariter data penſa trahentis
Fallitur ancillæ, decipitúrque labor. *Ovid.* 4. *triſ.* 1.

Hic cantu dulci modulantur voce puellæ,
Et viros mulcent. *Orpheus in Argon. de ſiren.*

Tutiùs in ſylvis Baſiliſcum audire frementem,
Quàm molles cantus, fœmineúmq; melos. *Owe. Mon.* I

Qui perſœpe cava teſtudine flevit amorem. *Horat. Epod.* 1.

Non facit ad lacrymas, barbitos ulla meas. *Ovid.*

Sat facit indoctus lyricen, ſaltare volenti.

Omnes cantores, amant humores.

Cur adhibes triſti numeros, cantúmque labori?
Ut Relevet Miſerum Fatum Solitósque Labores.

Enervant animos citharæ, cantúſque, lyræque,
Et vox, & nervis brachia mota ſuis. *Ovid. de Rem.*

Dei

Decipiuntur aves, per cantus ſœpe ſuaves.
Decipit incautas fiſtula dulcis aves. *Ovid.*
Fiſtula dulce canit, volucrem dum decipit auceps. *Cato 2. Mor.*
Non vox, ſed votum; non chordula muſica, ſed cor;
Non clamans, ſed amans cantat in aure DEI.

NATURA.

Naturæ in gremio DEUS artes condidit, ut ſit
Usque quod acquirat, quódque requirat homo. *Owe. l. 3.*
Natura ingenuit rationem provida nobis; (*epigr.*
Naturam ratio nos jubet ergò ſequi. *Id. ib.*
Unicuîque dedit vitium natura creato. *Propert.*
Mobilis, & varia eſt fermè natura malorum. *Juve.*
Cuſtode, & curâ, natura potentior omni.
Neſcia mutari, ad mores natura recurrit;
Naturæ ſequitur ſemina quisque ſuæ. *Prop. l. 2. ele. 8.*
Cattorum Nati, ſunt mures prendere nati.
In ipſis - Seminibus natura docet revireſcere cuncta
Poſt obitum. *Prudent. l. 2. contra ſymmach.*
Multa tegit ſacrô involucrô natura, nec ullis
Fas eſt ſcire quidem mortalibus omnia &c. *v. Arcana.*
Rerum novatrix,
Ex aliis, alias reparat natura figuras. *Ovid. 15. Met.*
Omnibus infudit rebus natura venenum.
Leges, æternáque fœdera certis
Impoſuit natura locis. *Bacch. in Flav.*
Nec ſolem proprium natura, nec aëra fecit. *Ovid.*
Rebus ineſt cunctis virtus magnetica, namquè

In magnum nos tota trahit natura ſtuporem.
Ità comparata eſt hominum natura omnium,
Aliena meliùs ut videant, & judicent,
Quàm ſua. *Terent. in Heaut.*
Nihil ex ſe natura creavit
Pectore amicitiæ majus, nec rarius unquam. *Manil. 2. Aſtro.*
Quod natura dedit, nemo negare poteſt.
Quod natura negat, reddere nemo poteſt. *Corn. Gall.*
Natura beatis
Omnibus eſſe dedit, ſi quis cognoverit uti. *Claud. l. 1. in Ruf*
Molliſſima corda
Humano generi dare ſe natura fatetur
Quæ lacrymas dedit. *Juve. ſat.* 15.
Naturam mutare pecunia neſcit. *Horat. 1. ep.* 12.
Naturam expellas furcâ, tamen uſque recurret. *Id.* 1. *ep.* 1
Naturam frenare potes, ſed vincere nunquam. *Pal. L.* 5.
Mediocritate purâ gaudet natura. *Guibald.*
Nunquam aliud natura, aliud ſapientia dicit. *Juve. ſat.* 1
Vivere naturæ circumvenienter oportet. *Ovid.*
Cave! quos natura notavit. *Mart.*

V. Animus. Conſuetudo. Homo. Propenſio.

NOBILITAS.

Nobilis eſt is, qui nobilitanda facit.
Nobilis eſt verè, quem nobilitat ſua virtus.
Nobilitas ſola eſt atque unica virtus. *Juve. ſat.* 8.
Qui virtute caret, nobilitate caret.
Nam: Genus, & Proavos, & quæ non fecimus ipſi,
Vix ea noſtra puto. *Ulyſſes apud Ovid.* 13. *Met.*

Qu

Qui Genus laudat ſuum - Aliena laudat. *Senec. Herc. fur.*

Perit omnis in illo
Nobilitas, cujus laus eſt in origine ſola. *Lucan. ad Piſon.* —
Virtute decet, non ſanguine niti.

Pulchrùm multò parari, quàm creari nobilem. *Auſon.*

Non facit - Nobilem, atrium plenum fumoſis imaginibus;
Nemo in noſtram gloriam vixit:
Animus facit nobilem, cui ex quacunque conditione
Supra fortunam licet ſurgere. *Senec.*

Tota licèt veteres exornent undique ceræ * (*id eſt: cereæ imagines.*)
Atria: Nobilitas ſola eſt, atque unica virtus. *Juve. ſat. 8.*

Ibi nobilitas exulat, ubi virtus vapulat.

Nobilitas morum magis ornat, quàm Genitorum. —

Indicium mores nobilitatis habent. *Ovid. 3. Pon.*

Sœpe in nobilibus natura ignobilis hæret, —
Atque in ignobilibus, nobilis eſſe ſolet. *Labe.*

Non cenſus, nec opes, nec clarum nomen Avorum,
Sed probitas magnos, ingeniúmque facit. *Ovid.*

Qui probitate caret, nobilitate caret.

Quid tibi nobilitas, quid clarum nomen Avorum,
Si ſervus vitiis factus es ipſe tuis?

Dedecus eſt Natis, claros habuiſſe Parentes,
Nî ſtudeant illis moribus eſſe pares.

Et genus, & virtus, niſi cum re, vilior algâ eſt. *Horat. L. 11. ſat. 5.*

Si te ruſticitas vilem genuiſſet agreſtis,
Nobilitas animi non foret iſta tui. *Fauſt.*

Malo, pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis
Æacide ſimilis, Vulcaniáque arma capeſſas,
Quàm te Therſiti ſimilem producat Achilles. *Juve.*

Eſt aliquid, clarus magnorum ſplendor Avorum,
Illud poſteritas æmula calcar habet. *Fauſt.*

Nobilitas, cunctis exordia pandit
Laudibus, atque omnes redeunt in ſemina vires. *Lucan.*

Pulchrùm eſt eminere inter Illuſtres Viros. *Senec. Octav.*

Nobile corpus - Robora nulla premunt. *Lucan. L. 8.*

Nobilitas nihil eſt, ùt fert ignobile vulgus:
Si nihil hoc nihil eſt, eſt mihi Grande Nihil. *Labe.*

Nobilis inſanus, qui non niſi nomen inane
Fert, ſinè virtutum additamento. - - -
Ille tamen, priſco natus de ſtemmate, tanquam
Fecerit ipſe aliquid, propter quod nobilis eſſet,
Se jactat. *Poët.*

Sed te cenſeri laude tuorum,
Pontice, voluerim, ſic, ut nihil ipſe futuræ
Laudis agas? miſerum eſt aliorum incumbere famæ,
Nè collapſa ruant ſubductis tecta columnis. *Juve. ſat. 8.*

Quantò tuus eſt animus natu gravior,
Tantò ſit ignoſcentior. *Terent. Heaut.*

Quantò major eris, perfectior eſſe teneris.

Quàm eſtis maximè
Potentes, divites, fortunati, nobiles:
Tam maximè vos æquô animô æqua noſcere
Oportet, ſi vos vultis perhibere probos. *Terent. Adel.*

NOVALIA.

Eſt quoque cunctarum novitas gratiſſima rerum. *Ovid. 3. Pon. 4.*

Res, ætas, uſus, ſemper apportat aliquid novi. *Terent. Adel.*

Eventus varios res nova ſemper habet. *Corn. Gall.*

Rumo-

Rumor it, & magnumſermonibus occupat orbem. *Ovid.* 6.
Mixtáque cum veris paſſim commenta vagantur, (*Met.*
Millia rumorum, confuſáque verba volutant. *Id.* 12. *Met.*
Hi narrata ferunt aliò, menſuráque ficti
Creſcit, & auditis aliquid novus adjicit author.
Illic credulitas; illic temerarius error,
Vanáque lætitia eſt, conſternatíque timores,
Seditióque recens, dubióque authore ſuſurri. *Id. ib.*
Sunt mihi binæ aures, tamen his nihil audio veri.
Nullum eſt jam dictum, quod non dictum ſit priùs. *Terent.*
Opinor (*Prol. Evnuch.*
Omnibus & lippis notum, & tonſoribus eſſe. *Horat.* 1. *ſat.* 7.
Hæc recinunt juvenes dictata, ſenésque. *Id.* 1. *ep.* 1.
Otioſus, res novas inquirat. *Plaut.*
Cura viris levibus rerum ſolet eſſe novarum. *Mant. Ecl.* 10.
Rumores fuge, nè incipias novus author haberi:
Nam nulli tacuiſſe nocet, nocet eſſe locutum. *Cato* 1. *Mor.*

V. Curioſitas. Fama. Mendacium.

NUPTIALIA, & CONJUGIUM.

Conjugium totum, fœmina vírque facit.
Exemplum junctæ tibi ſint in amore columbæ,
 Maſculus & totum fœmina conjugium. *Prop. L.* 2.
Non gaudebis amore coacto.
Cuícunque eſt uxor, mores mutare neceſſe eſt. *Pal. L.* 4.
Si quà voles aptè nubere, nube pari. *Ovid. ep. Hero.* 9.
Sat dotata venit, quæ bene caſta venit.
Ducere quam cupies, habeat P. quinque puella.
 Sit Pia, ſit Prudens, Pulchra, Pudica, Potens.

Si concordabis cum illa, habebis, quæ tuam Senectutem oblectet. *Teret. Phorm.*

Cuî fortuna favet, ſponſa petita manet.

Rogatus juvenis, viduam cur ducere nollet?
In qua quis periit, non bibo, dicit, aquam. *Reies.*

Nubere Paulla cupit nobis, ego ducere Paullam
Nolo, anus eſt; vellem, ſi magis eſſet anus. *Mart. l.*

Hoc quisque dicit: rebus in mortalibus
Quod triſtius ſit, ac magis viros gravet
Naturà nîl produxit his uxoribus.
Hæc quisque dicit; dicit, ac ducit tamen. *Tho. Morus.*

Nec Regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt. *Senec.*

Zelotypo conjux ſemper ſuſpecta marito eſt,
Nam quæ quiſque facit, fieri ſibi furta meretur. *Mant.*

Contenta eſt uno fœmina caſta viro.

Caſta ad virum matrona parendo imperat.

Quod ſinè Sole polus; hoc ſinè prole torus.

Audi, cerne, tace, cûi publica contigit uxor:
Hæc tria præcipuè verba notanda tibi. *Owe.*

Ixoris linguam, ſi frugi eſt, ferre memento:
amque malum eſt, non velle pati, nec poſſe tacere. *Cato 3.*
ùm tibi ſit conjux, nè res, & fama laboret,
tandum ducas inimicum nomen amici. *Id. 4. Mor.*
njugis iratæ, noli tu verba timere:
n ſtruit inſidias lacrymis, cùm fœmina plorat. *Id. 3. Mor.*
n ſit in arcanis mulier tibi conſcia rebus. *Id.*
temerè uxori de ſervis crede querenti:
etenim mulier, quem conjux diligit, odit. *Id. 1. Mor.*

Uxo-

Uxorem fuge, nè ducas ſub nomine dotis;
Nec tolerare velis, ſi cœperit eſſe moleſta. *Id.* 3. *Met.*
Principiis obſta, nè creſcat cauſa malorum.
Uxorem nullus ducat, me judice, Doctus:
Uxor obeſt ſtudio, ſit licèt apta thoro.
Qui citò conjugem ducit, ſe onerat,
A cujus onere mors tarda liberat,
Et quis tunc conjugis feret moleſtias?
Labores varios, & contumelias?
Labor, & tœdium reſtant poſt nuptias,
Uxorem igitur, ô! puer fugias!

V. Fœmina. Virgo.

OBEDIENTIA, ET MANDATA.

Parêre ſcire, par imperio gloria eſt. *Publ. ſyr.*
Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſit,
Cùm invitus facias. *Terent. Heaut.*
Ut calami reſonant, ſic eſt ducenda chorea.
Fas homini non eſt ſpernere juſſa Dei. *Eob. l.* 1. *Her. ep.*
Faciendum id nobis, quod parentes imperant. *Plaut. Stich.*
Segniùs expediunt commiſſa negotia plures. *Mar.*
Juſſis, mora ſegnis obeſt. *Ovid.* 3. *Met.*
Sœpe ſibi noxæ, nimiùm mandata, fuêre. *Seren.*
Gaudet uterque Parens, dum filius eſt bene parens. (*Id eſt*
Qui juſſis paret, prœmia magna parat. *Obediens*)
Si non parebis, cœleſti ſede carebis.
Qui tauros ſtimulant, multi, ſed rarus arator.
Hoc volo, ſic jubeo: ſtat pro ratione voluntas. *Juve. ſat.* 6.

Præcipias mihi, me poſtquam ſatiaveris eſcâ.
Parendum eſt monitis, fiat! quod uterque jubemus. *Mart.*
Defeſſa jubendo
Sæva Jovis conjux, ego ſum indefeſſus agendo. *Herc. apud Ovid.*
Parenti potiùs, quàm amori obſequi - Oportet. *Terent. Hecy.*
Tendat filius, & frater, quò vocat illos pater. *Guibal.*
Vade, vide, cave, nè titubes, mandatáque frangas. *Horat.*
Primus juſſa ſubi, tuus obſequentior æqui
Fit populus, nec ferre negat, cùm viderit ipſum
Auctorem parêre ſibi. *Claud. 4. Con. Ho.*
Facito, ut memori tibi condita corde
Hæc vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas. *Catull.*
V. Voluntas.

OBLIVIO.

Irreparabilium eſt felix oblivio rerum.
Injuriarum remedium eſt oblivio. *Publ. ſyr.*
Sollicitæ, jucunda oblivia vitæ. *Horat. L. 2. ſat. 6.*
Quàm procul ex oculis, tam procul ex animo.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor. *Prop. l. 3. ele. 20.*
Qui procul ex oculis, procul eſt à limine cordis.
Tantáne te noſtri tenuêre oblivia? *Claud.*
Tantáne, te fallax! cœpêre oblivia noſtri? *Ovid.*
Oblitus decoriſque tui, ſociúmque ſalutis. *Virg. 5. ene.*
Oblitus patriæ, patriſque. *Horat. l. 1. ſat. 10.*
Litis præteritæ noli maledicta referre:
Poſt inimicitias, iram meminiſſe, malorum eſt. *Cato 2. Mor.*
V. Recordatio.

OBSE-

OBSEQUIA.

)bſequiô retinentur amici.

Hoc tempore

)bſequium amicos; veritas odium parit. *Terent. Andr.*

Vincere cùm poſſis, interdum cede ſodali,

)bſequiô quoniam dulcis retinetur amicus. *Cato 1. Mor.*

Nè dubita, cùm magna petas, impendere parva:

Iis etenim rebus conjungit gratia caros. *Id. ib.*

Gratior, officiis, quò ſis magè carior, eſto:

Nè nomen ſubeas, quod dicitur Officî perdi. *Id. 4. Mor.*

Officium alterius multis narrare memento,

Atque aliis, quum tu benefeceris ipſe, ſileto! *Id. 1. Mor.*

Si potes, ignotis etiam prodeſſe memento:

Utilius Regnô meritis acquirere amicos. *Id. 2. Mor.*

V. Beneficia.

OCCASIO.

Eſt Dea quàm rara, & paucis Occaſio nota. *Avien.*

Sum Dea, quæ facti, non factique exigo pœnas,

  Nempe ut pœniteat, ſic Metanæa vocor. *Auſon.*

Paucis Occaſio nota:

  Quid rotulæ inſiſtis? Stare loco nequeo!

Crine tegis faciem? Cognoſci nolo! ſed heûs tu!

  Occipite es calvo? Nè tenear fugiens!

Tu quoque dum rogitas, dum percontando moraris,

  Elapſam dices me tibi de manibus. *Auſon. epigr. 12.*

Semper nocuit differre paratis. *Luc. l. 1.*

Dum ferrum candet, cudere quemque decet.

Fer-

Ferrum quando calet, cudere quisque valet.

Occaſio, omnium conſilia ſuperat. *Sophocl.*

Tum tua res agitur, paries cùm proximus ardet. *Hor.* 1. *ep.* 18.

Tardè ſapit, cuî calva retrò fortuna receſſit.

Eſt captu facilis, turbatus piſcis in undis.

Non tutum eſt ſtipulis flammas, Monachóque puellam
Addere, conjunctos ut tegat una domus. *Nazi.*

Loca, quæ nimiùm grata fuère, cave! *Ovid. in Art.*

Si loca ſola nocent, loca ſola caveto. *Id.*

Poſt viſum riſum &c. *v. Amor.*

Subducto ſtipite, flamma perit. *Ovid.* 2. *Rem.*

Subtrahe ligna foco, ſi vis extinguere flammam.

Fervida vicino flamma vapore nocet. *Ovid.* 1. *am.*

Non licet hominem eſſe ſœpe ità, ut vult, ſi res non ſinit. *Ter.* (*Heaut.*

Ut res dant ſeſe, ità magni, atq; humiles ſumus. *Id. Hecy.*

Non ſtat ſecurus, qui protinus eſt ruiturus.

Quid facies, Facies Veneris, ſi veneris ante?
Nè ſedeas, ſed eas; nè pereas per Eas.

Tunc vivito caſtè; - Aſperiùs, cùm prompta Venus. *Claud.*

Diſſimula, ſimula, quoties occaſio poſcit.

Temporibus ſervire decet; qui tempora certis
Ponderibus librabit, eum ſi bella vocabunt:
Miles erit; ſi pax: poſitis (toga ſerviet) armis. *Lucan. ad* (*Piſon.*

Accipe quamprimùm, brevis eſt occaſio lucri.

Quamprimùm capienda tibi eſt occaſio prima,
Nè rurſum quæras, quæ jam neglexeris ante. *Cato* 4. *Mor.*

Rem tibi quam nôris aptam, dimittere noli,
Fronte capillata poſt eſt occaſio calva. *Id.* 2. *Mor.*

V. Mora. Tempus.

OCULI.

Sunt oculi vigiles ſub fronte miniſtri. *Bacch. in Flav.*
Sunt oculi nobis certi in amore duces. *Ovid.*
Naſcitur ex oculis, cùm generatur amor.
Dum ſpectant oculi læſos, læduntur & ipſi. *Ovid. 2. Rem.*
O! oculi, ſcopuli, titulo meliore vocandi,
Heû! quibus alliſæ tot periêre rates.
Spectat inexpleto mendacem lumine formam,
Pérque oculos periit ille ſuos. *Ovid. 3. Met. de Narciſ.*
Cor incendit oculus, ùt ſtipulam foculus. *Gnibal.*
Plurima cœcus amor lumina ſemper habet. *Corn. Gall.*
Omnibus his oculis par eſt concordia flendi. *Pedo. Albinov.*
Virginis aſpectus penetrat ſinè vulnere pectus.
Inſano, nemo in amore videt. *Prop. l. 2.*
Diſtantia lumina fallit. *Ovid. 7. Met.*
Oculus Domini ſaginat equum.
Centum luminibus cinctum caput Argus habebat. *Ov. 2. Met.*
Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia juſtis. *Id. 13. Met.*
Cuncta videns oculus Jovis, & ſimul omnia verſans. *Heſiod.*
Cunctáque mens oculis prævidet illa ſuis. *Ovid.*
Os homini ſublime dedit, cœlúmque tueri
Juſſit, & erectos ad ſidera tollere vultus. *Id. 1. Met.*
Sidera ſi non vis cernere, non es homo.
Quid juvat aſpectus, ſi non conceditur uſus?
Dii revocant, rerúmque vocant cognoſcere finem
Mortales oculos. *Pedo. Albinov.*
Certior aure Arbiter eſt oculus. *Horat.*

Viſus

Eſt aliquid, clarus magnorum ſplendor Avorum,
 Illud poſteritas æmula calcar habet. *Fauſt.*

Nobilitas, cunctis exordia pandit
Laudibus, atque omnes redeunt in ſemina vires. *Lucan.*

Pulchrùm eſt eminere inter Illuſtres Viros. *Senec. Octav.*

Nobile corpus - Robora nulla premunt. *Lucan. L.* 8.

Nobilitas nihil eſt, ùt fert ignobile vulgus:
 Si nihil hoc nihil eſt, eſt mihi Grande Nihil. *Labe.*

Nobilis inſanus, qui non nisì nomen inane
Fert, ſinè virtutum additamento. - - -
Ille tamen, priſco natus de ſtemmate, tanquam
Fecerit ipſe aliquid, propter quod nobilis eſſet,
Se jactat. *Poët.*

Sed te cenſeri laude tuorum,
Pontice, voluerim, ſic, ut nihil ipſe futuræ
Laudis agas? miſerum eſt aliorum incumbere famæ,
Nè collapſa ruant ſubductis tecta columnis. *Juve. ſat.* 8.

Quantò tuus eſt animus natu gravior,
Tantò ſit ignoſcentior. *Terent. Heaut.*

Quantò major eris, perfectior eſſe teneris.

Quàm eſtis maximè
Potentes, divites, fortunati, nobiles:
Tam maximè vos æquô animô æqua noſcere
Oportet, ſi vos vultis perhibere probos. *Terent. Adel.*

NOVALIA.

Eſt quoque cunctarum novitas gratiſſima rerum. *Ovid.* 3. *Pon.* 4.

Res, ætas, uſus, ſemper apportat aliquid novi. *Terent. Adel.*

Eventus varios res nova ſemper habet. *Corn. Gall.*

Rumo-

Rumor it, & magnumſermonibus occupat orbem. *Ovid.* 6.
Mixtáque cum veris paſſim commenta vagantur, (*Met.*
Millia rumorum, confuſáque verba volutant. *Id.* 12. *Met.*
Hi narrata ferunt aliò, menſuráque ficti
Creſcit, & auditis aliquid novus adjicit author.
Illic credulitas; illic temerarius error,
Vanáque lætitia eſt, conſternatíque timores,
Seditióque recens, dubióque authore ſuſurri. *Id. ib.*
Sunt mihi binæ aures, tamen his nihil audio veri.
Nullum eſt jam dictum, quod non dictum ſit priùs. *Terent.*
Opinor (*Prol. Eunuch.*
Omnibus & lippis notum, & tonſoribus eſſe. *Horat.* 1. *ſat.* 7.
Hæc recinunt juvenes dictata, ſenéſque. *Id.* 1. *ep.* 1.
Otioſus, res novas inquirat. *Plaut.*
Cura viris levibus rerum ſolet eſſe novarum. *Mant. Ecl.* 10.
Rumores fuge, nè incipias novus author haberi:
Nam nulli tacuiſſe nocet, nocet eſſe locutum. *Cato* 1. *Mor.*

V. Curioſitas. Fama. Mendacium.

NUPTIALIA, & CONJUGIUM.

Conjugium totum, fœmina vírque facit.
Exemplum junctæ tibi ſint in amore columbæ,
Maſculus & totum fœmina conjugium. *Prop. L.* 2.
Non gaudebis amore coacto.
Cuîcunque eſt uxor, mores mutare neceſſe eſt. *Pal. L.* 4.
Si quà voles aptè nubere, nube pari. *Ovid. ep. Hero.* 9.
Sat dotata venit, quæ bene caſta venit.
Ducere quam cupies, habeat P. quinque puella.
Sit Pia, ſit Prudens, Pulchra, Pudica, Potens.

Si concordabis cum illa, habebis, quæ tuam
Senectutem oblectet. *Teret. Phorm.*

Cuî fortuna favet, ſponſa petita manet.

Rogatus juvenis, viduam cur ducere nollet?
 In qua quis periit, non bibo, dicit, aquam. *Reiet.*

Nubere Paulla cupit nobis, ego ducere Paullam
 Nolo, anus eſt; vellem, ſi magìs eſſet anus. *Mart. l.* 10.

Hoc quisque dicit: rebus in mortalibus
Quod triſtius ſit, ac magìs viros gravet
Naturà nîl produxit his uxoribus.
Hæc quisque dicit; dicit, ac ducit tamen. *Tho. Morus.*

Nec Regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt. *Senec.*

Zelotypo conjux ſemper ſuſpecta marito eſt,
Nam quæ quiſque facit, fieri ſibi furta meretur. *Mant.*

Contenta eſt uno fœmina caſta viro.

Caſta ad virum matrona parendo imperat.

Quod ſinè Sole polus; hoc ſinè prole torus.

Audi, cerne, tace, cûi publica contigit uxor:
 Hæc tria præcipuè verba notanda tibi. *Owe.*

Uxoris linguam, ſi frugi eſt, ferre memento:
Namque malum eſt, non velle pati, nec poſſe tacere. *Cato* 3.

Cùm tibi ſit conjux, nè res, & fama laboret, (*Mor.*
Vitandum ducas inimicum nomen amici. *Id.* 4. *Mor.*

Conjugis iratæ, noli tu verba timere:
Nam ſtruit inſidias lacrymis, cùm fœmina plorat. *Id.* 3. *Mor.*

Non ſit in arcanis mulier tibi conſcia rebus. *Id.*

Nìl temerè uxori de ſervis crede querenti:
Sœpe etenim mulier, quem conjux diligit, odit. *Id.* 1. *Mor.*

Uxo-

Uxorem fuge, nè ducas ſub nomine dotis;
Nec tolerare velis, ſi cœperit eſſe moleſta. *Id. 3. Met.*
Principiis obſta, nè creſcat cauſa malorum. —
Uxorem nullus ducat, me judice, Doctus:
 Uxor obeſt ſtudio, ſit licèt opta thoro.
Qui citò conjugem ducit, ſe onerat,
A cujus onere mors tarda liberat,
Et quis tunc conjugis feret moleſtias?
Labores varios, & contumelias?
Labor, & tœdium reſtant poſt nuptias,
Uxorem igitur, ô! puer fugias!

V. Fœmina. Virgo.

OBEDIENTIA, ET MANDATA.

Parêre ſcire, par imperio gloria eſt. *Publ. ſyr.*
Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſit,
 Cùm invitus facias. *Terent. Heaut.*
Ut calami reſonant, ſic eſt ducenda chorea.
Fas homini non eſt ſpernere juſſa Deî. *Eob. l. 1. Her. ep.*
Faciendum id nobis, quod parentes imperant. *Plaut. Stich.*
Segniùs expediunt commiſſa negotia plures. *Mar.*
Juſſis, mora ſegnis obeſt. *Ovid.* 3. *Met.*
Sœpe ſibi noxæ, nimiùm mandata, fuêre. *Seren.*
Gaudet uterque Parens, dum filius eſt bene parens. (*Id eſt*
Qui juſſis paret, prœmia magna parat. *Obediens*)
Si non parebis, cœleſti ſede carebis.
Qui tauros ſtimulant, multi, ſed rarus arator.
Hoc volo, ſic jubeo: ſtat pro ratione voluntas. *Juve. Sat. 6.*

Præcipias mihi, me poſtquam ſatiaveris eſcâ.
Parendum eſt monitis, fiat! quod uterque jubemus. *Man.*
Defeſſa jubendo
Sæva Jovis conjux, ego ſum indefeſſus agendo. *Herc. apud Ovid.*
Parenti potiùs, quàm amori obſequi - Oportet. *Terent. Hecy.*
Tendat filius, & frater, quò vocat illos pater. *Guibal.*
Vade, vide, cave, nè titubes, mandatáque frangas. *Horat.*
Primus juſſa ſubi, tuus obſequentior æqui
Fit populus, nec ferre negat, cùm viderit ipſum
Auctorem parêre ſibi. *Claud. 4. Con. Ho.*
Facito, ut memori tibi condita corde
Hæc vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas. *Catull.*

V. Voluntas.

OBLIVIO.

Irreparabilium eſt felix oblivio rerum.
Injuriarum remedium eſt oblivio. *Publ. ſyr.*
Sollicitæ, jucunda oblivia vitæ. *Horat. L. 2. ſat. 6.*
Quàm procul ex oculis, tam procul ex animo.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor. *Prop. l. 3. ele. 20.*
Qui procul ex oculis, procul eſt à limine cordis.
Tantáne te noſtri tenuêre oblivia? *Claud.*
Tantáne, te fallax! cœpêre oblivia noſtri? *Ovid.*
Oblitus decoríſque tui, ſociúmque ſalutis. *Virg. 5. ene.*
Oblitus patriæ, patríſque. *Horat. l. 1. ſat. 10.*
Litis præteritæ noli maledicta referre:
Poſt inimicitias, iram meminiſſe, malorum eſt. *Cato 2. Mor.*

V. Recordatio.

OBSE-

OBSEQUIA.

Obſequiô retinentur amici.

Hoc tempore

Obſequium amicos; veritas odium parit. *Terent. Andr.*

Vincere cùm poſſis, interdum cede ſodali,

Obſequiô quoniam dulcis retinetur amicus. *Cato 1. Mor.*

Nè dubita, cùm magna petas, impendere parva:

His etenim rebus conjungit gratia caros. Id. *ib.*

Gratior, officiis, quò ſis magè carior, eſto:

Nè nomen ſubeas, quod dicitur Offici perdi. *Id.* 4. Mor.

Officium alterius multis narrare memento,

Atque aliis, quum tu benefeceris ipſe, ſileto! Id. 1. Mor.

Si potes, ignotis etiam prodeſſe memento:

Utiliùs Regnô meritis acquirere amicos. *Id.* 2. *Mor.*

V. Beneficia.

OCCASIO.

Eſt Dea quàm rara, & paucis Occaſio nota. *Avien.*

Sum Dea, quæ facti, non factíque exigo pœnas,

Nempe ut pœniteat, ſic Metanæa vocor. *Auſon.*

Paucis Occaſio nota:

Quid rotulæ inſiſtis? Stare loco nequeo!

Crine tegis faciem? Cognoſci nolo! ſed heûs tu!

Occipite es calvo? Nè tenear fugiens!

Tu quoque dum rogitas, dum percontando moraris,

Elapſam dices me tibi de manibus. *Auſon. epigr.* 12.

Semper nocuit differre paratis. *Luc. l.* 1.

Dum ferrum candet, cudere quemque decet.

Ferrum quando calet, cudere quisque valet.

Occaſio, omnium conſilia ſuperat. *Sophocl.*

Tum tua res agitur, paries cùm proximus ardet. *Hor.* 1. *ep.* 18.

Tardè ſapit, cuî calva retrò fortuna receſſit.

Eſt captu facilis, turbatus piſcis in undis.

Non tutum eſt ſtipulis flammas, Monachóque puellam
Addere, conjunctos ut tegat una domus. *Nazi.*

Loca, quæ nimiùm grata fuère, cave! *Ovid. in Art.*

Si loca ſola nocent, loca ſola caveto. *Id.*

Poſt viſum riſum &c. *v. Amor.*

Subducto ſtipite, flamma perit. *Ovid.* 2. *Rem.*

Subtrahe ligna foco, ſi vis extinguere flammam.

Fervìda vicino flamma vapore nocet. *Ovid.* 1. *am.* (*Heaut.*

Non licet hominem eſſe ſœpe ità, ut vult, ſi res non ſinit. *Ter.*

Ut res dant ſeſe, ità magni, atq; humiles ſumus. *Id. Hecy.*

Non ſtat ſecurus, qui protinus eſt ruiturus.

Quid facies, Facies Veneris, ſi veneris ante?
Nè ſedeas, ſed eas; nè pereas per Eas.

Tunc vivito caſtè; - Aſperiùs, cùm prompta Venus. *Claud.*

Diſſimula, ſimula, quoties occaſio poſcit.

Temporibus ſervire decet; qui tempora certis
Ponderibus librabit, eum ſi bella vocabunt:
Miles erit; ſi pax: poſitis (toga ſerviet) armis. *Lucan. ad*

Accipe quamprimùm, brevis eſt occaſio lucri. (*Piſon.*

Quamprimùm capienda tibi eſt occaſio prima,
Nè rurſum quæras, quæ jam neglexeris ante. *Cato* 4. *Mor.*

Rem tibi quam nôris aptam, dimittere noli,
Fronte capillata poſt eſt occaſio calva. *Id.* 2. *Mor.*

V. Mora. Tempus.

OCULI.

Sunt oculi vigiles ſub fronte miniſtri. *Bacch. in Flav.*
Sunt oculi nobis certi in amore duces. *Ovid.*
Naſcitur ex oculis, cùm generatur amor.
Dum ſpectant oculi læſos, læduntur & ipſi. *Ovid. 2. Rem.*
O! oculi, ſcopuli, titulo meliore vocandi,
Heû! quibus alliſæ tot periêre rates.
Spectat inexpleto mendacem lumine formam,
Pérque oculos periit ille ſuos. *Ovid. 3. Met. de Narciſ.*
Cor incendit oculus, ùt ſtipulam foculus. *Gnibal.*
Plurima cœcus amor lumina ſemper habet. *Corn. Gall.*
Omnibus his oculis par eſt concordia flendi. *Pedo. Albinov.*
Virginis aſpectus penetrat ſinè vulnere pectus.
Inſano, nemo in amore videt. *Prop. l. 2.*
Diſtantia lumina fallit. *Ovid. 7. Met.*
Oculus Domini ſaginat equum.
Centum luminibus cinctum caput Argus habebat. *Ov. 2. Met.*
Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia juſtis. *Id. 13. Met.*
Cuncta videns oculus Jovis, & ſimul omnia verſans. *Heſiod.*
Cunctáque mens oculis prævidet illa ſuis. *Ovid.*
Os homini ſublime dedit, cœlúmque tueri
Juſſit, & erectos ad ſidera tollere vultus. *Id. 1. Met.*
Sidera ſi non vis cernere, non es homo.
Quid juvat aſpectus, ſi non conceditur uſus?
Dii revocant, rerúmque vocant cognoſcere finem
Mortales oculos. *Pedo. Albinov.*
Certior aure - Arbiter eſt oculus. *Horat.*

Viſus certificat plùs, quàm vox docta loquentis.

Pluris eſt oculatus teſtis unus, quàm auriti decem. *Plaut. Truc.*

Ter centum morbis oculus plùs ſubjacet unus. *S. Auguſt.*

Sic oculos, ſic ille manus, ſic ora ferebat. *Virg.* 3. *ene.*

Ut nitidum læti radiabant ſidus ocelli,
Sœpe amor accenſas rettulit inde faces. *Angel. Politian.*

Qui ſpectant oculis læſos, læduntur & ipſi.

Segniùs irritant animos demiſſa per aurem,
Quàm quæ ſunt oculis commiſſa fidelibus, & quæ
Ipſe ſibi tradit ſpectator. *Horat. in Art.*

Semper oculatæ ſunt noſtræ manus, credunt quod vident. (*Plaut. Aſin.*

Fide parum, multúmque vide; nam fidere multùm.
Et vidiſſe parum, maxima damna parit. *Luc. l.* 5.

V. Curioſitas.

ODIA.

Odia qui nimiùm timet, regnare neſcit. *Senec. Oedip.*

Immortale odium, nunquam eſt ſanabile vulnus. *Juve. Sat.*

Ira odium generat, concordia nutrít amorem. *Cat.* 1. Mor.

Faſtidit, & odit. *Horat.* 2. *ep.* 1.

Dedecet ingenuos tœdia ferre ſui. *Ovid. L.* 2. *am.*

Non ſecus ille mihi exoſus; quàm limina ditis.

Quod prudentis opus? cùm poſſit, nolle nocere:
Quod ſtulti proprium? non poſſe, & velle nocere. *Bias Phil.*

Veritas odium parit. *Terent. in Andr.*

Odi profanum vulgus, & arceo. *Horat. L.* 3. *Od.* 1.

Enervos animos Virtus odiſſe ſolet. *Ovid.* 2 *Pon.* 2.

Omnes hi metuunt verſus, odêre Poëtas. *Horat. ſat.* 4.

Ode-

Oderunt hilares, triſtes; triſtémque jocoſi;
Sedatum celeres; agilem gnavúmque remiſſi.
Potores bibuli, media de nocte, falerni
Oderunt porrecta negantem pocula, quamvis
Nocturnos jures te formidare vapores. *Id.* 1. *ep.* 18.

Figulus figulum odit.

Dum canis os rodit, ſocium quem diligit, odit.

Simul iſta Mundi Conditor poſuit DEUS:
Odium, atque Regnum. *Senec. Theb.*

V. Invidia. Ira. Vindicta.

OFFICIA, OFFICIALES.

Tam probus haud quisquam toto reperitur in orbe,
    Officium qui expers utilitatis agat.

Cervifiæ coctor, Tonſor, Piſtórque manebunt
    Mundo ſtante, ſuo ſemper in officio.

Non habet officium lucifer omnis idem. *Ovid.*

Carnis ad officium, carnea membra placent. *Corn. Gall. de lanio.*

Nonus in officio, & prælatus munere ſortis. *Ovid.* 13. *Met.*

Pendet ab officio ſpes mihi magna tuo. *Id.* 13. *Faſt.*

Gratiáque officio, quod mora tardat, abeſt.

Splene aucto, reliqui tabeſcunt corporis artus:
    Fiſcô auctô, arguitur civica pauperies. *Alciat. in Emble.*

Exprimit humentes, quas jam madefecerat ante
    Spongiolas cupidi Principis arcta manus. *Id. ib.*

Gratior officiis, quò ſis magè carior, eſto,
Nè nomen ſubeas, quód dicitur *Officiperdi.* *Cato* 4. *Mor.*

Semper noſtrum officium nos facere æquum eſt. *Plaut. Stich.*

Fac tua, quæ tua ſunt, quæ functio juſta requirit,
Commendes Uni cætera cuncta DEO.

OMNIA TEMPUS HABENT.

Omnia tempus habent; omnia tempus habet. *Owe. l. 3. ep.*
Delicias habet omne ſuas, & gaudia tempus. *Pub. ſyr.*
Poſcunt ſua tempora ſomnum. *Ovid. 2. Faſt.*
Temporibus certis, veri naſcuntur amici. *Verin.*
Temporibus, ſapiens, mores ſine crimine mutat. *Cato 1. Mor.*
Temporibus certis, maturas ruſticus uvas - Colligit. *Ov. Rem.*
Tempus, & in cana ſemen producit ariſta. *Id. 4. triſ. 5.*
Temporibus peccata latent, ſed tempore parent. *Cato 2. Mor.*
Multa renaſcentur, quæ nunc cecidère, cadúntque. *Hor.*
Utilitas opibus præponi tempore debet. *Cato 1. Mor.*
Temporibus medicina valet, data tempora proſunt,
Et data, non apto tempore vina nocent. *Ovid. 3. Art*
Tempus ridendi, tempus peccata luendi.
Ludere cùm liceat, currere pigritia eſt. *Mart.*
Non poſſunt primi eſſe omnes omni tempore. *Lab.*
Credita non ſemper ſulci cum fœnore reddunt;
Non ſemper dubias adjuvat aura rates. *Ovid. in Art.*
Non ſemper lætus ridet Apollo.
Non ſemper - Una luna rubens nitida vultu. *Hor. l. 2. od. 11.*
Nec par, aut eadem nocturnæ forma Dianæ
Eſſe poteſt unquam. *Ovid. 15. Met.*
Non ſemper ſacras reddunt oracula ſortes,
Ipſáque non omni tempore fana patent. *Id. 3. Pon.*

Nec

Nec ſemper violæ, nec ſemper lilia florent. *Id. 2. Am.*

V. Eventus. Inconſtantia. Tempus. Viciſſitudo.

OPERA VARIA HOMINIS.

Aut mors, aut vita decora. *Symb. Otto I. Imp.*

Quidquid facimus, venit ab alto. *Senec.*

Qui bonum operatur, à DEO honoratur. *Guibald.*

Qui vindicat pupillum, DEUS coronat illum. *Id.*

Qui viduam defendit, rectè ad Chriſtum tendit. *Id.*

Beati pedes, qui viſitant infirmorum ædes. *Id.*

Id facere laus eſt, quod decet, non quod lubet. *Senec.*

Arbor ùt ex fructu, ſic nequam noſcitùr actu.

Extrema, primò nemo tentavit locò. *Senec. Agam.*

Non fit ſinè periculo facinus magnum, & memorabile. *Terent.*

Hoc licet impunè facere huic; illi non licet, (*Heaut.*

Non quòd diſſimilis res ſit, ſed quòd is, qui facit. *Id. Adel.*

Denique, quid verbis opus eſt, ſpectemur agendo. *Ov. 13. Met.*

Qualia quisque facit, talis finis manet ipſum. *Oraculum.*

Quod bene fit, malè fit, nimiùm ſi fiat apertè,
Occultè dum fit; quod malè fit, bene fit.

Magna decent magnos. *Mart.*

Quod facis, eſt parvum, cave! nè ſit ab ordine pravum.

Qualia quisque geret, talia quisque feret.

Mens in conſilio valet; in certamine dextra;
In ſophia ratio; in Relligione fides.

Quod ſœpe fieri non poteſt, fiat diù. *Senec. Oedip.*

Qui bene fecerunt, illos ſua facta ſequentur;
Qui mala fecerunt, facta ſequentur eos. *Owe. l. 3. epigr.*

Septem horas dormi; tres ora; accumbe duabus;
　Expatiâre duas; da ſtudiíſque decem.
Nunc lege; nunc ora; nunc cum fervore labora:
　Sic erit hora brevis, ſic labor ipſe levis.
Fac modò, quæ moriens facta fuiſſe voles.
Quidquid agis, prudenter agas, & reſpice finem.
Corrige præteritum; rege præſens; cerne futurum. *Gem.*
Omnibus adde modum, modus eſt pulcherrima virtus.
Breve ſit, quod turpiter audes. *Juve. ſat.* 8.
Ab alio expectes, alteri quod feceris. *Publ. ſyr.*
Cochlea conſiliis, in factis eſto volûcris.
Conſule vir; fac vota ſenex; juveníſque labora.
Non priùs in dulcem declines lumina ſomnum,
Omnia quàm longi reputaveris acta diei. *Auſon.*
Aut vigila, aut dormi, Naſidiane, tibi. *Mart.*
Si bene quid facias, facias citò; nam citò factum,
　Gratum erit; ingratum gratia tarda facit. *Auſon.*
Fac, ut nulla tibi ſinè fructu tranſeat hora:
　Tunc erit hora brevis, tunc labor ipſe levis.
Suſcipias, referas, foveas, tuearis honeſtos. *Proſper.*
Dilige jure bonos, & miſerere malis. *Boët. l.* 4.
Luce ſacra requieſcat humus, requieſcat arator,
　Et grave, ſuſpenſo vomere, ceſſet opus. *Tibull.*
Quoniam id fieri, quod vis, non poteſt; velis id, quod poſſit.
Fac tua, linque alios, temne orbem, ſuſpice cœlum, (*Ter. Andr.*
　Vivere diſce, mori diſce, DEUS faciet.
Fac tua, quæ tua ſunt, quæ functio juſta requirit,
　Commendes Uni, cætera cuncta, DEO.

Quod

Quod tibi vis fieri, mihi fac; quod non, mihi noli,
Sic potes in terris vivere jure poli.
Feci, quod potui, potui quod Chriſte dediſti,
Perfide, fac melius, ſi potes invidiâ.
V. Labor. Prudentia. Virtus. &c.

ORDO VARIUS.

Ordine, cunctarum ſtat gloria maxima rerum;
Ordine ſubverſo, vertitur Orbis iter.
Ordine ſervato, Mundus ſervatur; at illô
Neglectô, peſſum totus & Orbis abit.
Ordine pervenies, quò non licet ire labore.
Magnus ab integro ſêclorum naſcitur ordo. *Virg. 4. Eclo.*
Omnia certo tramite vadunt,
Primúsque dies dedit extremum. *Senec. Oedip.*
Machina, perpetuo, cœleſtis ab ordine pendet.
Quod præcipiti via-Certum deſerit ordinem,
Lætos non habet exitus. *Boët. 1. Conſ. Phil.*
Repetunt proprios cuncta recurſus,
Reditúque ſuo ſingula gaudent,
Nec manet ulli traditus ordo;
Niſi quòd fini junxerit ortum,
Stabilémque ſui fecerit Orbem. *Boët.*
Quod facis, eſt parvum, cave! nè ſit ab ordine pravum.

OTIA, OTIOSI, & PIGRI.

Otia, pulvinar Sathanæ dixêre Vetuſti.
Otiô initô, animus neſcit quid incipiat. *Enni.*

Otiò qui neſcit uti, plùs negotii habet,
Quàm cùm eſt negotium in negotio. *Id.*
Vanam ſemper dant otia mentem. *Luc. l.* 4.
Corrumpunt otia mentem. *Virg.*
Homines, falſo deludit acedia vultu. *Mant.*
Otia, felices evertunt funditus urbes.
Otium Reges ſimul & beatas-Perdidit urbes. *Catull. l.* 1.
Ignavum corrumpunt otia corpus,
Et vitium capiunt, nî moveantur aquæ. *Ovid.* 1. *Pon.*
Quoties mutare locum faſtidia cogunt? *Auſon.*
Omnis commoditas, ſua fert incommoda ſecum. *Mant.*
Corda oblita laborum. *Virg.*
Falluntur multis, tempora longa jocis.
Blandóque venenò
Deſidiæ, Virtus paulatim evicta ſeneſcit. *Mant. Parth.*
Arcum intenſio frangit; animum remiſſio. *Publ. ſyr.*
Qui torpeſcit, dum calet, frigidus nihil valet. *Guibal.*
Eſt genus ignavum, quod tectò gaudet, & umbrâ. *Juve. ſat.* 7.
Sortitur nullam, vecors ignavia laudem.
Sanus piger, febriente multò eſt nequior. *Auſon.*
Semper ſunt otia pigris. *Theocrit. Idyl.* 15.
Qui dormiunt libenter, ſinè lucro, & cum malo quieſcunt. (*Plaut. Rud.*
In lecto tua vota facis, reſupinus adoras:
Quid mirùm ignavas poſſe perire preces? *Owe. l.* 3. *epigr.*
Pauperes pigros, non nutriat ſocordia. *Menand.*
Manus ſinè opere, mendicabit properè. *Guibald.*
Non tibi per ventos, oſſa columba venit.
Multa admittuntur tarditate, ſocordiâ. *Accius.*

1 2 3 4
Nux, Aſinus, Campana, Piger, ſinè verbere ceſſant;
1 2 3 4
Hæc durat, hic tardus, hæc tacet, ille jacet.
Sed ſimul ùt ferri plagam ſensêre, vel ulmi:
1 2 3 4
Hæc cadit, hic pergit, hæc tonat, ille ſtudet.

Presbyterum famuli, ſunt omni tempore pigri:
Sudant, quando vorant, frigeſcunt quando laborant.

Otia damnantur, quæ nulla negotia tractant. *Mant. Eclo.* 20.

Otia corpus alunt, animus quoque paſcitur illis,
Immodicus contra carpit utrumque labor. *Ovid.* 1. *Pon.* 5.

Quid facis in Clauſtro? Rota quinta quod addita plauſtro.

Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati. *Horat.* 1. *ep.* 2.

Amant longa otia culpam. *Auſon. epig.* 25.

Quæritur Ægyſtus; curnam ſit factus adulter?
In promptu cauſa eſt: deſidioſus erat. *Ovid.* 1. *Rem.*

Otia Venus amat, finem qui quærit amoris,
Cedit amor rebus: res age, tutus eris. *Ibid.*

Otia ſi tollas, periêre Cupidinis arcus,
Deſpectæque jacent & ſinè Luce faces. *Ibid.*

Deſidis otia vitæ:
Prandeo, poto, cano, ſterto, lavo, cœno, quieſco. *Mart.*

Mandere, ſtertere, potare, & dormire, jocari:
Hæc vita eſt pecorum, quæ modò facta hominum.

Deſidiam puer ille ſequi ſolet, odit agentes. *Ovid.*

Noctes vigilabat ad ipſum
Mane; diem totum ſtertebat: nîl fuit unquam
Sic impar ſibi. *Horat.* 1. *ſaty.* 3.

Diuturna quies, vitiis alimenta miniſtrat. *Cato. 1. Mor.*

In aurem utramvis, otioſe, dormias. *Terent. Heaut.*

Quem nunquam lux excitat alma,
Nec matutini volucrum ſub culmine cantus.

Ludere cùm liceat; currere pigritia eſt. *Mart.*

Otia quiſquis amat, væ! væ mihi! poſtea clamat.

Ut jugulent homines, ſurgunt de nocte latrones:
Ut te ipſum ſerves, non expergiſceris? *Horat. 1. ep. 2.*

Vive igitur, nè te faciat ſocordia lentum. *Mart.*

Nunc lege, nunc ora, nunc cum fervore labora:
    Sic erit hora brevis, ſic labor ipſe levis.

Segnitiem fugito, quæ vitæ ignavia fertur:
Nam, cùm animus languet, conſumit inertia corpus. *Cato 3. Mor.*

Ad Virtutem ut redeatis; abeatis ab ignavia. *Nævius.*

V. Quies. Somnus.

PARENTES.

Dulcius eſt Patriâ nihil, atque Parentibus uſquam. *Volaterr.*

Dos eſt magna Parentûm - Virtus. *Horat. l. 3. Od. 24.*

Tales - In Paradiſiaca ponuntur ſede parentes. *Alcim.*

Ut canere alma docet pullos philomela tenellos:
    Sic genitor gnatos format & ipſe ſuos.

Degenerem, ira paterna ferit. *Claud.*

Omnis in Aſcanio, cari ſtat cura parentis. *Virg. 3. æne.*

Qui viget in foliis, venit à radicibus humor,
Sic patrum in Natos abeunt cum ſemine mores. *Id.*

Sit licèt in Natos facies auſtera parentum,
Æqua tamen ſemper mens eſt, & amica voluntas. *Id.*

Improbitas ipſos audet tentare parentes. *Juve, ſat.* 10.

Blanda facit pravos matrum indulgentia Natos.

Mitior eſt propriis, alienáque pignora ſemper
Tractat inhumanâ, dura noverca, manu. *Mant. ad Falc.*

Nulla fides matri eſt, pignora quis foveat? *Archias.* (*ep.* 70.

A radice mala naſcuntur peſſima Mala.

Si damnoſa patrem juvat alea, ludet & Hæres. *Juve.*

Quàm iniqui ſunt patres in omnes adoleſcentes, judices!
Qui æquum eſſe cenſent, nos, jam à pueris illico naſci ſenes,
Neque illarum affines eſſe rerum, quas fert adoleſcentia,
Ex ſua libidine moderantur, quæ nunc eſt, non quæ olim fuit.

Matres omnes filiis (*Terent. Heaut.*
In peccato adjutrices auxilio, in paterna jura ſolent
Eſſe: Adoleſcens, quàm maxima in ſpe ſitus erit, tam facillimè
Boni patris pacem, in leges conficiet ſuas. *Ibid.* (*Gift-Kraut.)

Lurida, terribiles miſcent aconita (*) novercæ. *Ovid.* 1. *Met.*

Quando habeo multos cognatos, quid opus ſit mihi liberis?

Matris ferre injurias, pietas jubet. *Ter. Hecy.* (*Plaut. Mil.Glor.*

Crimina ſunt oculis corripienda patris. *Ovid.*

Maxima debetur puero reverentia; ſi quid
Turpe paras: nec tu pueri contempſeris annos,
Sed peccaturo obſiſtat tibi filius infans. *Juve. ſat.* 14.

Eſt patris, Nato, veſtem præbere, cibúmque.

Cùm tibi ſint Nati, nec opes, tunc artibus illos
Inſtrue, quâ poſſint inopem defendere vitam. *Cato* 1. *Mor.*

Diſce puer virtutem ex me, verúmque laborem,
Fortunam ex aliis. *Virg.* 11. *æne.*

Quis quis parentes in vita colit ſuos,
Hic mortuus, vivúsque charus eſt DEO. *Eurip.*

Nemo DEO, charísque párentibus, atque magiſtris.
    Prœmia pro meritis digna referre poteſt.
Tu, cuîcunque bonam, mens eſt, deducere prolem:
Corripe nunc verbis duris; nunc utêre virgâ,
Si ſit opus, monſtráque viam, quâ incedere oportet. *Pal. l.*
Et verbô, & factis, parvis ſit regula Natis
    Optima, atque omni tempore norma Pater. *Ferin.*

V. Educatio. Mores. Proles.

PATIENTIA.

Sunt quædam, quæ ferre decet patienter, amice. *Cato 4. Mo*
Ferre decet patienter onus, quod ferre neceſſum:
    Qui jacet invitus, duriùs ille jacet.
Gaudet patientia duris,
Lætius eſt, quoties magno ſibi conſtat honeſtum. *Lucan. l. 9.*
Cuivis dolori remedium eſt patientia. *Publ. ſyr.*
Adjuvat in duris aliquos patientia rebus. *Ovid. 7. Pon.*
Durum patientia corpus
Inſtruit, ut nulli cupiat ceſſiſſe labori. *Claud.*
Fortiſſimus ille eſt,
Qui promptus metuenda pati. *Senec. alicu in ſentent. Oran.*
Quod fuit durum pati, meminiſſe dulce eſt. *Senec. Herc. Fu*
Qui patitur, ſe ſanat homo; patientia ſanat
    Quod cruciat, victrix, & levat omne malum. *Reuſn.*
Perge Pati Patiens, Patiendo Palma Paratur.
Perfer Perpetienda: Parit Patientia Palmam.
Leve fit, quod bene fertur onus. *Ovid. 1. am.*
Furor fit, læſa ſæpiùs patientia. *Publ. ſyr.*

Plùs ſæpe nocet patientia Regis &c. *v. Rex.*

Non eſt patientia libera nobis. *Ovid. 5. Met.*

Patientientia colligit roſas.

Durum, ſed levius fit patientiâ,

Quicquid effugere eſt nefas. *Horat. L. 1. Od. 3.*

Patientia vincit-Omnia. *Pal.*

Medios inter tranquilla tumultus. *Bacch. in Flav.*

Tranquilla malum meliùs patientia vincit. *Juve.*

Rebus in adverſis patientia vera probatur. *Owe. Mon. Eth.*

Ut corpus redimas, ferrum patieris, & ignes:
Ut valeas animô quicquam tolerare, negabis? *Ovid. Met.*

Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt. *Virg.*

Quod meritò pateris, patienter perfer idipſum.

Quam pateris pœnam dignè, patiare benignè.

Actum agas! quod eſt ferendum, feras. *Terent. Phor.*

Perfer, & obdura, dolor hic tibi proderit olim:
Sæpe tulit laſſis, ſuccus amarus opem. *Ovid. 3. am. 10.*

Quod malè fers, aſſueſce; feres bene: multa vetuſtas
Lenit. *Ovid. 2. in am.*

Quod tibi contigerit, patienter ferre memento,
Nam certum eſt fieri Numine cuncta Dei. *Owe. Man. Eth.*

Malos à Deo tolerare, eſt ſuperare. *Guibald.*

Quem ſuperare potes, nonnunquam vince ferendo:
Maxima enim morum ſemper patientia virtus. *Cato 1. Mon.*

Quod ſors feret, feremus æquô animô. *Terent. Phor.*

Leniter, ex merito quicquid patiâre, ferendum eſt:
Quæ venit indignè pœna, dolenda venit. *Ovid. Hero. ep. 5.*

Feras, non culpes, quod mutari non poteſt. *Publ. Syr.*

Quid

Quò plura poſſis, plura patienter feras. *Senec. Troad.*
Æquô animô pœnam, qui meruêre, ferant. *Ovid. 2. art.*
Quod potes, extenua, forti mala corde ferendo. *Id. 3. triſt.*
Tu cave, defendas, quamvis mordebêre dictis. *Id. triſ.*
Quod pateris, conâre animo tolerare lubenti;
  Quod geris invitus, te magis urget onus.
Antidotum vitæ patientia ſola malorum
  Victrix; ſi bene vis vincere, diſce pati. *Reuſn.*
Nobile vincendi genus eſt patientia; vincit,
  Qui patitur: ſi vis vincere, diſce pati.

V. Adverſitates. Conſtantia. Moderatio.

PATRIA.

Patria eſt, ubicunque bene eſt. *Teucer apud comic.*
Patriâ nîl dulciùs. *Homer.*
Dulcius eſt Patriâ nihil, atque Parentibus unquam. *Volater.*
Vel fumus patriæ, peregrino clarior igne eſt.
Imperat neceſſitas - Amare patriam cunctis. *Evripid. in Oreſt.*
Amor patriæ, ratione valentior omni. *Ovid.*
Eſt aliquid, patriis vicinum finibus eſſe. *Id. 2. Pon. 2.*
Quicquid ubique illuſtre, ingens, ſublime, decorum;
  Continet hoc amplo, patria noſtra, ſinu. *Verpa L. 1.*
Vel fumus patriæ dulcis. *Prov. Polo.*
Neſcio, quâ natale ſolum dulcedine cunctos
  Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui? *Ovid. 1. Pon. 4.*
Turpe eſt patriæ adnaſci domui. *Evripid.*
Omne ſolum forti patria eſt; ùt piſcibus æquor;
  Ut volucri, vacuo quicquid in orbe patet. *Ovid. L. 1. faſt.*

Illa

Patria.

mihi patria eſt, ubi paſcor, non ubi naſcor;
Illa, ubi ſum Notus, non ubi natus eram.
mihi patria eſt, mihi quæ patrimonia præbet;
Hic (ubicunque habeo, quod ſatis eſt) habito. *Ove.*
lce, & decorum eſt pro patria mori. *Horat. L. 3. od. 2.*
vere pro patria, dulcius eſſe reor.
ria dat vitam, rarò largitur honores,
Hos meliùs multò, terra aliena dabit.

V. Peregrinatio ad exteras terras.

PAUPERTAS.

roba pauperies nocuit mortalibus una
lùs ſuperis cunctis, ſæva graviſque Dea. *Natal. Com. in eleg.*
t quodcunque libet fortuna, rapítque viciſſim;
Irus & eſt ſubitò, qui modò Cræſus erat. *Ovid. 3. Pon.*
iſerum iſtud verbum, & peſſimum eſt:
buiſſe, & *Nibil habere.* *Plaut. Rud.*
l habet infelix paupertas durius in ſe,
àm quòd ridiculos homines facit - - -
- - - Si fæda, ac ſciſſa lacerna,
toga ſordidula eſt, & ruptâ calceus alter
le patet, vel ſi conſuto vulnere craſſum,
ue recens linum oſtendit non una cicatrix. *Juve. ſat. 3.*
mmune id vitium eſt: hîc vivimus ambitioſa
pertate omnes. *Id. Ib.*
s oculis vidi, tunicis pleroſque ſuperbis
tiri, atque forò regali incedere greſſu,
os ſecreta fames premit, atque domeſtica egeſtas. *Man.*
ilta docet, duris urgens in rebus egeſtas.

Bonæ

Bonæ mentis ſoror eſt paupertas. *Petron. Arbit. in ſat.*

Paupertas excitat artes.

Paupertas omnes artes perdocet, ubi quem attigit. *Plaut. Stich.*

Neceſſitas plùs poſſe, quàm pietas ſolet. *Senec. Tro.*

Paupertas eſt ſibi murus.

Egeſtas ingenioſa. *Claud.*

Defectum patitur omnis egenus homo.

Pauper ubique jacet. *Ovid. 3. am. 7.*

Nîl miſerabilius, quàm incerta ſede vagari. (*Ruſ.*

Omnibus modis, qui pauperes ſunt homines miſeri vivunt. *Plaut.*

Semper inops, quicunque cupit. *Claud. L. 1. in Ruſ.*

Abs re qui vadit, res ſibi nulla cadit.

Cantabit vacuus coram latrone viator. *Juve. ſat. 10.*

Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis.

Pauperioris Heri ſervus conregnat eidem.

Ludibrii haud expers, mala quem fortuna fatigat.

Paupertas parvo contenta paratu. *Bacch. in Flav.*

Non eſt magna domus, quid tum? ſub paupere tecto
Sœpe etiam virtus ingenioſa latet.

Qui nihil æris habet, nihil æris perdidit unquam.

Nec ſibi felix pauper habetur,
Niſi felices cecidiſſe videt. *Senec. in Herc.*

Infelix nimiùm cum damno dedecus aufert.

Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater. *Horat. 1. ep. 17.*

Quàm iniquè comparatum eſt, hi, qui minùs habent,
Ut ſemper aliquid addant divitioribus. *Terent. Phorm.*

Dantur opes nulliſ nunc, niſi divitibus. *Mart. L. 5.*

Cùm coleret puros, pauper Theleſinus amicos, &c. v. *Luxuria.*

Haud

Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obſtat
Res anguſta domi. *Juve. ſat.* 3.
Rarò majores pauper ſortitur honores.
Si quid peccat inops, minor eſt reus. *Petron. Arbit. in ſaty.*
Luxuriat rarò, non bene paſta caro.
Humi jacentem, ſcelera non intrant caſam. *Senec.*
Non habet, unde ſuum paupertas paſcat amorem. *Ovi.* 2. *Rem.*
Sœpe viri ſub corde latet ſapientia, egentis. *Auſon.*
Bene paupertas - Humili tecto contenta jacet. *Senec. Octav.*
Inopiæ pauca deſunt, avaritiæ omnia. *Publ. Syr.*
Quidnam deëſſe poteſt, modicus ſi panis, & unda,
Prandia, vel cœnas, ſi tibi præbet olus? *Owe Mon. Eth.*
Pauper non eſt is, cuî rerum ſuppetit uſus. *Horat. L.* 1. *ep.* 12.
Sunt, qui non habeant; eſt, qui non curat habere. *Id. ep.* 2.
Dat tibi ſecuros, vilis lecticula ſomnos. *Mart.*
Præbet ſomnos caſa ſecuros. *Senec.*
Ceſpes, Tyriô mollior oſtrô,
Solet impavidos ducere ſomnos;
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigiléſque trahit purpura noctes:
Pectora pauper ſecura gerit. *Senec. Herc. Oet.*
Non poſſidentem multa, vocaveris
Rectè beatum. &c. *v. Beati.*
Occupat nomen Beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Durámque novit pauperiem pati &c.
Non ille pro caris amicis,
Aut patria, timidus perire. *Horat. L.* 4. *Od.* 9.

Divitias alius fulvô ſibi congerat aurô,
　Et teneat culti jugera magna ſoli.
Me mea paupertas vitæ traducat inerti,
　Dum meus aſſiduo luceat igne focus &c.
Non ego divitias Patrum, fructúſque requiro,
　Quos tulit antiquo condita meſſis Avo.
Parva ſeges ſatìs eſt; ſatìs eſt requieſcere lecto,
　Si licet, & ſolitô membra levare torô. *Tibull. L.* 1. *ele.* 1.
Tota domus duo ſunt, iidémque paréntque, jubéntque. *Ovid.* 8.
Pauper erat, fieri vult dives, quærit & unde? (*Met.*
　Vendidit uxorem Nævius, emit agrum. *Mart.*
Hominem experiri multa, paupertas docet. *Publ. ſyr.*
Labor omnia vincit
Improbus, & duris urgens in rebus egeſtas. *Virg.* 1. *Geor.*
Pudor egenti viro inutilis. *Homer.*
Rebus pudor abſit in arctis. *Valer. Flacc.*
Cœlô tegitur, qui non habet urnam. *Luc.*
Nulla mihi vivo domus, &c. *v. Epitaphia.*
Leve eſt miſerias ferre; perferre eſt grave. *Senec. Thy.*
Sæpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia. *Cælius.*
Magnum pauperies opprobrium; jubet
Quidvis & facere, & pati,
Virtutiſque viam deſerit arduæ. *Horat. L.* 3. *Od.* 24.
Pauper nemo probus, qvantivis dives habetur. *Dictum ſpartiatis*
Deglutatô patrimoniô pauper eſt factus. *Plaut.* (*celebre.*
Inopem me copia fecit. *Ovid.* 3. *Met.*
Quem damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. *Horat.* 1. *ep.*
Dives eram dudum, fecerunt me tria nudum: (18.
Alea, Vina, Venus, tribus his ſum factus egenus.

Ubi

Ibi erit frequens luxuria, non deerit penuria. *Gulbal.*

Qui nimiùm curat cultus, ſit pauper adultus.

Cœcus, inops dictus, quamvis variis ſit amictus.

Curia pauperibus clauſa eſt, dat cenſus honores,
Cenſus amicitias; pauper ubique jacet. Ovid. 3. *am*. 7.

Qui caret argentô, fruſtrà utitur argumentô.

De mendico malè meretur, qui ei dat, quod edat, aut quod bibat:) (Iam & illud, quod dat; perdit, & illi producit vitam ad mi- (ſeriam. *Plaut.*

Filia qui quondam miſeris alimenta negabat,
Nunc mendicatô veſcitur ille cibô. *Ovid*. 5. *triſ.*

Juſtitiâ mutante vices, qui fleverat iſthic; (*Lazaro, & Epulon.*
Gaudet ibi, & pleno paupere Dives eget. *D.* Paulin. *de*

Tu, cuî ſordet inops, qui visô horreſcis egenô,
Occursúmque pii ſupplicis omen habes.

Filius ille DEI, quâ venerit, aſpice! formâ,
Qui cùm eſſet dives, pauper in orbe fuit.

Perfugium Chriſtus, perſonáque factus egentûm,
Divitibus pudor eſt; Gloria pauperibus. *Idem.*

Qui paſcit corvos DEUS, is non deſerit orbos.

Pauperes pigros, non nutriat ſocordia. *Menand.*

Semper eris pauper, ſi pauper es Æmiliane:
Dantur opes nulli nunc, nisì divitibus. Mart. *L.* 5.

Omnia ſi perdas, te ſolum perdere noli!

Infantem nudum cùm te natura creârit:

Paupertatis onus patienter ferre memento. *Cato* 1. *Mor.*

V. Beati, Medium.

PAX, & CONCORDIA.

Et pace, & bellô cunctis ſtat terminus ævi. *Sili. Ital.*

Quæ ſunt tranquillæ commoda pacis,
Bella docent. *Mant.* 1. *Par. l.* 1.

Dulcia tranquillæ fœdera pacis amo. *Bacch. in Flav.*

P*ax animos* jungit, junctos & ſervat amicos. *Horat.* 1. *ſat.* 3.

P*ax eſt* ſpes una laborum,
Mundi altrix, ſtudii mater, juriſque propago,
Votum animi, terræque vigor, ſuperúmque voluptas. *Maſ-*

Pax una triumphis (*card.* 1. *Sylv*
Innumeris potior, pax cuſtodire ſalutem,
Et cives æquare poteſt. *Sili. Ital. L.* 11.

Nulla quies homini, nulla eſt ſinè pace voluptas,
Nullus amor, nullum Relligionis opus.
Pax urbes, pax Regna ligat, pax congregat orbem,
Fiat ut ex multis urbibus una domus. *Mant. L. Sylv.* 2. *ele.* 6.

Pax præſtantiſſima rerum,
Quas homini noviſſe datum eſt. *Sili. L.* 11.

Pace vigent leges, ſarcula pace vigent.

Nulla ſalus bello, pacem te poſcimus omnes. *Vir.* 11. *Æne.*

Candida pax homines, trux decet ira feras. *Ovid.* 3. *art.*

Omnia pace vigent, & pacis tempore florent.

Nil placidum eſt ſinè pace Deo, nec munus ad aram. *Virg.*

Qui in pace fundantur, non eradicantur. *Guibel.*

Pax huic ſervatur, qui ſecum in corde moratur.

Vir bonus, & ſapiens quærit ſuper omnia pacem. *Hor.* 1. *ep.* 7.

Nec ſidera ſemper habent pacem. *Claud. de Bell. Get.*

Dextra

Dextra gerit gladium, pacem manus altera monſtrat.
ax pacem monſtrat, litem lis aſpera ſentit. *Apud Empedocl.*
Mundi concordia diſcors. *Bacch. in Flav.*
erum concordia diſcors. *Horat.* 1. *ep.* 12.
Diſcors concordia fœtibus apta eſt. *Ovid.* 1. *Met.*
oncordia nutrit amorem. *Cato.* 1. *Mor.*
Mutat concordia terras. *Barclaj. in Argen.*
ulchra eſt concordia cordis & oris.
Nunc mihi parta quies, omnìsque in limine portus.
larior eſt ſolitò poſt maxima nubila Phœbus,
oſt inimicitias clara eſt concordia pacis.
ax ades, & toto mitis in orbe mane! *Ovid. l.* 1. *faſt.*
O! quantò placidos tranquilliùs exigit annos,
Qui neque lucra cupit, qui neque bella movet. *Hugo l.* 2.
it maledictus amor, pax, & concordia quævis (*pi. des.*
Quæ violat ſummi dogmata ſacra DEI!
ax fœcundat agros, pax meſſibus horrea rumpit,
Excipit & pleno dulcia muſta lacu.
Omnia pace vigent: coëant in fœdera Reges,
Terrarum vultus protinus alter erit.
la precor, veſtros commendent otia faſtos;
Illa precor, per vos otia Mundus agat! *Vallius.*
Hic eſt perpetuus ſeclòrum luſus, & uſus,
udendi ut faciat conſumpta pecunia finem:
ic ubi vaſtatæ gentes lacrymantur, & urbes,
urea tum demum feriuntur fœdera pacis.
Heû! quantò ſaciùs foret hæc prævertere damna,
tque animos hominum ſalvis coaleſcere rebus. *Poët.*

Quò plura poſſis, plura patienter feras. *Senec. Troad.*

Æquò animò pœnam, qui meruêre, ferant. *Ovid. 2. art.*

Quod potes, extenua, forti mala corde ferendo. *Id. 3. triſt.*

Tu cave, defendas, quamvìs mordebêre dictis. *Id. triſ.*

Quod pateris, conâre animo tolerare lubenti;
 Quod geris invitus, te magìs urget onus.

Antidotum vitæ patientia ſola malorum
 Victrix; ſi bene vis vincere, diſce pati. *Reuſn.*

Nobile vincendi genus eſt patientia; vincit,
 Qui patitur: ſi vis vincere, diſce pati.

V. Adverſitates. Conſtantia. Moderatio.

PATRIA.

Patria eſt, ubicunque bene eſt. *Teucer apud comic.*

Patriâ nîl dulciùs. *Homer.*

Dulcius eſt Patriâ nihil, atque Parentibus unquam. *Volater.*

Vel fumus patriæ, peregrino clarior igne eſt.

Imperat neceſſitas - Amare patriam cunctis. *Evripid. in Oreſt.*

Amor patriæ, ratione valentior omni. *Ovid.*

Eſt aliquid, patriis vicinum finibus eſſe. *Id. 2. Pon. 2.*

Quicquid ubique illuſtre, ingens, ſublime, decorum;
 Continet hoc amplo, patria noſtra, ſinu. *Verpa L. 1.*

Vel fumus patriæ dulcis. *Prov. Polo.*

Neſcio, quâ natale ſolum dulcedine cunctos
 Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui? *Ovid. 1. Pon. 4.*

Turpe eſt patriæ adnaſci domui. *Evripid.*

Omne ſolum forti patria eſt; ùt piſcibus æquor;
 Ut volucri, vacuo quicquid in orbe patet. *Ovid. L. 1. faſt.*

Illa

mihi patria eſt, ubi paſcor, non ubi naſcor;
Illa, ubi ſum Notus, non ubi natus eram.
mihi patria eſt, mihi quæ patrimonia præbet;
Hic (ubicunque habeo, quod ſatis eſt) habito. *Ow.*
lce, & decorum eſt pro patria mori. *Horat. L. 3. od. 2.*
vere pro patria, dulcius eſſe reor.
ria dat vitam, rarò largitur honores,
Hos meliùs multò, terra aliena dabit.

V. Peregrinatio ad exteras terras.

PAUPERTAS.

roba pauperies nocuit mortalibus una
lùs ſuperis cunctis, ſæva graviſque Dea. *Natal. Com. in elegi*
t quodcunque libet fortuna, rapitque viciſſim;
Irus & eſt ſubitò, qui modò Cræſus erat. *Ovid. 3. Pon.*
iſerum iſtud verbum, & peſſimum eſt:
buiſſe, & *Nihil habere*. *Plaut. Rud.*
l habet infelix paupertas durius in ſe,
àm quòd ridiculos homines facit - - -
- - - Si fæda, ac ſciſſa lacerna,
toga ſordidula eſt, & ruptâ calceus alter
le patet, vel ſi conſuto vulnere craſſum,
ue recens linum oſtendit non una cicatrix. *Juve. ſat. 3.*
mmune id vitium eſt: hîc vivimus ambitioſa
pertate omnes. *Id. Ib.*
s oculis vidi, tunicis pleroſque ſuperbis
tiri, atque forò regali incedere greſſu,
os ſecreta fames premit, atque domeſtica egeſtas. *Mant.*
lta docet, duris urgens in rebus egeſtas.

Bonæ

Bonæ mentis ſoror eſt paupertas. *Petron. Arbit. in ſat.*
Paupertas excitat artes.
Paupertas omnes artes perdocet, ubi quem attigit. *Plaut. Stich*
Neceſſitas plùs poſſe, quàm pietas ſolet. *Senec. Tro.*
Paupertas eſt ſibi murus.
Egeſtas ingenioſa. *Claud.*
Defectum patitur omnis egenus homo.
Pauper ubique jacet. *Ovid. 3. am. 7.*
Nîl miſerabilius, quàm incerta ſede vagari. (*Ent*
Omnibus modis, qui pauperes ſunt homines miſeri vivunt. *Plaut*
Semper inops, quicunque cupit. *Claud. L. 1. in Ruf.*
Abs re qui vadit, res ſibi nulla cadit.
Cantabit vacuus coram latrone viator. *Juve. ſat. 10.*
Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis.
Pauperioris Heri ſervus conregnat eidem.
Ludibrii haud expers, mala quem fortuna fatigat.
Paupertas parvo contenta paratu. *Bacch. in Flav.*
Non eſt magna domus, quid tum? ſub paupere tecto
Sœpe etiam virtus ingenioſa latet.
Qui nihil æris habet, nihil æris perdidit unquam.
Nec ſibi felix pauper habetur,
Niſi felices cecidiſſe videt. *Senec. in Herc.*
Infelix nimiùm cum damno dedecus aufert.
Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater. *Horat. 1. ep. 17.*
Quàm iniquè comparatum eſt, hi, qui minùs habent,
Ut ſemper aliquid addant divitioribus. *Terent. Phorm.*
Dantur opes nullis nunc, niſi divitibus. *Mart. L. 5.*
Cùm coleret puros, pauper Theleſinus amicos, &c. v. *Luxuri*

Hau

nud facilè emergunt, quorum virtutibus obſtat
s anguſta domi. *Juve. ſat.* 3.
ırò majores pauper ſortitur honores.
quid peccat inops, minor eſt reus. *Petron. Arbit. in ſaty.*
ıxuriat raró, non bene paſta caro.
umi jacentem, ſcelera non intrant caſam. *Senec.*
on habet, unde ſuum paupertas paſcat amorem. *Ovi.* 2. *Rem.*
epe viri ſub corde latet ſapientia, egentis. *Auſon.*
:ne paupertas - Humili tecto contenta jacet. *Senec. Octav.*
ɔpiæ pauca deſunt, avaritiæ omnia. *Publ. Syr.*
uidnam deeſſe poteſt, modicus ſi panis, & unda,
Prandia, vel cœnas, ſi tibi præbet olus? *Owe Mon. Eth.*
uper non eſt is, cuî rerum ſuppetit uſus. *Horat. L.* 1. *ep.* 12.
ınt, qui non habeant; eſt, qui non curat habere. *Id. ep.* 2.
at tibi ſecuros, vilis lecticula ſomnos. *Mart.*
æbet ſomnos caſa ſecuros. *Senec.*

eſpes, Tyriô mollior oſtrô,
let impavidos ducere ſomnos;
rea rumpunt tecta quietem,
gilésque trahit purpura noctes:
ctora pauper ſecura gerit. *Senec. Herc. Oet.*

on poſſidentem multa, vocaveris
ctè beatum. &c. *v. Beati.*

ccupat nomen Beati, qui Deorum
ıneribus ſapienter uti,
rámque novit pauperiem pati &c.
n ille pro caris amicis,
t patria, timidus perire. *Horat. L.* 4. *Od.* 9.

Divi-

Divitias alius fulvô ſibi congerat aurô,
    Et teneat culti jugera magna ſoli.
Me mea paupertas vitæ traducat inerti,
    Dum meus aſſiduo luceat igne focus &c.
Non ego divitias Patrum, fructúsque requiro,
    Quos tulit antiquo condita meſſis Avo.
Parva ſeges ſatìs eſt; ſatìs eſt requieſcere lecto,
    Si licet, & ſolitô membra levare torô. *Tibull. L.* 1. *ele.* 1.
Tota domus duo ſunt, iidémque paréntque, jubéntque. *Ovid.* 8.
Pauper erat, fieri vult dives, quærit & unde? (*Met.*
    Vendidit uxorem Nævius, emit agrum. *Mart.*
Hominem experiri multa, paupertas docet. *Publ. ſyr.*
Labor omnia vincit
Improbus, & duris urgens in rebus egeſtas. *Virg.* 1. *Geor.*
Pudor egenti viro inutilis. *Homer.*
Rebus pudor abſit in arctis. *Valer. Flacc.*
Cœlô tegitur, qui non habet urnam. *Luc.*
Nulla mihi vivo domus, &c. *v. Epitaphia.*
Leve eſt miſerias ferre; perferre eſt grave. *Senec. Thy.*
Sœpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia. *Celius.*
Magnum pauperies opprobrium; jubet
Quidvis & facere, & pati,
Virtutísque viam deſerit arduæ. *Horat. L.* 3. *Od.* 24.
Pauper nemo probus, qvantivis dives habetur. *Dictum ſpartiatis*
Deglutatô patrimoniô pauper eſt factus. *Plaut.* (*celebre.*
Inopem me copia fecit. *Ovid.* 3. *Met.*
Quem damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. *Horat.* 1. *ep.*
Dives eram dudum, fecerunt me tria nudum: (18.
Alea, Vina, Venus, tribus his ſum factus egenus.

Ubi

Ubi erit frequens luxuria, nou deerit penuria. *Guibal.*
Qui nimiùm curat cultus, fit pauper adultus.
Cœcus, inops dictus, quamvìs variis ſit amictus.
Curia pauperibus clauſa eſt, dat cenſus honores,
Cenſus amicitias; pauper ubique jacet. *Ovid.* 3. *am.* 7.
Qui caret argentô, fruſtrà utitur argumentô. bibat:)
De mendico malè meretur, qui ei dat, quod edat, aut quod (
Nam & illud, quod dat; perdit, & illi producit vitam ad mi-
Vilia qui quondam miſeris alimenta negabat, (ſeriam. *Plaut.*
Nunc mendicatô veſcitur ille cibô. *Ovid.* 5. *triſ.*
Juſtitiâ mutante vices, qui fleverat iſthic; (*Lazaro, & Epulon.*
Gaudet ibi, & pleno paupere Dives eget. *D. Paulin. de*
Tu, cuî ſordet inops, qui viſô horreſcis egenô,
Occursúmque pii ſupplicis omen habes.
Filius ille DEI, quâ venerit, aſpice! formâ,
Qui cùm eſſet dives, pauper in orbe fuit.
Perfugium Chriſtus, perſonáque factus egentûm,
Divitibus pudor eſt; Gloria pauperibus. *Idem.*
Qui paſcit corvos DEUS, is non deſerit orbos.
Pauperes pigros, non nutriat ſocordia. *Menand.*
Semper eris pauper, ſi pauper es Æmiliane:
Dantur opes nulli nunc, niſì divitibus. *Mart. L.* 5.
Omnia ſi perdas, te ſolum perdere noli!
Infantem nudum cùm te natura creârit:
Paupertatis onus patienter ferre memento. *Cato* 1. *Mor.*

V. Beati, Medium.

PAX, & CONCORDIA.

Et pace, & bellô cunctis ſtat terminus ævi. *Sili. Ital.*
Quæ ſunt tranquillæ commoda pacis,
Bella docent. *Mant.* 1. *Par. l.* 1.
Dulcia tranquillæ fœdera pacis amo. *Bacch. in Flav.*
Pax *animos* jungit, junctos & ſervat amicos. *Horat.* 1. *ſat.*
Pax *eſt* ſpes una laborum,
Mundi altrix, ſtudii mater, juriſque propago,
Votum animi, terræque vigor, ſuperûmque voluptas. *Ma*
Pax una triumphis (*card.* 1. *Sylv.*
Innumeris potior, pax cuſtodire ſalutem,
Et cives æquare poteſt. *Sili. Ital. L.* 11.
Nulla quies homini, nulla eſt ſinè pace voluptas,
Nullus amor, nullum Relligionis opus.
Pax urbes, pax Regna ligat, pax congregat orbem,
Fiat ut ex multis urbibus una domus. *Mant. L. Sylv.* 2. *ele.* 6.
Pax præſtantiſſima rerum,
Quas homini noviſſe datum eſt. *Sili. L.* 11.
Pace vigent leges, ſarcula pace vigent.
Nulla ſalus bello, pacem te poſcimus omnes. *Vir.* 11. *Æne.*
Candida pax homines, trux decet ira feras. *Ovid.* 3. *art.*
Omnia pace vigent, & pacis tempore florent.
Nîl placidum eſt ſinè pace Deo, nec munus ad aram. *Virg.*
Qui in pace fundantur, non eradicantur. *Guibel.*
Pax huîc ſervatur, qui ſecum in corde moratur.
Vir bonus, & ſapiens quærit ſuper omnia pacem. *Hor.* 1. *ep.* 7.
Nec ſidera ſemper habent pacem. *Claud. de Bell. Get.*

Dextra

gerit gladium, pacem manus altera monſtrat.
:em monſtrat, litem lis aſpera ſentit. *Apud Empedocl.*
concordia diſcors. *Bacch. in Flav.*
concordia diſcors. *Horat.* 1. *ep.* 12.
; concordia fœtibus apta eſt. *Ovid.* 1. *Met.*
·dia nutrit amorem. *Cato.* 1. *Mor.*
concordia terras. *Barclaj. in Argen.*
eſt concordia cordis & oris.
nihi parta quies, omnisque in limine portus.
eſt ſolitò poſt maxima nubila Phœbus,
micitias clara eſt concordia pacis.
:s, & toto mitis in orbe mane! *Ovid. l.* 1. *faſt.*
intò placidos tranquilliùs exigit annos,
neque lucra cupit, qui neque bella movet. *Hugo l.* 2.
edictus amor, pax, & concordia quævis (*pi. des.*
e violat ſummi dogmata ſacra DEI!
cundat agros, pax meſſibus horrea rumpit,
ipit & pleno dulcia muſta lacu.
pace vigent: coëant in fœdera Reges,
rarum vultus protinus alter erit.
cor, veſtros commendent otia faſtos;
precor, per vos otia Mundus agat! *Vallius.*
perpetuus ſeclòrum luſus, & uſus,
i ut faciat conſumpta pecunia finem:
vaſtatæ gentes lacrymantur, & urbes,
:um demum feriuntur fœdera pacis.
juantò ſaciùs foret hæc prævertere damna,
inimos hominum ſalvis coaleſcere rebus. *Poëta.*

Hæ tibi erunt artes, pacíque imponere amorem. *Anchiſes*
Fœdera mortales, non ſœvô rumpite ferrô, (*lio apud V.*
Sed caſtam ſervate fidem, fulgentibus oſtrô
Hæc potior Regnis eſt. *Poët.*
Cedant arma togæ, mutentur faſcibus enſes!
Audi, vide, tace, ſi vis vivere in pace.
Cum vitiis bellum, pax cum mortalibus eſto. *Ex Symb. O*
Aris Relligio, populo pax, fœdera bello, (*I. I*
  Jura foro veniant, adveniátque ſalus!

V. Quies.

PEREGRINATIO AD EXTERA TERRAS.

Turpe eſt patriæ adnaſci domi. *Evripid.*
Ingenium natura domi tibi provida mater;
  Conſilium peregrè, résque, locúſque dabit. *Owe.*
Scilicet haud unâ capitur ſapientia ſede,
  Sed variis terris quæritur, atque locis.
Patria dat vitam, rarò largitur honores
  Hos meliùs multò terra aliena dabit.
Scilicet eſt aliquid, longinquas viſere terras,
  Nomen ab externo clarius orbe venit.
Detrahit optato præſentia ſemper honori,
  Perpetuóque domi nemo placere poteſt.
Diſceſſum, reditus non finit eſſe gravem.
Fœdum eſt emanſiſſe diu, vacuúmque redire.
Dic mihi, cur patris huc tu ſis transmiſſus ab oris?
  Scilicet, ut poſſis doctior ire domum.

Pa

Pariſios ſtolidum, ſi quis tranſmittat aſellum:
    Qui fuit hic aſinus, non ibi fiet equus.
Quiſquis ab æde ſua patria volat improbus anſer,
    Ille domum rediens, anſer ùt ante manet.
Hanſellus teneris quicquid non diſcit in annis,
    Hons nunquam diſcet, ſemper ineptus erit.
Hoſpitis eſſe gravem fulvo decet ære crumenam:
    Non bene longinquum carpit egenus iter. *Sabin.*
Nil miſerabilius, quàm incerta ſede vagari.
Perfice iter pedibus, ſonipes dum feſſus anhelat.
Rarò ſanctificantur, qui multùm peregrinantur.
Hoſpitibus ſimiles, ad tempus in orbe vagamur,
    Porta ſed in cœlo eſt manſio firma piis.

Vide Patria. Via. Viator.

PIETAS.

Probitas, bonitatis origo. *Arator.*
Virtutes pietas, in ſe complectitur omnes.
Pietas, tutiſſima virtus. *Corn. Serv. in Ætna.*
Probitas laudatur, & alget. *Juve. ſat.* 1.
Nulla vis major pietate vera eſt. *Senec. Thy.*
Pietas eſt fortior armis:
Nam pietati militat æther.
Pios reſpectant Numina. *Virg.* 1. *æneid.*
Viri probi corpus, virtutes ædificant. *Boët.* 4. *conſ.*
Vota movent ſuperos. *Prop. l.* 4.
Vincunt invictum, vota precéſque DEum.
Nîl tentat pietas ſinè Numine Divûm.

Vitalis eſt dies, quam religio animat.

Eſt quodvis ſtudium, dempta pietate venenum.

Ingenium probitas, artémque modeſtia vincit. *Stat. ſylv.*

Qui bonum operatur, à DEo honoratur. *Guibal.*

Ubi pugnat ſancta oratio, ibi vincitur tribulatio. *Id.*

Is facilè exorat, ſupplex qui Numen adorat.

Non poteris, labiis orando, eradere labes.

Si cor non orat, fruſtrà tua lingua laborat.

Non vox, ſed votum; non chordula muſica, ſed cor;
Non clamans, ſed amans cantat in aure DEI.

Dum ſonat hora, cave! nè taceatur ave!

Nos cum Prole pia benedicat Virgo Maria!

Effigiem Chriſti, cùm tranſis, ſemper honora:
Non tamen effigiem, ſed quem deſignat, adora!

Salve crux digna, ſuper omnia ligna benigna,
Tu me conſigna, moriar nè morte maligna.

Vis mentem eſſe piam? cole tota mente Mariam.

Si ſis devotus, DEUS audit mox tua vota.

Non mihi ſit durum, quòd novi me moriturum,
Nec mortem flebo, nam tecum Chriſte manebo.

Lux mea, rumpe moras, ſatis hìc habitavimus oris,
Aut, quò non potui corpore, mente ferar. *Hugo l. 3. pi. deſ.*

Hoc precor! hoc potiùs maneat mihi luctus in ævo,
In quo quicquid adeſt, per breve tranſit iter. *Pont. Paulin.*

Non omnes ſancti, qui calcant limina templi. *(in Paneg.*

Fœmina dum plorat; dum ruſticus ebrius orat;
Luſor dum jurat, nulla hìc devotio durat.

Exulat hìc pietas. *Hugo l. 3. pior. deſid.*

Ter

Ter quinqnagenos David canit ordine Pſalmos,
Verſus bis mille ſexcentos ſex canit ille.

Quod in divinis rebus ſumas, ſapienti lucro eſt. *Plaut. Mil.*
Plùs aloës, quàm mellis habet ferè vita bonorum. *Juve. ſat. 6.*
Vidi ego jactatos vario diſcrimine juſtos,
Et vidi nullum deſeruiſſe, DEum.

Nulla fides, pietáſque viris, qui caſtra ſequntur. *Lucan. l. 10.*
Qui rectè ſcivêre choris decorare Deos,
Hi optimi, & in bello.

Eſt vetus, atque probus, centum qui perficit annos. *Horat.*
Pauper nemo probus, quantivis dives habetur. *Dictum ſpartiatis*
In lecto, tua vota facis, reſupinus adoras, (*celebre.*
Quid mirùm ignavas poſſe perire preces? *Ovve. l. 3. ep.*
Ipſe decor recti, facti ſi prœmia deſint,
Non movet, & gratis pœnitet eſſe probum. *Ovid. 3. Pont.*
Dat probitas ſpeciem, ſed non ſpecies probitatem:
Qui pietate caret, nîl ſua forma valet.

Nunquam bella piis, nunquam certamina deſunt,
Et quo cum certet, mens proba, ſemper habet. *Proſp. ep. 90.*
Oderunt peccare boni, virtutis amore. *Horat. 1. ep. 16.*
Eſto bonus ſaltèm, ſi non potes eſſe peritus. *Pal. l. 2.*
Si cum profectu vis diſcere, diſce precari:
Dimidium ſtudii, ritè precatus, habet.

Ut tua pertingat, penetrétque precatio cœlum:
Corde ſit ex puro; ſit brevis, atque frequens.

Vigilandum eſt ſemper, multæ inſidiæ ſunt bonis. *Accius.*
Tu, quod jura petunt, facias pietatis amore,
Nec metuas quemquam, quiſquis obeſſe velit.

Vive piè ſemper, fruſtrà peccata teguntur:
Nullus in his terris eſt ſinè teſte locus.
Viverè qui ſanctè cupitis, diſcedite ab aula:
Omnia cùm hic liceant, non licet eſſe pium.
Exeat ex Aula, qui volet eſſe pius. *Lucan. l.* 8.

V. Innocentia. Virtus.

PLEBS, POPULUS, VULGUS.

Malè imperatur, cùm regit vulgus Duces. *Senec. Octav.*
Fallitur, aut fallit, qui vulgi pendet ab ore.
Judicium ſapiens, & juſtum non habet ullum
Vulgus, & in paucis vix hoc reperire licebit. *Cla.*
Turba tremens ſequitur fortunam ſemper, & odit. *Juve.*
Ora vulgi diſſona. *Lucan.*
Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus. *Virg.*
Semper varium, ac mutabile vulgus.
Fluctúſque magìs mobile vulgus. *Senec.*
Mobile mutatur ſemper cum Principe vulgus. *Claud.*
Mobile mutatur, murato Principe, vulgus. *Auſon.*
Vulgus amicitias utilitate probat. *Ovid.* 2. *Pon.* 4.
Neſcit plebs jejuna timere. *Lucan. l.* 3.
Ruſtica gens, eſt optima flens, ſed peſſima ridens.
Ruſticus inflatur, ſi multùm & ſœpe rogatur;
Ungentem pungit, pungentem ruſticus ungit.
Ruſtica turba ſuos neſcit deponere mores.
Odi profanum vulgus, & arceo. *Horat. l.* 3. *od.* 1.
Majorum primus quisquis fuit ille tuorum:

Aut

Aut paſtor fuit, aut illud, quod dicere nolo. *Juve. ſat.* 8.
Tu quod es, è populo quilibet eſſe poteſt. *Mart.*
Exemplis redit ad præſentia vulgus. *Ovid.* 6. *Met.*
Scilicet in vulgus manant exempla Regentûm. *Claud.*
Judicium populi nunquam contempſeris unus,
Nè nulli placeas, dum vis contemnere multos. *Cato.* 2. *Mor.*
Sœpe etiam eſt olitor valde opportuna locutus. *Macrob. l.* 6. *Saturn.*
Cave! nè in turbam te implices. *Accius.*

POENÆ, ET CULPÆ.

Magna graves ſemper comitantur crimina pœnæ. *Herod.*
Culpam pœna premit comes. *Horat. l.* 4. *od.* 5.
Noxa caput ſequitur.
Ipſum etiam vitium ſibimet deterrima pœna. *Sili. l.* 13.
Non perit indignè, quem ſua culpa necat.
Nullus homo pœnam, ſceleris reus, effugit unquam.
Si quà venit ſerò, magna ruina venit. *Prop. l.* 2. *ele.* 15.
Nonnunquam tacitis pœna venit pedibus. *Tibull.*
Quem ſœpe caſus tranſit, aliquando invenit. *Senec. Herc. Fur.*
Qui ſtruit inſidias alii, ſibi damna dat ipſi.
Patitur pœnas peccandi ſola voluntas. *Juve.*
Sœpe ſibi proprium fecit puer ipſe flagellum.
Juſta malis hæc, admiſſo pro crimine, pœna eſt:
Si quæ fecerunt, eadem patientur & ipſi.
Hæc data pœna, diu viventibus, &c. *v. Senectut.*
Fortua multis parcere in pœnam ſolet. *Plin. l.* 16. *C.* 1.
Cœleſtis ira, quos premit, miſeros facit. *Senec. Herc. Oet.*

Noſtra DEUS ſubitis non damnat crimina pœnis,
Compenſat longas ſed gravitate moras.

Quicquid à multis peccatur, inultum eſt. *Lucan.*

Multi-Committunt eadem diverſò crimina fatò
Ille crucem ſceleris pretium tulit, hic diadema. *Juve. ſat.* 13.

Sœpe mali malefacta viri populus luit omnis. *Heſiod.*

Quod ſus peccavit, ſucula ſœpe luit.

Etiam innocentes, pœna quandoque opprimit. *Senec.*

Haud eſt nocens, quicunque non ſponte eſt nocens. *Senec. Herc.*

Quæ venit indignè pœna, dolenda venit. *Ov. Hero. ep.* 5. (*Oet.*

Gravis eſt culpa, tacenda loqui. *Id. l.* 2. *Art.*

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit. *Id. l. am.*

Rara reos juſtâ percellit pœna ſecuri. *Prud.*

Nec pœna ſequeſtrat, quos par culpa ligat.

Pœna poteſt demi, culpa perennis erit. *Ovid.* 1. *triſt.*

Sera ſólet tacito pœna venire pede.

Et dum ſera venit, tum amplior illa venit.

Ebrius, ac petulans, qui nullum forte cecîdit,
Dat pœnas. *Juven. ſat.* 3.

Adeſt-Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas. *Hor.* 1. *ſat.* 3.

Heû! quantum pœnæ miſero mens conſcia donat. *Lucan. l.* 7.

Tacitâ ſudant præcordia culpâ. *Juve. ſat.* 1.

Si, quoties peccant homines, ſua fulmina mittat
Jupiter, exiguo tempore inermis erit. *Ovid.* 2. *triſ.* 1.

Pœna eſt vehemens, noctéque diéque
. . . Suum geſtare in pectore teſtem. *Juve. ſat.* 13.

Sequitur nocentes ultor à tergo DEUS. *Senec. Herc. Fur.*

Qui

Qui facit injuſtè, pœna eſt ſemper ſibi juſta.
Ex malè partorum non gaudet tertius Hæres.
Per quod quis peccat, per idem punitur & ipſe. *Sap.* 11.
Juſti vexantur, niſi pravi corripiantur.
Ad ſcelerum pœnas ultrix venit ira Tonantis,
Hoc graviore manu, quò graviore pede.
Rarò antecedentem ſceleſtum
Deſeruit pede pœna claudo. *Horat. L.* 3. *Od.* 2.
Homo, quisquis urbes vaſtat, &c. *v. Bella.*
Leviùs ferit leviora DEUS. *Senec. Hip.*
Sera licèt ſint tela Jovi, nec protinus omne
Ad ſcelus armatô turbet ſua ſidera nimbô;
At vigili ſtat mente memor, pœnásque merentem
Annumerat Nemeſi, juſtâ Themis ardua curâ. *Barclaj. in Argen.*
Qui vexant alios, tandem vexantur & ipſi. *Cato.*
Incidit in foveam, qui primus fecerat illam.
In laqueos auceps deciderátque ſuos. *Ovid.* 2. *Rem.*
Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Cato.*
Culpæ eſt pœna comes, fera mater, & effera proles.
Iſti pœna datur, qui ſemper amat, nec amatur.
Omne bonum pomô perdidit omnis homo.
Omnis origo mali proceſſit ab arbore Mali.

Decem plagæ Ægypti.

Prima *Rubens unda*; eſt *Ranarum* plaga ſecunda;
Indè *Culex* triſtis; poſt *Muſca* nocentior iſtis;
Quinta *Pecus* ſtravit; *Veſicas* ſexta creavit;
Pòſt ſequitur *Grando*; pòſt *Bruchus* dente nefando;
Nona *tegit Solem*; *Primam necat* ultima *Prolem*.

Pœna Talionis à S. Damaſo P. inſtituta, ſequenti diſti-
cho comprehenſa:

Qualia feciſti, patiaris Talia, jus eſt:
Hinc ſibi conveniens Talio nomen habet. *Burio f.* 445.

Sit pœna merenti. *Virg.*

Dent ocyùs omnes
Quas meruêre pati (ſic ſtat ſententia) pœnas. *Ovid.* 1. *Met.*

Si quis quid faciat, eadem patiatur & ipſe,
Judicium rectum fuèrit, vindictáque recta.

Tempora nè culpes, cùm ſis tibi cauſa doloris. *Cato.* 2. *Mon*

Homines, qui geſtant, quíque auſcultant crimina,
Si meo arbitratu liceat: omnes pendeant!
Geſtores linguis; auditores auribus. *Plaut. Pſeu. ac.* 5. *ſc.* 1.

Æquô animô pœnam, qui meruêre, ferant. *Ovid.* 2. *am.*

Non animo triſti fer pœnam, quam meruiſti.

Quam pateris pœnam dignè, patiâre benignè.

Oderunt peccare boni virtutis amore,
Tu nihil admittes in te formidine pœnæ. *Horat.* 1. *Ep.* 16.

V. Conſcientia. Infernus. Scelera.

POENITENTIA, PROPOSITA, EMENDATIO.

Quem pœnitet peccâſſe, pene eſt innocens. *Senec. Agam.*

Ubi vera pœnitentia, ibi DEI clementia. *Guibald.*

Et DEUS, & renovatus homo miſcentur in unum. *Tertul.*

Sera nunquam eſt ad bonos mores via. *Senec. Agam.*

Eſt ſatiùs regredi, quàm malè cœpta ſequi.

Dulce eſt deſipere in loco. *Horat. L.* 4. *Od.* 12.

Deſerimur vitiis; fugit indignata voluptas. *Maxim.*

Utile

Iſtle propoſitum, ſævas extinguere flammas,
Nec ſervum vitiis pectus habere ſuum. *Ovid.*
Jam quis
eccandi finem poſuit ſibi, quando recepit
jectum ſemel, attrita de fronte ruborem? *Juve. ſat.* 13.
œpe levant pœnas, ereptáque lumina reddunt,
Cùm bene peccati pœnituiſſe vident. *Ovid. de Diis.*
Talis peccandi jam mihi finis erit. *Id.* 3. *Pon.* 7.
Paulatim vitia, atque errores exuit omnes. *Juve.*
Protrahit ingratas, impia vita, moras. *Boët.*
Diſtulit in ſeram, commiſſa piacula mortem. *Virg.* 6. *Æne.*
Mors, pretium tardis ſœpiùs eſſe ſolet.
Quæ lædunt oculos, feſtinas demere; ſi quid
Eſt animum, differs curandi tempus in annum. *Horat.* 1. *ep*
Cras te victurum, cras dicis Poſtume ſemper:
Dic mihi cras iſtud, Poſtume, quando venit?
Iam cras heſternum conſumpſimus: ecce aliud cras. *Propert.*
Poſt multum cras! cras! tandem dilabitur ætas.
Cras, inquis, faciam, conceſſáque labitur hora,
Fac hodie! fugit hæc non reditura dies. *Owe. Mon. Eth.*
Qui non eſt hodie, cras minùs aptus erit. *Ovid.* 1. *Rem.*
Nemo tam Divos habuit faventes,
Craſtinum ut poſſet ſibi polliceri. *Senec.*
Quis ſcit, an adjicient hodiernæ, craſtina, ſummæ
Tempora Dii ſuperi? *Horat. L.* 4. *Od.* 7.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere: vivam,
Sera nimis vita eſt craſtina, vive hodie! *Mart. ad Julium.*
Dicere, perfacile; aſt opus exercere moleſtum;
Dicimus aſſiduè: cras quoque fiet idem. *Ovid. L.* 1. *Rem.*

Sem-

Semper in aſſiduo motu res quæque geruntur,
Sera nimìs vita eſt craſtina: vive hodie!
Virtus eſt, vitium fugere. *Horat* 1. *ep.* 1.
Ex vitio alterius, ſapiens emendat ſuum. *Publ. Syr.*
Difficiles ortus, opus egregium capit omne.
Crimina ſi celas, claudent tibi crimina cœlum.
Dæmon languebat, monachus tunc eſſe volebat;
Aſt, ubi convaluit, manſit ùt ante fuit.
Itur in antiquam, tranſacto Paſchate, ſylvam.
Hic bene jejunat, qui ſe de crimine nudat.
Hic bene ſe ditat, qui ſemper noxia vitat.
Fle! pro peccatis, in cœlum ſcandere ſi vis.
Nunc locus eſt flendi, tempus peccata luendi.
Eripe te è cœno, totum fac te inſere cœlo.
Quando mala exundant, tunc lumina flumina fundant.
Vis culpam delere! ſemel profer *Miſerere*!
Per *Miſerere mei*! tollitur ira DEI.
Si citò non ſolvis, te magno crimine volvis.
Si non parebis, cœleſti ſede carebis.
Si malè feciſti, mox reſpice vulnera Chriſti.
Deſpice fœtorem Veneris, ſectâre pudorem.
Prorſus, & absque mora, mala declinare labora.
Numen ad immenſum, totum convertêre ſenſum.
I! melior, veterum famam jam extingue malorum.
Linquo coax! ranis, cras! corvis, vanáque vanis:
Ad Logicam pergo, quæ mortis non timet ergò.
Cùm quid peccâris, caſtiga te ipſe ſubinde:
Vulnera dum ſanas, dolor eſt medicina doloris. *Cato 4. M*

Sæpe

Sapere aude!
Incipe! vivendi quis rectè proroget horam?
Ruſticus expectat, dum labitur amnis; at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis ævum. *Horat. l. 1. ep. 2.*
Converſi in melius, renovatis moribus ultrò
Placemus ſuperûm Regem, quem crimine noſtro
Læſimus. *Vidas.*
Ad Virtutem ut redeatis, abeatis ab ignavia. *Nævius.*
Dum ratio, tempúſque ſinunt, ſimul ite frequentes,
Ite pii! veniam factis expoſcite veſtris;
Ite! animas purgate, Orcíque inhibete rapinas,
Et tandem patrio mentem convertite Cœlo. *Senazar.*
Eſſe bonus propera, nunquam nimiùm properabis:
Qui non eſt hodie, cras minùs aptus erit.
Ite procul læti! flentûm conſortia malo,
Ut brevibus lacrymis, gaudia longa metam. *Paulin. in Paneg.*

V. Scelera. Virtus.

POËTÆ, POËSIS.

Conſules fiunt quotannis, & novi Proconſules:
Solus aut Rex, aut Poëta, non quotannis naſcitur. *Vetus carm.*
Cura Ducum fuerant olim, Regúmque, Poëtæ,
Prœmiáque antiqui magna tulere Chori;
Sanctáque Majeſtas, & erat venerabile nomen
Vatibus, & largæ ſœpe dabantur opes. *Ovid.*
Nos, ſacri Vates, & Divûm cura vocamur. *Id.*
Numinis ubertas, arcani fœtus amoris
Editur æthereo primæva Poëtica partu,
Pectoris interpres felicis, lingua lepôrum,

Vivida

Vivida vis mentis, decorum nativa venuſtas,
Ingenii ſpecimen, ſermonum gratia vivax,
Lætitiæ facunda ſoror, cœleſtis origo,
Quam genitrix Mundo peperit divina voluptas. *Stephon. car.* 8.

Calliope, requies hominum, Divûmque voluptas. *Lucret.*

Amant alterna Camœnæ. *Virg.* 3. *Ec.*

Dignum laude virum, Muſa vetat mori;
Cœlô Muſa beat. *Horat. L.* 4. *od.* 8.

Gratia Muſa tibi, nam tu ſolatia præbes,
Tu curæ requies, tu medicina venis. *Ovid.* 4. *triſ.*

P*oëta eſt* : - - - Muſarum Phœbíque ſacerdos,
Cui doctus Apollo
Polula caſtaliis plena miniſtrat aquis.

Numen ineſt illis, Pieridésque favent. *Ovid.*

Eſt DEUS in nobis, ſunt & commercia cœli,
Sedibus æthereis ſpiritus ille venit. *Id.*

Eſt DEUS in nobis, agitante caleſcimus illo,
Impetus hic ſacræ ſemina mentis habet.

Fas mihi præcipuè vultus vidiſſe Deorum,
Vel quia ſum Vates, vel quia ſacra cano. *Id.* 6. *Faſt.*

Hymnidici Vates, artis medicæque periti,
Mortales cunctos primi poſt terga relinquunt,
Sunt ùt Dii ſuperi magnis honoribus aucti. *Theodoret.*

Temporis illius colui, foviíque Poëtas,
Quot aderant Vates, rebar adeſſe Deos. *Ovid.* 4. *triſ.*

Omne genus rerum, docti cecinêre Poëtæ. *Manil.*

Aut prodeſſe volunt, aut delectare Poëtæ,
Aut ſimul & jucunda, & idonea dicere vitæ. *Horat. in Art.*

Miranda canunt, ſed non credenda, Poëtæ. *Cato.* 3. *Mor.*

Picto-

Pictoribus, atque Poëtis
Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. *Horat. in Art.*
O! mihi ſint linguæ centum, ſint oráque centum!
Vatibus hic mos eſt, centum ſibi poſcere voces;
Centum ora, & linguas optare in carmine centum. *Perſ. ſat.* 1.
Nîl intentatum noſtri liquêre Poëtæ,
Sed minimum meruêre decus. *Horat. in Art.*
Genus irritabile Vatum. *Id.* 2. *ep.* 2.

Noti, celebrésque Poëtæ. *Juve. ſaty.* 7.

Ipſe Parens Vatum, Princeps Heliconis Homerus. *Claud.*
Res geſtæ Regúmque, Ducúmque, & fortia bella,
Quô ſcribi poſſent numerô, monſtrabit Homerus. *Hor. in Art.*
Urbes ſeptenæ certant pro patria Homeri:
Smirna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chios, Argos, Athenæ.
Ipſe licèt veniat Muſis comitatus Homere:
Si nihil attuleris, ibis Homere foras. *Ovid.* 2. *am.*
Laudibus arguitur vini, vinoſus Homerus. *Horat.* 1. *ep.* 19.
Quandoque bonus dormitat Homerus. *Id. in Art.*
E quo, ceû fonte perenni
Vatum Pieriis ora rigantur aquis. *Ovid.*
Magnum qui cantat Achillem. *Bacch. in Flav.*
Mantua Virgiliô gaudet, Verona Catullô. *Ovid.* 3. *triſ.*
Grande cothurnati pone Maronis opus. *Mart.*
Tityrus, & ſegetes, Æneîaque arma legentur,
Roma triumphati dum caput orbis erit. *Ovid. de Virg. Oper.*
Sæpiùs in libro memoratur Perſius uno,
Quàm levis in tota Marſus Amazonide. *Mart.*
Perſonæ, pallæque repertor
Æſchilus, & modicis intravit pulpita tignis,

Et docuit magnúmque loqui, nitidíque cothurno. *Horat.*
Sola ſophoclæô tua carmina digna cothurnô. *Virg.*
Monte decurrens velut amnis imbres
Quem ſuper notas aluêre ripas:
Fervet immenſúsque ruit profundo
Pindarus ore. *Horat. l. 4. od.*
Et tenuit noſtras numeroſus Horatius aures,
Cùm ferit Auſoniâ, carmina culta, lyrâ. *Ovid. 4. triſ.*
Romanæ fidicen lyræ. *Horat. l. 4. od. 3. de ſe.*
Donec erunt ignes, arcúsque Cupidinis arma,
Dicentur numeri, culte Tibulle, tui. *Ovid.*
Uſſit amatorem Nemeſis formoſa Tibullum. *Bacch. in Flav.*
Jucundi carmen juvenile Propertî. *Ovid.*
Quô Cynthia Vate ſuperbit,
Quem fecit Cynthia Vatem. *Bacch. de eod.*
Me juvat in prima coluiſſe Helicona juventa,
Muſarúmque choris implicuiſſe manus. *Prop. l. 1. de ſe.*
O! nullis Ovidi tacende linguis. *Mart.*
Pelignæ gentis gloria dicar ego. *Ovid. 3. triſ. de ſe.*
Sulmo mihi patria eſt, gelidis uberrimus undis,
Milia qui novies diſtat ab Urbe decem. *Id. ib. de ſe.*
Tenerorum luſor Amorum,
Ingeniô perii, Naſo Poëta, meô. *Id. de ſe.*
Naſo parùm prudens, Artem dum ſcribit amandi,
Doctrinæ pretium triſte magiſter habet. *Id. 2. Pon. de ſe.*
NB. Propter hanc, ab Auguſto in exilium miſſus eſt.
Toto notus in orbe-Martialis. *Bacch. in Flav.*
Quem dat Bilbilis alta. *Siden.*

Bilbili-

Bilbilitanus olór.

Pan calamis, fidibúſque Linus, modulatibus Orpheûs. *Nemeſ.*

Pythius in longa, carmina, veſte tonat. *Prop.*

Ponticus Heroo; Battus quoque clarus Jambis. *Ovid. 4. triſ.*

Ennius ingenió maximus, arte rudis. *Id. 2. triſ. 1.*

Ennius & ſapiens, & fortis, & alter Homerus,
Ut critici dicunt. *Horat. 2. ep. 1.*

Ennius ipſe pater, nunquam nisi potus ad arma
Profiluit dicenda. *Id. 1. ep. 19.*

Cæcilius gravitate, Terentius arte. *Id. 2. ep. 1.*

Narratur & priſci Catonis
Sœpe meró caluiſſe virtus. *Id. l. 3. od. 21.*

Ingenium potis irritat Muſa Poëtis. *Prop.*

Me etiam fecêre Poëtam
Pierides - - ſunt & mihi carmina curæ. *Virg.*

Qui brevis, & bonus eſt, ille Poëta placet.

Sœpe nocet Vati, Muſa jocoſa, ſuo. *Mart.*

Multa quidem nobis facimus mala ſœpe Poëtæ. *Hor. 2. ep. 1.*

Non ceſſavêre Poëtæ - Nocturnó certare meró. *Id. 1. ep. 19.*

Archi-Poëta facit verſus pro mille Poëtis. *Andr. Marö de ſe.*

Et pro mille aliis Archi-Boëta bibit. *Alius in eundem.*

Nos facta aliena canendo
Vergimus in ſenium. *Stat. l. 4. ſylv.*

Omnes hi metuunt verſus, odêre Poëtas. *Horat. 1. ſat. 4.*

Qui volet ad Stygias famam portare lacunas,
Vatibus ille ferat dona, ſed ampla ferat.

Cuncta dies pergit ſævis annoſa ruinis,
Muſa vetat dignos laude perire viros.

Pro numeris numeros à me ſperate Poëtæ,
Carmináque eſt animus reddere, non emere. *Ità Æneas Sylvius ad Poëtas, pro metris oblatis, nummos ſperantes.*
Scribimus indocti, doctíque Poëmata paſſim. *Horat. 2. ep. 1.*
Ridentur, mala qui componunt carmina. *Id. 2. ep. 2.*
Sublimes verſus ructatur, & errat. *Id. ibid.*
Hunc meliùs dormire putem, quàm ſcribere verſus. *Ibid.*
Neque enim concludere verſum
Dixeris eſſe ſatis; neque ſi quis ſcribat, uti nos
Sermoni propria, putes hunc eſſe Poëtam;
Ingenium cuî ſit, cuî mens divinior, atque os
Magna ſonaturum, des nominis hujus honorem. *Id. 1. ſat. 4.*
Scribet mala carmina vecors. *Id. 2. ſat. 5.*
Argutos inter ſtrepit anſer olores. *Virg. 9. Eclo.*
Ipſe facit verſus, atque uni cedit Homero,
Propter mille annos. *Juve. ſat. 7.*
Nihil ſecurius eſt malô Poëtâ;
Quis enim illis quidpiam ſuffurari velit?
Sint Mecœnates, non deërunt, Flacce, Marones. *Mart. l. 8.*
Sunt Muſæ mulæ, noſtráque fama fames.
Nemo Poëta bonus, modicùm qui non ſit aduſtus.
Quid nobis placeat, recitato carmine, quæris?
Nil mihi, crede, magìs ſine placere ſolet.
Non laurus Vatem, ſed laurum Vates honeſtat:
Plures laurigeros, paucos eſt cernere Phœbos.
Quid petitur ſacris, niſi tantùm fama Poëtis?
Hoc votum noſtri ſumma laboris habet. *Venuſinus Vat.*
Vita decet ſacros, & pagina caſta, Poëtas: (*impud.*
Caſtus enim Vatum ſpiritus, atque ſacer. *Mant. contra Poët.*
V. Carmina.

PRÆSAGIA, PROGNOSTICA, VATICINIA.

ugurium ratio eſt, & conjectura futuri. *Ovid.*
digenæ dixêre Tagen, qui primus Hetruſcam
locuit gentem caſus aperire futuros. *Id. l. Met.*
ibi caſus ante futuros vaticinatus eram. *Id.*
)ivinare etenim magnus mihi donat Apollo. *Hor. 2. ſat. 5.*
Jominibus ſemper omen adeſſe ſolet.

Ianè rubens cœlum, venturos indicat imbres:
rò rubens cœlum, cras indicat eſſe ſerenum.

ol quoque & exoriens, & cùm ſe condet in undas,
gna dabit; ſolem certiſſima ſigna ſequentur,
quæ manè refert, & quæ ſurgentibus aſtris.
e, ubi naſcentem maculis variaverit ortum
onditus in nubem, medióque refugerit orbe:
ſpecti tibi ſint imbres, namque urget ab alto
boribúsque, ſatiſque Notus, pecoríque ſiniſter.
it ubi ſub Lucem denſa inter nubila ſe ſe
iverſi rumpunt radii; aut ubi pallida ſurget
ithoni croceum linquens Aurora cubile,
eû! malè tum mites defendet pampinus uvas,
am multa in tectu crepitans ſalit horrida grando.
oc etiam emenſô cùm jam decedet olympô
ofuerit meminiſſe magis, nam ſœpe videmus
ſius in vultu varios errare colores:
ruleus pluviam denunciat; igneus Evros.
n maculæ incipient rutilo immiſcèrier igni:
mnia tunc pariter ventô, nimbiſque videbis

Fervere, non illa quiſquam me nocte per altum
Ire, neque à terra moneat convellere funem. *Virg L. 1. G*
Si Sol ſplenduerit Maria Purificante,
Majus erit frigus poſt feſtum, quàm fuit ante.
Pallida luna pluit, rubicunda flat, alba ſerenat.
Tertia, quarta qualis, tota eſt lunatio talis.
Clara dies Pauli, bona tempora denotat anni;
Si fuerint venti, deſignant prælia genti;
Si nix, aut nebulæ, pereunt animalia quæque.
Dum ſacra Martini recolo mox Solis in ortu
Plejades in gelidas præcipitantur aquas.
Illa dies, totô fuerit ſi nubila cœlô:
Inconſtans frigus, turbida fiet hyems.
Sin verò Phœbus pelluxerit æthere claro:
Intenſum frigus, ſicca ſequetur hyems.
Si pluit in feſto præceſsûs Martiniani:
Quinquaginta ſolet continuare dies.
Fallitur augurîô, ſpes bona ſœpe ſuô. *Ovid. Hero. ep. 6.*
Dum canit Aſtrologus perituris ſidera nautis:
Dum ſibi boletis non cavet, ipſe perit. *Marullus.*
Temnuntur propriis miracula ſemper in oris,
Et ſinè honore manent, patria ſub ſede, Prophetæ. *Juve. C.9.*
Nil crede auguribus, qui aures verbis divitant
Alienas, ſuas ut aurô locupletent domos. *Accius.*
Tu præſens cura, Domino committe futûra.

PROCURATORES, CAUSIDIC ADVOCATI.

Non furtum facies, Juriſtis ſcribitur hæc lex.

licos, venale genus nonnemo vocavit:
ım pretiô dignos eſſe putaverit hos? *Labe.*
lamoſi rabioſa fori
vendens improbus, iras
ba locat. *Senec. Herc. Fur. in cho. ac.* 1.
apitale nefas operoſa diluit arte. *Lucan.*
ı, verboſi natus ad arma fori. *Ovid. 4. triſ.*
cùm clamoribus omnia complet,
ım ſe Patronum, Cauſidicúmque putat. *Bacch. in Flav.*
anina forô latrat facundia totô. *Prudent.*
, inquit, agam Cicerone diſertiùs ipſo,
que erit in triplici par mihi nemo foro. *Mart. l.* 3.
, & injuſtum jus ſibi ubique facit. *Ovid. ad Liv.*
ıcri quidlibet audens. *Serenius.*
ı victoris; præda futura mea eſt.
ıvant publica jura,
ımque fugant, Divûm nîl verba verentes.
ıſæ famoſa ſtipendia linguæ! *Sulpit. Lupere.*
ıra ex nigris; ex nigris candida formant;
la denigrant, & rurſum nigra de albant.
ırámque faciunt rei privatæ, & publicæ. *Plaut.*
cere cauſas,
s pendere diu, vindemia quædam eſt. *Man. Eclo. 6.*
a volubilis eſt hominum, verbíſque referta. *Homer.*
unc quoque turpes
ı exercent linguas, pulſóque pudore
uoque jam rauca eſt, inflatáque colla tumeſcunt,
s dilatant patulis convitia rictus. *Ovid.* 6. *Met.*
s bonis palliant ſubtiliter - Cauſas iniquas. *Senec.*

Cauſæ Patronus, qui cauſas ventilat, audit :
  Talis erit meritò grade, Patronus, onus. *Labe.*
Præterea video, quòd ſi non ungitur axis,
  Tardius incœptum continuatur iter.
Nè ſiccus volvente rota crepet, ungitur axis :
  Cauſidicum mos eſt ungere, nè taceat.
Quòd clamas ſemper, quòd agentibus obſtrepis, Heli,
  Non facis hoc gratis, accipis, ut taceas. *Mart.*
Pinguiùs, & meliùs ſiquidem declamat, agítque
  Cauſidicus, palpet quàm tua larga manus.
Utque phaleratis verbis diffundere cauſam
  Poſſint & legum garrula verba loqui.
Cauſidico à tali Judex citò fallitur is, qui
  Judicii ſceptrum ſimplicitate gerit. *Reies in Elys. Camp.*
Egi Sexte tuam, pactus duo millia, cauſam ;
  Miſiſti nummos quòd mihi mille : quid eſt ?
Narrâſti nihil, inquis, & *à te prodita cauſa eſt* :
  Tantò plùs debes, ſexte, *quòd erubui.* *Mart. l. 8.*
Semper agis cauſas, & res agis, Attale, ſemper,
  Eſt, non eſt quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſæ deſint, agit Attale mulas,
  Attale, nè quid agas deſit : agas animam ! *Idem.*
Sic famæ ſervit ineptus. *Horat. 1. ſat. 6.*
Difficilem obtinui ſub iniquo judice cauſam. *Ovid. 13. Met.*
Jus anceps novi, cauſas defendere poſſum. *Horat. 2. ſat. 5.*
In cauſa facili cuîvis licet eſſe diſertum. *Ovid.*
Non ſum ego cauſidicus, nec amaris litibus aptus. *Mart.*
Integra cauſidico narranda eſt cauſa perito :
Sœpe loqui nocuit, tamen hic tacuiſſe nocebit.

Nec (æqui-Oblitus) novit ſemper decernere juſta. *Heſiod. in* (*Theog.*
Qui Viduam defendit, rectè ad Chriſtum tendit. *Guibal.*
Qui vindicat pupillum, DEUS coronat illum. *Id.*
Exlex qui vivit, meritò ſinè lege peribit.

V. Contentio. Injuria. Judex. Juſtitia.

PRODIGALITAS, PRODIGUS.

Prodigus, & ſtultus donat, quæ ſpernit, & odit. *Hor.* 1. *ep.* 7.
Utilium tardus proviſor, prodigus æris. *Id. in Art.*
Omnia Caſtor emit, ſic fiet, ut omnia vendat. *Mart.*
Prodiga non ſentit pereuntem fœmina cenſum, *Juve. Sat.* 6.
Prodiga rerum Luxuries. *Lucan.*
Prodigus eſt Natus de parco patre creatus.
Malè partum, malè diſperit. *Plaut. Pœn.*
Quod malè quæſitum eſt, pejùs abire ſolet.
Pernicies, & tempeſtas, barathrúmque macelli,
Quicquid quæsîerat, ventri donabat avaro. *Horat.* 1. *ep.* 15.
Unâ comedunt patrimonia mensâ. *Ovid.*
Deglutatô patrimoniô pauper eſt factus. *Plaut.*
Feſto die ſi quid prodegeris, profeſto egere licebit. *Id. Aul.*
Oeconomus parcit, comparſum prodigit Hæres,
Sic ſolers aliis mella recondit apis. *Steinhau.*
Rebus maternis, atque paternis
Fortiter abſumptis, urbanus cœpit haberi
Scurra vagus, non qui certum præſepe teneret. *Hor.* 1. *ep.* 15.
Promittat largè, conſumpto qui caret ære.
Inopem me copia fecit. *Ovid.* 3. *Met.*
Hic plùs expendit, quàm rerum ſumma rependit.

Tum denique omnes, noſtra intelligimus bona,
Cùm, quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus. *Plaut. Capt.*

Miſerum iſtud verbum, & peſſimum eſt:
Habuiſſe, & nihil habere. *Id. Rud.*

Rebus, & in cenſu, ſi non eſt, quod fuit ante:
Fac, vivas contentus eò, quod tempora præbent. *Cato* 3. *Mor.*

Omnia ſi perdas, te ſolum perdere noli,
Si te perdideris, poſtea nullus eris.

Quod tibi ſors dederit, tabulis ſuprema notato:
Augendo ſerva, nè ſis, quem fama loquatur. *Cato.* 3. *Mor.*

Conſerva potiùs, quæ jam ſunt parta labore:
Cùm labor in damno eſt, creſcit mortalis egeſtas. *Id.* 1. *Mor.*

Utere quæſitis, ſed nè videaris abuti:
Qui ſua conſumunt, cùm deèſt, aliena ſequuntur. *Id.* 3. *Mor.*

V. Cibi. Luxus. Moderatio. Veſtimenta.

PROEMIA, ET MERITA.

Vivere commune, eſt, ſed non commune mereri. *Prud.*
Si quà venit meritis gratia, rara venit.
Eſt labor ingratus, quem prœmia nulla ſequuntur.
Digna laborantes reſpondent prœmia curis, *Virg.*

Ipſe decor recti, facti ſi prœmia deſint,
Non movet, & gratis pœnitet eſſe probum. *Ovid.* 3. *Pon.*

Quis enim virtutem amplectitur ipſam,
Prœmia ſi tollas? *Juve.* 4. *ſat.* 10.

Cum mercede labor gratior eſſe ſolet.
Fortiter malum qui patitur, idem poſt patitur bonum. *Plaut.*
Dulcia non meruit, qui non guſtavit amara. (*Aſin.*

Quis-

Quiſque ſuæ vitæ ſemina jacta metet. *Fortunat.*

Par eſt fortuna labori.

Mandere qui panem jubet in ſudore diurnum,
Non dabit æternas, abſque labore, dapes. *Owe. l. 3. epig.*

Qualia quiſque geret, talia quiſque feret.

Laus in fine ſonat, virtus in fine coronat.

Non niſi certanti, læta corona datur.

Victoris præmia, palmæ. *Ovid.* 10. *Met.*

Sunt palmæ pretium Victoribus, &c. *v. Victor.*

Hoc meruit vel ponte Cocles, vel Mutius igne. *Claud.*

Prœmia Victorum, pendent à fine laborum,
Hoc Scriptura ſonat: finis, non pugna coronat.

Utiliùs Regnô, meritis acquirere amicos. *Cato* 2. *Mor.*

Nemo Deo, chariſque Parentibus, atque Magiſtris
Prœmia pro meritis digna referre poteſt.

Habet ſua prœmia virtus. *Virg.*

Aſpice! prœmia quanta bonos maneant. *Juve.* 8. *faty.*

Qui bene fecerunt, illos ſua fata ſequentur;
Qui malè fecerunt, facta ſequentur eos. *Owe. l.* 3. *ep.*

Qui cupit optatam curſu contingere metam,
Multa tulit, fecítque puer, ſudavit, & alſit. *Horat. in art.*

Menti major erit lux, major quò fuerit crux.

Sunt homines, humeris quos ſi quis geſtet, &c. *v. Ingrati.*

Si tibi pro meritis nemo reſpondet amicus,
Incuſare Deum noli, ſed te ipſe coërce. *Cato* 1. *Mor.*

Non animo triſti fer pœnam, quam meruiſti:
Inſta, ne ceſſes, aderunt poſt ſemina meſſes.

Quantò quiſque ſibi plura negaverit,

A Diis

A Diis plura feret. *Horat. L. 3. Od. 16.*

His nunc prœmium eſt, qui recta, prava faciunt. *Terent. Phor.*

Omnia ſunt ingrata, nihil feciſſe, benignè eſt,
Debita pro meritis gratia nulla redit. *Catull. epigr. 74.*

Multi-Committunt eadem diverſô crimina fatô:
Ille crucem ſceleris pretium tulit; hic diadema. *Juve. ſat. 13.*

Nunc, nunc, qui fœdera rumpit
Ditatur; qui ſervat, eget. *Claud.*

V. Labor. Salus æterna. Solutio.

PROLES.

Quod ſinè Sole polus, hoc ſinè prole torus.

Pignora chara nepotes. *Ovid.*

Seri, nova cura nepotes. *Auſon.*

Juvenes, nova gloria matris. *Valer. Flacc.*

Felix juſtorum ſoboles, infauſta malorum.

Novus fructus, novus luctus.

Non procul à proprio ſtipite poma cadunt.

Patrem ſequitur ſua proles.

Patrum in Natos abeunt cum ſemine mores. *Virg.*

Caſta refert, caſtæ genitricis, filia mores,
Laſcivæ, nunquam filia caſta fuit. *Vetus.*

Inſequitur leviter filia, matris iter.

Hoc diſcunt omnes ante Alpha, & Betta puellæ. *Juve. ſat. 14.*

A radice mala naſcuntur peſſima Mala.

Eſt vis rerum in ſemine certa,
Et referunt animos ſingula quæque patrum.

Fortes creantur fortibus, & bonis:

Virtus

Eſt in juvencis, & in equis, patrum
Virtus; nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam. *Horat. L. 4. Od. 4.*
Protinus apparet, quæ fructum planta datura eſt.
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum. *Horat. L. 2. ſat. 3.*
Hic Satus ad pacem; hic campeſtribus utilis armis,
Naturæ ſequitur ſemina quiſque ſuæ. *Prop. L. 3. ele. 8.*
Stant gemini fratres fœcundæ gloria matris,
Quos eadem variis genuerunt viſcera fatis. *Lucan.*
Protinus excolimur teneri, curâque parentis
Imus ad inſignes Urbis, & arte viros. *Ovid. 4. Triſ.*
Omnis in Aſcanio cari ſtat cura parentis. *Virg. 1. Æne.*
Minimus de ſtirpe virili. *Ovid. 13. Met.*
Proles gratiſſima matri. *Ibid.*
Cœcus amor prolis.
Incipe parve puer riſu cognoſcere matrem. *Virg. 4. Eclo.*
Cum foret Æneæ cervix ſubjecta parenti,
Dicitur ipſa viro flamma dediſſe locum.
Tu gallinæ filius albæ,
Nos viles pulli, nati infelicibus ovis. *Juve. ſat. 13.*
Fratres Helenæ, lucida ſidera. *Horat. l. 1. Od. 3.*
Filia mœſtitiæ, nuncia lætitiæ. *Bettin. L. 2. ele. 1.*
Peſſima, filiolam genitrix depoſcit honeſtam.
Rara eſt concordia fratrum.
Quàm raro fratres Aula concordes parit.
Ætas parentum, pejor Avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem. *Horat. L. 3. Od. 6.*

Quàm iniqui ſunt patres in omnes adoleſcentes &c. v. *Parent.*
Corrumpunt mala dicta animum &c. v. *Lingua.*

Valde gravant Natos, diræ, & maledicta parentum.
Filius ante diem patrios inquirit in annos. *Ovid.* 1. *Met.*
Sequitur patrem, non paſſibus æquis. *Virg.* 2. *Æne.*
Fugienda patrum veſtigia ducunt,
Et monſtroſa diu veteris veſtigia culpæ. *Juve. ſat.* 14.
Fratrum quoque gratia rara eſt. *Ovid.* 1. *Met.*
Matris ab ingenio diſſidet ille ſuæ. *Id.*
Qui te progenuit, taurus fuit. *Id.*
Pauci enim filii aſſimilantur patri,
Plures pejores, pauci autem meliores. *Homer. Odiſſ. L.* 2.
Illis diſſimiles ſunt noſtro tempore Natæ. *Juve.*
Filia reſtat, non illo digna parente. *Ovid.* 8. *Met.*
Sociáſque ſorores - Impietatis habet. *Id.* 4. *Met.*
Filia, ſub tilia, nebat ſubtilia fila.
Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater. *Horat.* 1. *ep.* 17.
Si natura juberet
A certis annis ævum remeare paternum,
Atque alios legere ad faſtum quoſcunque parentes,
Optaret ſibi (*filia quævis*) *Horat.* 1. *ſat.* 6.
Sœpe patris mores imitatur filius infans:
Qualis erat mater, filia talis erit. *Verin.*
Qui mentiri, aut fallere inſuêvit patrem, aut
Audebit; tantò magis audebit cæteros. *Terent. Adel.*
Quiſquis parentes in vita colit ſuos,
Hic mortuus, vivúſque charus eſt Deo. *Euripid.*
Nil dictu fœdum, viſúque hæc limina tangant,

à quæ puer eſt: procul hinc, procul ite puellæ, &c.
ſima debetur puero reverentia. *Juve. ſat.* 14.
ciendum id nobis, quod parentes imperant. *Plaut. Stich.*
udet uterque Parens, dum filius eſt bene parens. (*id eſt obediens*)
ndat filius, & frater, quò vocat illos pater. *Guib.*
di carnificem, nolens audire parentem.
lue mente patrem. *Claud.*
pe tibi pater eſt, ſœpe legendus Avus. *Heraus.*
cipiat patris exemplum, tribuátque nepoti
us. *Claud. in Conſ. Man.*
decus eſt Natis, Claros habuiſſe Parentes,
Nî ſtudeant illis moribus eſſe pares.
ligitò caros æquâ pietate parentes,
: matrem offendas, dùm vis bonus eſſe parenti. *Cato* 3. *Mor.*

V. Educatio. Juventus. Mores. Parentes.

PROMISSIO, PROMISSA.

ignus es in verbis, in factis nullus haberis.
itor vis dici? non ſufficit; ede favorem!
Omnis enim virtus in peragendo ſita eſt. *Cel.*
gia, crede mihi, res eſt promittere multa,
Sed ſervare fidem, ruſticitatis opus.
opitulandum, non verbis. *Homer.*
dat, qui citò dat; nîl dat, qui munera tardat.
licitus nonnulla mihi, nîl Pontice præſtas:
Ut Medicus, quamvis nîl det, ait: Recipe! *Mart.*
ſunt ingentia magni - Verba viri? *Ovid.* 3. *Met.*
rtua ſunt, altáque verba tacent.

Verba

Verba valent, at ineſt factis præſtantia major.
Eſt mens noſtra ſuis contraria ſœpe loquelis.
Rara fides hominum, qui multis multa loquuntur. *Cato.*
Qui citò, qui temerè ſpondet ſe multa daturum,
  Quæ malè promiſit, turpiùs illa negat. *Owe.*
Negandi cauſa, avaro, nunquam deeſt. *Publ. ſyr.*
Qui leviter ſpondet, promiſſo eludit inani. *Mant.*
Promittit largè, ſua mox promiſſa retractat.
Pollicitis, dives quilibet eſſe poteſt. *Ovid.* 1. *in Art.*
Tam ſpondere animis larga petentibus,
  Quàm jurata dare immemor,
Qui mentes avidas ludere geſtiens
  Umbris detinet aureis,
Et pictis oculos paſcit honoribus. *Jovni. L.* 3. *od.* 6.
Germana fides, - Hæc nullô docuit liveſcere fucô;
Nunquam falſa loqui; nunquam promiſſa morari. *Claud. L.* 1. *Sti.*
Quod medicorum eſt - Promittunt medici. *Horat.* 2. *ep.* 1.
Promiſſis facilis, ſua mox promiſſa retractat. *Barlæus L.* 1. *Hero.*
Volens, nolente animo. *Homer. Iliad.*
Quod voluit, finxit voluiſſe. *Ovid.* 15. Met.
Promiſſis, teſtis adeſto! *Id.* 1. Met.
Munera tanta quidem promittit epiſtola dives. *Ovid. ep.* 16.
Spem mihi neſcio quam, vultu promittis amico. *Id.* 3. Met.
Mobilis Æſonide, vanáque incertior aurâ,
  Cur tua promiſſi pondere verba carent? *Hipſip. apud Ovid.*
Promittes votum, &c. *v. Dolus.*
Multa fidem promiſſa levant. *Horat.* 2. *ep.* 2.
Aurum promittit, ferrum pro munere mittit.

Deſinat

Deſinat elatis quiſquam confidere verbis. *Bacch. in Flav.*

Qui dare ſcit, non qui dicere, Rhetor erit.

Bis dat, qui citò dat.

In præſens ova enim, cras pullis ſunt meliora.

Dicere, perfacile; aſt opus exercere, moleſtum,
Dicimus aſſiduè: cras quoque fiet idem. *Ovid. L. 1. Rem.*

Pulchra eſt concordia cordis, & oris.

Grande, & immutabile ſanctis
Pondus ſit verbis, & vocem facta ſequantur. *Stat. L. 1. Theb.*

Bis non ſpondebis, quod mox præſtare valebis.

Verba ligant homines, taurorum cornua funes.

Quod præſtare potes, nè bis promiſeris ulli. *Cato 1. Mor.*

Beneficium verbis initum, re comprobes. *Terent. Andr.*

Dandi tolle moras, citò dando munus honoras.

Si quid *promittis*, facias citò; nam citò factum
Gratum erit; ingratum gratia tarda facit. *Auſon.*

Rem tibi promiſſam, certò promittere noli:
Rara fides ideo eſt, quia multi multa loquuntur. *Cato 1. Mor.*

Cujus tu ſtudium in pecunia perſpexeris:
Verêre verba ei credere. *Terent. Phorm.*

V. Dona. Mendacium. Solutio. Voluntas.

PROPENSIO HOMINUM VARIA.

Curvum ſe præbet, quod ad uncum creſcere debet.

Nitimur in vetitum ſemper, cupimúſque negata:
Sic interdictis imminet æger aquis. *Ovid. 3. Art. 4.*

Diverſis diverſa placent.

Placet inconceſſa voluptas.

Me mea delectant, te tua, quemque ſua.

Trahit ſua quemque voluptas. *Virg.* 2. *Ec.*

Mens aliud ſuadet, video meliora, probóque,
Deteriora ſequor. *Ovid.* 7. *Met.*

Neſcia mutari, ad mores natura recurrit,
Naturæ ſequitur ſemina quisque ſuæ. *Prop. L.* 3. *ele.* 7.

Nec omne cœlum proſpicit undique
Terras, nec omnibus parturit omnia
Tellus & in magnis relucet
Diſcolor ingeniis venuſtas. *Brunell. C.* 15.

Inveniat quod quisque poteſt, non omnibus unum eſt
Quod placet: hic ſpinas colligit, ille roſas.

Hic ſatus ad pacem; hic caſtrenſibus utilis armis,
Naturæ ſequitur ſemina quisque ſuæ. *Prop. l.* 3.

Cuî placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors:
Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum. *Hor. l.* 1. *ep.* 14.

Ruſticus agricolam; miles fera bella gerentem;
Rectorem dubiæ, navita, puppis amat. *Ovid.* 2. *Pon.* 5.

Mille hominum ſpecies, & rerum diſcolor uſus,
Velle cuique ſuum eſt, nec votô vivitur unô. *Perſ. ſat.* 5.

Quod licet, ingratum eſt; quod non licet, acriùs urit. *Ov.* 2.

Quod latet, ignotum eſt; ignoti nulla cupido. *Id.* (*am. ele. ult.*

Non omnes eadem mirantur, amántque. *Horat.* 2. *ep.* 2.

Urit maturè, quod vult urtica manere.

Pejora juvenes facilè præcepta audiunt. *Senec. Thy.*

Belga bibax, Hiſpanus edax, Germanus utrumque.

Dociles imitandis. Turpibus, ac pravis, omnes ſumus. *Juve.*

Diffici-

Difficile eſt tacitos naturæ abſcondere motus,
Ponere difficile eſt, quæ placuère diu. *Lotich.* 2. *l.* 1. *ele.* 2.

Difficile eſt fateor, ſed tendit in ardua Virtus. *Ovid.* 2. *Pon.* 2.

Quamvìs fœdatur, cuivis placet id, quod amatur.

Nónne cupidinibus ſtatuit natura modum? *Horat.* 1. *ſat.* 2.

Animum rege, qui niſi paret;
Imperat, hunc tu frenis, hunc tu compeſce catenis. *Id.* 1. *ep.* 2.

Si metuis, ſi prava cupis, ſi duceris irâ,
Servitii patière jugum, - - - - - - - -
- - - - - Tunc omnia jure tenebis,
Cùm poteris Rex eſſe tui. *Claud.* 4. *Conſ. Hon.*

Comprime motus!
Nec tibi, quid liceat, ſed quid feciſſe decebit
Occurrat, mentémque domet reſpectus honeſti. *Id. ib.*

V. Animus. Homo. Natura.

PROSPERITAS.

Equus me portat, alit Rex.

Luxuriant animi rebus plerumque ſecnudis,
Nec facilè eſt æquâ commoda mente frui. *Ovid. l. am.*

Res ſecundæ, non habent unquam modum. *Senec.*

Proſpera animos erigunt. *Id. Agam.*

Omnes ſibi meliùs eſſe malunt, quàm alteri. *Terent. Andr.*

Manant à ſolo, proſpera cuncta, DEO.

Aurea nè credas, quæcunque niteſcere cernis.

Hic miſer eſt, & erit, Mundi qui proſpera quærit.

Rebus tranquillis metuas adverſa ſub illis.

Mel nulli ſinè felle datur.

Tranquillis rebus ſemper quæ adverſa timeto,
Rurſus in adverſis meliùs ſperare memento. *Cato 4. Mor.*

Proſpera, Divinâ tibi ſors eſt arte regenda;
Adverſum, forti pectore, vince malum.

Cùm fueris felix, quæ ſunt adverſa, caveto:
Non eadem curſu reſpondent ultima primis. *Cato 1. Mor.*

Quem res plùs nimiò delectavère ſecundæ,
Mutatæ quatient. *Horat. l. 1. ep. 10.*

V. Beati. Divitiæ. Fortuna. Voluptas.

PRUDENTIA, EJUS DICTAMINA, ET EFFECTUS.

Eſt Dea, quæ medios hominum ſe fudit in actus,
Conſcia præteriti, & ſortis præſaga futuræ,
Arbitra difficilis cauſæ, Prudentia, centum
Prædita luminibus, longis venerabilis annis,
Mille modis edocta vias inſiſtere recti,
Mille modis edocta mali depellere formas,
Et cœptis inſtare ſuis, fortémque periclis
Objectare animum, dubiis non fidere rebus,
Nec malè conſultos vulgi ſpreviſſe furores,
Nec metuiſſe nimis, capit à diſcrimine laudis
Incrementa ſuæ, & fortunæ libra ſecundæ,
Iratis diſcit ſe ſe ſubmittere fatis. *Barlæus L. 1. Hero.*

Non venit ante ſuos prudentia nobilis annos.

Seris venit uſus ab annis. *Ovid. 6. Met.*

Ver, non una dies, non una reducit hirundo:
Sic neque ſolertes brevis experientia rerum
Fert animos; vigilans prudentia ſurgit ab uſu

Multiplici, ſicut de mille coloribus Iris. *Mant. in ſomn. Rom.*
Prudentia centum-Prædita luminibus. *Barlæ. L. 1, Hero.*
Rara datur longò prudentia temporis uſu. *Cato 4. Mor.*
Ponderibus, modulíſque ſuis ratio utitur. *Horat. 1. Sat. 3.*
Quemcunque virum ducit prudentia cordis.
Eſt ſenibus, rerum prudentia major. *Ovid. 3. am.*
Rerum fatô prudentia major. *Virg.*
Non de ponte cadit, quì cum prudentia vadit.
Prævalet in cunctis ſemper prudentia punctis.
Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt. *Mart.*
Qui homo timidus erit in rebus dubiis, nauci non erit. *Pl. Moſt.*
Læviùs id lædit, quicquid præviderìs ante. *Cato 2. Mor.*
Deliberandum eſt diu, quod ſtatuendum eſt ſemel. *Publ. ſyr.*
Quantùm plùs liceat, tam libeat minùs. *Auſon.*
Tranquillas etiam naufragus horret aquas. *Ovid.*
Flamma recens, parvâ ſparſa recedit aquâ. *Id. Hero. ep. 10.*
Scitum eſt, ex aliis periculum facere,
Tibi quod ex uſu fiet. *Terent. Heaut. ac. 1. ſc. 2.*
Quod prudentis opus? cùm poſſit, nolle nocere:
Quod ſtulti proprium? non poſſe, & velle nocere. *Bias Philoſ.*
Prudentis eſt, in pleriſq; connivere. *Plaut.* (*apud Auſo. dict. 6.*
Diîs proximus ille eſt,
Quem ratio, non ira movet. *Manil.*
Plurimum facere, minimùm de ſeipſo loqui, prudentioris eſt.
Iſtuc eſt ſapere, non quod ante pedes modò eſt (*Plaut.*
Videre, ſed etiam illa, quæ futura ſunt
Proſpicere. *Terent. Adelph.*
Non licet hominem eſſe ſæpe ità, ùt vult, ſi res non ſinit. *Id.*

Laudâris quodcunque malum, quodcunque probâris,
Hoc vide, nè rurſus levitatis crimine damnes. *Id. 4. Met.*
Inter ſpem, curámque, timores, & iras,
Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum. *Hor. l. 1. ep. 4.*
Fac, prudenter agas, nam quæ tibi vita putatur,
Hæc tua mors ſubitis caſibus eſſe poteſt.
Orandum eſt, ut ſit mens ſana, in corpore ſano. *Juve. l. 4.*
Quidquid agis, prudenter agas, & reſpice finem. *(ſat. 10.*

V. Cautela. Conſilia. Documenta. Moderatio. Opera varia. Sapientia, & omnes alios titulos in fine ſuo.

PUDOR VARIUS.

Plerosque homines (cùm nihil refert) pudet;
Ubi pudendum eſt, ibi eos deſerit pudor,
Cùm uſus eſt, ut pudeat. *Plaut. Epid. ac. 2. ſc. 1.*
Precariò regnatur, ubi non eſt pudor. *Senec.*
Quod pudet, faciliùs fertur, quàm quod piget. *Plaut.*
Geminat delictum, quem delicti non pudet.
Ego illum periiſſe duco, cui periit pudor. *Plaut. Bacch.*
Nam quis - Peccandi finem poſuit ſibi, quando recepit
Ejectum ſemel, attrita de fronte ruborem? *Juve. ſat. 13.*
Tenebræ minuunt, nóxque atra pudorem. *Ovid. 10. Met.*
Scire aliquid, laus eſt; pudor eſt, nîl diſcere velle. *Cato. 4. Mor.*
Decet verecundum eſſe adoleſcentem. *Plaut. Aſin.*
Stultorum incurata, pudor mala vulnera celat. *Hor. 1. ep. 16.*
Timor hoc, pudor impedit illud. *Ovid. 3. Met.*
Quid faciam? ſi plùs ille pudoris habet? *Mart.*

Con-

onſcia culpæ. Conſpectum, lucémque fugit, tenebriſque
elat. *Ovid.* 2. *Met.* (pudorem
vultu eſt audacia miſta pudori. *Ovid.*
ulchra verecundo ſuffundens ora rubore. *Id.*
umine demiſſo, & dulci probitate rubens. *Barlæus.*
rubuit, gremióque pudor dejecit ocellos. *Ovid.*
Non adeò noſtro fugit ab ore pudor. *Id.* 5. *triſt.*
Miſtáque cum turpi damna pudore tulit. *Id.* 12. *Hero.*
æſi dat ſigna rubore pudoris. *Id.* 2. *Met.*
is eſt cum forma, magna pudicitiæ. *Id.* 1. *Hero.*
Qui redire, cùm periît, neſcit pudor. *Senec.*
ncutiant aliena tibi peccata pudorem. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Miſeret te aliorum, tuî nec miſeret, nec pudet. *Plaut.*
Nè pudeat, quæ neſcîeris, te velle doceri:
Scire aliquid, laus eſt; pudor eſt, nîl diſcere velle. *Cato* 4. *Mor.*
Quod pudeat ſocios, prudens celare memento,
Nè plures culpent id, quod tibi diſplicet uni. *Cato* 2. *Mor.*
Virtutum perdis florem, perdendo ruborem.

V. Modeſtia.

QUIES.

Stare diu neſcit, quod non aliquando quieſcit.
Quod caret alterna requie, durabile non eſt,
Hæc reparat vires, feſſáque membra levat. *Ov. Hero. ep.* 4.
Dulce eſt, confecto ritè labore, quies.
Grata quies poſt exhauſtum ſolet eſſe laborem. *Eob.*
Vires inſtigat, alitque

Tempeſtiva quies : major poſt otia virtus. *Stat. L. 4. ſylv.*

Dulcis & alma quies. *Virg. 6. æne.*

Alma quies, parvíſque habitat concordia tectis,
Et ſemper niveo veri de pectore riſus.
Ipſa ſuæ meminit ſtirpis, ſe ſéque, Deisque
Mens fruitur felix, & novit in aſtra reverti. *Barclaj. in Argen.*

Nulla quies homini, nulla eſt ſinè pace voluptas. *Mant. l. ſylv.*

O! quid ſolutis eſt beatius curis? *(2. ele. 6*
Cùm mens onus reponit, ac peregrino
Labore feſſi, venimus larem ad noſtrum,
Deſideratóque acquieſcimus lecto? *Catull.*

Me dulcis ſaturet quies - Obſcurô poſitus locô,
Leni perfruar otiô. *Senec. Thyes.*

Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigiléſque trahit purpura noctes. *Id. Herc. Oet.*

O! quantò placidos tranquilliùs exigit annos,
Qui neque lucra capit, qui neq; bella movet. *Hugo l. 2. pi. deſ.*

Longa quieſcendi tempora, fata dabunt. *Ovid. L. 2. am. 9.*

Omnibus una quies operum, labor omnibus unus. *Virg. 4. Geor.*

Otiô qui neſcit uti, plùs negotii habet,
Quàm cùm eſt negotium in negotio. *Enni.*

Domino mens nixa, quieta eſt.

Nunc mihi parta quies, omníſque in limine portus.

Diuturna quies, vitiis alimenta miniſtrat. *Cato 1. Mor.*

Luce ſacra requieſcat humus, requieſcat arator,
Et grave, ſuſpenſo vomere, ceſſet opus. *Tibull.*

Interpone tuis interdum gaudia curis,
Ut poſſis animo quemvis ſufferre laborem. *Cato 3. Mor.*

Amant alterna Camænæ. *Virg. 3. Eclo.*

ovit paucos - Secura quies:
lla dies mœrore caret. *Senec.*

V. Labor. Otia. Pax. Somnus.

QUINQUE SENSUS.

/os aper auditu, linx viſu, ſimia guſtù,
ultur odoratu, præcellit aranéa tactu.
œpe ſolent cenſus, hominis pervertere ſenſus.
erdo animi cenſus, nisi frenem carcere ſenſus.

V. Oculi.

RECORDATIO, MEMORIA.

Dura ſatis miſeris, memoratio priſca bonorum. *Man.*
Me miſerum! quando cogor meminiſſe dolorum
emporis illius. *Ovid.* 13. *Met.*
Miſerum iſtud verbum, & peſſimum eſt:
labuiſſe, & *nihil habere.* *Plaut. Rud.*
nimiùs tenaciùs hærent.
emper adeſt, triſtéſque animos idea fatigat. *Viller.*
Necdum etiam cauſæ irarum, ſævíque dolores
xciderant animo: manet alta mente repóſtum (*Æne.*
udicium Paridis, ſpretæque injuria formæ. *Juno apud Virg.* 1.
Dulce loqui miſeris, veteréſque reducere queſtus. *Stat. l.* 5.
Eſte mei memores! *Ovid.* 13. *Met.* (*Theb.*
Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora Lethen,
Oblitus potero non tamen eſſe tui. *Id.* 4. *Pon.*
Ante oculos errat domus, urbs, & forma locorum,
Succedúntque ſuis ſingula facta locis. *Id. triſt.*

Ante

Ante meos oculos, tanquam præſentis imago
Hæret, & extinctum vivere fingit amor. *Id. 1. Pon.*

Et bene apud memores, veteris ſtat gratia facti. *Virg.*

Quod fuit durum pati, meminiſſe dulce eſt. *Senec. Herc. F.*

Semper inoblita repetam tua munera mente. *Ovid.*

Has tu Romane memento. *Claud.*

Tantùm nè noceas, cùm vis prodeſſe memento. *Ovid.*

Quæ benefacta accipias, perpetuò memento. *Auſon.*

Juvat ô! meminiſſe beati-Temporis. *Ovid. 7. Met.*

Tu modò mortalis, ſic arripe gaudia vitæ,
Ut memor æternæ, ſit tibi cura domûs.

Vive memor, quàm ſis brevis ævi. *Horat. 2. ſat. 6.*

Collige Vere roſas fugitivæ ſymbola vitæ,
Et memor eſto ævum ſic properare tuum. *Auſon.*

Cùm bibis ex vitro, vitrum cinerem eſſe memento:
Sic eris ipſe cinis, cùm te trahet ultima finis. *Dubr.*

Sole oriente, tui reditûs à morte memento,
Sis memor occaſûs Sole cadente tui. *Owe. L. 1. epig.*

Ipſe jubet mortis te meminiſſe DEUS. *Mart. l. 2.*

Quid ſis? quid fueris? quid eris? ſemper mediteris,
Sic minùs, atque minùs peccatis ſubjicieris.

Diſce, quid es? quid eris? memor eſto quod morieris;
Vile cadaver eris, hoc ergo frequens mediteris.

Sœpe recordari, medicamine fortius omni. *Mant.*

Magna feres tacitas, ſolatia, mortis ad umbras. *Ovid. 5. Met.*

Vive memor Lethi, fugit hora, & quod loquor, inde eſt. *Perſ.*

Pervigili cura ſemper meditare futura.

Præceptum auriculis hoc inſtillare memento. *Horat. 1. ep. 8.*

Facito,

o, ut memori tibi condita corde
vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas. *Cato.*
hæc olim meminiſſe juvabit. *Virg. 1. æneid.*

V. Oblivio.

RELIGIO VARIA.

Fides Romano-Catholica.

Lomana Fides, facit eſſe fidelem. *Arator.*
ndè venit Sanctæ Fidei inſuperabile robur
ndè animi, Ductore DEO; quin ipſa columna eſt
iva Fides, nobis immobile firmamentum,
eri prima baſis, ſummo quæ vertice tangit
idera, quæ lucem ſpeculari in nube refringit
genitam, genitámque DEO, quæ lumine blando
ignat iter Cœli, curſúmque intendit Olympo.
e ſequimur Divina Fides, tu lampade noctem
rrorum, ſcelerúmque fugas, tu lumine certo
iſpeſcis chaos, & media in caligine ſplendens,
e ſinè mortales nec ſpes lactaverit ulla,
lec Divinus amor caſto calefecerit igne
lec ſolida ulla polo tulerit faſtigia virtus,
u verum, juſtúmque doces, tu regula vitæ,
itáque juſtorum Divinâ vivida flam̃â. Millieus l. 4. Moys. *Viat.*
ndubitata, DEI ex ipſius vocibus orta,
uæ populum antiqua ſub Relligione tuetur. *Bacch. in Flav.*
era fides armata DEO eſt virtute fidei. *Paulin.*
edes Roma Petri, quæ Paſtoralis honoris
acta caput Mundo, quicquid non poſſidet armis,
elligione tenet. *Prosp. carm. de ingrat.*
italis eſt dies, quam Religio animat.

Apoſto-

Sit maledicta fides, pax, & *Concordia* quævis,
  Quæ violat ſummi, dogmata ſancta, DEI!
Grata Deo non ſunt fumantia thura, nec aræ,
  Nec ſacra, ſi | Verâ cordis | Relligione vacent. *Mant.*
Hæretici, ſcelerata cohors, afflata venenô,
Qui procul à caulis abducti, & ovilibus almi
Paſtoris, varios ritus, nova ſacra per urbes
Inſtituunt, priſcáſque audent reſcindere leges.
Quod capita, tot ſenſus; quot homines, tot ſententiæ.
Suus cuique mos. *Terent. Phorm. ac. 2. ſc. 4.*
Cur (dictu horrendum) Chriſti tibi corpus ubique eſt?
Saxa replens, & poma replens, & pocula repplens?
O! miſteria bella, ô! veſtris digna ſacellis
Orgia, Delubris vix olim cognita Nili. *Conzius de Ubiquit.*
Tot pingit calices Bohemorum terra per urbes,
  Ut credas Bacchi Numina ſola coli.

NB. Metrum antiquum, quia olim in Bohemia Huſſitæ, adeò ad uſum calicis anhelabant, ut in ferventis deſiderii indicium, paſſim in parietibus, in vexillis, templis ubique calicem pingerent. Hinc profluxit, non inſcitum, ante citatum cujusdam Diſtichon.

Sunt, qui in Fortunæ jam caſibus omnia ponunt,
Et nullo credunt Mundum Rectore moveri.
Scilicet hic Mundi mos eſt: nîl credere, donec
Admiſſum crimen contermina pœna ſequatur. *Peleʒhoff. Arc.*
Quilibet, ut peccet (aliàs peccare timeret) (*Stat. l. 7.*
  Eſſe ſibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipſa igitur noſtros avertunt crimina ſenſus,
  Nullus & in vitium (ſit niſi ſtultus;) abit. *Hugo l. 1. pi. deſ.*
Fidem qui perdit, nil poteſt ultrà perdere. *Publ. ſyr.*

V. Roma. REX,

REX, REGNA, CÆSAR.

uod ſol in cœlo eſt; hoc Divus Cæſar in Orbe.
inc nihil in terris, ad finem ſolis ab ortu
Clarius, excepto Cæſare, Mundus habet. *Ovid.* 3. *Pon.* 1.
ux immenſi publica Mundi. *Id.* 2. *Met.*
ol altiſſimus Orbe. *Id.* 11. *Met.*
ræſidium, columénque Mundi. *Sarbiev.*
olumna Regum gloria Cæſar. *D. Arat.*
Majeſtas, quæ Mundum temperat omnem. *Ovid.*
Omne trahit ſecum, Cæſaris ira, malum. *Id.* 3. *triſ.* 11.
Ab Jove ſunt Reges. *Homer.*
Rex eſt, profanos qui domuit metus,
Qui, cùm ſtat unus, caſtra ſibi facit,
Caſúmque, fortunámque pulchrô
Provocat aſſiduus duellô. *Sarbiev. lyr. l.* 4. *Od.* 3.

Regem non faciunt opes,
Non veſtis Tyriæ color,
Non frontis nota regia:
Rex eſt, qui poſuit metus,
Et dira mala pectoris,
Quem non ambitio impotens,
Et nunquam ſtabilis favor
Vulgi præcipitis movet.
Qui tutô poſitus locô
Infra ſe videt omnia,
Occurrítque ſuo libens
Fato, nec queritur mori.
Mens regnum bona poſſidet.
Rex eſt, qui metuit nihil,
Rex eſt, quíque cupit nihil.
Senec. in Thyes. ac. 2. *in chor.*

An neſcis longas Regibus eſſe manus? *Ovid. ep.* 16. *Her.*
Hoc Reges habent magnificum: prodeſſe miſeris. *Senec. Med.*
Præſidium Reges ipſi ſibi, perfugiúmque. *Lucret.*
Qui rectè faciet, non qui dominatur, Rex eſt. *Auſ.*
Eſt Regis alti, ſpiritum Regi dare. *Senec.*

Reſpicit auguſtus ſemper ſua ſidera Phœbus;
Quem Regum extollit gratia, ſidus erit.
Nunquam libertas gratior exſtat;
Quàm ſub Rege pio. *Claud. L.* 1.
Principis eſt virtus maxima, nôſſe Deum.
Principis eſt virtus maxima, nôſſe ſuos. *Mart. L.* 8.
Rex Jupiter omnibus idem. *Virg.* 10. *æne.*
Qualis Rex, talis grex.
Regis ad exemplum, totus componitur orbis. *Cl*[illegible]
Decet Regem dicere legem. *Guibald.*
Mundi Rectores, æquant cum nomine mores. *Id.*
Reges, & Præſides, non decet eſſe deſides. *Id.*
Non bene conveniunt, nec in una ſede morantur
Majeſtas, & amor, ſceptri gravitate relicta. *Ovid.* 2. *Met.*
Principis eſt virtus, ſanctiſſima jura tueri,
 Nec ſibi, ſed Patriæ conſuluiſſe ſuæ.
Ambitus ad ſummos Reges impellit honores:
 Principibus, famæ dira libido nocet.
Quicquid delirant Reges, plectuntur Achivi. *Horat.* 1. *ep.* 2.
Ad ſcelus, atq; nefas (quodcunq; eſt) purpura ducit. *Juv.*
Nîl pudet aſſuetos ſceptis. *Lucan, l.* 8. *v.* 452. (*ſat.* 14. *v.* 190.
Non bene cum ſociis Regna, Venúſque manent. *Ov. L.* 3. *art.*
Rex velit honeſta, nemo non eadem velit. *Senec.*
Lites cum Rege moleſtæ. *Horat.* 1. *ſat.* 7.
Rex vitando vetat, & facienda docet. *Seren.*
His regimen natura dedit. *Manil.*
Qui non vetat peccare, cùm poſſit, jubet. *Senec. Troa. ac.* 2.
Sœpiùs injuſtos perdit violentia Reges.

Com-

...mponitur orbis
...gis ad exemplum, nec ſic inflectere ſenſus
...manos edicta valent, quàm vita Regentis. *Claud. 4. Conſ.*
...egia ſupplicibus Domus eſt aſſueta juvandis (*Hon.*
Principis, & morum ſemina vulgus habet.
...emo potentes aggredi tutus poteſt. *Senec. Med.*
...æc ſunt Czechorum veneranda inſignia Regum:
Annulus, ac Sceptrum, Crux, Diadema, Globus.
...on abnuendum eſt, cùm dat imperium DEus. *Senec. Thy.*
...uſtinet innumeros, fulgens diadema labores,
Maximo & Imperio, maxima cura ſubeſt.
...egna tenent fortes, manibus; pedibúsq;, fugaces. *Ov. 3. faſt.*
...evtoniæ in medio, generoſa Bohemia Regnum
Conſtituit, Populi fortis, & acris opus. *Speci Princ. 1. p. §. de ortu Bohem.*
...egni, Clementia cuſtos. *Symb. Aurelii Antonini Imp.*
...unquam placidam ſceptra quietem,
...ertúmve ſui tenuêre diem. *Senec.*
...iqua nunquam Regna perpetuo manent. *Id. Med.*
...ec Regna ferre ſocium, nec tædæ ſciunt. *Id.*
...ultos imperitare, malùm eſt; Rex unicus eſto!
...ſervitutem cadere de Regno, grave eſt. *Senec.*
...liena quærens Regna, deſerui mea. *Id. in Med.*
...lùs eſt ſervâſſe repertum. Quàm quæsîſſe novum. *Cla. in Stilic.*
...ultorum Regnum, & populorum continet æſtus. *Horat.*
...iqua, nunquam Imperia retinentur diu. *Senec.*
...egna cum ſcelere, omnibus exiliis graviora. *Id.*
...ulta cura ſummo imperio ineſt. *Id.*

Regnum non capit duos.

Vidi quoque luce carentia Regna. *Ovid.* 15. *Met.*

Regna cuſtodit metus. *Senec. Oet.*

Violenta nemo imperia continuit diu. *Id. Troad.*

Errat longè, meâ quidem ſententiâ.
Qui Imperium credat gravius eſſe, aut ſtabilius,
Vi quod fit, quàm illud, quod amicitiâ adjungitur. *Ter. Adel.*

Quidam, Poloniam ſic deſcripſit.

Clarum Regnum Polonorum
Eſt cœlum Nobiliorum,
Paradiſus Judæorum,
Purgatorium plebejorum,
Et infernus ruſticorum,
Aurifodina advenarum,
Cauſa luxûs fœminarum,
Multis quidem dives lanis,
Semper tamen eget pañis,
Et copiam lini ſerit,
Sed externam telam quærit.
Merces externas diligit,
Domi paratas negligit.
Carò emptis gloriatur,
Empta parvò aſpernatur.
Radau in Or. ex temp. P. 1. Q. 8.

Regum pernicies adulatio. *Lucan. L.* 8.

Malè imperando, ſummum imperium amittitur. *Publ. ſyr.*

Qui vult amari, languida regnet manu. *Senec. Thy.*

Ubi non eſt pudor,
Nec cura juris, ſanctitas, pietas, fides;
Inſtabile regnum eſt. *Ibid.*

Malè imperatur, cùm regit vulgus Duces. *Senec. Octav.*

Difficilè regere eſt, arduum at magìs regi.

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Jovis. *Horat. L.* 3. *Od.* 1.

Audiat Rex, quod præcipit lex. *Guib.*

Tantum valent leges, quantum volunt Reges: *Peſſima vox eſt.*
Tantum valent Reges, quantum volunt leges: *Optima vox eſt.*

Ovan-

Ovantò major eris, perfectior eſſe teneris.
Si judicas, cognoſce; ſi regnas, jube. *Senec.*
Piger ad pœnas, ad prœmia velox. *Symb. Henr. I. Imp.*
Sit piger ad pœnas Princeps, ad prœmia velox:
Et doleat, quoties cogitur eſſe ferox. *Ovid. I. Pon. 3.*
Corrige præteritum, rege præſens, cerne futurum. *Garm.*
Non decet integram noctem dormire Regentem,
mperiô populos, & agentem pectore curas. *Homer.*
O! quantò placidos tranquilliùs exigit annos,
Qui neque lucra cupit, qui neque bella movet. *Hugo. l. 2.*
Sceptra loci, rerúmque capit moderamine Eriſtheûs: (*pi. deſ.*
uſtitiâ, dubium eſt, validíſne potentior armis? *Ovid. 6. Met.*
Occule, ſi poteris: vix eſt ſinè crimine Princeps,
Quámque vales notam criminis abde tui. *Peltzhoff. arc. Sta.*
Primus juſſa ſubi, tuus obſequentior æqui (*L. 8.*
'it populus, nec ferre negat, cùm viderit ipſum
uctorem parêre ſibi. *Claud. de 4. Conſ. Hon.*
Scilicet in vulgus manant exempla Regentûm. *Id. Paneg. I.*
Vos, quibus Rector maris, atque terræ
us dedit magnum necis, atque vitæ;
'onite inflatos, tumidóſque vultus.
Quicquid à vobis minor expaveſcit,
Major hoc vobis Dominus minatur
Omne, ſub Regno graviore Regnum eſt. *Senec. Thy.*
Diſcite juſtitiam moniti, qui Regna tenetis:
Et nocet auctori vis inimica ſuo.
Plùs ſœpe nocet patientia Regis,
Quàm rigor, ille nocet paucis, hæc incitat omnes,
Dum ſe ferre ſuos ſperant impunè reatus.

Non decet in labiis verſari lubrica Regis,
Non decet ore ſacro mendacia cudere Regem:
Sancta, & plena ſuo ſint Regia pondere verba
Dicta ſemel, nullum patiuntur jure recurſum. *Gun. l. 3. de*
Tu quoque cùm Patriæ Rector dicâre, Patérque, (*Imp. Frid.*
Utêre more DEI nomen habentis idem. *Ovid. 2. triſ.*
Tu civem, Patrémque geras, tu conſule cunctis: (*Sta. l. 2.*
Non tibi, nec tua te maneant, ſed publica damna. *Pelizhoff. Arc.*

Qui ſe volet eſſe potentem,
Animos domet ille feroces,
Nec victa libidine colla
Fœdis ſubmittat habenis,
Etenim licet Indica longè
Tellus tua jura tremiſcat,
Et ſerviat ultima Thule,
Tamen atras pellere curas,
Miſeráſque fugere querelas
Non poſſe patientia non eſt.
Boët. l. 3. Conſ.

V. Dominatus. Judex. Tyrannus.

RISUS.

Per riſum multum, poteris cognoſcere ſtultum. *Cato.*
Immodicus riſus, non eſt ſapientis, at index
Stultitiæ; lepidi ſint ſinè dente joci. *Owe. Mon. Eth.*
In riſum pronis fluitant citò lumina fletu.
Ridentem dicere verum - Quid vetat? *Horat. 1. ſat. 1.*
Citharedus Ridetur, chordâ qui ſemper oberrat eâdem. *Id. in*
Loripedem rectus derideat, æthiopem albus. *Juve. ſat. 11.* (*Art.*
Conſcia mens recti, famæ mendacia ridet. *Ovid. 6. Faſt.*
Inſontes, vanæ rident mendacia famæ.
Veri de pectore riſus. *Barclaj. in Argen.*
Riſum fortaſsè quibusdam-Moverat ùt mendax. *Juve. ſat. 15.*
Ludere mendaces, ſemper fuit æqua poteſtas.

Omnia

Omnia corrident, concepta luce, diei. *Lucr. l. 4.*

Facile eſt miſerum irridere. *Plaut. Curc.*

Ab omnibus deriſus, atque conſputus. *Id.*

In calamitoſo, riſus, etiam injuria eſt. *Publ. ſyr.*

Populus me ſibilat, at mihi plaudo

Ipſe domi, ſimul ac nummos contemplor in arca. *Horat.*

Inter lædeos ridetur corvus olores. *Mart.*

Ridentur, mala qui componunt carmina. *Horat. 2. ep. 2.*

Incipe parve puer riſu cognoſcere matrem. *Virg. 4. Eclo.*

Semper eris deriſor ad omnes. *Horat. 2. ſat. 6.*

Riſimus, aut tales potiùs deflevimus actus. *Sedul.*

Videt, ridétque Philippus. *Horat. 1. ſat. 1.*

Si fortè in terris rideret Democritus. *Id. 2. ep. 1.*

Quid rides? mutato nomine de te-Fabula narratur. *Id. 1. ſat. 1.*

Juventus-Ingeminat tremulos, naſo criſpante, cachinnos. *Perſ.*

Riſus Majalis, velocibus avolat alis. *(ſat. 3.*

Ride! ridendo maxima damna teres. *Siroza.*

Cùm ſapias animô, noli ridere ſenectam,

Nam quicunque ſenet, puerilis ſenſus in illo eſt. *Cato 4. Mor.*

Spectatum admiſſi, riſum teneatis amici. *Horat. in Art.*

V. Contemptus.

ROGATIO, PETITIO, PRECATIO, SUPPLICATIO.

Offendunt nunquam thura, precéſque DEum. *Mart.*

Flectitur iratus, voce rogante, DEUS. *Ovid. l. 1. am.*

Sœpe vel inſanum, placata oratio mulcet. *Naum.*

Vincuntur molli, pectora dura prece. *Tibull.* 3. *L.* 4.

Concipit illa preces, & verba precantia dicit. *Ovid.*

Quid fuerat Magnô majus? tamen ipſe rogavit. *Id.*

Eſtque rogare Ducum ſpecies violenta precandi.

Illius ad tumulum fugiam, ſuppléxque ſedebo. *Tibull.*

Parce pio generi, & propriùs res aſpice noſtras! *Virg.*

Nam tibi ſum ſupplex, quod tu mihi ſœpe fuiſti:
  Non moror ante tuos procubuiſſe pedes. *Ovid. Ep. Hero.* 12.

Da, precor, acceſſum lacrymis mitiſſime noſtris,
  Nec rigidam, timidis vocibus, obde forem. *Id.*

Magna quidem poſco, ſed tu miſerere meorum. *Id.* 4. *Met.*

Roganti multum, depexam redde repulſam.

Sœpe roges aliquid, ſœpe repulſus eas. *Prop.*

Quod juſtum eſt petito, vel quod videatur honeſtum:
Nam ſtultùm eſt petere id, quod poſſit jure negari. *Cato* 1. *Mor.*

Qui fingit ſacros aurô, vel marmore vultus,
  Non facit ille Deos, qui rogat, ille facit. *Mart.*

Qui timidè rogat, docet negare. *Senec. Hip.*

V. Deſideria. Venia.

ROMA.

Roma caput Mundi, regit orbis frena rotundi. *In Aurea Bulla Carol.* IV.

Sedes Roma Petri, quæ Paſtoralis honoris
Facta caput Mundo, quicquid non poſſidet armis,
Relligione tenet. *Proſp. carm. de ingrat.*

Roma Virûm, rerúmque potens, quæ culmina Cœlo
Fers propior, propiórque Erebo veſtigia figis,
Et manibus totum geminis complecteris orbem,

Æter-

Æterno impoſita in ſaxo, quod vincere nunquam
Vis quæat inferna, aut propria de ſede movere;
Ipſa licèt certent tot monſtra immania ſummis
Expugnare odiis, certéntque evertere ab imo.
Urbs una ante alias fortunatiſſima, & una
Ante alias urbes ſuperum gratiſſima Regi,
Cuî quondam placitum belló, & victricibus armis
Per populos ut jura dares, nunc denique pulſis
Ut tenebris larga perfundens omnia luce,
Clara ſerenatis præpandens lumina terris.
Urbs ſacra, cuî quamvìs immenſi terminus ævi
Nullus erit, nisi cùm Mundum conſidere in ignes
Ipſe dabit Genitor, corpúſque immane reſolvi. *Bencius L.* 1. *(cat.*
Romulidum Genitrix!
Tú Regum, Legúmque Parens, quæ Romula tantùm
Suſpicis, externas mirari neſcia laudes,
Ingenti major formâ, cœlóque ſecunda;
Aurea victrices cujus dum gloria bigas
Inſtruit, & currum Telluris colla, maríſque
Illigat, & toto latè ſpatiatur in orbe.
Cœleſtis Domus Imperii, pietatis aſylum,
Juris apex, cortina DEO, quam conſulit Indus,
Ut decreta ferat dubiis oracula rebus. *Maſcard. L.* 1. *ſylv. car.* 3.
Illic Relligio, centum illic maxima templa,
Centum aræ illic fumantes, centúmque miniſtri,
Quíque viris latè, atque ipſis det jura Sacerdos
Regibus, & ſummo te in terris reddat honore.
Illa malis ſemper melior ſe tollet ad aſtra,
Nec, nisì ſubjecto paſſim ſibi deſinet orbe. *Vida L.* 2. *Chriſt.*
Diſperget cum ſole manus, quà Lucifer ortus

Explicat, & feſſos quà mare condit equos, &c.
Nunc hominum terras, urbéſque exoſa jacentes
Concutit infernas voce potente domos.
Ipſa aperit cœli poſtes, ipſa erogat aſtra,
Arbitriô Mundum temperat ipſa ſuô.
Imperium ſinè fine tenet, ſempérque tenebit,
Terminus Auſoniæ nec ditionis erit. *Galſut. L. 2. ele. 23.*

Optima nutricum nobis lupa martia rebus,
Qualia creverunt mœnia lacte tuo? *Prop. L. 4.*

Servit Roma DEO, cultus exoſa priores. *Prudet.*

Taliter exuta eſt veterem nova Roma ſenectam. *Mart.*

Qui te unquam laudans, omnes comprênderit: Orbem,
Non Urbem, qui te noverit, ille canet. *Scaliger.*

Proxime Diîs Conſul, tantæ qui proſpicis Urbi,
Qua nihil in terris complectitur altius æther.
Cujus nec ſpatium viſus, nec corda decorem,
Nec laudem vox ulla capit, quæ luce metalli
Æmula vicinis faſtigia conſerit aſtris;
Quæ ſeptem ſcopulis zonas imitatur Olympi,
Armorum legúmque Parens, quæ fundit in omnes
Imperium, primíque dedit cunabula Juris.
Hæc eſt, exiguis quæ finibus orta, tetendit
In geminos axes, parváque à ſede profecta
Diſperſit cum Sole manus. *Claud. L. 3. de Stilic.*

Urbem, quam dicunt Romam, Melibeæ, putavi
Stultus ego, huîc noſtræ ſimilem, quò ſœpe ſolemus
Paſtores ovium teneros depellere fœtus. &c.
Verùm hæc tantum alias inter caput extulit urbes,
Quantùm lenta ſolent inter viburna cupreſſi. *Virg. 1. Eclo.*

Nunc Roma eſt, olim magna taberna fuit. Mart. L. 7.

Tantæ

æ molis erat Romanam condere Gentem! *Virg.* 1. *æne.*
ibus antiquis res ſtat Romana, Viríque. *Enni.*
Romana valet, quæ Præſide pendet ab uno. *Ovid.* 10. *Met.*
em Urbs alta jugis, toti quæ præſidet orbi. *Id.*
nſi caput orbis. *Id.* 15. *Met.*
de ſeptem totum circumſpicit orbem
ontibus, Imperii Roma, Deûmque locus. *Id.*
tia Roma triplex: Equitatu, Plebe, Senatu. *Auſon.*
clyta Roma,
ium terris, animos æquabit Olympo,
- - Super Garamantes, & Indos
ret Imperium. *Virg.* 5. *æne.*
arum Dea, Gentiúmque Roma,
ui par eſt nihil, & nihil ſecundum. *Mart.*
ia Romanæ cedant miracula terræ,
atura hic poſuit, quicquid ubique fuit. *Propert.*

V. Religio.

SALUS, ÆTERNA.

o, DEI creatura,
in carne moritura
m parva tibi cura
æterna gloria?
uanta ſit, ſi ſcires,
r illam nîl ſitires,
mundana ſic ambires,
na, tranſitoria, &c.
Conditoris tui
ſemper poſſis frui;
prorſus! illa cui
io conceditur,

A qua nunqum ſeparatur,
Sed perpetuò lætatur,
Mali nihil formidatur,
Nec quis ibi læditur.
Eris clarè DEUM videns,
Fruens, & amore tenens,
Potens, ſciens, placens, gaudens,
Fulgens, liber, agilis.
Hlic Angelorum chori,
Sancti, facie decori,
Vivere, & nunquam mori,
Mortis nec memoria.

In æternum ſed gaudere,
Summo bono inhærere,
Cuncta bona poſſidere
In æterna gloria.
Nunquam auris hic audivit,
Nec videre quiſquam ſcivit
Solùm qui in cœlis vivit,
Scit experientiâ:

Quid à malis liberati,
Et in gloria locati,
Ipſi poſſident beati,
In DEI præſentia.
Qui ſolus glorificandus,
Et amandus, & optandus,
Laudéq; magnificandus (*Carth.*
In æterna ſecula. *D. Dom.*

Una ſalus, nullam abſque DEO ſperare ſalutem. *Heum.*

Sola ſalus, ſervire DEO, ſunt cætera fraudes.

Quantùm gaudebunt, quos gaudia ſumma replebunt?

Cum DEO ambulare, eſt animam ſalvare. *Guibal.*

Quæras virtutem, ſi vis reperire ſalutem.

Et cruce plenus eris, ſi vis, ut glorificeris.

Quos Pater ætherus cœleſti deſtinat aulæ,
Hos gemitu, ac damnô, ſuppliciiſque premit.

Non niſi per multos voluit DEUS eſſe labores
Ad ſua Regna viam, nec ſidera ſegnibus offert. *Mant. 2. Parth.*

Non eſt ad aſtra mollis è terris via. *Senec. Herc. Fur.*

Mandere qui panem jubet in ſudore diurnum,
Non dabit æternas, abſque labore dapes. *Owe. L. 3. epig.*

Per varios caſus, per tot diſcrimina rerum
Tendimus in *Patriam*, ſedes ubi fata quietas
Oſtendunt. *Virg.*

Omnia ſi perdas, te ſolum perdere noli,
Sit tibi præcipuè, quod primum eſt, cura ſalutis. *Cato 2. Mor.*

Eſto humilis, quisquis fieri cupis incola cœli;
Faſtus, tartareis excruciatur aquis. *Owe. Mon. Eth.*

Aſper erit victus, labor aſper & aſper amictus,
Aſpera cuncta tibi, ſi vis ſuper æthera ſcribi.

Cœlum ut poſſideas, fac, nihil ut teneas.
Tu modò, mortalis, ſic aripe gaudia vitæ,
Ut memor æternæ ſit tibi cura Domûs,
Si quis ſalvari vult, perpetuóque beari:
Chriſto devotum, ſtudeat ſe tradere totum.

V. Cœlum. Via.

SANITAS, ET REGULÆ CONSERVANDÆ SANITATIS.

Mille modis morimur mortales, naſcimur unò:
Sunt hominum morbi mille, ſed una ſalus. *Owe. l. 3. epig.*
Pretioſa quàm ſit ſanitas, morbus docet.
O! quâ nec altera vetuſtior eſt Cœlitum,
O! una cunctis expetita ſanitas!
Quodcunque eſt reliquum vitæ, tecum utinam
Agam! & una omnium contubernalis ſis mihi!
Quicunque enim fortunis fruitur, aut liberis,
Aut eſt voluptæ obnoxius aliter ſuæ,
Te unâ favente cuncta habet propitia.
Afflant & illum Charites, & ſi media hyems
Rigeat, tamen Ver illi floſcuios parit.
Abſente te, ſunt cuncta dura, & aſpera,
Nec grata prorſus cætera eſt felicitas,
Quin eſſe planè deſinit felicitas. *Ariphon. Sicyon.*
Diva, funeſtis inimica morbis,
Cuî vigor mentis, ſolidúmque robur,
Et joci dulces, animíque ſemper
Gaudia cordi.
Te voluptatis canimus Parentem,

Candi-

Candidam blandæ Veneris ſodalem,
Unicum vitæ decus, & malorum
Dulce levamen. *Flamin. L. 1. car.*

Si ventri bene ſi lateri eſt, pedibúsque tuis: nîl
Divitiæ poterunt regales addere majus. *Horat.* 1. *ep.* 12.

Robuſtus foſſor, Rege eſt feliſtior ægro. *Pal. l.* 5

Non eſt vivere, ſed valere vita. *Mart.*

Facilè, cùm valemus, recta conſilia ægris damus. *Terent. And.*

Regulæ conſervandæ ſanitatis.

Si vis incolumem, ſi vis te reddere ſanum:
Curas tolle graves, iraſci crede profanum,
Parce mero, cœnato parùm, non ſit tibi vanum
Surgere poſt epulas, ſomnum fuge meridianum.
Hæc bene ſi ſerves, tu longo tempore vives. *Schol. Saler.*

Emendat viſum, ſtomachum confortat aniſum. *Ib.*

Fert pyra, noſtra pyrus, ſinè vino ſunt pyra virus:
Si pyra ſunt virus, ſit maledicta pyrus. *Ib.*

Inter prandendum ſit ſœpe, parúmque bibendum. *Ib.*

Lote cale, ſta pranſe, vel i! frigeſce minutè. *Ib.*

Manè petas montes, ſub ſerum quærito fontes. *Ib.*

Nobilis eſt ruta, quia lumina reddit acuta. *Ib.*

Non comedas cruſtam, choleram quia gignit aduſtam. *Ib.*

Pellibus ablatis, ſunt bona piſa ſatìs. *Ib.*

Poſt menſam ſtabis, vel paſſus mille meabis. *Ib.*

Quattuor ex vento veniunt tibi ventre retento:
Spaſmus, hydrops, colica, & vertigo. *Ib.*

Salvia cum ruta, faciunt tibi pocula tuta. *Ib.*

Si fore vis ſanus: ſœpe lavato manus. *Ib.*

Singu-

Singula poſt ova, pocula ſume nova. *Ib.*
Temporibus Veris, modicum prandere juberis. *Ib.*
Unica nux prodeſt, nocet altera, tertia mors eſt. *Ib.*
Ut minùs ægrotes, non inter fercula pôtes. *Ib.*
Ut ſis nocte levis, ſit tibi cœna brevis. *Ib.*
Ut vites pœnam, de potibus incipe cœnam. &c. *Ib.*
Fortiùs ut valeas, interdum parcior eſto.* (*id eſt: comedito*)
Pauca voluptati debentur, plura ſaluti. *Cato 2. Mor.*
Ignavus manè forum, & veſpertinus pete tectum. *Horat.*
Inter delicias, melones tu jure repones:
Præponens pepones, pone falerna penes. *Labe.*
Poſt menſam pauſa, nec ſtes, nec eas ſinè cauſa. *Anti-Saler.*
Vivere naturæ circumvenienter oportet. *Ovid.*
Non bonus eſt ſomnus homini de prandio. *Plaut. Meſ.*
Ille ſalubres
Æſtates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem, quæ legerit arbore, ſolem. *Horat. 2. ſat. 4.*
Menſibus Erratis, in terra nè ſedeatis.
Parcus veſcendo, parciſſimus eſto bibendo:
Sanior eſſe potes, ſi cum moderamine potes.
Pone gulæ metas, ut ſit tibi longior ætas,
Ex magna cœna ſtomacho fit maxima pœna.
Allia qui manè jejuno ſumpſerit ore:
Hunc ignotarum non lœdit portus aquarum,
Nec diverſorum mutatio facta locorum.
Majò ſecurè laxari ſit tibi curæ,
Scindatur vena, ſed balnea dentur amæna,
Potibus adſtricta ſit ſalvia cum Benedicta.

Si

Si *Renum* cupis incolumen ſervare ſalutem:
Sirenum cantus effuge, ſanus eris.

Si tibi deficiant Medici; Medici tibi fiant
Hæc tria: mens hilaris, Requies, moderata Diæta. *Schol. ſal.*

Si valeant homines, ars tua Phœbe jacet. *Ovid. 4. Tris.*

V. Cibi Infirmitates. Medicus.

SAPIENTIA, SAPERE.

Felix in terris ſapiens, & in æthere felix! *Prudent.*

Sapiens dominabitur aſtris. *Ptolemeus in Almageſto.*

Victrix fortunæ ſapientia. *Juve.*

Sapiens, uno minor eſt Jove. *Horat. 1. ep. 1.*

DEUS ipſe fuit, DEUS
Qui Princeps vitæ rationem invenit eam, quæ
Nunc appellatur ſapientia, quique per artem
Fluctibus è tantis vitam, tantisque tenebris
In tam tranquillo, & tam clara luce locavit. *Lucret.*

Ratio, pulcherrima Mundi
Ditior imperiis, & nectare dulcior omni. *Licentius.*

Mentem, animúmque viri malim ſapientis habere,
Regales inopis quàm rationis opes! *Bar.*

Nunquam aliud natura, aliud ſapientia dicit. *Juve. ſat. 12.*

Mirari, non rimari, ſapientia vera eſt.

Pulchrùm eſt eminere inter illuſtres viros. *Senec. Octav*

Qui ipſe ſibi ſapiens prodeſſe nequit, nè quicquam ſapit. *Enni.*

Virtus eſt: vitium fugere; & ſapientia prima:
Stultitiâ caruiſſe. *Horat. 1. ep. 1.*

Sapientiſſimus quiſque, animô equiſſimô moritur;
Stultus iniquiſſimô. Heſiod.

Sæpe

Sœpe viri ſub corde latet ſapientia egentis. *Auſon.*

Sœpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia. *Celius.*

Non ætate, verùm ingeniô adipiſcitur ſapientia. *Plaut. Trin.*

Serò ſapiunt Phryges.

Qui ſapit ante pilos, haud ſapit ille diu.

Subitò qui ſapit, non tutò ſapit. *Sophocl. in Oedipo.*

Quiſque ſibi placet, & ſapiens ſibi quiſque videtur,
Hinc riſum excutimus Superis, hinc plurimus error. *Pal. l. 8.*

Omnia priùs experiri conſilio, quàm armis ſapientem decet.

Vir bonus, & ſapiens quærit ſuper omnia pacem. (*Teren. Eun.*

Fortuna, rarò ſapienti intervenit. *Menand.* (*Hor. 1. ep. 7.*

Rebus in adverſis ſapientia vera probatur. *Verin.*

Sapiens, crepitas ſibi nunquam,
Nec ſoleas fecit. *Horat. 1. ſat. 3.*

Ad omnia alia, ætate, ſapimus rectiùs. *Terent. Adel.*

Temporibus ſapiens mores ſinè crimine mutat. *Cato 1. Mor.*

Iſtuc eſt ſapere, non quod ante pedes modò eſt
Videre; ſed etiam illa, quæ futura ſunt
Proſpicere. *Terent. Adel.*

Dictum ſapienti, ſat eſt. *Id Phor.*

Et ſapiens, breviter dicere, multa poteſt.

Tardè ſapit, cuî calva retrò fortuna receſſit.

Crimina qui cernunt aliorum, nec ſua cernunt,
Hi ſapiunt aliis, deſipiúntque ſibi. *Owe. L. 3. epigr.*

Ex vitio alterius, ſapiens emendat ſuum. *Publ. ſyr.*

Poſt jacturam, quis non ſapit? *Mant. Eclo. 2.*

Qui nimium cupiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt; cohibet qui ſua vota, ſapit. *Id. L. 4. Sylv. ele. 8.*

Ille Thalete mihi ſapientior eſſe videtur,
  Qui ſuus, & pro ſe, non ſuus eſſe ſolet.

Qui ſapit, ille animum fortunæ præparat omni,
  Prævisúmque poteſt arte levare malum.

Vir ſapiens, qui ſe ad cauſas accommodat omnes.

Quiſquis plùs juſtò non ſapit, ille ſapit. *Mart. L. 4.*

Melior eſt ſapientia, quàm ſæcularis potentia. *Guil*

Suaviſſima hæc eſt vita, ſi ſapias nihil:

Nam ſapere nîl, doloris expers eſt malum. *Sophocl.*

Néve putes alium (ſapiente, bonóque) beatum.

Nomina, dicta, urbes, ſeptem, canimus Sapientûm.

Optima menſura eſt, Cleobulus Lindius inquit.

Te cognoſce ipſum, Lacædemonis incola Chilon.

Quique Corinthius eſt: *iram rege*, ait Periander.

Pittacus at: *nè quid nimis*, effatur Mytilenus.

Atticus, & Solon: *vitæ*, inquit, *reſpice finem.*

Non ſpondere, Thales Mileſius, utile cenſet.

Omnibus quidem bene ſapientibus auxiliatur fortuna.

Pellitur è medio ſapientia, vi geritur res. *Enni. L. 8.*

Bacchus & argentum, mutant mores Sapientûm.

Si perlonga facit ſapientem barba, quid obſtat:
  Barbatus poſſit quin caper eſſe Plato? *Aldrovan.*

Iſtuc eſt ſapere,

Qui, ubicunque opus ſit, animum poſſit flectere. *Terent.*

Si fueris ſapiens, Cræſi ſuperaveris aurum:
  Nam ſapiens, nullo tempore vixit inops. *Owe. Mo*

Qui ſapit, hic ſapiat citò, nam ſapientia ſera

Proxima ſtultitiæ eſt, fértque importuna dolorem,

Deplorans fruſtrà grave, & irreparabile damnum.

›iens dici? rarò, & meditata loquâre:
pe velox verbis ſe prodit ipſe ſuis. *Verin.*
proprii ſapiens ſpeculabitur ævi. *Proſp.*
DEUM, & bene poſſe mori, ſapientia ſumma eſt:
ınia tunc bona ſunt, clauſula quando bona eſt.
V. Doctrina. Ingenium. Prudentia.

SCELERA VARIA.

malos homines nunc educat. *Juve.*
: malos homines, & noxia gramina nutrit,
melius ſemen ferre recuſat humus.
ıus eſt cœli; malus eſt telluris alumnus, (70.
s igitur cœlum diligit, odit humus. *Mant. ad Falc. epig.*
›gis animam ſubjecit lapſus Adami,
corpus Medicis, & bona Juridicis. *Owe.*
cum genere procreavit funera toto. *Tertul.*
bonum pomô perdidit omnis homo.
; magni ſceleris labor. *Juve. ſat.* 14.
t ſcelus abſque magiſtro.
ritium ſpecie virtutis. *Juve. ſat.* 14.
riminibus nullus erit diu. *Auſon.*
malus felix. *Juve.* 1. *ſat.* 3.
s eſt ſcelerum, tibi nunquam ſcelus putare. *Senec.*
facere qui vult nuſquam non cauſam invenit. *Publ. ſyr.*
intrà muros peccatur, & extra. *Horat. ep. L.* 1. *ad* Lol.
amen illi
cùm faciant, hilares, nitidique vocantur. *Juve. ſat.* 11.
Committunt eadem diverſô crimina fatô,

 Ille

Ille Thalete mihi ſapientior eſſe videtur,
Qui ſuus, & pro ſe, non ſuus eſſe ſolet.

Qui ſapit, ille animum fortunæ præparat omni,
Prævisúmque poteſt arte levare malum.

Vir ſapiens, qui ſe ad cauſas accommodat omnes. *Man.*

Quiſquis plùs juſtò non ſapit, ille ſapit. *Mart. L. 4.*

Melior eſt ſapientia, quàm ſæcularis potentia. *Guibald.*

Suaviſſima hæc eſt vita, ſi ſapias nihil:

Nam ſapere nîl, doloris expers eſt malum. *Sophocl.*

Néve putes alium (ſapiente, bonóque) beatum. *Horat.*

Nomina, dicta, urbes, ſeptem, canimus, Sapientûm.

Optima menſura eſt, Cleobulus Lindius inquit.

Te cognoſce ipſum, Lacædemonis incola Chilon.

Quique Corinthius eſt: *iram rege*, ait Periander.

Pittacus at: *nè quid nimis*, effatur Mytilenus.

Atticus, & Solon: *vitæ*, inquit, *reſpice finem*.

Non ſpondere, Thales Mileſius, utile cenſet.

Omnibus quidem bene ſapientibus auxiliatur fortuna. *Menand.*

Pellitur è medio ſapientia, vi geritur res. *Enni. L. 8.*

Bacchus & argentum, mutant mores Sapientûm.

Si perlonga facit ſapientem barba, quid obſtat:
Barbatus poſſit quin caper eſſe Plato? *Aldrovan.*

Iſtuc eſt ſapere,

Qui, ubicunque opus ſit, animum poſſit flectere. *Terent. Hecy.*

Si fueris ſapiens, Cræſi ſuperaveris aurum:
Nam ſapiens, nullo tempore vixit inops. *Owe. Mon. Eth.*

Qui ſapit, hic ſapiat citò, nam ſapientia ſera

Proxima ſtultitiæ eſt, fértque importuna dolorem,

Deplorans fruſtrà grave, & irreparabile damnum. *Pal.*

Vis

Vis ſapiens dici? rarò, & meditata loquâre:
Sœpe velox verbis ſe prodit ipſe ſuis. *Verin.*

Finem proprii ſapiens ſpeculabitur ævi. *Prosp.*

Nôſſe DEUM, & bene poſſe mori, ſapientia ſumma eſt:
Omnia tunc bona ſunt, clauſula quando bona eſt.

V. Doctrina. Ingenium. Prudentia.

SCELERA VARIA.

Terra malos homines nunc educat. *Juve.*

Sponte malos homines, & noxia gramina nutrit,
At melius ſemen ferre recuſat humus.

Vir bonus eſt cœli; malus eſt telluris alumnus, (70.
Quos igitur cœlum diligit, odit humus. *Mant. ad Falc. epig.*

Theologis animam ſubjecit lapſus Adami,
Et corpus Medicis, & bona Juridicis. *Owe.*

Et ſibi cum genere procreavit funera toto. *Tertul.*

Omne bonum pomô perdidit omnis homo.

Nullus magni ſceleris labor. *Juve. ſat.* 14.

Vix eſt ſcelus abſque magiſtro.

Fallit vitium ſpecie virtutis. *Juve. ſat.* 14.

Felix criminibus nullus erit diu. *Auſon.*

Nemo malus felix. *Juve.* 1. *ſat.* 3.

Fructus eſt ſcelerum, tibi numquam ſcelus putare. *Senec.*

Malè facere qui vult nuſquam non cauſam invenit. *Publ. ſyr.*

Iliacos intrà muros peccatur, & extra. *Horat. ep. L.* 1. *ad Lol.*

Hæc tamen illi
Omnia cùm faciant, hilares, nitidique vocantur. *Juve. ſat.* 11.

Multi Committunt eadem diverſô crimina fatô,

Ille crucem, ſceleris pretium tulit, hic diadema. *Id. ſat.* 13.
Improbitas illô fuit admirabilis ævô. *Id. ib.*
Improbitas ipſos audet tentare parentes. *Id. ſat.* 10.
A teneris crimen condiſcitur annis. *Ovid. ep.* 4.
Olet homo malô ſuô. *Plaut. Amphit.*
Non bonus eſt ulli, qui malus ipſe ſibi.
Qui ſibimet nequam, cuî bonus eſſe queat?
Solent ſuprema facere ſecuros mala. *Senec. Oed.*
Tutum quis habuit, nemo ſecurum ſcelus. *Publ. ſyr.*
Conſcia mens, ut cuîque ſua eſt, ità concipit intrà
Pectora pro facto, ſpémque, metúmque ſuo. *Ovid.* 1. *faſt.*
Efficiunt tetrum, teterrima crimina vultum.
Te prodet facies, crimina cùm facies.
Lege Deûm ſtabili, ſemper metus angit iniquos. *Pal. l.* 1.
Ipſum etiam vitium ſibimet deterrima pœna. *Sill.* L. 13.
Nam ſcelus intrà ſe tacitum qui cogitat ullum,
Facti crimen habet; cedò, ſi conata peregit?
Perpetua anxietas, nec menſæ tempore ceſſat. *Juve. ſat.* 13.
Interdum trahimur vitiis, trahimúrque volentes. *Maxim.*
Turpia decipiunt cœcum vitia. *Horat.* 1. *ſer.* 3.
Haud molliuntur viſcera improbi viri. *Menand.*
Sœpe in magiſtrum ſcelera rediêrunt ſua. *Senec. Thy.*
Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia vivunt. *Juve. Sat.* 2.
Impia turba, ſceleſta cohors perverſa malorum. *Bacch. in*
Vivit vitium, creſcitque tegendo. *Virg.* (*Flav.*
Malus, ubi bonum ſimulat, tunc eſt peſſimus. *Publ. ſyr.*
Ah miſer! etsì quis primò perjuria celat,
Sera tamen tacitis pœna venit pedibus. *Tibul.*

Vivitur ex rapto, non hoſpes ab hoſpite tutus,
Nec ſocer à genero, fratrum quoque gratia rara eſt. *Ovid.* I. (*Met.*
Servat multos fortuna nocentes. *Lucan.*
Proh ſuperi! quantum mortalia pectora cœcæ
Noctis habent! *Ovid.* 6. *Met.*
Non poterit fugiſſe Deos, qui turpia patrat. *Orpheus.*
Sequitur nocentes ultor à tergo DEUS. *Senec. Herc. Fur.*
Nocte, diéque ſuum geſtant in pectore teſtem. *Juve. ſat.* 13.
Per quod quis peccat, per idem punitur & ipſe.
Heu! quàm difficile eſt, crimen non prodere vultu. *Ovid.* 2. *Met.*
Peccat vix animus, mox cadit exanimis.
Geminat delictum, quem delicti non pudet.
Dupliciter peccat, qui ſe de crimine jactat.
Quid vivo? nullum facere jam poſſum ſcelus. *Senec.*
Obruſtus ingenti ſcelerum reus undique mole,
Vindicis expectans tela tremenda DEI:
Ipſe ſibi tortor, ſibi terror, & arbiter ipſe. *Bacch. in Flav.*
Diſtulit in ſeram, commiſſa piacula mortem. *Virg.* 6. *Æne.*
Hi ſunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,
Cùm tonat, exanimes primo quoque murmure cœli. *Juve. ſat.* 13.
Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis, &c. *v. Timor.*
Sontibus incutiunt ſemper peccata timorem.
Quantò perditior quisque eſt, tantò acriùs urget. *Horat.*
Fatetur facinus is, qui juſtitiam timet. *Publ. ſyr.*
Difficile eſt homini perjuro fallere Divos.
Promittis votum; ſcit te promittere falſò:
Jurabis; ſcit te fallere poſſe Deos. *Ovid. ep.* 19.
Jura, perjura, ſecretum prodere noli. *Libertini.*

Sperne fidem, pervolve Deos: mendacia vincant. *Pr*

Omne animi vitium, tantò conſpectius in ſe
Crimen habet, quantò major, qui peccat, habetur. *Juve. ſa*

Pectora tantis obſeſſa malis,
Non ſunt ictu ferienda levi. *Senec. Herc. Fur.*

Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt. *Horat. 1. ſa*

Nam quis - Peccandi finem poſuit ſibi, quando recepit
Ejectum ſemel, attrita de fronte ruborem? *Juve. ſat. 1*

Nullum ad nocendum tempus anguſtum eſt malis. *Senec.*

Parcite paucorum diffundere crimen in omnes. *Ovid.*

Vitiis nemo ſinè naſcitur, optimus ille eſt,
Qui minimis urgetur. *Horat. 1. ſat. 3.*

Humi jacentem, ſcelera non intrant caſam. *Senec.*

Turpe eſt Doctori, dum culpa redarguit ipſum. *Cato.*

Segniùs offendunt juſtum delicta Tonantem.

Nolo, putes pravos homines peccata lucrari:
Temporibus peccata latent, ſed tempore parent. *Cato 2.*

Non es, crede mihi, bonus; quid ergo?
Ut verum loquar: optimus malorum. *Mart. l. 12.*

Non vitioſus homo es Zoile, ſed vitium. *Id.*

Quæ ſcelere pacta eſt, ſcelere rumpetur fides. *Senec.*

Nunc, nunc, qui fœdera rumpit,
Ditatur; qui ſervat, eget. *Claud.*

O! ſtultas hominum mentes, ô! pectora cœca,
Qualibus in tenebris vitæ, quantíſque periclis
Degitur hoc ævi, quodcunque eſt. *Lucret. l. 2.*

Qui non vetat peccare, cùm poteſt; jubet. *Senec. Tro.*

Juſti vexantur, niſi pravi corripiantur.

Qu

Quamvis fœdatur, cuivis placet id, quod amatur.
Angelicus juvenis, ſenibus ſathanizat in annis.
Incraſſata caro, guſtat cœleſtia raró.
Tempora tranſibunt, ſed non malefacta peribunt.
Arbor ùt ex fructu, ſic nequam noſcitur actu.
Patri cœleſti, nunquam placuêre ſceleſti.
Dogma tuum ſordet, dum te tua culpa remordet.
Omne bonum quod habes, contaminat unica labes.
Eſt animus fœdus, pangens cum crimine fœdus.
Nunquam peccares, ſi Chriſtum ſemper amares.
Exlex qui vivit, meritò ſinè lege peribit.
Supra omnes clades, animi unica ſit tibi labes.
Deſpice fœtorem Veneris, ſectare pudorem.
Si quis dilinquit (ſic Paulus Apoſtolus inquit)
 Qui conſentit ei, ſit reus ipſe rei.
Stat ſcelus incultum, ſed non remanebit inultum:
 Ultio juſta DEI, digna refundet ei.
Quid ſis? quid fueris? quid eris? ſemper mediteris,
Sic minùs, atque minùs peccatis ſubjicieris.
Prorſus, & abſque mora, mala declinare labora.
Oderunt peccare mali, formidine pœnæ.
Oderunt peccare boni, virtutis amore. *Horat.* 1. *ep.* 16.
Virtus eſt, vitium fugere. *Id.* 1. *ep.* 1.
Serum eſt cavendum tempus in mediis malis. *Senec. Thy.*
O! ſontes animas, quarum veſana laceſſunt
Facta diu ſuperos, lentum nè ſpernite Numen. *Barclaj. in Argen.*
Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. *Virg.* 6. *æne.*
Teneros animos, aliena opprobria ſæpe

 Abſter-

Abſterrent vitiis. *Horat.* 1. *ſat.* 4.

Incutiant aliena tibi peccata pudorem. *Id.* 1. *ep.* 18.

Turpe quid auſurus, te, ſinè teſte, time! *Auſon.*

Si quid turpe facis, mortales fortè latebis:
  Nemo DEum latuit, turpia mente putans.

Vive piè ſemper, fruſtrà peccata teguntur:
  Nullus in his terris eſt ſinè teſte locus.

Conſcientia enim, mille teſtes. *Plaut. Moſtel. ac.* 3. *ſc.* 1

Qui non aſſueſcit virtuti, cùm juveneſcit,
A vitiis neſcit deflectere, quando ſeneſcit.

Homines, qui geſtant, qui auſcultant crimina &c. *v. Calum*

Exemplô quodcunque malô committitur, ipſi
Diſplicet Auctori; prima hæc eſt ultio, quod ſe
Judice nemo nocens abſolvitur. *Juve. Sat.* 13.

Illos devita, quos infamat mala vita.

Ut vitium vites, vitiique & ſuſpicionem,
  Semper eos tecum, quos verearis, habe. *Senec. alter* 11

Præſtat morte mori, quàm vitam ducere mortis.

V. Conſcientia. Defectus. Exempla. Infernus. Luxu
Pœna. pœnitentia. Propenſio.

SCRIPTORES, LIBRI, ET SCRIPTA.

Tenet inſanabile multos
Scribendi cachoëtes, & ægro in corde ſeneſcit. *Juve. Sat.*

Concertant linguis, chartis, oritúrque duellum,
  Stant pugiles, ineunt mente manúque ſimul.

Criſpinus, nummô me provocat: accipe! ſi vis,

Ac

[illegible]cipe jam tabulas, detur nobis locus, hora,
[illegible]ſtodes; videamus, uter plùs ſcribere poſſit? *Horat. 4. Sat.*
[illegible]res chartas, ſeptem titulos, & inania mille
[illegible]xigui argumenta animi, concluſit in uno
[illegible]odice; grande opus! *Mart. l. 1.*
Dextra tenet calamum, plenum tenet altera vitrum,
Scribitur, & bibitur; ſic bene cedit opus.
Huîc penna nunquam ſicca ſcriptori fuit,
Stellæ madeſcit ſemper influentiis.
Phœnices primi (famæ ſi creditur) auſi
Manſuram rudibus vocem ſignâre figuris. *Lucan. l. 3.*
Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes. *Horat.*
An erit, qui velle recuſet (*1. ep. ult.*
Os populi meruiſſe, & cedrô digna locutus? *Pers. Sat. 1.*
Sed famæ vigilare juvat; quis nôſſet Homerum,
Ilias æternum ſi tacuiſſet opus? *Ovid. l. 3. am.*
Naſo parùm prudens, Artem dum ſcribit amandi,
Doctrinæ pretium triſte magiſter habet. *Id. 2. Pon. de ſe.*
(NB.) *Propter hanc ab Auguſto in exilium eſt relegatus.*
Nullum eſt jam dictum, quod non dictum ſit priùs. *Terent. Prol.*
Alienis ſcriptis ſe alens, cornicula ſimilis. (*Eunu.*
Nè ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex avium pennas, moveat cornicula riſum,
Furtivis nudata coloribus. *Horat. 1. ep. 3.*
Quem recitas, meus eſt, ô! Fidentine, libellus:
Sed malè dum recitas, incipit eſſe tuus. *Mart. l. 1.*
Sic rarò ſcribis, ut totô non quater annô
Membranam poſcas. *Horat. 2. Sat. 3.*
Victurus, genium debet habere liber. *Mart.*

R. habet *Auſonium* liber hic; habet ille *Pelaſgum*;
 R. habet *Hebræum*, prætereáque nihil. *Er. Ro. Ra.*
Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci,
Lectorem delectando, paritérque monendo. *Horat. in ar.*
Omnia mitte feros, quàmvis invitus, in ignes,
 Et dic: ardoris ſit rogus iſte mei. *Ovid. de ſcript. ama.*
Res geſtæ, Regúmque, Ducúmque, & 'fortia bella,
Quô ſcribi poſſent numerô, monſtravit Homerus. *Hor. in ar.*
Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, æquam
Viribus, & penſate diu, quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri? *Id. ibid.*

V. Poëtæ.

SENECTUS, & ANUS.

A Senibus, nomen mite, Senatus habet. *Ovid.*
A Senibus priſci ſumptum dixêre Senatum,
 Eſt robur juvenum, conſiliúmque Senum. *Owe. Mon. Ed.*
Magna fuit capitis quondam reverentia cani,
 Inque ſuo pretio ruga ſenilis erat. *Ovid. 5. faſt.*
Olim - Credebant hoc grande nefas, & morte piandum:
Si juvenis vetulo non aſſurrexerit, etſi
Barbato cuîcunque puer, licèt ipſe videret
Plura domi farra, & majores glandis acervos.
Tam venerabile erat præcedere quattuor annis. *Juve. ſat. 13*
Nîl tam difficile eſt, quod non perſuadeat, & non
 Efficiat docti lingua diſerta Senis. *Owe. Mon. Eib.*
Utile, doctrinis præbere ſenilibus aures: *Mant.*
Quæ caruit vitiis, dulcis ſolet eſſe ſenectus,
 Contra moroſa eſt, quæ vitioſa fuit. *Owe. Mon. Eib.*

Eſt ſenibus, rerum prudentia major. *Ovid. 3. art.*

Sera, & ſapientior ætas,

Conſiliis melior, ſed viribus ægra. *Id.*

Opſonium optimum ſenectuti, labor. *Homer.*

Exultat levitate puer, gravitate ſenectus,

Inter utrumque manens ſtat juvenile decus. *Corn. Gall.*

Plus ſuffert vitæ, longos qui tranſigit annos.

Cur tibi tam levis eſt, cur tam jucunda ſenectus?

Libera quod vitiis tota juventa fuit. *Mant.*

Obrepit, non intellecta Senectus. *Juve. ſat. 9.*

Tempora labuntur, tacitiſque ſeneſcimus annis,

Atque venit tremulo curva ſenecta pede. *Ovid. 6. Pont.*

Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus. *Mart.*

Prodigio par eſt in Nobilitate Senectus. *Stat. L. 3.*

Advenit en? tacito curva ſenecta pede. *Ovid.*

Non ſum, qui fueram, periit pars maxima noſtri,

Hoc quoque quod ſupereſt, languor, & horror habet.

Jam minor auditus, guſtus minor, ipſa minora

Lumina, vix tactu noſcere certa queo.

Nullus dulcis odor, nulla eſt jam grata voluptas,

Senſibus expertem quis ſupereſſe putet?

En lethea meam ſubeunt oblivia mentem,

Nec confuſa ſui jam meminiſſe poteſt, &c.

Jam ſubeunt morbi, ſubeunt diſcrimina mille,

Jam dulces epulæ, deliciæque nocent.

Cogimur à gratis animum ſuſpendere rebus,

Atque ut vivamus, vivere deſinimus. *Corn. Gall. ele. 2.*

Stat dubius, tremuluſque ſenex, ſempérque malorum

Credulus, & ſtultus, quæ facit ipſe, timet.

Laudo

Laudat præteritos, præſentes deſpicit annos,
Hoc tantùm rectum, quod ſapit ipſe, putat.
Se ſolum doctum, ſe judicat eſſe peritum,
Et quod ſit ſapiens, deſipit inde magis. *Ibid.*

Continuos gemitus ægra ſenectus habet. *Maxim.*

Heu! quàm continuis, & quantis, longa ſenectus
Plena malis. *Juven. ſaty.* 10.

Nimiùm ſenecta eſt ad rem attenta. *Terent.*

Inſperata tuæ cùm veniet bruma ſuperbiæ, &c. *v. Forma.*

Jam mihi canities, pulſis melioribus annis
Venerat, antiquas miſcuerátque comas. *Ovid.* 4. *tris.* 1.
Jam mea cygnæas imitantur tempora plumas,
Inficit & nigras, alba ſenecta comas.
Jam ſubeunt anni fragiles, & inertior ætas,
Jámque parùm firmo me mihi ferre grave eſt. *Ibid.*
Jam mihi deterior canis aſpergitur ætas,
Jámque meos vultus ruga ſenilis arat.
Jam rigor, & quaſſo languent in corpore vires,
Nec (juveni luſus qui placuêre) juvant.
Nec mè, ſi ſubitò videas, cognoſcere poſſis;
Ætatis facta eſt tanta ruina meæ. *Id.* 1. *Pon.* 5.

Jamque ævô laſſata cutis, ſulcíſque genarum
Corruerat paſsâ facies rugoſior uvâ,
Flava minùs preſſo ſinduntur vomere rura,
Nec ventô ſic vela tremunt, miſerabile turpes
Exedêre caput tineæ, deſecta patebant
Intervalla comæ; hoc nam dedecus addidit oris
Luxuriæ fortuna ſuæ, cum pallida nudis
Oſſibus horrorem Dominis præberet imago

Deco-

color, & macies occurſu læderet omnes. *Claud. l.* 1. *in*
m lumina retro (*Eutrop.*
:eſis fugêre genis, jam lurida ſola
:cta cute, & venis malè juncta trementibus oſſa
:ſtant conſumptis viſu deformia nervis. *Sili. Ital. l.* 2.
Multa ſenem circumveniunt in commoda: vel quòd
uærit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti;
el quòd res omnes timidè, gelidéque miniſtrat;
ilator, ſpe longus, iners, avidúsque futuri;
ifficilis, querulus, laudator temporis acti,
e puero cenſor, caſtigatórque minorum. *Horat. in Art.*
ed quàm continuis, & quantis longa ſenectus
ena malis, deformem, & tetrum ante omnia vultum,
iſſimilémque ſui, deformem pro cute pellem,
:ndentéſque genas, & tales aſpice rugas, &c.
na ſenum facies, cum voce trementia labra,
: jam leve caput, madidíque infantia naſi,
'angendus miſero gingivâ panis inermi. *Juve. Sat.* 10.
l verò infelix Anus, miſerabile viſu
:odigium, rugis exanguibus horrida vultu
figies, cani turpes, informia raptis
ra genis, maciéque cutis confecta ſuprema,
zeſi lacrymis oculi, quæ fonte perenni
ılcavêre genas, ſurdæ propè vocibus aures,
ılba pigris & lingua ſonis, & anhelitus auræ
ıtris, & à ſenio feſſis pulmonibus ingens
ɔirandi labor, & fractæ per inertia vires
embra, gradúſque labans, & vita ſimillima morti. *Canus.*
utridus hirſutis diſtillat naribus humor, (*Parn. Poët.*
Decidit ex oculis plurima gutta ſuis.

Eſt

Eſt ſcabioſa cutis, putreſcunt ſordibus aures,
Spumea, convulſis dentibus ora fluunt. *Poëta.*

Anus, cùm ludit, morti delicium facit. *Publ. Syr.*

Mamas, atque Tatas habet Afra, ſed ipſa Tatarum
Dici, ac Mamarum maxima Mama poteſt. *Mart.*

Longiùs invalidæ ſueverunt vivere feles.

Facies tua computat annos.

Pupam ſe dicit Gellia, cùm ſit Anus. *Mart.*

Tantidem, quaſi fœta canis ſinè dentibu' latrat. *Ennl.*

Tres ſunt tibi, Maxima, dentes,
Sed planè piceíque, buxeíque. *Mart.*

Fis Anus, & tamen - Vis formoſa videri?
Refugit te, quia luridi - Dentes, te quia rugæ
Turpant, & capitis nives. *Horat. l. 4. od. 13.*

Nos quoque floruimus. *Ovid. 5. triſt. 9.*

Flétque Milon ſenior cùm ſpectat inanes
Illos, qui fuerant ſolidarum more ferarum
Herculeis ſimiles, fluidos pendere lacertos.
Flet quoque, ùt in ſpeculo rugas conſpexit aniles
Tyndaris, & ſecum, cur ſit bis rapta? requirit. Ovid. 15. *M*

O! mihi præteritos referat ſi Jupiter annos. *Virg. 8. æne.*

Hinc illæ lacrymæ. *Horat. 1. ep. 19.*

Crudeles Divi! ſerpens novus exuit annos,
Formæ non ullam fata dedêre moram.
Anguibus exuitur, tenui cum pelle vetuſtas,
Cur nos anguſta conditione ſumus? *Tibull.*

Contrahimur, miróque modò decreſcimus ipſi,
Diminui, noſtri corporis oſſa putes.

Nec cœlum ſpectare licet, ſed prona ſenectus
Terram, à qua genita eſt, & reditura, videt.

tripes, prorſus quadrupes, ùt parvulus infans,
per ſordentem, flebilè ſerpit humum. *Corn. Gall. eleg.*
eneƈtus adjuvat baculò gradum. *Senec.*
nea rugoſâ pallebunt ora ſeneƈtâ,
m referam pueris tempora priſca ſenex. *Tibull.*
eis, Appi, tibi regnat Bruma capillis. *Mart.*
vicina ſeneƈtus
ẻnsque ſui morbus. *Virg. in obitu Mecænat.*
am ad ſeneƈtutem, ùt ad officinam quampiam
niverſa confluunt mortalium. *Antiphan. Caryſt.*
editur perſona ſenex, motúque frequenti
ubique ſolum. *Aratus.*
niùm vixiſſe diu, nocet. *Ovid. 6. Met.*
ubi jam validis quaſſatum viribus ævi
s, & obtuſis ceciderunt viribus artus;
cat ingenium, delirat linguáque, ménsque,
deficiunt, atque uno tempore deſunt. *Lucr. l. 3.*
neƈtus
ata diu, votísque optata malignis,
: innumeris corpus lacerabile morbis. *Auſon. 15. Idyl.*
data pœna, diu viventibus, ut renovata
r clade Domûs, multis in luƈtibus, ínque
uo mœrore, & nigra veſte ſeneſcant. *Juve. ſat. 10.*
ndo aſſiduè, multa ſeneƈta venit. *Solon.*
ıdè homines, curísque malísq; ſeneſcunt. *Homer. in Odiſſ.*
erò deſideriò conficiuntur, uno die fiunt ſenes. *Theocr. 15.*
ſco, conſeneſco, tabeſco miſer. *Plaut. Capt.* (*Idyl.*
is, ubi abſit morbus,
neƈta per ſe mala valetudo eſt. *Terent.*

Omne

Omne ævum curæ, cunctis ſua diſplicet ætas. *Auſon.* 15. *Idyl.*

Tarda ſenectus
Debilitat vires animi, mutátque vigorem. *Virg.* 9. *ane.*

Tremulóque gradu venit ægra ſenectus. *Ovid.* 14. *Met.*

Queribunda ſenectus. *Sili. Ital.*

Murmuro moroſus, ſenio vult cuncta licere:
Deſinat eſſe ſenex, deſinet eſſe gravis. *Labe.*

Senectus ipſa eſt morbus. *Terent. Phor.*

Indè ſenilis hyems tremulo venit horrida paſſu,
Aut ſpoliata ſuos, aut quos habet alba capillos. *Ovid.* 15. *Met.*

Gravis ſenectus ſibimet. *Severus.*

Infantes ſumus, & ſenes videmur. *Mart. l.* 6.

Eſt vetus, atque probus, centum qui perficit annos. *Horat.*

Turpe, puer fictus; ſed magè turpe ſenex. *Leand.*

Amore ſeneſcit habendi. *Horat.* 1. *ep.* 7.

Jam ſubrepit iners ætas, nec amare decebit. *Lucr.*

Turpe ſenilis amor! *Ovid.* 1. *am.*

Mirator veterum ſenex Avorum. *Mart.*

Olim ſenectus, non ità exotica fuit. *Jaboda.*

Mentiris juvenem, fictis Lentine capillis. *Mart.*

Stant prima inter ſigna ſenes, lethúmque laceſſunt. *Sili. l.* 2.

Angelicus juvenis, ſenibus ſathanizat in annis.

Vivendo diu, didici contemnere finem. *Prud.*

Contemnitur orba ſenectus. *Auſon.* 15. *Idyl.*

Rarum eſt felix; idémque ſenex *Senec. Herc. Fur.*

Lætitia juvenem, frons decet triſtis ſenem. *Id. Hip.*

Ad omnia alia ætate ſapimus rectiùs,

So-

Solum unum hoc vitium adfert ſenectus hominibus;
Attentiores ſumus ad rem omnes, quàm ſat eſt. *Terent. Adel.*
Artus nè ſperne ſeniles. *Claud. L. 1. in Ruf.*
Cùm ſapias animô, noli ridere ſenectam,
Nam quicunque ſenet, puerilis ſenſus in illo eſt. *Cato 4. Mor.*
Senes eſt æquum ſenibus obſequi. *Terent. Heaut.*
Exemplum canâ ſimus uterque comâ. *Tibull.*
Multorum cùm facta ſenex, & dicta recenſes,
Fac, tibi ut occurat, juvenis quæ feceris ipſe. *Cato* 1. Mor.
Sapere iſta ætate decet, qui ſunt capite candido. *Plaut.*
Grata ſenectus homini, quæ parilis juventæ;
Illa juventus gratior, quæ ſimilis ſenectæ. *Auſon.*
A Sene conſilium quæras; prudentia rerum
Eſt illis, ſinè qua curia quæque perit. *Owe. Mon. Eth.*
Si tibi non annis corpus jam marcet, & artus
Confecti languent, eadem tamen omnia reſtant. *Lucret.*
Venturæ memores jam nunc eſtote ſenectæ,
Sic nullum vobis tempus abibit iners. *Ovid.* 3. *am.*

V. Deformes.

SERVUS, SERVITUS.

Omnes profecto liberi libentiùs ſumus, quàm ſervimus. *Plaut.*
In ſervitutem cadere de Regno, grave eſt. *Senec.* (*Capt.*
Difficile, regere eſt, arduum at magis, regi.
Durum, & inviſum, & grave eſt - Servitia ferre. *Senec.*
Hoſtimentum eſt opera pro pecunia. *Plaut.*
Non decet ſuperbum hominem eſſe ſervum. *Aul. Polit.*
Plùs oportet ſcire ſervum, quàm loqui. *Plaut.* Mil. *Glor.*

Lingua mali pars peſſima ſervi. *Juve. 3. Sat. 9.*

Maxima quæque domus ſervis eſt plena ſuperbis. *Id.*

Servum hominem, cauſam orare, leges non ſinunt,
Neque teſtimonii dictio eſt. *Terent. Phor. ac. 2. ſc. 1.*

Intererit multùm, Davúsne loquatur, Herúsve. *Horat. Art.*

Segniùs expediunt commiſſa negotia plures. *Ma.*

Arcani cuſtos, prudens, linguáque peritus,
Et calamô facilis, ſervus is eximius.

Verna miniſteriis ad nutus aptus Heriles. *Horat. 2. ep. 2.*

Servat uterque fidem, Domino quoq; fidus uterq;. *Ovid. 5. faſt.*

Cuî nunquam Domini Limini abeſſe decet. *Catull.*

Apparet ſervum hunc Domini eſſe pauperis. *Terent. Evun.*

Pauperioris Heri ſervus conregnat eidem.

Non, qui juſſus facit aliquid, miſer eſt, ſed qui invitus. *Plaut.*

Malè merentur de nobis Heri,
Qui nos tantopere indulgent in pueritia. *Affranius.*

Non bene, crede mihi, ſero ſervitur amico. *Mart.*

Quid Domini faciunt, audent cum talia ſervi?

Munerà corrumpunt ſervos.

Tam probus haud quisquam, toto reperitur in orbe,
Officium qui, expers utilitatis, agat.

Servi, ære parati, injuſta imperia
Dominorum non perferunt. *Langu.*

Unum eſt de Dominis demeruiſſe ſatìs. *Ovid. 2. am. 8.*

Malô coactus, qui ſuum officium facit,
Dum id reſcitum iri credit, tantisper cavet;
Si ſperat fore clam, rurſum ad ingenium redit.
Ille, quem beneficiô adjungas, ex animo facit,
Studet par referre; præſens, abſénsque idem eſt. *Ter. Adel.*

Cujus

Cujus edis panes, illius & aſpice nutus.
Ut calami reſonant, ſic eſt ducenda chorea.
Eſt nunquam tutum, Domini contemnere nutum.
Cum Domino ceraſum, res eſt mala mandere ſervum.
Fluxa, miniſterium, res eſt Herois in horas.
Nemo poteſt Dominis rectè ſervire duobus. *Pal. L.* 12.
Vix placet ambobus / Deficit ambobus } qui vult { placere / ſervire } duobus.
Præcipias mihi, me poſtquam ſatiaveris eſcâ.
Semper noſtrum officium nos facere æquum eſt. *Plaut. Stich.*
Ridenti Domino, & cœlo, nè crede ſereno,
Nam facili cauſa Dominus mutatur, & aura.
Presbyterum famuli ſunt omni tempore pigri:
Sudant, quando vorant; frigeſcunt, quando laborant.
Non tibi, ſed Domino venatur vertagus acer. *Mart.*
Temporibus ſemper cautus ſervire memento,
Nè reflare velis adverſùm flamina venti. *Phocyl.*
Vade, vide, cave, nè titubes, mandatáque frangas. *Horat.*
Servorum, Dominos meminiſſe decet. *Prud.*
Qui vúlt laudari à Dominis, chariſque vocari,
Diſcat adulari, nam tales ſunt modò chari. *Aul. Polit.*

V. Dominus. Libertas. Officia.

SILENTIUM.

Virtutem primam eſſe puta, compeſcere linguam:
Proximus ille DEO eſt, qui ſcit ratione tacere. *Cato* I. *Mor.*
Eximia eſt virtus, præſtare ſilentia rebus,
At contra gravis eſt culpa, tacenda loqui. *Ovid.* 2. *Art.*

Poſſe tacere, ars eſt; ars quoque, poſſe loqui.

Qui neſcit tacere, neſcit loqui. *Symb. Henr. VI. Imp.*

Nîl melius, quàm cum ratione tacere.

Plerísque reſponſi locò, ſilentium eſt. *Menand.*

Juvenem, plùs decet tacere, quàm loqui. *Euripid.*

Verecundia ſilentium imperat.

Stultus non novit ſilentium ſervare. *Senec.*

Sœpe tacens odii femina vultus habet. *Ovid. 3. am.*

Sœpe tacens vocem, verbáque vultus habet. *Id.*

Plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus acerbi. *Horat. 1. ep. 18.*

Nulli tacuiſſe nocet; nocet eſſe locutum. *Cato 1. Mor.*

Tacitus paſci, ſi poſſet corvus, haberet
Plùs dapis. *Horat. 1. ep. 17.*

Multa loquens, & cuncta tacens, non ambo placemus. *Auſon.*

Res eſt magna tacere. *Mart. L. 4.* (*epig. 25.*

Tacere, multis diſcitur vitæ modis. *Senec. Thy.*

Semper ego auditor tantùm, nunquámne reponam?

Tacere puto optimum, & pro viribus ſapere. *Enni.*

Eſt & fideli tuta ſilentio-Merces. *Horat. L. 3. Od. 2.*

Nemo ſilens placuit, multi brevitate loquendi. *Auſ. epig. 15.*

Qui ſermone placet, taciturna ſilentia vitet. *Ovid.*

Alium ſilere quod voles, primus ſile. *Senec. Hip.*

Quod reticere voles alios, prior ipſe ſileto.

Quod pudeat, prudens ſocios celare memento,
Nè plures culpent id, quod tibi diſplicet uni. *Cato 2. Mor.*

Optimus eſt homini linguæ theſaurus, & ingens
Gloria, quæ parcis menſurat ſingula verbis. *Heſiod.*

Demiſ-

Demiſſos animô, ac tacitos vitare memento:
Quò flumen placidum eſt, forſan latet altiùs unda. *Cato* 4. M.

V. Lingua.

SOLITUDO.

Quærebat Vates, quis ſit locus abſque Procela?
Audiit hoc Echo: *Cella* ait, & ſiluit.
Eſſe domi præſtat, quia damnoſum foris eſſe. *Heſiod.*
Candida ſimplicitas ubi nunc pietáſque, fidéſque?
Charior ergo mihi ſemper eremus erit.
Quò diuturna magis, mihi charior omnis eremus,
Exulat à vulgo cum probitate fides.
Qui nîl ferre poteſt, hominum commercia vitet,
Et ſolis degat ſylvis, aut montibus altis. *Pal. L.* 9.
O! ſolitudo, ſola beatitudo!

V. Converſatio.

SOLUTIO, RESTITUTIO, DEBITA.

Ut nunc ſunt mores, adeò res redit;
Si quis quid reddit, magna habenda eſt gratia. *Terent. Phor.*
Profectum faciunt rarum, quos debita ſtringunt.
Promittit largè, prompto qui jam caret ære.
Accipies paleam, ſi non vult ſolvere nequam.
Hoſtimentum eſt opera pro pecunia. *Plaut.*
Eſt labor ingratus, quem debita prœmia fallunt.
Scire volunt omnes, mercedem ſolvere nemo. *Juve. ſat.* 7.
Doctrinæ pretium triſte magiſter habet. *Ovid.*

Sunt Muſæ mulæ, noſtráque fama fames.
Speret idem, ſtudeat multum, fruſtráque laboret. *Hor.*
Omnia ſunt ingrata; nihil feciſſe benignè eſt,
Debita pro meritis gratia nulla redit. *Catull. epig.*
Cum mercede labor, gratior eſſe ſolet.
Sint Mecœnates, non deêrunt, Flacce, Marones. *Mart.*
Quantò perditior quiſque eſt, tantò acriùs urget.
Unde habeas? quærit nemo, ſed oportet habere. *Juv. ſa*
Quàm iniquè comparatum eſt: hi, qui minùs habent,
Ut ſemper aliquid addant divitioribus. *Terent. Phor.*
Me totum, vitámque meam tibi debeo! poſtquam
Debita naturæ ſolvero, ſolvo tuum. *Labe.*
Mutua quæ debes, reddendo ſolvere debes.
Conturbare cave! non eſt placare ſuave;
Infamare cave! nam revocare grave. *Aul. Polit.*
Si citò non ſolvis, te magno crimine volvis.
Cæſaribus cenſum ſolvite, vota DEO.

V. Promiſſa.

SOMNUS.

Quid eſt Somnus? gelidæ niſi mortis imago,
Longa quieſcendi tempora fata dabunt. *Ovid. 2. a*
Eſt conſanguineus lethi ſopor. *Virg. 6. æne.*
Ut ſomnus, mortis; ſic lectus, imago ſepulchri.
Ut mors, ſic ſomnus miſeros felicibus æquat. *Horat.*
Somne, beatorum Rex, & Rex Somne virorum,
Quem fugiunt curæ, ſequitur quem blanda quies, &
Solus habet gravium ſolamina certa malorum,

Qui mortis formam inducens, animalia ſervas,
Iam germana tibi cum Lethe pallida mors eſt. *Orpheus in Hym.*
Somne, quies animi, curarum ſomne levamen,
  Et primus, placidos inter habende Deos, &c.
Tu reparas vires, reddíſque laboribus aptas,
  Tu ſiſtis lacrymas, ægráque corda levas. *Hoſch. L. 2. ele.* 18.
Somnus, curarum domitor, qui pectora mulcet. *Bacch. in Flev.*
Somne, quies rerum, placidiſſime Somne Deorum,
Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris
Feſſa miniſteriis mulces, reparáſque labori. *Ovid.* 11. *Met.*

O! dormitor
Somne laborum, requies animi,
Pars humanæ melior vitæ,
Volucre matris genus Aſtreæ
Frater duræ, languide, mortis,
Veris miſcens falſa, futuri
Certus, & idem peſſimus auctor.
Pater ô! rerum, portus vitæ,
Lucis requies, noctíſq; comes,
Qui par Regi, famulóq; venis,
Placidus feſſum leníſq;, foves,
Pavidum lethi genus humanum
Cogis longam diſcere mortem
Preme devictum trorpore gravi.
Senec. Herc. Fur. in cho. ac. 4.

Somne niger, nigro qui pectus concolor ori,
  Ferree, nec mites inter habende Deos.
Noxia ſomne quies, jacturáque maxima vitæ:
  Hæc, hæc ſunt meritis nomina digna tuis.
Quæ peperit furias, quǽque umbras nocte volantes,
  Dicitur hæc eadem te peperiſſe parens.
Eumenidum frater, metuendáque mortis imago,
  Sis procul, & longè! lumina noſtra fuge!
Corpora, quæ ſternis, quid ſunt, niſi funera? ſpirant;
  Hoc unum vitæ, cœtera mortis habent.
Mors vires, mentémque adimit, quis mente, quis ore,
  Quíſque manus promptus, te veniente, fugit?
Spes Priami Rheſus causâ non occidit unâ,
  Protinus è ſomno cæſus ab hoſte fuit.

Quid referam Danai generos, in vulnera quorum
    Somnus fœmineas impulit ipſe manus?
Somnus amat fraudes, ſomnô fraus uſa miniſtrô,
    Exitio populos, Regnáque tota dedit.
An mentes ideo noſtras, curáque metúque
    Ad ſua nè vigilent damna, ſceleſte, levas? *Hoſch. l. 2. ele. 18.*
Alliciunt ſomnos: tempus, motúsque, merúmque. *Ovid. 6. Faſ.*
Invitat ſomnos, crepitantibus unda lapillis. *Id. 11. Met.*
Poſcunt ſua tempora ſomnum. *Id. 2. Faſt.*
Sopitos deludunt ſomnia ſenſus. *Virg.*
In ſomnis eadem pleroſque videmus obire:
Cauſidicos cauſas agere, & componere lites,
Induperatores pugnare, & prælia obire,
Nautas contractum cum ventis degere bellum,
Ex quo quisque ferè ſtudio defunctus adhæret,
Aut quibus in rebus multùm ſumus ante morati. *Lucr. l. 4. Poëm.*
Omnia, quæ ſenſu volvuntur vota diurno,
    Pectore ſopito, reddit amica quies:
Venator defeſſa toro cùm membra reponit,
    Mens tamen ad ſylvas, & ſua luſtra redit.
Judicibus lites, aurigæ ſomnia currus,
    Vanáque nocturnis meta cavetur equis.
Furtô gaudet amans, permutat navita merces,
    Et vigil elapſas quærit avarus opes.
Blandáque largitur fruſtrà ſitientibus ægris
    Irriguus gelido pocula fonte ſopor. *Claud. in Præf. VI.*
Sua quemque premit terroris imago: (*Conſ. Ho.*
Ille, ſenum vultus, juvenum videt ille figuras,
Hunc agitant totis fraterna cadavera ſomnis. *Lucan. l. 7.*
Interdum veram portendunt ſomnia cauſam.

omnia- Si bona ſunt, mala ſunt; ſi mala ſunt, bona ſunt.

omnia, fallaci ludunt temeraria noctu,
Et pavidas mentes, falſa timere jubent. *Tib. l. 3. ele. 5.*

omnos abrumpit cura ſalubres. *Virg.*

roſunt & amica papavera ſomno. *Seren.*

Quod caret alterna requie, durabile non eſt,
Hæc reparat vires, feſſáque membra levat. *Ovid. ep. 4.*

omne, ô! levamen dulce, & ægritudinis
ſedela dulcis, ùt venis mihi optabilis!
)blivio malorum, ùt apto tempore
ſobis miſellis advenis, jucundéque? *Evripid. in Oreſte.*

)at tibi ſecuros vilis lecticula ſomnos. *Mart.*

ræbet ſomnos caſa ſecuros. *Senec.*

eſpes, Tyriô mollior oſtrô, &c. *v. Paupertas.*

Qui amant, ipſi ſibi ſomnia fingunt. *Virg. 8. Eclo.*

/ires inſtillat, alitque
'empeſtiva quies: major poſt otia virtus. *Juve. 4. ſat.*

ttenuant juvenum vigilatæ corpora noctes. *Ovid. l. 1. am.*

)ormiet illæſus meliùs, quàm corpore cæſus.

)ormit ſecurè, cuî non eſt functio curæ.

[ota tibi dormitur Hyems, dormitur & Æſtas.
Quid tibi dormitor proderit Endimion? *Mart.*

Qui dormiunt libenter, ſinè lucro, & cum malo
Quieſcunt. *Plaut. Rud. ac. 4. ſc. 2.*

/igilare decet hominem,
Qui ſua tempori vult conficere negotia. *Id. ib. ac. 3. ſc. 2.*

)itat, ſanctificat, ſanat quoque ſurgere manè.

[urpe Duci, totam ſomnô conſumere noctem,
)! Rector Libyæ, vigili ſtant bella magiſtro. *Sili. l. 3.*

Somnô, vinóque ſepulti. *Virg.*

Noctes vigilabat, ad ipſum
Manè; diem totum ſtertebat, nîl fuit unquam
Sic impar ſibi. *Horat. 1. ſaty. 3.*

Quem nunquam lux excitat alma,
Nec matutini volucrum ſub culmine cantus.

In aurem utramvis, otioſe, dormias! *Terent. Heaut.*

Diuturna quies vitiis alimenta miniſtrat. *Cato 1. Mor.*

Amans, quod ſuſpicatur vigilans, ſomniat. *Publ. ſyr.*

Opere in longo, faſt eſt obrepere ſomnum. *Horat. in Art.*

Bene dormit, qui non ſentit, quàm malè dormiat. *Pub. ſyr.*

Non bonus eſt ſomnus homini de prandio. *Plaut. Moſt.*

Somnum fuge meridianum. *Schol. Saler.*

Mali culices, ranæque paluſtres
Avertunt ſomnos. *Horat. 1. ſaty. 5.*

Avertunt pariter ſomnos pulicéſque; proinde:
Dum mordent pulices, mordentibus excute dentes,
Sic non mordebunt, nec acuto dente nocebunt.

Meliùs eſt interdum dormire, quàm diabolo ſervire. *Guibald.*

Dormire non multùm, exhilarat vultum. *Id.*

Somnia nè cures, nam mens humana quod optat,
Cùm vigilans ſperat, per ſomnum cernit id ipſum. *Cato 2. Mor.*

Septem horis dormîſſe ſat eſt. *Schol. Seler.*

Quinque horis dormîſſe ſat eſt juveníque, ſeníque,
Sex mercatori, ſeptem de ſtemmate natis,
Octo dabis pigro, qui nulla negotia curat.

Longa quies ſomni, fomes vitio fit in omni.

In matutinis quicunque vigil cupit eſſe,

Is

Is cum gallinis habet ire cubare neceſſe.
Non priùs in dulcem declines lumina ſomnum,
Omnia quàm longi reputaveris acta diei. *Auſon.*
Plùs vigila ſemper, nec ſomno deditus eſto:
Nam diuturna quies vitiis alimenta miniſtrat. *Cato* 1. *Mor.*
V. Otia. Quies.

SPECTACULA VARIA.

Reſonant ſpectacula plauſu. *Ovid.* 10. *Met.*
Grex agit in ſcena Mimum, Pater ille vocatur,
 Filius hic, nomen divitis ille tenet.
Mox ubi ridendas incluſit pagina partes,
 Vera redit facies, diſſimulata perit. *Petron. Arbit. in ſaty.*
Nocte pluit tota, redeunt ſpectacula manè:
 Diviſum imperium cum Jove Cæſar habes. *Virg.*
Magnum ſpectaculum uterque. *Horat. l.* 1. *ſat.* 7.
Hæc ſpectacula belli. *Barclaj. in Argen.*
Pandit fortuna theatrum. *Claud.*
Segnius irritant animos demiſſa per aurem &c. *v. Oculi.*
Non hoc iſta ſibi tempus ſpectacula poſcit. *Virg.*
Vilia ſunt nobis, quæcunque prioribus annis
Vidimus, & ſordet, quidquid ſpectavimus olim. *Calph.* 7. *Eclo.*
Quicquid ages igitur ſcenâ ſpectabère magnâ. *Ovid.*
Rara coronato plauſère theatra Meandro. *Mart.*
Spectabunt juvenes læti, miſtæque puellæ,
 Diffundétque animos omnibus iſta dies. *Ovid.* 1. *amor.*
Ergo omnis populus poterit ſpectare triumphos. *Id.* 4. *triſ.* 2.
Ut ſpectet ludos, conducit Ogulina veſtem. *Juve.*

Spectatam veniunt, veniunt, ſpectentur ut ipſæ;
Ille locus caſti, damna, pudoris habet. *Ovid. l. 1. art.*

Publica viderunt læti ſpectacula cives. *Mart.*

Spectatum ſatis eſt. *Horat. l. 1. ep. 1.*

Spectatum admiſſi, riſum teneatis amici. *Id. in Art.*

V. Curioſitas.

SPES.

Spes eſt in vivis, non eſt ſpes ulla ſepultis. *Theocrit. & Philelp.*

Hæc Dea, cùm fugerent ſceleratas, Numina, terras,
Ex Diîs inviſâ ſola remanſit humô.
Hæc facit, ut videat cùm terras undique nullas
Naufragus, in mediis brachia jactet & aquis.
Hæc facit, ut vivat foſſor, quoque compede vinctus,
Liberáque à ferro crura futura putet.
Sœpe aliquem ſolers Medicorum cura relinquit,
Nec ſpes huîc, vena deficiente cadit.
Carcere dicuntur clauſi ſperare ſalutem,
Atque aliquis pendens in cruce, vota facit.
Hæc Dea, quàm multos laqueô ſua colla ligantes,
Non eſt propoſitâ paſſa perire nece. *Ovid. 2. Pont. 7.*

Jam mala finîſſem Lethô, ſed credula vitam
Spes fovet, & melíus cras fore ſemper ait.
Spes alit agricolas, ſpes ſulcis credit aratis,
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
Hæc laqueô volucres, hæc captat arundine piſces,
Cùm tenues hamos abdidit ante cibos.
Spes etiam validâ ſolatur compede vinctum,
Crura ſonant ferrô, ſpes canit inter opus. *Tibul. L. 2. ele. ult.*

Spe-

Speranda infeſtis tibi ſors eſt altera rebus,
Res mala, felicis ſemina ſortis habet, &c.
Omnia cùm terrent, & deploranda videntur,
Quod juvet, in mediis invenit illa malis, &c.
Omnibus amiſſis, ſi ſpes, animúsque ſuperſit,
Pars melior cenſûs eſt tibi ſalva tui. *Hoſcb. L.* 1. *ele.* 6.
Naſcimur arbitriô ſuperum, morimúrque, nec ulli
Fas ſperare hominum quicquam ſinè Numine Divûm. *Mant.*
Cauſa jubet melior, ſuperos ſperare ſecundos. *Lucan. L.* 7.
Spes confiſa DEO, nunquam confuſa recedit.
Spes hominum juſtas, Divina potentia nunquam
Deſerit, & ſemper ſuperi pia vota ſecundant. *Mant. L.* 3. *de*
Dum ſpiras, ſperare licet. *Bacch. in Flav.* (*Dionyſi. Areopag.*
Spes reficit Dominum, fallit & ipſa ſuum.
Fallitur auguriô, ſpes bona, ſœpe ſuô. *Ovid.* 6. *Hero.*
Improba, nunquam-Spes lætata diu. *Claud. de Bel. Get.*
Omne bonum præſens minus eſt, ſperata videntur
Magna, velut majus reddit diſtantia lumen. *Mant.* 6. *Eclo.*
Inſperata magis ſœpe accidunt, quàm quæ ſperes. *Plaut. Moſt.*
Vitæ ſum̃a brevis, ſpem nos vetat inchoare longam. *Hor.* 1. *od.* 4.
Felices nobis fruſtrà promittimus annos. *Mant.*
Multa malus ſimulans, vana ſpe luſit amantem. *Virg.*
Spes bona dat vires.
Quò minor ſpes eſt, hoc magis ille cupit. *Ovid.*
Spem ſinè corpore amat, corpus putat eſſe, quod umbra eſt. *Id.*
Spem mihi, neſcio quam, vultu promittis amico. *Ibid.* (3. *Met.*
Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem. *Virg.* 1. *ane.*

Res non ſemper, ſpes mihi ſemper adeſt. *Ovid. Hero.17.*

Sperat infeſtis, metuit ſecundis. *Horat.*

Spésque, timórque animos verſat utrôque modô. *Prop.*

Spes captat arundine piſces. *Ovid.*

Caſus ubique valet, ſemper tibi pendeat hamus,
    Quo minimè reris gurgite, piſcis erit. *Id. 3. am.*

Vis ſpei, lubrica eſt. *Plaut. in Moſt.*

Una ſalus victis, nullam ſperare ſalutem. *Virg. 2. ene.*

Vix ſpes ipſe ſuas animô capit, omnia fingens
Aurea. *Ovid. de Mida.*

Spe lucri quidlibet audens. *Seren.*

Deſperatorum, certa eſt ſpes fortior hoſte. *Tertul.*

Spes bona dat vires, animum quoque ſpes bona firmat,
    Vivere ſpe vidi, qui moriturus erat. *Ovid.*

Spes eſt, quæ captat, ſpes eſt, quæ paſcat amantem. *Id. 9. Met.*

Credula vitam - Spes fovet. *Tib. L. 2. ele ult.*

Cùm dubia, & fragilis ſit nobis vita tributa:
In morte alterius ſpem tu tibi ponere noli. *Cato.*

Stultitia eſt, morte alterius ſperare ſalutem. *Id. 4. Mor.*

Spem, pretiô non emo. *Terent. Adel.*

Commodius eſſe opinor: duplici ſpe utier. *Id. Phor.*

Fortuna - Spem dat pauperibus, divitibúsque metum.

Speret idem, ſtudeat multùm, fruſtráque laboret. *Horat. in Art.*

Pendet ab officio ſpes mihi magna tuo. *Ovid. 3. faſt.*

Spes mea te ſpectat, fortunatiſſime Princeps,
    Tu mihi ſpem miſero tolle, beatus ero. *Id.*

Qui nîl potes ſperare, deſperet nihil. *Senec. Med. ac. 2.*

Nemo deſperet meliora lapſis. * *Id. Thy. ac. 3.*

Melio-

Meliora mente concipe, atque animum excita. *Id.*

Forſan miſeros meliora ſequentur. *Virg.*

Fidere Polle decet, melius cras forſan habebis,
Sperandum eſt vivis, non eſt ſpes ulla ſepultis,
Nunc pluit, & claro nunc Jupiter æthere fulget. *Theocrit.*

Ad poſſeſſa venis, præreptáque gaudia ſerus,
    Spes tua, lenta fuit; quod velis, alter habet. *Ov. ep.* 16.

Firmiſſima ſpes, beatificat res. *Guib.*

Magna tamen ſpes eſt in bonitate DEI. *Ovid.* 1. *Pon.* 7.

Domino mens nixa, quieta eſt

Mitte leves ſpes, & certamina divitiarum. *Horat.* 1. *ep.* 15.

Meliùs eſt in DEO ſperare, quàm divitias congregare. *Guib.*

Rebus in adverſis, meliùs ſperare memento,
Spem retine, ſpes una hominem nec morte relinquit. *Cato* 2. *Mor.*

Optima ſperenter, metuantur peſſima, ſed quæ
    Sors tulerit, forti pectore quisque ferat. *Cam.*

STATURÆ.

Inter pygmæos non pudet eſſe brevem. *Mant.*

Magnus Alexander corpore parvus erat.

Ingeniô magnus, corpore parvus erat.

Major in exiguo regnabat corpore virtus. *Stat.*

Non, quæ mole gravant, ſemper ſunt comoda, namque
Gemmula grata magis, quàm magno pondere ferrum.

Magna decent magnos. *Mant.*

Parvos parva decent.

Pygmæus parvis currit bellator in armis. *Juve. ſat.* 13.

Plùs animi parvis ſemper ineſſe ſolet.

Eſt & ab exiguo ſœpe parata ſalus.
Sœpe ſub exiguo, magna latere ſolent. *Ovid.*
Minùs in parvis fortuna furit. *Senec. Hip.*
Ingentes animos anguſto in pectore verſant. *Virg. de formic.*
Modicis rebus-Longius ævum ineſt. *Senec. Agam.*
Nanus & ipſe ſuos breviter concretus in artus. *Prop.*
Hic audax ſubit ordo Pumilionum,
Quos natura brevi ſtatu peracto
Nodoſum ſemel in globum ligavit. *Stat. l. 1. ſylv. 6.*
Invida me ſpatio natura coërcuit arcto. *Ovid.*
Exiguis inerat vigor, admirabile! membris (*Lacedæm.*
Vividus, & magnos niſu qui vinceret artus. *Sili. de Xantippo*
Parva necat morſu ſpatioſum vipera taurum. *Ovid. l. 2. Rem.*
A cane non magno ſœpe tenetur aper. *Id.*
Parvos rarò humiles vidi.
Rarò breves humiles, longi rarò ſapientes.
Parva leves capiunt animos. *Ovid. 1. am.*
Qualia nunc hominum producit corpora tellus! *Virg. 12. æne.*
Progreditur lentè Goliathus, carnea turris.
Vidimus horrendum membris, animiſque Goliam. *Prop.*
Maximus ille
Forma Giganteæ, quem fecerat horrida moles
Conſpicuum, immenſámque humani verticis arcem,
Siſara. *Alcimus.*
Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis. *Catul.*
Sidunt ipſo pondere magna. *Senec. Agam.*
Corporis exigui vires contemnere noli. *Cato 1. Mor.*

Grandia conentur grandes, ego parvus obibo
Parva: decet vires noſcere quemque ſuas.
V. Vires.

SUPERBIA.

Monſtrorum eſt hæc prima parens, cœlóque, ſolóque.
Dominare tumidus, ſpiritus altos gere:
Sequitur ſuperbos ultor à tergo DEUS. *Senec. Herc. Fur.*
Alta cadunt, inflata crepant, tumefacta premuntur.
Faſtus, vitium rebus ſolenne ſecundis. *Claud.*
Inquinat egregios adjuncta ſuperbia mores. *Id. 4. Con. Hon.*
Eſt nunquam ſtabilem ſortita ſuperbia ſedem. *Auſon.*
Superba res eſt pulchra mulier. *Menand.*
Dat facies animos:
Scilicet à ſpeculi ſumuntur imagine faſtus. *Ovid. l. 2. ep.*
Faſtus ineſt pulchris, ſequitur ſuperbia formam. *Id. 1. faſt.*
Non decet ſuperbum hominem eſſe ſervum. *Aul. Polit.*
Exitio multis, faſtus, & ira fuit.
Eſt tumidus genitoris imagine falſi. *Ovid. 1. Met.*
Ventoſo extollit te vana ſuperbia faſtu. *Stroz.*
Licèt ſuperbus ambules pecuniâ:
Fortuna non mutat genus. *Horat. Epod. od. 4.*
Omnis inſipiens, arrogantiâ, & plauſibus capitur. *Menand.*
I! demens, & ſævas curre per Alpes,
Ut pueris placeas, & declamatio fias. *Juve. 4. ſat. 10.*
Feriunt celſos fulmina colles. *Senec. Agam.*
Ima tenent pacem, perflant altiſſima venti. *Horat.*
Dum petit infirmis, nimiùm ſublimia pennis

Icarus, Icarias nomine fecit aquas. *Ovid.*
Quicquid altum eſt, haud diu tutum manet,
Ut quod ruat vel invidiâ, vel tempore. *Polydor.*
Excelſis, multò faciliùs caſus nocet. *Publ. ſyr.*
Summa petit livor, perflant altiſſima venti. *Ovid. 1. Rem.*
Quatiunt altas ſœpe procellæ,
Aut evertit fortuna domos. *Senec. Octav.*
Sidunt ipſo pondere magno. *Id. Agam.*
Tolluntur in altum,
Ut lapſu graviore ruant. *Claud. l. 1. in Ruf.*
Quem dies vidit. veniens ſuperbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem. *Senec. Thy.*
Qui Conſtantini toties exterruit urbem,
    Sub Tamerlano, ſella, caníſque fuit. *P. de Bajazete.*
Sœpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
        Fulmina montes. *Horat. l. 2. od. 10.*
Colit hic Reges, calcet ut omnes,
Perdátque aliquos, nullúmque levet:
Tantùm ut noceat, cupit eſſe potens. *Peltzhoff. Arc. Stat. l. 3.*
Eſt mutilare DEO gratus ſublimia luſus.
Hoc retine verbum: frangit DEUS omne ſuperbum.
Impatiens ſuperbia freni. *Varro.*
Unde ſuperbit homo, cujus conceptio culpa,
    Naſci pœna, labor vita, neceſſe mori?
Heû! cur usque adeò viliſſima terra ſuperbit?
Cujus fœda brevi corrodent viſcera vermes.
Pone ſupercilium: frangit DEUS omne ſuperbum. *Prud.*

Nemo

Nemo ſuperbus amat ſuperos, nec amatur ab illis;
Vult humiles DEUS, ac mites, habitátque libenter
Manſuetos animos, procul ambitione remotos. *Pal. l. 9.*

Eſto humilis, quisquis fieri cupis incola cœli,
Faſtus, Tartareis excruciatur aquis. *Owe. Mon. Eth.*

Superbi - Evaneſcit opus, ſicut cùm ſurgit in auras
Eructantis aquæ fluxus, mox vertice preſſo
Decidit, & ſpumas alto demergit in amne. *Mant. de calam.*

Quisquis non juſtò plùs ſapit, ille ſapit. *Mart. l. 4.*

O! miſerrimi térque, quatérque
Omnes, qui de ſe magnificè ſentiunt inflati,
Ignorant enim hominis conditionem.

Maxima pars fumô gaudet, fumóque repletur.

Dii-Odêre immodicos (experto credite) faſtus. *Ovid. l. 3. Art.*

Eſt verum verbum: frangit DEUS omne ſuperbum,
Cùm fex, cùm limus, cùm terra leviſſima ſimus,
Unde ſuperbimus, neſcimus quando perimus?

Si tibi gloria, ſi ſapientia, formáque detur,
Sola ſuperbia deſtruit omnia, ſi comitetur.

Reſpue quod non es,
Tecum habita, & nôris, quàm ſit tibi curta ſupellex. *Perſ. ſat. 4.*

V. Ambitio. Jactantia.

SUSPICIO, OPINIO.

Conſcius ipſe ſibi, de ſe putat omnia dici. *Cato 1. Mor.*

Et fragiles ſonitus chartarum commeditatur. *Lucret. l. 6.*

Omnes, quibus res ſunt minùs ſecundæ, magìs ſunt, neſcio
Suſpicioſi, ad contumeliam omnia accipiunt magis, (quomodo

Propter ſuam impotentiam, ſe ſemper credunt negligi. *Ter. Ad.*
In vitium ducit culpæ fuga, ſi caret arte. *Horat. in Art.*
Autumat hoc in te, quod novit perfidus in ſe.
Zelotypo, conjux ſemper ſuſpecta marito eſt:
Nam quæ quisque facit, fieri ſibi furta meretur. *Mant.*
Suſpice nequaquam, ſed deſpice ſuſpicionem.
Nè cures ſi quis tacito ſermone loquatur:
Conſcius ipſe ſibi, de ſe putat omnia dici. *Cato. 1. Mor.*
Suſpectus cave ſis, nè ſis miſer omnibus horis:
Nam timidis, & ſuſpectis aptiſſima mors eſt. *Id. 4. Mor.*

SYNCERITAS.

Candida ſynceritas ubi nunc, pietásque, fidésque?
Candor in hoc ævo, res inter mortua pene eſt. *Ovid. 2. Pon. 5.*
Tam felix utinam, quàm pectore candidus eſſem! *Id. 4. Pon.*
Animæ, quales neque candidiores Terra tulit. *Horat. 1. ſat. 5.*
Plura verecundus pectora candor habet. *Sarbiev.*
Candida quisquis amat, contemnat nigra, neceſſe eſt.
Nè ſis corde duplex, humili ſed pectore ſimplex.

V. Amicus.

TEMPUS VARIUM, ET VETUSTAS.

Omnia fert ætas ſecum, aufert ómnia ſecum.
Omnia tempus habent, omnia tempus habet. *Owe. L. 3. epig.*
Cuncta trahit ſecum, vertítque volubile tempus,
Nec patitur certâ currere quemque viâ. *Corn. Gal.*
Omnia fert tempus, pariter rapit omnia tempus.

Ipſa quoque aſſiduo volvuntur tempora motu,
Non ſecus, ac flumen; neque enim conſiſtere flumen,
Nec levis hora poteſt, ſed ùt unda repellitur undâ,
Urgetúrque eadem venies, urgétque priorem:
Tempora ſic fugiunt pariter, paritérque ſequuntur,
Et nova ſunt ſemper, nam quod fuit ante, relictum eſt,
Fítque, quod haud fuerat, momentáq; cuncta novantur. *Ovid.*
Horáque non ulli ſimilis producitur horæ. *Mant.* (15. *Met.*
Nec, quæ præteriit, curſu revocabitur unda:
Nec, quæ præteriit hora, redire poteſt. *Ovid. l.* 3. *Am.*
Non revocant lapſos irrita vota dies.
Sed tempus rapidis volat irrevocabile pennis,
Fluminis inque modum, lubricus annus abit. *Hugo.* l. 1. *pi. de.*
Tempus abit ſubitò firmis nec poſtibus hæret.
Semper in aſſiduo motu res quæque geruntur.
Dies, fugaci prætereunt pede,
Nec ſuſtinet ſoles caducos
Lubriça conditio diei, *Gallus.* l. 3. *Od.* 10.
Non annis anni, non menſes menſibus uſque
Conveniunt. *Manil.*
Æternùm fugiunt ſæcula: quælibet
Fato fit propior dies,
Et quidquid puero temporis additur,
Vitæ detrahitur ſuæ. *Iuo. lyr. cent.* 1. *Od.* 53.
Fugit irevocabile tempus. *Virg.* 3. *Geor.*
Nulla longi temporis felicitas. *Senec.*
Tempora noſtra gravant. *Auſon.*
Tempora plena dolis! tempora plena malis!
Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,

Multa recedentes adimunt. *Horat. in Art.*

Signat tempora propriis-Aptans officiis DEUS,
Nec, quas ipſe coërcuit-Miſceri patitur vices. *Boët.*

Invida res tempus.

Delicias habet omne ſuas, & gaudia tempus. *Publ.*

Conſultor homini tempus utiliſſimus.

Apta ferunt magnam tempora rebus opem. Manil. (*in Hip.*

Ipſa dies quandoque parens, quandoque noverca eſt. *Evripid.*

Laudamus veteres, ſed noſtris vivimus annis. *Ovid. 1. faſt.*

Stat ſua cuique dies, breve, & irrevocabile tempus
Omnibus eſt vitæ. *Vir.* 10. *Æne.*

Quis ſcit, an adjiciant hodiernæ, craſtina, ſummæ
Tempora Dii ſuperi? *Horat.* l. 4. *Od.* 7.

Nemo tam Divos habuit faventes,
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri. *Senec.*

Neſcis, quid altus advehat mali dies.

Ver, non una dies, non una reducit hirundo. *Mart.*

Tempora lapſa volant, fugitivis fallimur horis. *Fortun.*

Non omnes Fabios abſtulit una dies. *Ovid.* 1. *Pon.* 2.

Non poterit pretiô vel breve tempus emi.

Breve, & irrevocabile tempus. *Virg.* 10. *æne.*

Truditur die dies,
Vagæque pergunt interire Lunæ. *Horat. L.* 2. *Od.* 14.

Eunt anni, more fluentis aquæ
Nec, quæ præteriit curſu revocabitur unda,
Nec, quæ præteriit hora, redire poteſt. *Ovid. L.* 3. *art.*

Tempora diſpenſant uſus, & tempora cultus. *Pedo.*

Tempora mutantur, nos & mutamur in illis.

F*ortuna arbitriis* tempus diſpenſat ubique.

Omnia

Omnia fert ætas. *Virg.* 9. *Eclo.*

Multa renaſcentur, quæ jam cecidêre, cadéntque. *Hor. in art.*

Quicquid ſub terra eſt, in apricum proferet ætas. *Id. l.* 1. *ep.* 6.

Omnia tempus alit, tempus rapit, uſus in arcto eſt. *Aurel.*

Volat ambiguis mobilis alis hora. *Senec.* (*Olymp.* 4. *Eclo.*

Tempora labuntur, tacitíſque ſeneſcimus annis,
Et fugiunt freno non remorante dies. *Ovid.* 6. *faſt.*

Mobile tempus abit, mora nulla fugacibus annis.

Quando venit ergo ſacri plenitudo-Temporis. *Pacuv.*

Omnia tempus edax depaſcitur, omnia çarpit,
Omnia ſede movet, nîl ſinit eſſe diu.
Flumina diffugiunt, profugum mare littora ſiccat,
Subſidunt montes & juga celſa ruunt.
Quid tam parva loquor? cæli pulcherrima moles
Ardebit flammis tota repente ſuis.
Omnia mors paſcit, lex eſt, non pœna, perire,
Hic aliquo Mundus tempore nullus erit. *Senec. Alter.*

Avara quid non tempora devorant?
Tulêre metas Herculis æneas,
Nos, noſtráque involvunt ruinis
Perpetuo rapiente cœlo. *Conrad. Celta.* l. 3. *Od.* 26.

Tempus edax rerum, túque invidioſa vetuſtas,
Omnia deſtruitis, vitiatáque dentibus ævi
Paulatim lentâ conſumitis omnia morte. *Ovid.* 15. *Met.*

Tabida conſumit terram, lapidémque vetuſtas,
Nulláque res majus, tempore, robur habet. *Id.* 4. *Pon.* 8.

Sit pro teſte vetuſtas. *Id.* 1. *Met.*

Simul ſeneſcens, cuncta tempus deſtruit. *Æſchyl. in Evmenid.*

Quid non longa dies, quid non conſumitis anni? *Mart.*

Longa dies homini docuit parère Leones,
Longa dies molli, ſaxa peredit aquâ. *Tibull.*

Et ſaxis, longa ſeneƈta nocet. *Ovid.*

Mors etiam ſaxis, marmoribúſque venit. *Auſon.*

Tantum valet tempus, vetuſtas vim hanc habet:
Ignota profert, celat inde cognita. *Sophocl. in Ajace:*

Olim fluxerunt ſæcula, noſtra ruunt.

Juvat ô! meminiſſe beati-Temporis. *Ovid. 7. Met.*

Pœniteátque olim negligenter temporis aƈti. *Alcim.*

Tempus, Aquæduƈtus veteres contrivit, & arcus,
Et caſtella ruunt. *Virg.*

Semper veneranda vetuſtas. *Augur.*

Multa, vetuſtas-Lenit. *Ovid. 2. Am.*

Antiquis debetur veneratio. *Homer.*

Omnia poſt obitum fingit majora vetuſtas. *Prop.*

Modicis rebus, longius ævum ineſt. *Senec. Agam.*

Tranſit ùt unda fluens, tempus, & hora ruens.

Tempora tranſibunt ſed non malefaƈta peribunt.

Damna fleo rerum, ſed plùs fleo damna dierum,
Rex poterit rebus ſuccurrere, nemo diebus.

Tempori aptari decet. *Senec. Med.*

Temporibus ſervire decet, qui tempora certis
Ponderibus librabit, eum ſi bella vocabunt:
Miles erit; ſi pax: poſitis (toga ſerviet) armis. *Luc. ad. Pi*

Diſimula, ſimula &c. *v. Diſſimulatio.*

Fleres ſi ſcires unum, tua tempora menſem;
Rides, cùm non ſit forſitan una dies.

Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum *Horat. 1. ep*

Serum eſt cavendi tempus in mediis malis. *Senec. Thy.*

Tempora nè culpes, cùm ſis tibi cauſa doloris. *Cato.* 2. *Mor,*
Corrige præteritum, rege præſes, cerne futurum. *Gar.*
Tempora diffugiunt, ad mortem curritis: umbra
Umbra eſtis, pulviſque levis. *Petrar. L.* 2. *Afri.*
Temporibus ſemper cautus ſervire memento,
Nè reflare velis adverſùm flumina venti. *Phocyl.*
En! nihil eſt totum, quod viximus, omnia ſecum
Tempus præteriens, horáque ſumma trahit. *Corn. Gall.*
Temporibus noſtris quicunque placere laborat &c. *v. Favor.*
Temporibus, qui recta ſapis, ſervire memento
Omnibus, ut tempus ſerviat omne tibi. *Owe.*
Utere temporibus, præſentibus utere rebus,
Tempus erit nullum, cùm tibi tempus erit.
Grammaticus de præterito, dicátque futuro,
Tempore præſenti (dum licet) utar ego. *Id. L.* 1. *epigr.*

V. Anni. Inconſtantia. Menſes. Omnia tempus habent. Vanitas.

TESTES VARII.

Nullus in his terris eſt ſinè teſte locus.
Conſcientia, mille teſtes. *Plaut. Moſt. ac.* 3. *ſt.* 1.
Nocte, diéque tuum geſtas in pectore teſtem.
Pluris eſt oculatus teſtis unus, quàm auriti decem:
Qui audiunt, audita dicunt; qui vident, planè ſciunt. *Plau.*
Sidera teſtes-Intendunt oculos. *Juve. ſat.* 8. (*Truc. ac.* 2. *ſc.* 6.
Sit pro teſte vetuſtas. *Ovid.* 1. Met.
Conditio, ſexus, ætas, diſcretio, fama,
Et fortuna, fides, in teſtibus illa requires.

Servum hominem, cauſam orare, leges non ſinunt,
Neque teſtimonii dictio eſt. *Terent. Phor. act. 2. ſc. 1.*
Productus teſtis (ſalvo tamen ante pudore)
Quantumcunque potes, celato crimen amici. *Cato. 3. Mor.*
Turpe quid auſurus, te, ſinè teſte, time. *Auſon.*
Teſtes factorum ſtare, arbitrabĕre Divos. *Sili.*
Ut vitium vites, vitiique ſuſpicionem,
Semper eos tecum, quos verearis, habe. *Senec. alter. 11. ep.*

V. Conſcientia.

TIMOR, TIMIDI.

Quantum quiſque timet, tantum fugit. *Petron. Arbit. in Saty.*
Timor, & minæ
Scandunt eodem, quò Dominus. *Horat. 3. car. Od. 1.*
Timidi, nunquam ſtatuĕre trophæum. *Eupol.*
Malus interpres rerum, metus. *Clau. de. Bell. Goth.*
Pejor eſt bellô, timor ipſe belli. *Senec. Thy.*
Propiúsque perîclo-It timor. *Virg. 8. Æne.*
Res eſt imperioſa timor. *Mart.*
Opprimit leges timor. *Senec.*
Peſſimus in dubiis augur, timor. *Bacch. in Flav.*
Aſſidunt timidis, timidæ plerumque columbæ. *Antip. l. 3. epig.*
Semper habet comitem vis metuenda, metum. (C. 5.
Prona eſt timori ſemper in pejus fides. *Senec.*
Virtus in aſtra tendit, in mortem timor. *Id.*
Timidíſque etiam brevis addita virtus. *Claud. de Bell. Gild.*
Fortuna fortes metuit, ignavos premit. *Senec. Med.*

Omnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pavidas mentes, vana timere jubent. *Tibull. l. 3. ele. 5.*
Neceſſe eſt: multos timeat, quem multi timent. *Laberius.*
Leviùs ſolet timere, qui probiùs timet. *Senec. Troad.*
Lege Deûm ſtabili, ſemper metus angit iniquos. *Pal. l. 1.*
Spéſque, timórque animos verſat utroque modo. *Prop.*
Odia qui nimiùm timet, regnare neſcit. *Senec. Oed.*
Minùs eſt, quàm ſervus, Dominus, qui ſervos timet. *Pub. ſyr.*
Regna cuſtodit metus. *Senec. Oed.*
Degeneres animi, primo certamine cadunt. *Mant.*
Vulneribus didicit miles habere metum. *Prop. l. 3.*
Amor timere neminem verus poteſt. *Senec. Med.*
Degeneres animos timor arguit. *Virg. 4. ane.*
Neſcit plebs jejuna timere. *Lucan. l. 3.*
Nec faciet pavidos, taurus avitus, equos. *Ovid. 2. Rem.*
Quis non è timidis ægri contagia vitat?
Vicinum, metuens nè trahat inde malum. *Id.*
Res eſt ſolliciti plena timoris amor. *Id. ep. 1. Hero.*
Timor hoc, pudor impedit illud. *Id. 3. Met.*
Animus vereri qui ſcit, ſcit tutò aggredi. *Publ. ſyr.*
Qui homo timidus erit in rebus dubiis,
Nauci non erit. *Plaut. Moſt. ac. 5. ſc. 1.*
Vires ſubtrahit ipſe timor. *Ovid. ep. 13.*
Miſerrimum eſt timere, cùm ſperes nihil. *Senec.*
Sua quemque premit terroris imago. *Lucan. l. 7.*
Fatetur facinus is, qui juſtitiam timet. *Publ. ſyr.*
Navita Boſphorum perhorreſcit. *Horat. 2. od.*
Tranquillas etiam, naufragus horret aquas. *Ovid.*

Ipſa

Ipſo, naufragium in littore, nauta timet. *Labe.*

Sœpe facit metui, non metuenda, metus.

Quod nihil eſt metuit, metuit ſinè corpore nomen. *Ov. 7. Met.*

Concidit crepitu. *Plaut. Amphitr.*

Nihil timendum video, ſed timeo tamen. *Senec. Thy.*

Corpus ſinè pectore. *Prov. de timido.*

Stultorum eſt timere, quod vitari non poteſt. *Publ. ſyr.*

Eſt genus unum
Stultitiæ, nihilum metuenda timentis. *Horat. l. 2. ſat. 3.*

Qui timidè rogat, docet negare. *Senec. Hip.*

Curam, metúmque juvat dulci Lyæo ſolvere. *Horat. Epod. 9.*

Debet adeſſe timor, maculet nè pectora livor.

Vanos mitte metus, cupias ſi vivere lætus.

Danda opera eſt magnis, ſed comitante metu. *Grat.*

Formida, nimiùm ſublimia ſemper. *Ovid. 3. triſ. 4.*

Sontibus incutiunt ſemper peccata timorem.

Hi ſunt, qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,
Cùm tonat, exanimes primò quoque murmure cœli. *Juve.*

Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis,
Ante ſcelus, nullus pectora terror habet &c.

Utilis ante ſcelus timor eſt, qui frena gubernet:
Qui timet admiſſo crimine, ſerò timet. *Ugo. l. 2. pio. des.*

Mille modos inter lethi mors una timori eſt. *Lucan. l. 2.*

Fortem poſce animam, & mortis terrore carentem. *Juve. 10. ſat.*

Cùm tibi proponas animalia cuncta timere,
Unum, præcipio tibi, plùs hominem eſſe timendum. *Cato 4. Mor.*

TY-

TYRANNUS.

Non homo, ſed lupŭs eſt, qŭem non Clementia tangit,
Qui non alterius miſeranda ſorte movetur,
Qui negat auxilium ſocio præſtare roganti. *Pal. l.* 9.
Aſperitas, odium, ſævâque bella movent. *Ovid. l.* 2. *am.*
Haud molliuntur viſcera improbi viri. *Menand.*
Sic volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas:
Eſſe Tyrannorum vox violenta ſolet.
Stat pro lege libido. *Mant. Eclo.* 6.
Feritatis imago. *Ovid.* 1. *Met. de Lycaone.*
Proles furioſa Tyranni.
Sœvior eſt triſti Buſiride, ſævior illô,
Qui falſum lento torruit igne bovem. *Ovid. l. triſ.*
Indè catenarum tractus; hinc lorea flagra. *Prud.*
Nec bellua tetrior ulla. *Claud. l.* 1. *de Extrop.*
O! ſceptris indigne tuis, & ſidere lævo
Edite, Sardois infelix Rector habenis. *Barclaj. in Argen.*
Barbaries, totos in te transfuderat Arctos. *Sidon.*
Stare diu incolumis vis violenta nequit.
Securus nunquam eſt, omnia tuta timens,
Cuî ſola in ſtricto ſemper fiducia ferro. *Prudent.*
Sœpius, injuſtos perdit violentia Reges.
Vidi ego jactatos ſatanâ ſervire Týrannos,
Et vidi, Domino percutiente, mori.
Ad Generum Cereris, ſinè cæde, & ſanguine, pauci
Deſcendunt Reges, & ſicca morte Tyranni. *Juve.*
Matricida Nero, proprio ſe perculit enſe. *Auſon.*

O! quantum patriæ ſanguinis ille dedit. *Ovid. 2. faſt.*
O! Tite, tute Tati, tibi tanta Tyranne tuliſti. *Enni.*
Flebilis, injuſtis ſolet exitus eſſe Tyrannis.

V. Rex.

VANITAS VANITATUM, ET OMNIA VANITAS.

Tendit ad æternum mortalis linea punctum. *Deſ.*
Humana cuncta fumus, umbra, vanitas,
Et ſcenæ imago; & verbô ut abſolvam: nihil! *Lipſi. Epiſt.*
Humanum in terris nihil eſt, quod non ſit humandum,
Avolat hinc animus, cætera ſorbet humus. *Owe. l. 3. epig.*
Nempe gradu ſtabili nihil hic immobile conſtat,
Cuncta ſed aſſidua mobilitate fluunt. *Hugo l. 3. pio. des.*
Quicquid adeſt, per breve tranſit iter. *Pont. Pauli. in Paneg.*
Ubi nunc fidelis oſſa Fabritii jacent?
Quid Brutus, aut rigidus Cato?
Signat ſuperſtes fama tenuis, pauculis
Inane nomen literis. *Boët. l. 2. conſ.*
Stat magni nominis umbra, *Lucan.*
Funera ſunt noſtri continuata dies. *Mant. ad Joa. ſabad.*
Quælibet orta cadunt, & finem accepta videbunt.
Omnia ſunt tantùm ſomnia, vita, ſopor.
Somnus, bulla, vitrum glacies, flos, fabula, fœnum,
Umbra, cinis, punctum, vox, ſonus, aura, nihil.
Cinis, & Manes, & Fabula fies. *Perſ. ſat. 5.*
O! quantum eſt in rebus inane. *Id. ſat. 1.*
Edita de nihilo creſcunt, nihilúmque futura. *Prud. in ſym.*

Co-

Cotile bellus homo es, &c. *v. Homo.*

Ortus cuncta ſuos repetunt, matrémque requirunt,
Et redit ad nihilum, quod fuit ante nihil. *Corn. Gall.*

Gignitur, & certo deletur tempore rurſus. *Lucr.*

Ubi ſtetêre Pergama - Nunc fluctuant ariſtæ. *Balde de vanit.*

Quicquid altum eſt, haud diu tutum manet, (*Mund.*
Ut quod ruat aut invidiâ, vel tempore. *Polydor.*

En! nihil eſt totum, quod viximus, omnia ſecum
Tempus prætericns, horáque ſumma trahit. *Corn. Gal.*

Omnia ſic abeunt, ùt lux cum ſole recedit. *Mart.*

Nîl - - - in tuto mortalibus, Gloria
Perennat una Cœlitum
Extra vulneris ictum. *Urban. VIII.* P. *M. Od. de S. Magdal.*

Tranſit vel Neſtoris ætas. *Mart.*

Mortalia facta peribunt. *Horat. in Art.*

Linquenda Tellus, & domus, & placens
Uxor; neque harum, quas colis, arborum
Te, præter inviſas cupreſſos
Ulla brevem dominum ſequentur. *Id. L.* 2. *Od.* 14.

Maxima pars fumô gaudet, fumóque repletur.

O! curas hominum, ô! quantum eſt in rebus inane. *Perſ.* 2. *ſat.*

Nos quoque floruimus, ſed flos fuit ille caducus. *Ovid.* 5.

Omnia ſunt Mundi, quaſi bulla, caduca rotundi: (*triſ.* 9.
In pratis ùt flos, ſic cadit omnis honos.

Quid valet hic Mundus, quid gloria, quídque triumphus?
Poſt miſerum funus, pulvis & umbra ſumus.

Nîl, niſi pulvis eram; nîl niſi pulvis ero. *Hugo L.* 1. *pi. deſ.*

Nudus in hanc veni terram, nudúſque redibo,
Quid crucier fruſtrà? clauſula nuda datur.

Ros, vapor, umbra, tumor, pulvis, nox, ſomnia, fumi,
Spectrum, pluma, ratis, tranſitus, aura, cinis.
Heû mihi! mortales quid ſunt? quid vita caduca?
Occiduæ mortis, nîl nisi principium.
Verna brevi roſa flore nitet, ſimul ille receſſit,
Non roſa quærenti, ſed rubus aſper erit. *Hier. cit. ſuida.*
Ut roſa manè viget, tamen & mox veſpere languet;
Sic modò qui fuimus, cras levis umbra ſumus.
Eſt hominum ſtatus per florem ſignificatus;
Ut flos verè perit, ſi homo pulvis erit.
Eſt caro noſtra cinis, modò principium, modò finis.
Pulvis & umbra ſumus, pulvis nihil eſt, nisi fumus;
Sed nihil eſt fumus, nos nihil ergo ſumus.
Quid caro? vilis humus. Quid carnis gloria? fumus.
Eſſe, fuiſſe, fore, tria florida ſunt ſinè flore,
Nam ſimul omne perit, quod fuit, eſt, vel erit.
Tempora tranſibunt, & gaudia vana peribunt.
Præterit illa dies, neſcitur origo ſecundi,
An labor, an requies? ſic tranſit gloria Mundi.
Omnis in hoc Mundo fragilis ſtat ſicut arundo.
Hic quidquid pulchrum, non eſt nisì putre ſepulchrum.
Quid juvat argentum? quídque annis vivere centum?
Cùm morimur: fumus, pulvis, & umbra ſumus.
Heû! ſtolidæ mentes pereunt peritura querentes.
Qui fuerant, non ſunt: ſic ibimus, ibitis, ibunt.
Quid ſpecies, (*a*) quid lingua (*b*) mihi, quid profuit ætas:
(a) *Philoſophia*. (b) *Rhetorica*. (*Mart. L.* 7
Deſinat elatis quisquam confidere rebus. *Claud.*
Quisquis es, aſſiduas aufuge blanditias. *Ovid.*

Tutæ divitiæ virtutis, cætera fumus.
Omnia prætereunt, præter amare DEum. *Fortunat. L.* 11.
Tendit ad æternum mortalis linea punctum. *Def.*

V. Epitaphia. Finis. Homo. Inconſtantia. Mors. Mundus. Tempus. Viciſſitudo. Vita.

VENIA.

Suprema pericula ſemper
Dant veniam culpæ. *Claud. L.* 2. *in Eutrop.*
Dextera præcipuè capit indulgentia mentes. *Ovid. L.* 2. *am.*
Placabilis ira Deorum eſt. *Id.*
Flectitur iratus, voce rogante, DEUS. *Id. L.* 1. *am.*
Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas. *Juve. ſat.* 2.
Æquum eſt
Peccatis, veniam poſcentem, reddere rurſum. *Hor.* 1. *ſat.* 3.
Det paccatori veniam peccator. *Proſper.*
Danda eſt venia lapſo. *Homer.*
Da veniam culpæ, nec, dum degrandinat, obſit. *Ovid.* 4. *faſt.*
Quantò tuus eſt animus natu gravior,
Tantò ſit ignoſcentior. *Terent. Heaut.*

V. Ira. Rogatio. Vindicta.

VERITAS.

Ridentem dicere verum - Quid vetat? *Horat.* 1. *ſat.* 1.
Pulchra eſt concordia cordis, & oris.
Non fucata, ſed eſt ſimplex oratio veri.
Malè verum examinat omnis. *Horat.* 2. *ſat.* 2.

Hoc tempore
Obſequium amicos; veritas odium parit. *Terent. Andr.*
Nimiùm altercando, veritas amittitur. *Pub. ſyr.*
Inſcitia veri - Cœcum agit. *Horat.* 2. *ſat.* 3.
Impedit ira animum, poſſit nè cernere verum. *Cato* 2. *Mor.*
Vox, veritatis teſtis, extingui nequit. *Prud.*
Aliud verum eſt, aliud ſimulatio veri. *Horat.* & *Prud.*
Placet experientia veri. *Ovid.* 1. *Met.*
Cùm ventum ad verum eſt, ſenſus, morésq; repugnant. *Horat.*
Eſt procul à nobis adeò præſentia veri. *Lucret.* (1. *ſat.* 3.
Non eſt mentiri meum. *Terent. Heaut.*
Deſperanda ſalus, qui verum audire recuſat,
Inque ſuum præſens labitur exitium. *Owe. Mon. Eth.*
Sit tibi credibilis ſermo, conſultáque verba. *Ovid.* 1. *Art.*
Incorrupta fides, nudáque veritas. *Horat.*
Nullò promiſſò de rebus tutè loquaris. *Prop.*
Credite! me vobis folium recitare Sybillæ. *Juve. ſat.* 8.
Grave, & immutabile ſanctis
Pondus ſit verbis, & vocem facta ſequantur. *Stat. l.* 1. *Theb.*
Si vis cernere verum:
Pelle timorem, nec dolor adſit,
Gaudia pelle, ſpémque fugato:
Nubila mens eſt, hæc ubi regnant. *Boet. l.* 1.

V. Mendacium.

VESTIMENTA.

Ille in pretio eſt, quem pulchra decôrant
Veſtimenta, *caput* venienti inclinat, & omnis

Aſſur-

Aſſurgit populus, ſoliſque hic nobilis, atque
Creditur eſſe bonus, prudens, ac dignus honore,
Dignus amicitiâ; pannoſo, prorſus habetur
Nulla fides, tritámque irridet turba lacernam.
Sis licèt Arpinas, cujus facundia toti
Præfertur Latio, vel fabri filius ille,
Attica quem tellus mirata eſt ſœpe loquentem,
Carminibus quàmvis poſſis æquare Maronem,
Mæniique ſonis divinos reddere cantus,
Non tamen idcirco ſperes tibi præmia laudis;
Spernêris, mihi crede, locum projectus in imum,
Si tectus vili pauper gradieris amictu. *Str. l.* 1.

Hunc homines decorant, quem veſtimenta decôrant.

His oculis vidi, tunicis plerosque ſuperbis
Veſtiri, atque forô, regali incedere greſſu,
Quos ſecreta fames premit, atque domeſtica egeſtas. *Man.*

Non facit egregios purpura ſola viros. *Verin.*

Quot bipedes aurum, quot purpura veſtit aſellos!

Sic picturatis te comptule veſtibus ornas,
Te queat ut ſponſam, ſponſa vocare ſuam.

Heû! quàm præfatuæ ſunt tibi *Munde* togæ! *Mart.*

Cotile, bellus homo es, &c. *v. Homo. pag.* 173.

Sint procul à nobis juvenes, ùt fœmina, compti.

Fœmina prælongis amicit ſua corpora pannis,
Sub quibus aſſuevit mens latitare brevis.

Ut ſpectet ludos, conducit Ogulina veſtem. *Juve.*

Sapiens, crepitas ſibi nunquam, - Nec ſoleas fecit. *Hor. 1. ſat.* 3.

Sunt palmæ pretium victoribus, &c. *v. Victor.*

Roma, magis fuſcis veſtitur, Gallia ruſa. *Mart.*

Gloria quem ſupra vires & veſtit, & ungit. *Horat. 1. ep. 18.*
Eutapelus, cuîcunque nocere volebat,
Veſtimenta dabat pretioſa. *Ibid.*
Arcta decet ſanum comitem toga. *Ibid.*
Unam veſtire tribum tua vellera poſſunt. *Mart. L. 2.*
Tunica propior eſt palliô. *Plaut. Trin.*
Sœpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia. *Cælius.*
Eſt patris, nato veſtem præbere, cibúmque.
Pro ratione DEUS diſpertit frigora veſtis. (*Plaut. Moſt.*
Pulchrum ornatum, turpes mores, pejùs cœnô, collinunt.
O! utinam nobis non ruſtica veſtis ineſſet. *Calphur. 7. ep.*
Vir bene veſtitus, cum veſtibus eſſe peritus
Creditur à mille, quamvìs idiota ſit ille.
Si careat veſte, & nec ſit veſtitus honeſtè,
Nullius eſt laudis, quàmvis ſciat omne, quod audis.
In veſtimentis, non eſt ſapientia mentis.
Qui nimiùm curat cultus, fit pauper adultus.

V. Luxus.

VIA, VIATOR.

Hoſpitibus ſimiles ad tempus in orbe vagamur,
Porta ſed in Cœlo eſt manſio firma piis.
Semita cœlorum eſt anguſta, pedeſtribus apta,
Ambulat in lata, currus, equúſque, via. *Owe.*
Una per ambages, altera recta via eſt.
Non eſt ad aſtra mollis è terris via. *Senec. Herc. fur.*
Nam: gravior via ducit in altum. *Flor. L. 2.*
Eſt mala, ſed cunctis iſta terenda via. *Prop.*

Arcta via in cœlum, lata eſt, quæ ducit ad Orcum:
Illa nimis longa eſt, eſt nimis iſta brevis.

Ad cœlos vis ſcire viam, tibi quà ſit eundum?
Ad te deſcendit cœlitus ipſa via. *Owe. L. 3. epigr.*

Partes ubi ſe via ſcindit in ambas,
Hac iter Elyſium nobis; at læva, malorum
Exercet pœnas, & ad impia tartara mittit. *Virg. 4. ene.*

Ut niger in niveum nulla redit arte colorem:
Spectat ab inferno ſic via nulla retro. *Owe. L. 3. epig.*

Eſt via ſublimis cœlo manifeſta ſereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipſo:
Hac iter eſt ſuperis ad magni tecta Tonantis. *Ovid. 1. Met.*

Mea me pietas, & conſcia virtus
Hac egère vias. *Stat. L. Theb.*

Invia virtuti nulla eſt via. *Ovid. 14. Met.*

Ardua virtutem profert via. *Sili. L. 2.* (*Oet.*

Virtus mihi ad aſtra, & ipſos fecit ad ſuperos iter. *Senec. Herc.*

Semita certè
Tranquillæ, per virtutem patet unica vitæ. *Juve. 1. ſat.*

Durum iter ad laudes, gravior via ducit in altum,
Quò labor eſt potior, gloria major erit. *Flor. L. 2.*

Magnum iter aſcendo, ſed dat mihi gloria vires. *Prud.*

Macte nova virtute puer: ſic itur ad aſtra. *Virg. 6. Æne.*

Sæpe viâ brevior rectâ, quæ flexa videtur.
Sæpe viâ obliquâ præſtat, quàm tendere rectâ.

Homo, qui erranti comiter monſtrat viam,
Quaſi lumen de ſuo lumine accendat, facit,
Ut nihilominus ipſi luceat, quum illi accenderit. *Enni. apud.*

Heu! quot habet mors ſæva vias. (*Cic. 1. Offic.*

Calcanda ſemel via lethi. *Horat.*

Omnibus eſt eadem lethi via, non tamen unus
Eſt vitæ cunctis, exitiisque modus. *Corn. Gall.*

Nemo ire quenqam publicâ prohibet viâ. *Publ. ſyr.*

Quamcunque viam dederit fortuna ſequamur. *Virg.* 10. *Æn.*

Via lubrica magnæ-Fortunæ. *Petrar. L.* 2. *Afri.*

Ut ſtat, & incertus, quà ſit ſibi, neſcit, eundum,
Cùm videt ex omni parte viator iter. *Ovid.*

Ardua per præceps gloria vadit iter. *Id.* 4. *triſt.* 3.

Comes facundus in via pro vehiculo eſt. *Publ. ſyr.*

Sera nunquam eſt ad bonos mores via. *Senec. Agam.*

Non habet unda vias. *Lucan. L.* 4.

Cœcum verſat amor iter. *Prop.*

Hac ibat Simois, hic eſt ſigeia tellus. *Ovid.*

Jámque iter emenſi, caſus ſuperavimus omnes. *Virg.*

Cantabit vacuus coram latrone viator. *Juve. ſat.* 10.

Me veſtigia terrent. *Phryg.*

Quisquis medium refugit iter,
Stabili nunquam tramite curret. *Senec. Herc. Oet.*

Unusquisque ſuâ noverit ire viâ. *Prop. l.* 2.

Eſt iter anguſtum, quod ducit ad æthera ſurſum.

Prævia lux dat eunti ſcire, ubi debeat ire.

Ut meliùs cernam, porto de nocte lucernam.

Per quæ quem duxit, per & hæc via ſœpe reduxit.

Itur in antiquam (*transacto Paſchate*) ſylvam. *Virg.* 6. *Æne.*

Quis quis amas mundum, &c. *v. Mundus.*

Ibitis Italiam, portúsque intrare licebit. *Virg.*

Per tot diſcrimina rerum-Tendimus in Latium. *Id.* 1. *Æne.*

Sicut.

Sicut it, ire ſinas; nam ſic vult, ſicut it, ire.
Sicut enim nunc it, ſemper ſic ivit, & ibit.
Iverunt alii, ſic ibimus, ibitis, ibunt.
Ibant, quâ poterant, quâ non poterant, ibi ſtabant.
Calles antiquos ſerves & amicos.
Perfice iter pedibus, ſonipes dum feſſus anhelat.
Si rota defuerit, tu pede carpe viam. *Ovid. l. 2. Am.*
Perge modò, & quà te ducit via, dirige greſſum. *Virg. 1. æn.*
Quis rectum monſtret ad aſtra,
Inter tot laqueos, tam multa per inviam, callem? *Petrar. l.*
Invoca ſtellam, voca Mariam: *(1. ep.*
Hac duce carpe viam!

VICISSITUDO RERUM.

Omnium rerum viciſſitudo eſt. *Terent. Evnu. ac. 2. Sc. 2.*
Non ſemper lætus ridet Apollo.
Jubila poſt fletum redeunt, poſt nubila Phœbus.
Nec ſemper eodem
Impoſitos vento, panda carina vehit. *Ovid.*
Nec conſtat jucundum manè
Nisi ærumnoſum veſpere præceſſerit.
Nulla ſors longa eſt, dolor, & voluptas
avicem cedunt, brevior voluptas. *Senec. Thy.*
Interdum miſcentur triſtia lætis. *Ovid. 6. faſt.*
Veſpere flet crebrò, qui riſit manè ſerenò.
Commoditas quævis ſua fert incommoda ſecum,
Et ſorti appendix eſt illætabilis omni. *Mant. Eclo. 2.*
Multa renaſcentur, quæ nunc cecidêre, cadúntque. *Hor. in art.*
Nulli mel, ſinè felle datur. *Auſon.*

Diverſos diverſa juvant, non omnibus annis
Omnia conveniunt, res priùs apta nocet. *Corn. Gal.*

Multa dies, variúsque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius; multos alterna reviſens
Luſit & in ſolido rurſus fortuna locavit.

Quem res plùs nimiò delectavère ſecundæ,
Mutatæ quatient. *Horat.* 1. *ep.* 10.

Neſcis, quid altus advehet mali dies.

Poſtquam gaudebis, rurſus poſt gaudia flebis.

Poſt florem fructus, ſequitur poſt gaudia luctus.

Hoc eſt conſuetum, comitantur triſtia lætum.

V. Inconſtantia. Omnia tempus habent. Vanitas.

VICTOR, VICTORIA.

Ardua ſollicitis victoria quæritur armis. *Ovid.* 14. *Met.*

Timidi, nunquam ſtatuère trophæum. *Eupol.*

Nulla victoria ſine clementia. *Dictum Caroli V. Imp.*

Fugam victoria neſcit. *Symb. Albert.* II. *Imp.*

Habétque ſuos victoria ludos. *Mart.*

Amat victoria curas. *Symb. Matth.* I. *Imp.*

Facilis victoria de madidis,
Atque merò titubantibus. *Juve ſat.* 15.

Momentò, aut cita mors venit, aut victoria læta. *Horat.* I. (*Sat.* I.

Sœpius incautæ nocuit victoria turbæ. *Claud. de* 4. *Con. Hon.*

Operis victoria finis. *Ovid.* 6. *Met.*

Maxima cunctarum victoria, victa voluptas.

Non erit invidiæ, victoria noſtra ferenda. *Ovid.* 10. *Met.*

Non ceſſiſſe malis, victoriæ auſpicium eſt. *Eryc. Putea.*

Diu

Diu apparandum eſt bellum, ut vincas celeriùs. *Publ. ſyr.*

Non vis, aut numerus, verùm bona cauſa triumphat.

Sors certa triumphi - Pro ſuperis moviſſe manus. *D. Arator.*

V*ictima* (quæ dextra cecidit victrice) vocatur,
Hoſtibus à victis, *Hoſtia* nomen habet. O*vid. 1. faſt.*

Eſt nulli certum, cuî pugna velit dare ſertum.

Pendet belli fortuna, diúque
Inter utrumque volat dubiis victoria pennis. *Ovid.* 8. *Met.*

Certandum eſt; nulli veniunt ſinè Marte triumphi,
Et niſi certanti, nulla corona datur. *Mant. de cont. mort.*

Pax una, triumphis - Innumeris potior. *Sili. l.* 11.

Victrix cauſa Diis placuit, ſed victa Catoni. *Lucan.*

Contendere durum eſt - Cum victore. *Horat. 1. ſer. 9.*

Sunt palmæ pretium victoribus, armâque, & oſtrô
Perfuſæ veſtes, argenti, aurique talenta. *Virg. 5. æne.*

Quos timuit, ſuperat; quos ſuperavit, amat. *Rutil.*

Bis vincit, qui ſe vincit in victoria. *Publ. ſyr.*

Fortior eſt, qui ſe, quàm qui fortiſſima vincit
Mœnia, nec virtus altiùs ire poteſt. *Ovid.*

Vincit victorem, candida forma, virum. *Prop. l.* 3.

Melior mihi dextera, linguâ eſt:
Dummodo pugnando ſuperem, tu vince loquendo *Ov.* 9. *Met.*

Sœpe utile vinci
Victoris placidi fecit clementia multis. *Id.* 8. *Met.*

Omnia conando, docilis ſolertia vincit- *Mart. l.* 1.

Victorum prœmia, palmæ. *Ovid.* 10. *Met.*

Omnia deficiunt, animus tamen omnia vincit, *Id.*

Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. *Virg.*

Vincuntur molli, pectora dura, prece. *Tibul. 3. L. 4.*
Una ſalus victis, nullam ſperare ſalutem. *Virg. 2. æne.*
Perpetuos meruit Domus iſta triumphos. *Ovid. 3. faſt.*
Solamen habeto
Mortis, ab Æonio quòd ſis jugulatus Achille. *Id. 12. Met.*
Victor cum victis pariter miſcebitur umbris. *Prop.*
Ardua res viciſſe alios; victoria major
Eſt, animi fluctus compoſuiſſe ſuos. *Mart.*
Iracundiam qui vincit, hoſtem ſuperat maximum. *Publ. ſyr.*
Noſcere ſe ipſum, vincere ſe ipſum, maxima virtus.
Si metuis, ſi prava cupis, ſi duceris irâ,
Servitii patiêre jugum - Tunc omnia jure tenebis,
Cùm poteris Rex eſſe tui. *Claud. 4. Conſ. Hon.*
Nobile vincendi genus eſt patientia; vincit
Qui patitur: ſi vis vincere, diſce pati.
Deſine velle, cui nequeas victor ſupereſſe. *Sili. l. 3.*
Cui ſcieris non eſſe parem te, tempore cede!
Victorem à victo ſuperari ſæpe videmus. *Cato 2. Mor.*
Cede repugnanti! cedendo victor abibis. *Ovid. 2. Art.*
Quem ſuperare potes, interdum vince ferendo. *Cato.*
Vincere cùm poſſis, interdum cede ſodali. *Id. 1. Mor.*
Si bene vis vincere, diſce pati. *Reuſn.*
Si cupis eſſe pugil, jugiter eſto vigil.
Vince animos, irámque tuam, qui cætera vincis. *Ovid.*
Prœmia victorum, pendent à fine laborum,
Hoc ſcriptura ſonat; finis, non pugna coronat.
Qui ſe volet eſſe potentem &c. *v. Rex.*

V. Bellum.

VIN-

VINDICTA.

Quod prudentis opus? Cùm poſſit nolle nocere:
Quod ſtulti proprium? Non poſſe, & velle nocere. *Bias Philos.*
Cùm ſpirat ira ſanguinem, neſcit tegi. *Senec. Thy.*
Nîl prodeſt, non quod lædere poſſit idem. *Ovid. 2. triſt.*
Vindicta levis eſt, quam ferunt parvæ manus. *Senec.*
Vires auget fortuna nocendi. *Claud.*
In vindicando, criminoſa & celeritas. *Publ. Syr.*
Poſt inimicitias, iram meminiſſe, malorum eſt. *Cato 2. Mor.*
Injurium eſt ulciſci adverſarios,
Ac, quâ viâ capiant te illi, eâdem ipſos capi
Liberali eſſe ingenio decet. *Terent. Hecy.*
Minuti - Semper & infirmi eſt animi, exiguíque voluptas
Ultio, continuò ſic collige, quòd vindictâ
Nemo magìs gaudet, quàm fœmina. *Juve. ſat.* 13.
Optima vindictæ ratio, ſi lædere poſſis - Ignoſcas.
Si quis quid faciat, eadem patiatur & ipſe;
Judicium rectum fuerit, vindictáque recta.

V. Ira. Odium.

VINUM, ET EBRIETAS,

Vina acuunt animos, vinô mens ægra reſurgit.
Cura fugit multô, diluitúrque merô. *Ovid. 1. art.*
Fœcundi calices, quem non fecêre diſertum? *Hor. 1. ep. 5.*
Fluit meliùs poſt pocula ſermo. *Mant.*
Vinum verba miniſtrat. *Horat.*
Quando bibo vinum, loquitur mea lingua latinum.

Ingenium potis irritat Muſa Poëtis. *Prop.*
Tu Vati facis ingenium, & fœcunda Poëtis
Carmina te dictante fluunt, ubi pectora mordet
Ignea vis, ſtimulátque ferox inſania vini. *Gallut. l.* 1. *cap.* 8.
Tu leve tormentum ingenio admoves
Plerumque duro. Tu ſapientium
Curas, & arcanum jocoſò
Conſilium detegis Lyæô.
Tu ſpem reducis mentibus anxiis,
Viréſque, & addis cornua pauperi. *Horat. l.* 3. *od.* 21.
Vinum Rhenenſe, & decus eſt, & gloria menſæ.
Doctus, vina; rudis Zythum; pecus hauriat undam.
Vina bibant homines, animalia cætera fontes,
Abſit ab humano pectore, potus aquæ. *Ovid.*
Dextra tenet calamum, plenum tenet altera vitrum,
Scribitur, & bibitur: ſic bene cedit opus.
Nemo propinavit Caſſiodore tibi? *Man.*
Si rectè memini, cauſæ ſunt quinque bibendi:
Hoſpitis adventus, præſens ſitis, atque futura,
Et vini bonitas, & quælibet altera cauſa,
Solamen fratrum, ut ſerventur priſtina jura.
Vina parant animos, faciúntque caloribus aptos,
Cura fugit multô diluitúrque merô.
Tunc veniunt riſus, tunc pauper cornua ſumit,
Tunc dolor, & curæ, rugáque frontis abit. *Ovid.* 1. *am.*
Vina parant aſinos, faciúntque caloribus aptos,
Stultitia in multo contrahitúrque mero. *Neot.*
Inſanire facit ſanos quoque copia vini. *Abenem.*
Non facit ad multam, crapula multa, diem. *Fauſt.*

Hinc

Hinc ſubitæ mortes, atque inteſtata ſenectus. *Juve. ſat.* I.
Enſe cadunt multi, perimit ſed crapula plures.
Vino intrante, foras ſubitò ſapientia vadit.
Brevis amentia fit temulentia. *Bettin. l.* 5. *ly. cent.* 5.
Non vinum hominibus moderari, ſed vino homines ſolent.
Vina parant animos Veneri. *Ovid.* I. *am.* (*Plaut. Truc.*
Et Venus in vinis, ignis in igne furit. *Ib.*
Quid enim Venus ebria curat?
Inguinis, & capitis, quæ ſint diſcrimina, neſcit. *Juve. ſat.* 6.
Effervet multô linguáque, córque merô. *Ovid.* I. *am.*
Temporibus medicina valet, data tempore proſunt,
Et data non apto tempore vina nocent. *Id.* 3. *Art.*
Nequitiam vinoſa tuam convivia narrant. *Id.*
In vinum multum confertur plerumque culpa,
Quod, ſi fabulari poſſet, ſe defenderet. *Plaut. Truc.*
Vinum, memoriæ mors. *Id.*
Prudentis, ſtultíque viri, immoderatiùs hauſta
Vina, levem mentem reddere ſæpe ſolent. *Theognis.*
Vina diem celebrent, non feſta luce madere,
Eſt pudor. *Prop. l.* 3.
Der Vein macht luſtig, das Bier macht ſchvvere Gedancken.
Unde ſuam ducat, quæris, Cerevifia nomen?
Quod cerebrum viſat ſæpe, Sabelle, tuum.
Magnum hoc vino vitium eſt:
Pedes captat primùm, luctator doloſus eſt.
Quem tu aſſervare, rectè nè aufugiat, voles:
Eſcâ, atque potione vinciri debet. *Plaut.*
Mater fœcunda malorum - Ebrietas. *Bacch. in Flav.*

Mala arcani custos, operta recludens. *Ibid.*
Arcanum, demens detegit ebrietas. *Virg. epigr.*
Ebrietas, operta recludit. *Ovid.*
Fœda parens ſcelerum, maleſana libidinis author
Ebrietas, quantos perdis in orbe viros!
Scelerum fœcunda parens. *Ovid.*
Ebrietas geminata libidine regnat. *Id.* 12. *Met.*
Quid non ebrietas deſignat? operta recludit,
Spes jubet eſſe ratas, in prælia trudit inermem,
Sollicitis animis onus eximit, addocet artes.
Fœcundi calices, quem non fecère diſertum?
Contracta quem non in paupertate ſolutum? *Horat.* 1. *ep.* 5.
Profligant libros, mergúntque in pocula mentem.
Somnô, vinóque ſepulti. *Virg.*
Crateras læti ſtatuunt, & vina coronant. *Id.* 1. *æne.*
Quod ſupereſt vitæ, per te, & tua cornua vivam,
Virtutiſque tuæ, Bacche, Poëta ferar. *Prop. l.* 3. *ele.* 15.
Ennius ipſe Pater, nunquam, nisi potus ad arma
Profiluit ducenda. *Horat.* 1. *ep.* 19.

Plura de Poëtis bibulis, v. tit. Poëtæ.

Bis decies ſolus Sextiliane bibis. *Mart.*
Gaudebátque merô, merſitque in pocula mentem.
Mergitur in ventrem fundus, Domus, atque ſupellex.
Potores bibuli, media de nocte falerni
Oderunt, porrecta negantem pocula, quàmvis
Nocturnos jures te formidare vapores. *Horat.* 1. *ep.* 18.
Huîc titubat longô, linguáque ménſque merô. *Bacch in Flor.*
Conſequitur gravitas membrorum, præpediuntur

Crura

Crura vacillanti, tardeſcit lingua, madet mens,
Nant oculi, clamor, ſingultus, jurgia creſcunt. *Lucret. l.* 3.
Crateres, menſæque volant. *Valer. Flacc.*
Facilis victoria de madidis,
Atque merô titubantibus. *Juve. ſaty.* 15.
Ebrius, ac petulans, qui nullum fortè cecidit,
Dat pœnas. *Idem.*
Mens in cerebro ventilatur ebrio. *Prudent.*
Securos latices, & longa oblivia potant. Virg. 6. *æne.*
Unde manus tremulæ, pallor in ora venit. *Horat.* 1. *ep.* 5.
Rarum, ac memorabile magni-Gutturis exemplum. *Juve.* 2. *ſat.*
Voluptuarii, atque potatores maximi. *Plaut. Truc.*
Potus, & exlex. *Horat. in Art.*
Buccas tam bellè purpuriſſatas habent. *Plaut. Truc.*
Da illi cantharum, extingue ignem (ſi cor uritur)
Caput nè ardeſcat. *Id. in Perſ.*
Nec ſitis eſt exſtinctapriùs, quàm vita bibendo. Ovid. 7. *Met.*
Evacuare ſcyphos noſtri potuêre parentes,
Poſſumus, & noſtros evacuare ſcyphos.
Pectrîbus, & clanclûm ventrîclis pôcla ſenîclis
Faxunt plûrma oclîs pôclis perîcla ſenîclis.
Scheps caput aſcendit, nec ſcalis indiget ullis,
Ceſpitat in ſtirnis, mirabilis intus in hirnis.
More Palatino bibitur, nè gutta ſuperſit,
Unde ſuam poſſit muſca levare ſitim.
Homo ebriatus, ſomnô ſanari ſolet. *Plaut. in Aul.*
In niveis, Appi, tibi regnat *Bruma* capillis,
Inque oculis ſemper vinô flammantibus, *Æſtas*,
Baccifer *Autumnus* pingit naſúmque, genáſque,

Clau-

Cúmque bibit, florum dulce illi ad tempora *Ver* eſt,
Sic potans, totum in vultu gerit Appius annum.
Perdis, ait Fuſco medicus, tua lumina vinô,
Conſultat ſecum, quid velit ergo ſequi?
Sidera, terra, fretúmque (ſolent quæcunque videri)
Omnia ſunt, inquit, viſa reviſa mihi.
Multa mihi ſed vina tamen guſtanda ſuperſunt,
Multa refert annus, dum nova muſta, novus.
Jam certi, firmíque valebitis, inquit, ocelli,
Quànto ſatìs vidi, non ſatìs uſque bibi. *Poët.*
Potanti medicus, perituros dixit ocellos
Fuſco, qui cùm ſe conſuluiſſet, ait:
Perdere dulciùs eſt potando, quàm mea ſervem
Erodenda pigris lumina vermiculis. *Id.*
Potatorùm ars eſt, turgentem emungere burſam.
Furtivus potus, plenus dulcedine totus.
Pro vino vellem, ſi poſſem, ponere pellem.
Vivat in æternum! qui dat mihi dulce falernum.
Si deſit Vinum generoſum ſume ſetinum.
Bacchus, & argentum, mutant mores ſapientum.
Per crapulam cibi, & potûs, perit homo totus. *Guibald.*
Ubi longa ebrietas, ibi brevis pietas. *Id.*
Vinum multum, & forte, non procul diſtat à morte. *Id.*
Ebrius, atque ſatur, nunquam bene philoſophatur.
Sanior eſſe potes, ſi cum moderamine potes.
Ebrietas, ſomnus, tempus, dementia &c. *v. Damna.*
Sœpe nocent vitæ, fœcundo palmite vites.
Curam, metúmque juvat dulci lyæo ſolvere. *Ho. Epod. od.* 9.

Ebrietas ùt vera nocet, ſic ficta juvabit. *Ovid. l. 1. am.*

Dives eram dudum, fecerunt me tria nudum:
Alea, V*ina*, V*enus*, tribus his ſum factus egenus.

Quos noviſſe velis, magnis urgeto cululliis.

Vina fugit, gaudétque meris àbſtemius undis. *Ovid. 15. Met.*

Sinè Cerere, & Baccho friget Venus. *Terent. Evnu.*

Non bene cum ſociis vina Venúsque manent. *Ovid.*

Heû miſer! ebibitam toties Regúmque, Ducúmque
Poſt ſanitatem, ſanitatem perdidi!

Quò tibi potarum plùs eſt in ventre ſalutum,
Hoc minùs in proprio ventre ſalutis habes. *Owe.*

Opto tibi multam, nullam tibi poto ſalutem,
Eſt potior potâ ſicca ſalute ſalus.

Qui vult alterius cyathis haurire ſalutem,
Tale lucrum refert, perdat ut ipſe ſuam.

Et res abſurda eſt, & forma abſurda loquendi:
Credere pro noſtra poſſe ſalute bibi.

Una ſalus ſanis, nullam potare ſalutem,
Non eſt in pota vera, ſalute, ſalus.

Ebibe vas totum, ſi vis cognoſcere potum.

Igneus urentes jacit in præcordia flammas,
Atque Merô uſque meras ingerit ille faces.
His ſi nolueris & tu calefactus aduri,
Frigida ferventes diluat unda cados. *Orpheus de Baccho.*

Hoc bibe, quod poſſis, ſi tu vis vivere ſanus:
Morbi cauſa mali nimia eſt quæcunque voluptas. *Cato 4. Mor.*

Nec Veneris, nec tu Vini &c. *v. Scelera.*

Compedibus Venerem &c. *v. Ibid.*

Parcus veſcendo, parciſſimus eſto bibendo,

Sanior eſſe potes, ſi cum moderamine potes.
Vita tibi ſit longa, cupis Line? pocula vita,
Si bibere eſt animus plurima: pauca bibe!
Quæ potus peccas, ignoſcere tu tibi noli:
Nam crimen nullum vini eſt, ſed culpa bibentis. *Cato* 2. *Mor.*
Cùm bibis ex vitro, vitrum cinerem eſſe memento:
Sic eris ipſe cinis, cùm te trahet ultima finis. *Dub.*
Vinó forma perit, vinó corrumpitur ætas,
Et feſtina venit Parca citata meró. *Prop. l.* 2.
Nox, & amor, vinúmque, nihil moderabile ſuadent:
Illa pudore vacat, vina, Venúſque metu. *Ov. l. am. ele.* 6.

V. Cibi.

VIR.

Hic Vir, hic eſt, tibi quem promitti ſœpiùs audis. *Virg.* 6. *æne.*
Vir bonus eſt commune bonum. *Menand.*
Vir bonus eſt animal rarum, paucáſque per urbes,
Et per rura locos habet, eſt rariſſima virtus. *Mant. Ecl.* 6.
Vir bonus eſt, pretió ſua qui cõmunicat æquó. *Id. ep. ad Falc.*
Barba viros, hirtæque decent in corpore ſetæ. *Ov.* 13. *Met.*
Forma viros neglecta decet. *Id.* 1. *in Art.*
Fine coli modico forma virilis amat. *Id.*
Semper plùs animi debet ineſſe viris. *Id.* 2. *am.*
Quemcunque virum ducit prudentia cordis.
Non facit egregios, purpura ſola, viros. *Verin.*
Vir bene veſtitus &c. *v. Veſtimenta.*
Vir bonus, & ſapiens quærit ſuper omnia pacem.
Viros vocat ad ſua prælia virtus. *Stat.* 6. *Theb.*

Ultrà poſſe viri, non vult DEUS ipſe requiri.

Vir tuus hinc abeo, vir tuu' ſemper ero. *Ovid. ep.*

Vir bonus, interdum malè; mox bene ſe gerit idem. *Apud.*

Vir gravitate levis, vir levitate gravis. *Xenoph.*

Vir, precor, uxori; frater ſuccurre ſorori! *Ovid.*

Vir fidelis, coronatur in cœlis. *Guibald.*

Viri mites, renuunt lites. *Id.*

Viri Pontificales, ſunt ſancti coæquales. *Id.*

Malo in conſilio, fœminæ vincunt viros. *Publ. ſyr.*

Nolo virum, facilè redimit qui ſanguine famam. *Mart.*

Fidelem haud fermè mulieri invenies virum. *Terent. Andr.*

Nulla viro juranti, fœmina fidat,
Nulla viri ſperet ſermones eſſe fideles. *Prop.*

Vir bonus, eſt cœli, malus eſt Telluris alumnus:
Quos igitur cœlum diligit, odit humus. *Mant. ad Falc. ep. 70.*

VIRES VARIÆ, VIS, ET POTENTIA.

Vanæ ſinè viribus iræ.

Et nocet auctori vis inimica ſuo.

Semper habet comitem, vis metuenda, metum.

Et mihi ſunt vires, & mea tela nocent. *Ovid Hero. ep. 15.*

Non vis, aut numerus, verùm bona cauſa triumphat.

Enecat ingentem, vipera parva, bovem. *Ovid.*

Magnum iter aſcendo, ſed dat mihi gloria vires. *Prud.*

Non parvas animo dat gloria vires. *Ovid. 5. triſ. 13.*

Acrior ad pugnam reddit, vim ſuſcitat ira,
Tum pudor incendit vires, & conſcia virtus. *Virg. 5. ænei.*

Fractis rebus violentior ultima virtus. *Sili. l.* 1.
Vires ſubtrahit ipſe timor. *Ovid ep.* 13.
Imparibus bubus, nunquam trahitur bene currus.
Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt. *Mart.*
Pondus equo tenero decet haud imponere magnum.
Non omnia poſſumus omnes. *Virg.* 8. *Eclo.*
Magna petis Phaëton, & quæ non viribus iſtis
Munera conveniunt. *Ovid.* 2. *Met.*
Vis, conſilii expers, mole ruit ſua;
Vim temperatam Dii quoque provehunt
In majus. Iidem odêre vires
Omne nefas animô moventes. *Horat. l.* 3. *od.* 4.
Virtuti dat gloria vires.
Spes bona dat vires.
Nemo potentes aggredi tutus poteſt. *Senec. Med.*
Stellis, atque herbis vis eſt, ſed maxima verbis.
Vires, ſomnus alit. *v. tit. Somnus.*
Facit ira valentem. *Ovid.* 13. *Met.*
Pellitur è medio ſapientia, vi geritur res. *Enni. l.* 8.
Quaslibet infirmas adjuvat ira manus. *Ovid.* 1. *am.*
Attollit vires in milite cauſa. *Prop.*
Vires auget fortuna nocendi. *Claud.*
Conjuncti pollent, etiam vehementer inertes. *Homer. Iliad.*
Parva necat morſu ſpatioſum vipera taurum,
A cane, non magno, ſœpe tenetur aper. *Ovid.* 2. *Rem.*
Stare diu incolumis, vis violenta nequit.
Robora ſtultitiæ. *Palladas.*
Ultra poſſe viri, non vult DEUS ipſe requiri.

Si deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas. *Ovid.*

Qui plùs poſſe putat, ſua quàm natura miniſtrat,
Poſſe ſuum ſuperans, ſe minùs eſſe poteſt.

Quod potes, id tenta: nam littus carpere remis
Tutiùs eſt multò, quàm velum tendere in altum. *Cato* 1. *Mor.*

Quod potes, id tenta, operis nè pondere preſſus
Succumbat labor, & fruſtrà tentata relinquas. *Id.* 3. *Mor.*

Corporis exigui vires contemnere noli:
Ingeniô pollent, quêis vim fortuna negavit. *Id.* 2. *Mor.*

Cûi ſcieris non eſſe parem te, tempore cede!
Victorem à victo ſuperari ſœpe videmus. *Id. ib.*

Cùm tibi prævalidæ fuerint in corpore vires,
Fac, ſapias, ſic tu poteris vir fortis haberi. *Id.* 4. *Mor.*

Grandia conentur grandes, ego parvus obibo
Parva: decet vires noſcere quemque ſuas.

Feci, quod potui; potui, quod Chriſte dediſti,
Perfide! fac meliùs, ſi potes, invidiâ.

V. Conatus. Labor. Opera. Staturæ. Voluntas.

VIRGO, VIRGINITAS, ET CASTITAS.

Candida Virginitas, res eſt gratiſſima Divis. *Pal. l.* 10.

Credo pudicitiam ſaturno Rege moratam
In terris, viſámque diu, cùm frigida parvas
Præberet ſpelunca domos, ignémque, larémque. *Juve. ſat.* 6.

Caſta placent ſuperis. *Tibull.*

Ut, cùm de ſtatua facies formoſa revulſa eſt,
Non decus, in reliquo corpore, truncus habet.
Sic reliqui mores ſpreti ſinè honore jacebunt,
Nî ſint ornati laude pudicitiæ.

Homo pudicus, animæ eſt amicus. *Guibald.*

Meliùs nîl cœlibe vita. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Tot tibi ſunt dotes virgo, quod ſidera cœlo.

Quantò ſplendidior, quàm cætera ſidera fulget
Lucifer, & quantò, quàm Lucifer, aurea Phœbe:
Tantò Virginibus præſtantior omnibus Herſe. *Ovid.* 2. *Met.*

Sœpe Pater dixit: Generum mihi filia debes,
Sœpe pater dixit: debes mihi Nata nepotes:
Illa, velut crimen, tœdas exoſa jugales,
Pulchra verecundo ſuffundens ora rubore,
Inque patris blandis hærens cervice lacertis:
Da mihi perpetuâ (Genitor chariſſime) dixit
Virginitate frui. *Id.* 1. *Met. de Daphne.*

Rara avis in terris. *Juve. ſat.* 6.

Multi illam petiêre, illa aſpernata petentes. *Ovid.* 1. *Met. de Daphne.*

Ipſa ſuum tranſſcendit ſplendida ſexum. *Barlam.*

Labe carens, & præſtantiſſima formâ. *Ovid.* 15. *Met.*

Nec-Quid ſit Hymen, quid amor, quid ſint connubia, curans.

Felix! quæ Veneris fœdera nulla colit. *Lactant.*

Culta puella nimìs, caſta puella minùs.

Eſtque pudicitiæ rara, & concordia formæ. *Juve.*

Ego illam periiſſe duco, cui periît pudor. *Plaut. Bacch.*

Nulla reparabilis arte
Læſa pudicitia eſt, deperit illa ſemel. *Ovid. Hero. ep.* 5.

Tempus, Virginitas, verbum cum fluminis unda,
Hæc egreſſa ſemel, non nôrunt dèinde reverti.

Redire, cùm perit, neſcit pudor. *Senec.*

Quævis caſta poteſt nares abſcindere mœcho.

Sat dotata venit, quæ bene caſta venit.

Sunt

Sunt pœnæ plerumque graves in cœlibe vita. *Auſon.*
Æſtûat, atque celer venias Hymenæe, precatur. *Ovid.* 9. *Met.*
Virginis aſpectus penetrat ſinè vulnere pectus.
Candida, quæ ſemel eſt pro virgine cæſa Dianæ,
Nunc quoque pro nulla virgine cerva cadit. *Ovid.* 1. *faſt.*
Nîl dictu fœdum, viſiſque hæc limina tangant,
Intrà quæ puer eſt, &c. *v. Educatio.*
Qui vult virgineum cœlebs ſervare pudorem,
Otia devitet, fœmineóſque choros.
Sœpe pudicitiam mulier formoſa propinqua
Eripuit caſtis, multáque damna dedit. *Owe. Mon. Eth.*

V. Fœmina. Nuptialia.

VIRTUS IN GENERE, ET SPECIE.

Vòs, qui Virtutem colitis, vos ad mea tantùm
Dicta aures adhibete, animóſque intendite veſtros.
Contra, qui ſanctas leges contemnitis, hinc vos
Effugite, & procul hinc miſeri, procul ite profani! *Orphe. de Virt.*
Quære, quid eſt virtus? & poſce exemplar honeſti. *Lucan. l.* 9.
Virtus eſt, homini ſcire id, quod quæque habeat res;
Virtus, ſcire homini rectum, utile, quid ſit honeſtum,
Quæ bona, quæ mala itèm, quid utile, turpe, inhoneſtum;
Virtus, quærendæ finem rêi ſcire, modúmque;
Virtus, divitiis pretium perſolvere poſſe;
Virtus, id dare, quod rêipſa debetur honori;
Hoſtem eſſe, atque inimicum hominùm, morúmque malorum;
Contra, defenſorem hominum, morúmque bonorum,
Magnificare hos, his bene velle, his vivere amicum. *Lucilius.*

Virtus eſt, vitium fugere, & ſapientia prima,
Stultitiâ caruiſſe. *Horat.* 1. *ep.* 1.
Virtus eſt medium, & vitiorum utrinque reductum. *Id.* 1. *ep.* 18.
Eſt virtus, animi frena tenere ſui.
Eſt virtus, nullis cedere poſſe malis.
Virtus ſibimet pulcherrima merces. *Sili. l.* 13.
Hæcque una reducit - Quos fortuna tegit. *Claud.*
Nunquam ſtygias fertur ad umbras
Inclyta virtus, ſed cùm ſummas
Exigit horas conſumpta dies,
Iter ad ſuperos gloria pandet. *Senec. Herc. Oet.*
Virtus ſudore paratur. *Virg.*
Virtutem poſuêre Dii ſudore parandam. *Heſiod.*
Sudor, ante virtutem poſitus eſt. *Clem. Alex. l.* 4.
Eſt opus inceptô, finis virtutis amœnus,
Principiis quàmvis aſpera prima via eſt. *Owe. Mon. Eth.*
Vere quidem primo, radix virtutis amara eſt,
At fructus dulces, meſſe ſequente parit.
Laus in fine ſonat, virtus in fine coronat.
Laudatáque virtus
Creſcit, & immenſum gloria calcar habet. *Ovid.* 4. *Pon* 2.
Ipſa quidem virtus ſibimet pulcherrima merces,
(Ipſum etiam vitium ſibimet deterrima pœna)
Dulce tamen venit ad Manes, cùm gloria vitæ
Durat apud ſuperos, nec eduntoblivia laudem. *Sili. l.* 13.
Nil intentatum virtûs animoſa relinquit,
Omnia ſunt magnis experiunda viris.
Juvat ire periclis
Ad decus, & dextrâ memoratum condere nomen,

Quale

Quale dedit nunquam rebus fortuna ſecundis. *Sili. l.* 4.

Virtute ambire oportet, non fautoribus. *Plaut.*

Major poſt otia virtus. *Stat. L.* 4.

Virtus fortunare ſolet. *Senec.*

Virtus, adverſo tempore ſola viret.

Virtus inclyta, morte caret.

Vivit poſt funera virtus. *Horat.*

Vivit apud ſuperos, & habet ſua prœmia virtus. *Virg.*

Virtus, poſt facta perennis.

Virtus in aſtra tendit; in mortem timor. *Senec. Herc. Oet.*

Locum virtus habet inter aſtra. *Ibid.*

Virtus mihi-In aſtra, & ipſos fecit ad ſuperos iter. *Herc. apud*

Ad cœlum virtus, & ſummos tendit honores. *Grat.* (*Senec.*

Creſcit in adverſis virtus. *Lucan. l.* 3.

Tendit in ardua virtus. *Ovid.* 2. *Pon.* 2.

Virtuti famulantur honores.

Virtus, omnibus rebus anteit. *Plaut.*

Vilius argentum eſt aurô; virtutibus aurum. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Tutæ divitiæ virtutis, cætera fumus. ——

Divitiæ non ſunt, argenti pondus, & aurum:

Virtutes, veras accipe divitias. *Owe. Mon. Eth.*

Virtuti dat gloria vires.

Via longa eſt, atque acclivis ad ipſam,

Ardua namque priùs, ſed cùm ad faſtigia ventum,

Fit facilis. *Heſiod.*

Virtus dura coquit.

Virtutem Doctrina parat. *Horat.* 1. *ep.* 18.

Eſſe diu virtus, lucis egena nequit.
Omnia ei adſunt bona, quem penes eſt virtus. *Plaut.*
Bonum eſt, quicquid ex virtutis geritur imperio. *Id.*
Honor, virtute paratur.
Altè virtus animoſa cadit. *Senec. Herc. Fur.*
Facilè ſibi facunditatem virtus arguta invenit. *Plaut.*
Excitat auditor ſtudium, laudatáque virtus.
Nunquam poteſt non eſſe virtuti locus. *Senec.* Med.
Dos eſt magna Parentum - Virtus. *Horat. l.* 3. *od.* 24.
Rara quidem eſt virtus, quam non fortuna gubernat,
Quæ maneat ſtabili (cùm fugit illa) loco. Ov. *l. ult. triſ.* 15.
Nec virtus citrà genus eſt. *Id.* 10. *Met.*
Invia virtuti, nulla eſt via. *Id.* 14. *Met.*
Enervos animos, virtus odiſſe ſolet. *Id.* 2. *Pon.* 2.
Emitur ſola virtute poteſtas. *Claud.* 3. *Con. Hon.*
Eſt virtus, placitis abſtinuiſſe bonis. *Ovid. Hero. ep.* 16.
Noſcere ſe ipſum, vincere ſe ipſum, maxima virtus.
Præceps virtus ipſâ venabitur aulâ. *Grat.*
Gratior eſt, pulchro veniens è corpore virtus. *Virg.* 5. *ane.*
Gloria virtutis, neſcia ſola mori.
Ipſa quidem virtus pretium ſibi, ſoláque latè
Laude ſua ſecura nitet, nec faſcibus ullis
Erigitur, plauſúque petit clareſcere vulgi,
Nîl opis externæ cupiens, nîl indiga laudis;
Divitiis animoſa ſuis, immotáque cunctis
Caſibus, ex alta, mortalia deſpicit, arce. *Claud. de* Man *Conſ.*
Proſperum, & felix ſcelus, virtus vocatur. *Senec. Herc. Fur.*
Explorant adverſa viros, pérque aſpera durò
Nititur ad laudem virtus interrita clivò. *Sili. l.* 4.

Scili-

Scilicet adverſis probitas exercita rebus,
Triſti materiam tempore laudis habet. Ovid.

Pro vitio virtus crimina ſœpe tulit. *Id. 1. Rem.*

Fortes creantur fortibus &c. *v. Conſtantia.*

Qui per virtutem perit, non interit. *Plaut.*

Turpe eſt, virtutem dedidiciſſe datam. *Prop.*

Blandóque veneno
Deſidiæ, virtus paulatim evicta ſeneſcit. *Mant. Parth.*

Virtus, & ſumma poteſtas - Non coëunt. *Lucan. L. 8.*

Virtute decet, non ſanguine niti.

Nobilitas ſola eſt, atque unica virtus. *Juve. 8. ſat.*

Qui virtute caret, nobilitate caret.

Principis eſt virtus maxima, nôſſe ſuos. *Mart. l. 8.*

Principis eſt virtus, ſanctiſſima jura tueri,
Nec ſibi, ſed Patriæ conſuluiſſe ſuæ.

Tibi me virtus tua fecit amicum. *Horat. 2. ſat. 5.*

Sœpe juventutis ſequitur veſtigia virtus:
Qualis erat juvenis, talis erítque ſenex.

Non minor eſt virtus, quàm quærere, parta tueri. *Ovid. 2. art.*

Bona comparat præſidia, miſericordia. *Publ. Syr.*

Mortem, miſericors, ſœpe pro vita dabit. *Senec.*

Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere lapſis.

Accipere, humanum eſt; inopes donare, Deorum. Ove.

Colligit iſta manus &c. *v. Dona.*

Quantò quiſque ſibi plura negaverit,
A Diis plura feret. *Horat. L. 3. od. 16.*

Beati pedes, qui viſitant infirmorum ædes. *Guil.*

Qui viduam defendit &c. *v. Opera.*

Ubi

Ubi non eſt pudor,
Nec cura juris, ſanctitas, pietas, fides;
Inſtabile Regnum eſt. *Senec. Thy.*
Ingenuitas, contumeliam non facit. *Publ. ſyr.*
Quæcunque ſuis virtus bene floruit annis,
Non priùs eſt animô, quàm corpore paſſa ruinam. *Olymp. 1. ep.*
Viri probi corpus, virtutes ædificavêre. *Boet. L. 4. conſ.*
Fraude perit virtus. *Bacch in Flav.*
Nocuit temeraria virtus. *Ovid.* 8. *Met.*
Plerumque - Nos fallit vitium, ſpecie virtutis, & umbrâ.
Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obſtat
Res anguſta domi. *Juve.* 3. *ſaty.*
Virtute excultus, tolles ad ſidera vultus.
Qui non aſſueſcit virtuti, cùm juveneſcit,
A vitiis neſcit deflectere, quando ſeneſcit.
Timidiſque etiam brevis addita virtus. *Claut. de Bell. Get.*
Omnibus adde modum, modus eſt pulcherrima virtus.
Quæras virtutem, ſi vis reperire ſalutem.
Dilige jure bonos, & miſerere malis. *Boët. L.* 4.
Ad virtutem ut redeatis, abeatis ab ignavia. *Nævius.*
De virtute loqui minimum, virtutibus uti,
Hoc eſt fortis opus.
Diſce puer virtutem ex me, veriſmque laborem,
Fortunam ex aliis. *Virg.* 12. *æne.*
Oderunt peccare boni, virtutis amore. *Horat.*
Omnia cùm pereant, eſt virtus ſola perennis,
Hæc immortales reddere ſola poteſt. *Owe.*

Una

Una facit virtus, ut ſis poſt funera vivus.
Virtuti ſtudeas, atque beatus eris. *Steinhau.*

V. Conſtantia. Labor. Opera. Pietas. Via. &c.

VITA.

Nîl quicquam eſt homini vitâ pretioſius. *Q. Calaber. L.* 13.

Vita quid eſt hominis, niſi luctus plena malorum!
Tingatur nitido pulchra colore licèt.
Vita quid eſt hominum? ſpes, & formido futuri,
Multùm triſtitiæ, lætitiæque parùm. *Tho. Morus.*

Vita eſt, quaſi mortis imago. *Cato* 3. *Mor.*

Vita quid eſt hominis? rudentis floſculus horti,
Sole oriente oriens; ſole cadente cadens.

Vita hominis, ſimilis violæ, quam tempore verno
Una dies naſci vidit, & una mori.

Vita mare eſt, res plena metu, res plena tumultu
Utraque mortales credite, vita mare eſt.
Neûtri tuta fides, quot fluctibus aſpera ſurgunt
Æquora, tot cauſas illa timoris habet.
Saxa maris ſcopuli, vitæ ſua cuîque cupido,
Hêi mihi! quot ſcopulos perdidit illa rates?
Et fluit, & refluit, rapitúrque, & volvitur æſtu,
Et ſtabile in ſola mobilitate mare eſt.
Littora nunc repetit, nunc littora deſerit unda,
Occurrítque ſibi, ſéque reverſa fugit.
Æſtuat, & diſcors etiam ſibi vita reſiſtit,
Pérque ſuos æſtus, noſtráque, nóſque rapit.
Et modò quod prodeſt, temerè averſatur, & horret,
Et modò quod lædit, per ſua damna petit, &c.

Aſpi-

Aſpicis, ùt vexent crudeles æquora venti?
  Præliáque in pelago cum pelagóque gerant?
Vita quid hæc aliud, nisì triſtis, & aſpera pugna eſt?
  Pace caret pelagus, vitáque pace caret.
Si quà tamen pax eſt, nihil eſt incertius illâ:
  Jam Boreas franget, quam tulit ante, ratem. *Hoſchi. L.* 1.
Vità licèt vigeat, ſemper contermina fato eſt, (*ele.* 1.
  Et ſpatii ſupereſt inter utrumque, nihil. *Mant. L.* 4. *ſylv.*
Ver breve, flos brevior, ſed vita breviſſima noſtra eſt;
  At bene ſi morimur, vita perennis erit.
Cor, nisì cura, nihil; caro nîl, nisì triſte cadaver;
  Naſci, ægrotare eſt; vivere, ſœpe mori.
Quod volo, non poſſum; poſſum, quod nolo viciſſim;
  Tota hominis vita eſt, nîl nisì Nolo, Volo. *Owe.*
Vita quid eſt hominis? nîl nisì vado mori. *Steinbau.*
Ad mortem ſic vita fluit, velut ad mare flumen,
  Vivere nam res eſt dulcis, amara mori. *Owe. L.* 1. *epigr.*
Nulla unquam, de morte hominis, cunctatio longa eſt. *Juve.*
Ità vita eſt hominum, quaſi cùm ludas teſſeris: (*ſat.* 3.
Si illud (quod eſt maximè opus) jactu non cadit,
Illud, quod cecidit ſorte, id arte ut corrigas. *Terent. Adel.*
Vita hominum Ludus fortunæ eſt, & miſer error,
  Inter pauperiem navigat, inter opes.
Atque pilæ in morem, nunc hos ad ſidera tollit,
  Elatos & nunc Tartara ad ima jacit. *Palladas.*
Vita hominum pelagus, Regina pecunia nauta eſt,
  Navigat infelix, qui caret hujus ope.
Floſcule! manè *Puer*; media *Vir* luce; *ſenéxque*
  Veſpere, ſic tota eſt unica, vita, dies.

Optima pars vitæ, in luctu, & ſqualore ſeneſcit:
Ut fluctus fluctum, mala ſic mala concomitantur.
Plùs aloës, quàm mellis habet ferè vita bonorum. *Juve. ſat. 6.*
Unica via eſt vitæ; moriendi mille figuræ,
Et bene: nam mors eſt res bona, vita mala. *Owe. L. ſing.*
Vita quoque ornatur variis, ùt ſermo, figuris;
Vita figurata eſt, vivimus ùt loquimur. *Id.*
Vita, miſero longa, felici brevis. *Publ. ſyr.*
Homo, vitæ commodatus, non donatus eſt. *Id.*
Vitæ ſum̃a brevis, ſpem nos vetat inchoare longam. *Horat. l. 1. od. 4.*
Spes vitæ, ſemper ſanam furatur mentem,
Indè extrema hora-Multa prævenit negotia. *Julius Belyeu.*
Modicis, rebus, longius œvum ineſt. *Senec. Agam.*
Communis, cunctis viventibus, aura. *Prud. in ſymm.*
Ingrata vita eſt, cujus acceptæ pudet. *Senec. Med.*
Malè vivunt; qui ſe ſemper victuros putant. *Pub. ſyr.*
Nemo tam Divos habuit faventes,
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri,
Res, DEus noſtras celeri citatus-Turbine verſat. *Senec Thy.*
Quis ſcit, an adjiciant hodiernæ, craſtina, ſummæ
Tempora Diî ſuperi? *Horat. L. 4. od. 7.*
Qualis vita, mors eſt ità.
Ad mortem ſic vita fluit, velut ad mare flumen. *Owe.*
Atque ut vivamus, vivere deſinimus. *Maxim.*
Vita brevis nobis ſupereſt, & tempus in illa
Quærendæ ſibi mortis habet. *Lucan. l. 4.*
Malè vivet, quiſquis neſciet mori bene. *Pub. ſyr.*
Bene vivere, bis vivere eſt. *Plaut.*

Mo-

Modicè, & modeſtè, meliùs eſt vitam vivere. *Id. in Perſ.*

Vivitur ingeniô, cætera mortis erunt. *Ovid.*

Vidi jam juvenem, premeret cùm ſerior ætas,
Mœrentem, ſtultos præteriiſſe dies. *Tibull.* 1. *ele.* 4.

Vitam, mors longa fatiget. *Barclai. in Argen.*

Meliùs nîl cœlibe vita. *Horat.* 1. *ep.* 1.

Nîl ſinè magno
Vita labore dedit mortalibus. *Id.* 1. *ſat.* 9.

Vivere commune eſt, ſed non commune mereri. *Prud.*

Quisque ſuæ vitæ ſemina jacta metet. *Fortunat.*

Nimiùm vixiſſe diu nocet. *Ovid.* 6. *Met.*

Hæc data pœna, diu viventibus, ut renovatâ
Semper clade domûs, multis in luctibus, atque
Perpetuo mœrore, & nigra veſte ſeneſcant. *Juve. ſat.* 10.

Vivere mancipio nulli datur, omnibus uſus. *Lucret.*

Dulcis amor vitæ, dirum (mihi crede) venenum eſt,
Cauſáque peccandi ſpes diuturna fuit.
Quàm miſerum eſt, neſcire mori, vitæque cupido
Peccandi multis pabula quanta dedit! *Verin.*

Jam mala finîſſem lethô, ſed credula vitam
Spes fovet, & melius cras fore ſemper ait. *Tib. L.* 2. *ele.* 6.

Vivendo diu, didici contemnere finem. *Prud.*

Vivimus incertò multi, pars maxima nullô
Conſiliô; pauci, quò vocat uſus, eunt. *Hoſch. L.* 1. *ele.* 4.

Ut bene vivitur, diu vivitur. *Plaut.*

Creſcit vita hominis, & longo vivitur uſu. *Prud.*

Proſperat curſum — Vita citatò. *Senec. Herc. Fur.*

Labitur occultè, fallítque volubilis ætas. *Ovid.* 10. *Met.*

Noſtra brevis, velóxque ætas, & plena laborum. *Virg.*

Nec enim omnia; quædam - Pro vita facienda. *Juve. ſat.* 15.

O! quàm tu cupias ter vivere Neſtoris annos,
  Et nihil ex ulla perdere luce voles! *Mart.*

Quàm mea per varios vita eſt exercita caſus!
  Ut pila percuſſu, pulſa repulſa manûs *Hugo. l. 2. pi. deſ.*

Quid tam ſolliciti vitam conſumimus annis,
Torquemúrque metu, cæcáque cupidine rerum,
Æterníſque ſenes curis? *Manil. l. 4.*

Aut mors, aut vita decora. *Symb. Otto. I. Imp.*

Non eſt vivere, ſed valere vita. *Mart.*

Protrahit ingratas, impia vita, moras. *Boët.*

ndignatur amans, ſe invitum vivere cogi. *Ovid. xi. Met.*

Rebus in anguſtis facilè eſt contemnere vitam,
  Fortiùs ille facit, qui miſer eſſe poteſt. *Mart.*

Collige Vere roſas, fugitivæ ſymbola vitæ,
  Et memor eſto ævum ſic properare tuum. *Auſon.*

Eſt hæc vita brevis, tranſit ùt aura levis.

Eſt tibi vita brevis, modò vivis, cras morieris.

Quid prodeſt homini, ſi vivat ſæcula centum?
Cùm moritur, vitam tranſire putat quaſi ventum.

Fallitur inſipiens vitæ præſentis amore,
ed ſapiens novit, quantùm ſit plena dolore.

En! nihil eſt totum, quod viximus, omnia ſecum
  Tempus præteriens, horáque ſumma trahit. *Corn. Gall.*

lli vita perit, quisquis pereuntia quærit.

Tam citò finitam datur iſtam cernere vitam.

In cœlo patriam, qui bene vivit, habet.

Tempora longa tibi vitæ promittere noli,
Quocunque ingrederis, ſequitur mors corpus, ùt umbra. *Cato*
Qui bene præteritos, ſinè labe peregerit annos, (4. *Mor.*
Non horret mortis vulnera dira pati. *Owe. Mon. Eth.*

Fac, prudenter agas, nam quæ tibi vita putatur,
Hæc tua mors ſubitis caſibus eſſe poteſt.

Cùm dubia, & fragilis ſit nobis vita tributa,
In morte alterius ſpem tu tibi ponere noli. *Cato.*

Cùm dubia, in certis verſetur vita periclis,
Pro lucro tibi pone diem, quicunque ſequetur. *Id. 1. Mor.*

Nè vivas, ut edas, ſed edas, ut vivere poſſis.

Non quàm diu, ſed quàm bene vivas, cogita. *Publ. ſyr.*

Multorum diſce exemplô, quæ fata ſequaris
Quæ fugias, vita eſt nobis, aliena, magiſtra. *Cato 3. Mor.*

Felicem vitam vis vivere, ſpernito vitam!
Vivit enim miſerè, cûi ſua vita placet. *Owe. l. 3. epigr.*

Si rectè vivas, nè cures verba malorum. *Cato.*

Qui rectè vivit, contemnit jura ſuperbi,
Conſcia mens recti, nîl timuiſſe poteſt. *Owe. Mon. Eth.*

Vive piè ſemper, fruſtrà peccata teguntur,
Nullus in his terris eſt ſinè teſte locus.

Vivere qui ſanctè cupitis, diſcedite ab Aulis!
Omnia cùm hìc liceant, non licet eſſe pium.

Tanquam perpetuò victurus, adito laborem,
Et vitam, veluti cras moriturus, age.

Vive DEO ſoli, quod amat caro, quærere noli.

In tota evita, tibi diſcors vivere vita.

Di-

Diſcite, quàm parvò liceat producere vitam,
Et quantùm natura petat? *Lucan. l.* 4.
Vive tibi! & longè nomina magna fuge! *Ovid.* 4. *triſ.*
Tu rectè vivis, ſi curas eſſe, quod audis. *Horat. ep.* 1.
Vivere ſi rectè neſcis, decede peritis. *Id.*
Lætus ſorte tua, vives ſapienter. *Id.* 1. *ep.* 10.
Vive memor, quàm ſis brevis ævi. *Id.* 2. *ſat.* 6.
Vive, velut raptò, fugitiváque gaudia carpe,
Perdiderit nullum, vita reverſa, diem. *Mart.*
Ut tibi mors felix contingat, vivere diſce;
Ut poſſis felix vivere, diſce mori!
Diſce, quid eſt vivere. *Terent. Heaut.*
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere: vivam,
Sera nimis vita eſt craſtina: vive hodie! *Mart. ad Julium.*
Vive diu! ſed vive DEO, nam vivere Mundo,
Mortis opus, vita eſt vivere vita DEO.

V. Ætas. Conſcientia. Homo. Mors. Vanitas.

VOLUNTAS.

Velle videmur, & in mediis conatibus ægri. *Virg.*
Patitur pœnas peccandi ſola voluntas. *Juve.*
Qui non poteſt, vult poſſe, qui minimum poteſt. *Senec.*
In magnis voluiſſe ſat eſt. *Prop. l.* 2. *ele.* 10.
Hoc volo, ſic jubeo, ſtat pro ratione voluntas. *Juve. ſat.* 6.
Sunt operoſa quidem, ſed non operoſa volenti. *Ovid.*
Non eſt tua tuta voluntas. *Id.* 2. *Met.*
Volens, nolente animo. *Homer. Iliad.*

Quod voluit, finxit voluiſſe. *Ovid.* 15. *Met.*
Mens omnibus una eſt.
Mille hominum ſpecies, & rerum diſcolor uſus,
Velle cuique ſuum eſt, nec votô vivitur unô. *Perſ ſat.* 5.
Si cupis omne bonum, te fugit omne malum.
Sic ùt quimus, quando ùt volumus non licet. *Terent. Andr.*
Si deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas,
Hâc ego contentos auguror eſſe Deos. *Ovid.* 3. *Pon.* 4.
Deſine velle, cui nequeas victor ſupereſſe. *Sili. l.* 3.
Quoniam id fieri, quod vis, non poteſt,
Velis id, quod poſſit. *Terent. Andr.*

V. Conatus. Deſideria. Vires.

VOLUPTAS.

Ambitioſus Honos, & Opes, & fœda Voluptas:
Hæc tria pro trino Numine Mundus habet. *Mant. T.* 2.
Voluptas, ſcelerum mater. *Bacch. in Flav.*
Voluptas eſt malorum eſca, quòd eâ non minùs homines,
Quàm hamô capiantur piſces. *Plaut.*
Decorum charybdis, tetra populatrix opum,
Legum ſepulcrum turpe, virtutum rogus,
Laudum voluptas prodiga, & fraudum ſinus. *Stephan. in Flav.*
Blanda quidem vultu, ſed quâ non tetrior ulla
Interius; fucata genas, & amicta doloſis
Illecebris. *Claud. de Volupt.*
Voluptas eſt eſca malorum. *Plaut. Merc.*
Innixa pennis verſicoloribus,
Bombice fulgens divite,
Molles revincta floribus (que
Crines, procaci fronte, lubrico-
Aſpi-

Aſpicit vultu, facilíſq; dulcis
Flexu loquelæ cordibus imperat
Mortalium, quos dum beare creditur;
Interimit, ſuavi ſub lacte venenum,
Atque truce molitur Hyæna
Sœvior inſidias,
Novúſque Proteus mille formas induit,
Ut ſacræ leges Themidis reſolvat
Blanda Voluptas. *Urban. VIII. P. M. Ode, de S. Mar. Magdal.*

Animis hominum teterrima peſtis. *Bacch. in Flav.*

Aſpice latè
Florentes quondam luxus quas verterit urbes?
Quippe nec ira Deûm tantum, nec tela, nec hoſtes,
Quantùm ſola noces, animis illapſa voluptas.
Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris
Circa te ſemper volitans infamia pennis. *Sili. l.* 15.

Inſeruit ſe ſe Mundo maleſuada voluptas,
Ac ſecum luxus, & amorem invexit habendi;
Hinc odia, hinc lites, hinc fraus, hinc livor, & iræ,
Cædes, arma, cruor, conflictus, prælia, mortes. *D. Paulin.*

Virtutum inimica. Circumlita melle, & ſubdola Circe. *Bacch.*

Omnia, quæ confert oblectamenta voluptas,
Præcipiti curſu, fluminis inſtar eunt. *Mant. l. ſylv. elo.* 9.

Trahit ſua quemque voluptas. *Virg.* 2. *Eclo.*

Curæ eſt ſua cuique voluptas. *Ovid. l.* 1. *am.*

Placet inconceſſa voluptas.

Curarum ignara voluptas. *Sili.*

Cum Venere, & Baccho conjuncta eſt fœda voluptas.

Mortem parit ipſa voluptas. *Claud.*

Voluptatum uſuræ, morbi ſunt. *Senec.*

Morbi cauſa mali, nimia eſt quæcunque voluptas. *Cato 4. Mor.*
Heû genus inſanum! terras præponitis aſtris,
Ducitis æternis, lucra priora, bonis. *Hugo. L. 3. pi. deſ.*
Quæ venit ex tuto, minùs eſt accepta voluptas. *Ovid.*
Luxuriant animi, rebus plerumque ſecundis. *Id.*
Blanda, truces animos fertur noluiſſe voluptas. *Id. 2. am.*
Non ſolet in mœſtos illa venire thoros.
Pœnitentia, dolórque, voluptate comparantur. *Terent.*
Ità Diis placitum, voluptati ut mœror comes conſequatur.
Nulla ſors longa eſt: dolor, & voluptas (*Plaut.*
Invicem cedunt, brevior voluptas. *Senec. Thy.*
Nulla eſt adeò voluptas, quæ non aſſiduitate ſui
Faſtidium pariat. *Plaut.*
Uſque adeò nulla eſt ſyncera voluptas,
Sollicitúmque aliquid lætis intervenit. *Ovid. 7. Met.*
Homo voluptati obſequens, dum vixit, fuit:
Et qui ſic ſunt, haud multùm hæredem adjuvant. *Terent. Hecy.*
Eſt aliqua (ingrato meritum exprobrare) voluptas. *Ovid.*
Hæc quoque ab alterius grata dolore venit. *Id. L. 1. am.*
Voluptas, non viſa, citiùs erit eliſa. *Guibald.*
Mentes corruptas excœcat blanda voluptas.
O! nullis tutum eſt credere blanditiis. *Prop. 1. ele. 14.*
Nihil eſt homini perpetuum bonum,
Jam huic voluptati, hoc adinventum odium eſt. *Plaut.*
Cùm te mortalem nôris, præſentibus exple
Deliciis animum: poſt mortem nulla voluptas. *Chryſip. de Sar.*
Indulge genio, carpamus dulcia, noſtrùm eſt (*danapalo.*
Quod

Quod vivis; cinis, & Manes, & fabula fies. *Perſ. ſat.* 5. (*Epi-*
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus; *cureum.*)
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras. *Mart.*
Sperne voluptates! nocet empta dolore voluptas. *Horat.* 1.
Deſerimur vitiis, fugit indignata voluptas. *Maxim.* (*ep.* 2.
Maxima cunctarum victoria, victa voluptas.
Omnia blanda cave, latet hoc ſub melle venenum.

Vis fieri felix? eſt debellanda voluptas,
Hæc juvenum exitium eſt, peſtis & illa ſenum. *Owe. Mon.*
Si famam ſervare cupis, dum vivis, honeſtam: (*Eth.*
Fac! fugias animô, quæ ſunt mala gaudia vitæ. *Cato* 4. *Mor.*
Sit voluptati modus, ara ponat
Terminum votis, libeátque tantùm,
Quod licet, nec te patiatur ultrà - Ire voluptas. *Guiniſ. od.* 18.

V. Luxuria. Proſperitas.

VULNERA VARIA.

Vulnera figit amor. *Ovid.*
Amoris vulnus, idem qui ſanat, facit. *Publ. ſyr.*
Enumerat miles vulnera. *Prop. l.* 2.
Cerne cicatrices, veteris veſtigia pugnæ. *Ovid.*
Decorat numeroſa cicatrix. *Claud.*
Eſtimat miles vulnera, nec immeritò,
Iamque in corpore fortium virorum
Laus eſt amplior, amplior cicatrix. *Sidon. ad Urb. Narb.*
Hæc manus, ob patriam pugnando, vulnera paſſa. *Virg.* 6. *Æne.*

Martia qui, ob patriam pugnando, vulnera paſſi. *Id.*

Nec vulnera terrent. *Id.* 11. *ane.*

Pugnat ad exemplum *Primi*, minor ordine *pili*,
Multàque fert miles vulnera, multa facit. *Ovid.*

Vulneribus didicit miles habere metum. *Prop. L.* 3.

Vireſcit vulnere virtus. *Fanni.*

Vulnera quæ fecit, debuit ipſe pati. *Ovid.* 2. *am.*

De cœlo, vulnera miſſa putes. *Auſon. epig.* 2.

Heû! patior telis, vulnera facta, meis. *Ovid.* 1. *ep. Hero.*

Vulnus loquitur, quodcunque tegis. *Senec. Herc. Oet.*

Cùm mihi longa dies ſedavit vulnera mentis,
Intempeſtivè qui movet, ille novat. *Ovid.* 4. *Pon.* 11.

Inconſolabile vulnus
Mente gerit tacita, lacrymisque abſumitur omnis. *Id.* 5. *Met.*

Tacitum nutrit ſub pectore vulnus. *Luc.*

Pars maxillarum tonſa eſt tibi; pars tibi ráſa eſt;
Pars vulſa eſt, unum quis putet eſſe caput? *Mart. l.* 8.

Horrent admotas, vulnera cruda, manus. *Ovid.*

Curando fieri quædam majora videmus
Vulnera, quæ meliùs, non tetigiſſe fuit. *Id.* 3. *Pon.* 7.

Cuncta priùs tentanda, ſed immedicabile vulnus
Enſe recidendum eſt, nè pars ſyncera trahatur. *Id.* 1. *Met.*

Vulnera dum ſanas, dolor eſt medicina doloris. *Cato* 4. *Mor.*

Lethale vulnus, nisi ſtatim cures, peris.

Vulnera cognatæ, ſunt graviora, manûs.

ZOILUS.

Ingenium magni livor detrectat Homeri,
Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes. *Ovid.* 1. *Rem.*

NB. Zoilus, Rhetor, & Criticus (vixit tempore Ptolomæi Philadelphi) qui Homerum, Platonem, & Iſocratem cenſuris afficiebat, & omnium mores carpebat, propterea paſſim: canis Rhetoricus audiebat, ab eo omnes inſanæ mentis ſarcaſtæ, & cavillatores nuncupantur Zoili.

Non vitioſus homo es Zoile, ſed vitium. *Mart.*

Plùs aloës, quàm mellis habet. *Juve. ſat.* 6.

Carpere cujusvis, non eſt imitarier omnis.

Rubiginoſis cuncta dentibus rodit. *Mart. L.* 5.

Quid dentem, dente juvabit
Rodere? carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis? *Id. L.* 13.

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læſus:
Rem magnam præſtas Zoile, ſi bonus es. *Id. L.* 12.

Languerent artes, ſi non ego Zoilus eſſem:
Utile me quidam dixerat eſſe malum. *Steinhau.*

Cùm tua pervideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? *Horat.* 1. *ſat.* 3.

Cùm tua non edas, carpis mea carmina, Leli;
Carpere vel noli noſtra, vel ede tua. *Mart.*

Carpis majores, & te quoque, Valla, minores:
Carperis, & carpis, ſic tua fata ferunt.

Zoilus ægrotat ? moriatur Zoilus ergò,
Tum mea qui rodat carmina, nullis erit. *Mart. l. 2.*

Zoilus huc cecidit, qui Vatum carmina roſit,
Nunc à vermiculis roditur iſte canis. *Steinhau.*

Cenſurâ *Sapiens*, & *Doctus* acumine gaudet,
Stultus at inſano carpere dente ſolet.

Ex tribus his titulis, quem vis, tibi delige Lector,
Sic *Sapiens*, *Doctus*, *Stultus* & eſſe potes.

V. Correctio.

Finis coronat opus. *Ennius*.

Sit ſoli Summo, Gloria ſumma DEO.

INDEX
Rerum, hoc opere contentarum.

A.

Acedia v. *Otia*.
Actiones humanæ. v. *Opera*.
Adoleſcens vanus hujus ſæculi. v. *Homo*. pag. 173
Adverſitates, Curæ, ſolicitudines, & vitæ humanæ miſeria. p. 1
Adulator. p. 6
Advocati. v. *Procuratores*.
Æmulatio v. *Ambitio, ſuperbia*.
Ætas varia. p. 8
Æternitas. v. *Cœlum. Infernus. Salus æterna*.
Affectus pii v. *Pietas*.
Afflictiones. v. *Adverſitates*.
Agnitio ſui. v. *Defectus*.
Alchimia. v. *Artes*.
Ambitio. p. 9
Amentes, Stulti. p. 10
Amicus, Amicitia. p. 12
Amiſſio rerum. v. *Damna*.
Amor varius. p. 16
Amuſi, Indocti, & Stolidi. p. 21
Animoſi. v. *Audacia, Conſtantia*.
Animus varius. p. 24
Anni. p. 25
Antiquitas. v. *Tempus*.
Anus. v. *Senectus*.
Arcana. p. 28
Arma. v. *Bella*.
Arrogantia. v. *Ambitio. Superbia*.
Ars varia. p. 29
Aſpectus. v. *Oculi*.
Aſſuetudo. v. *Conſuetudo*.
Aſtra. v. *Cœlum*.
Atheus. v. *Religio*.
Avaritia. p. 32
Audacia, & Præſumptio. p. 37
Auguria. v. *Præſagia*.
Aula, Aulici. p. 37
Aurum. v. *Divitiæ*.
Auxilium. p. 40

B.

Beati, Beatitudo, & Felices. p. 41
Bella, Arma, Duces, Milites. p. 43
Belliduces. v. *Bella*.
Benefactor. v. *Beneficia*.
Beneficia. p. 48

C.

Cælibatus. v. *Virgo*.
Cæſar. v. *Rex*.
Calumnia, Detractio, Diffamatio. p. 49

Cam-

Campana. *pag.* 50
Candor. v. *Synceritas.*
Cantus. v. *Muſici.*
Carmina. *p.* 51
Caſtitas. v. *Pudor. Virgo.*
Caſus. v *Eventus.*
Cavillatores. v. *Correctio*, *Defectus*, *Zoilus.*
Cauſidici. v. *Procuratores*,
Cautelæ, & cavenda varia quæque. *p.* 52
Cenſores. v. *Correctio.*
Chriſtus. v. *DEUS.*
Cibi varii, Convivia, Dapes, Epulæ, Menſæ. *p.* 55.
Circumſpectus. v. *Cautelæ*, *Prudentia. Sapientia.*
Clementia. *p.* 58
Cocus. v. *Cibi.*
Cœlum, & Aſtra. *p.* 60
Colloquia. v. *Lingua.*
Comeſſationes. v. *Cibi. Vinum.*
Cometæ. v. *Cœlum.*
Commendatio. v. *Cautelæ.*
Commoda v. *Lucrum.*
Comœdiæ. v. *Spectacula.*
Compotationes. v. *Cibi. Vinum.*
Conatus, & Diligentia. *p.* 63
Concordia. v. *Pax.*
Concredere aliquid. v. *Fides.*
Conjecturæ. v, *Præſagia.*
Conjugium. v. *Fœmina, Nuptialia.*
Conſcientia bona, & mala. *p.* 64
Conſilia. *p.* 66
Conſtantia, & Fortitudo. *p.* 67
Conſuetudo, Aſſuetudo, & Uſus. *p.* 70
Contemptus varius. *p.* 72
Contentio, lites. *Item*: Meum, & Tuum. *p.* 73
Contingentia. v. *Eventus.*
Contumelia. v. *Calumnia.*
Converſatio, & Socii. *p.* 75
Convivia v. *Cibi.*
Correctio varia, Correctores, & Cavillatores. *p.* 77
Credere aliquid. v. *Fides.*
Criticus. v. *Correctio. Zoilus.*
Culpa. v. *Pœna.*
Cupiditates. v. *Deſideria.*
Curæ. v. *Adverſitates.*
Curioſitas. *p.* 79

D.

Dæmons. v. *Infernus.*
Damna, Ruinæ, Pericula. *p.* 79
Damna inferre, & nocere. v. *Damna. Ira. Odium. Vindicta.*
Dapes. v. *Cibi.*
Debita v. *Solutio.*
Deceptio. v. *Dolus.*
Defectus, Errores, Imperfectiones. *p.* 83
Deformes *p.* 86
Deſideria, & Vota varia. *p.* 88
Deſperatio v. *Spes.*
Detractio. v. *Calumnia.*
Devotio. v. *Pietas.*
DEUS Unus, & Trinus. *p.* 90
Dictamina Prudentiæ. v. *Prudentia.*
Dies. v. *Tempus.*

Dies Iudicii extremi. v. *Judicium extremum*.
Diffamatio. v. *Calumnia*.
Dignitates. v. *Honor*.
Dilatio. v. *Mora Pœnitentia*.
Diligentia. v. *Conatus*.
Diſcipuli. v. *Correctio*. *Doctrina*.
Diſſimulatio, ſimulatio, & Hypocriſis. p. 97
Divinatio. v. *Præſagia*.
Divitiæ, Pecunia. p. 99
Doctor. v. *Doctrina*.
Doctrina, Literæ, Scientia, Studia. p. 107
Documenta varia. p. 112
Dolor, Lacrymæ, Luctus. p 115
Dolus, Deceptio, Fraus. p. 118
Dominatus, & Gubernium. p. 121
Dominus. p. 122
Dona, Munera. p. 123
Duces. v. *Bella*. *Rex*.

E.

Ebrietas. v. *Vinum*.
Eccleſia Romano-Catholica. v. *Religio*.
Educatio Prolium. p. 126
Eleemoſyna, & Liberalitas p 129
Eloquens, Eloquentia. v. *Lingua*.
Emendatio vitæ. v. *Pœnitentia*.
Epitaphia varia, uti & Inſcriptiones ſepulchrales. p. 130
Epulæ. v. *Cibi*. *Vinum*.
Errores. v. *Defectus*.
Erubeſcere. v. *Pudor*.
Eventus, & Caſus varii. p. 136
Exempla varia. p. 138
Exitus. v. *Eventus*.

F.

Facundia. v. *Lingua*.
Fama bona, & mala, ac Rumor. p. 140
Familiaritas. v. *Amicus*. *Converſatio*.
Fatum, de quo Antiquitas, & alii. p. 142
Favor varius. p. 144
Fautor. v. *Beneficia*.
Felices. v *Beati*. *Fortuna*. *Proſperitas*. &c.
Fidelitas v *Fides humana*.
Fides Catholica. v. *Religio*.
Fides Hæretica. v. *Religio*.
Fides humana, Fidelitas, Fidere. p. 145
Filii, Filiæque. v. *Proles*.
Finis rerum varius, Principium, & Terminus. p. 149
Fœdera. v. *Pax*.
Fœmina, variè deſcripta. p. 151
Forma, Formoſi. p. 157
Fortitudo. v. *Conſtantia*.
Fortuita. v. *Eventus*.
Fortuna, Fortunati. p. 160
Fortuna media. v *Medium*.
Fortuna ſiniſtra. v. *Fata*. *Fortuna*.
Fratres. v. *Proles*.
Fraus. v. *Dolus*.
Futura. v. *Præſagia*.

G.

G.

Garrulitas. v. *Lingua.*
Gaudia, Lætitia. *p.* 166
Generoſitas animi. v. *Conſtantia.*
Gloria. v. *Honores.*
Gratia. *p.* 168
Gubernium. v. *Dominatus.*
Gula. v. *Cibi. Vinum.*

H.

Hæreſis, Hæreticus. v. *Religio.*
Homo vanitati ſimilis, variè deſcriptus. *p.* 169
Homo vanus hujus ſæculi. v. *Homo.* *p.* 173
Honor, Dignitates, & Gloria. *p.* 175
Hora. v. *Tempus.*
Hoſpes. *p.* 179
Hoſtis. *p.* 179
Humilitas. v. *Rogatio.*
Hypocriſis. v. *Diſſimulatio.*

I.

Jactantia. *p.* 180
Ignobiles. *p.* 182
Ignorantia. v. *Amuſi.*
Immiſericors. v. *Tyrannus.*
Imperator. v. *Rex.*
Imperfectiones. v. *Defectus.*
Incommoda. v. *Lucrum.*
Inconſtantia rerum. *p.* 184
Infamatio. v *Calumnia.*
Infelices. v. *Adverſitates. Damna. Fata. Fortuna.*
Infernus. *p.* 187
Infideles. v. *Religio.*
Infirmitates. *p.* 193
Infortunia. v. *Damna.*
Ingenium. *p.* 197
Ingratitudo, Ingrati. *p.* 199
Inimicus. v. *Hoſtis.*
Injuria, Injuſtitia, Injuſtus. *p.* 199
Injuſtitia. v. *Injuria.*
Innocentia, Innocens. *p.* 201
Inſcriptiones ſepulchrales. v. *Epitaphia. Mors.*
Inſperata. v. *Eventus.*
Interpretes S. Scripturæ. v. *Religio.*
Invidia. *p.* 202
Joci. v. *Gaudia.*
Ira. *p.* 205
Iter, Itinerari. v. *Via.*
Judex, Judicium. *p.* 209
Judicium extremum. *p.* 212
Juſtitia, Juſtus, Jura, Lex. *p.* 216
Juvenis vanus hujus ſæculi. v. *Homo.* *p.* 173
Juventus. *p.* 220

L.

Labores utiles, & inutiles. *p.* 224
Lacrymæ. v. *Adverſitates. Dolor.*
Lætitia. v. *Gaudia.*
Lapis Philoſoph. v. *Artes.*
Laus, & Vituperium. *p.* 230
Leges. v. *Juſtitia.*
Lenones v. *Scelera.*
Levitas, Levis. *p.* 231
Liberalitas. v. *Dona. Eleemoſyna. Gratia. Virtus.*

Liber-

Libertas, & Licentia. p. 233
Libido. v. *Luxuria.*
Libri. v. *Scriptores.*
Licentia. v. *Libertas.*
Lingua, Verba, &c. p. 234
Literæ. v. *Ars. Doctrina.*
Lites. v *Contentio.*
Longurio. v. *Statura.*
Loquacitas. v. *Lingua.*
Lucrum, & Commoda. p. 239
Luctus. v. *Dolor.*
Luſus, Luſores. p. 242
Luxuria. p. 244
Luxus varius. p. 248

M.

Magiſtri. v. *Correctio. Doctrina. Educatio.*
Magnanimitas. v. *Clementia. Conſtantia.*
Mandata. v. *Obedientia.*
Mater. v. *Parentes.*
Medicus, Medicina. p. 250
Meditatio. v *Recordatio.*
Medium, Mediocritas, ſeu Fortuna media p. 255
Memoria. v *Recordatio.*
Mendacium, Mendax. p. 258
Menſa. v. *Cibi.*
Menſes. p. 259
Mercator, Merces. p. 261
Meretrix. v. *Femina. Luxuria. Scelera.*
Merita. v. *Præmia.*
Meum, & Tuum. v. *Contentio. Lucrum.*
Milites. v. *Bella.*
Minæ, minari. p. 262
Miſeriæ humanæ. v *Adverſitates. Homo. Senectus. Vita. &c. &c.*
Miſericordia. v. *Clementia. Eleemoſyna. Virtus.*
Moderatio. p. 263
Modeſtia. p. 264
Mora, & Dilatio. p. 265
Mores varii. p. 266
Mors. p. 269
Mundi excidium. v. *Judicium extremum.*
Mundus, Terra. p. 280
Munera. v. *Dona.*
Muſici, Muſica, Cantus. p. 283

N.

Natura. p. 285
Nobilitas. p. 286
Nocere alicui. v. *Damna. Ira. Odium. Vindicta.*
Nomen bonum. v. *Fama.*
Novalia. p. 288
Noverca. v. *Parentes.*
Nuptialia, & Conjugium. p. 289

O.

Obedientia, & Mandata. p. 291
Oblivio. p. 292
Obſequia. p. 293
Occaſio. p. 293
Oculi. p. 295
Odia. p. 296
Officia, Officiales. p. 297
Omnia tempus habent. p. 298
Opera varia hominis. p. 299
Opinio. v. *Suſpicio.*
Optare aliquid. v. *Deſideria.*

Oracu-

Oraculum Delphicum. v. *DEus.*
Oratio, Orare. v. *Pietas.*
Ordo varius. p. 301
Otia, Otioſi, & Pigritia. p. 301

P.

Parcus. v. *Avaritia.*
Parentes. p. 304
Paſſiones animi. v. *Animus. Natura. Propenſio.*
Pater. v. *Parentes.*
Patientia. p. 306
SS. Patres. v. *Religio*
Patria. p. 308
Patronus. v. *Auxilium. Beneficia. Favor.*
Paupertas. p. 309
Pax, & Concordia. p. 314
Peccata. v. *Scelera.*
Pecunia. v. *Divitiæ.*
Peregrinatio ad exteras terras. p. 3[illegible]
Pericula. v. *Damna. Occaſio.*
Perjurium. v. *Scelera.*
Petitio. v. *Beneficia. Deſideria. Rogatio.*
Pietas. p. 317
Pigritia. v. *Otia.*
Placere. v. *Favor.*
Plagæ Ægypti. v. *Pœna.*
Plebs, Populus, Vulgus p. 320
Podagra. v. *Infirmitates. Medicus.*
Pœna, & Culpa. p. 321
Pœnæ Inferni multiformes. v. *Infernus.*
Pœnitentia, Propoſita, Emendatio. p. 324
Poëtæ, Poëſis. p. 327
Poëtæ bibuli. v. *Poëta. Vinum.*
Poloniæ Deſcriptio. v. *Regna.* p. 364
Populus. v. *Plebs.*
Potentia. v. *Vires.*
Poteſtas. v. *Dominatus. Rex.*
Præceptores. v. *Correctio. Educatio.*
Præſagia, Prognoſtica, Vaticinia. p. 333
Præſumptio. v. *Audacia.*
Precatio. v. *Rogatio.*
Princeps. v. *Rex.*
Principium rerum. v. *Finis.*
Probitas. v. *Pietas.*
Procuratores, Cauſidici, & Advocati. p. 334
Prodigalitas, Prodigus. p. 337
Præmia, & Merita. p. 338
Prognoſtica v. *Præſagia.*
Prohibita. v. *Natura. Propenſio. Voluptas.*
Proles. p. 340
Promiſſio, Promiſſa. p. 343
Propenſio Hominum varia. p. 345
Propoſita. v. *Pœnitentia.*
Proſperitas. p. 347
Prudentia, ejus dictamina, & effectus. p. 348
Pudicitia. v. *Pudor. Virgo.*
Pudor varius. p. 352
Pulchritudo v. *Forma.*
Pygmæi. v. *Statura.*

Q.